

O S K A R

Kolberg

DZIEŁA WSZYSTKIE



MAZOWSZE. SUPLEMENT DO TOMÓW 24-28



OSKAR KOLBERG

DZIEŁA WSZYSTKIE

O S K A R      K O L B E R G

# DZIEŁA WSZYSTKIE

TOM 80/II

INSTYTUT im. OSKARA KOLBERGA  
Poznań



O S K A R K O L B E R G

# MAZOWSZE

SUPLEMENT DO TOMÓW 24-28

INSTYTUT im. OSKARA KOLBERGA  
Poznań 2024

WYDANO ZE ŚRODKÓW MINISTRA EDUKACJI I NAUKI

Recenzenci

prof. dr hab. Bożena Muszkalska

prof. dr hab. Teresa Smolińska

Z rękopisów i ze źródeł drukowanych wybrały i opracowały

EWA ANTYBORZEC

HANNA PAWLAK

Copyright by:

Instytut im. Oskara Kolberga

Poznań 2024

ISBN 978-83-959125-2-8

R A D A N A U K O W A

Aleksander Posern-Zieliński – przewodniczący, członkowie:

Ewa Antyborzec, Jan Adamowski,

Piotr Dahlig, Zbigniew Jasiewicz, Jolanta Ługowska,

Teresa Smolińska, Katarzyna Smyk, Violetta Wróblewska

## PRZYPISY ŹRÓDŁOWE DO TOMU 24 (*Mazowsze* cz. I)

- przed s. V (tytułowa) – Rycina „od Nadarzyna, Piaseczna”, wg akwareli W. Gersona, zob. DWOK T. 80/I s. LXII; w pierwodruku cz. I *Mazowska* rycina zamieszczona była przed rozdziałem „Kraj”.
- s. V tytułowa – U dołu karty widnieje data: „1885”, jednak tom wyszedł faktycznie w 1884 roku, zob. DWOK T. 80/I s. X-XI.

### Wstęp (s. IX–XII)

- s. IX Hasła dotyczące Warszawy i Mazowsza publikowane były m.in. w *Encyklopedii powszechnej* S. Orgelbranda, zob. bibliografia; Kolberg najczęściej korzystał z wydania z lat 1859–1868.
- s. IX w. 1d. – s. X w. 12g. – Kolberg odwołuje się m.in. do pracy Ł. Gołębiowskiego *Lud polski, jego zwyczaje, zabobony*, Warszawa 1830 oraz do zbioru K. Wójcickiego *Pieśni ludu Białochrobatów, Mazurów i Rusi znad Bugu*, T. I–II, Warszawa 1836, do którego wielokrotnie odsyła we wszystkich częściach *Mazowsza*. Gołębiowski i Wójcicki byli też autorami innych publikacji dotyczących tego regionu, zob. bibliografia.
- Kolejne odesłania Kolberga dotyczą następujących prac: R. Zmorzkiego *Podania i baśni ludu w Mazowszu (z dodatkiem kilku śląskich i wielkopolskich)* wydanej we Wrocławiu w 1852 roku; K. Balińskiego *Powieści ludu spisane z podań* wydanej w Warszawie w 1842 roku i K. Kozłowskiego *Lud. Pieśni, podania, baśnie, zwyczaje i przesady ludu z Mazowsza Czerskiego wraz z tańcami i melodyjami*, Warszawa 1867–1868 (z. 1–4) i 1869 (całość); monografia Kozłowskiego, wbrew zapowiedzi w tytule, ukazała się ostatecznie bez melodii.
- s. XI w. 11–14g. – W archiwum Kolberga zachował się rękopis *Pieśni ludu z okolic Czerska i Piaseczna*, teka 45, sygn. 1419, pochodzący ze wspomnianej wyprawy, którego autorem jest Józef Konopka, choć niewykluczone, że niektóre teksty zapisane zostały inną ręką, zob. DWOK T. 80/I s. XLIV.

## Kraj (s. 3–34)

- s. 3 w. 16–19g. – Odesłania Kolberga dotyczą prac: F. Kozłowskiego *Dzieje Mazowsza za panowania książąt*, Warszawa 1858 oraz T. Lubomirskiego *Kodeks dyplomatyczny księstwa mazowieckiego, obejmujący bulle papierów, przywileje królów polskich i książąt mazowieckich, tudzież nadania tak korporacyj jako i osób prywatnych*, Warszawa 1863.
- w. 7d. – s. 5 w. 6g. – Podział terytorialny Mazowsza Kolberga podał za wymienioną pracą M. Balińskiego i T. Lipińskiego *Starożytna Polska pod względem historycznym, jeograficznym i statystycznym opisana*, Warszawa 1843, T. 1.
- s. 7 w. 4g. – s. 8 w. 5g. – Cytat pochodzi z pracy Ł. Gołębiowskiego *Opis historyczno-statystyczny miasta stołecznego Warszawy zamieszczonego w „Nowym Kalendarzyku Politycznym na rok zwyczajny 1826” [Warszawa 1825]*, wyd. nakładem J. Netto, s. 481–482, informacje w dalszej części opisu także podane za Gołębiowskim, s. 482–483; praca Ł. Gołębiowskiego ukazała się jako oddzielna publikacja w 1827 roku w Warszawie z dodatkową kartą tytułową: *Opisanie historyczno-statystyczne miasta Warszawy, wydanie drugie poprawione, znacznie pomnożone i rozszerzone*.
- Na s. 7 w. 8–9d. odwołanie do Sarnickiego podane także za pracą Ł. Gołębiowskiego *Opis historyczno-statystyczny...*, dotyczy wzmianki w pierwszym rozdziale w dziele Sarnickiego *Descriptio veteris et nova Poloniae cum divisione eiusdem veteri et nova*, Warszawa 1585, k. 28.
- Na s. 7 w. 7d. – s. 8 w. 1–5g. odesłanie do artykułu *O początkach Warszawy. Rzecz wyjęta z rękopismów Albertrandiego*, „Pamiętnik Warszawski” 1809, T. 1 (luty), s. 249–255 i polemiki J.S. Bandtkiego (pod pseudonimem Bezimienny z Wrocławia) zawartej w artykule *O dawności Warszawy*, „Pamiętnik Warszawski” 1809, T. 3 (nr 10), s. 4.
- Przypis 1 wprowadzony przez Kolberga, w nim wymienione zostały następujące prace: A. Jarzębskiego (Jarzembskiego) *Gościńiec abo opisanie Warszawy jaką była w roku 1643 r.*, zob. wyd. I. Chrzanowskiego, Warszawa 1909; toż w: J.U. Niemcewicz *Zbiór pamiętników historycznych o dawnej Polsce*, Warszawa 1822, T. 3, s. 407–448; T. Schultza *Polska w roku 1793*, w: *Biblioteka pamiętników i podróży po dawnej Polsce*, wyd. J.I. Kraszewski, Drezno 1870, s. 35–74 i 127–333; Ł. Gołębiowskiego, zob. m.in. poprzedni przypis dotyczący pracy *Opis historyczno-statystyczny...* F.M. Sobieszkański był autorem kilku pu-

blikacji, zob. bibliografia; A. Wejnert wydawał *Starożytności Warszawskie* (od tomu 3: *Starożytności Warszawy*). *Dzieło zbiorowo-zeszytowe*, Warszawa 1848–1858, T. 1–6. Odesłania do *Encyklopedii* dotyczą m. in. publikacji F.M. Sobieszczańskiego: *Warszawa*, w: *Encyklopedia powszechna* S. Orgelbranda, T. XXVI: Warszawa 1867, s. 416–507 i anonimowego hasła *Warszawa* w *Encyklopedii ogólnej wiedzy ludzkiej* wydawanej nakładem J. Ungra, T. 12: Warszawa 1877, s. 109. Na końcu przypisu Kolberg wymienia dzieło M. Balińskiego i T. Lipińskiego *Starożytna Polska pod względem historycznym...*, T. 1, tam opis Warszawy na s. 409–450.

„Przyjaciół Ludu” opublikował wiele artykułów zawierających opisy Warszawy, są to m.in.: *Pomnik Zygmunta III w Warszawie*, R. 1: 1835 (nie 1834), T. 2, nr 39, s. 308–310; *Łazienki*, tamże, nr 43, *Kościół św. Aleksandra w Warszawie*, tamże, nr 44; artykuł Ł. Gołębiowskiego *Warszawa*, „Przyjaciół Ludu” R. 8: 1841, T. 1: nr 6–8 i 10–11; artykuł N. Rasińskiego *Wspomnienia historyczne z czasów Jana Sobieskiego i Augusta II*, „Przyjaciół Ludu” R. 9: 1843, T. 2: nr 32, 34, 37, 41–44.

s. 8 w. 5–6g. – Odesłanie dotyczy publikacji *Podanie o Warze* (nie Warszu), podpisanej A.O., a zamieszczonej w dziale „Rozmaitości” czasopisma „Atheneum” R. 11: 1851, T. 2 na s. 251–268.

w. 7–11g. – Opinia Sobieszczańskiego przywołana m.in. za jego publikacją *Opowiadanie o Warszawie, jej przeszłości i pamiątkach miasta* zamieszczoną w „Bibliotece Warszawskiej” w 1872 roku, T. 3, s. 239–253 i T. 4, s. 11–23, o czeskich korzeniach w T. 4 na s. 7–10.

w. 15–20g. – Odesłanie Kolberga dotyczy pracy B. Paprockiego *Herby rycerstwa polskiego* wydanej przez K.J. Turowskiego w Krakowie w 1858 roku, tam przywołane przez Kolberga informacje na s. 405 i 356.

w. 20–24g. – Wzmianka o dyplomacie biskupa Bogufała w wymienionym już artykule *O początkach Warszawy. Rzecz wyjęta z rękopismów Albertrandiego*, „Pamiętnik Warszawski” 1809, T. 1, s. 250.

w. 15d. – Odesłanie dotyczy wymienianej już pracy M. Balińskiego i T. Lipińskiego *Starożytna Polska...*, T. 1, s. 396.

w. 12–10d. – Odesłanie dotyczy publikacji Wilhelma Kolberga (brata Oskara) *Ślady dawnych murów otaczających miasto Starą Warszawę odszukane w roku 1868 (z planem)*, „Biblioteka Warszawska” 1870, T. 1, s. 420–427, ten artykuł opublikowany też został jako pierwszy rozdział pracy W. Kolberga *Kilka badań*

*starożytności warszawskich* wydanej w Warszawie w 1870 roku, tam na s. 1–12.

**w. 8d.** – Odesłanie Kolberga dotyczy utworów J. Kochanowskiego: *Na most warszawski* i *Na tenże*, zob. pierwodruk: J. Kochanowski *Fraszki*, księgi wtóre, Kraków 1584, s. 81–82; tenże, *Fraszki*, opracował J. Pelc, Wrocław-Warszawa-Kraków 1991, BN I nr 163; zob. też: [www.literat.ug.edu.pl](http://www.literat.ug.edu.pl) (dostęp: 9.11. 2015).

- s. 9 **w. 8–11g.** – Kolberg odsyła do artykułu K.W. Wójcickiego *Stare miasto w Warszawie*, „Magazyn Powszechny” R. 4: 1837, nr 6, s. 42–46 oraz do wymienionej na poprzedniej stronie publikacji W. Kolberga *Ślady dawnych murów...* zamieszczonej w „Bibliotece Warszawskiej” 1870, T. 1, s. 420–427.

**w. 14–12d.** – Odesłanie dotyczy artykułu T. Lipińskiego *Wiadomość o Nowej Jerozolimie, miasteczku niegdyś pod Warszawą*, „Biblioteka Warszawska” 1845, T. 4, s. 403–407.

- s. 10 **w. 12–13g.** – Odesłanie Kolberga dotyczy prac: F.M. S[obie-szczańskiego] *Kościół św. Jana w Warszawie*, „Tygodnik Ilustrowany” 1865, T. XI, nr 285, s. 88–90, z ryciną Kozarskiego o tym samym tytule i tamże, nr 286, s. 103–104 (dokończenie); J. Bartoszewicza *Kościoty warszawskie rzymsko–katolickie opisane pod względem historycznym*, Warszawa 1855, s. 5–27.

**w. 25–1d. (przyp. 1)** – Tekst zamieszczony w przypisie w rkp. Kolberga, teka 42, sygn. 1351/I, k. 1; jest to odpis z wymienionego przez Kolberga utworu Deotymy [J. Łuszczewskiej] *Krzyż i wojak* zamieszczonego w *Improwizacjach i poezjach*, T. 2: Warszawa 1858, s. 321.

- s. 11 **w. 7–9g.** – Odesłanie dotyczy niepodpisanego artykułu *Kościół panien Sakramentek w Warszawie (Wyciągi z oryginalnej księgi klasztoru pt. Privilegia Sancti monialium Varsaviensium a continua adoratione SSmi Sacrament in fol.)*, „Pamiętnik Religijno–Moralny” 1853, T. 24, s. 1–29.

**w. 11–16g.** – Cytat (z nieznacznymi zmianami redakcyjnymi poczynionymi przez Kolberga) pochodzi z pracy A. Jarzemskiego (Jarzębskiego) *Opisanie Warszawy jaką była w roku 1643 r.*, w: J.U. Niemcewicz *Zbiór pamiętników historycznych o dawnej Polsce*, T. 3: Warszawa 1822, s. 417.

**w. 13–12d.** – Odesłanie dotyczy niepodpisanego artykułu *Kościół i klasztor PP. Wizytek w Warszawie. (Wyjątek z 2 tomu historii Warszawy w rękopisie*, „Pamiętnik Religijno–Moralny” 1856, T. 31, s. 268–291 i 361–381.

- s. 12 w. 11–12g. – Opisy wymienionych przez Kolberga kościołów zamieszczone zostały we wspomnianej już pracy J. Bartoszewicza *Kościoty warszawskie...* z 1855 roku.
- w. 3–1d. – Tekst zamieszczony w przypisie w rkp. Kolberga, teka 42, sygn. 1351/I, k. 11. Kolberg odsyła do poematu Deotymy [J. Łuszczewskiej] *Potęga jałmużny. Legenda warszawska z XVII wieku* opublikowanego w „Tygodniku Ilustrowanym” 1866, T. XIII, nr 328, s. 9–11.
- w. 18g. – s. 13 w. 3g. – Te informacje pochodzą z artykułu F.M. Sobieszczańskiego *Ogród Botaniczny w Warszawie z rysunkami Gersona* zamieszczonego w „Tygodniku Ilustrowanym” 1869, T. IV (seria II), nr 96, s. 211–214; dokończenie artykułu: tamże, nr 97, s. 223–227.
- s. 13 w. 4–1d. (przyp. 1) – Odesłania Kolberga dotyczą publikacji: M. Karasowskiego *Rys historyczny opery polskiej*, Warszawa 1859; K. Estreichera *Teatra w Polsce*, T. I–III: Kraków 1873–1879; F.M. Sobieszczańskiego *Wiadomość historyczna o zgromadzeniach rzemieślniczych, czyli cechach*, „Kalendarz Warszawski Popularno–Naukowy” na rok 1861 J. Ungra, Warszawa [1860], s. 55–62, tam informacje o A. Zamojskim; o spółce Zamojskiego, zob. też *Żegluga parowa na rzekach splaynych Królestwa Polskiego* w „Kalendarzu czyli Roczniku na rok zwyczajny 1854” St. Strąbskiego, Warszawa 1853, s. 83–86.
- s. 14 w. 11–10d. – Kolberg odsyła do artykułu J. Bartoszewicza *Łazienki* zamieszczonego w „Księdze Świata” 1856, cz. II, s. 147–151.
- w. 6–4d. – Odesłanie Kolberga dotyczy publikacji podpisanej kryptonimem J. J. *Obraz historyczno–statystyczny byłego Uniwersytetu Królewsko–Warszawskiego do roku 1830* zamieszczonej w „Przyjacielu Ludu” R. 11: 1845, T. 2, nr 41–52 i R. 12: 1845, T. 1, nr 1–4 i tegoż *Zakłady naukowe przy b. Uniwersytecie Warszawskim*, „Przyjacielu Ludu” R. 12: 1845, T. 1, nr 5–9 i 11–14.
- s. 15 w. 4–6g. – Kolberg wymienia następujące prace: [F.M. Sobieszczańskiego] *Instytut oftalmiczny w Warszawie* opublikowaną w „Tygodniku Ilustrowanym” 1865, T. XI, nr 282; artykuł niepodpisany *Wiadomość historyczna o warszawskim instytucie głuchoniemych* zamieszczony w „Pamiętniku Religijno–Moralnym” 1841, T. 1, s. 243–255, s. 335–349 i s. 489–503; publikację T. Dziekońskiego *Wyjątek z wstępu do historii Instytutu Głuchoniemych w Warszawie* zamieszczoną w „Kalendarzu Warszawskim Popularno–Naukowym” J. Ungra na rok 1861, Warszawa [1860], s. 47.

- w. 7–15g. – Cytat pochodzi z pracy Ł. Gołębiowskiego *Gry i zabawy różnych stanów w kraju całym lub niektórych tylko prowincjach* wydanej w Warszawie w 1831 roku, tam s. 119.
- w. 11–10d. – Kolberg powołuje się na artykuł F.M. Sobieszczańskiego *Kaplica Loretańska na Pradze* zamieszczony w „Tygodniku Ilustrowanym” 1863, T. VIII, nr 197, s. 263–264.
- s. 16 w. 1–2g. – Odesłanie dotyczy rysunku herbu zamieszczonego w wymienianej wcześniej pracy *Starożytności warszawskie* (wyd. A. Wejnert) T. 2: Warszawa 1848, s. 4.
- w. 3g. – s. 17 w. 2g. – Przytoczone informacje i przysłowia pochodzą z artykułu *Przysłowia i przypowieści tyczące się Warszawy* zamieszczonego w „Gazecie Warszawskiej” nr 137, tam informacja, że przysłowia pochodzą z materiałów rękopiśmiennych T. Lipińskiego. Materiały Lipińskiego „Słownik zawierający przysłowia, przypowieści, zdania i sposoby mówienia” nie zostały opublikowane. Odwołanie do księdza Daniela Bratkowskiego i „Kalendarza Polskiego i Ruskiego” S. Duńcewskiego (do egzemplarza nie dotarto) także za artykułem z „Gazety Co-dziennej”.
- po s. 16 – Rycina „od Warszawy (Powsin)” wg akwareli W. Gersona, zob. DWOK T. 80/I s. LXII. W pierwodruku *Mazowska* wydanym przez Kolberga ta ilustracja znajdowała się w części II po s. 164.
- s. 17 w. 5–9g. – Nie wiadomo, z jakiego źródła Kolberg zaczerpnął to przysłowie, podaje je np. W.A. Maciejowski w pracy *Polska i Ruś aż do pierwszej połowy XVII wieku*, Petersburg, Warszawa 1842, T. 2, s. 23, zob. też wydanie późniejsze: *Co nowego. Zbiór anegdot polskich z r. 1650*, wydał A. Brückner, Kraków 1903 (Wydawnictwa Akademii Umiejętności, seria „Biblioteka Pisarzy Polskich” nr 48), tam s. 61.
- w. 12–25g. (Kępa Saska) – Kolberg wymienia pracę A.Ch. Załuskiego *Epistolarum historico-familiarum*, T. 3: *Gesta in Polonia Totius Decenni*, Brunbergae 1701; odesłanie do Załuskiego Kolberg zaczerpnął najprawdopodobniej ze *Starożytności Warszawy* wydawanych przez A. Wejnerta, T. 3 (1854), tam na s. 77–78 wzmianka o Karolu XII na Saskiej Kępie i odwołanie do s. 278 w T. 3 *Epistolarum*.
- s. 18 w. 2–13g. (Czerniaków) – Odesłanie dotyczy publikacji J. Bartoszewicza *Czerniaków* zamieszczonej w „Księdze Świata” 1852 (nie 1651 jak błędnie podano w druku), cz. II, s. 7–15.
- w. 16–21g. (Królikarnia) – Kolberg wymienia artykuł A. Wagi *Królikarnia z podania ustnego* zamieszczony w „Bibliotece Warszawskiej” 1852, T. 1, s. 510–523.



- w. 8–1d. (**Wilanów**) – Kolberg odsyła najprawdopodobniej do publikacji *Willanów. Album widoków i pamiątek oraz kopie z obrazów Galerii Willanowskiej z dodaniem opisów skreślonych przez H. Skimborowicza i W. Gersona*, która wydana została w 1877 roku w Warszawie nakładem S. Orgelbranda i Synów.
- s. 19 w. 1–2g. (**Raszyn**) – Odesłanie Kolberga dotyczy artykułu [R.] *Wspomnienia z wędrówek po kraju w 1842 roku. Urywek pierwszy. Raszyn*, „Przyjaciel Ludu” R. 14: 1847, nr 8, s. 58–59.
- w. 3–7g. (**Falenty**) – Odesłanie dotyczy publikacji J. Bartoszewicza *Falenty* zamieszczonej w „Księdze Świata” 1852, cz. I, s. 144–145.
- w. 20–13d. (**Powązki**) – Kolberg odsyła do publikacji K.W. Wójcickiego *Cmentarz Powązkowski pod Warszawą*, Warszawa 1855–1858, T. 1–3.
- w. 6d. – s. 20 w. 28g. (**Bielany**) – Cytat na s. 20 pochodzi z niepodpisanego artykułu *Bielany* zamieszczonego w wymienionych przez Kolberga numerach „Gazety Codziennej”. Na końcu opisu Bielan odsyłał Kolberg do artykułu podpisanego „Sz.” *Bielany* zamieszczonego w „Dzienniku Warszawskim” R. 1: 1851, nr 68–70; ta notka bibliograficzna także w rkp. Kolberga, teka 42, sygn. 1351/I, k. 7.
- s. 20 w. 7d. – s. 21 w. 17g. (**Ćwikowa Góra**) – Rkp. Kolberga, teka 1, sygn. 1116, k. 51; w rkp. oprócz wymienionych w nawiasie wsi: „Łomna i Kazuń” jeszcze: „Zakroczym”. Rkp. jest odpisem fragmentu wymienionego artykułu K.W. Wójcickiego *Przejażdżka chwilowa w Mazowszu* zamieszczonego w *Album literackie*, Warszawa 1848, T. 1, s. 201–213.
- s. 21 w. 6d. – s. 22 w. 9d. (**Góra Kalwaria**) – I. Krasicki, którego Kolberg wymienia, pisał o Górze Kalwarii w *Opisaniu podróży z Warszawy do Biłgoraja w liście do Jaśnie Oświeconego Książęcia Stanisława Poniatowskiego* wydanym w Warszawie w 1782 roku, zob. też w: *Pisma wybrane*, T. 2 (*Satyry*), Warszawa 1954, s. 172. Na s. 22 zamieszczony został cytat z artykułu *Wiadomość historyczno–statystyczna o miastach Góra Kalwaria i Czersk* z „Gazety Codziennej” 1853, nr 211, ten fragment także w rkp. Kolberga, teka 1, sygn. 1116, k. 61, tam bez daty: „1670”, rkp. jest odpisem z wymienionego artykułu. Na końcu akapitu dotyczącego Góry Kalwarii Kolberg odsyła do następujących prac: artykułu T. Lipińskiego *Miasto Góra Kalwaria. Opis historyczny* zamieszczonego w „Bibliotece Warszawskiej” 1842, T. 4, s. 548–559; M. Balińskiego i T. Lipińskiego *Starożytna Polska...* T. 1, s. 396–401 i cytowanego artykułu *Wiadomość historyczno–statystyczna...* zamieszczonego

w „Gazecie Codziennej” 1853, nr 194–198, nr 200–202, nr 207–211 i nr 213–215.

- s. 22 **w. 8d. – s. 23 w. 13g. i przyp. 1–2 (Czersk)** – Kolberg wymienia *Kronikę* Mikołaja z Czerska, o której pisze M. Wiszniewski w *Historii literatury polskiej* T. I: Warszawa 1840 na s. 43, tam w przypisie informacja o „ułamkach” znajdujących się w dziele S. Szczygielskiego *Tinecia sev Historia Monasterii Tinencensis. Ordinis S. Benedicti Primariae Inter Polonica Caenobia venerationis*, Kraków 1668.

Dalej wymieniona została praca K. Kozłowskiego *Czersk. Historycznie i statystycznie opisany*, Warszawa 1858, też w: F. Kozłowski, *Dzieje Mazowska za panowania książąt*, Warszawa 1858, s. 519–579.

Kolejne odesłania dotyczą prac: M. Balińskiego i T. Lipińskiego *Starożytna Polska...*, T. 1, s. 389–392; artykułu *Zamek czerski w r. 1820* zamieszczonego w dziale „Rozmaitości” w „Tygodniku Ilustrowanym” 1864, T. V, nr 231; artykułu F.M. S[obieszczańskiego] *Zwaliska zamku czerskiego*, „Tygodnik Ilustrowany” 1868, T. I (seria II), nr 2, tam z ryciną Kozarskiego; cyklu artykułów E. Chłopickiego *Wiosenna wycieczka w Czerskie*, „Kłosa” 1871, nr 329, s. 248–249, nr 330, s. 362–363, nr 333, s. 311–313, nr 335, s. 341–342, nr 338, s. 402–404.

Ostatni odsyłacz Kolberga dotyczy publikacji *Księga Ziemi Czerskiej 1404–1425*, wydał J. T. Lubomirski, Warszawa 1879, tam na s. V opis Czerska.

Przyp. 1 – W rkp. Kolberga, teka 42, sygn. 1351/I, k. 1 nota: „W księgach parafialnych Czerska jest pod r. 1603 przy wizytacji wzmianka, aby proboszcz pozierać kazał włosy kobiece przywiązane do postronków od dzwonów i nie dopuszczał, aby na przyszość kobiety swe warkocze wiązały do postronków tych dzwonów”; także notka nieznanego autora: po łacinie treść wzmianki i po polsku: „Wizytacja kościoła paraf. w Czersku r. 1603 z rozkazu Goślickiego, biskupa pozn. w *Decreta Visitat*”, przy Czersku dopisek Kolberga: „nad Wisłą”.

W dalszej części przypisu Kolberg powołuje się na pracę J. I. Kraszewskiego *Ikonotheka, zbiór notat o sztuce i artystach*; zachowane wydanie z 1858 roku (wyd. Wilno), obejmuje jedynie literę „A” i część litery „B”, tam cytowanego fragmentu brak. Na końcu przyp. 1 Kolberg ponownie odsyła do *Księgi Ziemi Czerskiej 1404–1425*, Warszawa 1879, tam na s. V opis Czerska.

- s. 23 **w. 18g. – s. 24 w. 2g. i przyp. 2 (Pieczyńska)** – Cytowany przez Kolberga w przypisie fragment pochodzi z *Księgi Ziemi Czerskiej...*,

tam tekst w przypisie na s. LXX. Zamieszczony na końcu opis miejscowości dotyczy pracy K. Kozłowskiego *Lud. Pieśni, poda-  
nia, baśnie, zwyczaj...*, s. 386.

s. 24 w. 3–9g. (**Konary**) – Tekst zamieszczony w w. 5–9g. zachował się w rkp. Kolberga, teka 1, sygn. 1116, k. 61; w rkp. po: „usi Magie-  
rowa Wola” jeszcze: „blisko Warki, Konar”.

w. 10–15g. (**Ostrołęka**) – Wzmianka o kościele w Ostrołęce w *Księdze Ziemi Czerskiej...*, tam na s. XXII, także w przypisie.

w. 16–23g. (**Pilica**) – W rkp. Kolberga, teka 42, sygn. 1351/I, k. 5 opis miejscowości Pilica w brzmieniu: „Pilica, wieś o milę od War-  
ki, dziś z kościołem ewangelickim, niedaleko ujścia Pilicy, pięknym  
parkiem i ogrodem założonym przez ks. Maryję z Czartoryskich  
Würtembergską, dziś własność hr. Prozor. W parku jeden cypel  
nad parowem dzielącym park od kościoła zowie się Łysagóra  
i dają się tu widzieć ślady zgłiszcz pogańskich; dziś wzniesiono  
tu krzyż wysoki, nad okolicą panujący”. W rkp. także odesłanie  
do „Kłosów”, dotyczy ono artykułu *Park w Pilicy*, „Kłosy” 1871,  
T. XII, nr 306, s. 295–297; w tym numerze „Kłosów” znajdują się  
również ilustracje: *Widok na dolinę Pilicy i Wisłę, Park i past-  
wisko od strony rzeki, Brzeg rzeki Pilicy* na s. 293 i *Wjazd do  
parku, Część parku, Dwór od strony tarasu* na s. 296.

w. 6d. – s. 25 w. 10g. (**Wrociszew**) – Wzmianka o kościele i obra-  
zie w *Księdze Ziemi Czerskiej...*, s. XXV (w przypisie), tam Hiacynt  
zamiast Hipolit.

s. 25 **przyp. 1** – Cytat pochodzi z niepodpisanego hasła *Goszcz* w *Ency-  
klopedii powszechnej* S. Orgelbranda, T. 4: Warszawa 1874, s. 460.

s. 26 w. 13–19g. (**Grójec**) – Na końcu opisu Grójca Kolberg odsyła do  
artykułu F.M. S[obieszczańskiego] *Miasto Grójec* opublikowanego  
w „Tygodniku Ilustrowanym” 1867, T. XV, nr 381; tam także ryci-  
ny wzmiankowanego kościoła i chrzcielnicy. Z tej publikacji po-  
chodzi też wzmianka zamieszczona w rkp. Kolberga, teka 42, sygn.  
1351/I, k. 5: „Grójec, na wzgórzu kościół parafialny, ma starożytną  
chrzcielnicę”, w rkp. także odsyłacz do „Tygodnika”.

w. 18–1d. (**przyp. 1**) – Tekst zamieszczony w przypisie to cy-  
tat z *Księgi Ziemi Czerskiej...*, tam przypis na s. XXII i XXIV.

s. 27 w. 7–11g. (**Tarczyn**) – Odesłanie dotyczy artykułu W.H. Gawa-  
reckiego *Opis kościoła parafialnego w mieście Tarczynie  
w powiecie warszawskim, guberni warszawskiej położonego*,  
„Pamiętnik Religijno–Moralny” 1852, T. 22, s. 358–378.

w. 14–18g. (**Grodzisk**) – Odesłanie Kolberga niejasne: w „Pa-  
mętniku Religijno–Moralnym” z 1854 roku (T. 26), na stronach

225–237 znajduje się niepodpisany artykuł *Kościoty na Pradze*. W tymże tomie zamieszczono też tekst W.H. Gawareckiego *Wiadomość o kościele dużo wiecznym we wsi parafialnej Ruda zwanej*, s. 1–44, nie dotyczy on jednak Grodziska.

w. 19–25g. (**Błonie**) – Odesłanie dotyczy artykułu W.H. Gawareckiego *Wiadomość historyczna o kościele parafialnym w mieście Błoniu*, „Pamiętnik Religijno–Moralny” 1848, T. 14, s. 457–471.

w. 14–12d. (**Rokitno**) – Odesłanie dotyczy pracy Ł. Gołębiowskiego *Opisanie historyczno–statystyczne miasta Warszawy*, Warszawa 1827, s. 111.

w. 11–7d. (**Radziejowice**) – Pierwsze odesłanie dotyczy artykułu J. Bartoszewicza *Radziejowice*, „Księga Świata” 1859, cz. I, s. 83–94. Nie jest natomiast jasne, o jakich *Pamiętnikach* wspomina Kolberg, być może chodzi o „Bibliotekę Pamiętników i Podróży po Dawnej Polsce” wydaną przez J.I. Kraszewskiego.

w. 6d. – s. 28 w. 2g. (**Mszczonów**) – Kolberg odwołuje się prawdopodobnie do wzmianki w pracy T. Świąckiego (nie J. Świącickiego) *Opis starożytnej Polski*, w wyd. 2 z 1828 roku: T. 1, s. 306; pierwodruk: 1816.

s. 28 w. 5–8g. (**Żyrardów**) – W rkp. Kolberga, teka 42, sygn. 1351/I, k. 8 notatka dotycząca Żyrardowa: „Fabryka płócien w Żyrardowie produkuje obecnie (1882) towaru rocznie za 6 000 000 rsr.”.

w. 12d. – s. 29 w. 7g. (**Miedniewice**) – Zamieszczony w opisie cytat pochodzi z artykułu A. Grabowskiego *Pre memoria dla badaczów i zbieraczy dawnych zabytków i pamiątek z czasów przedchrześcijańskich w Polsce* opublikowanego w „Bibliotece Warszawskiej” w 1849 roku, T. 3, s. 172; za Grabowskim wymieniona praca ks. Koralewicz *Additament do Kronik Braci mniejszych św. Franciszka*, Warszawa 1722, tam s. 120. Cytowany fragment z publikacji A. Grabowskiego także w odpisie Kolberga, teka 42, sygn. 1351/I, k. 10; tam poprzedza go nota: „Miedniewice. Wieś z klasztorem ks. Reformatów. Ambroży Grabowski podaje do „Biblioteki Warszawskiej” 1849, T. 3, s. 171 wiadomość następującą”.

s. 29 w. 11–20g. i przyp. 1 (**Sochaczew**) – Odesłanie dotyczy artykułu W.H. Gawareckiego *Wiadomość historyczna o kościele z klasztorem księży dominikanów, w mieście Sochaczewie*, „Pamiętnik Religijno–Moralny” 1848, T. 15, s. 111–142. W wymienionej w przypisie *Kronice polskiej* wzmianki zamieszczone w tym przypisie oraz w przyp. 2 na s. 30 opisane jako jedno wydarzenie z roku 1555, zob. *Kronika polska Marcina Bielskiego nowo przez Joachima Bielskiego, syna jego, wydana* Kraków 1597, tam s. 600; zob. też M. Bielski *Kronika polska*, ks. V, wyd. J. Turowskiego,

Sanok 1856, tam s. 1120. Treść przypisu w rkp. Kolberga, teka 1, sygn. 1116, k. 31.

w. 13d. – s. 30 w. 12g. i przyp. 1–2 (Łowicz) – Odesłania na końcu opisu Łowicza dotyczą pracy W.H. Gawareckiego *Pamiętki historyczne Łowicza*, Warszawa 1844 i recenzji tej pracy autorstwa J.I. Kraszewskiego *Pamiętki historyczne Łowicza wg W.H. Gawareckiego* zamieszczonej w „Atheneum” 1845, T. 2, s. 38–47; ostatni odsyłacz dotyczy publikacji R. Oczykowskiego *Przechadzka po Łowiczu*, wydanej nakładem autora w Łowiczu w 1883 roku.

Przyp. 1 na s. 30 – W pracy A. Kosińskiego *Miasta, wsi i zamki polskie. Powieści i obrazki*, Wilno 1851, T. 2, tam na s. 60–74 opis zabytków Łowicza i związanych z nimi opowieści, jednak przytoczonej przez Kolberga wzmianki brak.

Przyp. 2 – Informacja podana została za pracą R.W. Berwińskiego *Studia o literaturze ludowej ze stanowiska historycznej i naukowej krytyki*, Poznań 1854, T. II, s. 162. Ta sama informacja w innym brzmieniu w rkp. Kolberga, teka 1, sygn. 1116, k. 31: „Lipoman Nuncjusz wpośród sporów religijnych dokazał swym wpływem, iż dziewczynę jakoby o wydanie hostii świętej dla żydów przekonaną, na rynku miasta Sochaczewa spalono. O postępek ten, jak świadczy Lubieniecki, król Zygmunt August gniewał się i z powodu tego i innych, za naleganiem Tarnowskiego hetmana i wielkiej liczby posłów, zaledwo biskupi z Senatu wyrzuceni nie zostali”; jest to odpis z pracy T. Świąteczkiego *Opis starożytnej Polski...* T. 1, tam s. 306 (przy opisie Sochaczewa). W rkp. także uwagi Kolberga: „Jest to niewątpliwie ten sam wypadek, o którym donieśliśmy w tomie I *Mazowska*, s. 29” oraz „Klementyna Tańska wspominając o tym wypadku odnosi go, mylnie, do roku 1559”. Zob. też komentarz do przyp. 1 na s. 29 dotyczący *Kroniki polskiej* Bielskiego.

s. 30 w. 13–29g. (Arkadia) – Odesłanie dotyczy publikacji K. Hoffmannowej z Tańskich *Opis piątej w kraju naszym przejażdżki Anielce Ł. przypisany*. „Rozrywki dla dzieci”, Warszawa 1828, T. X, nr 57, s. 149–166. W wymienionym numerze „Przyjaciela Ludu” na s. 35–37 anonimowy artykuł *Arkadia* opatrzony przypisem: „Opis wyjęty z dzieł p. Tańskiej”.

s. 31 w. 10–16g. (Skierniewice) – Odesłanie na końcu akapitu dotyczy artykułu J. Bartoszewicza *Skierniewice* zamieszczonego w „Księdze Świata” 1859, cz. II, s. 45–52 i s. 111–123.

w. 17–28g. (Rawa) – Odesłania Kolberga dotyczą: artykułu W.H. Gawareckiego *Wiadomość historyczna o mieście Rawie*

zamieszczonego w „Magazynie Powszechnym” R. 7: 1840, nr 4, s. 81–89; pracy M. Balińskiego, T. Lipińskiego, *Starożytna Polska pod względem historycznym, jeograficznym i statystycznym opisana...*, tam w T. 1 na s. 560–564: „Rawa”; artykułu W.H. Gawareckiego *Zamek w mieście Rawie* opublikowanego w „Przyjacielu Ludu” 1845, nr 39, s. 307–312.

w. 11–9d. (**Biała**) – Odesłanie Kolberga dotyczy prawdopodobnie wzmianki w pracy T. Święckiego *Opis starożytnej Polski*, w pierwodruku z 1816 roku: T. 1, s. 307. Święcki odwołuje się tam do dzieła J. Święckiego *Topographia sive Masoviae descriptio* wydane w Warszawie w 1634.

w. 3d. – s. 32 w. 10g. (**Inowódz**) – W opisie miejscowości odesłanie do artykułu ks. K. Jasińskiego *Wiadomość o starożytnym kościółku ś. Idziego w mieście Inowłodzu* zamieszczonego w „Pamiętniku Religijno–Moralnym” 1849, T. 16, s. 522–532.

- s. 32 w. 11–29g. (**Lubochnia**) – Opis wsi Lubochnia w rkp. Kolberga, teka 42, sygn. 1351/I. k. 4; tam tytuł: „List z Rawskiego. Legenda o źródle wśród łąk wsi Lubochnia (z kościołem, w którym obraz cudowny M. Boskiej”, a dalej tekst od słów: „Gdy nad wsią i okolicą” będący odpisem z niepodpisanego artykułu *Korespondencja z powiatu rawskiego* z „Kroniki Wiadomości Krajowych i Zagranicznych” 1858, nr 230.
- s. 33 w. 3–14g. (**Brzeziny**) – Na końcu opisu Brzezin Kolberg odsyła do artykułu ks. A. Szelewskiego (nie Szeleckiego) *Wiadomość historyczno-archeologiczna o kościele parafialnym i innych w mieście Brzezinach, poprzedzona statystycznym opisem*, „Pamiętnik Religijno-Moralny” 1851, T. 20, s. 1–31 (nr 1), s. 93–125 (nr 2) i s. 191–216 (nr 3).
- ryc. przed s. 35 – Rycina „od Warszawy”, wg akwareli W. Gersona, zob. DWOK T. 80/I s. LXII.

### Lud (s. 35–69)

- s. 37 przyp. 1 – W przypisie Kolberg odsyła do niepodpisanego hasła *Mazury* w *Encyklopedii powszechnej* S. Orgelbranda, wydanie 12–tomowe z lat 1872–1884: T. 7: 1874, tam s. 394; za *Encyklopedią* przywołani Tacyt i Ptolemeusz, a dalej kolejni polscy badacze: Adam Naruszewicz, Joachim Lelewel, Wacław Aleksander Maciejowski, August Mosbach, Wojciech Kętrzyński i Zorian Dołęga

Chodakowski (wł. Adam Czarnocki); zob. m. in.: A. Naruszewicz *Historia narodu polskiego*, T. 1 (cz. 1): Warszawa 1824, tam s. 127, w wyd. K.J. Turowskiego, Kraków 1859, T. 1 na s. 283; J. Lelewel *Rzut oka na dawność litewskich narodów i związku ich z Herulami*, Wilno 1808, tam s. 56–57 i tegoż *Narody na ziemiach sławiańskich przed powstaniem Polski*, Poznań 1853; nie wiadomo, której pracy W.A. Maciejowskiego dotyczy ta wzmianka, w publikacji tegoż *Polska aż do pierwszej połowy XVII wieku*, Warszawa 1842, T. 1, s. 25 autor pisze: „ponad Wisłą (w tych samych miejscach, gdzie i dziś siedziby swe mają) żyli, Mazowszszanami, dla jakiej przyczyny nie wiadomo, nazywali się”; W. Kętrzyński *O Mazurach*, Poznań 1872, tam s. 7; A. Mosbach *Bolesław Chrobry*, Poznań 1871, tam w przypisie na s. 11; Z. Dołęga Chodakowski *List do Jana Łobojki z 29 stycznia 1822*, druk: „Dziennik Wileński” T. 1, s. 540–542 (zob. tenże *O Sławiańszczyźnie przed chrześcijaństwem oraz inne pisma i listy*, opracował J. Maślanka, Warszawa 1967, s. 339–341).

- s. 37 w. 13g. – s. 39 w. 2g. – Tekst zaczerpnięty z pracy Ł. Gołębiowskiego *Lud polski, jego zwyczaje, zabobony*, Warszawa 1830, s. 58, 59. Cytat w niewielkim stopniu przeredagowany i skrócony przez Kolberga, ale bez zmian merytorycznych. Zamieszczone w tekście odesłania do literatury Kolberg powtórzył za Gołębiowskim i uzupełnił własnymi odsyłaczami, zob. przypisy do poszczególnych stron.
- s. 38 w. 1–4g. – Tekst i przysłowie jak w *Ludzie* Gołębiowskiego, natomiast informacja w nawiasie: „znane już Rysińskiemu” pochodzi od Kolberga i dotyczy dzieła tego autora *Proverbiorum polonicorum a Salomone Rysinio collektorum. Centuriae decem et octo*, wydanego po raz pierwszy w Lubczy w 1618 roku, tam w części piątej (*centuria quinta*).
- w. 5g. i przyp. 1 – Cytat i odesłanie do publikacji powtórzone za Gołębiowskim, dotyczy dzieła A. Sikrańskiego *Colloquium charitativum abo rozmowa braterska Polaka reformata z Mazurem starym katolikiem o pewnych rzeczach w wierze*, Kraków 1652.
- w. 8g. i przyp. 2 – Cały przypis jest cytatem z pracy K.W. Wójcickiego *Przysłowia narodowe*, T. 2: Warszawa 1830; w *Przysłowia*ch Wójcicki wielokrotnie powołuje się na objaśnienia zaczerpnięte od J.S. Jabłonowskiego, który był autorem publikacji *Polityka włoska i polska albo przysłowia włoskie po włosku zebrane i na polski język przetłumaczone*, Königstein 1715. Fragment zamieszczony w *Przysłowia*ch Wójcicki zawarł także w pracy *Z dawnych dziejów i wspomnień naszego stulecia* wydanej w Krakowie w 1875, tam s. 41–42.



- w. 10g. i przyp. 3 – Odesłanie dotyczy publikacji J. Grajnera *Studia nad podaniami ludu naszego*, „Biblioteka Warszawska” 1859, T. 3, s. 99.
- w. 12g. – s. 39 w. 3g. – Odesłanie i cytaty powtórzone za *Ludem* Ł. Gołębiowskiego, dotyczy dzieła J. Suięćickiego *Topographia sive Masoviae descriptio* wydane w Warszawie w 1634, por. też *Topograficzny opis Mazowsza*. Z języka łacińskiego przełożył, objaśnił i życiorys autora dodał W. Smoleński, „Kwartalnik Kłósów” R. 1: 1877 (T. 2), s. 120–121 (całość pracy na s. 82–123).
- s. 39 w. 17g. – Odesłanie dotyczy cytowanych wcześniej fragmentów z *Ludu polskiego* Gołębiowskiego ze s. 58 i 59.
- w. 4–1d. (przyp. 1) – W przypisie odesłanie do artykułu W.A. Maciejowskiego *Mazurowie* opublikowanego w „Tygodniku Literackim” 1840, nr 9, s. 67–69; J. Bartoszewicza *Mazowsze – Mazury, czym się od innych krajów i mieszkańców polskich odznaczały*, „Kalendarz Warszawski Popularno-Naukowy Ilustrowany na rok 1865” J. Ungra, Warszawa [1864], s. 97.
- s. 40 w. 5–17g. – Cytat pochodzi z pracy K. Kozłowskiego *Lud. Pieśni, podania, baśnie...*, w wydaniu z 1867, s. 372.
- s. 41 w. 12–21g. – Kolberg przytoczył anonimową notatkę zatytułowaną *Właścianie wilanowscy* zamieszczoną w „Gazecie Warszawskiej” 1871, nr 164.
- w. 18–6d. – Cytat i streszczenie pochodzą z artykułu K.W. Wójcickiego *Przejażdżka chwilowa w Mazowszu*, *Album literackie* 1848, s. 356 i 359 (całość artykułu na s. 351–364).
- w. 5d. – s. 42 w. 6d. – Cytat pochodzi z *Korespondencji. Z okolic Łowicza* zamieszczonej w „Gazecie Codziennej” 1853, nr 258; na s. 42 w. 7g. odsyłacz do publikacji J.I. Kraszewskiego *Budnik. Obrazek przez...* wydanej w Warszawie w 1847 roku, zob. też. Wydanie nowe, przejrane i poprawione przez autora, Lwów-Warszawa 1874.
- s. 42–43 przyp. 1 – Chodzi o wymienianą już *Księgę Ziemi Czerskiej 1404–1425*, Warszawa 1879.
- s. 43 w. 4g. – s. 44 w. 3g. i przyp. 1 – Cytat pochodzi z pracy K. Kozłowskiego *Lud. Pieśni, podania, baśnie...*, s. 15–16. W przyp. 1 odesłanie do *Księgi Ziemi Czerskiej...*, s. XXXIX, tam początek wywodu dotyczącego pochodzenia stanu szlacheckiego.
- s. 44 w. 11–13g. – Wspomniany przez Kolberga Wacław Szymonowski (1821–1886) był pisarzem i publicystą, współpracownikiem, współredaktorem i redaktorem kilku warszawskich pism, w których zamieszczał też własne teksty. Franciszek Kostrzew-



ski (1826–1911) był autorem licznych ilustracji zamieszczonych w wymienionych przez Kolberga oraz w innych czasopismach.

w. 5–1d. (przyp. 2) – Kolberg wymienił 4-tomową pracę K.R. Rusieckiego *Małe tajemnice Warszawy* wydaną w Warszawie w 1844 roku (nie 1843); K. Estreicher był autorem publikacji *Gwara złoczyńców*, Warszawa 1867.

s. 45 w. 2–1d. i s. 46 w. 4–1d. (przyp. 2) – W przypisie przedruk notatki bez tytułu i autora zamieszczonej w „Kurierze Warszawskim” 1848, nr 18.

s. 46 w. 1–21g. – Ten fragment tekstu pochodzi z pracy Ł. Gołębiowskiego *Opisanie historyczno–statystyczne miasta Warszawy*, Warszawa 1827 ze s. 110–111.

w. 9d. i s. 47 w. 3–4g. – Cytat pochodzi z publikacji [D. Magnuszewskiego] podpisanej Dominik M. *Posiedzenie Bacciarellego malarza. Dokończenie*, „Tygodnik Literacki” 1840, nr 50, s. 399 (nie: 339), tam w przypisie.

s. 47 w. 5–6g. i przyp. 1 – Wzmianka o K.W. Wójcickim dotyczy wspomnianej w przypisie pracy *Stare gawędy i obrazy T. 3*: Warszawa 1840, tam s. 224–225; zob. też K.W. Wójcicki *Spółeczność Warszawy w początkach naszego stulecia*, Warszawa 1877, tam s. 129–132.

W przyp. wymieniony też został anonimowy tekst *Niebieski płaszcz. Ostatni lirnik warszawski. Z rękopismu: „Domowe wspomnienia i powiastki” Romana Zmorskiego*, „Dziennik Warszawski” 1853, nr 210, tam odwołanie do *Starych gawęd...* i polemika z informacjami Wójcickiego dotyczącymi daty śmierci.

w. 13g. – Kolberg odwołał się do kilku anonimowych notatek w „Gazecie Codziennej” z 1853 roku, nr 112–114; początek w numerze 112 zaczyna się od słów: „Utrzymywał niedawno jeden z mieszkańców Warszawy”.

w. 2–1d. (przyp. 2) – Odesłanie Kolberga dotyczy powieści J.I. Kraszewskiego *Barani kożuszek. Opowiadanie historyczne z końca XVIII wieku*, która publikowana była w odcinkach w „Tygodniku Ilustrowanym” w 1881 roku; całość: T. 1 i 2 z przedmową T. Jeske-Choińskiego, Warszawa 1898.

s. 50 w. 12g. i 5d. – Kolbergowskie „tablice” to ryciny zamieszczone w cz. I *Mazowsza*:

w. 12g. – mowa o rycinie 3 (nie 2), zamieszczonej w edycji DWOK T. 24 przed s. 35;

w. 5d. – chodzi o rycinę 2 (nie 3), w edycji DWOK T. 24 po s. 16; zob. przypisy źródłowe do tych rycin oraz DWOK T. 80/I s. LXII.

- s. 51 w. 1–20g. – Cytat pochodzi z anonimowego artykułu *Wiadomość historyczno-statystyczna o miastach Góra Kalwarya i Czernichów zamieszczonego w „Gazecie Codziennej” w 1853, nr 213.*
- w. 17d.– s. 53 w. 18g. – Cytat pochodzi z pracy K. Kozłowskiego *Lud. Pieśni, podania, baśnie...*, s. 371–373.
- s. 53 w. 13–3d. i przyp. 1 – Kolberg przytoczył fragment artykułu *Mazury zamieszczonego w „Przyjacielu Ludu” R. 13: 1846, nr 18, s. 139. Odesłanie w przypisie dotyczy albumu L. Zienkowicza *Le costumes du peuple polonais, suivis d’une description exacte de ses moeurs, de ses usages et de ses habitudes*, Paris, Strasburg et Leipzig 1838–1841. Wyd. polskie: *Lud polski albo dokładne opisanie zwyczajów, obyczajów i ubiorów jego*, Strasburg 1842 (40 litogr.).*
- s. 54 w. 1g. – Tablica (rycina) 4, którą wymienił Kolberg została zamieszczona na początku cz. II *Mazowsza*, zob. DWOK T. 25.
- w. 13–1d. – Kolberg zaczerpnął cytat z artykułu A. Szelewskiego *Wiadomość historyczno-archeologiczna o kościele parafialnym i innych w mieście Brzezinach, poprzedzona statystycznym opisem miasta z wymienionej strony; całość artykułu na s. 1–31, 93–125, 189–216.*
- s. 56 w. 6–16g. – Ten fragment tekstu pochodzi z pracy Ł. Gołębiowskiego *Opisanie historyczno-statystyczne miasta Warszawy...* (1827), s. 191.
- w. 14d. (przyp. 1) – W przypisie przedruk krótkiej, anonimowej notatki bez tytułu, zamieszczonej w „Kurierze Warszawskim” 1849, nr 311.
- s. 57 w. 5g.–3d. – Cytaty pochodzą z pracy Ł. Gołębiowskiego *Opisanie historyczno-statystyczne miasta Warszawy...* (1827), s. 187–188. Wzmianka o Kacprze Janickim (w. 9g.) zaczerpnięta przez Gołębiowskiego z artykułu *Nowości warszawskie zamieszczonego w „Kurierze Warszawskim” 1822, nr 272 („Kurier” wymieniony w w. 19g.).*
- s. 58 w. 1–8g. – Te informacje pochodzą z pracy Ł. Gołębiowskiego *Opisanie historyczno-statystyczne miasta Warszawy...* (1827), s. 190–191.
- w. 3–1d. (przyp. 1) – Odesłanie dotyczy hasła podpisanego W. G. *Konstrukcja budowli wiejskich zamieszczonego w Encyklopedii rolnictwa i wiadomości związek z niem mających*, T. II: Warszawa 1874, s. 1107–1108.
- s. 60 w. 3g.– s. 62 w. 1d. – Cytaty pochodzą z wymienionej przez Kolberga pracy K. Kozłowskiego *Lud. Pieśni, podania, baśnie...*,

- s. 369–371. W przyp. 1 na s. 60 Kolberg zamieścił cytat z artykułu M. O. i K. F. *Podróż odbyta po kraju przez uczniów Instytutu Gospodarstwa Wiejskiego i Leśnictwa w Marymoncie z „Kalendarza Astronomiczno-Gospodarskiego na rok zwyczajny 1854”* J. Jaworskiego, Warszawa [1853], s. 104.
- s. 62 **przyp. 1** i s. 63 **przyp. 1** – Na s. 62 cytaty z *Księgi ziemi czerskiej...*, s. LXVI–LXVIII; w przyp. na s. 63 informacja zaczerpnięta z tejże *Księgi...* ze s. XL.
- s. 63–64 **przyp. 2** – Odesłanie Kolberga dotyczy trzech artykułów zamieszczonych w *Encyklopedii rolnictwa...* T. II: *Opis gospodarstwa cząstkowego we wsi Willanowie (gub. Warszawska, pow. Warszawski, gmina Willanów), własność Stanisława Orzyńskiego* na s. 1105–1107; *Opis gospodarstwa cząstkowego w Małej wsi (gub. Warszawska, pow. Grójecki, gmina Belsk), własność Stanisława Sitarek* na s. 1103–1105 i *Gospodarstwa małe (włościańskie)* na s. 1108–1110.
- s. 64 w. 5–17g. – Cytat pochodzi z wymienionego artykułu M. O. i K. F. *Podróż odbyta po kraju przez uczniów Instytutu Gospodarstwa Wiejskiego...*, s. 104.
- w. 5d. – s. 65 w. 5g. – Informacja Kolberga dotyczy artykułu Dymy Chromego *O uprawie i obrabianiu lnu*, „Kalendarz Astronomiczno-Gospodarski na rok zwyczajny 1855” J. Jaworskiego, Warszawa [1854], s. 134.
- s. 65 w. 9g.–12d. – Kolberg przytoczył fragment artykułu *Zbiór siana w okolicach Warszawy* zamieszczonego w „Kłosach” 1871, T. XII, nr 307, s. 307. Wspomniana przez niego rycina to reprodukcja (na s. 308 „Kłosów”) przedstawiająca obraz J. Chełmońskiego o takim samym tytule *Zbiór siana w okolicach Warszawy*.
- s. 66 w. 3g. – s. 67 w. 6g. – Kolberg przytoczył fragmenty artykułu A. Wiślickiego *Wędrowna ludność za zarobkiem w Królestwie Polskim* zamieszczonego w „Tygodniku Ilustrowanym” 1865, T. XI, nr 293; tam także rycina Kossaka *Bandochy wjeżdżający do wsi*.
- s. 67 w. 10d.– 68 w. 18g. – W wymienionym przez Kolberga numerze „Kuriera Warszawskiego” tego cytatu brak.
- s. 68 w. 17–10d. – Informacja pochodzi z pracy K.W. Wójcickiego *Stare gawędy i obrazy z T. 3: Warszawa 1840*, s. 110–111, tam w rozdziale *Morowa zaraza w Warszawie 1712 r. Obraz z podań miejsowych*.
- w. 2–1d. (**przyp. 1**) – Odesłania Kolberga dotyczą poematów: F.S. Klonowica *Flis, to jest spuszczenie statków Wisłą i inszy-*

*mi rzekami do niej przypadającymi*; pierwodruk: 1595, zob. też: opracował S. Hrabiec, Wrocław 1951, BN I 137 oraz [Pruszkowej Seweryny z Żochowskich] *Powisłe. Powieść z drugiej połowy XVIII wieku*, „Biblioteka Warszawska” 1854, T. 4, s. 323–346, do-kończenie: s. 409–440.

- s. 69 w. 11–16g. – Cytat pochodzi z anonimowej notatki, bez tytułu, zamieszczonej w „Kurierze Warszawskim” 1865, nr 93, tam ten fragment na s. 427; początek akapitu brzmi: „Pora tarcia się ryb wiosną”.

### Zwyczaje (s. 71–199)

- s. 71 w. 4–27g. – Cytat za: *Kalendarz narodowy czyli zebranie pamiątek na każdy dzień roku bądź religijnych i historycznych bądź gminnych*, „Nowy Kalendarz Domowy na rok zwyczajny 1830” Warszawa (druk: A. Gałęzowski), tam na s. 23–24 opis zwyczajów grudniowych (całość artykułu s. 16–24); odwołanie do Gołębiowskiego za tym źródłem, zob. Ł. Gołębiowski *Opisanie historyczno-statystyczne miasta Warszawy...* (1827), s. 187.
- s. 72 w. 15–23g. – Cytat zaczerpnięty z pracy Ł. Gołębiowskiego *Lud polski, jego zwyczaje, zabobony*, Warszawa 1830, s. 318–319.  
w. 15d. – s. 73 w. 2g. – Cytat z pracy Ł. Gołębiowskiego *Lud polski...*, s. 282. Gołębiowski podał tę informację za rękopisem J. Kitowicza, zob. tegoż *Opis obyczajów i zwyczajów za panowania Augusta III*, cz. I, Poznań 1840, s. 6–7, zob. tegoż *Opis obyczajów za panowania Augusta III*, opracował R. Pollak, Wrocław 1951, s. 63. Przyp. 1 na s. 72 – tekst także za Gołębiowskim *Lud polski...*, s. 318.
- s. 73 w. 10–17g. – Za: *Kalendarz narodowy czyli zebranie pamiątek...*, s. 24.  
w. 12–8d. i s. 74 w. 9–17g. – Za: *Kalendarz narodowy czyli zebranie pamiątek...*, s. 24.
- s. 74 w. 15d. – s. 75 w. 9g. i przysłowie 1 – Za: *Kalendarz narodowy czyli zebranie pamiątek...*, s. 24.
- s. 75 w. 8–1d. – Kolberg zamieścił informacje za pracą Ł. Gołębiowskiego *Opisanie historyczno-statystyczne ...* (1827), s. 220–221.
- s. 75 w. 14g. – s. 77 w. 22g. i przyp. – Opis sporządzony na podsądzie tekstu *Skąd powstały u nas tak zwane szopki pokazywane od Bożego Narodzenia*, „Tygodnik Ilustrowany” 1867, T. XV,

nr 384 (nie 381), s. 51; prawdopodobny autor tekstu F.M. Sobieszcański.

W przypisie Kolberg odwołuje się do następujących publikacji: Ł. Gołębiowskiego *Lud polski* (nie: *Gry i zabawy*), tam opis jasełek na s. 280, opis ten przytacza Kolberg na s. 77, zob. następny przypis; anonimowego artykułu *Święto zjawienia Pańskiego albo Trzech Króli*, „Pamiętnik Religijno-Moralny” 1843, T. 4, z. 1, s. 13; anonimowego artykułu *Uroczystość Bożego Narodzenia*, „Pamiętnik Religijno-Moralny” 1844, T. 7, z. 6, s. 530; publikacji S. Pruszkowej *Szopka* zamieszczonej w „Kalendarzu Astronomiczno-Gospodarskim na rok przestępny 1856” [Warszawa 1855], s. 35; artykułu W. Szymanowskiego *Szopka* opublikowanego w „Tygodniku Ilustrowanym” 1860, T. I, nr 15, s. 115–116; publikacji J. Sikorskiego *Jasełka* zamieszczonej w „Pamiętniku Muzycznym i Teatralnym” R. 1: 1862, nr 2–15.

s. 77 w. 5g. i w. 1d. (przypp. 1) – Odesłanie do „Tygodnika Ilustrowanego” z 1867 roku, T. XV, nr 381 jest błędne.

s. 77 w. 15d. – s. 78 w. 7g. – Kolberg przytoczył fragment pracy Ł. Gołębiowskiego *Lud polski...*, s. 280. Gołębiowski z kolei powołał się na rękopis Kitowicza, zob. tegoż *Opis obyczajów i zwyczajów za panowania Augusta III*, cz. I, w wyd. z 1840, s. 2–6; zob. też tegoż *Opis obyczajów za panowania...*, wyd. z 1951, s. 59.

s. 78 w. 12–21g. – Cytat pochodzi z anonimowego artykułu bez tytułu zamieszczonego w „Kurierze Warszawskim” 1848, nr 18.


w. 12–4d. – Kolberg wykorzystał fragmenty artykułu W.L. Anczyca *Szopka czyli jasełka i gwiazdka w Krakowie*, „Tygodnik Ilustrowany” 1862, T. V, nr 135, jest to fragment obszerniejszego opracowania pt. *Obrazy krakowskie* zamieszczonego w kilku numerach „Tygodnika” z tego roku.

s. 82 nr 10 – Rkp. Kolberga, teka 33, sygn. 1305, k. 56, nr 389, bez lokalizacji. W rkp. t. 1–4 zanotowane o kwintę czystą wyżej, w t. 2 i 4 na drugą i trzecią miarę ósemki  $f^1 d^1$ , t. 5–8 zgodnie z notatką Kolberga w D-dur, w t. 6 na drugą i trzecią miarę rytm:  $\frac{3}{4}$  ♪, w t. 8 tylko górna wersja. W rkp. pod melodią notatka: „v. Miłą cieszymy się nadzieją”, która dotyczy wariantu z *Pieśni ludu polskiego* wydawanych cyklicznie w „Przyjacielu Ludu” R. 13: 1846, nr 8, zob. przedruk: *Pieśni i melodie ludowe w opracowaniu fortepianowym* cz. II (DWOK T. 67/II), nr 134.

nr 11 – Melodia bez tekstu w rkp. terenowym Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 153, nr 25, z lokalizacją ogólną: „Rzeczyca”, zanotowana o sekundę wielką niżej, w metrum  $\frac{3}{4}$  w podwojonych wartościach rytmicznych, w t. 4 pierwsza szesnastka  $d^2$ , w t. 8 ćwierćnuta z kropką  $g^1$ , t. 9–10 brak.

- s. 83 nr 12 – Zapis nutowy jest połączeniem dwóch melodii bez tekstu. Takty 1–8 w rkp. Kolberga: rkp. terenowy, teka 43, sygn. 1352, k. 3, nr 17a i teka 33, sygn. 1305, k. 45, nr 14, karta ta zatytułowana: „Kozaki”, oba rękopisy bez lokalizacji.

W t. 1: w rkp. z teki 43 szesnastki  $d^2 e^2 d^2 c^2$ , a w rkp. z teki 33 szesnastki  $h^1 c^2 h^1 a^1$ ; w obu rkp.: w t. 2 tylko górna wersja, w t. 3 przy pierwszej szesnastce dodana oktawa  $g^2$ , w t. 4 na pierwszą miarę tylko górna wersja, na drugą dwie ósemki  $a^1 a^1$ , w t. 5, 6 i 7 na pierwszą miarę tylko dolna wersja, w t. 8 na pierwszą miarę ósemka  $h^1$  i dwie szesnastki  $h^1$

$d^2$ ; po t. 8 jeszcze: w rkp. z teki 43: 

a w rkp. z teki 33: 

Takty 9–16 w rkp. Kolberga, teka 33, sygn. 1305, k. 37r., nr 315, z lokalizacją ogólną: „Rzeczyca”, tam nad melodią notatka Kolberga: „Kozak”, w t. 15 tylko górna wersja, po t. 16 jeszcze:




Tekst jak w druku w rkp. Kolberga: teka 12, sygn. 1183, k. 19v. i rkp. terenowy, teka 43, sygn. 1352, k. 20, oba rkp. z lokalizacją: „Kromnów”; w obu rkp. tekst podpisany pod inną melodią, zob. nr 4 w suplementcie.

Ponadto tekst zwr. 1 i 2 bez melodii w rkp. Kolberga, teka 13, sygn. 1193, k. 1, nr 9; jest to odpis ze zbioru *Ż. Paulego Pieśni ludu polskiego w Galicji*, Lwów 1838, s. 150.


Odsyłacz Kolberga pod pieśnią dotyczy cz. I *Krakowskiego* (zob. DWOK T. 5), s. 218, nr 23 (nie: s. 217, nr 24), tam tekst jak w zbiorze Paulego.


- s. 83–84 nr 14 – Rkp. terenowe Kolberga: teka 38, sygn. 1334, k. 21v., z lokalizacją ogólną: „Mazew”, tam melodia z incipitem: „Miała matulinka” i tamże, k. 28, z lokalizacjami: „Mazew” i „Kłodawa”, tam tekst jak w druku. W obu rkp. melodia zanotowana o sekundę wielką wyżej, zamiast t. 5–8 pięciokrotne powtórzenie taktu zanotowanego w metrum  $\frac{2}{4}$ :

 t. 9–10 brak.

- s. 86–87 nr 18 – Rkp. Kolberga: rkp. terenowy, teka 43, sygn. 1352, k. 153, nr 43 i teka 10, sygn. 1173/4, k. 3v., oba rkp. z lokalizacją: „Rzeczyca”.

W obu rkp. melodia zanotowana o sekundę wielką wyżej, w metrum  $\frac{4}{4}$  w podwojonych wartościach rytmicznych; w rkp. z teki 43

w t. 1 i 3 ostatnia nuta tylko  $f^1$ , t. 2 i 4: , zamiast

t. 9: , tekst pod melodią słabo czytelny;

w rkp. z teki 10 brak t. 9.

- s. 87 nr 19 – Rkp. Kolberga: rkp. terenowy, teka 43, sygn. 1352, k. 153v., nr 21, z lokalizacją ogólną: „Rzeczyca”, z notatką: „Husyt żydowski” i teka 10, sygn. 1173/4, k. 3v., z lokalizacją: „Rzeczyca”, tam nad melodią: „Husyt”.

W obu rkp.: w t. 1 pierwsza nuta tylko  $a^1$ , w t. 10 tylko dolna wersja. W rkp. terenowym w t. 5 brak # przy  $g^1$ , w t. 6 ostatnia nuta  $a^1$ , w t. 7 pierwsza nuta  $e^1$ , w t. 8 ostatnia nuta  $e^1$ , t. 12 jak dolna wersja w t. 10. W rkp. z teki 10: t. 5–8 w następującym układzie: t. 5 i 8 ze znakiem powtórki, następnie t. 5, 6, 5 i 8, po t. 8 brak znaku powtórki, t. 9–10 opatrzone notatką: „bis”, t. 11–12 brak.

- s. 91 w. 1–6g. i w. 14–27g. – Cytat za: *Kalendarz narodowy czyli zebranie pamiątek...*, s. 24.

w. 6–3d. – Por. K.W. Wójcicki *Nowy Rok*, „Kłosy” 1866, T. II, nr 27 i tegoż *Kalendarz zwyczajowy Antoniego Zaleskiego*, „Kłosy” 1868, T. VI, nr 135.

w. 2d. – s. 92 w. 12g. – Zgodnie z odesłaniem Kolberga jest to cytat z pracy Ł. Gołębiowskiego *Lud polski...*, s. 315, tam tekst zaczyna się od słów: „Zacznijmy od tej uwagi” i dalej jak zacytował Kolberg.

- s. 92 w. 14g. – 2d. – Cytat za: *Kalendarz narodowy czyli zebranie pamiątek...* s. 16; odesłanie do Gołębiowskiego pochodzi od Kolberga.

w. 2d. – s. 93 w. 9d. – Zgodnie z odesłaniem Kolberga jest to cytat z pracy Ł. Gołębiowskiego *Lud polski...*, s. 291–292, przypis uzupełniony przez Kolberga.


- s. 94 w. 7–14g. – Pierwsze przysłowie w publikacji K.W. Wójcickiego *Stare gawędy i obrazy*, T. 2: Warszawa 1840, s. 249; przysłowia 1, 2 i 5, zob. *Starodawne przysłowia dla ochronek*, Poznań 1863, s. 33.

- s. 94–95 nr 24 – Pod pieśnią odesłanie do pracy K. Kozłowskiego *Lud. Pieśni, podania...*, s. 184–185, tam taki sam tekst; kolejny odsyłacz dotyczy tekstu zamieszczonego w artykule W.A. Maciejowskiego *Legendy i pieśni ludu polskiego* w „Bibliotece Warszawskiej” w 1860 roku, T. 2, s. 447, w artykule Maciejowskiego zamieszczone

zostały teksty zebrane przez Mateusza Gralewskiego w Mazewie, w Łęczyckiem.

- s. 95 w. 9–1d. – Zgodnie z odesłaniem jest to cytat z pracy Ł. Gołębiowskiego *Lud polski...*, s. 316, niektóre zdania zostały przez Kolberga pominięte.
- s. 96 w. 1–29g. – Tekst pochodzi z publikacji *Kalendarz narodowy czyli zebranie pamiątek...* s. 24; powołanie na Knapskiego za *Kalendarzem*, zob. G. Knapski *Thesauri polono-latino-graeci*, T. 3, Kraków 1632, s. 887.
- w. 10d. – 97 w. 2g. – Cytat z K.W. Wójcickiego dotyczy jego pracy *Przysłowia narodowe*, T. 1: Warszawa 1830, s. 92–93; w publikacji na s. 89–96 omówienie przysłowia „Biega z nim...” z informacją o pochodzeniu ze zbioru Rysińskiego (dotyczy *Proverbiorum polonicorum a Salomone Rysinio collectorum...*, centuria prima).
- s. 97 w. 3–13g. i przyp. 1– Tekst przytoczył Kolberg za *Ludem polskim* Ł. Gołębiowskiego, s. 282; tam także błędne odesłanie do Kitowicza. W przypisie odesłanie do niepodpisanego artykułu *Kołądy* zamieszczonego w „Ruchu Muzycznym” 1860, nr 51; odesłanie Kolberga do „Gazety Polskiej” z 1868, nr 181 jest błędne.
- s. 97–98 nr 25 – Rkp. Kolberga, teka 41, sygn. 1347, k. 12, nr 19, bez lokalizacji, tam melodia z incipitem: „W żłobie leży, któż pobieży”. W rkp. w t. 1–2 i 10 tylko górna, w t. 5 i 7 tylko dolna wersja. Rkp. jest odpisem ze zbioru M.M. Mioduszeuskiego *Śpiewnik kościelny czyli pieśni nabożne z melodyjami w kościele katolickim używane a dla wygody kościołów parafialnych zebrane*, Kraków 1838, s. 30 (melodia druga), natomiast tekst zamieszczony przez Kolberga w druku także w *Śpiewniku...*, s. 31–33, tam pod wariantem melodii (melodia trzecia); w rkp. także odesłanie do wariantu opublikowanego w cz. III *Wielkiego Księstwa Poznańskiego* (zob. DWOK T. 11) s. 39, nr 1. Ponadto w druku Kolberg odsyła także do zbiorów Sz. Kellera *Zbiór pieśni nabożnych katolickich do użytku kościelnego i domowego*, Pelplin 1871, s. 123 (tam tekst identyczny) oraz do wariantu w zbiorze K. Kozłowskiego *Lud. Pieśni, podania...*, s. 175–176; u Kozłowskiego i Kellera bez melodii. Por. też nr 2 w suplemencie.
- s. 98–99 nr 26 – Pod pieśnią odesłanie do zbioru K. Kozłowskiego *Lud. Pieśni, podania...*, tam na s. 179–180 taki sam tekst.
- s. 99 nr 27 – Rkp. Kolberga, teka 41, sygn. 1347, k. 32, nr 72, bez lokalizacji, tam melodia z pierwszą zwrotką. W rkp. melodia zanoto-



wana o sekundę wielką wyżej, w metrum  $\frac{3}{8}$  w pomniejszych wartościach rytmicznych, t. 1: , w t. 2 i 5 na drugą

miarę dodana druga wersja: ćwierćnuta  $c^2$ . Rkp. jest odpisem Kolberga ze zbioru M.M. Mioduszeńskiego *Pastorałki i kolędy z melodyjami*, Kraków 1843, s. 134, tam tekst jak w druku u Kolberga. Pod pieśnią także odesłanie do *Zbioru pieśni nabożnych...* Kellera, tam zgodnie z informacją Kolberga wariant tekstu na s. 132.

Ostatni odsyłacz dotyczy zbioru *Symfonie anielskie, abo kolen-da, mieszkańcom ziemskim od muzyki niebieskiej wdzięcznym okrzykiem na dzień Narodzenia Pańskiego zaśpiewane*. Zbiór ten został kilkakrotnie wydany: Kraków 1630 i 1642 z przedmową Jana Żabczyca oraz Kraków 1631 z przedmową Jana Karola Dachnowskiego; autorstwo zbioru nie zostało ustalone.

*Symfonie anielskie... Jana Dachnowskiego* zostały wydane m.in. przez A. Brodnickiego w Krakowie w 1913 (wyd. Akademii Umiejętności w serii „Biblioteka Pisarzy Polskich”), gdzie we wstępie Brodnicki przytacza argumenty za autorstwem Dachnowskiego, powołując się na M. Wiszniewskiego *Historia literatury polskiej*, T. 4: Kraków 1844, s. 498.

*Symfonije anielskie albo kolęda mieszkańcom ziemskim... usłyszane Roku Pańskiego 1630* Jana Żabczyca wydał A. Karpiński, Warszawa 1998 („Biblioteka Pisarzy Staropolskich”).

- s. 100 nr 28 – Rkp. Kolberga, teka 41, sygn. 1347, k. 17, nr 44, bez lokalizacji, nad melodią notatka Kolberga: „P[ieśni] o Bożem Narodzeniu”. W rkp. w t. 2 i 3 tylko górna wersja, pod takta-  
mi 1–4 tylko pierwszy wiersz, w dalszym przebiegu brak frag-  
mentu: „by człowieka w chwale swojej”. Rkp. jest odpisem ze  
zbioru M.M. Mioduszeńskiego *Dodatek do Śpiewnika Kościel-  
nego z melodyjami*, Kraków 1842, s. 408. Pod pieśnią także  
odesłanie do *Zbioru pieśni nabożnych...* Kellera, s. 145–146.  
U Mioduszeńskiego i u Kellera tekst obszerniejszy niż w druku  
u Kolberga.

nr 29 – Pod pieśnią także odesłanie do *Zbioru pieśni nabożnych...*  
Kellera, tam na s. 160–161 tekst obszerniejszy.

- s. 100–101 nr 30 i przyp. 1 na s. 101–102 – Rkp. Kolberga, teka 41,  
sygn. 1347, k. 17, nr 45, bez lokalizacji, z notatką: „P[ieśni] o Bożem  
Narodzeniu”. W rkp. w t. 9 i 10 tylko górna wersja, a pod melodią  
tylko zwr. 1, ale bez fragmentu: „w jasełkach na mrozie nago poło-  
żone”. Rkp. jest odpisem ze zbioru M.M. Mioduszeńskiego *Doda-  
tek do Śpiewnika Kościelnego...*, s. 410, u Mioduszeńskiego tekst

obszerniejszy niż w druku u Kolberga. W przyp. na s. 102 błędne odesłanie do cz. II *Poznańskiego* (DWOK T. 10), winno być: *Poznańskie cz. I* (DWOK T. 9), s. 119, dotyczy pieśni nr 2.

- s. 101 nr 31 – Rkp. Kolberga, teka 41, sygn. 1347, k. 20, nr 58, bez lokalizacji, z notatką: „[Pieśni] o Bożem Narodzeniu”, tam melodia z pierwszą zwrotką. W rkp. melodia zanotowana w metrum  $\frac{3}{4}$  w podwojonych wartościach rytmicznych, mimo oznaczenia metrum przy kluczu:  $\frac{3}{8}$ , w t. 10: w pierwszym wykonaniu powtórzenie melodii jak w t. 2, w drugim wykonaniu dolna wersja. Rkp. jest odpisem ze zbioru M.M. Mioduszeńskiego *Dodatek do Śpiewnika Kościelnego...*, s. 435. Pod pieśnią także odesłanie do *Zbioru pieśni nabożnych...* Kellera, s. 152–153. U Mioduszeńskiego i u Kellera tekst obszerniejszy niż w druku u Kolberga.
- s. 102–103 nr 32 – Rkp. Kolberga, teka 41, sygn. 1347, k. 28, nr 30, bez lokalizacji, tam melodia i zwr. 1–2. W druku w t. 6 trzecia i czwarta nuta zanotowane błędnie jako ćwierćnuty, w rkp. zapis poprawny – dwie ósemki. Rkp. jest odpisem Kolberga ze zbioru M.M. Mioduszeńskiego *Pastorałki i kołеды...*, s. 68; u Mioduszeńskiego zwr. 30 w. 1 brzmi: „Z Tub Maryną Bartek prostak”, mowa o instrumencie „tubmaryna”, por. przypis Kolberga do tego wiersza.
- s. 103–104 nr 33 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 1, sygn. 1122, k. 7r., nr 76, z lokalizacją ogólną: „Czaplin”, melodia z incipitem: „Florek w budzie”, nad melodią notatka Kolberga: „Kolęda”. W rkp. zapis ołówkowy, słabo czytelny, brak znaku przykluczowego, w t. 6–8 tylko górna, w t. 10 tylko dolna wersja, w t. 6 i 10 dwie pierwsze nuty zanotowane błędnie jako ósemki. Pod pieśnią odesłanie do pracy K. Kozłowskiego *Lud. Pieśni, podania...*, tam na s. 183 taki sam tekst.
- s. 104–105 nr 34 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 1, sygn. 1122, k. 7/2, z lokalizacją ogólną: „Czaplin” i notatką: „Kolęda”, tam melodia z incipitem: „Wziun Kuba Staśka, Stasiak Banaska”. W rkp. w t. 2 ostatnia nuta  $e^2$ , podkreślona jeszcze przez oznaczenie literowe, w t. 3 dwie pierwsze szesnastki  $c^2 h^1$ , na ostatnią miarę tylko górna wersja, w dalszym przebiegu melodii widoczne trudności Kolberga w zapisie metrytmicznym: t. 5 i 7 zapisane w metrum  $\frac{2}{4}$  – oznaczenie metrum zapisane powyżej linii melodycznej – wszystkie nuty zanotowane jako ósemki. Pod pieśnią odesłanie do pracy K. Kozłowskiego *Lud. Pieśni, podania...*, tam na s. 183–184 taki sam tekst.
- s. 105–106 nr 35 – Pod pieśnią odesłanie do pracy K. Kozłowskiego *Lud. Pieśni, podania...* w wyd. z 1869, s. 181–182, tam taki sam tekst.
- s. 106 nr 36 – Odesłanie do zbioru M.M. Mioduszeńskiego *Pastorałki i kołеды...* s. 124–125 dotyczy wariantu tekstu; w pracy K. Kozłow-

skiego *Lud. Pieśni, podania...* s. 190–191, tam taki sam tekst z odesłaniem m.in. do Mioduszeńskiego.

s. 106–107 nr 37 – W pracy K. Kozłowskiego *Lud. Pieśni, podania...*, na s. 180–181 taki sam tekst.

s. 107 nr 39 – W pracy K. Kozłowskiego *Lud. Pieśni, podania...*, na s. 188–190 zamiast tekstu zamieszczonego w nawiasie rozpisane zwrotki.

s. 108 nr 40 – W pracy K. Kozłowskiego *Lud. Pieśni, podania...*, na s. 187–188 zamiast tekstu zamieszczonego w nawiasie rozpisane zwrotki.

nr 41 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 1, sygn. 1122, k. 7/2, z lokalizacją ogólną: „Czaplin”. W rkp. w przebiegu melodii w t. 2, 3, 5 i 6 tylko górna wersja; pod taktami 1–2 incipit: „Tam pod palenkiem, pod syroceńkiem” (część tekstu dziś słabo czytelna), a pod kolejnymi taktami incipit: „Hej, przez pole” i notatka: „kołęda”. Tekst jak w druku także w zbiorze K. Kozłowskiego *Lud. Pieśni, podania...*, s. 186.

w. 2d. – s. 109 w. 5d. – Tekst akapitu 1 i 2 do słów: „Kacper, Melchior i Baltazar” pochodzi z *Kalendarza narodowego...*, s. 16 i 17. Pierwszy akapit także w pracy Ł. Gołębiowskiego *Lud polski...* na s. 311, na którego powołał się Kolberg.

Tekst w w. 7g. – 5d. na s. 109 pochodzi z *Ludu polskiego...*, s. 312; za Gołębiowskim powtórzył też Kolberg odesłanie do „Kuriera Warszawskiego”, winno być: 1821 (nie 1820), nr 5, tam anonimowa notatka zaczynająca się od słów: „Jutro przypada święto uroczyste Trzech Królów” w dziale „Nowości Warszawskie”.

s. 109 w. 4d. – s. 110 w. 4g. – Odesłania do K.W. Wójcickiego nie umieszczone. Cytat pochodzi z *Kalendarza narodowego...*, s. 17.

s. 110 w. 5g. – 5d. – Kolberg przytoczył fragment pracy Ł. Gołębiowskiego *Lud polski...*, s. 313–314.

s. 111 w. 5–10g. – Odesłanie Kolberga do „Kuriera Warszawskiego” 1869, nr 17 dotyczy niepodpisanej notatki zaczynającej się od słów: „Z pośród konsensowych impressarjów szopek”, tekst przytoczony przez Kolberga nie jest cytatem.

w. 17–27g. (św. Piotra i ś. Pryski) – Opis dotyczący dnia 18 i 20 stycznia pochodzi z *Kalendarza narodowego...*, s. 17, natomiast przysłowie zaczerpnął Kolberg z pracy K.W. Wójcickiego *Stare gawędy i obrazy*, T. 2: Warszawa 1840, s. 248.

s. 112 w. 5g. – Przysłowie 2 zaczerpnął Kolberg z pracy K.W. Wójcickiego *Stare gawędy i obrazy*, T. 2: Warszawa 1840, s. 248.

w. 10–5d. – Opis dotyczący dnia 25 stycznia zob. *Kalendarz narodowy...*, s. 17, tam bez przysłowia.

- s. 113 w. 12–6d. – Taki opis (z przysłowiem 1) w *Kalendarzu narodowym...*, s. 17.
- s. 114 w. 2–13g. i przyp. 1 – Opis dotyczący dnia 2 lutego, zob. *Kalendarz narodowy...*, s. 17.  
Treść przyp. 1 w rkp. Kolberga, teka 1, sygn. 1116, k. 39, nr 9a i 9b, w rkp. tekst do słów: „ma wróżbę”, tam bez odesłania do źródła; jest to odpis z anonimowego artykułu *Zwyczaj ludu* z „Pamiętnika Naukowego” 1837, T. 2, z. 4, s. 57 (całość artykułu na s. 44–77).  
w. 14 w. 14g. – Odesłania do K.W. Wójcickiego nie umiejscowiono.
- s. 115 w. 13–16g. (św. Błażej) – Zob. *Kalendarz narodowy...*, s. 17.  
w. 17–23g. (św. Agata) – Por. K.W. Wójcicki, *Stare gawędy i obrazy...*, T. 2, s. 249.  
w. 9d. – s. 116 w. 2g. (św. Dorota) – Kolberg zacytował fragmenty z *Kalendarza narodowego...*, s. 17, dodając odesłanie do cz. I *Krakowskiego* (DWOK T. 5); przysłowie nr 2 także w pracy K.W. Wójcickiego *Stare gawędy i obrazy...*, T. 2, s. 250.
- s. 116 w. 13–21g. (św. Walenty) – Kolberg zacytował fragmenty z *Kalendarza narodowego...*, s. 17, tam brak przysłów. Przysłowie nr 1 w pracy K.W. Wójcickiego *Stare gawędy i obrazy...*, T. 2, s. 250.
- s. 116 w. 5d. – s. 117 w. 13g. i przyp. 1 (św. Maciej) – Wiersze 3–4d. na s. 116 i w. 3–4g. na s. 117 to cytat z *Kalendarza narodowego...*, s. 18; powołanie na Haura za *Kalendarzem*, zob. J.K. Haur *Skład albo skarbiec znakomitych sekretów ekonomiki ziemiańskiej*, Kraków 1693, tam: „Święty Maciej z rzek i stawów zwykł ruszać lody”. Przysłowia nr 1, 2 i 5 w pracy K.W. Wójcickiego *Stare gawędy i obrazy...*, T. 2, s. 250.  
Treść przypisu w rkp. Kolberga, teka 1, sygn. 1116, k. 39, nr 10a i 10b, w rkp. tekst do słów: „umrzeć mają”, tam bez odesłania do źródła; jest to odpis z artykułu *Zwyczaj ludu...*, s. 58.
- s. 120 w. 1–27g. – Tekst zamieszczony w trzech pierwszych akapitach pochodzi z *Kalendarza narodowego...*, s. 18; odsyłacz do *Ludu*, tj. cz. I *Krakowskiego* (DWOK T. 5) pochodzi od Kolberga.  
w. 11d. – s. 121 w. 11g. – Kolberg przytoczył fragment pracy Ł. Gołębiowskiego *Gry i zabawy różnych stanów w kraju całym lub niektórych tylko prowincjach*, Warszawa 1831, s. 331–332. Tekst na s. 120 w. 1–6d. od słów: „Przybierano” do „skoku” Gołębiowski zamieścił w przypisie, u niego też odesłanie do A.M. Fredry, zob. *Przysłowia mów potocznych albo przestrogi obyczajowe, radne, wojenne*, Kraków 1658, s. 23, toż: Paryż 1867, T. 1, s. 48.
- s. 121 w. 12–20g. – Kolberg przytoczył fragment pracy Ł. Gołębiowskiego *Gry i zabawy...*, s. 332; Gołębiowski z kolei odwołał się do

rękopisu J. Kitowicza, zob. tegoż *Opis obyczajów i zwyczajów...*, cz. IV: Poznań 1841, s. 69, w wydaniu z 1951 roku na s. 550–551.

- s. 122 w. 3–18g. i przyp. 1 – Kolberg zacytował fragmenty z *Kalendarza narodowego...*, s. 18.
- w. 19–28g. – Cytat pochodzi z pracy Gołębiowskiego *Opisanie historyczno-statystyczne miasta Warszawy...*, s. 226.
- w. 8d. – s. 123 w. 2g. – Cytat pochodzi z pracy Gołębiowskiego *Opisanie historyczno-statystyczne miasta Warszawy...*, s. 226.
- s. 123 w. 3–21g. – Cytat pochodzi z niepodpisanej notatki bez tytułu zamieszczonej w „*Kurierze Warszawskim*” 1865, nr 48, tam także wymieniona broszura *Pieśni i tańce zabawom uczciwym gwo-li* z 1614 roku. W 1903 roku T. Wierzbowski pisał o jedynym zachowanym egzemplarzu tej broszury w Bibliotece Kórnickiej, zob. przedruk w: *Pieśni, tańce i padwany XVII wieku* wydał T. Wierzbowski, Warszawa 1903 („Biblioteka Zapomnianych Po-etów i Prozaików Polskich XVI–XVIII wieku”).
- w. 16d. – s. 124 w. 8g. – Tekst zaczerpnięty został z „*Kuriera Co-dziennego*” 1869, nr 32, tam bez nazwiska autora i tytułu, zaczyna się od słów: „Wczoraj jako w środę popielcową”.
- s. 124 w. 11–15g. – Por. *Kalendarz narodowy...*, s. 18.
- s. 125 w. 1–2g. – Zob. J. Długosz *Kroniki, czyli roczniki sławnego Królestwa Polskiego*, T. 1 (księga 2): Warszawa 1961, s. 244.
- w. 3–28g. – Kolberg zacytował fragment *Ludu polskiego* Ł. Gołębiowskiego, s. 303–304, który z kolei oparł się na rękopisie J. Kitowicza, zob. tegoż *Opis obyczajów i zwyczajów za pano-wania Augusta III*, cz. IV, s. 74–75, w wydaniu z 1951 roku s. 553. Za Gołębiowskim odesłanie do „*Kuriera Warszawskiego*” 1823, nr 55, skąd zaczerpnięty został ostatni akapit, tam notatka anoni-mowa w dziale *Nowości Warszawskie*.
- w. 4–1d. – Zob. *Kalendarz narodowy...*, s. 18.
- s. 126 przysłowia 2, 3, 4 i 5 – Przysłowia zaczerpnięte z pracy K.W. Wój-cickiego *Stare gawędy i obrazy...*, T. 2, s. 251.
- w. 4–1d. (7 marca) – Zob. *Kalendarz narodowy...*, s. 18.
- s. 127 w. 1–14g. (9 i 10 marca) – Zob. *Kalendarz narodowy...*, s. 18.
- w. 15g.–1d. (św. Grzegorz) – Przysłowie 1 pochodzi z pracy K.W. Wójcickiego *Stare gawędy i obrazy...*, T. 2, s. 251. Wiersze 16–1d. zaczerpnięte z *Kalendarza narodowego...*, s. 18. Odesłanie do Komonieczkiego za *Kalendarzem*, dotyczy pracy [A. Komoniec-kiego] *Dziejopis żywiecki do druku podany przez J. Radwań-skiego*, wyd. z rękopisu z roku 1704, Kraków 1866, s. 55.

- s. 128 w. 8–14g. (św. Benedykt) – Zob. K.W. Wójcicki *Stare gawędy i obrazy...*, T. 2, s. 252.  
w. 8–15d. (25 marca) – Zob. *Kalendarz narodowy...*, s. 19.  
w. 5d. – s. 129 w. 12g. – Opis dotyczący miesiąca kwietnia (bez przysłowia nr 1) oraz dnia 1 kwietnia (do słów: „naznaczyć mu trudno”) pochodzi z *Kalendarza narodowego...*, s. 19. Wszystkie 3 przysłowia w pracy K.W. Wójcickiego *Stare gawędy i obrazy...*, T. 2, s. 252.
- s. 129 w. 15–20g. – Odesłanie dotyczy pracy Ł. Gołębiowskiego *Gry i zabawy*, tam s. 271.
- s. 130 w. 1–15g. – Cytat pochodzi z *Kalendarza narodowego...*, s. 19.  
w. 16g. – 131 w. 4g. i przyp. 1 – Cytat pochodzi z *Ludu polskiego* Gołębiowskiego ze s. 284–285. U Gołębiowskiego odesłanie do wcześniejszych źródeł: rękopisu J. Kitowicza, zob. *Opis obyczajów...*, w wydaniu z 1951 na s. 53; anonimowej notatki zamieszczonej w dziale *Nowości Warszawskie* w „Kurierze Warszawskim” 1822, nr 77, tam inny tekst dotyczący przebierania się przez młodzież. Za Gołębiowskim także odesłanie do „Kuriera Warszawskiego” 1828, nr 78, w tym numerze informacji, o których mowa, brak. W przypisie także cytat z *Ludu polskiego* ze s. 284.
- s. 131 w. 6–13g. i przyp. 2 (Wielki Tydzień) – Cytat pochodzi z *Ludu polskiego* Gołębiowskiego ze s. 315; zob. też J. Kitowicz *Opis obyczajów...*, w wydaniu z 1951, s. 554. W przypisie odesłanie Kolberga do anonimowego artykułu *Wielki Tydzień* zamieszczonego w „Pamiętniku Religijno-Moralnym” 1847, T. 12, s. 330 i do drugiego anonimowego artykułu także zatytułowanego *Wielki Tydzień* opublikowanego w „Gazecie Polskiej” 1865, nr 83.  
w. 16g. – s. 132 w. 16g. i przyp. 1 na s. 132 (Środa Wielka) – Cytat pochodzi z *Ludu polskiego* Gołębiowskiego ze s. 304; w przypisie cytat ze s. 314.
- s. 132 w. 19g. – s. 133 w. 4g. i przyp. 2 (Wielki Czwartek) – Cytat pochodzi z *Ludu polskiego* Gołębiowskiego ze s. 276; w przypisie odesłanie Kolberga do artykułu K.W. Wójcickiego *Wielki Czwartek* zamieszczonego w „Tygodniku Ilustrowanym” 1860, T. 1, nr 28.
- s. 133 w. 6–24g. (Grzechotki) – Cytat pochodzi z *Ludu polskiego* Gołębiowskiego ze s. 279 (nie 129), zob. też J. Kitowicz *Opis obyczajów...*, wydanie z 1951, s. 555.
- s. 133–134 w. 3d. (Wielki Piątek) – Cały tekst Kolberg zaczerpnął z *Ludu polskiego* Gołębiowskiego, ze s. 292–294. Wzmianka o pani Guébriant i *Pamiętnikach* Niemcewicza na s. 133 za Gołębiowskim,

zob. *Wypis z podróży pani de Guébriant, posłowej nadzwyczajnej do Polski za Władysława IV*, w: J.U. Niemcewicz *Zbiór pamiętników historycznych o dawnej Polsce*, T. 4: Warszawa 1822, s. 227. Na s. 134 przywołany Kitowicz, także za Gołębiowskim, zob. *Opis obyczajów...*, tam w wydaniu z 1951 s. 51.

s. 134 w. 2d. – s. 135 w. 3g. – Jest to cytat z *Kalendarza narodowego...*, s. 19.

s. 135 w. 4–15g. – Ł. Gołębiowski *Lud polski...*, s. 294.

w. 16–27g. i przyp. 1 – Wymieniony w tym akapicie Andrzej ze Słupi (nie Słupia) zredagował około 1470 roku zbiór utworów religijnych znanych jako tzw. *Pieśni łysogórskie*. Ł. Gołębiowski dokonał odpisu zaginionego dziś rękopisu. Przytoczony tekst to fragment anonimowego wiersza z tego zbioru, zob. *Żale Matki Boskiej pod Krzyżem* w: S. Vrtel-Wierczyński *Wybór tekstów staropolskich*, Warszawa 1863, s. 180, zob. też <http://staropolska.pl> (dostęp 29. 11. 2016). W przypisie cytat z pracy W.A. Maciejowskiego *Piśmiennictwo polskie od czasów najdawniejszych aż do roku 1830*, T. 1: Warszawa 1851, s. 348.

w. 8d. – s. 136 w. 9g. (*Śledź i żur*) – Cytat pochodzi z *Ludu polskiego* Gołębiowskiego, s. 299, zob. też J. Kitowicz *Opis obyczajów...*, wydanie z 1951, s. 556. Odesłanie do *Ludu, Krakowskie* cz. I (DWOK T. 5), pochodzi od Kolberga.

s. 136 w. 10g. – s. 137 w. 11g. (*Wielka Sobota*) – Pierwszy akapit (do słowa: „podarek”) pochodzi z pracy Ł. Gołębiowskiego *Lud polski...* s. 301; drugi akapit został zaczerpnięty z *Kalendarza narodowego...*, s. 19; ostatnie trzy akapity to także cytaty z *Ludu polskiego*, za Gołębiowskim wzmianka o pani Guébriant, dotyczy: *Wypis z podróży pani de Guébriant...* w *Zbiorze pamiętników historycznych...* Niemcewicza (zob. przypis do s. 133–134).

s. 137 w. 14–21g. – Opis Wielkanocy bez ostatniego akapitu pochodzi z *Kalendarza narodowego...*, s. 19.



w. 7d. – s. 138 w. 1d. (*Święcone*) – Tekst zaczerpnął Kolberg z pracy Ł. Gołębiowskiego *Lud polski...*, trzy pierwsze akapity (do słów: „zostawiano służącym”) pochodzą ze s. 305, ostatni akapit (s. 138 w. 15–28g.) ze s. 310–311. Tekst ostatniego akapitu zachował się także w rkp. Kolberga, teka 1, sygn. 1117, k. 12; jest to odpis z wymienionych wyżej stron *Ludu polskiego*. Za Gołębiowskim powtórzone zostało odesłanie do Reja, zob. M. Rej *Postylla* w: tegoż *Dzieła wszystkie*, T. 4: Wrocław-Warszawa-Kraków 1965, cz. I, s. 301, pierwodruk: 1557. W przypisie cytat z artykułu S. Ulanowskiej *Pisanki czyli kraszanki wielkanocne* zamieszczonego w „Tygodniku Ilustrowanym” 1884, T. 3 (seria IV), nr 68.



- s. 139 **w. 4–15g. i przyp. 1 (Dyngus)** – Opis bez ostatniego akapitu pochodzi z *Kalendarza narodowego...*, s. 19. W przypisie cytata z pracy zbiorowej *Starożytności Warszawy...*, T. 3, s. 196.
- s. 140 **nr 42** – Rkp. Kolberga, teka 41, sygn. 1347, k. 47, nr 130, bez lokalizacji. Pieśń zapisana w grupie „Pieśni wielkanocne”, nad melodią notatka: „Starodawna”. W rkp. melodia zanotowana o sekundę wielką wyżej, w t. 3 tylko górna wersja, w t. 9 brak oznaczenia fermaty, druga nuta ćwierćnuta z kropką, trzecia nuta ósemka; tekst jak w druku. Rkp. Kolberga jest odpisem ze zbioru M. Mioduszeńskiego *Śpiewnik kościelny...*, s. 129.
- s. 140–141 **nr 43** – Pod pieśnią odesłanie do pracy K. Kozłowskiego *Lud. Pieśni, podania...*, tam na s. 192–194 taki sam tekst.
- s. 141 **nr 44** – Pod pieśnią odesłanie do pracy K. Kozłowskiego *Lud. Pieśni, podania...*, tam na s. 194–195 taki sam tekst.
- s. 142 **nr 45 i przyp. 1** – Rkp. terenowy Kolberga, teka 1, sygn. 1122, k. 7r., nr 43, z lokalizacją ogólną: „Czaplin”. W rkp. tylko t. 1–3 opatrzone znakiem powtórki, a pod nimi tylko pierwsza zwrotka, brak dolnej wersji melodii. Tekst pieśni i przypisu w pracy K. Kozłowskiego *Lud. Pieśni, podania...*, tam na s. 197–198.
- s. 142–143 **nr 46** – Rkp. terenowy Kolberga, teka 1, sygn. 1122, k. 7r., nr 44, z lokalizacją ogólną: „Czaplin”, tam pod melodią fragment tekstu: „Nad jeziorem lipka stała, pod tą lipką”. W rkp. zapis ołówkowy, słabo czytelny, w t. 1: nad drugą i trzecią nutą oznaczenia literowe nut: „a h”, na czwartą miarę ćwierćnuta  $d^2$ , w t. 2 na czwartą miarę ćwierćnuta  $f^1$ , w t. 3 brak pierwszej nuty. W pracy K. Kozłowskiego *Lud. Pieśni, podania...* na s. 199–200 tekst pieśni wraz z „Wariantem” (zwr. 7 i 8) jak u Kolberga.
- s. 143 **w. 10d. – s. 144 w. 2g. i przypisy** – Zgodnie z odsyłaczem Kolberga jest to cytata z pracy K. Kozłowskiego *Lud. Pieśni, podania...*, tam s. 199–200. Tekst zamieszczony w przyp. 1 na s. 143 u Kozłowskiego na s. 200; przyp. na s. 144 – u Kozłowskiego na s. 192, tam powołanie na J. Jurkowskiego *Tragedia o polskim Scylurusie*, Kraków 1604, zob. tegoż *Dzieła wszystkie*, T. 1: Wrocław 1958, s. 90, w opracowaniu J. Krzyżanowskiego i S. Rosponda.
- s. 144–145 **nr 47** – Pod pieśnią odesłanie do zbioru K.W. Wójcickiego *Pieśni ludu Białochrobatów...*, s. 195 i 266.
- s. 146 **nr 50** – Pod pieśnią odesłanie do pracy K. Kozłowskiego *Lud. Pieśni, podania...*, tam na s. 198–199 taki sam tekst, a na końcu jeszcze jedna zwrotka.
- s. 146–147 **nr 51** – Pod pieśnią odesłanie do pracy K. Kozłowskiego *Lud. Pieśni, podania...*, tam na s. 195–196 taki sam tekst, a także frag-



ment zamieszczony pod notą: „W Czaplynie pod Czerskiem dodają”.

- s. 147 w. 3d. – s. 148 w. 11g. i przyp. 1 – W publikacji *Pieśni ludu Białochrobatów...*, T. 1, s. 192 Wójcicki pisze o „Gaiku” obchodzonym w Krakowskim i na Mazowszu we wtorek wielkanocny, tam na s. 191–193 także wspomniana pieśń obrzędowa, a na kolejnej stronie wzmianka o gajku w Sandomierskim z kolejną pieśnią.
- s. 148 w. 12–20g. – Cytat pochodzi z pracy K. Kozłowskiego *Lud. Pieśni, podania...* s. 197; za Kozłowskim przywołany K.W. Wójcicki, *Pieśni ludu Białochrobatów...*, T. 1, s. 191, 194, 264 oraz Ż. Pauli, *Pieśni ludu polskiego w Galicji...*, s. 17.
- s. 148–149 nr 52 – Rkp. Kolberga, teka 7, sygn. 1156, k. 24; rkp. uszkodzony, część karty odcięta, widoczne tylko zwr. 6–8 i 10–11, ponadto w rkp. w zwr. 8 ostatni wiersz brzmi: „ani ich napoi”.
- s. 149–150 nr 53 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 1, sygn. 1122, k. 7r., z lokalizacją ogólną: „Czaplin”, tam melodia z incipitem: „Nasz gaiczek”. W rkp. t. 2:  t. 4: .
- W zbiorze K. Kozłowskiego *Lud. Pieśni, podania...* na s. 196–197 taki sam tekst.
- s. 154 nr 57 – Rkp. Kolberga, teka 1, sygn. 1118, k. 63v., z lokalizacją: „spod Łyszkowic”; tam w pierwszym wykonaniu dolna, w drugim górna wersja, a pod melodią zwr. 1–3, przy czym w zwr. 1 i 3 tylko: „dziuwują się” bez „mu”.
- w. 13d. – s. 155 w. 3g. (św. Wojciech) – Tekst zamieszczony na s. 154 pochodzi z rkp. Kolberga, teka 11, sygn. 1176/3, k. 4, z notką: „Warszawa”, jest to odpis z *Kalendarza narodowego...*, s. 19. W innym rkp. Kolberga, teka 1, sygn. 1117, k. 12 tylko w. 1–5d., jest to odpis z *Ludu polskiego* Gołębiowskiego, s. 324. Przysłowia 1 i 2 także w pracy K.W. Wójcickiego *Stare gawędy i obrazy...*, T. 2, s. 253.
- s. 155 w. 12d. – s. 156 w. 7g. (św. Marek) – Por. *Kalendarz narodowy...*, s. 19. Pierwszy akapit wraz z przysłowiem w rkp. Kolberga: teka 1, sygn. 1117, k. 12 oraz w rkp. z teki 11, sygn. 1175, k. 5; w rkp. z teki 11 z boku notatka: „Warka”, tam tekst inaczej zredagowany. Wszystkie przysłowia w pracy K.W. Wójcickiego *Stare gawędy i obrazy...*, T. 2, s. 253.
- s. 156 w. 13–15g. (Maj) – Tekst pierwszego akapitu zaczerpnięty został z *Kalendarza narodowego...*, s. 20, odesłanie do Wójcickiego pochodzi od Kolberga.

- w. 7d. i przyp. 1** – W przypisie zostały wymienione dwa zbiorki pieśni: *Wianeczek majowy na cześć Najświętszej i Najczystszej Pannie Niepokalanie Poczętej Maryi*, Warszawa 1855 (zob. [www.polona.pl](http://www.polona.pl), wydanie: Warszawa 1886); *Wianek krzyżowy na cześć Najśladszego Serca Jezusowego i Niepokalanego Serca Maryi*, Warszawa 1855.
- w. 5d. – 157 w. 2g.** – Informacje zaczerpnięte przez Kolberga z *Kalendarza narodowego...*, s. 20.
- s. 157 **w. 3–5g.** – Cytat pochodzi z *Gier i zabaw* Ł. Gołębiowskiego, s. 187.
- w. 7g.** – Kolberg odsyła do rozdziału „Gry”, którego ostatecznie nie zamieścił w *Mazowszu* wydanym w XIX wieku; opis gry „w zielone” zob. DWOK T. 42, s. 619, ten opis Kolberg zaczerpnął z *Kalendarza narodowego...*, s. 20.
- w. 8–13g.** – Rkp. Kolberga, teka 11, sygn. 1175, k. 5, na górze karty nota: „od Warszawy”; jest to odpis z wymienionego numeru „Kurieria Codziennego”, tam ta informacja bez tytułu i autora.
- w. 15–24g.** – Por. *Kalendarz narodowy...*, s. 20.
- s. 158 **w. 1–11g. i 18–23g.** – Zob. *Kalendarz narodowy...*, s. 20.
- w. 5–1d.** – Por. *Kalendarz narodowy...*, s. 20; odesłanie do Chodakowskiego pochodzi od Kolberga, zob. Z. Dołęga Chodakowski *O Sławiańszczyźnie przed chrześcijaństwem*, Kraków 1835, tam o sobótkach na s. 11 i toż, wydanie z 1867 roku ze wstępem J. Maślanki, tam s. 26. Pierwodruk pracy: „Ćwiczenia Naukowe” 1818, zob. Bibliografia.
- s. 159 **w. 3–9g. i przyp. 1** – Tekst pierwszego akapitu zaczerpnął Kolberg z *Kalendarza narodowego...*, s. 20. W w. 9g. odesłanie do rozdziału „Gry”, który ostatecznie nie został zamieszczony w *Mazowszu*. W przypisie cytat z anonimowego artykułu *Zielone Świątki* zamieszczonego w wymienionym numerze „Kłósów”, przy czym odesłanie do Chodakowskiego tak jak na s. 158 pochodzi od Kolberga i dotyczy tego samego fragmentu rozprawy *O Sławiańszczyźnie...*, zob. wydanie z 1835, s. 11 i wydanie z 1967, s. 26.
- w. 16–17g. (przysłowie 2)** – Przysłowie w pracy K.W. Wójcickiego *Stare gawędy i obrazy...*, T. 2, s. 256.
- w. 15d. – s. 161 w. 2g.** – Cytaty i informacje pochodzą z pracy Ł. Gołębiowskiego *Opisanie Warszawy...*, tam s. 227–230. Odsyłacz na s. 160 w. 3d. dotyczy *Kalendarza polskiego i ruskiego* S. Duńczewskiego, numeru nie ustalono.
- s. 161 **w. 3–16g.** – Cytat zaczerpnięty został z artykułu F.M. Sobieszczkańskiego *Skąd powstał w Warszawie zwyczaj udawania się*

do *Bielan na drugi dzień Zielonych Świątek?* zamieszczonego w „Kalendarzu Rodzinnym na rok zwyczajny 1871”, Warszawa 1870 (drukarnia J. Jaworskiego), s. 51 i 52.

s. 161–162 **przyp. 2** – Cytat pochodzi z anonimowego artykułu *Zwyczaj ludu* zamieszczonego w „Pamiętniku Naukowym” 1837, T. 2, z. 4, s. 75 (całość artykułu na s. 44–77).

s. 162 **w. 8–11g.** – Informacje podał Kolberg za *Kalendarzem narodowym...*, s. 20.

**w. 12–19g. i przyp. 1** – Cytat pochodzi z pracy Ł. Gołębiowskiego *Opisanie historyczno-statystyczne Warszawy...*, s. 110. W przypisie Kolberg odwołał się do pracy *Starożytności Warszawy...* (wyd. A. Wejnert), T. 3, s. 293 oraz do artykułu A. Wejnerta *Obchód uroczystości Bożego Ciała w Warszawie w XVII i XVIII wieku* zamieszczonego w „Bibliotece Warszawskiej” 1853, T. 1, s. 567; odwołanie do T. Lipińskiego dotyczy artykułu *Ułamki historyczne*, „Biblioteka Warszawska” 1853, T. 1, s. 266.

**w. 20g. – 163 w. 3d.** – Kolberg przytoczył fragmenty pracy Ł. Gołębiowskiego *Lud polski*, s. 296–297; za Gołębiowskim powtórzono odesłanie do Kitowicza, tam w wymienionym już wydaniu z 1951, s. 57 oraz do „Kurieria Warszawskiego” (brak rocznika i numeru). Fragment opisu (do s. 163 w. 1g.) zachował się w rkp. Kolberga, teka 1, sygn. 1117, k. 12; jest to odpis z wymienionych stron *Ludu polskiego*.

s. 163 **w. 3d. – s. 164 w. 3g.** – Cytat pochodzi z pracy Ł. Gołębiowskiego *Ubiory w Polsce od najdawniejszych czasów aż do chwil obecnych*, Warszawa 1830, s. 258–259, na kolejnych stronach Gołębiowski wymienia zioła, z których wykonuje się wianki.


s. 164 **w. 4g. – s. 166 w. 4d. i nr 58–59** – Opis uroczystości Kolberg zaczerpnął z artykułu K.W. Wójcickiego *Procesya Bożego Ciała* zamieszczonego w „Kłosach” 1870, T. 10, nr 260 (nie: 200), tam także rycina *Procesja Bożego Ciała na Krakowskim Przedmieściu przed kościołem Św. Krzyża*, do której odsyłacz znajduje się na s. 166. Kolberg zacytował większą część artykułu, w którym przytoczone są także teksty pieśni (u Wójcickiego tekst pieśni nr 59 obszerniejszy), natomiast zapisy nutowe pochodzą z rękopisów Kolberga, które są odpisami ze zbioru M.M. Mioduszeńskiego, zob. następane przypisy oraz przypis Kolberga na s. 165.

**nr 58** – Rkp. Kolberga, teka 41, sygn. 1347, k. 52, nr 152, bez lokalizacji, tam wśród „P[ieśni] na Boże Ciało”. Pod melodią inaczej podpisany tekst:

U drzwi Two-ich sto-je Pa-nie, u drzwi Two-ich sto-je Pa-nie,  
cze-kam na Tue zmi-lo-wa-nie, cze-kam na Tue zmi-lo-wa-nie.

Rkp. Kolberga jest odpisem ze zbioru M. Mioduszeuwskiego *Śpiewnik kościelny...*, s.154, u Mioduszeuwskiego tekst obszerniejszy.

nr 59 – Rkp. Kolberga, teka 41, sygn. 1347, k. 56, nr 173, bez lokalizacji, tam wśród „Pieśni Przygodnych”, nad melodią notatka Kolberga: „Pieśń przy akcie skruchy”. W rkp. w t. 6 na pierwszą i drugą miarę dwie ćwierćnuty, w t. 7 tylko dolna wersja, poniżej t. 3–4 i 9–10 dopisane wersje alternatywne: t. 3–4:

t. 9–10: 

Rkp. jest odpisem ze *Śpiewnika kościelnego* Mioduszeuwskiego, tam s. 250, u Mioduszeuwskiego tekst obszerniejszy. Ponadto w rkp. odesłanie do wariantu w cz. I *Radomskiego* (DWOK T. 20), nr 27.

- s. 165 w. 1–3g. i nr 60 – Przywołanie Fr. Karpińskiego za Wójcickim, zob. F. Karpiński *Pieśń na Processyą Bożego Ciała*, tegoż: *Dzieła*, T. 1: Lipsk 1835, s. 226–227; tekst autorstwa Karpińskiego ukazał się po raz pierwszy w jego zbiorze *Pieśni nabożne*, wydanym anonimowo w Supraślu w 1792 roku, tam s. 73–75.

Pieśń w rkp. Kolberga, teka 41, sygn. 1347, k. 55, nr 166, bez lokalizacji, melodia zanotowana wśród „P[ieśni] na Boże Ciało”. W rkp. melodia zanotowana o sekundę wielką wyżej, także w metrum  $\frac{4}{4}$ , ale w podwojonych wartościach rytmicznych, w t. 1 trzy pierwsze nuty  $a^1$ , w zapisie tekstu jeszcze początek kolejnej zurotki: „Otocz go wkoło rzeszo wybrana, przed twoim Bogiem zginaj kolana”. Rkp. jest odpisem Kolberga ze zbioru M. Mioduszeuwskiego *Dodatek do Śpiewnika Kościelnego z melodyjami*, Kraków 1842 roku, s. 466, tam tekst obszerniejszy.

- s. 166 w. 2d. – s. 167 w. 16d. – Tekst dotyczący miesiąca czerwca, św. Medarda (bez przysłowia) i św. Antoniego został zaczerpnięty z *Kalendarza narodowego...*, s. 20; odsyłacze do *Ludu* pochodzą od Kolberga.
- s. 167 w. 14–10d., 6–5d. i s. 168 w. 1–2g. – Zob. *Kalendarz narodowy...*, s. 20 i 21. Przysłowie 1 także w pracy K.W. Wójcickiego *Stare gawędy i obrazy...*, T. 2, s. 257.
- s. 168 przyp. 1 – Cytat pochodzi z publikacji J. Grajnera *Studia nad podaniami...*, „Biblioteka Warszawska” 1859, T. 3, s. 72.

- s. 170 w. 5–15g. – Kolberg zaczerpnął informacje z *Opisania Warszawy... Ł. Gołębiowskiego*, s. 227.  
w. 16g. – 171 w. 6d. – Cytat pochodzi z niepodpisanego artykułu bez tytułu, „Kurier Warszawski” 1827, nr 167.
- s. 171 w. 1–5d. – Cytat pochodzi z pracy Ł. Gołębiowskiego *Gry i zabawy...*, s. 295.
- s. 172 w. 1–23g. – Cytat pochodzi z anonimowego artykułu bez tytułu zamieszczonego w „Kurierze Warszawskim”, 1834, nr 166.  
w. 13d. – s. 173 w. 19g. – Cytat pochodzi z anonimowego artykułu bez tytułu zamieszczonego w „Kurierze Warszawskim” 1837, nr 164.
- s. 173 w. 20g. – 174 w. 17g. – Kolberg przytoczył fragmenty anonimowego tekstu bez tytułu z „Kuriera Warszawskiego” 1840, nr 164.
- s. 174 w. 18g. – s. 175 w. 3g. – Kolberg streścił anonimowy artykuł bez tytułu zamieszczony w „Kurierze Warszawskim” 1843, nr 163.
- s. 175 w. 4–11g. – Odsyłacz Kolberga miał prawdopodobnie dotyczyć „Kuriera Warszawskiego” z 1849 roku („Kurier Codzienny” ukazywał się od 1865 roku), cytatu nie umiejscowiono ze względu na brak numeru; cytat odnaleziono m.in. w *Kalendarzu narodowym...*, s. 21 oraz w materiałach Klementyny z Tańskich, zob. *Kalendarz zdarzeń czyli zebranie pamiątek na każdy dzień roku, bądź religijnych i historycznych, bądź gminnych*, w: *Dzieła Klementyny z Tańskich Hofmanowej*. Wydanie nowe pod redakcją Narcyzy Żmichowskiej, Warszawa 1876, T. 3, s. 243.  
w. 12–23g. – Kolberg przywołał dwa fragmenty anonimowego artykułu *Wianki* zamieszczonego w „Dzienniku Warszawskim” 1852, nr 164.  
w. 11–7d. – Nie umiejscowiono cytatu z „Kuriera Codziennego” 1857, brak numeru.  
w. 6d. – 176 w. 5d. – Kolberg przytoczył tekst z „Kuriera Codziennego” 1869, nr 135, tam bez autora i tytułu. W „Kurierze” na początku wiersz: „I jam wianek uwiła”, poszczególne akapity w innej kolejności; przyp. na s. 176 dodany przez Kolberga.
- s. 177 w. 1–26g. – Cytat pochodzi z „Kuriera Codziennego” 1871, nr 138, tam bez nazwiska autora i tytułu, zaczyna się od słów: „Rzucić kwiatek”.  
w. 8d. – s. 178 w. 3g. – Cytat pochodzi z pracy Ł. Gołębiowskiego *Gry i zabawy...* ze s. 295–296; odwołanie do Kitowicza za Gołębiowskim, zob. *Opis obyczajów...*, s. 559.
- s. 178 w. 10–14g. – Cytat pochodzi ze *Starożytności Warszawy*, wyda-

nych przez A. Wejnerta, T. 3, s. 48, przy czym tekst został zredagowany przez Kolberga na podstawie Wejnerta.

**w. 17d. – s. 179 w. 5g. i nr 62** – Cytat i pieśń nr 62 pochodzą z pracy K. Kozłowskiego *Lud. Pieśni, podania...*, w wyd. 1869 s. 200 (pieśń) i 201 (tekst w przypisie); odsyłacze pod pieśnią – od Kolberga, przy czym ostatnie odesłanie winno być: *Krakowskie cz. II* (zob. DWOK T. 6, nie: 7), nr 219.

- s. 179 nr 63** – Rkp. terenowy Kolberga, teka 1, sygn. 1122, k. 7r., nr 45, z lokalizacją ogólną: „Czaplin”, tam melodia z incipitem: „Zimnego wiatru, zimnego”. W rkp. melodia zanotowana o kwartę czystą niżej, w t. 3 na drugą miarę ósemki  $e^2 c^2$ , w t. 4 tylko górna, w t. 5 i 6 tylko dolna wersja. W zbiorze K. Kozłowskiego *Lud. Pieśni, podania...* na s. 201 taki sam tekst.

**nr 64** – Rkp. terenowy Kolberga, teka 1, sygn. 1122, k. 7r., nr 46, z lokalizacją ogólną: „Czaplin”, tam melodia z incipitem: „Poszły panienki do kalineczki, wionki ruwać”. W rkp. melodia zanotowana w metrum  $\frac{3}{4}$  z zachowaniem tych samych wartości rytmicznych,

t. 1–4:  , w t. 5 górna wersja,

na ostatnią miarę dwie ósemki  $c^2 c^2$ , w t. 8 pierwsza nuta  $h^1$ . W zbiorze K. Kozłowskiego *Lud. Pieśni, podania...* na s. 201 taki sam tekst.

- s. 180 w. 1g. – 183 w. 1d. i nr 65–69** – Przytoczony przez Kolberga opis pochodzi z artykułu A. Zaleskiego *Sobótka (z natury)* zamieszczonego w „Kłosach” 1870, T. 10, nr 260; na zachowanym w archiwum Kolberga egzemplarzu czasopisma jego notatka: „Warka, wieś Pilica, parafia Ostrołęka w powiecie czerskim”. Na s. 181 w. 3g. Kolberg odsyła do ryciny *Sobótka* zamieszczonej w tym samym numerze „Kłosów”. Na s. 182 Kolberg dodał nazwiska autorów pieśni: J. Kochanowski, *Kto się w opiekę*, jest to psalm 91 w cz. IV *Psalterza Dawidowego*, pierwodruk: Kraków 1579, zob. *Dzieła polskie* T. 2, red. J. Krzyżanowski, Warszawa 1953, s. 205; F. Karpiński, *Pieśń wieczorna* w: *Pieśni nabożne*, Supraśl 1792, s. 83–84, zob. tegoż *Dzieła*, T. 1, Lipsk 1835, s. 231–232.

- s. 184 w. 1–19g. (św. Jan Chrzciciel)** – Większość tekstu została zaczerpnięta z *Kalendarza narodowego...*, s. 21: w akap. 1: „tj. na Mazowszu i w Wielkopolsce” dodane przez Kolberga, w *Kalendarzu...* brak przysłowia 1 i noty nad nim oraz przysłów 3 i 4. Przysłowie 4 w pracy K.W. Wójcickiego *Stare gawędy i obrazy...*, T. 2, s. 258.

- w. 9–1d. – Tekst zaczerpnięty z *Kalendarza narodowego...*, s. 21.
- s. 185 w. 1–4g. (Nawiedzenie N. Panny) – Wzmianka o tym dniu pochodzi z *Kalendarza narodowego...*, s. 21, tam bez przysłów.  
w. 13–15g. (św. Małgorzata) – Wzmianka do słowa: „ukazują” pochodzi z *Kalendarza narodowego...*, s. 21.  
w. 5–1d. (św. Anna) – Zob. *Kalendarza narodowy...* s. 21, zob. też K.W. Wójcicki *Stare gawędy i obrazy...*, T. 2, s. 260.
- s. 186 w. 1–6g. (św. Marta) – Tekst do słowa: „swego” pochodzi z *Kalendarza narodowego...*, s. 21.  
w. 10–18g. (Sierpień) – Opis zaczerpnięty z *Kalendarza narodowego...*, s. 21.  
w. 19–23g. (św. Piotr w Okowach) – Tekst do słowa: „zboża” pochodzi z *Kalendarza narodowego...*, s. 21.
- s. 187 w. 1–6g. (św. Wawrzyniec) – Tekst wraz z przysłowiem (bez ostatniego akapitu) pochodzi z *Kalendarza narodowego...*, s. 22; przysłowie także u K.W. Wójcickiego, *Stare gawędy i obrazy...*, T. 2, s. 261.  
w. 9–13g. (Wniebowzięcie) – Wiersze 9–12g. (do słowa: „ziół”) pochodzą z *Kalendarza narodowego...* ze s. 22. Więcej informacji dotyczących dnia Wniebowzięcia N. Panny, wraz z wykazem roślin, zachowało się w rkp. Kolberga, który nie został opublikowany za życia autora, a dopiero w XX wieku, zob. DWOK T. 41, s. 156 i T. 42, s. 321.  
w. 16–30g. (św. Roch) – Tekst do słowa: „błogosławi” pochodzi z *Kalendarza narodowego...* s. 22. W drugim akapicie błędny odsyłacz do „Kalendarza czyli Rocznika zwyczajnego na rok zwyczajny 1854” S. Strąbskiego, tam tylko wśród świąt pod dniem 16 sierpnia wymieniony św. Roch, natomiast cytatu brak.  
w. 5–1d. (św. Bernard) – Zob. *Kalendarz narodowy...*, s. 22.
- s. 188 w. 1–4g. i 7–8g. (św. Bartłomiej) – Por. *Kalendarz narodowy...*, s. 22, przy czym wiersz 4 tylko do słowa: „z rana”, to zdanie przedagowane przez Kolberga.  
w. 17–25g. (Ścięcie św. Jana) – Odsyłacz Kolberga błędny; winno być: *Kalendarz narodowy* (1830, nie: 1803), s. 22.  
w. 26–31g. (św. Feliks) – Zob. *Kalendarz narodowy...*, s. 22.  
w. 3d. – s. 189 w. 6g. (Wrzesień) – Opis zaczerpnięty z *Kalendarza narodowego...*, s. 22.
- s. 189 w. 9–15g. (św. Idzi) – Przysłowia w pracy K.W. Wójcickiego *Stare gawędy i obrazy...*, T. 2, s. 262.

w. 19–23g. (**Narodzenie N. Panny**) – Tekst do słowa: „ukończył” pochodzi z *Kalendarza narodowego...*, s. 22.

nr 70 – Tekst zwr. 1 w rkp. Kolberga, teka 41, sygn. 1347, k. 9; tam wariant melodii i jeszcze druga zwrotka:

„Księżyc pod Twe święte nogi  
składa swe ogniste rogi.  
Gwiazdy wszystkie asystują,  
bo Królową w niebie czują, nad sobą.  
Jak bogata słońca szata,  
z gwiazd korona upleciona, na głowie”.

Odesłanie pod pieśnią do zbioru M. Mioduszeewskiego *Śpiewnik Kościelny...*, s. 199, dotyczy wariantu tekstu. Por. też *Kieleckie cz. I* (DWORK T. 18), nr 5.

- s. 190 w. 6–9 i 14–19g. (św. **Mateusz**) – Wskazane fragmenty tekstu pochodzą z *Kalendarza narodowego...*, s. 22. Przysłowie 3 w pracy K.W. Wójcickiego *Stare gawędy i obrazy...*, T. 2, s. 263.  
w. 4d. – s. 191 w. 22g. (św. **Michał**) – Początek opisu wraz z przysłowiem 1 pochodzi z *Kalendarza narodowego...*, s. 22; przysłowia 2, 3 i 6 zaczerpnięte z pracy K.W. Wójcickiego *Stare gawędy i obrazy...*, T. 2, s. 263.
- s. 191 w. 8–1d. (**Październik**) – Opis zaczerpnięty z *Kalendarza narodowego...*, s. 22.
- s. 192 w. 15–11d. (św. **Gaweł**) – Ten fragment opisu zaczerpnięty z *Kalendarza narodowego...*, s. 23. Przysłowie 1 także u K.W. Wójcickiego *Stare gawędy i obrazy...*, T. 2, s. 264.  
w. 8–3d. (św. **Łukasz**) – Ten fragment opisu zaczerpnięty z *Kalendarza narodowego...*, s. 23; przysłowie także u K.W. Wójcickiego *Stare gawędy i obrazy...*, T. 2, s. 264.
- s. 193 w. 3–7g. (św. **Urszula**) – Por. K.W. Wójcicki, *Stare gawędy i obrazy...*, T. 2, s. 264.  
w. 13–20g. (śś. **Szymon i Juda**) – Ten fragment opisu (bez przysłów) zaczerpnięty z *Kalendarza narodowego...*, s. 23, przy czym data winna być: 28 października; przysłowia pochodzą z pracy K.W. Wójcickiego *Stare gawędy i obrazy...*, T. 2, s. 265.  
w. 9–1d. (**Listopad**) – Opis pochodzi z *Kalendarza narodowego...*, s. 23.
- s. 194 w. 12–19g. (**Dzień Zaduszny**) – Opis pochodzi z *Kalendarza narodowego...*, s. 23.



- w. 20g. – s. 195 w. 19g. i przyp. 1 (św. Marcin) – Informacje zamieszczone w pierwszym akapicie zaczerpnięte zostały z *Kalendarza narodowego...*, s. 23; w przyp. 1 na s. 194 cytata z anonimowego artykułu bez tytułu zamieszczonego w „Dzienniku Warszawskim” 1851, nr 215. Na s. 195 odesłanie do pracy K.W. Wójcickiego *Stare gawędy i obrazy*, T. 3; Warszawa 1840, s. 69. Przysłowia 2–6 pochodzą także z tej pracy Wójcickiego, T. 2, s. 265 i 266.
- s. 195 w. 16–10d. (św. Katarzyna) – Opis zaczerpnięty został z *Kalendarza narodowego...*, s. 23.  
w. 9d. – s. 196 w. 9g. (św. Andrzej) – Ten fragment opisu pochodzi z *Kalendarza narodowego...*, s. 23.  
w. 5–1d. – Nie umiejscowiono cytatu.
- s. 196 w. 7–12g. (grudzień) – Opis zaczerpnięty został z *Kalendarza narodowego...*, s. 23.
- s. 197 w. 10–3d. – Cytat pochodzi z wielokrotnie wymienianego przez Kolberga *Ludu polskiego* Ł. Gołębiowskiego, s. 275.
- s. 198 w. 15g. – s. 199 w. 3g. (św. Mikołaj) – W wierszu 16g. winno być: „6 grudnia” (nie 5 grudnia); odsyłacz do M. Reja winien być: *Krótką rozprawa między trzema osobami: panem, wójtem i plebanem* przez Ambrożego Korczbok Rożka (pseudonim Reja), Kraków 1543, zob. też, opracował K. Górski i w. Taszycki, *Dzieła wszystkie*, T. 1, s. 48, zob. też wydanie R. Zawilińskiego w serii „Biblioteka Pisarzy Polskich”, Kraków 1892, tam s. 9. Ostatni akapit opisu Kolberg zaczerpnął z *Kalendarza narodowego...*, s. 23.
- s. 199 w. 4–24g. (św. Łucja) – Przysłowia 2 i 3 por. *Kalendarz narodowy...*, s. 23. Odesłanie do K.W. Wójcickiego dotyczy pracy *Stare gawędy i obrazy...*, T. 2, s. 276, tam zamieszczone przez Kolberga informacje o kalendarzu gregoriańskim, a także wariant przysłowia 2.

### Okrężne (s. 201–213)

- s. 201 w. 1g. – s. 202 w. 1d. – Cały opis okrężnego Kolberg przytoczył za pracą Ł. Gołębiowskiego *Gry i zabawy*; początek opisu do słów: „wyobrazić sobie łatwo” (s. 202 w. 8g.) pochodzi ze s. 269, przy czym odsyłacze w nawiasie na s. 202 włączone przez Kolberga, dotyczą: Philo vom Walde [właśc. J. Reinelt] *Schlesien in Sage und Brauch*, Berlin 1883, s. 112; anonimowego artykułu bez

tytułu z „Kuriera Warszawskiego” 1828, nr 238, z tego artykułu zaczerpnął też cytat Gołębiowski. Kolejne cytaty pochodzą z s. 183–185 *Gier i zabaw*.

- s. 203 w. 1g. – w. 1d. i nr 71 – Opis i pieśń zaczerpnięte z pracy K.W. Wójcickiego *Pieśni ludu Białochrobatów...*, T. 1, s. 269–271.
- s. 204–205 nr 72 i 73 – Pieśni pochodzą ze zbioru K. Kozłowskiego *Lud. Pieśni, podania...*, s. 202–205.
- s. 208 nr VII – W rkp. Kolberga, teka 1, sygn. 1120, k. 7, notatka: „W Rawskim (pod Brzezinami) i w Łęczyckim, gdy wieniec oddają, wylatuje zeń na podłogę mnóstwo utkwionych w nim orzechów i jabłek”, por. początek opisu okrężnego w druku.
- s. 210 nr 80 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 22, z notką: „Plon z Sójek”, tam tekst bez melodii.
- s. 211 w. 1g. – s. 213 w. 1d. – Tekst pochodzi z artykułu W. Gersona *Wyzwoliny na parobka* zamieszczonego w „Tygodniku Ilustrowanym” 1866, T. XIII, nr 343, tam z ryciną autora o takim samym tytule. W „Kłosach” 1866, T. II, nr 28 zamieszczono artykuł *Fryco-we przy kosie*, podpisany Giel..., oraz 2 ryciny F. Kostrzewskiego opatrzone tym samym tytułem.

### Obrzędy (s. 215–298)

- s. 215 w. 9–8d. – Odesłanie Kolberga dotyczy fragmentu powieści S. Pruszkowej *Dwa dwory*, „Biblioteka Warszawska” 1854, T. 3, s. 72.
- s. 216 w. 1g. – s. 217 w. 1d. (Pogrzeb) – W w. 4g. odsyłacz do cz. I *Kujaw* (DWOK T. 3) winno być: s. 248 (nie 148). Piosenka dziadów spod Czarska została zaczerpnięta ze zbioru K. Kozłowskiego *Lud. Pieśni, podania...*, s. 147, a cały zamieszczony po niej tekst pochodzi ze s. 373–375 tego zbioru.
- s. 218 w. 1g. – 220 w. 3g. (wesele I) – Opis pochodzi z anonimowego artykułu *Mazurzy* zamieszczonego w „Przyjacielu Ludu” R. 13: 1846 (nie: 1848), nr 18.
- s. 220 nr 81 – Tekst bez melodii w rkp. *Pieśni ludu z okolic Czarska i Piaseczna*, teka 45, sygn. 1419, k. 6, zob. DWOK T. 80/I s. XLIV.
- s. 220–221 nr 82 – Rkp. Kolberga, teka 42, sygn. 1349, k. 41r., nr 1, z lokalizacją: „Wilanów, Powsin” i z notatką: „weselna”. W rkp. przy potwórce t. 1–4 pod nutami podpisany drugi wers pierwszej zurotki, w t. 5 tylko górna wersja, w t. 6 na pierwszą miarę górna, dalej, do

t. 8 tylko dolna wersja, w t. 11 brak  $a^1$  na trzecią miarę, t. 12–15, z notatką: „zakończenie”, rozszerzone: najpierw powtórka t. 5–8 w wersji opisanej powyżej, a następnie dolna wersja z t. 12–15. Ponadto w rkp. jeszcze 3 zwrotki, które Kolberg opublikował jako nr 83, zob. następny przypis.

Pod pieśnią odesłania do wariantów w cz. I *Kujaw* (DWOK T. 3) nr 47 i nr 63, w cz. II *Poznańskiego* (DWOK T. 10) nr 129 oraz do pracy K. Kozłowskiego *Lud. Pieśni, podania...*, s. 38.

- s. 221 nr 83 – Rkp. Kolberga, teka 42, sygn. 1349, k. 41, z lokalizacją: „Wilanów, Powsin”; w rkp. tekst jest dalszym ciągiem pieśni nr 82, zob. poprzedni przypis. Odsyłacz do zbioru K. Kozłowskiego *Lud. Pieśni, podania...* dotyczy wariantu „Stoi panna pod brzozą” na s. 38–39.
- s. 222 nr 85 – Rkp. Kolberga, teka 42, sygn. 1349, k. 41r., nr 2, z lokalizacją: „Czerniaków” i z notatką: „Rozpleciny”. W rkp. w t. 5 tylko dolna, w t. 6 tylko górna wersja, a pod melodią tylko tekst zamieszczony w druku pod nutami, natomiast na odurocie karty zwr. 2 i 3, przy czym tam inna kolejność poszczególnych fragmentów tekstu: zwr. 2 w. 3 i 4, po nim zwr. 3, a następnie zwr. 2 w. 1 i 2.
- s. 222–223 nr 86 – Melodia bez tekstu w rkp. Kolberga: rkp. terenowy, teka 43, sygn. 1352, k. 26, nr 24, bez lokalizacji z notatką: „Weselna (obertas do tańca)” i teka 42, sygn. 1349, k. 25r., nr 3, z lokalizacją: „Błonie, Grodzisk”, z notatką: „Obertas weselny”. W obu rkp.: t. 1:



w drugim wykonaniu: w t. 3 na trzecią miarę szesnastki  $fis^1 gis^1$ , t. 4:



w t. 5 dodana wersja alternatywna:



w t. 7, 11 i 12 tylko górna wersja; w rkp. z teki 43 brak znaków chromatycznych, t. 10:



wersja ta zanotowana w rkp. z teki 42 jako wersja alternatywna, tam też t. 9–12 opatrzone znakiem powtórki.

- s. 223 nr 87 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 1, sygn. 1122, k. 7v., nr 94, z lokalizacją ogólną: „Czaplin”. W rkp. w t. 2 tylko górna wersja, na pierwszą i drugą miarę inny rytm:  $\overset{3}{\text{triple}}$ , w t. 3 na trzecia miarę w górnej wersji dwie ósemki  $h^1 e^2$ , w t. 5 tylko dolna, w t. 8 tylko górna wersja, t. 6:



znak powtórki w t. 8 dotyczy całej melodii.

- s. 223 nr 88 – Rkp. Kolberga: teka 42, sygn. 1349, k. 27, nr 1 i tamże, k. 40, nr 1, tam z akompaniamentem fortepianowym, zob. *Pieśni i melodie ludowe... cz. II* (DWOK T. 67/II), nr 606. W zapisie z k. 27 w t. 1 ostatnia nuta  $e^2$ , w t. 7 w drugim wykonaniu na pierwszą miarę szesnastka  $d^2$  i trzydziestodwójki  $e^2 d^2$ , w t. 8 w obu wykonaniach górna wersja; w zapisie tekstu z k. 27 w zwr. 5 w ostatnim wierszu: „prawém” zamiast „białym”.
- s. 224 nr 89 – Rkp. Kolberga: teka 42, sygn. 1349, k. 42, nr 1, z lokalizacją: „Wilanów p[od] Warszawą” i rkp. terenowy, tamże, k. 51, nr 13, bez lokalizacji. Na k. 42 pod melodią pierwsza zwrotka jak w druku, a obok wariant zwr. 2:

„A wiewa was zaprosili, już siedzą,  
ażebý im co dobrego dał, zjedzą”.

W rkp. z k. 51 melodia zanotowana o kwartę czystą wyżej, w t. 3 w drugim wykonaniu ósemka  $d^1$ , pod melodią tekst:

„Zapraszajcie dobrych ludzi, spraszajcie,  
żebyście im dali co dobrego, to dajcie”,

por. T. 24, nr 112.

Pod pieśnią odesłanie do pierwodruku w „Przyjacielu Ludu” R. 14: 1847, T. 2, nr 28, przedruk: *Pieśni i melodie ludowe... cz. I* (DWOK T. 67/I), nr 202.

nr 90 – Rkp. Kolberga, teka 42, sygn. 1349, k. 42, nr 2 z lokalizacją: „Babice p[od] W[arsza]wą”, tam pod melodią widoczne tylko pierwsze wiersze zwr. 1 i 3, dalej karta odcięta. W rkp. melodia zanotowana o sekundę wielką niżej, czterokrotnie powtórzona:

w pierwszym wykonaniu t. 1 i 3 górna wersja,

w drugim wykonaniu t. 1 górna, t. 3 dolna wersja,

w trzecim wykonaniu t. 1 dolna, t. 3 górna wersja,

w czwartym wykonaniu t. 1 górna, t. 3 dolna wersja;

melodia przeznaczona do opracowania fortepianowego, którego słabo czytelny, ołówkowy zapis widoczny jest w pierwszym wykonaniu w t. 1–4, w t. 3 i 4 w drugim i trzecim wykonaniu.

- s. 225 nr 91 – Pod pieśnią odesłanie do zbioru K.W. Wójcickiego *Pieśni ludu Białochobatów...*, T. 2, s. 171, tam taki sam tekst z notą: „z okolic Warszawy”.
- s. 226 nr 94 – Rkp. Kolberga: rkp. terenowy, teka 42, sygn. 1349, k. 52, nr 5, z lokalizacją ogólną: „Czerniaków” i teka 42, sygn. 1349, k. 41,

nr 4, z lokalizacją: „Czerniaków”. W rkp z k. 52 melodia z incipitem: „O, chmielu”, tam brak t. 7–8; natomiast na k. 41 pod melodią tekst jak w druku, a po nim jeszcze kolejne zurotki:

„Żebyś ty, chmielu, po tyczkach nie laźł,  
nie robiłbyś ty z panienek niewiast.  
Oj, chmielu, oj, nieboże,  
to na dół, to ku górze,  
chmielu, nieboże.

Oj, chmielu, chmielu, ty rozbójniku,  
goniłeś panienkę po pastewniku,  
oj, chmielu, oj, nieboże,  
to w sieni, to w komorze,  
chmielu, nieboże”;

por. tekst nr 93 w T. 24.

- s. 227 nr 95 – Rkp. Kolberga, teka 42, sygn. 1349, k. 43, z lokalizacją: „Grójec”. W rkp. w t. 13–16 brak znaku powtórki, w t. 14 brak # przy  $c^2$ , w t. 16 tylko dolna wersja; w zapisie tekstu na zakończenie dwa dodatkowe wiersze:

„A zastawię, pani matko, siéci,  
może mi się przepióreczka schwyći”.

- s. 227–228 nr 96 – Rkp. Kolberga, teka 42, sygn. 1349, k. 41, nr 5, z lokalizacją: „Służew”. W rkp. melodia zapisana o kwartę czystą niżej, w t. 3 ostatnia nuta  $f^2$ , w t. 4 i 8 tylko dolna wersja, w t. 6 na pierwszą miarę ósemki  $h^1 g^1$ , na zakończenie brak znaku powtórki, ponadto w rkp. zurotki w następującej kolejności: 4, 1, 3, a zur. 2 brak.
- s. 228 nr 99 – Rkp. Kolberga, teka 42, sygn. 1349, k. 27, nr 6, z lokalizacją: „od Piaseczna”, z notatką: „weselna”, a poniżej: „na końcu wesela”. W rkp. melodia zapisana o kwartę czystą niżej, w t. 2 nad ósemką znak fermaty, w t. 9 ostatnia nuta  $h^1$ , w t. 11 brak znaku fermaty.
- s. 228–229 nr 100 – Rkp. Kolberga, teka 42, sygn. 1349, k. 27, nr 7, z lokalizacją: „Czerniaków”. W zapisie melodii w t. 4 dwie ćwierćnuty  $c^2 e^2$ , w t. 8 tylko górna wersja.
- s. 229 w. 11–5d. – Zamieszczone informacje pochodzą z pracy K. Koźłowskiego *Lud. Pieśni, podania...*, s. 235–236 (nie 136).
- s. 230 nr 101 – Rkp. Kolberga, teka 42, sygn. 1349, k. 24, nr 1, z lokalizacją: „od Błonia, Płochocin”, tam melodia zanotowana o sekundę

wielką niżej, nad melodią notatka Kolberga: „Druhny za drzwiami z wieńcem dla panny młodej”, poniżej tekst jak w druku, bez zamieszczonego w zwr. 7 w nawiasie wariantu: „stała”. Odsyłacz nad pieśnią do numeru 62 w T. 24 dotyczy wariantu tekstu.

**nr 103 i nota nad pieśnią** – Rkp. Kolberga, teka 42, sygn. 1349, k. 24, z lokalizacją: „od Błonia, Płochocin”; w rkp. nad pieśnią tylko: „wchodzą do izby z wieńcem”.

- s. 231 **nr 104** – Rkp. Kolberga, teka 42, sygn. 1349, k. 24, z lokalizacją: „od Błonia, Płochocin”, z notą: „przy rozplecinach”.

**nr 105** – Rkp. Kolberga, teka 42, sygn. 1349, k. 24, z lokalizacją: „od Błonia, Płochocin”.

- s. 231–232 **nr 106a** – Rkp. Kolberga, teka 42, sygn. 1349, k. 24r., nr 2, z lokalizacją ogólną: „od Błonia, Płochocin”. W zapisie melodii

w t. 8 pierwotnie: , w t. 10 tylko górna wersja.

- s. 232 **nr 107** – Rkp. Kolberga, teka 42, sygn. 1349, k. 24v., nr 4, z lokalizacją ogólną: „od Błonia, Płochocin”. W rkp. w t. 2 tylko górna wersja; natomiast między zwr. 1 i 2 oraz 4 i 5 zanotowany tekst, który Kolberg opublikował pod pieśnią nr 107 i jako nr 109, zob. przypisy do tych tekstów.

**nr 106b (w przyp.)** – Rkp. Kolberga: teka 42, sygn. 1349, k. 24r., nr 3, z lokalizacją: „od Bruwinowa”, tam melodia bez tekstu z notatką: „inni tak [śpiewają] do rozplecin” i rkp. terenowy, tamże, k. 32, nr 5, z lokalizacją ogólną: „Płochocin”, tam melodia z incipitem: „Pod borem sosna stojąca”. W rkp. z k. 24 w t. 5 i 8 tylko górna wersja, w rkp. terenowym z k. 32 melodia zanotowana o kwartę czystą wyżej, t. 1–4 w metrum  $\frac{6}{8}$ , t. 5–11 w metrum  $\frac{3}{4}$  w podwojonych wartościach rytmicznych, w t. 5, 6 i 8 tylko górna wersja, w t. 9 pierwotnie druga i trzecia ósemka  $g^1 a^1$ , w t. 10 błędnie dwie ósemki, pierwotnie  $a^1 d^1$ .

- s. 232–233 **nr 108** – Melodia por. nr 18 w suplementcie.

- s. 234 **nr 109** – Rkp. Kolberga, teka 42, sygn. 1349, k. 24v., nr 4, z lokalizacją ogólną: „od Błonia, Płochocin”. W rkp. tekst stanowi fragment pieśni nr 107, zanotowany między zwr. 4 i 5.

**nr 110** – Rkp. Kolberga, teka 42, sygn. 1349, k. 24v., nr 5, z lokalizacją ogólną: „od Błonia, Płochocin”, z notatką: „Do kościoła”. W rkp. w t. 1 przy ostatniej nucie dodana wersja alternatywna: dwie szesnastki  $a^1 h^1$ , a zwrotki zanotowane w następującej kolejności: 3, 4, 1 i 2.

- s. 234–235 **nr 112** – Rkp. terenowy Kolberga, teka 42, sygn. 1349, k. 51, nr 11, bez lokalizacji, z notatką: „Prosząc na wesele”, tam melodia bez

tekstu, zanotowana o kwartę czystą wyżej, zamiast t. 3–4 pierwotnie:

nie:  , w t. 6 dodana małymi


nutami wersja alternatywna:  . Tekst w brzmieniu:

„Zapraszajcie dobrych ludzi,  
spraszajcie,  
żebyście im dali co dobrego,  
to dajcie”,

zanotowany na tej samej karcie pod melodią opublikowaną przez Kolberga jako nr 89 (zob. przypis do tego numeru).

- s. 235 nr 113 – Rkp. Kolberga, teka 42, sygn. 1349, k. 24v., nr 5, z lokalizacją ogólną: „od Błonia, Płochocin”; w rkp. wiersze 7 i 8 stanowią zakończenie, ostatniego wiersza brak.


nr 114 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 42, sygn. 1349, k. 51, nr 12,

z lokalizacją: „Służew, Raków”, nad melodią notatka: „Wiwat przy obiedzie”; w rkp. przed t. 1 dodane: 

jeszcze:  ;

w zapisie tekstu brak drugiej zwrotki.

- s. 236 nr 115 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 42, sygn. 1349, k. 51, nr 16, bez lokalizacji. W rkp. melodia zanotowana o kwartę czystą wyżej, t. 5:


 , w t. 6 szesnastki  $d^2 fis^1$ , po t. 6 jeszcze:

 ; ponadto w rkp. tekst zanotowany skrótowo:


„Oj, chmielu, chmielu nieboże,  
stoją wołki w oborze,  
nie będę siał, nie będę jadł”,

a pod nim jeszcze: „Stary ja..., stary ja”.

nr 116 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 42, sygn. 1349, k. 51, bez lokalizacji, tam melodia zanotowana dwukrotnie, jako nr 15 z tekstem i jako nr 24 bez tekstu, z notatką: „po weselu”. Melodia nr 15 obejmuje tylko t. 1–8 zanotowane o kwartę czystą wyżej, w t. 3 na pierwszą miarę triola szesnastkowa  $g^1 a^1 c^2$ , na drugą ósemka  $a^1$ ,

w t. 7 dodana wersja alternatywna: , pod tą melodią tekst jak w druku, a pod nim jeszcze:


„Oj, w kalinowym lasku, widziałeś mię, Jaśku,  
da, wydałeś mi się jak pies, teraz mnie nie chcesz”;

melodia nr 24 obejmuje t. 1–4 i 9–12, t. 3: , w t. 11

brak górnej wersji, na trzecią miarę dodana alternatywnie ósemka  $g^1$ , w t. 9–12 brak znaku powtórki.

nr 117 – Takty 13–24 w rkp. Kolberga: teka 42, sygn. 1349, k. 25 nr 2 i rkp. terenowy, tamże, k. 32, nr 1, oba rkp. z lokalizacją ogólną: „Płochocin”, w obu rkp. pod melodią podpisany tekst. W rkp. z k. 25 melodia z opracowaniem fortepianowym, zob. *Pieśni i melodie ludowe... cz. II* (DWOK T. 67/II), nr 602; w rkp. z k. 32 melodia zapisana w metrum  $\frac{6}{8}$ , w t. 21–22 tylko górna wersja, tam w zapisie tekstu w zur. 6: „Męża ze mnie samego” zamiast „Będzies miała mnie samego”.

s. 237 nr 118 – Rkp. Kolberga, teka 42, sygn. 1349, k. 27r., nr 2, z lokalizacją: „od Piaseczna (Kawęczyn)”. W rkp. melodia zanotowana o kwartę czystą wyżej, w t. 1 pierwsza nuta pierwotnie  $d^1$ , poprawiona ołówkiem na  $d^2$ , w t. 1 i 2 tylko górna, w t. 8 tylko dolna

wersja, t. 3 i 7: , pod melodią tekst jak w druku.

nr 119 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 42, sygn. 1349, k. 51, nr 17, bez lokalizacji. W rkp. melodia zanotowana o kwartę czystą wyżej,

t. 6: , w t. 7 tylko górna wersja, w t. 8 dodana wer-

sja alternatywna: , t. 11–12 brak, tekst zanotowany skrótowo:

„Trzeba jej dać, nie żałować,  
[...] trzeba na sitko, garnuszek”.

nr 120 i nota nad pieśnią – Rkp. terenowy Kolberga, teka 42, sygn. 1349, k. 51, nr 14, bez lokalizacji, nad melodią nota w wersji skróconej: „Jak družbowie zasiadają, grajek kładzie skrzypce – dopiero jak swat do niego pije bierze je i gra i śpiewa”, ponadto w rkp.



zamiast t. 9–12 zanotowane małymi nutami:



s. 238 nr 121 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 42, sygn. 1349, k. 51, nr 22, bez lokalizacji. W rkp. takty 1–6, w t. 1 na pierwszą miarę szesnastki  $d^2 f^2$ , w t. 2 tylko górna wersja, znak powtórki tylko w t. 1–3; w zapisie tekstu brak wiersza: „a ja za nią nieboracek boso”.

nr 122 – Rkp. Kolberga: teka 42, sygn. 1349, k. 33, nr 1 i rkp. terenowy, teka 43, sygn. 1352, k. 20, nr 8, tam melodia z incipitem: „Czemu żeś mię, matulinku, za mąż wydała”, oba rkp. bez lokalizacji. W obu rkp. melodia zanotowana o kwartę czystą wyżej; w rkp. z teki 42: w zapisie melodii w t. 1 tylko górna, w t. 2, 5, 7 i 8 tylko dolna wersja; w zapisie tekstu zwr. 1 tylko do słów „kiedy ja się w gosp[odarstwie]”, dalej tekst zwr. 4 i 5 (ta ostatnia bez ostatnich trzech wierszy), a po niej zwr. 2 i 3 (ta ostatnia błędnie oznaczona w druku jako 2); w rkp. z teki 43: w t. 1, 5, 7 i 8 tylko dolna, w t. 2 tylko górna wersja.

s. 239–241 (wesele IV) – Opis wesela oraz pieśni nr 123–127 zostały zaczerpnięte z artykułu [L.J. Zienkowicza] Lacha z Lachów *Szlachcic hołota. Obrazek obyczajowy z pierwszej ćwiartki wieku dziewiętnastego*, „Tygodnik Ilustrowany” 1861, T. III, nr 82, dodatek (całość artykułu w numerach 79–82). Odsyłacz pod pieśnią do *Pieśni ludu polskiego* (zob. DWOK T. 1), nr 126 pochodzi od Kolberga.

s. 241–265 wesele V – Zgodnie z informacją zamieszczoną przez Kolberga w przypisie cały opis wesela oraz teksty pieśni nr 128–130, 132–134 i 136–160 zostały zaczerpnięte z pracy K. Kozłowskiego *Lud. Pieśni, podania...*, ze s. 207–236; zapisy melodii pochodzą z badań Kolberga. Zob. następne przypisy oraz wstęp s. XXXII i XXXIII.

s. 245 nr 128 – Tekst pieśni pochodzi z pracy K. Kozłowskiego *Lud. Pieśni, podania...*, s. 213.

nr 129 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 1, sygn. 1122, k. 7r., nr 40, z lokalizacją ogólną: „Czaplin”, tam melodia z incipitem: „Ni mas dziewczyny na rozpleciny” (zob. tekst w przypisie 1). W zapisie nutowym brak znaku przykluczowego, w t. 1–4 zapis następujący:



W pracy K. Kozłowskiego tekst na s. 214, tam brak wariantu zamieszczonego w przypisie, a zamiast niego (także w przypisie) tekst jak nr 130.

s. 246 nr 130 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 1, sygn. 1122, k. 7r., nr 65, z lokalizacją jak w druku, tam melodia z incipitem: „Ni mas takiego na świecie” i notatką: „rozpleciny”. W rkp. melodia zanotowana o kwartę czystą niżej, w t. 4 na drugą miarę w wersji zanotowanej małymi nutami trzykrotnie  $h^1$ . Tekst pochodzi z pracy K. Kozłowskiego *Lud. Pieśni, podania...*, s. 214, tam z notą lokalizacyjną: „z Rososzki”.

nr 131 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 1, sygn. 1122, k. 7r., nr 41, z lokalizacją ogólną: „Czaplin”, tam melodia z incipitem: „Przy dole sośnia stojała, panienka pod nią siedziała”. W rkp. zanotowana tylko górna wersja, w t. 1 na trzecią miarę szesnastki  $g^1 fis^1$ , w t. 5: na pierwszą miarę druga szesnastka  $c^2$ , na trzecią miarę obie wersje; wariant tekstu w zbiorze Kozłowskiego *Lud. Pieśni, podania...*, na s. 38 w rozdziale „Dumy”.

s. 247 nr 132 – Tekst u Kozłowskiego *Lud. Pieśni, podania...*, s. 216.

s. 247–248 nr 133 – Tekst u Kozłowskiego *Lud. Pieśni, podania...*, s. 216.

s. 248 nr 134 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 1, sygn. 1122, k. 7v., nr 95, nad melodią notatka Kolberga: „rozpleciny”, zapis ołówkowy, z licznymi, dziś trudno czytelnymi poprawkami Kolberga, wskazujący na trudności podczas spisywania melodii zarówno w przebiegu linii melodycznej, jak i w zapisie metrorytmicznym. W rkp. następujący zapis melodii:



t. 3–4 z powyższego przykładu zanotowane obok jako „vel”, pierwotna notacja tych taktów z licznymi poprawkami trudna do odczytania. Na odwrocie karty tekst jak w przypisie pod numerem 134, taki tekst także u Kozłowskiego *Lud. Pieśni, podania...*, s. 215 (także w przypisie).

s. 249 nr 135 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 1, sygn. 1122, k. 7v., nr 93, tam także notatka Kolberga: „Marsz weselny”. W rkp. w t. 2 nad trzecią miarę literowe oznaczenia nut: „h, a”, w t. 4 tylko dolna wersja, w t. 6 na trzecią i czwartą miarę ósemki  $h^1 a^1 a^1 g^1$ , t. 8 jak t. 4, nad  $g^1$  dodane alternatywnie jako mała nuta  $d^2$ , obie małe nuty podkreślone przez dodane powyżej literowe ich oznaczenia: „d, c”.

s. 250 nr 136 i nr 137 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 1, sygn. 1122, k. 7r., nr 51, melodia z incipitem tekstu: „W polu ogródeczek, w polu ma-

lowany”. W rkp. w t. 5 tylko dolna wersja, zamiast drugiej ósemki szesnastki  $a^1 b^1$ . Tekst zwr. 1–5 oraz wariant nr 137 zamieszczony w przypisie w pracy K. Kozłowskiego *Lud. Pieśni, podania...*, s. 218.  
nr 138 – Tekst w pracy K. Kozłowskiego *Lud. Pieśni, podania...*, s. 219.


s. 251–252 nr 139–144 – Teksty w pracy K. Kozłowskiego *Lud. Pieśni, podania...*, s. 220–221.

s. 253 nr 147 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 1, sygn. 1122, k. 7r., nr 53, z lokalizacją ogólną: „Czaplin”, tam tylko szkic melodii: najpierw t. 5–6 z tekstem: „A były tu”, następnie dwa takty niewypełnione, dalej t. 9–11 z tekstem: „Dziękujemy Panu Bogu”, następnie cztery takty niewypełnione i t. 3–4 z tekstem: „Po obiedzie, po dobrym” w t. 3 przy drugiej, trzeciej i czwartej ósemce dodana alternatywnie druga wersja o tercję niżej, nad trzecią nutą mordent.

s. 259 nr 151 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 1, sygn. 1122, k. 7r., nr 56, z lokalizacją ogólną: „Czaplin”, tam melodia z incipitem: „Kiedy zastukam, zapukam do tej nowej budki”, w rkp. widoczne trudności Kolberga z zapisem metroritmicznym, zapis następujący:


Kie - dy za - stu - kam, za - pu - kam do tej no - wej bud - ki...

s. 259 nr 154 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 1, sygn. 1122, k. 7r., nr 59, z lokalizacją ogólną: „Czaplin”, tam melodia i tekst jak zwr. 1; w rkp. brak  $\sharp$  przy  $d^2$ , w t. 3 na pierwszą miarę dwie szesnastki:

tercja  $c^2 e^2 i e^2$ , w t. 8 tylko górna wersja w rytmie: , w t. 11 wersja alternatywna: ćwierćnuta  $d^2$  ósemka  $a^1$ , w t. 12 tylko dolna wersja.

s. 260 nr 156 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 1, sygn. 1122, k. 7r., nr 57, z lokalizacją ogólną: „Czaplin”, tam melodia z incipitem: „A już ci precz, moja Kasiu”; w rkp. brak  $\sharp$  przy  $d^2 i f^2$ , w t. 1 w drugim wykonaniu pierwsza szesnastka  $e^2$ .

nr 157 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 1, sygn. 1122, k. 7v., nr 88,

melodia bez tekstu, w t. 3 inny rytm: , brak t. 8, w t. 10 ósemka i ćwierćnuta  $a^1$ , nad ćwierćnutą znak fermaty, nad melodią notatka Kolberga: „Chmiel”.


- s. 261 nr 158 (w przyp.) – Rkp. terenowy Kolberga, teka 1, sygn. 1122, k. 7r., nr 60, z lokalizacją ogólną: „Czaplin”, tam melodia z incipitem: „Posła dziewczyna” i notatką: „Chmiel”. W rkp. melodia zanotowana o kwintę czystą wyżej, w t. 6 na trzecią miarę w pierwszym wykonaniu obie wersje, w drugim wykonaniu szesnastki  $a^1 c^2$ , w t. 7 trzy ósemki:  $h^1 gis^1 e$ .

nr 159 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 1, sygn. 1122, k. 7r., nr 58, z lokalizacją ogólną: „Czaplin”, tam melodia z incipitem: „Trzeba jęj dać”; w rkp. zapis ołówkowy, bardzo słabo czytelny.

- s. 264 nr 161 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 1, sygn. 1122, k. 7 (2. karta). W rkp. widoczne trudności Kolberga w zapisie metrycznym: t. 1–4 zapisane pierwotnie w metrum  $\frac{2}{4}$ , następnie poprawione na  $\frac{3}{4}$  i w tym metrum zanotowany też dalszy ciąg melodii, w t. 1 ostatnia nuta  $d^2$ ; w zapisie tekstu w wierszu 1 brak „przyjedziecie”, wiersze 3 i 4 nieczytelne, brak też ostatniego wiersza.

- s. 266 w. 6–10g. – Rkp. Kolberga, teka 42, sygn. 1349, k. 50, z lokalizacją: „od łłowa, Brzozów” i notatką na górze karty: „Łowickie”; w rkp. brak dalszej części przemowy. W druku pod tekstem odesłanie Kolberga do wariantu w zbiorze K.W. Wójcickiego *Pieśni ludu Białochochatów...*, T. 2, s. 25–26.

nr 162 – Rkp. Kolberga: rkp. terenowy, teka 43, sygn. 1352, k. 27, nr 41, z lokalizacją: „Guzów”, tam melodia bez tekstu i teka 42, sygn. 1349, k. 38, nr 2, z lokalizacją: „Guzów, Rzeczyca”, tam pod melodią inny tekst, zob. nr 164 i 169 oraz przypisy do tych numerów. W obu rękopisach notatka Kolberga: „Oczepiny i rozpleciny” i tylko górna wersja melodii; w rkp. z teki 43, widoczne trudności Kolberga w zapisie metrycznym, w t. 1, 2, 7 i 8 na drugą miarę trylu, w t. 1–4 zamiast trioli ósemkowej dwie szesnastki i ósemka,

t. 5:  w t. 8 na trzecią miarę  $d^1$ , w t. 9 i 11

brak # przy  $g^1$ , poniżej zapisana kolejna wersja alternatywna dla

t. 10–12: 


Ponadto tekst bez melodii w rkp. Kolberga, teka 42, sygn. 349, k. 39, z lokalizacją ogólną: „od Wiskitek (Guzów), Miedniewice, Sokule” oraz w odpisie M. Turczynowiczowej z zaginionego rkp. Kolberga, sygn. 2030/II, k. 40–41; w obu rkp. po zur. 5 jeszcze fragment:


„A w tém kole mój wianeczek,  
w tém kole,  
potoczę ja swój wianeczek  
po stole”,

por. nr 164 zwr. 1, a dalej tekst jak nr 185 zwr. 3 (wiersz 3 i 4) i zwr. 4, zob. też przypis do numeru 185.

s. 266 **przyp. 1** – Rkp. Kolberga, teka 42, sygn. 1349, k. 37, z lokalizacją: „Grzymkowice”; w rkp. tekst od słowa: „Młoda” (bez: „i księdza”) jest fragmentem opisu opublikowanego na s. 268 w. 5–8g. i w przypisie 1.

s. 267 **nr 163 (w przyp.)** – Rkp. Kolberga: teka 42, sygn. 1349, k. 38, nr 1, z lokalizacją: „Guzów” i okółkiem: „Łowickie”, a także z notą: „we-sele” i tamże, k. 50, nr 2, z lokalizacją ogólną: „od Łłowa, (Brzezów)”. W obu rkp.: melodia zanotowana o kwartę czystą wyżej,

t. 4: , (w rkp. z k. 38 tylko dolna wersja po-

wyższego przykładu), t. 8: .

**nr 164** – Rkp. Kolberga, teka 42, sygn. 1349, k. 38, z lokalizacją: „Guzów”; w rkp. tekst jest kontynuacją tekstu nr 169, a podpisany został pod melodią opublikowaną jako nr 162, zob. też przypisy do tych numerów. Ponadto w rkp. zamiast zwr. 5 fragmenty tekstu: „A przyjmuję mój..., przyjmuję, na tém weselu ślubować się podejmuję”.

s. 268 **w. 5–8g. i przyp. 1** – Rkp. Kolberga, teka 42, sygn. 1349, k. 37, z lokalizacją: „Grzymkowice”; w rkp. brak przedostatniego zdania z przypisu: „Odwar bowiem...”.

**nr 165** – Rkp. Kolberga: rkp. terenowy, teka 43, sygn. 1352, k. 71, nr 7, z lokalizacją ogólną: „Osuchów pod Mszczonowem”, tam melodia z incipitem: „Błogosławże” i teka 42, sygn. 1349, k. 23, nr 1, z lokalizacją: „Adamowice, od Białej (Rawski), Mszczonowa”, tam melodia z tekstem w opracowaniu fortepianowym, ten zapis, zob. *Pieśni i melodie ludowe... cz. II (DWOK T. 67/II)*, nr 600; w obu rkp. w t. 1–10 tylko górna, w t. 11 tylko dolna wersja. Pod pieśnią odesłanie do zbioru J. Konopki *Pieśni ludu krakowskiego*, Kraków 1840, zob. też: wydanie fototypiczne pierwodruku z 1840 roku, pod red. H. Kapełuś, posłowie i opracowanie E. Jaworska, Wrocław-Warszawa 1974, s. 46.

**nr 166** – Melodia z incipitem: „Pod borem sosna, pod nią topola” w rkp. Kolberga: rkp. terenowy, teka 43, sygn. 1352, k. 25, nr 129, bez lokalizacji i teka 42, sygn. 1349, k. 39, nr 4, z lokalizacją ogólną:


„od Wiskitek (Guzów), Miedniewice, Sokule”, nad melodią notatka: „w lesie”, w obu rkp. melodia zanotowana o sekundę wielką niżej. Tekst zwr. 3 i 4, por. przypis do numeru 187.

- s. 269 nr 167 – Rkp. Kolberga, teka 42, sygn. 1349, k. 34, z lokalizacją: „od Warki”, tam tekst podpisany pod inną melodią niż nr 174, do której odsyła Kolberg, zob. DWOK T. 41, s. 158, nr 252, tam melodia z pierwszą zwrotką.

w. 25–30g. – Rkp. Kolberga, teka 42, sygn. 1349, k. 37, z lokalizacją: „Grzymkowice”; w rkp. tekst do słowa: „wstażki”.


nr 168 – Rkp. Kolberga, teka 42, sygn. 1349, k. 27, nr 5, z lokalizacją: „od Piaseczny”. Nad pieśnią notatka: „weselna”, a obok: „Przy rozplecinach, jak *Pod borem sośnia gorzała*”.

- s. 270 nr 169 – Rkp. Kolberga: teka 42, sygn. 1349, k. 37, z lokalizacją: „od Białej, Białogórne” i tamże, k. 38, z lokalizacją: „Guzów”. Na k. 37 melodia bez tekstu zanotowana w metrum  $\frac{2}{4}$ , w tych samych

wartościach rytmicznych, t. 2–4: 

na k. 38 tekst podpisany pod melodią, którą Kolberg opublikował jako nr 162, w tym rkp. tekst obszerniejszy, kolejne zwrotki, zob. nr 164 i przypis do tego numeru.

nr 170 – Rkp. Kolberga: rkp. terenowy w tece 43, sygn. 1352, k. 2, nr 13, bez lokalizacji, z notatką Kolberga: „do oczepin” i teka 42, sygn. 1349, k. 37, z lokalizacją: „Białogórne”. W obu rkp. brak znaku przykluczowego, t. 1–4 dwukrotnie zapisane, w pierwszym wy-

konaniu: t. 1: , w t. 3 górna wersja, znak fermaty w t. 2 na pierwszą, a w t. 3 na drugą miarę; w drugim wykonaniu: w rkp. terenowym w t. 2 na pierwszą miarę dodana wersja alternatywna: ósemki  $g^1 a^1$ , w t. 3 na pierwszą miarę w górnej wersji tylko dwie szesnastki:  $h^1 c^2$ ; w czystopisie drugie wykonanie t. 1–4 opatrzone znakiem powtórki, w t. 1 między dwoma pierwszymi ósemkami szesnastki  $g^1 a^1 h^1 c^2$ , podobnie jak w pierwszym wykonaniu jest to oznaczenie glissanda, w t. 3 na pierwszą miarę obie wersje, fermata tylko w t. 3 na drugą miarę; w obu rkp. w t. 8 obie wersje, w rkp. terenowym w t. 7 brak  $\flat$  przy  $c^2$ . W druku błędnie podane metrum, winno być  $\frac{3}{4}$ .

nr 171 – Takty 1–12 w rkp. Kolberga: rkp. terenowy, teka 43, sygn. 1352, k. 26, nr 70, bez lokalizacji, tam z incipitem: „Uciekła mi”; teka 42, sygn. 1349, k. 38, z lokalizacją: „Guzów”, tam melodia i tekst jak pod taktami 1–6. W rkp. terenowym melodia zanotowana o kwar-

tę czystą wyżej, t. 1–2: , w t. 5 na pierwszą i drugą miarę ósemki  $c^2 a^1$ , w t. 10 dodana wersja

alternatywna: , nad melodią notatka Kolberga: „Przepiórka”;

Takty 13–20 w rkp. z teki 42 zanotowane poniżej t. 1–12, jako osobna melodia z notatką: „Obertas po przepiórce”; w rkp. melodia zanotowana o sekundę wielką wyżej, t. 17–20 w następującym

zapisie: 

s. 271 nr 172 – Rkp. Kolberga, teka 42, sygn. 1349, k. 45, nr 14, z lokalizacją: „Chochołów”, najpierw dolna wersja, tam w t. 3 przy pierwszej nucie alternatywnie  $a^1$ , w drugim wykonaniu górna wersja, tam w t. 1 i 4 ostatnia nuta  $h^1$ .


nr 173 – Rkp. Kolberga: teka 42, sygn. 1349, k. 39, nr 5, z lokalizacją ogólną: „od Wiskitek (Guzów), Miedniewice, Sokule” i rkp. terenowy, teka 43, sygn. 1352, k. 29, nr 3, bez lokalizacji, tam t. 1–6 z incipitem: „Trzeba jej dać, nie żałować”; w obu rkp. w t. 4 tylko górna wersja. Ponadto tekst bez melodii w odpisie M. Turczynowiczowej z zaginionego rkp. Kolberga, sygn. 2030/II, k. 40–41.

nr 174 – Rkp. Kolberga: teka 42, sygn. 1349, k. 39, nr 1, z lokalizacją ogólną: „od Wiskitek (Guzów), Miedniewice, Sokule” i rkp. terenowy, teka 43, sygn. 1352, k. 25, nr 128, bez lokalizacji. W obu rkp. melodia zanotowana o sekundę wielką niżej, w t. 3: w rkp. z teki 43 tylko górna wersja, w rkp. z teki 42 w górnej wersji zamiast szesnastek ósemka  $fis^1$ . W zapisie tekstu z teki 42 po pierwszym wierszu jeszcze: „nie pomoże twoje płkanie, nie nada, nie pomoże” i „stoją konie w wozie pozapręgane” zamiast „Już konie pozapręgane”, natomiast rkp. terenowy uszkodzony, brak części tekstu.

s. 271–273 i przypisy – Tekst pochodzi z wymienionego w przypisie na s. 273 anonimowego artykułu *Korespondencja z okolic Łowicza* zamieszczonego w „Gazecie Codziennej” 1853, nr 258.

s. 273–288 (wesele VII) – Opis wesela pochodzi z artykułu [S. Pruszkowej], podpisanego pseudonimem Jarosza, *Kilka słów o poezji mazowieckiego ludu przechowywanej w obrzędach* zamieszczonego w „Bibliotece Warszawskiej” 1854, T. 4, s. 366–381. Na s. 281 w. 6d. prawdopodobnie błąd druku, u Pruszkowej: „czerwone” (nie „czarne”).

- s. 289 nr 184 – Rkp. Kolberga: teka 42, sygn. 1349, k. 38, nr 4, z lokalizacją ogólną: „od Guzowa, (Miedniewice)”, tam melodia z incipitem: „A usiądźże, panno młoda, na dzieży” i rkp. terenowy, teka 43, sygn. 1352, k. 29, nr 2, z lokalizacją ogólną: „Miedniewice”, tam takty 1–5 z incipitem: „A usiądźże, panno młoda”. W obu

rkp. w t. 3 na trzecią miarę tylko ćwierćnuta  $d^2$ , t. 4: 

w rkp. z teki 42 t. 6–7 jak t. 1–2, w t. 8 górna wersja z t. 3. W druku błędnie podane metrum – winno być  $\frac{3}{4}$ .

nr 185 – Rkp. Kolberga: teka 42, sygn. 1349, k. 38, nr 3, z lokalizacją ogólną: „od Guzowa” i rkp. terenowy, teka 43, sygn. 1352, k. 25, nr 127, z lokalizacją ogólną: „Sokule, Guzów (ta nazwa przekreślona) i Józefów”; w obu rkp. pod melodią tylko zwr. 1 i 2. Tekst zwr. 3 (wiersze 3 i 4) i zwr. 4 bez melodii w rkp. Kolberga, teka 42, sygn. 1349, k. 39, z lokalizacją: „od Wiskitek (Guzów), Miedniewice, Sokule” zanotowany jako dalszy ciąg pieśni nr 162, zob. przypis do tego numeru.

nr 186 – Rkp. Kolberga: teka 42, sygn. 1349, k. 38, nr 7, z lokalizacją: „Guzów, Rzeczyca” i notatką Kolberga: „Do oczepin” i rkp. terenowy, teka 43, sygn. 1352, k. 28, nr 145, bez lokalizacji, z notatką Kolberga: „weselna”. W obu rkp. w t. 12 na drugą miarę ósemki  $gis^1 f^1$ ; w rkp. terenowym widoczne trudności Kolberga w zapisie melodii, liczne skreślenia, poprawki i oznaczenia literowe *nut*, w t. 2 i 10  $\sharp$  przy  $g^1$ , w t. 13 i 14 brak  $\sharp$ .

- s. 290 nr 187 – Rkp. Kolberga, teka 42, sygn. 1349, k. 45, nr 5, z lokalizacją: „Chochołów”. W rkp. w t. 3 ostatnia ósemka  $fis^1$ , w t. 7 tylko górna wersja, dwukrotnie  $cis^2$ , pod melodią incipit: „Pod borem sosna, pod nią”, dalej wiersze 1 i 2 drugiej zurotki, a następnie tekst:

„Koniczek w boru,  
siodełko w lesie,  
czekajże mnie, moja Maryś,  
ze roczek jeszcze.

Co żeś ty za pan,  
co cię czekać mam...

Chociaż ruciany,  
ale z perłami,  
nie zapłacisz, Jasieńku,  
i tysiącami”.



Por. nr 166 zwr. 3 i 4. Melodia i tekst por. *Łęczyckie. Supplement* (DWOK T. 78), nr 7.

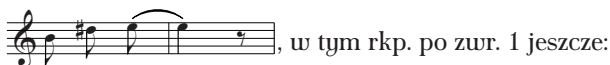
nr 188 – Rkp. Kolberga, teka 42, sygn. 1349, k. 45, nr 4, z lokalizacją jak w druku.

nr 189 – Rkp. Kolberga, teka 42, sygn. 1349, k. 45, nr 7, z lokalizacją jak w druku; w rkp. w t. 1–4 melodia zanotowana w metrum  $\frac{3}{4}$  w podwojonych wartościach rytmicznych, w t. 8 dwie ćwierćnoty  $c^2$ .

nr 190 – Rkp. Kolberga: teka 42, sygn. 1349, k. 45, nr 2, z lokalizacją: „Tretki, Tarnówka, Czerniaków”, na karcie z lokalizacją ogólną jak w druku, w rkp. pod melodią zwr. 1–3; teka 42, sygn. 1351/II, k. 2, z lokalizacją: „Chochołów” – tam tylko zwr. 1 bez melodii.

s. 291 nr 191 – Rkp. Kolberga, teka 42, sygn. 1349, k. 40, nr 2, tam melodia z opracowaniem fortepianowym, zob. *Pieśni i melodie ludowe... cz. II* (DWOK T. 67/II), nr 603.

nr 192 – Rkp. Kolberga: teka 42, sygn. 1349, k. 45, nr 10, z lokalizacją jak w druku i teka 42, sygn. 1351/II, k. 2 – tam tekst zwr. 1 bez melodii zanotowany dwukrotnie, raz z lokalizacją: „Chochołów” i drugi raz z lokalizacją: „Jeżew”. Na k. 45 t. 8–9:



„Sadziłam ja w ogródeczku przy drodze,  
a którądy mój Jasieńko pojedzie”

i dalej tekst jak w druku.

Por. *Pieśni i melodie ludowe... cz. I* (DWOK T. 67/I), nr 337.



nr 193 – Rkp. Kolberga, teka 42, sygn. 1349, k. 50, nr 3, z lokalizacją ogólną: „od Iłowa (Brzozów)”. W rkp. w t. 9 górna wersja:



„Żebyś ty, chmielu, na tyczki nie laz,  
nie robiłbyś ty...,  
oj, chmielu, oj, nieboże”.

s. 292 nr 194 – Rkp. Kolberga, teka 42, sygn. 1349, k. 50, z lokalizacją: „Błonie, Sochaczew”, z dopiskiem: „i z Wielkopolski”. W rkp.

tak jak w druku odesłanie do „Przyjaciela Ludu”, R. 13: 1846, T. 1, nr 25, s. 200, tam tekst zamieszczony w niepodpisanym [Fr. Wawrowski?] artykule *Piosnki ludu wielkopolskiego*.

- s. 292 nr 195 – Rkp. Kolberga: teka 42, sygn. 1349, k. 50, nr 4, z lokalizacją ogólną: „od Iłowa (Brzozów)” i rkp. terenowy, teka 33, sygn. 1308/II, k. 27, bez lokalizacji. W obu rkp.: w t. 1 tylko górna wersja, w t. 2, 6, 13, 15–17 grupa  zanotowana każdorazowo jako triola szesnastkowa, w t. 3 trzecia nuta  $h^1$ , w t. 14 w obu wykonaniach dolna wersja, na zakończenie jeszcze: ; w rkp. z teki 42: w t. 4 w pierwszym wykonaniu dolna, w drugim górna wersja, w t. 12 przy piątej nucie jeszcze alternatywnie  $a^1$ ; w rkp. z teki 33: w t. 8 brak znaków chromatycznych, w t. 9 przy pierwszej ósemce alternatywnie triola szesnastkowa  $d^2 c^2 d^2$ , w t. 11 przy ostatniej ósemce jeszcze alternatywnie  $a^1$ , powyżej notatka Kolberga: „Polonez”.

nr 196 – Rkp. Kolberga: teka 42, sygn. 1349, k. 33, nr 3, bez lokalizacji i rkp. terenowy, teka 43, sygn. 1352, k. 20, nr 23, z lokalizacją ogólną: „Kromnów”. W obu rkp. melodia zanotowana o kwartę czystą wyżej, w t. 1 i 3 tylko górna wersja; w rkp. terenowym w pierwszym wykonaniu: w t. 6 druga szesnastka  $g^1$ , w t. 7 na drugą miarę alternatywnie ćwierćnuta  $a^1$ , w drugim wykonaniu: w t. 6 na pierwszą miarę dwie ósemki  $g^1 g^1$ ; w rkp. z teki 42 w pierwszym wykonaniu: brak t. 5–6, t. 7 jak w tece 43, nad melodią notatka Kolberga: „weselna”.

- s. 293 nr 197 – Rkp. Kolberga, teka 42, sygn. 1349, k. 50, nr 8, z lokalizacją: „Brzozów i Giżyce [przekreślone], p[od] Iłowem, Wyszogrodem”. W rkp. w t. 6 brak znaku powtórki, a w zapisie tekstu po zwr. 5 jeszcze:

„A ja babuleńce do pichy,  
moja babuleńka: chi, chi, chi”,

ponadto w rkp. brak zwr. 9 i dwóch ostatnich wierszy zwr. 11, a na zakończenie jeszcze:

„A ja babuleńce do woła,  
moja babuleńka jak pscoła”.


s. 294 nr 198 – Rkp. Kolberga: teka 42, sygn. 1349, k. 36, z lokalizacją ogólną: „Rzeczyca”, tam w t. 3, 6 i 8 tylko górna wersja i rkp. terenowy, teka 43, sygn. 1352, k. 152, z lokalizacją ogólną: „Rzeczyca”, tam tekst bez melodii.


nr 199 – Melodia bez tekstu w rkp. Kolberga: teka 42, sygn. 1349, k. 50, nr 1, z lokalizacją ogólną: „od Iłowa, (Brzozów)” i tamże, k. 42, z lokalizacją: „Brzozów p[od] Iłowem” oraz rkp. terenowy, teka 33, sygn. 1308/II, k. 27, bez lokalizacji. We wszystkich rkp.

melodia z notatką Kolberga: „O grochu”, t. 3–4: 

w t. 9 tylko górna wersja; w rkp. terenowym i w rkp. z k. 42 melodia zanotowana o sekundę wielką niżej, w rkp. terenowym widoczne trudności Kolberga w zapisie metrycznym.


nr 200 i przyp. 1 – Rkp. Kolberga: teka 42, sygn. 1349, k. 38, nr 6, z lokalizacją: „Rzeczyca, Guzów [przekreślony]” i rkp. terenowy, teka 43, sygn. 1352, k. 26, nr 56, bez lokalizacji. W obu rkp. w t. 5 na trzecią i czwartą miarę dwie ćwierćnuty, w t. 12 tylko górna


wersja; w rkp. z teki 42 t. 1: , w t. 7 na pierwszą miarę alternatywnie  $f^2$ , nad melodią notatka Kolberga: „Marsz do kościoła”, pod melodią „p[atrz] pieśń: I przyjechali deputacy

z wojny”; w rkp. z teki 43: t. 1 , w t. 6 brak trzeciej i czwartej miary, w t. 7 tylko dolna wersja, t. 9–12 ze znakiem powtórki, nad melodią notatka Kolberga: „Marsz weselny, wyjeżdżając do kościoła”.

W przypisie drugi odsyłacz do wariantu błędny, winno być: *Lubelskie cz. I* (zob. DWOK T. 16, nie: T. 14), nr 405.

s. 295 nr 201 – Rkp. Kolberga, teka 42, sygn. 1349, k. 36, z lokalizacją ogólną: „Rzeczyca”, tam w drugim wykonaniu w t. 2 na drugą i trzecią miarę ósemki  $c^2 d^2$ , na zakończenie jeszcze zanotowana małymi nutami, jako dogrywka, powtórka drugiego wykonania w wersji opisanej powyżej. W druku błędnie podane metrum – winno być  $\frac{3}{8}$ .


nr 202 – Rkp. Kolberga: teka 42, sygn. 1349, k. 36 i rkp. terenowy, teka 43, sygn. 1352, k. 153, nr 3, oba rkp. z lokalizacją ogólną: „Rzeczyca”. W obu rkp. w zapisie melodii w t. 11 tylko dolna wersja, ponadto w rkp. z teki 42: t. 7: , t. 14–16:



 wersja drukowana tych taktów zanotowana obok jako wersja alternatywna, natomiast w rkp. terenowym w t. 1–6 i 13–16 widoczne trudności Kolberga w zapisie melodycznym i metrycznym, dziś ten rkp. słabo czytelny.

nr 203 – Rkp. Kolberga: teka 42, sygn. 1349, k. 23, nr 3, z lokalizacją: „od Inowłodzi, Ujazdu, Wolborza, Starzyce” (przekreślone wcześniejsze lokalizacje: „Rzeczyca” i „Adamowice”), tam melodia w opracowaniu fortepianowym z tekstem jak w druku, zob. *Pieśni i melodie ludowe...* cz. II (DWOK T. 67/II), nr 601; rkp. terenowy, teka 43, sygn. 1352, k. 71, nr 9, z lokalizacją ogólną: „Osuchów pod Mszczonowem”, tam melodia z incipitem: „A na onej górze”.

W rkp. z teki 43 melodia jak w tece 42 (zob. T. 67/II, nr 601), przy czym w t. 3 i 7 pierwsza nuta błędnie półnuta.

W rkp. z teki 42 odesłanie do wariantu tekstu w zbiorze J. Konopki *Pieśni ludu krakowskiego...*, s. 49.

s. 296 nr 204 – Rkp. Kolberga: teka 42, sygn. 1349, k. 23, nr 4, z lokalizacją: „Grzymkowice” i rkp. terenowy, teka 43, sygn. 1352, k. 71, nr 13, z lokalizacją ogólną: „Osuchów pod Mszczonowem”, tam melodia z incipitem: „A kadyż to pani młoda”; w rkp. z teki 42 notatka ołówkiem: „Modlnica”, być może miała dotyczyć poprzedniej pieśni; w rkp. terenowym: brak znaku przykluczowego, w t. 1 # przy  $d^2$ , w t. 2 w obu wykonaniach górna wersja w rytmie: 

t. 3: , w t. 4 pierwsza nuta  $h^1$ , t. 7: , w t. 10  $\flat$  przy  $f^1$ .


nr 205 – Rkp. Kolberga: teka 42, sygn. 1349, k. 36, nr 6 i rkp. terenowy, teka 43, sygn. 1352, k. 153, nr 1, oba rkp. z lokalizacją ogólną: „Rzeczyca” i notatką Kolberga: „Do ślubu. Do oczepin”. W rkp. z teki

43 t. 1–4: 

w rkp. z teki 42 powyższy przykład zanotowany obok jako wersja alternatywna, ponadto w zapisie tekstu w obu rkp. zwrotki w następującej kolejności: 2–4, 1, 5 i 6.

s. 297 nr 206 – Rkp. Kolberga, teka 42, sygn. 1349, k. 36, z lokalizacją: „Rzeczyca”, tam przy  $g^1$  każdorazowo #, t. 5–8 w następującej kolejności: t. 6, 5, 8, 7. Ponadto w rkp. terenowym Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 153, z lokalizacją ogólną: „Rzeczyca” tylko tekst, tam jeszcze fragmenty kolejnej zwrotki: „na tyczki leziesz..., zwiedziesz”.

nr 207 – Rkp. Kolberga: teka 42, sygn. 1349, k. 38, nr 5, z lokalizacją: „Rzeczyca” (wcześniej: „Guzów”, przekreślone) i rkp. terenowy, teka 43, sygn. 1352, k. 26, nr 66, bez lokalizacji; w obu rkp. melodia z pierwszą zurotką i notą: „Na dzień dobry”. W rkp. z teki 42 dodatkowa nota: „po oczepinach”, a ponadto w t. 4, 6, 7 i 9 tylko górna wersja; w rkp. terenowym widoczne trudności Kolberga z zapisem

melodycznym i metrorytmicznym, t. 1: 

w t. 3 na drugą miarę ósemki  $gis^2 fis^2$ , w t. 4 tylko górna wersja, t. 6–10:



- s. 298 nr 208 – Rkp. Kolberga: teka 42, sygn. 1349, k. 33, nr 4, bez lokalizacji i rkp. terenowy, teka 43, sygn. 1352, k. 20, nr 24, z lokalizacją ogólną: „Kromnów”; w obu rkp. w t. 4 ostatnia nuta poprawiona na  $h^1$ , co podkreślił Kolberg w obu rkp. oznaczeniem literowym; w rkp. z teki 42 w t. 19 na drugą miarę alternatywnie ósemka  $c^2$ , nad nutami notatka Kolberga: „Goniec”.

### Przypisy (s. 299–351)

- s. 301 w. 1g. – s. 303 w. 8g. (ust. 1) – Pierwsze cztery akapity pochodzą z pracy Ł. Gołębiowskiego *Opisanie historyczno-statystyczne miasta Warszawy...*, s. 4–8, przy czym odsyłacz do cz. VII *Poznańskiego* (zob. DWOK T. 15), s. 12, nr 5 pochodzi od Kolberga. Powołanie na Sobieszczańskiego dotyczy hasła *Warszawa* podpisanego F.M. S., zamieszczonego w *Encyklopedii powszechnej...* w 1867 roku, T. 26, s. 416 (całość hasła na s. 416–507).  
W przyp. na s. 302 ponownie odsyłacz do wymienionej pracy Gołębiowskiego, s. 10 oraz do dwóch publikacji K.W. Wójcickiego *Stare gawędy i obrazy...*, T. 3, s. 130 i *Warszawa i jej społeczność*, Warszawa 1875, s. 253–255.  
Na s. 303 wzmianka o dziele F. Palackiego *Dzieje narodu czeskiego w Czechach i na Morawach*, które wyszło początkowo w języku niemieckim (*Geschichte von Böhmen*) w Pradze w 1836, a w 1848 w języku czeskim.  
Na tej samej stronie odesłanie do *Starożytności Warszawy...* Wejnera, 1856, T. 4, s. 419–420.

- s. 303 w. 9–30g. (ust. 2) – Informacje zamieszczone przez Kolberga pochodzą z pracy K.W. Wójcickiego *Stare gawędy i obrazy...*, T. 3, s. 117–118.
- w. 9d. – s. 305 w. 24g. (ust. 3) – Informacje dotyczące herbu w *Starożytnościach warszawskich...* wydawanych przez Wejnerta, T. 1 od s. 6, natomiast informacje zamieszczone w kolejnych dwóch akapitach na s. 304 pochodzą z tego samego tomu ze s. 17 i nast. Powołanie na Koenhe’go za Wejnertem, który w T. 1 na s. 7 i w przypisie wzmiankuje o napotkanej publikacji, dotyczy artykułu F.A. Vossberga *Siegel der Stadt Warschau* zamieszczonego w czasopiśmie wydawanym przez B. Koehnego „*Zeitschrift für Münz-, Siegel- Und Wappenkunde*” 1843, tam s. 382–385 i tabl. XII. Wymienione w ostatnim akapicie ilustracje znajdują się w *Starożytnościach...*, w T. 2 przed s. 183.
- Na s. 305 odesłanie do hasła F.M. S. [Sobieszczańskiego] *Warszawa* zamieszczonego w *Encyklopedii powszechnej...*, T. 26: 1867, s. 507 (całość hasła na s. 416–507); Sobieszczański z kolei powołuje się na hasło własnego autorstwa *Sfragistyka polska* zamieszczone w tejże *Encyklopedii...*, T. 23: 1866, s. 360–367.
- s. 305 w. 25g. – s. 306 w. 19g. i przyp. 1 (ust. 4) – Kolberg przytoczył fragment pracy R. Zamarskiego [właśc. Zmorski] *Podania i baśni ludu w Mazowszu*, wydanej we Wrocławiu w 1852 roku. Cytaty pochodzą ze s. 165–166, przy czym tekst od słowa: „Wprawdzie” do „Bechstein” u Zmorskiego w przypisie na s. 165. Zmorski, a za nim Kolberg, odwołuje się do publikacji: F.M. Sobieszczańskiego *Wiadomości historyczne o sztukach pięknych w dawnej Polsce...* T. 1, Warszawa 1847, s. 208–209; wymienionych na poprzedniej stronie *Starożytności warszawskich...* Wejnerta, T. 1, s. 6; L. Bechsteina *Der Sagenschatz und Sagenkreise des Thüringerlandes*, Hidburghausen: Kesselring, Bd. 1–4: 1835–1838, tam wzmiankowane podanie w T. 3 wydanym w 1837 roku na s. 242–243.
- W przypisie Kolberg odwołuje się do wzmiankowanych wcześniej haseł Sobieszczańskiego: *Warszawa* i *Sfragistyka polska* oraz pracy Wejnerta, zob. poprzedni przypis (do ust. 3).
- s. 306 w. 20g. – s. 307 w. 26g. (ust. 5) – Zamieszczony tekst pochodzi z pracy R. Zamarskiego [właśc. Zmorskiego] *Podania i baśni ludu...*, s. 166–168.
- s. 307 w. 13d. – s. 309 w. 25g. (ust. 6) – Zamieszczony tekst pochodzi z pracy R. Zamarskiego [właśc. Zmorskiego] *Podania i baśni ludu...*, s. 168–172.

- s. 309 w. 12d. – 310 w. 14g. (ust. 7) – Zamieszczony tekst pochodzi z pracy R. Zamarskiego [właśc. Zmorskiego] *Podania i baśni ludu...*, s. 175–176. Ostatni akapit u Zmorskiego w przypisie, natomiast przypisy 1 i 2 na s. 309 pochodzą od Kolberga.
- s. 310 w. 16–33g. (ust. 8) – Dwa pierwsze akapity tego ustępu są cytataми z pracy Ł. Gołębiowskiego *Lud polski* ze s. 278–279, tam także odesłanie do Staszica, zob. S. Staszic *Uwagi nad dziewięćciu księgami*, w: tegoż *Dzieła*, T. 7: Warszawa 1819, s. 541. Informacje zawarte w ostatnim akapicie do słowa: „kościelnych” także w *Ludzie polskim* na s. 279.
- w. 5d. – s. 312 w. 29g. (ust. 9) – Pierwsza część opisu pochodzi z anonimowego artykułu *Przemysł płócienniczy w Polsce* zamieszczonego w „Gazecie Polskiej” 1865, nr 8; nie odnaleziono numeru 210 „Nowej Reformy” z 1882 roku, do którego odsyła Kolberg w drugiej części opisu.
- s. 312 w. 11d. – Winno być: Do strony 28 (nie 29).
- w. 10d. – s. 313 w. 11g. (ust. 10) – We wskazanym przez Kolberga numerze 92 „Nowej Reformy” z 1884 cytatu nie odnaleziono.
- s. 313 w. 13g. – s. 315 w. 18g. (ust. 11) – Kolberg przytoczył fragmenty artykułu ks. A. Szelewskiego *Wiadomość historyczno-archeologiczna o kościele parafialnym i innych w mieście Brzezinach...*, „Pamiętnik Religijno-Moralny” 1851, T. 20, s. 1–31 (nr 1), s. 93–125 (nr 2) i s. 191–216 (nr 3). Powołanie Muczковского i Bielskiego za Szelauskim: J. Muczkowski *Początek biczowania się w Polsce*, „Dwutygodnik Literacki” 1844, nr 12, s. 355; M. Bielski *Kronika polska Marcina Bielskiego nowo...*, ks. V s. 506–507, zob. też M. Bielski *Kronika polska*, wyd. J. Turowskiego T. 2, Sanok 1856, ks. V s. 937–939.
- s. 315 w. 18–7d. (ust. 12) – Informacje zamieszczone w tym akapicie pochodzą z artykułu J. Karłowicza *Imiona niektórych plemion i ziem dawnej Polski*, „Pamiętnik Fizjograficzny” 1882, T. 2, s. 506–507 (całość artykułu na s. 497–516).
- w. 6d. – s. 319 w. 10d. (ust. 13) – Kolberg zacytował artykuł W.A. Maciejowskiego *Mazurowie* zamieszczony w „Tygodniku Literackim” w 1840 roku, nr 9, s. 67–69. Przypis 1 na s. 316 pochodzi od Kolberga i dotyczy publikacji D. Szulca (nie Szuca) *O znaczeniu Prus dawnych*, wydanej w Warszawie w 1846; zgodnie z odsyłaczami przytoczono cytaty ze s. 35, a wzmianka o Koperniku ze s. 65 tej pracy. Pozostałe przypisy na s. 316 za Maciejowskim, dotyczą prac: K.F. Eichhorna *Deutsche Staats- und Rechtsgeschichte*, wydanie: Göttingen 1835, Th. 2, s. 193 (zob. <https://archive.org/details/deutschestaatsun02eichuoft>, dostęp: 30. 07. 2018);

*Statuta mazoviae*, w: *Jus polonicum*, wydał J.W. Bandtkie, Warszawa 1831, s. 434. Na s. 317 powołanie K. Miaskowskiego, także za Maciejowskim, zob. K. Miaskowski, *Na schwał Mazurów*, w: tegoż, *Zbiór rytmów*, wydała Alina Nowicka-Jeżowa, IBL: Warszawa 1995 („Biblioteka Pisarzy Staropolskich” T. 3), s. 338–339 (<http://ibl.waw.pl/3bps.pdf>, dostęp: 08. 07. 2018), zob. też: *Zbiór rytmów...* (wedle wydania z roku 1622 w Poznaniu w drukarni Jana Rossowskiego), wydał K.J. Turowski, Kraków 1861, s. 290–291, pierwodruk *Zbioru rytmów*: Kraków 1612, wyd. 2, poprawione przez autora: Poznań 1622.

- s. 319 w. 8d. – s. 322 w. 2g. (ust. 14) – Cały ustęp jest cytatem z pracy Ł. Gołębiowskiego *Lud polski*, przy czym pierusza część tekstu (do s. 321 w. 4g.) pochodzi ze s. 131–133, a końcowe akapity ze s. 1–2. Przypisy 1 i 2 na s. 320 i 321 wprowadzone przez Kolberga; w przyp. 2 odesłanie do hasła *Mazury* (bez autora), *Encyklopedia S. Orgelbranda* T. 7: Warszawa 1874, s. 394. Za Gołębiowskim przywołana też została niepublikowana *Rozprawa konkursowa* K.W. Wójcickiego (przesłana przez autora do Warszawskiego Towarzystwa Naukowego).
- s. 322 w. 5g. – s. 323 w. 10g. (ust. 15) – Zgodnie z odsyłaczem Kolberga jest to fragment korespondencji K. Wł. W[ójcickiego] *Do Redaktora Tygodnika Ilustrowanego* zamieszczonej w tym czasopiśmie w 1864 roku, T. IX, nr 248.
- s. 323 w. 13g. – s. 323 19g. (ust. 16) – Odsyłacz Kolberga dotyczy wymienionej publikacji Wejnerta *Starożytności Warszawy...* 1856, T. 4, s. 437.
- w. 14d. – s. 326 w. 1d. (ust. 17) – Cały akapit Kolberg przytoczył za *Ludem polskim* Gołębiowskiego (Gołębiowski wykorzystał rękopis Kitowicza, część tego rękopisu, w tym informacje przywołane za Gołębiowskim, została pominięta w wymienionym wcześniej wydaniu Raczyńskiego z 1840 roku i opublikowana była dopiero w „Pamiętniku Literackim”, Lwów 1930).
- Pierwszy akapit: „Po dworach” u Gołębiowskiego na s. 289;  
 „Dobycie szabel” na s. 277;  
 „Błogosławieństwo” – s. 275;  
 „Przyjmowanie do kościoła” – s. 298;  
 „Posty” – s. 295 i 296, w tej części oba odsyłacze dotyczą *Historii narodu polskiego* Naruszewicza, wzmianka o pochodzeniu terminu *carnisprivii* w wyd. Turowskiego, T. 5: Kraków 1860 na s. 258 przy opisie panowania Kazimierza Wielkiego pod rokiem 1363; hasło „Czterdziestnica” w *Słowniku języka polskiego* S.B. Lindego, w wyd. Ossolineum, T. 1: Lwów 1854 na s. 382 (pierwodruk:



Warszawa 1807);

„Bractwa sodalisów” – s. 290;

„Świece” – s. 305, nie wiadomo, którego numeru „Kurier” dotyczy odsyłacz;

„Agnusek” – s. 274;

„Uderzenie dzwonu” – s. 314;

„Woźnice zakonników” – s. 324.

- s. 327 w. 3g. – s. 328 w. 1d. (ust. 18) – Kolberg zaczerpnął tekst z anonimowego artykułu *Zwyczaje ludu*, „Pamiętnik Naukowy” 1837, T. 2, z. 4, s. 45, 46, 48, 49 (całość artykułu na s. 44–77); w przypisie odesłanie do Gołębiowkiego, za „Pamiętnikiem”, dotyczy *Ludu polskiego...*, s. 291.
- s. 329 w. 3–22g. (ust. 19) – Tekst pochodzi z wymienionego wyżej anonimowego artykułu *Zwyczaje ludu*, „Pamiętnik Naukowy” 1837 (nie: 1839), T. 2, z. 4, s. 50, 52.
- w. 15d. – s. 330 w. 11g. (ust. 20) – Tekst pochodzi z wymienionego wyżej anonimowego artykułu *Zwyczaje ludu*, „Pamiętnik Naukowy” 1837, T. 2, z. 4, s. 54.
- s. 330 w. 14g. – 1d. (ust. 21) – Tekst pochodzi z wymienionego wyżej anonimowego artykułu *Zwyczaje ludu*, „Pamiętnik Naukowy” 1837, T. 2, z. 4, s. 55 i 56.
- s. 331 w. 3–24g. (ust. 22) – Tekst pochodzi z wymienionego wyżej anonimowego artykułu *Zwyczaje ludu*, „Pamiętnik Naukowy” 1837, T. 2, z. 4, s. 56–58.
- w. 13d. – s. 332 w. 10g. (ust. 23) – Tekst pochodzi z wymienionego wyżej anonimowego artykułu *Zwyczaje ludu*, „Pamiętnik Naukowy” 1837, T. 2, z. 4, s. 58.
- s. 332 w. 13g. – s. 334 w. 27g. (ust. 24) – Tekst pochodzi z wymienionego anonimowego artykułu *Zwyczaje ludu*, „Pamiętnik Naukowy” 1837, T. 2, z. 4, s. 60–61 i 63–67, przy czym w źródle: „W roku 1012” (nie: 1032 – jak na s. 333). W pierwszym akapicie wspomniana powieść poetycka A. Malczewskiego *Maria*, wydana po raz pierwszy w Warszawie w 1825 roku, tam s. 37.
- s. 334 w. 16d. – s. 336 w. 14g. (ust. 25) – Zgodnie z odsyłaczami Kolberga tekst został zaczerpnięty z anonimowych notatek zamieszczonych w czasopiśmie „Korespondent” z 1835 roku, nr 32 i 39.
- s. 336 w. 17g. – s. 337 w. 23g. (ust. 26) – Tekst pochodzi z wymienionego anonimowego artykułu *Zwyczaje ludu*, „Pamiętnik Naukowy” 1837, T. 2, z. 4, s. 68–72, przy czym w źródle: „Pierwsza niedziela wielkopostna” (nie: wielkanocna” – jak w pierwszym zdaniu). W przypisie Kolberg

- wymienia anonimowy artykuł *Polen. Die Osterfeier in Warschau* zamieszczony w czasopiśmie „Magazin für Literatur des Auslandes” T. 15: 1846 (nie 1846), nr 72, s. 289–290; wycinki z tego czasopisma zachowały się w jego archiwum, sygn. 2184, k. 367.
- s. 337 w. 16–1d. (ust. 27) – Tekst pochodzi z wymienionego anonimowego artykułu *Zwyczaj ludu*, „Pamiętnik Naukowy” 1837, T. 2, z. 4, s. 74.
- s. 338 w. 2g. – s. 341 w. 10g. (ust. 28) – Wskazanego numeru „Nowego Czasu” nie odnaleziono. Na s. 338 odsyłacz do „Zbioru Wiadomości do Antropologii Krajowej” 1884, T. 8, dotyczy fragmentu pieśni zamieszczonej w artykule *Zwyczaj i pieśni ludu wielkopolskiego* z rękopisu pozostałego po J. Lipińskim, tam s. 69 nr 14 (całość artykułu s. 62–114); na s. 340 odesłanie do cz. I *Pokucia* (zob. DWOK T. 29), dotyczy s. 198.
- s. 341 w. 12g. – s. 342 w. 3g. (ust. 29) i przyp. 1 na s. 341 – Jest to cytat ze wskazanej przez Kolberga strony w *Ludzie polskim Gołębiowskiego*. W przypisie odesłanie do anonimowego artykułu *Święcone u J.O. Księcia Radziwiłła. Sierotki (wyjętek z rękopisu)*, „Tygodnik Literacki” 1840, nr 15 i 16. Na końcu odesłanie do niepodpisanej notatki bez tytułu zamieszczonej we wskazanym numerze „Kuriera”.
- s. 342 w. 5g. – s. 343 w. 6d. (ust. 30) – Odesłanie do „Kuriera Warszawskiego” dotyczy niepodpisanej notatki bez tytułu zamieszczonej we wskazanym numerze.
- s. 344 w. 16g. – s. 345 w. 25g. (ust. 32) – Tekst został zaczerpnięty z artykułu J.S. B. [Bandtkie] *Sobudki. Góra Sobótka*, „Pamiętnik Warszawski” 1819, T. 14, ze s. 374, 376 i 377. W pierwszym akapicie powołanie Thietmara za Bandtkiem, w źródle odesłanie do edycji J.A. Wagnera *Dithmari episcopi Merseburgensis chronicon* wydanej w Norymberdze w 1807 roku, tam s. 237 (pierwodruk: *Chronici Dithmari Episcopi Mersepurgii*, Francofurti ad Moenum 1580); na s. 345 wzmianka o pracy slawisty Josefa Dobrowskiego *Słowianka czyli poselstwo z Czech z 1806 roku (Slawin: Bothschaft aus Böhmen an alle Slawischen Völker, oder Beiträge zur Kenntniß der Slawischen Literatur nach allen Mundarten*. Prag 1806; w wyd. Praga 1834, s. 266); w ostatnim akapicie wymieniony został przetłumaczony na j. polski tytuł rozdziału pracy J.G. Worbasa *Archiv für die Geschichte Schlesiens der Lausitz und zum Theil von Meissen*, Leipzig-Sorgau 1798, s. 69–86 (nie 19–85).
- s. 345 w. 17d. – s. 347 w. 1d. (ust. 33) – Poszczególne partie tekstu Kolberg zaczerpnął z *Gier i zabaw* Ł. Gołębiowskiego. Pierwszy akapit: „W dawnych wiekach” pochodzi ze s. 294; na końcu akapitu odsyłacz do pieśni *Sobutka. Duma narodowa* zamieszczonej w wymienionym roczniku „Pszczółki Krakowskiej”, T. 3, nr 53.

Tekst od słów; „W wigilię ś. Jana” wraz z cytatami z Kochanowskiego zaczerpnięty ze s. 294–295; Kolberg wykonał też własny odpis (teka 1, sygn. 1121, skł. 5) fragmentu *Pieśni świętojańskiej o Sobótce* (zob. bibliografia), w jego rkp. tekst od słów: „Wystąp ty, coś ciągnął kota” do „gdzie kot we łbie przemieszkiwa”.

Fragment: „W pałacu biskupa” do słów: „syn Leopolda r. 1711” u Gołębiowskiego na s. 295–296; tam w przedostatnim wierszu winno być: „zbór” (nie: zbiór).

Wzmianka o Serbach łużyckich – s. 298;

Tekst od słów „W dzień ś. Jana” do „przecie upamiętają” – u Gołębiowskiego na s. 301; odesłanie do M. Reja dotyczy utworu *Postylla* w: tegoż *Dzieła wszystkie*, T. 4: Wrocław-Warszawa-Kraków 1965, cz. I, s. 301, pierwodruk: 1557; kolejny odsyłacz dotyczy Karola Ozie (Ogier) *Droga do Polski i Prus Polskich w r. 1635* w: J. U. Niemcewicz *Zbiór pamiętników historycznych o dawnej Polsce* T. 3, Warszawa 1822, s. 198 (całość s. 186–237); powołanie Marcina z Urzędowa dotyczy *Herbarza polskiego*, Kraków 1595, s. 31; dalej fragment utworu K. Twardowskiego *Bylica Świętojańska*, wydane go we Lwowie w 1630r.

Tekst od słowa „Juszzyński” do „Siarczyńskiego” – u Gołębiowskiego na s. 302; w wymienionym *Dykcjonarzu poetów polskich* M.H. Juszczyńskiego, Kraków 1820, T. 1, s. 152 autorstwo utworu przypisane Z. Januszowskiemu. F. Siarczyński w *Obrazie wieku za panowania Zygmunta III*, cz. II, Lwów 1828, s. 274 podaje jako autora Twardowskiego, powołując się na wydanie z 1630 roku.

Przyp. 1 – wprowadzony przez Kolberga; w przypisie fragment tekstu S. Goszczyńskiego *Sobótka*, „Ziewonia” 1834, s. 215. Wzmianka o wywodzie Kołłątaja, zob. X. Hugona Kołłątaja *Rozbiór krytyczny zasad historii*, z rkp. wydał F. Kojasiewicz, T. 3: Kraków 1842, s. 340.

s. 348 w. 3g. – s. 350 w. 23g. (ust. 34) – Odsyłacze przy poszczególnych pieśniach dotyczą:

przy pieśni nr 1 – zbioru K.W. Wójcickiego *Pieśni ludu Białochrobatów...* T. 1, s. 197;

nr 2 – Ż. Pauli *Pieśni ludu polskiego w Galicji...*, s. 26;

nr 3 – K.W. Wójcicki *Pieśni ludu Białochrobatów...* T. 2, s. 316 i O. Kolberg *Pieśni ludu polskiego*, zob. DWOK T. 1, nr 17a i 15d (nie: 15b);

nr 4 – K.W. Wójcicki *Pieśni ludu Białochrobatów...* T. 1, s. 203 i O. Kolberg *Pokucie* cz. II, zob. DWOK T. 30, s. 24;

nr 5 – Ż. Pauli *Pieśni ludu polskiego w Galicji...*, s. 25;

- nr 6 – K.W. Wójcicki *Pieśni ludu Białochrobatów...* T. 1, s. 198, tam jako pieśń wykonywana na Mazowszu w wigilię św. Jana, a nie jak w zamieszczonej w nawiasie notce: „weselna”;
- nr 7 – K.W. Wójcicki *Pieśni ludu Białochrobatów...* T. 1, s. 252;
- nr 8 – tamże, s. 200, u Wójcickiego ta pieśń jako pochodząca z Krakowskiego;
- nr 9 – K.W. Wójcicki *Pieśni ludu Białochrobatów...* T. 1, s. 276.
- s. 350 w. 15d. – s. 351 w. 1d. (ust. 35) – Kolberg wykorzystał fragmenty publikacji wydawanej przez A. Wejnerta *Starożytności Warszawy* (w tytule tomów 1 i 2: „Warszawskie”); przytoczone informacje pochodzą z T. 4 (nie T. 3), s. 31, 53.

## PRZYPISY ŹRÓDŁOWE DO TOMU 25 (*Mazowsze cz. II*)

- Karta tytułowa** – Na karcie tytułowej widnieje data: 1886, choć druga część *Mazowsza* wydana była już rok wcześniej, zob. też DWOK T. 80/I, s. XI i LXVII–LVIII.
- Ryc. przed s. I** – Ryc. „od Łowicza” wg akwareli W. Gersona, zob. DWOK T. 80/I, s. LXII; w pierwodruku znajdowała się przed rozdziałem „Pieśni”.

### Wstęp (s. I–V)

- s. I w. 12–13d. – Odesłanie do tomu I dotyczy *cz. I Mazowsza*, zob. DWOK T. 24.
- w. 3 i 6d. – Oba odsyłacze, jak również te na s. II, IV i V, dotyczą *Pieśni ludu polskiego* wydanych w 1857 roku, a później włączonych do *Ludu* jako seria I, zob. DWOK T. 1.
- s. IV w. 11 i 12g. – Odsyłacz do serii VI dotyczy *cz. II Krakowskiego*, zob. DWOK T. 6.

### Pieśni (s. 1–164)

- s. 1 nr 1 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 2, sygn. 1124, k. 19r., z lokalizacją ogólną: „Głuchy”.
- W rkp. melodia zanotowana o tercję małą niżej, w t. 2 w pierwszym wykonaniu ostatnia ósemka  $e^2$ , w drugim pierwsze trzy ósemki  $d^2$ , w t. 4 piąta ósemka  $c^2$ ; w zapisie tekstu w zwr. 1: „przyjedź” zamiast „przyjdź–ze” i w zwr. 5: „posag” zamiast „wiano”. W druku błędnie podane metrum, winno być  $\frac{3}{4}$ .

nr 2 – Rkp. Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 71, z lokalizacją ogólną: „Grzymkowice”, tam melodia z incipitem: „Kiedy będzie słońce i pogoda”.

- s. 1–2 nr 3 – Rkp. terenowe Kolberga: teka 43, sygn. 1352, k. 13a, z lokalizacją: „Garwolin”, tam melodia z tekstem: „Śliczne goździki, piękne tulipany” (por. T. 25, nr 740 – z wariantem melodii) i teka 43, sygn. 1352, k. 153, z lokalizacją ogólną: „Rzeczyca”, tam nad melodią notatka Kolberga: „Do ślubu z domu”.

W rkp. z k. 13a tylko górna wersja, w t. 6 ostatnie trzy nuty zanotowane o sekundę wyżej; w rkp. z k. 153 w t. 2 górna, w t. 4 dolna wersja, przy pierwszej ósemce alternatywnie  $f^2$ , t. 5–6:



, w t. 7 na pierwszą miarę ćwierćnuta  $d^2$ , w t. 8 dolna wersja, na trzecią miarę ćwierćnuta  $c^2$ , pod melodią fragment tekstu: „Przyjechali deputacy z wojny” i „żeby mi były okna kryształowe”. Melodia i tekst por. nr 52 w suplemencie.

Odsyłacze pod pieśnią dotyczą: zbioru K.W. Wójcickiego *Pieśni ludu Białochrobatów...*, T. 1, s. 103–104, tam wariant z Lubelskiego, a na s. 105–106 z Krakowskiego; pracy K. Kozłowskiego *Lud. Pieśni, podania...*, s. 87–88, nr 16 i 17, tam warianty tekstu.

- s. 2 nr 4 – Rkp. Kolberga, teka 2, sygn. 1124, k. 21r., z lokalizacją ogólną: „Okoniew, Radzymin Stary”.

W rkp. w t. 1–2 w pierwszym wykonaniu obie wersje, w drugim tylko górna wersja, w t. 1 na drugą miarę druga ósemka  $c^2$ ; w zapisie tekstu zwr. 1 jak tekst pod nutami, przy czym tam: „takiej wielkiej” zamiast „tak wielkiej”, brak zwr. 1: „Dziewczyna z nie-mi...”, a zamiast niej:

„Widzieliśmy tam na polu,  
jak wybierała pszeniczkę z kąkolu”;

dalej:

„Trzeba by tam sto huzarów posłać...  
Żeby jedni z mamą rozmawiali,  
a drudzy, żeby pannę namawiali”;

następnie zwr. 2 i 3 jak w druku, zwr. 4 i 5 bez drugiego wiersza, zwr. 6 jak w druku.

- s. 3 nr 5 – Rkp. Kolberga: rkp. terenowy, teka 43, sygn. 1352, k. 19, bez lokalizacji i teka 5, sygn. 1136, k. 49v., z lokalizacją: „od Czerwińska”.

W obu rkp. melodia zanotowana o kwartę czystą niżej, w t. 1 w drugim wykonaniu na pierwszą miarę szesnastki  $c^2 g^1$ , w t. 7 tylko dolna wersja, w t. 8 na trzecią miarę ósemka  $c^2$ . W zapisie tekstu z teki 43 w zur. 2 w. 3: brak „a”, w zur. 3 w. 3: „Gdy przyleciał” zamiast „Gdy przylecę”; w rkp. z teki 5 w zur. 3: „całowania”, a „cmoktania” nadpisane jako wariant.

s. 3–4 nr 6 – Odsyłacz pod pieśnią dotyczy wariantów w cz. I *Lubelskiego* (DWORK T. 16), nr 406 i 407, natomiast nie jest jasne odesłanie do zbioru K. Kozłowskiego *Lud. Pieśni, podania...*, tam na s. 72 warianty: „A ty ptasku, krogulasku” i „Lecioł sokół”.

s. 4 nr 7 – Rkp. Kolberga: rkp. terenowy, teka 43, sygn. 1352, k. 154, bez lokalizacji i teka 42, sygn. 1349, k. 31, z lokalizacją: „od Inowłódza (Rzeczyca)”.

W obu rkp. w t. 5 na ostatnią miarę ósemka  $fs^1$ , w t. 8 tylko dolna, w t. 10 tylko górna wersja, w t. 11 na pierwszą miarę szesnastki  $d^2 h^1$ , w t. 13 na pierwszą miarę dolna wersja, na trzecią ósemka  $fs^1$ ; w rkp. z teki 43 brak znaku przykluczowego, nad melodią notatka Kolberga: „albo na  $\frac{2}{4}$ ”, a pod melodią obszerniejszy tekst:

„A wyrzyta, pacholicy, przed ten nowy dwór,  
czy jedzie, czy nie jedzie kochaneczek mój.

Jedzie on też, jedzie, pięknie ubrany,  
konik pod nim wybryzguje, rusza nóżkami.

Otwórzta mi, pacholeta, szerokie wrota,  
niechże se, mój kochaneczek, nie tyka płota.

Postawta mu, pacholeta, nowe kobierce,  
niechże se, mój kochaneczek, nóżek nie depce.

Postawta mu, pacholeta, marmurowy stół,  
na tém stole marmurowym lniany obrus mój.

Na obrusie, na lnianym, talerz toczony,  
na talerzu toczonym kapłon pieczony.

Jedźże, pijże, kochaneczku, jedźże, pijże, mój,  
jeśli nie masz swego noża, a to se weź mój.

Dziękuję ci, moja Maryś, za taką powieść,  
coś mi dała i kazała swoim nożem jeść.

Dyć to niewiele, Maryś, dyć to niewiele,  
nie chesałaś swoi głowy cztery niedziele.

Pójdę ja do ciotki, pożyczę szczotki,  
a tyś przepił koszulinę, przepijesz portki.

Brzydkie nogi masz, dziewczyno,  
brzydkie nogi masz,

pójdę ja do wdowy, umyję nogi.  
A tyś przepił sto talarów, będziesz ubogi”

(por. T. 25, nr 6);

w rkp. z teki 42 na zakończenie, z notatką: „skrzypek”, powtórzenie jeszcze raz całej melodii w metrum  $\frac{2}{4}$ :



s. 4–5 nr 8 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 24, z lokalizacją ogólną: „Książenice, Grodzisk”.

W rkp. tylko górna wersja, w t. 3 na pierwszą miarę alternatywnie ósemki  $h^1 c^2$ , w t. 5 na drugą miarę pierwsza ósemka  $fts^1$ ; w zapisie tekstu w zwr. 1: „kochany” zamiast „kochanie”, w zwr. 2: „podoba” zamiast „nie uda”.

s. 5 nr 9 i 10 – Rkp. terenowe Kolberga: teka 1, sygn. 1122, k. 7r., nr 49 i tamże, k. 7/2, oba rkp. z lokalizacją ogólną: „Czaplin”, w obu melodia z incipitem: „A gdzież mnie odjeżdżas, Walusieńku panie”. W obu rkp. widoczne trudności Kolberga w zapisie metrycznym.

Pod pieśnią nr 9 odesłanie do wariantu tekstu zamieszczonego przez K. Kozłowskiego, *Lud. Pieśni, podania...*, s. 72–73.

s. 5–6 nr 11 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 154, bez lokalizacji.



W rkp. melodia zanotowana o sekundę wielką wyżej, w t. 3 w pierwszym wykonaniu: na trzecią miarę tylko dolna wersja, w drugim wykonaniu: na drugą miarę górna wersja, a na trzecią miarę szesnastki  $a^1 b^1$ , w t. 4 na trzecią miarę szesnastki  $b^1 a^1$ , t. 5–7 bez oznaczenia kolejności wykonań:



Pod pieśnią odesłanie do wariantu tekstu zamieszczonego przez K. Kozłowskiego, *Lud. Pieśni, podania...*, s. 72–73.

- s. 6–7 nr 14 – Rkp. Kolberga: rkp. terenowy, teka 43, sygn. 1352, k. 20, z lokalizacją ogólną: „Kromnów”; teka 42, sygn. 1349, k. 31, z lokalizacją: „od Warszawy (Babice, Górcze)”.

W rkp. z teki 43 w t. 2 i 6 tylko dolna, w t. 3 tylko górna wersja, w t. 7 na trzecią miarę szesnastki  $c^2 h^1$ ; w zapisie tekstu tylko wiersze 1 i 2 zwr. 1 i wiersze 1 i 3 zwr. 3. W rkp. z teki 42 tekst zwr. 1–6 podpisane pod inną melodią, zob. DWOK T. 41, nr 315.

Tekst zob. też *Pieśni i melodie ludowe... cz. II* (DWOK T. 67/II), nr 650. Pod pieśnią odesłanie do pracy K. Kozłowskiego *Lud. Pieśni, podania...*, tam na s. 98 wariant tekstu.

- s. 7 nr 15 – Rkp. Kolberga: rkp. terenowy teka 43, sygn. 1352, k. 153, z lokalizacją ogólną: „Rzeczycza” i teka 42, sygn. 1349, k. 31, z lokalizacją: „od Inowłódza (Luciążna)”.

W obu rkp. t. 5–6 powtórzone, w drugim wykonaniu: w t. 5 pierwsza nuta  $h^1$ , w rkp. z teki 43: w t. 6 w na drugą i trzecią miarę ósemki  $h^1 fis^1$ , w t. 7 tylko dolna wersja, na drugą miarę ósemka  $a^1$ .

nr 16 – Melodia por. nr 74 w suplemencie. Odesłanie do *Pieśni ludu polskiego* (DWOK T. 1), s. 309 błędne.

- s. 8 nr 19 – Rkp. Kolberga, teka 42, sygn. 1349, k. 43, z lokalizacją: „Czersk”, tam tylko tekst. Odesłanie do melodii nr 28 błędne.

- s. 8–9 nr 21 – Tekst bez melodii w rkp. Kolberga: rkp. terenowy, teka 43, sygn. 1352, k. 152, z lokalizacją ogólną: „Rzeczycza”; teka 42, sygn. 1349, k. 31, bez lokalizacji.

W rkp. terenowym z teki 43 w zwr. 4: „topole” zamiast „brzezinkę”, po zwr. 7 jeszcze:

„A on do niej swoją posiełeczkę,  
żeby on mi przyniósł jaką nowineczkę.

Przyniósł ci mu nowineczkę nie bardzo dużą,  
ze jego kochaneczkę do ślubu wiozą.

Niechże ją wiozą, ja se pójdę za nią,  
 będę jej się przypatrywał, czy będzie panią”.

Rkp. z teki 42 uszkodzony, część karty odcięta, widoczne zwr. 2–7, ale zwr. 2 i 6 bez pierwszego wiersza, ponadto tak jak w rkp. terenowym po zwr. 7 dalszy ciąg tekstu, ale widoczna tylko część:

„Posłał ci on do niej swoją poselczkę,  
 żeby ona mu przyniosła jaką nowineckę”

oraz:

„... ja pojedę za nią,  
 będę jój się przypatrywał, cy będzie panią”.

s. 9    **nr 22** – Rkp. Kolberga, teka 42, sygn. 1351/II, k. 2, z lokalizacją: „Jeżew, Piątek”, tam wiersze 1 i 2 zwrotki pierwszej bez melodii. W zbiorze K.W. Wójcickiego *Pieśni ludu Białochrobatów...*, T. 2, s. 14 wariant tekstu.

s. 10    **nr 23** – Rkp. Kolberga, teka 42, sygn. 1349, k. 37, z lokalizacją: „od Skierniewic”. W rkp. w t. 14 brak dolnej wersji, a tekst tylko do słowa: „będzies moja”.

**nr 24** – Rkp. Kolberga, teka 42, sygn. 1349, k. 43, z lokalizacją: „Czersk”; rkp. J. Konopki *Pieśni ludu z okolic Czerska i Piaseczna*, teka 45, sygn. 1419, k. 5 (zob. DWOK T. 80/I, s. XLIV), tam zwr. 1–9 bez melodii.

W rkp. z teki 42 przed t. 1 jeszcze:



takty te skreślone przez Kolberga, w t. 10 wersja alternatywna:



, brak t. 11; w zwr. 2 w. 3: „Jasiu” zamiast „Maryś”.


s. 11    **nr 25** – Melodia por. nr 11 w suplemencie. Pod pieśnią odesłanie do pracy K. Kozłowskiego *Lud. Pieśni, podania...*, tam na s. 104 taki sam tekst.

**nr 26** – Pod pieśnią odesłanie do pracy K. Kozłowskiego *Lud. Pieśni, podania...*, tam na s. 96 obszerniejszy tekst.

**nr 27** – Rkp. Kolberga: teka 42, sygn. 1349, k. 35, z lokalizacją: „od Inowłódza (Rzeczyca)” i rkp. terenowy, teka 43, sygn. 1352, k. 154, bez lokalizacji. W obu rkp. tekst jak w druku zanotowany jako dalszy ciąg numeru 29.

- s. 12 nr 29 – Rkp. Kolberga: teka 42, sygn. 1349, k. 35, z lokalizacją: „od Inowłodza (Rzeczycy)”; rkp. terenowy, teka 43, sygn. 1352, k. 154, bez lokalizacji.

W obu rkp. melodia zanotowana o kwartę czystą wyżej, w t. 1 na

drugą miarę alternatywnie ósemka  $g^2$ , t. 2: , w t. 5 tylko dolna wersja, w t. 8 druga szesnastka alternatywnie  $d^2$ ; w rkp. z teki 43 w t. 9 ostatnia ósemka  $fis^1$ . W obu rkp. pod melodią tekst jak w druku, a dalej jeszcze tekst jak nr 27.

nr 30 – Rkp. Kolberga: teka 42, sygn. 1349, k. 44, z lokalizacją: „od Piaseczna (Słomczyn)” i teka 33, sygn. 1308/II, k. 12, z lokalizacją: „Słomczyn, pod Piasecznem”, tam melodia zanotowana o sekundę małą wyżej.

W rkp. z teki 42 dla zwr. 1 brak w. 3, w w. 5: „zanieś” zamiast „wynieś”, dla zwr. 2 w. 3 powtórzony i brak w. 4–6; w rkp. z teki 33 tylko zwr. 1 zanotowana jak w rkp. z teki 42.

- s. 12–13 nr 31 – Rkp. Kolberga, teka 42, sygn. 1349, k. 44, z lokalizacją: „od Warszawy i Pragi (Zerzeń)”. W rkp. w t. 1 pierwsza nuta alternatywnie  $g^1$ .

- s. 13 nr 32 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 1, sygn. 1122, k. 7, z lokalizacją ogólną: „Czaplin”.

W rkp. melodia zanotowana o kwartę czystą wyżej, w t. 3 tylko górna wersja, na trzecią miarę alternatywnie ósemki  $h^1 a^1$ , w t. 4 na pierwszą miarę ósemki  $a^1 h^1$ , w t. 8 tylko dolna wersja, a tekst zaczyna się od: „A na onej górze” i kończy się na słowie: „śniadał”. Pod pieśnią odesłanie do pracy K. Kozłowskiego *Lud. Pieśni, podania...*, tam na s. 100 obszerniejszy tekst.

nr 33 – Rkp. Kolberga: teka 7, sygn. 1157, k. 11, z lokalizacją: „od Żychlina (Zarembów)”; teka 33, sygn. 1305, k. 47, nr 28, – melodia i teka 16, sygn. 1209, k. 3, nr 57 – tekst, oba rkp. z lokalizacją: „Zarembów pod Żychlinem”.

W rkp. z teki 7 i 16, tak jak w druku, odesłanie do pierwodruku pieśni w „Przyjacielu Ludu” R. 14: 1847, T. 1, nr 2, przedruk: *Pieśni i melodie ludowe... cz. I (DWOK T. 67/I)* nr 178.

Tekst bez melodii Kolberg opublikował po raz drugi w T. 25, zob. nr 664b i przypis do tego numeru.

nr 34 – Takty 1–4 w rkp. Kolberga: teka 42, sygn. 1349, k. 45, z lokalizacją: „Złaków” i teka 33, sygn. 1308/I, k. 7 nr 49, z lokalizacją: „Złaków Kościelny pod Łowiczem”.

W obu rkp. po zwr. 2:

„Powiedźże mi, powiedz, słóweczko bez ludzi,  
niechże się mój konik do ciebie nie trudzi”

dalej zwr. 3, przy czym w w. 2: „turbuję” zamiast „marnuję”, a zwr. 4 brak.

- s. 14 **nr 35** – Takty 1–4 z incipitem: „A jak przyjdą do mnie chłopcy” w rkp. Kolberga: rkp. terenowy, teka 43, sygn. 1352, k. 29r., z lokalizacją ogólną: „Miedniewice”, teka 42, sygn. 1349, k. 39, z lokalizacją ogólną: „od Wiskitek (Guzów), Miedniewice, Sokule”; tekst z notą: „na zalotach” zanotowany osobno w rkp. z teki 42 na k. 39.

W rkp. terenowym w t. 1 na trzecią miarę  $c^2$ ; zapis tekstu bez powtórzeń, a na zakończenie: „A po cóżeś mnie, matulu, za mąż wydała”. Taki sam zapis tekstu jak w rkp. terenowym zachował się w odpisie M. Turczynowiczowej z zaginionego rkp. Kolberga, sygn. 2030/II, k. 40–41.

- s. 14–15 **nr 36** – Rkp. Kolberga: teka 42, sygn. 1349, k. 25, z lokalizacją: „Płochocin” – melodia i tekst; tamże, k. 45, z lokalizacją: „Chochołów, Tretki” – tekst zwr. 2–4.

Na k. 25 nad melodią notatki Kolberga: „Gdy wiozą p[annę] młodą do kościoła” i obok ołówkiem „gdy p[an] młody przybywa przed ślubem do chaty panny młodej”; na k. 45 tekst stanowi fragment pieśni nr 37, zob. przypis do tego numeru.

- s. 15 **nr 37** – Rkp. Kolberga, teka 42, sygn. 1349, k. 45, z lokalizacją: „Chochołów, Tretki” i teka 42, sygn. 1351/II, k. 2, z lokalizacją: „Chochołów”, tam tylko zwr. 1 bez melodii, z notą: „Kiedy goście po powrocie z kościoła wchodzą do izby”.

W rkp. na k. 45 melodia zanotowana o kwartę czystą wyżej, w t. 6 na pierwszą miarę szesnastki  $h^1 a^1$ , w t. 7–8 w pierwszym wykonaniu górna, w drugim dolna wersja, w rkp. z tej karty po zwr. 3 dalszy ciąg tekstu, zob. nr 36 zwr. 2–4 i przypis do tego numeru.

Tekst z melodią w opracowaniu fortepianowym, zob. *Pieśni i melodie ludowe...* cz. I (DWOK T. 67/I), nr 328.

Pod pieśnią odesłanie do pracy K. Kozłowskiego *Lud. Pieśni, podania...*, tam na s. 124 tekst: „Z tamty strony półka”, por. zwr. 3.

- s. 15–16 **nr 38** – Rkp. Kolberga, teka 42, sygn. 1349, k. 45, z lokalizacją: „Zarębów, Orątki”.

W rkp. melodia zanotowana o sekundę wielką wyżej, w t. 4 na trzecią miarę ósemka  $g^1$ , w t. 5 tylko dolna wersja, w t. 6 w pierwszym wykonaniu dolna, w drugim górna wersja, druga szesnastka  $a^1$ , t. 8

w pierwszym wykonaniu: , w drugim: ,

po t. 8 jeszcze:



w zapisie tekstu w zwr. 2 i 3 wiersz 3 taki jak w. 1, w zwr. 4 w. 2 i 3: „wielce” zamiast „bardzo”, w zwr. 5 w. 3 brzmi: „srebrem, złotem tkane”.

- s. 16 nr 39 – Rkp. J. Konopki *Pieśni ludu z okolic Czerska i Piaseczna*, teka 45, sygn. 1419, k. 5; rkp. Kolberga: teka 42, sygn. 1349, k. 44, z lokalizacją: „od Czerska, Góry (Kawęczyn)” i tamże, k. 27, nr 4, z lokalizacją: „Kawęczyn”.

W obu rkp. z teki 42 zwr. 1–6 (ostatnia bez w. 3 i 4) podpisane pod pieśnią nr 41, zob. przypis do tego numeru.

Ponadto w rkp. Kolberga z teki 13, sygn. 1193, k. 24, nr 2001, z lokalizacją ogólną: „Mszczonów”, wiersze 3–4 zwrotki 6, zwr. 7 i 8 stanowią oddzielny tekst zaczynający się od słów: „Oj, dana, dana, dana moja, dana”.

nr 40 – Rkp. Kolberga, teka 42, sygn. 1349, k. 43, z lokalizacją: „Rembertów, Michrów”. W rkp. melodia zanotowana o sekundę wielką wyżej, w t. 1 i 3 szesnastki  $a^1 c^2$ , t. 5–8 ze znakiem powtórki; w zwr. 1 w. 3: „panny” zamiast „ludzie”.

Pod pieśnią odesłanie do pracy K. Kozłowskiego *Lud. Pieśni, podania...*, tam na s. 58 inny tekst, a na s. 113 obszerniejszy wariant pieśni nr 40.

- s. 17 nr 41 – Rkp. Kolberga: teka 42, sygn. 1349, k. 44, z lokalizacją: „od Czerska, Góry (Kawęczyn)”, z notatką Kolberga: „przy weselu” i tamże, k. 27, z lokalizacją: „Kawęczyn”.

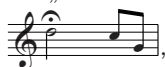
W obu rkp. melodia zapisana w metrum  $\frac{2}{4}$ :



i w obu rkp. po zwr. 4 jeszcze kolejne jak nr 39 zwr. 1–6, zob. przypis do tego numeru. Ponadto na k. 27 z notatki Kolberga: „Ob. także *Pieśni* część II *Poleju, poleju*” (por. T. 27, nr 19) i „Kozłowski 58, 113” (dotyczy wymienianego już zbioru K. Kozłowskiego *Lud. Pieśni, podania...*, tam na s. 113 wariant tekstu).

Tekst bez melodii w rkp. J. Konopki *Pieśni ludu z okolic Czerska i Piaseczna*, teka 45, sygn. 1419, k. 5, tam w zwr. 3 w. 3 brzmi: „boć to Kawencanki”, w zwr. 4 w. 4: „wyglądać” zamiast „patrzeć”.

nr 42 – Rkp. terenowy, teka 1, sygn. 1122, k. 7r., nr 66, z lokalizacją ogólną: „Czaplin” i notą: „Rososzki”, tam melodia i tekst do słowa: „ziele”. W rkp. melodia zanotowana o kwartę czystą niżej, t. 4:



w t. 6 nad ostatnią nutą fermata.

Pod pieśnią odesłanie do pracy K. Kozłowskiego *Lud. Pieśni, podania...*, tam na s. 113 obszerniejszy wariant tekstu.

nr 43 – Rkp. Kolberga: teka 29, sygn. 1295, k. 1a, z lokalizacją: „od Skierniewic (Zalesie, Zglinna)”, teka 33, sygn. 1305, k. 33, nr 165, z lokalizacją ogólną: „Zalesie p[od] Skierniewicami” – melodia i teka 13, sygn. 1193, k. 25, nr 2140, bez lokalizacji – tekst.

W obu zapisach melodii w t. 5 tylko górna wersja, w rkp. z teki 33: t. 2 ze znakiem powtórki, w t. 3 nad ostatnią ósemką wersja alternatywna: szesnastki  $h^1 a^1$ , w t. 7 wersja alternatywna: ósemki  $a^1 c^2 a^1 fis^1$ . W zapisie tekstu w obu rkp. zamiast zurotki 8:

„Dyna ina, dyna, dana,  
da za mną, dziewczko kochana”.

- s. 18 nr 44 – Rkp. Kolberga: teka 33, sygn. 1308/I, k. 24, nr 183, z lokalizacją: „Mszczonów”; rkp. terenowy, teka 2, sygn. 1124, k. 10v., z lokalizacją ogólną: „Oleksianka”, tam zwr. 3–5.

W rkp. z teki 33 w t. 2 i 10 tylko dolna, w t. 3, 4 i 9 tylko górna wersja, t. 5 jak górna wersja w t. 3, w t. 11 tylko górna wersja, na drugą miarę ósemka  $a^1$ ; pod melodią tekst zwr. 1–5; w rkp. z teki 2 tekst zanotowany skrótoowo, tam jako dalszy ciąg pieśni „A w niedzielę ranusieńko”, zob. DWOK T. 41, nr 1027.

nr 45 – Rkp. Kolberga, teka 33, sygn. 1308/I, k. 24, nr 184, z lokalizacją: „Żelazna i Zalesie pod Skierniewicami”. W rkp. tekst obszerniejszy z melodią wraz z opracowaniem fortepianowym, zob. *Pieśni i melodie ludowe... cz. II* (DWOK T. 67/II), s. 67, nr 643.

- s. 18–19 nr 46 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 154, bez lokalizacji. W rkp. w t. 2 na drugą miarę alternatywnie ósemki  $d^2 h^1$ , w t. 6 przy ósemce alternatywnie  $g^1$ , w t. 8 tylko górna wersja.

Tekst zwr. 2, 3 i 5 w rkp. J. Konopki *Pieśni ludu z okolic Czerska i Piaseczna*, teka 45, sygn. 1419, k. 2; w tym rkp. tekst stanowi całość ze zwr. 1–3 i 5–6 następnej pieśni, zob. następny przypis.

- s. 19 nr 47 – Tekst bez melodii w rkp. J. Konopki *Pieśni ludu z okolic Czerska i Piaseczna*, teka 45, sygn. 1419, k. 2. W rkp. zwr. 1–3 oraz ze zwr. 5 i 6 po dwa pierwsze wiersze, ponadto między zwr. 3 i 5 jeszcze tekst jak nr 46 zwr. 2, 3 i 5, zob. poprzedni przypis.

nr 48 – Rkp. Kolberga: teka 42, sygn. 1349, k. 27 i rkp. terenowy, teka 43, sygn. 1352, k. 7, oba rkp. bez lokalizacji. W obu rkp. tekst jak w druku bez zapisu nutowego.

- s. 20 nr 49 – Rkp. Kolberga: rkp. terenowy teka 42, sygn. 1349, k. 52, z lokalizacją ogólną: „Czerniaków” i tamże, k. 41v. (czystopis), z lokalizacją: „Czerniaków”, w obu rkp. melodia z incipitem: „A tam na łące”, na k. 41 poniżej tekst jak nr 50 w druku, zob. następny przypis.

W obu rkp. melodia zanotowana w metrum  $\frac{3}{4}$  w podwojonych wartościach rytmicznych, w rkp. terenowym: w t. 4 ostatnia nuta  $h^1$ , w drugim wykonaniu zamiast trzeciej ósemki szesnastki  $c^2 h^1$ .

nr 50 – Rkp. Kolberga, teka 42, sygn. 1349, k. 41, z lokalizacją: „Czerniaków”. W rkp. tekst połączony z melodią jak nr 49, zob. poprzedni przypis.

W zapisie tekstu zwr. 1, 6 i nota między nimi, przy czym w zwr. 6 zanotowana skrótno bez w. 1–2, w. 5–6 następujące: „Moja kochanko, zostań tu przy mnie, bo moje serdelko ożyło we mnie”.

Pod pieśnią odesłanie do pracy K. Kozłowskiego *Lud. Pieśni, podania...*, tam na s. 107 obszerniejszy wariant tekstu.

nr 51 – Rkp. Kolberga, teka 42, sygn. 1349, k. 50, z lokalizacją ogólną: „od Iłowa (Brzozów)”. W rkp. melodia zanotowana o sekundę wielką niżej, w t. 3 odwrotna kolejność wykonania, t. 5:



w t. 6 w pierwszym wykonaniu na pierwszą miarę alternatywnie szesnastki  $h^1 d^2$ , pod melodią tekst jak w druku.

- s. 21 nr 52 – Pod pieśnią odesłanie do zbioru K.W. Wójcickiego *Pieśni ludu Białochrobatów...*, T. 2, s. 362, tam taki sam tekst.

nr 54 – Tekst bez melodii w rkp. J. Konopki *Pieśni ludu z okolic Czerska i Piaseczna*, teka 45, sygn. 1419, k. 1.

- s. 21–22 nr 55 – Melodia z incipitem: „Była baba z Torunia” w rkp. terenowym Kolberga, teka 1, sygn. 1122, k. 7, z lokalizacją ogólną: „Czaplin”, w t. 1 i 4 tylko górna, w t. 3 tylko dolna wersja, w t. 5 pierwsza nuta  $g^1$ .

Tekst bez melodii w rkp. J. Konopki *Pieśni ludu z okolic Czerska i Piaseczna*, teka 45, sygn. 1419, k. 1, tam zwr. 2–5 i 7–12 zanotowane jako dalszy ciąg poprzedniej pieśni.

Pod pieśnią odesłanie do pracy K. Kozłowskiego *Lud. Pieśni, podania...*, tam na s. 112 wariant tekstu zaczynający się od słów: „Była baba od Torunia”.

- s. 22 nr 56 – Odesłanie do zbioru K.W. Wójcickiego *Pieśni ludu Białochrobatów...*, T. 2, s. 151 dotyczy prawdopodobnie wariantów zwr. 2 i 3; odsyłacz do zbioru J.J. Lipińskiego *Piosnki ludu wielkopolskiego* wydane w Poznaniu w 1842 roku, s. 28 dotyczy wariantu tekstu.

nr 57 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 20, z lokalizacją ogólną: „Kromnów”, tam melodia z incipitem: „Zielona rutka, jałowiec”.

W rkp. brak znaku przykluczowego, w t. 1 w pierwszym wykonaniu pierwsza nuta  $d^2$ , w drugim trzecia nuta  $e^2$ , zanotowana błędnie jako ćwierćnuta, t. 5, 6 i 8 w drugim wykonaniu:



- s. 23 nr 61 – Rkp. Kolberga: teka 42, sygn. 1349, k. 23, z lokalizacją: „Grzymkowice” – melodia z tekstem: „Straciłem se złoty”; rkp. terenowy, teka 43, sygn. 1352, k. 71, z lokalizacją jak w tece 42 – melodia z incipitem: „Straciłem se złoty”; w rkp. terenowym w t. 5 na drugą miarę  $c^2$ .

Tekst: „Jaworowe kółka” jak w druku w rkp. Kolberga, teka 42, sygn. 1349, k. 50, z lokalizacją ogólną: „od Iłowa, Brzozów”, tam z wariantem melodii nr 62, por. nr 29 w suplementie. Tekst: „Straciłem se złoty” zob. nr 62 zwr. 2.

nr 62 – Tekst zwr. 1 w rkp. Kolberga, teka 42, sygn. 1349, k. 50, z lokalizacją ogólną: „od Iłowa, Brzozów”, tam z wariantem melodii, zob. nr 29 w suplementie. Melodia zob. *Pieśni i melodie ludowe... cz. II* (DWOK T. 67/II), s. 5, nr 599. Melodia z incipitem: „Prosili nas” w rkp. terenowym Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 71, zob. DWOK T. 41, nr 893.

- s. 23–24 nr 63 – Rkp. Kolberga, teka 42, sygn. 1349, k. 51, bez lokalizacji.

W rkp. w t. 3 na trzecią miarę alternatywnie szesnastki  $a^1$   $fis^1$ , w t. 4 tylko górna wersja, w t. 5 w obu wykonaniach tylko górna wersja, w t. 6 w pierwszym wykonaniu obie wersje, w drugim wykonaniu w dolnej wersji zamiast ćwierćnuty dwie ósemki  $h^1$   $g^1$ ,

w t. 7 w dolnym wykonaniu: w t. 8 dwie ósemki  $g^1$   $g^1$ ; tekst zanotowany tylko do słowa: „córka”.



s. 24 nr 64 – Odsyłacze pod pieśnią dotyczą tekstu: „U onego młyna” zamieszczonego w rozdziale „Pieśni gminne” jako nr 2 w „Przyjacielu Ludu” R. 2: 1836, T. 2, nr 52; wariantu w zbiorze K.W. Wójcickiego *Pieśni ludu Białochrobatów...* T. 2, tam w dodatku na s. 93–94, dodatek został zamieszczony po s. 383.

s. 24–25 nr 65 i nr 66 – Pieśń nr 65 w rkp. terenowym Kolberga, teka 1, sygn. 1122, k. 7, z lokalizacją ogólną: „Czaplin”.

W rkp. w t. 3 na pierwszą miarę alternatywnie szesnastki  $g^1 fis^1$ , t.

7–8: ; pod melodią fragmenty tekstu: „Pod okien-

kiem zielona murawa... pawia”.

Pod pieśnią odesłanie do pracy K. Kozłowskiego *Lud. Pieśni, podania...*, tam na s. 107–108 tekst jak nr 65, a w przypisie pieśń nr 66 oraz wyjaśnienie dotyczące znaczenia pawia w mitologii, ale zaczerpnięte (z podaniem źródła) z opracowania J. Grajnera *Studia nad podaniami ludu naszego* zamieszczonego w „Bibliotece Warszawskiej” 1859, T. 2 (maj), tam s. 504.

s. 25 nr 67 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 42, sygn. 1349, k. 52, z lokalizacją ogólną: „Czerniaków”.

W rkp. incipit: „Tam pod Borkowem”, podpisany pod inną melodią niż nr 68, do której odsyła Kolberg:



Tam pod Bor - ko-wem...

melodia z powyższego przykładu, por. T. 25, nr 99 takty 1–4 (wersja dużych nut).

nr 68 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 153, z lokalizacją ogólną: „Rzeczyca”.

W rkp. melodia zanotowana o kwartę czystą wyżej, t. 2–3 ze znakiem powtórki, w t. 2 na trzecią miarę alternatywnie  $c^2$ , w t. 3 na pierwszą miarę szesnastki  $c^2 h^1$ , w t. 7 i 8 tylko górna wersja, w t. 9 na pierwszą miarę szesnastki  $a^1 g^1$  lub alternatywnie  $c^2 h^1$ .

Pod pieśnią odesłanie do pracy K. Kozłowskiego *Lud. Pieśni, podania...*, tam na s. 107–108 wariant tekstu.

nr 69 – Rkp. Kolberga: rkp. terenowy, teka 43, sygn. 1352, k. 21, z lokalizacją ogólną: „Kromnów” i teka 33, sygn. 1308/I, k. 25, nr 193, z lokalizacją: „od Mogielnicy, Goszczyzna”.

W rkp. terenowym t. 1 dwukrotnie powtórzony, w t. 2 dolna wersja, na ostatnią miarę  $cis^2$ , w t. 3 na pierwszą miarę ósemka  $d^2$  lub

alternatywnie szesnastki  $d^2 c^2$ , t. 5–8 brak, w t. 10 dolna wersja, ósemka z kropką  $c^2$ , w t. 11 na pierwszą miarę  $g^1$ , a zapis tekstu następujący:

„Pašla panna pawia...,  
z mojej łączki bystry strumień...  
Panna..., by się ochłodziła,  
padła w rzeczkę, zmaczała spódniczkę.  
Jestem panna nad pannami,  
mam wianeczek ze złotemi perlami”.

W rkp. z teki 33 drobne zmiany wariantowe, ta wersja z akompaniamentem fortepianowym, zob. *Pieśni i melodie ludowe...* cz. II (DWOK T. 67/II), nr 632.

- s. 26 nr 70 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 153r., z lokalizacją ogólną: „Rzeczyca”, tam tekst bez melodii. W rkp. po zwr. 2 jeszcze:

„I zacięła go w te skrzydełko niechący,  
pawik ci jej uciek do lasu krzycący”,

dalej zwr. 3 bez wariantu zamieszczonego w nawiasie, a w zwr. 4: „matulu” zamiast „pawicek” i „mój pawik” zamiast „w carnym lesie”.

- s. 26–27 nr 71 – Rkp. Kolberga, teka 19, sygn. 1239, k. 150/b, z lokalizacją: „od Mogielnicy”. W rkp. w t. 3 tylko górna wersja, w zapisie tekstu w zwr. 1 w. 6: „stolikiem” zamiast „stołem”, w zwr. 4 w. 4 „łózczyku” zamiast „łóźku”.
- s. 27 nr 72 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 7, sygn. 1156, k. 2, bez lokalizacji, tam melodia z incipitem: „Dziewczyno jedyna”; rkp. nieznanego autora, teka 33, sygn. 1309, k. 4, tam tylko tekst wśród zapisów z Powsina.

W rkp. z teki 7 zapis ołówkowy, słabo czytelny, w t. 2 tylko górna wersja, brak t. 7; w rkp. z teki 33 tekst jak w druku, zanotowany skrótowo bez powtarzających się fragmentów.

- s. 28 nr 73a – Tekst bez melodii w rkp. J. Konopki *Pieśni ludu z okolic Czerska i Piasieczna*, teka 45, sygn. 1419, k. 3; tekst także w rkp. terenowych Kolberga: teka 43, sygn. 1352, k. 152, z lokalizacją ogólną: „Rzeczyca” – tekst bez melodii i teka 43, sygn. 1352, k. 78, z lokalizacją ogólną: „Mąkolin” – tam tekst z inną melodią.

Na k. 152 tylko zwr. 2, 4–5 i 7 zanotowane skróto, w zwr. 2: „le-dwie żywy” zamiast „bo stary dziwny”, w zwr. 4: „Ani też” zamiast „I tego”, w zwr. 7 tylko: „Mam” zamiast wierszy 1 i 2.

Na k. 78 tekst podpisany pod inną melodią, zob. DWOK T. 42, nr 1591; w tym rkp. zwr. 1 jak w druku, w zwr. 2 w. 2: „choćby był żywy”, w. 4: „a mi trzeba młodego do pary”, po niej zwr. 6, tam „wieku” zamiast „roczku”, „pałasz” zamiast „szabelkę” i „boć to żołnierz” zamiast „odważny”, następnie:

„Niemczyka nie chcę, bo zimny wcale,  
a ja z przeciwna ogniem się palę,  
niech się Niemczyk pod pierzyną wygrzewa,  
a ze mnie żonki niech się nie spodziewa.  
Francuza nie chcę, perfumą zlany,  
fracek ma piękny, włos putrowany”,

dalej fragment nieczytelny, a na końcu tekst jak zwr. 7.

**nr 73b** – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 78, bez lokalizacji, tam melodia bez tekstu zanotowana o kwartę czystą niżej, w t. 2 na drugą i trzecią miarę ósemki  $f^2 d^2$ .

- s. 29 **nr 74** – Rkp. terenowy Kolberga, teka 1, sygn. 1122, k. 7/2, z lokalizacją ogólną: „Czaplin”, tam melodia zanotowana o sekundę wielką wyżej, a pod melodią dwa incipity: „Przyśniło się Kasince” i „Nie chcę Warszawianki”.

Pod pieśnią odesłanie do pracy K. Kozłowskiego *Lud. Pieśni, podania...*, tam na s. 107–108 obszerniejszy wariant tekstu.

- s. 30 **nr 76** – Rkp. terenowy Kolberga, teka 1, sygn. 1122, k. 7/2, z lokalizacją ogólną: „Czaplin”, tam melodia zanotowana o sekundę wielką wyżej, a pod melodią: „Niesczęśliwa... jak za mąż zabraniają”.

Pod pieśnią odesłanie do pracy K. Kozłowskiego *Lud. Pieśni, podania...*, tam na s. 109–111 obszerniejszy wariant tekstu.

- s. 30–31 **nr 77** – Rkp. Kolberga, teka 33, sygn. 1308/I, k. 21 nr 117, z lokalizacją: „Babice, pod Warszawą”, tam tekst z melodią i akompaniamentem fortepianowym, zob. *Pieśni i melodie ludowe... cz. II* (DWOK T. 67/II), s. 111, nr 675.

- s. 31 **nr 78** – Rkp. terenowy Kolberga, teka 1, sygn. 1122, k. 7r., z lokalizacją ogólną: „Czaplin”.

W rkp. w t. 2 na pierwszą miarę alternatywnie ósemki  $d^2 c^2$ , w t. 5 tylko górna wersja, tekst widoczny do słowa: „padają”, a dalej być może: „pierwszego dają”. Por. T. 26, nr 282.

Pod pieśnią odesłanie do pracy K. Kozłowskiego *Lud. Pieśni, podania...*, tam na s. 104–105 obszerniejszy wariant tekstu zaczynający się od słów: „Da, lokaja nie chcę”.


nr 79 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 7, sygn. 1156, k. 1, bez lokalizacji, tam melodia z incipitem: „W tem ogródeczku listki padają”; na górze karty notatka Kolberga dotycząca wykonawcy: „Mateusz Glunek”.


W rkp. melodia zanotowana o kwartę czystą wyżej, w t. 1 w pierwszym wykonaniu dolna, w drugim górna wersja, w t. 2 w obu wykonaniach górna wersja, w pierwszym wykonaniu na trzecią i czwartą miarę półnuta  $g^1$ , t. 5 zanotowany w rkp. nad t. 4 jako wersja alternatywna.

nr 80 – Odesłanie do zbioru K.W. Wójcickiego *Pieśni ludu Białochrobatów...* T. 1, s. 249–250 dotyczy obszerniejszego wariantu tekstu.

s. 32 nr 81 – Pod pieśnią odsyłacz Kolberga do zbioru Żegoty Paulego *Pieśni ludu polskiego w Galicji*, Lwów 1838, s. 155, tam wariant tekstu zaczynający się od słów „Oj, tam w sadeczku”, por. pieśń nr 80.

s. 33 nr 84a – Rkp. Kolberga, teka 42, sygn. 1349, k. 43, z lokalizacją:

„Michrów”. W rkp. w obu wykonaniach: t. 4  t. 7–8:

; w zapisie tekstu w zwr. 8 w. 2: „rozwija” zamiast „zawija”. Por. nr 48 w suplemencie.

Pod pieśnią odesłanie: do zbioru K.W. Wójcickiego *Pieśni ludu Białochrobatów...*, tam w T. 2 (nie T. 1), s. 176 wariant tekstu z Podlasia; do pracy K. Kozłowskiego *Lud. Pieśni, podania...*, tam na s. 101–102 także wariant tekstu.

s. 33–34 nr 84b – Rkp. Kolberga, teka 42, sygn. 1349, k. 43, z lokalizacją: „od Goszczyzna (Kozietuły)”.

W rkp. widoczne trudności Kolberga w zapisie metrycznym:

  
Wsa - dzi - la ja ja - blo - ne - cke przy dro - dze, przy dro - dze,

  
któ - rę - dy mój ko - cha - ne - cek przy - je - dzie, przy - je - dzie.

obok zanotowana wersja alternatywna dla t. 1–7:



dla zwr. 1 zanotowany jeszcze drugi wiersz: „którędy mój kochaneczek przyjedzie, przyjedzie”.

- s. 34 nr 85 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 1, sygn. 1122, k. 7/2, z lokalizacją ogólną: „Czaplin”, tam melodia z incipitem: „Tam pod borem Marysia stojała”.

W rkp. w t. 3 w pierwszym wykonaniu dolna, w drugim górna wersja, w t. 4 najpierw górna, przy powtórce dolna wersja.

Pod pieśnią odesłanie do pracy K. Kozłowskiego *Lud. Pieśni, podania...*, tam na s. 48–49 obszerniejszy tekst.

- s. 34–35 nr 86 – Rkp. Kolberga: teka 42, sygn. 1349, k. 43, z lokalizacją: „Czersk” i teka 5, sygn. 1137, k. 80, tam z akompaniamentem fortepianowym, zob. *Pieśni i melodie ludowe... cz. II (DWOK T. 67/II)*, nr 605.

Tekst bez melodii w rkp. J. Konopki *Pieśni ludu z okolic Czerska i Piaseczna*, teka 45, sygn. 1419, k. 4–5, tam zwr. 1–8 i 10–12.

W rkp. z teki 42: w zwr. 3 w. 3: „pani matka” zamiast „panna Maryjanna”, w zwr. 4 w. 1: „pani matki” zamiast „panny Maryjanny” i w. 3: „panną” zamiast „jejmością”, w zwr. 5 w. 1 i 2 : „sprzęgajcie” zamiast „siodłajcie”, w. 3: „naszą panią matkę” zamiast „pannę Maryjannę”, w kolejnych zwrotkach także „pani matka” zamiast „panna Maryjanna”.

Wariant melodii por. nr 31, a wariant tekstu por. nr 30 w suplemencie.

- s. 35 nr 87 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 154r., bez lokalizacji.

W rkp. widoczne trudności Kolberga w zapisie metrycznym, tam zapis następujący:

Przy-je - cha-li do mej ma-tki dwo-ru w po-dwór-rze, [w po-dwór-rze],

u - chy - li <sup>3</sup> li zło-ci-stej ca-pe cki ku gó-rze, [ku gó-rze].

pod melodią tekst obszerniejszy, po zwr. 1 jeszcze:

„Czy tu nie masz panny Maryjanny] w tém dworze,  
nie masz jój tu, moi młodziankowie, we dworze”

(i słabo czytelny wariant: „pojechała z .... imościami za morze”).

„Siodłajcie parę koni karych, siodłajcie,  
oj, panny, oj, Maryjanny za morze ścigajcie.

Dogonili pannę Maryjannę w pół boru,  
uraczące się, panno Maryjanno, do swej matki dworu.

Nie wróćę, moi młodziankowie, nie wróćę,  
tyłoc swój ruciany wianek za morze przerzuć.

Powiesili panny Maryjanny wianek nade drzwiami,  
co spojrzy, moja p[ani] matka, zaleje się łzami.

Dziękuję ci, moja p[ani matko], za twoje wysługi,  
staraj się o kolibeczkę za miesiąc, za drugi”.

Tekst w rkp. to krótsza wersja wariantu, do którego odsyła Kolberg, zob. K. Kozłowski, *Lud. Pieśni, podania...*, s. 51–52.

nr 88 – Rkp. Kolberga, teka 42, sygn. 1349, k. 31, z lokalizacją: „od Przybyszewa, Białostrzeg” i ołówkową notą z boku: „Radzymin”.

W rkp. w t. 2 i 3 tylko dolna wersja, brak znaku powtórki w t. 5–8, po t. 8 dogrywka instrumentalna:



W rkp. tak jak w druku odsyła Kolberg do zbioru K.W. Wójcickiego *Pieśni ludu Białostrbatów...*, T. 2, s. 359–360, tam wariant tekstu z Kujaw.

Melodia z innym tekstem zob. nr 49 w suplementcie.

nr 89 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 1, sygn. 1122, k. 7/2, z lokalizacją: „Czaplin”, tam melodia z incipitem: „Jasio konie poił”.

W rkp. w t. 2 w drugim wykonaniu na pierwszą miarę alternatywnie szesnastki  $e^2 d^2$ , w t. 5 tylko dolna wersja, w t. 7 na pierwszą miarę  $a^1$ .

s. 35–36 nr 90 i 91 – Por. nr 51 w suplementcie.

Pod pieśnią nr 90 odesłania do wariantów: w pracy K. Kozłowski *Lud. Pieśni, podania...*, s. 101–103; *Hej, z góry, z góry jadą Mazury* (ze zbioru O. Kolberga) „Przyjaciel Ludu” R. 13: 1846, T. 2, nr 28, zob. przedruk: *Pieśni i melodie ludowe... cz. I* (DWORK, T. 67/I), nr 153; w zbiorze K.W. Wójcickiego *Pieśni ludu Białostrbatów...*, T. 1, s. 38–40, 229–231, 285–286 (z notą: „Z rękopisu

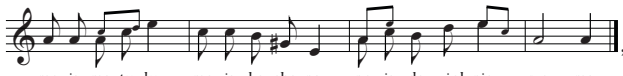
Żegoty Pauli”) i s. 337, w T. 2, s. 309–310; *Żegoty Paulego Pieśni ludu polskiego w Galicji...*, s. 130–132; *Wacława z Oleska Pieśni polskie i ruskie ludu galicyjskiego*, Lwów 1833, s. 409.

s. 36–37 nr 92 – Rkp. Kolberga: teka 42, sygn. 1349, k. 27, z lokalizacją: „Moczydło, pod Warszawą” i rkp. terenowy, teka 43, sygn. 1352, k. 7, bez lokalizacji.

W obu rkp. tekst z zapisem nutowym; w rkp. z teki 42 zapis wariantowy w stosunku do numeru 99, do którego odsyła Kolberg:





A z gó-ry, z gó-ry, mój ko-niu uro-ny, nie prze-bie-raj nóż - ko - ma,



mo-ja ma-tu-lu, mo-ja ko-cha-na, po-ja-dę z żol-nie - rzo - ma.

w rkp. terenowym w stosunku do powyższego przykładu: w t. 2

czwarta ósemka alternatywnie  $a^1$ , t. 4: , w t. 5 dol-

na wersja, w t. 6 brak # przy  $g^1$ , t. 7–8: .

W rkp. z teki 42 tekst jak w druku, a na zakończenie jeszcze:

„Łabędzie płyną, wianeczki toną,  
bystro je woda garnie,  
moje wianeczki z drobnej ruteczki,  
utraciłam was marnie”;

w rkp. z teki 43 brak zwr. 3, a po zwr. 5 jeszcze fragmenty kolejnych zurotek: „Łabędzie płyną” i „Moje wianeczki... utraciłam”.

s. 37 nr 93 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 20, z lokalizacją ogólną: „Kromnów”.

W rkp. brak znaku przykluczowego, zgodne t. 1–4, dalszy przebieg melodii następujący:





pod tekstem jak w druku jeszcze:


„lepiej, lepiej nie będąc służyła,  
będę ja swej pani roczku dosłużyła”.

- s. 37–38 nr 94 – Rkp. Kolberga: teka 42, sygn. 1349, k. 36, z lokalizacją ogólną: „Rzeczyca”; rkp. terenowy, teka 43, sygn. 1352, k. 154, bez lokalizacji, z notą: „Weselna”.

W rękopisach zapis melodii następujący:

t. 3: w rkp. z teki 43:  , w rkp. z teki 42: 

t. 5: w rkp. z teki 43:  , w rkp. z teki 42: 

t. 7 w obu rkp.:  , w rkp. z teki 43 brak znaku przykluczowego.

W zapisie tekstu w obu rkp. w zwr. 2 w ostatnim wierszu: „miła” zamiast „moja”, w zwr. 8: „Ach, ty, Jasiu” zamiast „Proszę, Jasiu” i brak „bo” w wierszu 3, ponadto w rkp. brak interiekcji.

- s. 38 nr 95 – Melodia z innym tekstem zob. nr 11 w suplemencie.  
s. 39–40 nr 97 – Rkp. Kolberga, teka 42, sygn. 1349, k. 50, z lokalizacją ogólną: „od Łłowa, Brzozów”, tam tekst jak w druku.

W rkp. tak jak w druku odesłanie do zbioru K.W. Wójcickiego *Pieśni ludu Białochrobatów...*, T. 1, s. 158, tam taki sam tekst; do pracy K. Kozłowskiego *Lud. Pieśni, podania...*, tam na s. 79–80 wariant tekstu.

- s. 40 nr 98 – Rkp. Kolberga: rkp. terenowy, teka 43, sygn. 1352, k. 21, z lokalizacją ogólną: „Kromnów” – melodia i tekst; takty 1–2 z incipitem: „Porównaj, Boże, góry z dołami” zanotowane dwukrotnie w rkp. z teki 42, sygn. 1349, k. 33, bez lokalizacji i tamże, k. 50, wśród zapisów: „od Łłowa, Brzozów”.

W rkp. z teki 42 melodia zapisana w metrum  $\frac{3}{4}$  w podwojonych wartościach rytmicznych, w rkp. z teki 43 w metrum  $\frac{3}{8}$  przy zachowaniu tych samych wartości rytmicznych, we wszystkich rkp. w t. 1 górna wersja; w rkp. z teki 43 w t. 3, 5 i 6 dolna wersja, w t. 4 na pierwszą miarę błędnie ćwierćnuta, tam też tekst obszerniejszy, po zwr. 2 jeszcze:



„Coś tam słyszała, coś tam widziała,  
po tej drobnej krzewinie,  
lepiej ja zyskał, co ja się wyspała  
na tej twojej pierzynie.

Wezmę sierpik na prawą rączkę,  
pójdę do ludzi robić,  
porobię roczek, porobię i dwa,  
porobię i trzy lata,  
myślisz, dziewczyno, myślisz jedynie,  
że nie ujrzę świata.

Wyszła w pole, stanęła w kole,  
pod zielonym jaworem,  
wygląda Jasia, z której strony przyjedzie.

Oj, jedzie, jedzie, po zielonej dąbrowie,  
rozpuścił piórko, rozpuścił strusie,  
konikowi po głowie.

Nie tak mi strusie żal, jak mi cię, Kasiu, żal,  
choćbym dłużej rozpuścił,  
i mi cię mnie, Kasiu, żal,  
com cię marnie opuścił”.

- s. 40–41 nr 99 – Rkp. Kolberga: teka 43, sygn. 1352, k. 71v., z lokalizacją: „Osuch[ów]”, tam melodia z incipitem: „Była dziewczyna”, a poniżej tekst jak w druku.

W rkp. melodia zanotowana w metrum  $\frac{3}{4}$ , w podwojonych wartościach rytmicznych, w t. 1–2 górna, w t. 3, 5, 6 dolna wersja, w t. 5 zamiast trzech ostatnich ósemek ćwierćnuta  $e^2$  i dwie szesnastki  $c^2 h^1$ , w t. 6  $\#$  przy  $g^1$ , w t. 7 na drugą i trzecią miarę: ósemka  $d^2$  ćwierćnuta  $e^2$  i ósemka  $gis^1$ , w t. 8 przy drugim  $a^1$  alternatywnie  $c^2$ ; w zapisie tekstu zwr. 8 i 9 w odwrotnej kolejności.

Por. melodię w przypisie do nr. 92. Takty 1–4 (wersja dużych nut) por. przypis do numeru 67 w tym tomie.

- s. 41–42 nr 101 – Tekst bez melodii w rkp. J. Konopki *Pieśni ludu z okolic Czerska i Piaseczna*, teka 45, sygn. 1419, k. 1.

W rkp. w zwr. 1 brak w. 2, w zwr. 2 w. 5: „carnusieńki” zamiast „ćarniutki”, w zwr. 3 brak w. 2 i 5, a w. 6: „i siostrzycko najmilsa”, w zwr. 6 brak w. 5, w zwr. 8 w. 1 i 2: „Pozycys chleba, pozycys mąki”.

W rkp. obok pieśni notka Kolberga: „lepszy wariant z Łęgu”, do-

tyczący najprawdopodobniej zapisu, który ostatecznie zamieścić w druku, a do którego rkp. nie zachował się.

- s. 42 nr 102 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 7, sygn. 1156, k. 7, bez lokalizacji, tam melodia z incipitem: „Na piasecku”, w zapisie melodii w t. 6 tylko dolna wersja.

nr 103 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 1, sygn. 1122, k. 7r., nr 71, z lokalizacją ogólną: „Czaplin”. W rkp. w t. 1 pierwsza nuta  $e^2$ , t. 3:



Pod pieśnią odesłanie do pracy K. Kozłowskiego *Lud. Pieśni, podania...*, tam na s. 115–116 obszerniejszy tekst.

- s. 42–43 nr 104 – Pod pieśnią odesłanie do tekstu „Między dwoma kamiuseckami” zamieszczonego w *Ludzie...* K. Kozłowskiego na s. 77.

- s. 43–44 nr 105 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 24, nr 8, z lokalizacją ogólną: „Książenice, Grodzisk”.

W rkp. w t. 1 tylko górna wersja, dla t. 8 zanotowane jeszcze następujące wersje alternatywne:  $d^2 a^1$ ,  $d^2 h^1$ ,  $d^2 g^1$ ; pod melodią zwr. 1 i 2, a między nimi jeszcze fragmenty tekstu jak nr 107 zwr. 2 w. 1 i 2, zwr. 3 w. 1 i 3, a na zakończenie:

„Zastawił sidełka na syrokiej drodze  
i narobił płaczu Marysi niebodze”,

zob. następny przypis.

- s. 44 nr 107 – W rkp. terenowym Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 24, z lokalizacją ogólną: „Książenice, Grodzisk” fragmenty zwr. 2 i 3 zanotowane między zwr. 1 i 2 pieśni nr 105, a na zakończenie jeszcze jedna zwrotka, zob. poprzedni przypis.

W zbiorze *Ż. Paulego Pieśni ludu polskiego w Galicji...* na s. 112–113 wariant tekstu.

nr 108 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 1, sygn. 1122, k. 7r., nr 69, z lokalizacją ogólną: „Czaplin”, tam melodia z tekstem do słowa: „pise”, zanotowana o sekundę wielką wyżej, w t. 1 i 2 tylko dolna, w t. 4 górna wersja. W pracy K. Kozłowskiego *Lud. Pieśni, podania...* na s. 93–94 tekst obszerniejszy.

- s. 45 nr 109 – Rkp. Kolberga, teka 7, sygn. 1157, k. 11, z lokalizacją: „od Kiernozi (Złaków Borowy)”.

Pod pieśnią odesłanie do pierwodruku w „Przyjacielu Ludu” R. 13: 1846, T. 1, nr 23, tam melodia z opracowaniem fortepianowym, zob.

przedruk: *Pieśni i melodie ludowe...* cz. I (DWOK T. 67/I), nr 150.

**nr 110a** – Rkp. Kolberga, teka 33, sygn. 1308/I, k. 13, z lokalizacją: „Złaków Borowy”, tam melodia z tekstem jak nr 111 zwr. 1 zanotowana o kwartę czystą niżej.

Pod zwr. 2 odesłanie do wariantu *Stojała lipa* zamieszczonego przez Kolberga w „Przyjacielu Ludu” R. 13: 1846, T. 2, nr 32, zob. przedruk: *Pieśni i melodie ludowe...* cz. I (DWOK T. 67/I), nr 157.

**nr 110b** – Pod zwr. 6 odesłanie do zbioru K.W. Wójcickiego *Pieśni ludu Białochrobatów...* T. 1, s. 370, tam taki sam tekst.

**nr 111** – Rkp. Kolberga, teka 33, sygn. 1308/I, k. 13, z lokalizacją: „Złaków Borowy”, tam tekst zwr. 1 zanotowany pod melodią jak nr 110a.

- s. 45–46 **nr 112** – Rkp. Kolberga: teka 42, sygn. 1349, k. 23, nr 7, z lokalizacją: „Grzymkowice” – melodia z incipitem: „Po co żeś mnie matuleńku za mąż wydała”; rkp. terenowy, teka 43, sygn. 1352, k. 71r., nr 14, z lokalizacją ogólną: „Osuchów pod Mszczonowem” – tam melodia i słowo: „Ach”.

W obu rkp. melodia zanotowana o sekundę wielką wyżej, w t. 3 pierwsza nuta  $b^1$ , w t. 4 tylko dolna wersja, brak znaku powtórki; w rkp. terenowym w t. 9 ostatnia nuta  $g^1$ , w t. 10  $a^1$ , oba te taktly w rkp. z teki 42 zanotowane jako wersje alternatywne.

- s. 46 **nr 113** – Rkp. Kolberga, teka 42, sygn. 1349, k. 43, z lokalizacją: „Michrów”, tam melodia i zwr. 1–2, a poniżej z lokalizacją: „Czersk” – zwr. 3–8.

W rkp. w t. 8 tylko górna wersja; w zwr. 3 w. 1: „matulu” zamiast „matuleńku”, w zwr. 4 brak ostatnich trzech wierszy, w zwr. 7 w. 2 brzmi: „gdzie wiele chleba”, a w. 3: „a tam ci Kasineczce”.

Por. nr 26 w suplementcie.

- s. 47 **nr 114** – Rkp. Kolberga: teka 42, sygn. 1349, k. 39, z lokalizacją ogólną: „od Wiskitek (Guzów), Miedniewice, Solnik”; rkp. terenowy, teka 43, sygn. 1352, k. 28, nr 132, bez lokalizacji.

W rkp. z teki 42 i 43 melodia zanotowana w metrum  $\frac{2}{4}$  wszystkie szesnastki zanotowane są jako ósemki, w t. 2  $d^2 f^2 c^2 a^1$ , w t. 3 i 6 i 9 tylko dolna wersja. W obu rkp. pod melodią incipit: „O, dla Boga, co takiego, co pochmurny dzień”, a dalej zwr. 6, po niej 2 i 3 jak w druku, w rkp. z teki 42 dalej zwr. 5 i 4, a w rkp. z teki 43 ich brak.

Por. nr 26 w suplementcie.

**nr 115** – Rkp. Kolberga: teka 42, sygn. 1349, k. 45, z lokalizacją ogólną: „Chochołów, Tretki”; rkp. terenowy, teka 35, sygn. 1315/A, k. 10, z lokalizacją jak w tece 42, tam melodia z tekstem do słowa: „dzień”.

W rkp. z teki 42 następujący zapis:

O, dla Bo - ga, co ta - kie - go, co po - chmur - ny dzień...

w rkp. z teki 35 tylko t. 1–12 z powyższego przykładu; ponadto w rkp. z teki 42 jeszcze dalszy ciąg tekstu, zob. nr 117 zwr. 5 i przypis do tego numeru.

Por. nr 26 w suplementcie.

Pod pieśnią odesłanie do wariantu w „Przyjacielu Ludu” R. 13: 1846, T. 2, nr 29, przedruk: *Pieśni i melodie ludowe... cz. I* (DWOK T. 67/I), nr 154, zob. też DWOK T. 41, nr 360.

s. 47–48 nr 116 – Rkp. Kolberga, teka 42, sygn. 1349, k. 25, z lokalizacją: „od Grodziska (Jordanowice)” – melodia z incipitem: „Po co żeś mnie matuleńku za mąż wydała”, w t. 3 i 9 tylko górna wersja. Por. nr 26 w suplementcie.

s. 48 nr 117 – Rkp. Kolberga: teka 42, sygn. 1349, k. 27, z lokalizacją: „Ka-węczyn”; tamże, k. 44, z lokalizacją ogólną: „Chochołów, Tretki”.

Na karcie 44 zwr. 5 (dla w. 5 i 6 tylko pierwsze słowo) podpisana pod pieśnią nr 115, zob. przypis do tego numeru; na tej karcie tak jak w druku odesłanie do zbioru K. Kozłowskiego *Lud. Pieśni, podania...*, tam na s. 76–77 wariant tekstu.

Por. też nr 26 w suplementcie.

s. 48–49 nr 118 – Rkp. Kolberga, teka 33, sygn. 1305, k. 29, nr 18, z lokalizacją: „Wilanów pod Warszawą” – melodia i teka 13, sygn. 1193, nr 1959, z lokalizacją: „od Czerska” – tekst.

W rkp. melodia zanotowana o kwartę czystą niżej, poniżej odesłanie Kolberga do pierwodruku w *Pieśniach ludu polskiego*, Poznań 1842–1845, s. 111, nr 118, przedruk: *Pieśni i melodie ludowe... cz. I* (DWOK T. 67/I), nr 118.

Melodia i tekst opublikowane przez Kolberga po raz drugi, zob. T. 25, nr 686.

- s. 49 nr 119 – Rkp. Kolberga, teka 42, sygn. 1349, k. 3, z lokalizacją: „od Łowicza”. W rkp. tylko t. 1–6, w zwr. 2 w. 4: „co piwko w niej noszę”, a pod pieśnią odesłanie do wariantu tekstu w zbiorze J.J. Lipińskiego *Piosnki ludu wielkopolskiego*, Poznań 1842, s. 103.
- s. 49–50 nr 120 – W zbiorze K.W. Wójcickiego *Pieśni ludu Białochrobatów...* T. 2, s. 173 wariant tekstu z Podlasia, a w „Przyjacielu Ludu” R. 13: 1846, T. 1, nr 1 tekst z melodią w opracowaniu fortepianowym, przedruk: *Pieśni i melodie ludowe... cz. I* (DWOK T. 67/I), nr 126.
- s. 50–51 nr 122 – Odsyłacz pod pieśnią dotyczy tekstu: „Ciężko tobie dziewczyno Jasiuleńka opuścić” zamieszczonego w zbiorze K.W. Wójcickiego *Pieśni ludu Białochrobatów...*, T. 2, s. 292; warianty tekstu opublikowanego przez Kolberga znajdują się natomiast w zbiorze Wacława z Oleska *Pieśni polskie i ruskie...* na s. 294 i s. 124.
- s. 51 nr 123 – Rkp. Kolberga: rkp. terenowy, teka 1, sygn. 1122, k. 7r., z lokalizacją ogólną: „Czaplin”, tam melodia z incipitem: „Z poniedziałku na święto”, rkp. nieczytelny, t. 4 i 5 zamazane, w t. 1 tylko dolna wersja.  
Tekst jak w druku w rkp. terenowym Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 154, bez lokalizacji, tam z wariantem melodii, por. nr 52 w suplementcie.  
Pod pieśnią odesłanie zbioru K. Kozłowskiego *Lud. Pieśni, podania...*, tam na s. 57–58 wariant tekstu.
- nr 124 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 1, sygn. 1122, k. 7/2, z lokalizacją: „Czaplin”, tam melodia z incipitem: „Z poniedziałku na święto”, w t. 1 ósemka *fis*<sup>2</sup>, w t. 3 brak ♯ przy *c*<sup>2</sup>.
- s. 52 nr 125 – Por. nr 53 i 54 w suplementcie.
- nr 126a – Rkp. Kolberga, teka 42, sygn. 1349, k. 34v., nr 2, z lokalizacją: „od Mogielnicy”, tam melodia z tekstem jak nr 127, w t. 1 trzy ósemki: *dis*<sup>2</sup> *e*<sup>2</sup> *fis*<sup>2</sup>.
- nr 126b – Por. nr 52 i 55 w suplementcie.
- nr 127 – Rkp. Kolberga, teka 42, sygn. 1349, k. 34v., nr 1, z lokalizacją: „od Warszawy (Powsin)”, w t. 1 tylko górna wersja, tekst jak w druku.
- s. 53 nr 129 – Rkp. Kolberga: teka 37, sygn. 1328, k. 41, nr 129, z lokalizacją jak w druku i oznaczeniem numeru w tomie: 129; rkp. terenowy, teka 43, sygn. 1352, k. 21, z lokalizacją ogólną: „Kromnów”. Rkp. z teki 37 uszkodzony, karta odcięta, brak t. 1–3 oraz zwr. 2–4 i 7–8. W rkp. terenowym widoczne trudności Kolberga w zapisie metrycznym:

Z da-una da-une-go rze-ceń-ka cie-ce pod ui-nem,  
hej, pod ui-nem, pod zie-lo-neń-kiem wi-neń-kiem.

pod melodią tekst zwr. 1, a dla dalszych zwrotek zanotowane tylko incipity, w zwr. 2 nad „ruciany wianek” nadpisany wariant: „nadbna Kasia”.

Odesłanie pod pieśnią dotyczy „Królewskiego rękopisu” zawierającego najstarsze pieśni czeskie rzekomo odnalezione w 1817 roku, który okazał się fałszerstwem. Kolberg powołał się prawdopodobnie na wydanie polskie, zob. *Krółodworski rękopis. Zbiór staroczeskich bohaterzkich i lirycznych śpiewów odnalezionych i wydanych przez Wacława Hankę. Z czeskiego na polskie przez L. Siemińskiego przełożonych*, Kraków 1836, tam na s. 104–105 pieśń pt. „Wianek”.

- s. 53–54 nr 130 – Rkp. Kolberga: teka 37, sygn. 1328, k. 42, bez lokalizacji, ten rkp. uszkodzony, widoczne tylko t. 4–5 i zwr. 1, 7 i 8; rkp. terenowy, teka 43, sygn. 1352, k. 21, z lokalizacją ogólną: „Kromnów”, tam tylko tekst zwr. 1–2.
- s. 54–55 nr 131 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 42, sygn. 1349, k. 52, z lokalizacją ogólną: „Czerniaków”, tam melodia z incipitem: „Przedziergnę się”. W rkp. w t. 2 tylko górna wersja.
- s. 56 nr 133 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 153, z lokalizacją ogólną: „Rzeczycza”. W rkp. t. 1–2 w metrum  $\frac{4}{4}$ :

Choćbym ja jeździł we dnie i w nocy’ i ostatni wiersz: „wołą moją wypełnić”.

nr 134 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 20, z lokalizacją ogólną: „Kromnów”.

W rkp. w obu wykonaniach: w t. 1 w ostatnia nuta  $h^1$ , w t. 2 i 4 tylko dolna wersja, w t. 5 na drugą i trzecią miarę ósemki  $h^1 h^1$ ; alternatywnie dodane: w t. 3 na trzecią miarę ósemka  $h^1$ , w t. 5 ósemka  $g^1$ ; w druku w t. 4 w dolnej wersji trzecia nuta błędnie szesnastka, winna być ósemka; w zapisie tekstu brak zwr. 3.

- s. 57 nr 136 – Odsyłacze pod pieśnią dotyczą wariantów tekstu w zbiorach: K.W. Wójcickiego *Pieśni ludu Białochrobatów...*

T. 2, s. 244, tam z nad Narwi; Waclawa z Oleska *Pieśni polskie i ruskie ludu galicyjskiego...* s. 427, tam z muzyką K. Lipińskiego, zob. *Muzyka do pieśni polskich i ruskich ludu galicyjskiego*, Lwów 1833, s. 174; J. Konopki *Pieśni ludu krakowskiego*, Kraków 1840, s. 130–131, tam z odsyłaczami do Wójcickiego i Waclawa z Oleska.

nr 138 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 1, sygn. 1122, k. 7r., nr 75, z lokalizacją ogólną: „Czaplin”, tam melodia z fragmentem tekstu: „Na wysokim dębie gruchają gołębie”.

W rkp. melodia zanotowana o sekundę wielką wyżej, w t. 1 na pierwszą miarę dwie ósemki  $f^1$ , tylko górna wersja, w t. 2 na pierwszą miarę ćwierćnuta  $b^2$ , t. 3 i 5 tylko górna, t. 6 dolna wersja, t. 7 na pierwszą i trzecią miarę górna, na drugą dolna wersja.

Pod pieśnią odesłanie do wariantu w zbiorze K. Kozłowskiego *Lud. Pieśni, podania...*, s. 86.

s. 58 nr 139 – Por. nr 99 w suplemencie.

W zbiorze K.W. Wójcickiego *Pieśni ludu Białochrobatów...*, do którego odsyła Kolberg, w T. 2, s. 233 (nie 263) wariant tekstu z notą: „Mazur całego Mazowsza”, zob. przypis do numeru 141.

nr 140 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 154, bez lokalizacji.

W rkp. w drugim wykonaniu: w t. 1 na drugą miarę  $a^1$ , w t. 5 na ostatnią miarę górna wersja; pod melodią incipity zwr. 1 i 2, dalej zwr. 3, przy czym w. 3 brzmi: „i przygrywam na fujarze”, po niej: „nie śmiałem się jój zapytać, czy b...” i zwr. 6.

s. 58–59 nr 141 – Rkp. nieznanego autora, teka 36, sygn. 1320, k. 40, bez lokalizacji, tam tekst bez melodii.

W rkp. zwr. 1 jak w druku, dalej zwr. 3, 2, przy czym w zwr. 2: „Kasia” zamiast „dziewczyzna”, następnie:

„Ganiała je do doliny i tam je pasła,  
wianki wiła i śpiewała i z bicza trzaśła.  
Jam też moje wołki pasał w onej dolinie,  
przygrywając na fujarze lubej dziewczynie.  
I nie miałem się jej zapytać, czy by mnie chciała,  
trzy krówki, cztery wołki na posag miała.  
Dwadzieścia trzy nitki koralików i pierścień złoty,  
i kubraczek wyszywany cudnej roboty”;

we wszystkich zwrotkach zakończenie: „Matusiu moja”.

W rkp. z boku słabo czytelna nota: „Śpiewy Kurpiów” ze wzmianką, że tekst bez melodii zapisał też K.W. Wójcicki, zob. *Pieśni ludu Biało-chrobotów...*, T. 2, s. 233, tam z notą: „Mazur całego Mazowsza”.

Por. też teksty nr 139 i 140 w T. 25.

Odesłanie pod pieśnią dotyczy zbioru A. Sowińskiego *Chants polonais nationaux et populaires avec accomp. de piano ou harpe* wydanego w Paryżu w 1830 roku, tam pod nr. 4 melodia i tekst.

- s. 59 **nr 142a** – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 24, z lokalizacją ogólną: „Książenice, Grodzisk”.

W rkp. melodia zanotowana o kwartę czystą niżej, w t. 2 i 3 dolna wersja, w t. 7 pierwsza nuta błędnie ósemka; pod melodią tylko fragmenty zwr. 1: „Deszczyk pada... leszczynie, kochaj”; dalej fragmenty następnej zwrotki: „A bodaj on szyję złamał... I wyjechał na rozstajne drogi, już Jasienko szyję złamał” (por. nr 142b zwr. 3 i 4), a następnie tekst:

„Napatrzcie się grzeczne damy,  
przestrozę wam daję,  
by się żadna nie kochała  
w kawalerskim stanie.

Bo kawaler przez przysięgi  
Boga się nie boi,  
zaklina się, przysięga  
i na zdradzie stoi.

Bierze Jasio, rączkę ściska  
i do Boga wzdycha,  
a zajrzeć tam w jego serce,  
tam nadzieja licha.

Bierze Jasio, rączkę ściska,  
moja Maryś, cóż ty myślisz sobie,  
bodajeś mnie zobaczyła  
z umarłemi w grobie.

A ty myślisz, psie, hultaju,  
że cię żałować będę,  
ni pogrzebu, ni żałoby,  
wyprawiać nie będę”.




nr 142b – Rkp. Kolberga, teka 33, sygn. 1305, k. 47, nr 9, z lokalizacją: „od Warszawy”, tam melodia z incipitem: „Deszczyk pada”; teka 16, sygn. 1209, k. 3, nr 31, bez lokalizacji – tekst.

W rkp. w t. 6 i 7 tylko dolna wersja. W rkp. z teki 16 odesłanie Kolberga do pierwodruku melodii z tekstem w *Pieśniach ludu polskiego*, Poznań 1842–45, s. 24, nr 27, przedruk: *Pieśni i melodie ludowe...* cz. I (DWOK T. 67/I), nr 27. W zbiorze K.W. Wójcickiego *Pieśni ludu Białochrobatów...*, T. 1, s. 151–152 obszerniejszy wariant tekstu z Kujaw.

s. 60 nr 143 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 7, sygn. 1156, k. 7, bez lokalizacji. W rkp. w t. 1 tylko górna wersja, w t. 9 w górnej wersji inny rytm: ♩ ♪; pod melodią tekst do słowa: „lescynie”.

s. 60–61 nr 144 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 24, z lokalizacją ogólną: „Książenice, Grodzisk”.

W rkp. brak znaku przykluczowego, w t. 1, 2 i 5 tylko górna wersja, w t. 6 wersje alternatywne: 

po t. 8 w drugim wykonaniu dodana druga volta: 

zwzr. w następującej kolejności: 1, 2, 4, 7, 8, 3, 5, 9–14, brak zwzr. 6, a na zakończenie jeszcze:

„I wyjechał przede wrota  
i zaczął deszcz padać,  
suknie miał pożyczane,  
musiał je poskładać”.

s. 61 nr 145 – Melodia bez tekstu w rkp. Kolberga: rkp. terenowy, teka 43, sygn. 1352, k. 28, nr 167, bez lokalizacji i teka 33, sygn. 1305, k. 60, nr 559, z lokalizacją: „Ruda Guzowska”.

W obu rkp. w obu wykonaniach w t. 1 i 8 tylko górna wersja. W rkp. z teki 43 w t. 2 i 10 na trzecią miarę triola szesnastkowa  $h^1 a^1 gis^1$ , w t. 4 brak # przy  $d^2$  w pierwszym wykonaniu i przy  $g^1$  w drugim wykonaniu, w t. 6 tylko dolna wersja, w t. 12 brak # przy  $g^1$ . W rkp. z teki 33 w t. 2 i 10 na trzecią miarę triola szesnastkowa  $h^1 a^1 gis^1$ , w t. 6 tylko dolna, a w t. 8 tylko górna wersja.

Wariant tekstu por. DWOK T. 41, nr 321.

nr 146 – Tekst bez melodii w rkp. J. Konopki *Pieśni ludu z okolic Czerska i Piaseczna*, teka 45, sygn. 1419, k. 5. W rkp. między zwzr. 6 i 7 jeszcze jedna:

„Idzie w taniec, rękę ściska  
i do Boga wzdycha,  
kto by zajrzał w jego serce,  
w niem nadzieja licha”.

- s. 62 nr 147a – Rkp. Kolberga, teka 42, sygn. 1349, k. 45, z lokalizacją: „od Gombina, Gostynin, Brudzew” i przekreślone wcześniejsze: „Żychlina”.

W rkp. w t. 1, 3, 5, 7 brak # przy  $c^2$ , w t. 2, 6 i 7 tylko górna wersja, w t. 6 na trzecią miarę ósemka  $a^1$ , w t. 7 na trzecią miarę ósemka  $fis^4$ ; pod melodią tekst jak w druku.

nr 147b – Tekst w rkp. Kolberga: teka 16, sygn. 1209, k. 16, nr 1130, z lokalizacją ogólną: „Rzeczycza” i rkp. terenowy teka 43, sygn. 1352, k. 154, bez lokalizacji.

nr 148 – Rkp. Kolberga, teka 16, sygn. 1209, k. 10, nr 582, na karcie z lokalizacją ogólną: „Sierakówek”, z zapisami z Tretok i z Kujaw.

W rkp. zwr. 1–4, przy czym w zwr. 2 w. 1: „Przyjdź” zamiast „Dam”, w zwr. 3 w. 3: „kawalerzy” zamiast „przyjaciele”, a zwr. 4:


„Jedni piją piwko, drudzy gorzałeczkę,  
trzeci rozmyślają zdradzić kochaneczkę”.

- s. 63 nr 149 – Melodia z tekstem: „Konie na most nie chciały”, zob. nr 202 w suplemencie.

- s. 63–64 nr 150 – Tekst bez melodii w rkp. J. Konopki *Pieśni ludu z okolic Czerska i Piaseczna*, teka 45, sygn. 1419, k. 6, tam w zwr. 1 w. 2 powtórzone „ćtyry” zamiast „złotem”, w zwr. 7 w. 1: „Smuci” zamiast „pociesy”.

Melodia wraz z opracowaniem fortepianowym i wariantem tekstu w rkp. Kolberga, teka 33, sygn. 1308/I, k. 12, nr 143, z lokalizacją: „Kawenczyn, pod Piasecznem”, zob. *Pieśni i melodie ludowe...* cz. II (DWOK T. 67/II), s. 34, nr 617.

- s. 64 nr 151 – Melodia z incipitem: „Cztery konie” w rkp. terenowym Kolberga, teka 1, sygn. 1122, k. 7, z lokalizacją ogólną: „Czaplin”.

W rkp. t. 2 i 8:  , w t. 3 ostatnia nuta  $d^2$ , w t. 5–6 tylko

dolna wersja, w t. 5 na drugą miarę ósemka  $a^1$ , w t. 7 na pierwszą miarę górną, w dalszym przebiegu dolna wersja.

Pod pieśnią odesłanie do obszerniejszego tekstu w zbiorze K. Koźłowskiego *Lud. Pieśni, podania...* s. 63.

nr 152 – Melodia z incipitem: „Cztery konie” w rkp. terenowym Kolberga, teka 7, sygn. 1156, k. 2, bez lokalizacji.

W rkp. melodia zanotowana o kwartę czystą wyżej, t. 2–3 i 9–10 skrócone do jednego taktu – trzy ósemki; w t. 4 górna, w t. 6 dolna wersja, t. 8 tylko dolna wersja, zanotowana o kwartę czystą niżej.

s. 65 nr 155 – Tekst por. nr 202, zwr. 2 i 3 w suplemencie.

nr 156 – Rkp. Kolberga, teka 33, sygn. 1308/I, k. 13, nr 146, z lokalizacją: „Żelazna i Zalesie pod Skierniewicami”.

W rkp. w t. 1 i 3 tylko górna wersja; w zapisie tekstu w zwr. 3 w. 1: „Całą nocę”, w zwr. 5 bez „A” przed w. 2, po zwr. 5: „ Ja cię Bogu polecam, a inszej się zalecam”, w zwr. 7 w. 1: „Jakich-żeś” zamiast „Wielś”, w zwr. 8 w. 2: „niewiedzący dziewczęciem”, dalej:

„Drugą dałam z kwiatami,  
nie wie ojciec z braćmi”,

w zwr. 9: „Trzecią” zamiast „drugą”, następnie:



„Czwartą dałam z leliją,  
proszę o nią, wróc mi ją”,

na zakończenie: zwr. 10 i 12, a zwr. 11 na końcu.

Pod pieśnią odesłanie do wariantu tekstu w zbiorze K. Kozłowskiego *Lud. Pieśni, podania...* s. 86–87.

s. 66 nr 158 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 71 – melodia z incipitem: „Podobno ty, Marysieńku” i tamże, k. 72 – tekst, oba rkp. z lokalizacją: „Osuchów”.

W zapisie melodii w t. 1  $\text{♩}$  przy  $f^2$ , w t. 3 tylko dolna wersja, w t. 6

i 8 następujący rytm:  t. 9: ; w rkp. dalszy ciąg tekstu:

„Już nie tydzień i nie drugi,  
ani pół roku,  
jakem cię, dziewczyno, lubił,  
jak źrenicę oka.

Powiedzże mi w przyjaźni,  
serca mego nie drażnij  
umartwionego.

Gdy przyjdę i gdy stanę  
w święto w kościele,  
najmilej mi na cię spojrzeć,  
choć innych wiele.

Chociaż mówię pacierze,  
chęć mnie do ciebie bierze,  
wzdycham serdecznie.

A gdy z kościoła wychodzisz  
z swym czarnym okiem,  
ja za tobą przydążam  
szerokiém krokiem.

Chcąc się z tobą przywitać  
i o zdrowie się pytać,  
w jakim zostajesz.

Nie pytam się, Maryś moja,  
twój posąg jaki,  
abyś mi odpowiedziała  
przywiązania znaki.

Zebym ja był upewniony,  
ze doczekam z ciebie żony,  
z swojej kochanki”,

por. tekst nr 159.

W druku błędnie podane metrum, winno być §.




- s. 66–67 nr 159 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 153, z lokalizacją ogólną: „Rzeczyca”.

W rkp. brak znaku przykluczowego, w t. 3 tylko dolna, w t. 5 tylko górna wersja, na trzecią miarę alternatywnie *fis*<sup>l</sup>, w t. 6 na pierwszą miarę szesnastki *g*<sup>l</sup> *g*<sup>l</sup>, pod melodią tekst jak w druku.

Tekst por. przypis do numeru 158.

- s. 67 nr 160 – Melodia z incipitem: „Ej, zobaczysz dziewucha” w rkp. terenowym Kolberga, teka 7, sygn. 1156, k. 2, bez lokalizacji, tam w t. 3 tylko górna wersja, t. 5 taki jak t. 7.
- s. 68 nr 162 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 21, z lokalizacją ogólną: „Kromnów”.

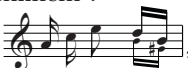
W rkp. brak znaku przykluczowego, w t. 1 przy ostatniej ósemce


alternatywnie  $h^1$ , t. 4 i 8: , t. 5: ,  
t. 7: ; pod t. 1–2 incipit: „Szeroka woda na Wiśle”, a dalej incipit: „Weźże mnie, weźże mnie”.

s. 68–69 nr 164 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 154, bez lokalizacji.


W rkp. melodia zanotowana o sekundę wielką wyżej, w t. 3 na ostatnią miarę szesnastki  $e^2 f^2$ , w t. 4 tylko dolna wersja, w t. 7 pierwsza szesnastka  $d^2$ , ostatnia  $a^1$ , w t. 8 brak ostatniej ósemki; pod melodią zwr. 1–5, brak zwr. 6, a w zwr. 7 w. 1–3, a po nich: „a drugą wykręcił”.

s. 69 nr 165 – Rkp. Kolberga: teka 42, sygn. 1349, k. 45, z lokalizacją: „od Żychlina, Chochołów, Tretki” i teka 33, sygn. 1308/I, k. 1, z lokalizacją: „Chochołów i Tretki pod Żychlinem”.


W obu rkp. w pierwszym wykonaniu: t. 1: , w t. 3 tylko górna wersja z powyższego przykładu, w drugim wykonaniu:

w t. 1 i 3 ostatnia szesnastka  $c^2$ , t. 2: ; w rkp. z teki 33 w zwr. 2 w. 2: „rączką prawą”, w zwr. 3: „Dałam ci go”, w zwr. 4 w. 3: „swoim” zamiast „mojem” w obu rkp. także przypis 1 do zwr. 7.

s. 70 nr 166 – Rkp. Kolberga: rkp. terenowy, teka 1, sygn. 1122, k. 7, nr 121, z lokalizacją ogólną: „Czaplin”, tam melodia z tekstem do słowa: „ukrad”.

W rkp. w t. 1 na pierwszą miarę alternatywnie ósemka  $a^1$ , w t. 3 podpisana kolejna wersja alternatywna , w t. 4, 6 i 8 na pierwszą miarę tylko górna wersja, na ostatnią miarę: w t. 4 ósemka  $g^1$ , w t. 8 ósemka  $g^1$ , alternatywnie  $h^1$ , w t. 5 tylko górna wersja, w t. 7 na ostatnią miarę tylko górna wersja. Tekst: „Cego płaces” w rkp. terenowym Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 21, bez lokalizacji.

s. 70–71 nr 167 – Rkp. Kolberga: teka 33, sygn. 1308/II, k. 18, z lokalizacją: „Powsin” i melodia bez tekstu – sygn. 465 (dawna TNW 150), k. 113, z lokalizacją jak w druku.

W obu rkp. melodia zanotowana o sekundę wielką wyżej, w rkp. z teki 33 t. 7:  i tekst jak w druku; w rkp. o sygn. 465 w t. 5 i 7 tylko górna wersja.

Pod pieśnią odesłanie do zbioru K. Kozłowskiego *Lud. Pieśni, podania...*, tam na s. 92–93 wariant tekstu.

- s. 71 nr 168 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 71, z lokalizacją ogólną: „Osuchów, pod Mszczonowem” – melodia z incipitem: „A kiedy ja gnałam” i tamże, z lokalizacją: „Mirowice” – tekst.

- s. 73–74 nr 171 – Tekst bez melodii w rkp. J. Konopki *Pieśni ludu z okolic Czerska i Piaseczna*, teka 45, sygn. 1419, k. 5–6.

W rkp. w zwr. 3 w. 3: „tylko” zamiast „a ty”, w zwr. 5 w. 4: „krząkając” zamiast „a wykrzykując”, w zwr. 9 w. 4: „zakochaliśmy się” zamiast „kochaliśwa się”, w zwr. 10 w. 1: „Posypał ci” zamiast „I wysypał ci”, w zwr. 11 w. 2 brzmi: „tylko trzeba przysiądz”, w zwr. 14 w. 1: „Powróćże się, powróć”, a w. 3 następujący: „będę cię chowała”.

- s. 74 nr 172 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 71, nr 43 – melodia z incipitem: „Z tamtej strony” i k. 72 – tekst, oba zapisy z lokalizacją: „Osuchów”.

W rkp. z k. 71 następujący zapis melodii:



Z tam-tej stro - ny wo - dy pa - nie - ne - cka ply - nie,



ze - by ja miał có - le - ne - cko, po - je - chał - bym po nie,



[ze - by ja miał có - le - ne - cko, po - je - chał - bym po nie].

na k. 72 zwr. 1–4, 6, 8, 10 i 12–13.

Melodia por. nr 179 (nie: 178, jak w odsyłaczu) w cz. II *Mazowska* (T. 25).

- s. 74–75 nr 173 – Rkp. J. Konopki *Pieśni ludu z okolic Czerska i Piaseczna*, teka 45, sygn. 1419, k. 2.

- s. 75 nr 174 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 24, z lokalizacją ogólną: „Książenice, Grodzisk”.

W rkp. w t. 2 na trzecią miarę  $d^2$ , w t. 3 inny rytm:  $\text{♪} \text{♪}$ , w t. 4 i 8

druga szesnastka  $h^1$ , t. 7: ; zapis tekstu skrótowy, zwr.

1 i 4 jak w druku, zwr. 2 tylko do słowa: „suknia”, a w zwr. 3 zanotowane tylko: „Czepiec złoty... fartuszek”.


Pod pieśnią odesłanie do zbioru K. Kozłowskiego *Lud. Pieśni, podania...*, tam na s. 47–48 obszerniejszy wariant tekstu.

- s. 75–77 nr 176 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 71 – melodia z incipitem: „Kazał sobie konia” i k. 72 – tekst, oba zapisy z lokalizacją: „Osuchów”.

W rkp. w t. 4 w drugim wykonaniu pierwsza ósemka alternatywnie  $h^1$ ; w zapisie tekstu w zwr. 3: „okryła” zamiast „skryła”, w zwr. 4 powtórzone: „zaczął szukać” zamiast „i tu, i tu” i brak: „pomiędzy olszyną”, w zwr. 10 brak wariantu zamieszczonego w nawiasie, w zwr. 12 w. 3 i 4 brzmi: „nie żałowałby ja bym przecie tysiąca którego” (por. zwr. 14), po zwr. 12 – zwr. 15, następnie: „Pójdźże, zobacz, Anuleńku, czy stanie za twoje”, a dalej zwr. 19, przy czym w. 1 i 2 wariantowe: „Ona przyszła i zgarnęła do siebie w fartuszek”, a w. 3 i 4 jak w druku, po niej zwr. 20 i 21.

Na s. 76 w przypisie pieśń zaczerpnięta ze zbioru K.W. Wójcickiego *Pieśni ludu Białochrobatów...*, T. 2, s. 253, tam z notą: „Z osad Kurpiów”.


- s. 77 nr 177 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 42, sygn. 1349, k. 52, z lokalizacją ogólną: „Czerniaków”, tam melodia z fragmentem tekstu: „Jechał pan z dąbrowy i napotkał gr[zeczną]”.


W rkp. brak znaku przykluczowego, t. 8: 

- s. 77–78 nr 179 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 20v., z lokalizacją ogólną: „Kromnów”, tam melodia i tekst bez zwr. 4.

W rkp. w t. 1, 5, 6 i 7 dolna wersja, w t. 4 na pierwszą miarę szesnastki  $c^2 h^1$ , w t. 6 ostatnia nuta  $f^1$ , w t. 7 na drugą miarę  $f^1$ , na trzecią w pierwszym wykonaniu alternatywnie  $a^1$ , t. 8 w drugim wykonaniu nieczytelny. Melodia por. przypis do nr 172.

- s. 78 nr 181 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 1, sygn. 1122, k. 7r., nr 70, z lokalizacją ogólną: „Czaplin”, tam t. 1–5 z incipitem: „W stawie, w stawie u zimnej wody”.

W rkp. t. 1 zanotowany w metrum  $\frac{3}{4}$ :  w t. 2 tylko górna wersja, na pierwszą miarę ósemka i dwie szesnastki  $h^1 a^1 g^1$ ,

w t. 3 i 4 tylko dolna wersja, t. 5: 

Pod pieśnią odsyłacz do obszerniejszego tekstu w pracy K. Kozłowskiego *Lud. Pieśni, podania...* s. 65–66.

- s. 79 nr 182 – Melodia z incipitem: „Paśła Kasinka konie” w rkp. terenowym Kolberga, teka 33, sygn. 1308/II, k. 27, bez lokalizacji.

W rkp. takty 1–8, w t. 1 druga nuta błędnie ósemka, w t. 4 w górnej wersji triola szesnastkowa  $h^1 a^1 h^1$ , w t. 7 i 8 tylko górna wersja.

- nr 183 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 154, bez lokalizacji, w t. 7 na pierwszą miarę alternatywnie ósemka  $a^1$ .
- s. 80 nr 184 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 24, z lokalizacją ogólną: „Książenice, Grodzisk”.

W rkp. w t. 5 ćwierćnuta  $h^1$ , powyżej literami poprawiona na „cis”; po zwr. 4 jeszcze fragment: „Naści półkorca maku” i dalej zwr. 4–6.

- s. 80–81 nr 185 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 71 – melodia z incipitem: „Za stodołą sówka siada” i k. 72 – tekst, oba zapisy z lokalizacją: „Osuchów”.

W rkp. w t. 2 na trzecią miarę w pierwszym wykonaniu  $fis^2$ , w drugim  $f^2$ , w t. 6 w pierwszym wykonaniu ćwierćnuta  $f^2$  lub alternatywnie ósemki  $g^2 d^2$ ; w zapisie tekstu w zwr. 1 w. 3 i 4: „wysłuchała dwoje ludzi, a oboje byli młodzi”, w zwr. 6 brak w. 3 i 4, brak zwr. 8, w zwr. 9 brak w. 1 i 2, a po w. 3 i 4 zwr. 12.

- s. 81 nr 186a – Rkp. Kolberga, teka 42, sygn. 1349, k. 26, z lokalizacją jak w druku.

W rkp. w t. 2 na pierwszą miarę triola szesnastkowa  $d^2 e^2 d^2$ ; w zapisie tekstu w zwr. 1, 3 i 5 brak: „A” na początku, ponadto w zwr. 5 w. 2: „dziecięciu” zamiast „będzie dziecku”, w zwr. 6 brak: „lipki” i „bo”.

Pod pieśnią odsyłacz do wariantu tekstu w pracy K. Kozłowskiego *Lud. Pieśni, podania...* s. 102–103, tam początek tekstu jak nr 186b u Kolberga.

nr 186b – Tekst por. nr 197 w suplemencie.

- s. 81–82 nr 187a – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 153, z lokalizacją ogólną: „Rzeczycza”. W rkp. w t. 3–4 widoczne trudności Kolberga w zapisie metrycznym:



pod melodią tekst jak w druku.

Pod pieśnią odesłanie Kolberga do własnego artykułu *Właściwości, pieśni i tańce ludu Ziemi Dobrzyńskiej...* zamieszczonego w „Zbiorze Wiadomości do Antropologii Krajowej” 1882, T. 6 (dział III etnol.), s. 114–115, nr 40, zob. też wstęp s. VI.

- s. 82 nr 187b – Rkp. terenowy Kolberga, teka 1, sygn. 1122, k. 7/2, z lokalizacją ogólną: „Czaplin”; pod melodią tekst do słowa: „cér[wony]”.

Pod pieśnią odsyłacz do obszerniejszego tekstu w pracy K. Kozłowskiego *Lud. Pieśni, podania...* s. 89–91.



- s. 83 nr 188 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 27, nr 1, z lokalizacją: „Z Rudy Guzowskiej”.

W rkp. w t. 1–4 i 15  $\sharp$  przy  $c^2$ , t. 9–12 zapisane w innej kolejności, następnie ponumerowane powyżej, t. 11–12:



brak znaku powtórki w t. 15–16, w t. 16 tylko dolna wersja; w zapisie tekstu w zwr. 2 powtórzone „dziecko” zamiast „syna”, w zwr. 3: „Mazurowie” zamiast „pazurowie” i „twoego syna” zamiast „skurwysyna”, ponadto brak zwr. 5.

Tekst por. nr 191 w suplemencie.

- s. 83–84 nr 189 – Rkp. Kolberga: teka 42, sygn. 1349, k. 14, z lokalizacją: „Rzeczycą”; rkp. terenowy, teka 43, sygn. 1352, k. 153, z lokalizacją ogólną: „Rzeczycą” – tam tekst bez melodii.

W rkp. z teki 42 w t. 2 tylko górna wersja, inny rytm:  $c^2$  ósemka,  $h'$  szesnastka; tekst w obu rkp. zanotowany skrótowo, bez powtórzeń, w zwr. 4 w. 6 brzmi: „nie wycierać se podusek”, a na zakończenie jeszcze: „Nieszczęśliwe te pokoje, co nas spało ino dwoje, nie dopiero ta”, dalej rkp. nieczytelny.

- s. 84 nr 190 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 71, z lokalizacją: „Michrów” – melodia z incipitem: „Nieszczęśliwe te pokoje” i tamże, z lokalizacją ogólną: „Osuchów” – wariant tekstu.



W rkp. t. 3: tekst wariantowy: zwr. 1 jak tekst nr 192, przy czym na końcu: „dziewczyno moja” zamiast „oj, do dana”, zwr. 2 następująca:

„Nieszczęśliwe to kólecčko, oj, Boże mój,  
com przyjęła jabłuszcčko, oj, jej, jej”,

dalej zwr. 3 jak pod nutami w druku.

nr 191 – Melodia z incipitem: „Nieszczęśliwy, oj, jej” w rkp. terenowym Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 24, z lokalizacją ogólną: „Książenice, Grodzisk”, tam t. 1–4 zanotowane w metrum  $\frac{3}{4}$ :



nr 192 – Tekst w rkp. terenowym Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 71, z lokalizacją ogólną: „Osuchów”, tam podpisany pod melodią nr 190, zob. przypis do tego numeru.

Pod pieśnią odsyłacz do obszerniejszego tekstu w pracy K. Kozłowskiego *Lud. Pieśni, podania...* s. 88–89, tam ostatnia zwrotka jak tekst u Kolberga.

- s. 86 nr 194 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 71, z lokalizacją: „Michrów” – melodia z incipitem: „Na warszawskiej ulicy” i tamże, z lokalizacją ogólną: „Osuchów” – tekst.

W rkp. w t. 3 tylko dolna wersja, w t. 4 na drugą miarę ósemki  $e^2$   $c^2$  połączone łukiem, w t. 8 na drugą miarę alternatywnie ćwierćnuta  $g^2$ . Zapis tekstu następujący: zur. 1 w. 1 i 2, zur. 2 w. 3 i 4, po nich:

„Jest klameczka niziuchno,  
otwórz, Jasiu, cichuchno”,

dalej zur. 4 w. 3 i 4, a następnie zur. 6–9.

nr 195 – Melodia bez tekstu w rkp. Kolberga: rkp. terenowy, teka 43, sygn. 1352, k. 153, z lokalizacją ogólną: „Rzeczyca” i teka 1, sygn. 1122, k. 4, z lokalizacją: „Rzeczyca”, melodia zapisana w grupie pieśni zatytułowanych przez Kolberga „Kołyskowe”.

W obu rkp. melodia zanotowana o sekundę wielką wyżej.

- s. 87 nr 196 – Melodia bez tekstu w rkp. Kolberga: rkp. terenowy, teka 43, sygn. 1352, k. 153, z lokalizacją ogólną: „Rzeczyca” i teka 1, sygn. 1122, k. 4, z lokalizacją: „Rzeczyca”.

W obu rkp. nad melodią notatka Kolberga: „Kołyskowa”, melodia zanotowana o sekundę wielką wyżej, w metrum  $\frac{4}{4}$  w podwojonych wartościach rytmicznych, w t. 3 na pierwszą miarę tylko górna, na drugą tylko dolna wersja, w t. 4 i 5 tylko górna wersja, t. 6:



nr 197 – Melodia bez tekstu w rkp. Kolberga: rkp. terenowy, teka 43, sygn. 1352, k. 153, z lokalizacją ogólną: „Rzeczyca” i teka 1, sygn. 1122, k. 4, z lokalizacją: „Rzeczyca”.

W rkp. z teki 1 melodia zanotowana w metrum  $\frac{4}{4}$  w podwojonych wartościach rytmicznych; w obu rkp. melodia zanotowana o sekundę wielką niżej, w t. 1, 5 i 6 tylko górna wersja, w t. 2 zamiast drugiej ósemki dwie szesnastki  $d^2$   $e^2$ ; w rkp. z teki 43 w t. 6 na pierwszą miarę alternatywnie ćwierćnuta  $d^2$ .

- s. 87–88 nr 198 – Rkp. Kolberga, teka 42, sygn. 1349, k. 26v., tam pieśń w dwóch zapisach:  
pod nr. 5, z lokalizacją: „od Inowłodza (Rzeczyca)”:

Pa - śla, pa - śla pa - ste - re - cka w po - lu - ja - gnia - te - cka,  
 A mo - ja ty pa - ste - re - cko, po - mo - gę ci trzo - dy,  
 oj i pa - stu - rek ją go - ni, o - na mu się chro - ni.  
 a - le, a - le mu - sę ci uziąć ten uia - ne - cek wprzó - dy.  
 Ce - kaj, ce - kaj, jak cię pro - sę,  
 Cóż ci uie - nien ten mój uia - nek,  
 a - by trzo - dę z po - la spło - sę.  
 wy - uró - cis mi z wo - dą dzba - nek.

pod nr. 6, z lokalizacją: „od Mogielnicy, (Michałowice)”:

A w bo - ru pod le - scy - ną, w bo - ru pod krze - wi - ną,  
 da pa - śla pa - ste - re - cka gdy - by prze - pió - re - czka.  
 Daj mi po - kój, kiej cię pro - sę,  
 nie - chaj trzo - dę so - bie spło - sę.

s. 88 nr 199 – Rkp. Kolberga: teka 42, sygn. 1349, k. 26, z lokalizacją: „od Błonia (Płochocin, Rokitno)” i rkp. terenowy, tamże, k. 32, z lokalizacją ogólną: „Płochocin”.

W rkp. z k. 32 brak znaku przykluczowego, brak znaków powtórki; w obu rkp.: w t. 7 w obu wykonaniach tylko górna wersja, w t. 8 na pierwszą miarę ósemka  $e^2$ , w rkp. z k. 32 w t. 8 brak drugiego wykonania, w rkp. z k. 26 w drugim wykonaniu w t. 8 ósemka  $a^1$ . Na k. 26 tekst jak w druku; w zapisie tekstu z k. 32 wiersze 5 i 6 w odwrotnej kolejności, tekst zwr. 2 i 3 zanotowany skrótowo, tam brak wierszy 5 i 6.

nr 200 – Rkp. Kolberga: teka 42, sygn. 1349, k. 26, z lokalizacją: „od Warszawy (Wilanów)”; rkp. terenowy, teka 7, sygn. 1156, k. 2, bez lokalizacji.

W obu rkp. melodia zanotowana o sekundę wielką wyżej; w rkp. z teki 42 w t. 4 i 7 tylko górna, w t. 5 i 8 tylko dolna wersja, w t. 5–8 brak znaku powtórki, po t. 8 dogrywka instrumentalna:



w zapisie tekstu z tej teki w zwr. 1 brak wariantu: „gołabecka”; rkp. z teki 7 uszkodzony, brak t. 1 i pierwszej miary w t. 2, t. 5–8 zanotowane w wersji jak t. 5–8 w powyższym przykładzie, pod melodią widoczne tylko słowo: „jeziorecka”.

s. 89 nr 201a i b – Rkp. Kolberga: teka 42, sygn. 1349, k. 26, z lokalizacją: „od Warszawy (Siekierki)”; rkp. terenowy, teka 7, sygn. 1156, k. 7, bez lokalizacji, tam melodia z incipitem: „W olszynie”.

W obu rkp. jest to jedna pieśń, w rkp. z teki 42 zapis następujący:



w rkp. z teki 7 tylko t. 1–8 z powyższego przykładu, w t. 8 na trzecią i czwartą miarę półnuta  $c^2$ .

**nr 202** – Rkp. terenowy Kolberga, teka 1, sygn. 1122, k. 7/2, z lokalizacją ogólną: „Czaplin”.

W rkp. melodia zanotowana o sekundę wielką wyżej, w t. 3 w drugim wykonaniu ósemki  $c^2 h^1 g^1$ , w t. 12 tylko dolna wersja; tekst tylko do słowa: „piele”.

Pod pieśnią odsyłacz do obszerniejszego tekstu w pracy K. Koźłowskiego *Lud. Pieśni, podania...* s. 110–111.

s. 90


**nr 203** – Rkp. Kolberga, teka 42, sygn. 1349, k. 26r., nr 5, z lokalizacją: „od Mogielnicy (Kozietuły)”, tam melodia z pierwszą zwrotką, bez „a” przed „pasła” i „koniki” zamiast „konie”.

Zwrotki 8–16 zanotowane na tej samej karcie jako dalszy ciąg wariantu pieśni, zob. DWOK T. 41, nr 335.

**nr 204** – Rkp. Kolberga: rkp. terenowe: teka 7, sygn. 1156, k. 2, bez lokalizacji, tam melodia z incipitem: „Kapała się Kasia” i teka 42, sygn. 1349, k. 52r., nr 3, z lokalizacją ogólną: „Czerniaków”; czystopisy: teka 42, sygn. 1349, k. 26r., nr 1, z lokalizacją: „od Warszawy (Czerniaków)”, drugi zapis na tej samej karcie: teka 42, sygn. 1349, k. 26r., nr 2, z lokalizacją: „od Warszawy (Wilanów, Powsin)”, tam pod melodią tylko zwr. 1.

W rkp. z teki 7 w t. 1 druga szesnastka  $g^1$ , w t. 2 i 3 dolna wersja,

w t. 3 druga szesnastka  $d^2$ , t. 4: 

miarę ósemka  $e^2$ , t. 7 i 8: 

W rkp. terenowym z teki 42 z k. 52r. melodia zanotowana o kwartę czystą niżej, w t. 2 tylko dolna, w t. 3 i 7 tylko górna wersja, t. 5–6

zanotowane w metrum  $\frac{2}{4}$ : 

tylko fragmenty tekstu: zwr. 1 w. 1, dalej: „Jak się Kasia wykapała” i „tydom, ta” oraz zwr. 4.

W rkp. z teki 42, k. 26r., nr 1 w t. 2 tylko górna, w t. 3 i 7 tylko dolna wersja, w t. 3 pierwsza nuta  $g^1$ .

Zapis z teki 42, k. 26r., nr 2 jest połączeniem wersji z rkp. terenowego z teki 42 i melodii nr 1 na tej karcie, ten zapis zgodny z drukiem.

**nr 205** – Rkp. Kolberga, teka 42, sygn. 1349, k. 26 r., nr 3, z lokalizacją: „od Piaseczna (Słomczyn, Jazgorzew)”, t. 9–16 w następującym zapisie:



- s. 91 nr 206 – Rkp. Kolberga: teka 42, sygn. 1349, k. 26, nr 4, z lokalizacją: „od Zakroczyrna (Kazuń, Łomna)”; tamże, k. 40, z lokalizacją: „Czerniaków”.

Na k. 40 wersja wraz z opracowaniem fortepianowym, zob. *Pieśni i melodie ludowe... cz. II* (DWOK T. 67/II), nr 629.

nr 207 – Melodia z incipitem: „Kapała się Kasia w morzu” w rkp. terenowym Kolberga, teka 1, sygn. 1122, k. 7r., nr 48, z lokalizacją ogólną: „Czaplin”.

W rkp. tylko górna wersja, w t. 8 na trzecią miarę ósemka  $g^1$ , w druku w t. 7, w górnej wersji, na drugą miarę błędnie szesnastka, winna być ósemka.

Pod pieśnią odsyłacz do obszerniejszego tekstu w pracy K. Kozłowskiego *Lud. Pieśni, podania...*, s. 49–50.


nr 208 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 1, sygn. 1122, k. 7r., nr 62, z lokalizacją ogólną: „Czaplin”, tam melodia z incipitem: „U młynarza”, a obok słabo czytelny tekst.

W rkp. w t. 1 na trzecią miarę alternatywnie ósemki  $d^2 c^2$ , w t. 2 i 6 górna, w t. 3 dolna wersja, w t. 7 na pierwszą miarę alternatywnie ósemki  $h^1 d^2$ , w t. 8 na pierwszą miarę ósemki  $c^2 d^2$ .

W druku błędnie podane metrum, winno być  $\frac{3}{4}$ .

- s. 92 nr 209a – Rkp. Kolberga: teka 42, sygn. 1349, k. 26r., nr 8, z lokalizacją: „od Nowogomiasta, Białobrzeg”; teka 42, sygn. 1349, k. 26r., nr 9 z lokalizacją: „od Mszczonowa” i rkp. terenowy, teka 43, sygn. 1352, k. 29, bez lokalizacji, tam melodia z incipitem: „U młynarza Marcina”.


W obu rkp. z teki 42 melodia zanotowana o sekundę wielką niżej. Zapis w druku jest połączeniem tych trzech rękopisów: w rkp. terenowym i w rkp. z teki 42, k. 26r., nr 8, w t. 7 tylko dolna wersja, w t. 9 w dolnym wykonaniu pierwsza ósemka  $c^2$ , w t. 10 na pierwszą miarę ósemki  $h^1 a^1$ , brak t. 11–12; w rkp. z tej samej karty, nr

9 t. 1–6 zanotowane skrótowo:  t.

7–15 zgodne z drukiem, w t. 7 i 12 tylko górna, w t. 9 i 10 tylko dolna wersja.

nr 209b – Rkp. Kolberga: teka 42, sygn. 1349, k. 26r., nr 7, z lokalizacją: „od Inowłodza (Rzeczyca)” i rkp. terenowy, teka 43, sygn. 1352, k. 154, bez lokalizacji.

W obu rkp. w t. 13 przy pierwszej nucie alternatywnie *g*<sup>1</sup>. W rkp. z teki 42 nad melodią oznaczenie tempa: „Vivace”, a tekst zwr. 21 i 22 zanotowany bez powtórzeń. W rkp. terenowym w t. 10–11 oprócz wersji drukowanej dopisane lub oznaczone literami wersje

alternatywne: , przy czym *g*<sup>1</sup> zanotowane błędnie jako półnuta, a pod melodią: „U młynarza Marcina”, dalej:

„Dam ci, panie, i klacze,  
swoją Kasię zapłacę,  
dam ci, panie, i głowę,  
swojej Kasi nie mogę”,

a następnie zwr. 22 jak w druku.

- s. 92–93 nr 211 – Rkp. terenowe Kolberga: teka 43, sygn. 1352, k. 21, z lokalizacją ogólną: „Kromnów”; tamże, k. 152, z lokalizacją ogólną: „Rzeczyca” – tekst bez melodii.



Na k. 21 tekst zanotowany skrótowo z inną melodią, por. nr 193 w suplementcie; na k. 152 incipit: „Coś mi, córuś, jadła”, zwr. 8 i wiersze 1–3 wariantu: „Wziąć to było rożaneczka”.

- s. 93 nr 212 – Rkp. Kolberga: teka 16, sygn. 1209, k. 1, bez lokalizacji i tamże, k. 6 nr 233, z lokalizacją ogólną: „Czepielew”.

Na k. 1 zwr. 1–3 bez melodii będące odpisem z wymienionego pod pieśnią zbioru K.W. Wójcickiego *Pieśni ludu Białochrobotów...* T. II, s. 357; na k. 6 tekst zwr. 4 także bez melodii.

Odesłanie do melodii w *Pieśniach ludu polskiego* (DWOK T. 1), nr 37 błędne.


- s. 93–94 nr 213 – Rkp. Kolberga, teka 42, sygn. 1349, k. 1, bez lokalizacji.

W rkp. t. 2: , w t. 5–6 dolna wersja, t. 4 i 8 w następującym rytmie: ; w zapisie tekstu w zwr. 2: „porozdzierał” zamiast „porozpraszał”.

- s. 94 nr 214 – Pod pieśnią odesłanie do pierwodruku z melodią w opracowaniu fortepianowym w „Przyjacielu Ludu” R. 14: 1847, T. 2, nr 34, przedruk: *Pieśni i melodie ludowe...* cz. I (DWORK T. 67/I), nr 208.

W „Przyjacielu Ludu” tak jak w T. 25 odsyłacze do wariantu tekstu w zbiorach: *Ż. Paulego Pieśni ludu polskiego w Galicji...*, tam s. 153, nr 19 i K.W. Wójcickiego *Pieśni ludu Białochrobatów...*, T. 2 (nie T. 1), s. 186, tam z notą: „z Mazowska”.

nr 215 – Rkp. Kolberga, teka 33, sygn. 1308/I, k. 17, nr 134, z lokalizacją: „Łęg na Urzeczcu (nad Wisłą), pod Piasecznem”, bez daty, tam melodia i tekst zwr. 1 i 4.

Wrkp.t.1-3:  wt.5,8-9,11-12 górna, w t. 7 dolna wersja; w zwr. 1 w. 1 brzmi: „Oj, tam za jeziorem”, w zwr. 4 w. 4: „utulić” zamiast „pocieszyć”.


- s. 95 nr 216 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 1, sygn. 1122, k. 7r., nr 4, z lokalizacją ogólną: „Czaplin”.

W rkp. w t. 2 na drugą miarę ósemki  $a^1 fis^1$ , w t. 4 i 9 tylko górna wersja, w t. 8 na drugą miarę alternatywnie ósemki  $d^2 cis^2$ , w t. 9 ostatnia ósemka  $g^1$ , w t. 11 ostatnia ósemka  $c^2$ ; tekst zanotowany skrótowo, brak drugiego wiersza i słowa: „zielonym”.

Pod pieśnią odsyłacz do obszerniejszego tekstu w pracy K. Kozłowskiego *Lud. Pieśni, podania...*, s. 60-61.

nr 217 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 1, sygn. 1122, k. 7r., nr 73, z lokalizacją ogólną: „Czaplin”, tam melodia i fragment tekstu: „Z tamtej strony... stoi lipka zielona”.

W rkp. brak znaku przykluczowego, w t. 1 tylko dolna,

t. 4-5:  w t. 8 i 9 tylko górna wersja, t. 11:



nr 219 – Rkp. terenowy, teka 43, sygn. 1352, k. 152, z lokalizacją ogólną: „Rzeczyca”, tam tekst zwr. 2 i 3 bez melodii.

W rkp. w zwr. 2: „oj nie” zamiast „Kasiu”, a ostatni wiersz nieczytelny. Między tymi zwr. jeszcze jedna:

„Jak ci będzie zimniuchno,  
przyjdźże do mnie cichuchno,  
owiniesz nóżki w puchowe poduszki,  
to ci będzie ciepłuchno”.



- s. 96 nr 220 – Rkp. Kolberga, teka 33, sygn. 1308/I, k. 14, nr 153, z lokalizacją: „Michrów, pod Tarczynem”, tam melodia wraz z opracowaniem fortepianowym, zob. *Pieśni i melodie ludowe...* cz. II (DWOK T. 67/II), nr 621.

Tekst por. nr 197 w suplementcie.

Pod pieśnią odesłanie do zbioru K.W. Wójcickiego *Pieśni ludu Białochrobatów...* T. 1, s. 250–251, dotyczący zurotek 7–13.

- s. 96–97 nr 221 – Rkp. J. Konopki *Pieśni ludu z okolic Czerska i Piaseczna*, teka 45, sygn. 1419, k. 3, tam tekst zwr. 2–16; rkp. Kolberga, teka 38, sygn. 1334, k. 6, z lokalizacją: „od Makowa, Czepielew”, tam zwr. 1 i 10 bez melodii.

Wariant tekstu z inną melodią, por. *Pieśni i melodie ludowe...* cz. II (DWOK T. 67/II), nr 622.

- s. 97 nr 222 – Tekst por. nr 197 w suplementcie. Pod pieśnią odsyłać do obszerniejszego tekstu w pracy K. Kozłowskiego *Lud. Pieśni, podania...*, s. 82–83.

nr 223 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 153, z lokalizacją ogólną: „Rzeczycza”.

W rkp. w t. 2 w obu wykonaniach wersja alternatywna:



w t. 4 przy pierwszej ósemce alternatywnie

i ostatnia ósemka:  $gis^1$ , t. 5: ; w rkp. zwr 1–8, w zwr. 1: „jedzie” zamiast „idzie”.

Tekst zwr. 9 i 10 w rkp. J. Konopki *Pieśni ludu z okolic Czerska i Piaseczna*, teka 45, sygn. 1419, k. 6.

- s. 98 nr 225 – Rkp. Kolberga: teka 33, sygn. 1308/II, k. 13; rkp. terenowy, teka 43, sygn. 1352, k. 152, tam tylko tekst, oba rkp. z lokalizacją: „Rzeczycza”.

W zapisie melodii w t. 1 na pierwszą miarę szesnastki  $g^1 c^1$ , w t. 3 tylko górna wersja, w t. 5 na pierwszą miarę  $f^2$ , t. 7 w pierwszym wykonaniu dolna wersja, ostatnia ósemka  $d^2$ , w drugim wykonaniu górna wersja, na trzecią miarę ósemka  $h^1$ , t. 8 w pierwszym wykonaniu górna wersja, w drugim wykonaniu dolna wersja, pierwsza ósemka  $d^2$ , t. 9–12 rozszerzone, z dalszym ciągiem tekstu:



A ja sue - mu sta-rusz-ko - wi ma trzy rze - czy za-uźdy,  
zwie-czo - ra mnie po - ca - lu - je, o pół - no - cy za-bździ.



A zra-na mi pierd-nie, bo mnie ko - cha wier - nie,



że - bym mu sie nie um-knę - la o - srał - by mnie pe - wnie.

W zapisie tekstu w obu rkp. na końcu zamiast trzech kropek „pierdzi”.

nr 226 – Pod pieśnią odesłanie do zbioru K.W. Wójcickiego *Pieśni ludu Białochochatów...* T. 2, s. 254, tam taki sam tekst.

- s. 99 nr 227 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 20, z lokalizacją ogólną: „Kromnów”.

W rkp. melodia zanotowana o kwartę czystą wyżej, w t. 4 i 8 tylko górna wersja; w zapisie tekstu w zwr. 2 w. 2: „ręce jako grabie, skóra jak na żabie” i w ostatnim wierszu: „moją żoną” zamiast „miłą wiedźmą”.

- s. 99–100 nr 228 – Rkp. Kolberga, teka 13, sygn. 1193, k. 24, nr 1981, z lokalizacją ogólną: „Ostrołęka”.

W rkp. tekst z odesłaniem do melodii z teki 33, ta melodia opublikowana przez Kolberga, zob. T. 25, nr 687, tam z wariantem pierwszej zwrotki.

- s. 100 nr 229 – Melodia z incipitem: „Idzie Kaśka” w rkp. terenowym Kolberga: teka 7, sygn. 1156, k. 2, bez lokalizacji.

W rkp. zapis ołówkowy, słabo czytelny i niepełny, t. 5 i 6:



, następnie dwa takty puste i dalej zapis

następujący: 


nr 230 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 1, sygn. 1122, k. 7r., nr 74, z lokalizacją ogólną: „Czaplin”, tam melodia z incipitem: „Maciek idzie prosto drogą”.

W rkp. widoczne trudności Kolberga w zapisie metrycznym, zapis niepełny:



Pod pieśnią odsyłać do pracy K. Kozłowskiego *Lud. Pieśni, podania...*, tam na s. 161–162 taki sam tekst.

- s. 101 nr 231 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 24, z lokalizacją ogólną: „Książenice, Grodzisk”.

W rkp. brak znaku przykluczowego, w t. 4 na drugą miarę alternatywnie dwie ósemki  $e^2 d^2$ , t. 6: , t. 9–16 zanotowane o kwartę czystą wyżej, w t. 12 tylko dolna wersja, w t. 14 na drugą miarę dwie ósemki  $a^1 a^1$ ; w zapisie tekstu w zwr. 1: „szczęśliwa ta” zamiast „nieszczęsna”.

Por. *Łęczyckie* (DWOK T. 22), nr 215.

nr 232 – Rkp. Kolberga: teka 33, sygn. 1305, k. 47, nr 10 – melodia z incipitem: „Gęś pierze na jeziorze” i teka 16, sygn. 1209, k. 3, nr 40 – tekst, oba rkp. z lokalizacją: „od Żychlina”.

W rkp. w t. 1 w drugim wykonaniu na trzecią miarę ósemka  $g^1$ , w t. 2 w obu wykonaniach górna wersja, druga szesnastka  $d^2$ . W rkp. z teki 16 odesłanie Kolberga do pierwodruku melodii z tekstem w *Pieśniach ludu polskiego*, Poznań 1842–45, s. 25, nr 29, przedruk: *Pieśni i melodie ludowe... cz. I* (DWOK T. 67/I), s. 58, nr 29.

W innym rkp. Kolberga, teka 16, sygn. 1209, k. 6, nr 251, z lokalizacją ogólną: „od Warszawy” tekst jak zwr. 1 połączony z melodią opublikowaną pod nr. 233, zob. następny przypis.

- s. 102 nr 233 – Rkp. Kolberga: teka 33, sygn. 1305, k. 52, nr 219, z lokalizacją: „Babice”, tam melodia połączona odsyłaczem z tekstem jak zwr. 1 poprzedniego numeru. W zapisie melodii tylko

dolna wersja, melodia zanotowana o sekundę wielką wyżej, t. 3:




- s. 103 nr 236 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 152, z lokalizacją ogólną: „Rzeczyca”, tam tekst bez melodii. W rkp. w zwr. 2 zamiast w. 1 i 2 tylko: „Już i dzieciom chleba trzeba”.
- s. 103–104 nr 237 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 21, bez lokalizacji. W rkp. w t. 4 w obu wykonaniach górna wersja; w zapisie tekstu w zwr. 4 w. 4: „obraca” zamiast „przewraca” i w zwr. 9 brak w. 2.
- s. 104 nr 238 – Rkp. Kolberga: teka 33, sygn. 1305, k. 30, nr 52, z lokalizacją: „Babice pod Warszawą” – melodia z incipitem: „Ożenił się fajt majt” i teka 13, sygn. 1193, k. 24, nr 1980, z lokalizacją ogólną: „od Ostrołęki” – tekst.

W rkp. melodia zanotowana o sekundę wielką wyżej, nad melodią notatka Kolberga: „Polka”, obok – ołówkiem: „Pieśń”; pod melodią dopisany ołówkiem akompaniament:

w zapisie tekstu w zwr. 2: „toporek” zamiast „stęporek”.

- s. 105 nr 239b – Rkp. terenowy Kolberga, teka 1, sygn. 1122, k. 7r., nr 42, z lokalizacją ogólną: „Czaplin”, tam melodia z incipitem: „A wstańże synowa”.

W rkp. melodia zanotowana o kwartę czystą niżej, w t. 1 na pierwszą miarę alternatywnie triola szesnastkowa  $g^1 h^1 c^2$ , w t. 3 tylko górna wersja, w t. 4 na ostatnią miarę alternatywnie szesnastki  $f^2$

$e^2$ , t. 5: , w t. 7 tylko dolna wersja.

Pod pieśnią odsyłać do pracy K. Kozłowskiego *Lud. Pieśni, podania...*, tam w wyd. z 1869 roku na s. 82 obszerniejszy tekst.

nr 240 – Takt 1–4: Rkp. Kolberga: teka 7, sygn. 1156, k. 38, z lokalizacją: „od Kiernozi (Złaków Borowy)”, tam z obszerniejszym niż w druku tekstem; teka 33, sygn. 1305, k. 47, nr 14, z lokalizacją: „Złaków Borowy pod Łowiczem” – melodia i teka 16, sygn. 1209, k. 3, nr 44, z lokalizacją jak w tece 33, tam również obszerniejszy tekst.

W obu rkp. melodia zanotowana o tercję wielką niżej, w t. 3 i 4 w obu wykonaniach górna wersja; w rkp. z teki 7 i 16 między zwr.

1 i 2 jeszcze:

„Oj, ja się spodziewała,  
da, zza Warszawy kupca,  
oj, a wyście mnie dali,  
da, za takiego głupca”.

W rkp. z teki 33 i 16 odesłanie Kolberga do pierwodruku melodii z tekstem w *Pieśniach ludu polskiego*, Poznań 1842–45, s. 51, nr 55, przedruk: *Pieśni i melodie ludowe...* cz. I (DWOK T. 67/I), nr 55.

nr 241 – Tekst por. nr 208 w suplementcie.

s. 106 nr 243a – Por. nr 220 w suplementcie.

nr 244 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 1, sygn. 1122, k. 7/2, z lokalizacją ogólną: „Czaplin”.

W rkp. widoczne trudności Kolberga w zapisie metrycznym i fragmencie tekstu: „Był tu ligar, ligar, Ligarewicz”.

Pod pieśnią odsyłacz do pracy K. Kozłowskiego *Lud. Pieśni, podania...*, tam na s. 54–55 obszerniejszy tekst.

nr 245 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 1, sygn. 1122, k. 7r., nr 72, z lokalizacją ogólną: „Czaplin”, tam w zapisie melodii tylko górna wersja, a pod nią tylko pierwsza zwrotka tekstu.

Pod pieśnią odsyłacz do pracy K. Kozłowskiego *Lud. Pieśni, podania...*, tam na s. 53–54 obszerniejszy tekst.

s. 107 nr 246 – Melodia z incipitem: „Na Podolu kuźnia stała” i „Na Podolu w scyrem polu” w rkp. terenowym Kolberga, teka 1, sygn. 1122, k. 7r., nr 67, z lokalizacją ogólną: „Czaplin”.


W rkp. w t. 2 ostatnia i w t. 5 pierwsza nuta  $a^1$ , t. 4:  brak t. 8.

Pod pieśnią odsyłacz do pracy K. Kozłowskiego *Lud. Pieśni, podania...*, tam na s. 35–36 taki sam tekst.

s. 108 nr 248 – Pod pieśnią odesłanie do wariantu tekstu w zbiorze K.W. Wójcickiego *Pieśni ludu Białochrobatów...*, T. 1, s. 56–58, tam z notą: „z Podlasia”.

nr 249 – Pod pieśnią odsyłacz do pracy K. Kozłowskiego *Lud. Pieśni, podania...*, tam na s. 105–106 obszerniejszy wariant tekstu.

s. 109 nr 250 – Melodia z fragmentem tekstu: „Kiej brat na wojne wyjeżdżał, swoją siostrę upominał” w rkp. terenowym Kolberga, teka 1, sygn. 1122, k. 7r., nr 68, z lokalizacją ogólną: „Czaplin”.

W rkp. tylko górna wersja, t. 2: , w t. 3 # przy c<sup>2</sup>.

Pod pieśnią odsyłacz do pracy K. Kozłowskiego *Lud. Pieśni, podania...*, tam na s. 41–42 taki sam tekst.

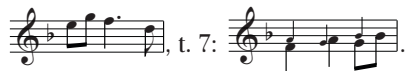
- s. 109–110 nr 251 i przyp. 1 – W przyp. na s. 109 Kolberg odsyła do legend herbowych, zob. J.I. Kraszewski *Poezja szlachecka. Legendy herbowe*, „Gazeta Warszawska” R. 92: 1854, nr 332–336, w nrze 333 o Piotrze z Radzikowa, w przypisach do tej strony (T. 25, s. 277 nlb.) fragmenty artykułu z odesłaniem do źródła.

Pod pieśnią odesłanie do zbioru K. Kozłowskiego *Lud. Pieśni, podania...*, tam na s. 36–38 wariant tekstu.

- s. 110 nr 252a – Rkp. J. Konopki *Pieśni ludu z okolic Czerska i Piaseczna*, teka 45, sygn. 1419, k. 6.

nr 252b – Melodia z incipitem: „Gdzieś się Jasiu zabawił” w rkp. terenowym Kolberga, teka 1, sygn. 1122, k. 7/2, z lokalizacją ogólną: „Czaplin”.

W rkp. melodia zanotowana o sekundę wielką wyżej, w rkp. tylko górna wersja, w t. 1 na drugą miarę dwie ósemki *f<sup>1</sup> a<sup>1</sup>*, t. 3:



Pod pieśnią odesłanie do zbioru K. Kozłowskiego *Lud. Pieśni, podania...*, tam na s. 68 tekst obszerniejszy.

- s. 111–112 nr 254 – Rkp. J. Konopki *Pieśni ludu z okolic Czerska i Piaseczna*, teka 45, sygn. 1419, k. 2, tam fragmenty tekstu: zwr. 5, 6 (w. 1 i 2), zwr. 2, 7, 8 i zwr. 3 (w. 1 i 2).

- s. 112 nr 255 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 152, z lokalizacją ogólną: „Rzeczyca”, tam tekst bez melodii.

W rkp. w zwr. 2 w. 1: „wyszedł ja” zamiast „wyszedłem”, w zwr. 7 w. 3: brak „ta i”, w. 6: „dzieci, dzieci” zamiast „dziecię, dziecię”.

- s. 113 nr 257 – Rkp. Kolberga: teka 50/3, k. 21, z lokalizacją jak w druku; rkp. terenowy, teka 43, sygn. 1352, k. 154, bez lokalizacji, tam tekst bez melodii.

W obu rkp. w zwr. 1: „była” zamiast „był” i „mi się” zamiast „mu się”; w zwr. 2 zamiast w. 1 i 2 tylko: „obalić się nie boję” jako ostatni wiersz.

- s. 113–114 nr 258 – Rkp. Kolberga, teka 15, sygn. 1204, k. 30, z lokalizacją: „od Warszawy”, nad melodią notatka Kolberga: „Obertas”. W rkp. t. 3 i 7 taki sam jak t. 1, w zapisie tekstu w zwr. 2 przed w. 3: „da”.

W zbiorze J. Knopki *Pieśni ludu krakowskiego...* na s. 151 tekst obszerniejszy.

- s. 114 nr 260 – Melodia z incipitem: „Mój kielisku, mój kochany” w rkp. terenowym Kolberga, teka 1, sygn. 1122, k. 7r., nr 77, z lokalizacją ogólną: „Czaplin”.

W rkp. melodia zanotowana o kwartę czystą niżej, w t. 4 tylko dolna wersja, w t. 5 przy ostatniej ósemce alternatywnie  $c^2$ .

- s. 115 nr 261 – Rkp. Kolberga, teka 42, sygn. 1349, k. 21, z lokalizacją: „od Czerska (Brzeszcze, Kawęczyn)”, obok tekstu notatka Kolberga: „Gałganowski z Podola”; tekst bez melodii w rkp. J. Konopki *Pieśni ludu z okolic Czerska i Piaseczna*, teka 45, sygn. 1419, k. 3.

W rkp. z teki 42 w zwr. 4: „ty matulu” zamiast „stara maci”, w zwr. 7 jeszcze jeden wiersz: „do wojska, do Moskali”; w rkp. z teki 45 w zwr. 3 w. 1 i 2: „Jesce siabli nie przypiął, jusci jej do nog padł” i brak ostatniego wiersza.

Pod pieśnią odesłanie do pierwodruku w „Przyjacielu Ludu” R. 14: 1847, T. 2, nr 40, przedruk: *Pieśni i melodie ludowe... cz. I* (DWOK T. 67/I), nr 213.

nr 262 – Rkp. Kolberga, teka 42, sygn. 1349, k. 21, z lokalizacją jak w druku. W rkp. w t. 7 i 8 tylko górna wersja. Pod melodią tekst zwr. 2–7 jak nr 261, przy czym w zwr. 5 w. 1–2:

„Matka oknem wyjrzała  
i serdecznie zapłakała itd.”,

w zwr. 6 w. 1–2:

A oddał mnie jeden pan,  
pan tutejszy szelma sam itd.”.

- s. 116 nr 263 – Rkp. Kolberga: teka 42, sygn. 1349, k. 21, z lokalizacją jak w druku; rkp. terenowy, teka 43, sygn. 1352, k. 24, z lokalizacją: „Książenice, Grodzisk”; teka 2, sygn. 1124, k. 20v., bez lokalizacji, w tym ostatnim rkp. melodia z incipitem: „A do wojska”.

W rkp. z teki 2 i 43 melodia zanotowana sekundę wielką wyżej. W rkp. z teki 42 w t. 7, 8 i 12 tylko górna wersja, t. 8 zanotowany o sekundę wielką wyżej, tam w zwr. 7 w ostatnim wierszu: „oddał” zamiast „brał”. W rkp. z teki 43 w t. 7 tylko górna, w t. 8 i 12 tylko dolna wersja, w t. 10 na drugą miarę ćwierćnuta  $f^2$ , t. 11:



poniżej oddzielnie zanotowany tekst: zwr. 1 w. 1 i 2, po niej jeszcze: „A pojedę ja, wyjrzyj”, dalej zwr. 5 w. 1 i 2, zwr.

8–9 i zwr. 12. W rkp. z teki 2 w t. 7 i 8 tylko górna wersja, t. 10–12:



- s. 116 nr 264 – Rkp. terenowy Kolberga: teka 1, sygn. 1122, k. 7/2, z lokalizacją ogólną: „Czaplin”, tam melodia z incipitem: „Z tamtej strony ciemny las”.

W rkp. 1 w t. 2 w dolnej wersji pierwsza ósemka  $d^2$ , w t. 4 na pierwszą miarę górna wersja, lub alternatywnie ósemki  $a^2$   $g^2$ , w t. 6 tylko górna wersja, t. 7 nieczytelny, w t. 8 na drugą miarę alternatywnie ósemki  $g^1$   $f^1$ , od t. 11 widoczne trudności Kolberga

w zapisie metrycznym: 

- s. 117–118 nr 265 – Rkp. terenowe Kolberga: teka 42, sygn. 1349, k. 32, z lokalizacją ogólną: „Płochocin” i teka 43, sygn. 1352, k. 20r., z lokalizacją ogólną: „Kromnów”, tam melodia z incipitem: „Hej, zabujały”.

W rkp. z teki 43 melodia zanotowana o tercję małą wyżej, w t. 3 i 6 druga ósemka  $a^1$ , t. 4 zanotowany o kwintę czystą wyżej, na czwartą miarę ósemki  $h^1$   $a^1$ . W rkp. z teki 42 t. 1 i 2 zanotowane o sekundę wielką wyżej, w t. 2 na pierwszą miarę ćwierćnuta  $c^2$ , na trzecią i czwartą ćwierćnuty  $f^1$   $b^1$ , t. 3 i 6 zanotowane o kwartę czystą wyżej w wersji jak w tece 43, t. 4 zanotowany o sekstę małą wyżej, t. 5 o tercję małą wyżej; zapis tekstu w tej tece skrótowy, zanotowana zwr. 1, zwr. 2 do słowa: „listecki”, dalej zwr. 6 i 7, przy czym po: „ojcu” jeszcze „do domu” i „siwe wołki” zamiast „kare konie”, następnie wiersze 3 i 4 zwr. 3, po nich zwr. 4, a na zakończenie: „kochaneczka pierścionki”.

Odesłanie pod pieśnią dotyczy fragmentu artykułu ks. W. Siarkowskiego *Materiały do etnografii ludu polskiego z okolic Kielc* opublikowanego w „Zbiorze Wiadomości do Antropologii Krajowej” (ZWAK) 1880, T. 4, tam na s. 109 (dział III etnol.) wariant tekstu (początek artykułu: 1878, T. 2, s. 209–259; 1879, T. 3, s. 3–61).

- s. 118 nr 266 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 21, bez lokalizacji.

W rkp. brak znaku przykluczowego, melodia zanotowana o tercję małą wyżej, w t. 5 na pierwszą miarę tylko dolna wersja, na czwartą alternatywnie ósemki  $fis^1$   $a^1$  i  $g^1$ ; w zwr. 1: „Hej, zabujały” zamiast „rozbujały”, a po zwr. 1 tekst następujący:



„Oj, trzeba, trzeba do pana ojca list pisać,  
oj, niechże on te kare konie sprzedaje,  
a mnie biednego z tej niewoleńki dostaje”,

a dalej jeszcze fragment kolejnej zwrotki: „siwe krowy sprzedaje”.  
nr 267 – Melodia z incipitem: „Rozbuchały się siwe łabędzie” w rkp. terenowym Kolberga, teka 1, sygn. 1122, k. 7r., nr 3, z lokalizacją ogólną: „Czaplin”.



W rkp. w t. 4 na pierwszą miarę ćwierćnuta  $d^1$ , w t. 5 na pierwszą miarę górna wersja, na drugą dolna, przy drugiej ósemce alternatywnie triola szesnastkowa  $c^2 h^1 a^1$ , w t. 6 przy drugiej ósemce alternatywnie szesnastki  $h^1 a^1$ .

Pod pieśnią odesłanie do zbioru K. Kozłowskiego *Lud. Pieśni, podania...* (1867), tam na s. 136–137 tekst obszerniejszy.

nr 268 – Melodia z incipitem: „Żołnierz ci ja, żołnierz, smutne moje życie” w rkp. terenowym Kolberga, teka 1, sygn. 1122, k. 7r., nr 8, z lokalizacją ogólną: „Czaplin”, tam w t. 1 górna wersja i alternatywnie ósemki  $e^1 e^1 c^2 a^1$ , w t. 6 tylko górna wersja.


Pod pieśnią odesłanie do zbioru K. Kozłowskiego *Lud. Pieśni, podania...*, tam na s. 140 pod nr VIII obszerniejszy wariant tekstu; tekst jak u Kolberga zwr. 2–3 w wyd. z 1867 roku, zeszyt 2, tam na s. 138.

s. 119 nr 269 – Melodia z incipitem: „Idzie żołnierz” w rkp. terenowym Kolberga, teka 7, sygn. 1156, k. 2, bez lokalizacji.

W rkp. t. 2:  w t. 3 trzecia ósemka  $d^2$ , w t. 4 i 6 tylko górna wersja, w t. 4 w druku na drugą miarę błędnie ósemka, winna być ćwierćnuta, t. 5:  w t. 7 na pierwszą miarę triola ósemkowa:  $d^2 c^2 h^1$ .

nr 270 – Takty 1–4 w rkp. Kolberga: teka 33, sygn. 1308/I, k. 30, nr 46, z lokalizacją: „Grzymkowice pod Białą (w Rawskim)”, tam z tekstem i rkp. terenowy, teka 43, sygn. 1352, k. 71, z lokalizacją: „Grzym[kowice]”, tam melodia z incipitem: „Zielenią się góry, lasy, pola”.

W rkp. z teki 43 wersja alternatywna dla t. 3–4:

; w rkp. z teki 33 t. 1–4 czterokrotnie powtórzone, w pierwszym i drugim wykonaniu wersja jak w druku, w trzecim i czwartym wykonaniu t. 3–4:



W rkp. z teki 33 w zwr. 2 w. 4: „Jasieńku” zamiast „zołnierzu”, w zwr. 6 w. 1: „Nie płacz, nie płacz” zamiast „Nie płac, Kasiu”, a w. 3 i 4: „wybierzcie sobie z tysiąca jednego”, zamiast zwr. 7 i 8:

„Choćbym wybierała i nie wybierała,  
nie będzie takiego, jakiegom ja miała.

Oj, nie będzie takiego na świecie,  
dziewczytno moja, to tylko dla ciebie”.

nr 271 – Rkp. terenowy, teka 43, sygn. 1352, k. 154, bez lokalizacji, tam melodia z incipitem: „W zielonym gaiku”.

W rkp. melodia zanotowana w metrum  $\frac{4}{4}$ , przy zachowaniu tych samych wartości rytmicznych, w t. 2 w pierwszym wykonaniu:



w drugim dwie ćwierćnuty  $g^1 g^1$ , w t. 7–10 brak znaku powtórki, w t. 9 na pierwszą miarę górna, na drugą dolna wersja, w t. 10 tylko dolna wersja.

Por. nr 246 w suplementcie.

- s. 120 nr 272 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 1, sygn. 1122, k. 7r., nr 9, z lokalizacją ogólną: „Czaplin”, tam pod nutami podpisane dwa pierwsze wersy drugiej zrotki.

W rkp. brak t. 1–2, w t. 8 i 9 tylko dolna wersja, w t. 12 na pierwszą miarę alternatywnie ósemki  $h^1 d^1$ , w t. 14 tylko górna wersja.

Pod pieśnią odesłanie do wariantu w „Przyjacielu Ludu” R. 14: 1847, T. 2, nr 37, przedruk: *Pieśni i melodie ludowe...* cz. I (DWOK T. 67/I), nr 210.

nr 273 – Rkp. Kolberga: teka 50/3, sygn. 1357, k. 19, z lokalizacją: „od Warszawy (Wilanów)”; rkp. terenowy, teka 7, sygn. 1156, k. 2, bez lokalizacji, tam melodia z incipitem „A kto chce rozkoszy użyć”.

W rkp. z teki 50 widoczna melodia oraz zwr. 1–2 i 5–6, przy czym w zwr. 5: „Stwórcę” zamiast „Boga”; pozostała część karty odcięta. Por. nr 261 w suplementcie.

Odesłanie do zbioru K. Kozłowskiego *Lud. Pieśni, podania...* s. 138, nr 6 winno być pod następną pieśnią (nr 274).

- s. 121 nr 274 – Rkp. Kolberga: rkp. terenowy, teka 43, sygn. 1352, k. 19, z lokalizacją ogólną: „Kromnów” i teka 42, sygn. 1349, k. 19, z lokalizacją: „od Kałuszyna”.

W obu rkp. t. 3: ; w rkp. z teki 43 zwr. 1 i 2 jak

w druku, następnie wiersze 3 i 4 zwr. 3, po nich: „ni żadnego przyjaciela, tylko Boga zbawiciela”, a na zakończenie wiersze 1 i 2 zwr. 3; w rkp. z teki 42 tekst jak w druku, a na zakończenie jeszcze powyższy dwuwiersz: „ni żadnego...”.

W zbiorze K. Kozłowskiego *Lud. Pieśni, podania...*, s. 138, nr 6 wariant tekstu, zob. poprzedni przypis.

**nr 275** – Melodia z incipitem: „Od samej Warszawy” w rkp. Kolberga, teka 7, sygn. 1156, k. 2, bez lokalizacji.

W rkp. melodia zanotowana o kwartę czystą wyżej, t. 4:



w t. 6 tylko dolna wersja, w t. 3 i 8 ostatnia nuta nieczytelna.

Odesłanie pod pieśnią dotyczy fragmentu artykułu ks. W. Siarkowskiego *Materiały do etnografii ludu polskiego z okolic Kielc...* „Zbiór Wiadomości...” 1880, T. 4, tam na s. 108 (dział III etnol.) wariant tekstu.

s. 121–122 **nr 276** – Melodia z fragmentem incipitu: „...polu byliczeńka” w rkp. Kolberga, teka 7, sygn. 1156, k. 2, bez lokalizacji.

Rkp. uszkodzony, brak t. 1 i pierwszej nuty w t. 2, w t. 8 na pierwszą miarę ćwierćnuta  $h^1$  lub alternatywnie dwie ósemki  $c^2 h^1$ .

s. 122 **nr 277** – Rkp. Kolberga, teka 33, sygn. 1308/I, k. 19, nr 164, z lokalizacją: „Babice pod Warszawą”. W rkp. melodia wraz z akompaniamentem fortepianowym i wariantem tekstu, zob. *Pieśni i melodie ludowe...* cz. II (DWORK T. 67/II), nr 692.

s. 123 **nr 278** – Rkp. Kolberga: teka 33, sygn. 1308/II, k. 23, z lokalizacją: „Moczydło pod Warszawą”; rkp. terenowy, teka 43, sygn. 1352, k. 7, bez lokalizacji.

W obu rkp. melodia zanotowana o kwartę czystą wyżej, zapis rozszerzony, w tece 33 zapis następujący:



I - dą wo-zy za wo-za-mi, na-pot-ka-li pa-nie-ne-czkę, sia-daj z na-mi.



Sia-daj z na-mi, żół-nie-rza-mi, uczo-raj by-laś pa-nie-ne-czkę, a dziś pa-ni.

a pod melodią tekst jak w druku; w rkp. z teki 43 brak t. 5–6 z powyższego przykładu, w t. 3 dwie pierwsze ósemki:  $e^2 d^2$ , a w zapisie tekstu z tej teki w zwr. 7 wariant: „masztalerzom” zamiast „szalbierzom”.

nr 279 – Rkp. Kolberga – melodia i tekst w rkp. J. Grajnerta, sygn. 460 (dawna TNW 150), k. 237r. W rkp. refren brzmi: „Hej, chłodno i głodno, żyję sobie swobodno”.

- s. 124 nr 280a – Rkp. Kolberga: teka 33, sygn. 1308/II, k. 11 i rkp. terenowy, teka 43, sygn. 1352, k. 152.

Rkp. z teki 33 uszkodzony, widoczne tylko zwr. 6, 7 i 15–17, reszta karty odcięta; w rkp. z teki 43 zwr. 2 i 3, po nich 5–7, a następnie 9–17. W obu rkp. tekst zanotowany jako dalszy ciąg pieśni nr 296, zob. przypis do tej pieśni.

- s. 125 nr 281 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 7, bez lokalizacji. W rkp. zapis następujący:




I - dzie wo - da ko - lo mły - na, w o - ko - lo szu - mia - ła,





kom - pa - ni - ja ka - no - nie - rów or - dy - nat do - sta - ła.

nr 282 – W zbiorze K. Kozłowskiego *Lud. Pieśni, podania...* w wydaniu z 1867, zeszyt 2 na s. 139 nr X wariant tekstu, w wydaniu z 1869 tego numeru brak (po numerze IX od razu nr XI).

- s. 126 nr 283 – Rkp. Kolberga: rkp. terenowy, teka 35, sygn. 1315, k. 9, z lokalizacją ogólną: „Chochółów, Tretki” i teka 33, sygn. 1308/II, k. 23, z lokalizacją: „od Gostynina i Płocka”. W obu rkp. t. 8: , a tekst jak w druku; w rkp. terenowym brak znaku przykluczowego.

nr 284 i wariant – Rkp. Kolberga, teka 33, sygn. 1308/II, k. 23, z lokalizacją: „Zalesie”.

W rkp. w t. 1 druga nuta  $a^1$ , t. 3: , t. 5–8:

, po t. 8 dogrywka taka jak dolna wersja t. 5–8 w druku, w ostatnim takcie druga nuta  $c^2$ ; pod melodią tekst jak w druku.

Wariant zamieszczony pod notką: „Inni odmieniają” w rkp. J. Grajnerta, sygn. 465 (dawna TNW 150), k. 236, tam w zwr. 1: „żołnierzy”, a „ułańów” podpisane jako wariant, w zwr. 2 „uciekała” zamiast „zbiegała”.

- s. 127 nr 285 – Rkp. Kolberga, teka 33, sygn. 1308/II, k. 23, bez lokalizacji.  
W rkp. w t.11 na drugą miarę ósemka i dwie szesnastki  $d^2 d^2 e^2$ ,



„Obiecała dać na wale,  
naści naści, i ty jenerale,  
jenerale, dać na wale, jenerale,  
obiecała dać, z sobą poigrać,  
obiecała dać, z sobą poigrać”;

przy czym pod każdym „obiecała” podpisany wariant „po żołniersku”, a pod „poigrać” wariant „pohulać”, kolejne zwr. zanotowane skrótowo:

„Obiecała na lawecie,  
naści i tobie kornecie.

[Obiecała] na armacie,  
[naści i tobie] kamracie.


[Obiecała na] kołnierzu,  
[naści i tobie] żołnierzu.

[Obiecała na] bagnecie... .

[Obiecała na] koniku,  
[naści i tobie] poruczniku”.

- s. 127–128 nr 286 – Tekst bez melodii w rkp. J. Konopki *Pieśni ludu z okolic Czerska i Piaseczna*, teka 45, sygn. 1419, k. 1. W rkp. zwr. 1–8, a następnie zwr. 15, 12, 9, 10, 14, 13 i 11. Por. też nr 260 w suplemencie.
- s. 128 nr 287 – Rkp. Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 29, nr 9 – melodia z incipitem: „Jedzie Drewicz” i rkp. terenowy, tamże, k. 154 – tekst, oba zapisy bez lokalizacji.

W rkp. w t. 2 ostatnia ósemka alternatywnie  $e^1$ , t. 5 w pierwszym wykonaniu górna wersja, w drugim na drugą miarę ósemki  $a^1 fis^1$ , w t. 6 w obu wykonaniach górna, w t. 7 w obu wykonaniach dolna

wersja, t. 8 w drugim wykonaniu: ; w zapisie tekstu

najpierw zwr. 7–9, po nich: 1–6, przy czym w zwr. 3: „Puławskiego” zamiast „Zarembego”.

s. 128–129 nr 288 – Rkp. Kolberga, teka 36, sygn. 1320, k. 10r., z lokalizacją: „Kawęczyn pod Piasecznem”, bez daty: „1841”; rkp. J. Konopki *Pieśni ludu z okolic Czerska i Piaseczna*, teka 45, sygn. 1419, k. 3–4, tam tekst bez melodii.

W rkp. melodia zanotowana w metrum  $\frac{2}{4}$  przy zachowaniu tych samych wartości rytmicznych, pod melodią częściowo zanotowany akompaniament:

Je - den my - śli - wy ca - ły dzień po - lo - wał

i nic nie za - bił, bar - dzo się fra - so - wał,

i nic nie za - bił, bar - dzo się fra - so - wał.

w zapisie tekstu z teki 36 w zwr. 2 w. 4: „nic być nie może”, w zwr. 4 w. 4: „pona słuchiwali”, w zwr. 8 brak w. 2 i 3.


Pod pieśnią odesłanie do wariantu w pracy K. Kozłowskiego *Lud. Pieśni, podania...*, s. 142–143.

- s. 129 nr 289 – Rkp. Kolberga, teka 33, sygn. 1308/I, k. 29, nr 45, z lokalizacją: „Boguszyce, pod Rawą”.

W rkp. melodia zanotowana o sekundę wielką wyżej, w t. 2 na drugą miarę ósemki  $h^1 g^1$ , a w zapisie tekstu jeszcze jedna zwrotka, zob. nr 696 – ostatnia zwr. w cz. II *Pieśni i melodii ludowych...* (DWOK T. 67/III).

Por. *Kaliskie. Suplement* (DWOK T. 79), nr 127.

- nr 290 – Rkp. Kolberga, teka 50/3, k. 18, z lokalizacją: „od Warszawy, Pragi”.

W zapisie melodii w t. 1 alternatywnie: , w t. 7 na drugą miarę alternatywnie ósemki  $fis^1$ ,  $fis^1$ , w t. 10 tylko dolna wersja, w t. 11 dwie ćwierćnuty  $d^2 h^1$ , w t. 12 przy pierwszej ósemce alternatywnie  $d^2$ .

Pod pieśnią odesłanie do obszerniejszego tekstu w pracy K. Kozłowskiego *Lud. Pieśni, podania...*, s. 143–144.

- s. 130–131 nr 291 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 35, sygn. 1315/B, k. IV, bez lokalizacji, tam t. 1–4, pod melodią incipit: „Owo ja Mazur sumno bogaty”, a poniżej tekst zwr. 5–8.

W rkp. tak jak w druku odesłanie do „Przyjaciela Ludu” R. 2: 1836, T. 2, nr 48, tam pełny tekst i nota nad pieśnią jak w druku, bez lokalizacji. Pod pieśnią także odesłanie do zbioru K.W. Wójcickiego *Pieśni ludu Białochrobatów...*, T. 2, s. 237–241, z notą: „Znana w całym Mazowszu”, tam wariant tekstu, a w T. 2, s. 306–308, z notą: „Ubiór mazowiecki” i tytułem: „Mazurek” melodia i tekst jak u Kolberga w druku.

- s. 132–133 nr 292b – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 152, z lokalizacją ogólną: „Rzeczyca”, tam tekst bez melodii.

W rkp. po zwr. 1 jeszcze:

„Jedna u praczki, druga u szwaczki,  
trzecia w oknie, czwarta moknie,  
piąta w wannie, szósta na mnie,  
siódma w schowaniu”;

dalej zwr. 2 i 3, po zwr. 3 fragmenty: „Miałem porteczki od karczmareczki..., co pojechał... w łeb postrzelony”, następnie zwr. 4 i 5 oraz tekst mówiony przez muzykanta.

- s. 133 nr 293 – Pod pieśnią odesłanie do zbioru A. Sowińskiego *Chants polonais...*, tam pod nr. 17 melodia i tekst.

- s. 134 nr 295 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 153, z lokalizacją ogólną: „Rzeczyca”, tam melodia z incipitem: „Chłó-

pek ci ja, chłopek, w polu dobrze orzę”.

W rkp. melodia zanotowana o sekundę wielką wyżej, t. 2:



w t. 5 druga szesnastka  $b^1$ , w t. 7 i 8 tylko dolna wersja, w t. 7 na trzecią, a w t. 8 na pierwszą miarę  $g^1$ .

Tekst por. T. 25, nr 295 i DWOK T. 41, nr 1221.

**nr 296** – Rkp. Kolberga: teka 33, sygn. 1308/II, k. 11 i rkp. terenowy, teka 43, sygn. 1352, k. 152, z lokalizacją ogólną: „Rzeczyca”.

Rkp. z teki 33 uszkodzony, widoczny tylko tekst zwr. 7 i 8, w rkp. z teki 43 tekst zwr. 1–11 bez melodii, dalej wariant zwr. 12. W obu rkp. jeszcze kolejne zwrotki, zob. komentarz do numeru 280a.

- s. 135 **nr 297** – Rkp. Kolberga: teka 42, sygn. 1349, k. 10 i rkp. terenowy, teka 43, sygn. 1352, k. 152 – tylko tekst, oba rkp. z lokalizacją ogólną: „Rzeczyca”.

W rkp. z teki 42 w t. 1 na pierwszą miarę w pierwszym wykonaniu ćwierćnuta  $d^2$ , w drugim ósemki  $h^1 d^2$ , w t. 2 odwrotna kolejność wykonania, w t. 3 ostatnia ósemka w pierwszym wykonaniu  $cis^2$ , w drugim  $a^1$ , w t. 4 na pierwszą i drugą miarę ćwierćnuty  $h^1 a^1$ ; w obu rkp. w zwr. 1 w. 3 brzmi: „bo ja jestem krawcem”, zwr. 2: „Gdybym był krawcem, nie znałbym wykroju, brałbym i sukna wrzucałbym do gnoju” i „Ale on” zamiast „Bo krawiec”, a dalej tekst jak w druku.

- s. 137 **nr 300** – Rkp. Kolberga: teka 16, sygn. 1209, k. 15, nr 1018, z lokalizacją ogólną: „Płochocin” – zwr. 1 i teka 16, sygn. 1209, k. 16, nr 1113, z lokalizacją ogólną: „Rzeczyca” – zwr. 2.

W obu rkp. tylko tekst, przy czym od tekstu nr 1113 odesłanie do innej melodii, opublikowanej przez Kolberga w T. 25, nr 626.

**nr 301** – Pod pieśnią odesłanie do zbioru K.W. Wójcickiego *Pieśni ludu Białochrobatów...*, tam w T. 1 na s. 185 taki sam tekst i melodia z notą: „Mazowiecka na Kujawiaków”.

- s. 138 **nr 303** – Rkp. Kolberga: teka 48/4, k. 5, z lokalizacją: „Grodzisk”, tam bez ostatniego wiersza – rkp. uszkodzony; teka 33, sygn. 1305, k. 78, nr 1384, z lokalizacją ogólną: „Grodzisk”, tam melodia z incipitem: „A za lasem wołki moje”.

Pod pieśnią odsyłacz do zbioru K. Kozłowskiego *Lud. Pieśni, podania...*, tam na s. 290 tekst zwr. 1 i 2.

- s. 140 **nr 310** – Rkp. Kolberga: rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 153, tam melodia z incipitem: „Moje wołki za lasem” i teka 48/4, k. 5, tam melodia bez tekstu; oba rkp. z lokalizacją: „Rzeczyca”.

W obu rkp. w t. 2 w pierwszym wykonaniu na drugą i trzecią miarę



alternatywnie ósemki  $h^1 g^1$ , w t. 3 w pierwszym wykonaniu na trzecią miarę triola szesnastkowa  $c^2 h^1 a^1$ , w drugim na trzecią miarę ósemka  $f^1$ , w t. 5 w obu wykonaniach górna wersja, w t. 6 na trzecią miarę ósemka  $c^2$  w pierwszym i ósemka  $f^1$  w drugim wykonaniu.

- s. 141 nr 311a – Rkp. Kolberga, teka 48/4, k. 5, z lokalizacją: „Białogórne i Białawieś pod Mszczonowem”.

W rkp. częściowo podpisany akompaniament, t. 8–10 w następującym zapisie:



obok z notatką „lub” zapis alternatywny dla t. 3 z powyższego przykładu:



, t. 10–17 brak; w zapisie tekstu: „sadulu” zamiast „bierdrulu”, a z boku dopisek z nazwami krów: „mędra, biedronka, sadocha, wiśniocha, baniocha”.

- nr 311b – Rkp. terenowy Kolberga, teka 1, sygn. 1122, k. 7v., nr 110, z lokalizacją ogólną: „Czaplin”.

W rkp. widoczne trudności Kolberga w zapisie metroritmicznym, w t. 5 pierwsza nuta  $h^1$ , w t. 8 brak  $\sharp$  przy  $c^2$ , w t. 9 ostatnia nuta  $g^1$ , w t. 15 ćwierćnuta  $g$ , t. 17–19:



i 24 tylko górna wersja.

- s. 142 nr 313 – Rkp. Kolberga, teka 33, sygn. 1308/I, k. 28, z lokalizacją: „od Warszawy (Powsinek), Wilanów”.

W rkp. brak znaku przykluczowego, w t. 1 tylko dolna wersja, t. 3–4:



tekstu w rkp. wariant: „brody” zamiast „ogony”.

- nr 314 – W druku błędnie podane metrum, winno być:  $\frac{3}{8}$ .

nr 316 – Melodia bez tekstu w rkp. terenowym Kolberga, teka 42, sygn. 1349, k. 53, bez lokalizacji.

W rkp. nad nutami notatka Kolberga: „owczarek”, w t. 1 dwie kwinty  $c^1 g^1$  w rytmie:  $\text{♪ ♪}$ , w t. 5 w drugim wykonaniu tylko



$d^2$ , t. 9:

- s. 143 nr 317 – Rkp. J. Konopki *Pieśni ludu z okolic Czerska i Piaseczna*, teka 45, sygn. 1419, k. 6, tam tekst bez melodii.

W rkp. po „chusteckim ci nie uszyła” jeszcze: „wianeckam ci nie uwiła”, w zwr. 3 najpierw wiersze 3 i 4, po nich wiersze 1 i 2.

- s. 143 nr 318 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 27, nr 32, z lokalizacją ogólną: „Guzów, Ruda”.

- s. 144 nr 321 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 7, sygn. 1156, k. 1, bez lokalizacji, na górze karty nazwisko informatora: „Mateusz Glunek”.

Zapis słabo czytelny, niepełny, w t. 2 brak # przy  $f^2$ , nad  $h^1 b$ , od t. 6 melodia zanotowana o sekundę wielką niżej, brak t. 4–5 i 9–10, t. 12 niedokończony.

- s. 145 nr 324 – Rkp. nieznanego autora, teka 33, sygn. 1309, k. 3v., z lokalizacją: „Powsin”; na poprzedniej karcie nota Kolberga dotycząca wykonawcy: „Franek Nowosielski Skowyrka”.

Pod pieśnią odesłanie do zbioru Wacława z Oleska *Pieśni polskie i ruskie...*, tam na s. 414–415 wariant tekstu.

- s. 147 nr 327 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 153, z lokalizacją ogólną: „Rzeczyca”.

W rkp. melodia zanotowana w metrum  $\frac{3}{4}$ :



Slu - ży - lem u pa - ni na pieru - sze la - to,  
uy - stu - ży - lem so - bie ko - kos - kę za to.]



mo - ja ku - ra zło - to - pió - ra po sad - ku cho - dzi - la, kur - cę - [ta uo - dzi - la].

obok, z notatką „vel”, zanotowane dwie wersje alternatywne dla t. 1–4 z powyższego przykładu:



pozostałe zwrotki zanotowane skrótowo, jak pod zwr. 8, w innej niż w druku kolejności.

- s. 148 nr 329 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 1, sygn. 1122, k. 7r., nr 64, z lokalizacją ogólną: „Czaplin”, tam melodia z fragmentem tekstu: „Pojedziemy se z syneczkiem w targ, targową, ciuru, ciuru”.

W rkp. w t. 3 w pierwszym wykonaniu ostatnia ósemka  $c^2$ , alternatywnie  $a^1$ , w drugim wykonaniu ostatnia ósemka: w t. 1  $c^2$ , w t. 2  $e^1$ , t. 5–10 w następującym zapisie:



W zbiorze K. Kozłowskiego *Lud. Pieśni, podania...* obszerniejszy tekst na s. 159–160.

nr 331 – Rkp. Kolberga: teka 33, sygn. 1308/I, k. 28, z lokalizacją: „od Warszawy (Powsinek), Wilanów”; rkp. terenowy, teka 7, sygn. 1156, k. 2, tam melodia z incipitem: „Szanaowała”; rkp. nieznanego autora, teka 33, sygn. 1309, k. 4, tam tekst wśród zapisów z Powsina.


W obu zapisach melodii w t. 3 tylko górna wersja; w obu zapisach tekstu z teki 33 w zwr. 1 w. 2: „księdza kanonika” zamiast „klecha organistę”, w w. 3: „ksiądz kanonik” zamiast „organista”, w zwr. 2 w. 3: „księżę” zamiast „klecho”; ponadto w rkp. nieznanego autora w zwr. 2 brak: „katarynka”, a na zakończenie jeszcze: „bądź zdrowa młynarka”, w zwr. 3: „dupę” zamiast „tylec”.

- s. 149 nr 332 – Rkp. Kolberga, teka 13, sygn. 1193, k. 24, nr 2000, z lokalizacją ogólną: „Mszczonów”, tam tekst bez melodii; w rkp. w zwr. 2: „ślafroczek” zamiast „sukienkę”.

nr 333 – Rkp. Kolberga teka 1, sygn. 1122, k. 2v., jest to czystopis będący podstawą druku, z lokalizacją i datą jak w tomie.

W rkp. tak jak w druku odesłania do wariantów w cz. I *Krakowskiego* (DWOK T. 5), nr 364 i do cz. IV *Poznańskiego* (DWOK T. 12), nr 590, a także do zbioru K. Kozłowskiego *Lud. Pieśni, podania...*, tam na s. 152–155 warianty tekstu.

- s. 150 nr 334 – Rkp. Kolberga, teka 41, sygn. 1347, k. 37, nr 126, tam

w t. 6 tylko górna wersja, t. 7:  i tekst zwr. 1.

Jest to odpis ze zbioru M.M. Mioduszeńskiego *Dodatek do pastorałek i kolęd z melodyjami*, Lipsk 1853, s. 268, tam pełny tekst powtórzony przez Kolberga w druku.

- s. 151 nr 335 – Rkp. Kolberga, sygn. 465 (dawna TNW 150), k. 26, tam tekst bez melodii.

Po zwr. 5 jeszcze:

„Gdybym nie miał w domu gości,  
porywałbym ci wszystkie kości”.

W rkp. odesłanie do zbioru K.W. Wójcickiego *Pieśni ludu Białochrobatów...*, tam w T. 2, s. 335 tekst jak w rkp. Kolberga.

Pod pieśnią także odesłanie do zbioru Ż. Paulego *Pieśni ludu polskiego w Galicji...*, tam na s. 178 wariant tekstu.

nr 336 – Melodia bez tekstu w rkp. Kolberga, teka 33, sygn. 1305, k. 73, nr 1143, z lokalizacją ogólną: „Rzeczyca”.

W rkp. t. 1–2 zanotowane o sekundę wielką wyżej, w t. 1 w pierwszym wykonaniu na pierwszą miarę triola szesnastkowa  $d^2 c^2 d^2$ ,

w drugim wykonaniu: , w t. 4 w drugim wykonaniu na drugą miarę pierwsza szesnastka  $d^2$ .

- s. 152 nr 337 – Tekst z wariantem melodii por. nr 310 w suplemencie.

nr 338 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 24, z lokalizacją ogólną: „Książenice, Grodzisk”, tam melodia, a poniżej oddzielnie zanotowany tekst.


W rkp. w drugim wykonaniu w t. 3 na pierwszą miarę alternatywnie ćwierćnuta  $a^1$ ; ponadto w rkp. zurotki w następującej kolejności: 3, 4, 7, 11, 12, 8, 9, 10, 2 i 1, a zwr. 5 i 6 brak.

- s. 153 nr 341 – Rkp. Kolberga, teka 1, sygn. 1122, k. 2r., jest to czystopis będący podstawą druku, z lokalizacją i numerem jak w tomie.

- s. 154 nr 342 – Rkp. Kolberga, teka 1, sygn. 1122, k. 2v., jest to czystopis przeznaczony do druku, z lokalizacją i numerem pieśni jak w tomie oraz odesłaniem do wariantu w cz. IV *Poznańskiego* (DWOK T. 12), nr 603.

nr 343 – Rkp. terenowe Kolberga: teka 1, sygn. 1122, k. 7r., nr 47 i tamże, k. 7/2, oba rkp. z lokalizacją ogólną: „Czaplin”, w obu rkp. melodia z fragmentem tekstu: „Posła była mucha do zimnego źródła”.

W rkp. z k. 7r. w t. 1 pierwsza nuta tylko  $e^1$ , w t. 3 i w t. 7 na pierwszą miarę tylko górna, w t. 5 tylko dolna wersja; w rkp. z k. 7/2

w t. 1 pierwsza ósemka  $e^1$ , czwarta  $a^1$ , t. 2: , w t. 3

dolna, w t. 5 górna wersja, w t. 7 górna wersja, druga ósemka  $a^1$ .  
Pod pieśnią odesłanie do zbioru K. Kozłowskiego *Lud. Pieśni, podania...*, tam na s. 153–155 obszerniejszy tekst.

s. 155 nr 344 – Rkp. Kolberga, sygn. 465 (dawna TNW 150), k. 16v., z lokalizacją: „od Zakroczymia”. W zapisie melodii tylko górna wersja, w t. 1 piąta ósemka  $d^2$ , t. 2 taki jak t. 1.

nr 345 – Rkp. Kolberga: teka 1, sygn. 1122, k. 2v., jest to czystopis będący podstawą druku, z lokalizacją i numerem jak w tomie; rkp. terenowy, teka 43, sygn. 1352, k. 71, z lokalizacją: „Michrów” – melodia z incipitem: „Wilk na zagonie” i tamże, z lokalizacją ogólną: „Osuchów” – tekst.


W rkp. terenowym w t. 1 i 5 ostatnia ósemka  $h^1$ ; w zapisie tekstu we wszystkich zwrotkach: „kozichno” zamiast „kozino”. Odesłanie pod pieśnią (także w obu rkp.) dotyczy artykułu O. Kolberga *Właściwości, pieśni i tańce ludu Ziemi Dobrzyńskiej...*, s. 142, nr 107.

s. 155–156 nr 346 – Rkp. Kolberga, teka 1, sygn. 1122, k. 2, bez lokalizacji, jest to czystopis będący podstawą druku z naniesionym numerem jak w tomie. W rkp. także odesłanie do zbioru K.W. Wójcickiego *Pieśni ludu Białochrobatów...*, T. 2, s. 273, tam taki sam tekst z notą: „Wilcy, z Sandomierskiego”.

s. 156 nr 347 – Rkp. Kolberga: teka 1, sygn. 1122, k. 2v., jest to czystopis będący podstawą druku, z lokalizacją i numerem jak w tomie; rkp. terenowe: teka 43, sygn. 1352, k. 71, z lokalizacją: „Osuchów pod Mszczonowem” – melodia i tamże, z lokalizacją: „Mirowice” – tekst; teka 43, sygn. 1352, k. 28, nr 142, bez lokalizacji.

W obu rkp. terenowych melodia zanotowana o sekundę wielką wyżej.

W rkp. z teki 43 k. 71: w t. 4 w obu wykonaniach na drugą miarę


ósemka  $g^1$ , w drugim wykonaniu: t. 2: , w t. 3 na

drugą i trzecią miarę ćwierćnuta  $d^2$ ; poniżej tekst zur. 1–3.

W rkp. z teki 43 k. 28: w t. 4 w obu wykonaniach na drugą miarę ósemka  $fis^1$ , w drugim wykonaniu: w t. 1 na pierwszą miarę trzydziestodwójki  $d^1 e^1$  i szesnastka  $fis^1$ , w t. 2 na pierwszą miarę ósemka  $h^1$ , w t. 3 ponownie górna wersja; pod melodią tylko wariant zur. 1:

„Jechał chłop do boru,  
zgubił jedno jaje,  
przyjechał do chałupy,  
kobieta go łaje”.

Odesłanie pod pieśnią do cz. IV *Poznańskiego* (DWOK T. 12), nr 606 także w rkp. z teki 1 dotyczy wariantu tekstu.

nr 348 – Rkp. Kolberga, teka 42, sygn. 1349, k. 11 – melodia i tekst; teka 43, sygn. 1352, k. 152 – tylko tekst, oba z lokalizacją: „Rzeczyca”. W rkp. w zapisie melodii grupa  zanotowana każdorazowo jako triola ósemkowa.

- s. 159 nr 351 – Rkp. Kolberga: teka 11, sygn. 1176/13, k. 27, z lokalizacją jak w druku i rkp. terenowy, teka 41, sygn. 1347, k. 9v., bez lokalizacji.

W obu rkp. melodia zanotowana o kwartę czystą wyżej; w rkp. z teki 11 jeszcze jedna zurotka:

„Płakała i sama,  
i ta wiązka siana,  
płakały i dzieci,  
i czterdziestu kmieci”;

w rkp. z teki 41 w t. 5 ostatnie dwie ósemki zanotowane błędnie jako ćwierćnuty, pod melodią fragment tekstu: „A w niedzielę rano... mówiłam sama, nie grab, dudku”, dalszego ciągu brak, karta odcięta.

- s. 160 nr 352 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 71, z lokalizacją: „Grzymkowice”, tam melodia z incipitem: „A w niedzielę z zarania szła dziewczyna z kazania”.

W rkp. widoczne trudności Kolberga w zapisie metrycznym, melodia zanotowana w metrum  $\frac{4}{4}$  w podwojonych wartościach rytmicznych, poza t. 8–9, gdzie zachowano ćwierćnuty, w t. 2 brak pierwszej nuty.

Pod pieśnią odesłanie do zbioru K.W. Wójcickiego *Pieśni ludu Białochrobatów...* T. 1, tam na s. 99–102 warianty pieśni.

- s. 161 nr 354 – Rkp. Kolberga, teka 1, sygn. 1122, k. 8v., z lokalizacją jak w druku. W rkp. zapis następujący:



A w nie-dzie - lę za ra - na, szła dzie-wcy - na do sia - na,  
i zna - la - zła zło - tą nić i za - cę - na uia-nek uić,  
Przy - sed do - nij mło-dzie - niec, z pie - kla ro - dem sa - ta - niec,



szła dzie-wcy - na do sia - na, szła dzie-wcy - na do sia - na.  
i za - cę - na uia-nek uić, i za - cę - na uia-nek uić.  
z pie - kla ro - dem sa - ta - niec, z pie - kla ro - dem sa - ta - niec.

nr 355 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 1, sygn. 1122, k. 7r., nr 82,

z lokalizacją ogólną: „Czaplin”, tam melodia z incipitem: „Szła sierotka po wsi”.

W rkp. w t. 5 tylko dolna wersja, w t. 5 i 6 brak # przy  $g^1$ , w t. 6 zamiast szesnastek ósemka  $e^1$ , w t. 8 przy ósemce alternatywnie dwie szesnastki  $f^1 e^1$ .

W zbiorze K. Kozłowskiego *Lud. Pieśni, podania...* na s. 259–261 tekst obszerniejszy.

**nr 356** – Pod pieśnią odesłanie Kolberga do pierwodruku w „Przyjacielu Ludu” w 1846 roku (R. 13: T. 1), nr 20, tam z melodią w opracowaniu fortepianowym i lokalizacją: „od Piątku” (Łęczyckie), przedruk: *Pieśni i melodie ludowe... cz. I* (DWOK T. 67/I) nr 147. Por. *Łęczyckie* (DWOK T. 22), nr 290 i *Łęczyckie. Suplement* (DWOK T. 78), nr 249.

- s. 162 **nr 357** – Rkp. Kolberga: teka 1, sygn. 1122, k. 8, z lokalizacją jak w druku i teka 8, sygn. 1163, k. 230, z lokalizacją: „od Wiskitek, Grodziska”.

W obu rkp. melodia zanotowana o sekundę wielką niżej, w t. 2 i 4 tylko górna wersja, w rkp. z teki 8: w t. 2 półnuta  $e^2$ , w t. 6 w obu wykonaniach i w t. 8 i 9 tylko górna wersja; w obu rkp. tekst jak w druku.



- s. 162 – 163 **nr 358** – Pod pieśnią odesłanie do zbioru K.W. Wójcickiego *Pieśni ludu Białochrobatów...*, T. 2, tam na s. 322–323 tekst jak u Kolberga poprzedzony podaniem o założeniu klasztoru na Łysej Górze ze wzmianką Wójcickiego: „Niniejszą legendę wypisałem z rękopismu 1609, gdzie przypis dodany, że ją lud śpiewa”.

- s. 163 **nr 359** – Rkp. Kolberga: rkp. terenowy, teka 1, sygn. 1122, k. 7/2, z lokalizacją ogólną: „Czaplin”, tam melodia z notatką Kolberga: „o św. Dorocie”. W rkp. brak znaku przykluczowego, w t. 1 dolna, a w t. 4 i 5 tylko górna wersja.

W zbiorze K. Kozłowskiego *Lud. Pieśni, podania...*, (wyd. 1869) na s. 255–256 dwa obszerniejsze warianty.

**nr 360** – Melodia z notatką Kolberga: „o św. Mikołaju” w rkp. terenowym, teka 1, sygn. 1122, k. 7/2, z lokalizacją ogólną: „Czaplin”.

W rkp. widoczne trudności Kolberga w zapisie metrycznym, melodia zanotowana częściowo w metrum  $\frac{3}{4}$  lub bez kresek taktyowych, w t. 2 i 6 na drugą miarę i na pierwszą miarę w t. 8 tylko

górna wersja w rytmie , t. 4: , w t. 7 tylko dolna

wersja, w t. 8 na pierwszą miarę alternatywnie dwie ósemki  $h^1 a^1$ .

Pod pieśnią odesłania do zbiorów: Kozłowskiego *Lud. Pieśni, podania...*, tam na s. 257–258 obszerniejszy tekst; M.M. Miodu-

szewskiego *Śpiewnik kościelny...*, tam na s. 232–233 obszerniejszy wariant tekstu (z inną melodią) i Sz. Kellera *Zbiór pieśni nabożnych...*, tam od s. 705 kilka wariantów pieśni o św. Mikołaju.

Ryc. po s. 164 – W pierwodruku cz. II *Mazowska* wydanym przez Kolberga po tej stronie znajdowała się ilustracja przedstawiająca skrzypka z notą: „od Warszawy (Pousin)”; w reedycji została ona umieszczona w cz. I *Mazowska* po s. 16, zob. przypis źródłowy do tej ryciny.

### Tańce (s. 165–256)

s. 168 nr 365 – Rkp. nieznanego autora, teka 33, sygn. 1309, k. 2, bez lokalizacji, z notą Kolberga dotyczącą wykonawcy: „Franek Nowosielski Skowyrka”, tam tekst bez melodii. W rkp.: „da, dobry mój Jasieńko” zamiast „dobre słówka Jasia”.

nr 366 – Rkp. nieznanego autora, teka 33, sygn. 1309, k. 2, bez lokalizacji, z notą Kolberga dotyczącą wykonawcy: „Franek Nowosielski Skowyrka”, tam tekst bez melodii. W rkp.: „Cóż to za dziwka” zamiast „Chyba by ja”.

nr 367 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 2, sygn. 1124, k. 9v., z lokalizacją ogólną: „Oleksianka”, tam melodia bez tekstu.

W rkp. w pierwszym wykonaniu w t. 1 tylko dolna wersja, w t. 3 na trzecią miarę ósemka  $g^2$ , w t. 4 pierwsza nuta  $d^2$ , trzecia  $g^2$ ,

w drugim wykonaniu t. 1: , w t. 4 pierwsza nuta  $g^1$ .

Melodia zob. T. 26, nr 501; DWOK T. 41, nr 1275, *Pieśni ludu polskiego* (DWOK T. 1), nr 171.

nr 368 – Rkp. nieznanego autora, teka 33, sygn. 1309, k. 2, bez lokalizacji, z notą Kolberga dotyczącą wykonawcy: „Franek Nowosielski Skowyrka”, tam tekst bez melodii.

Pod pieśnią błędne odesłanie do cz. I *Kieleckiego* (DWOK T. 18), winno być: *Kieleckie* cz. II (zob. DWOK T. 19), nr 306, zwr. 2. Wariant tekstu por. też *Krakowskie. Suplement* (DWOK T. 73/I), nr 670.

s. 169 nr 369 – Rkp. nieznanego autora, teka 33, sygn. 1309, k. 2, bez lokalizacji, z notą Kolberga dotyczącą wykonawcy: „Franek Nowosielski Skowyrka”, tam tekst bez melodii.

W rkp. ostatni wiersz: „da, nie szukaj łózczka” zamiast „to mi daj, to mi daj wianecka”.



nr 370 – Rkp. nieznanego autora, teka 33, sygn. 1309, k. 2, bez lokalizacji, z notą Kolberga dotyczącą wykonawcy: „Franek Nowosielski Skowyrka”, tam tekst zur. 1 i 2 bez melodii.

nr 371 – Rkp. nieznanego autora, teka 33, sygn. 1309, k. 2, bez lokalizacji, z notą Kolberga dotyczącą wykonawcy: „Franek Nowosielski Skowyrka”, tam tekst bez melodii.

s. 170 nr 374 – Rkp. nieznanego autora, teka 33, sygn. 1309, k. 2, bez lokalizacji, z notą Kolberga dotyczącą wykonawcy: „Franek Nowosielski Skowyrka”, tam tekst bez melodii.

nr 375 – Rkp. Kolberga, teka 33, sygn. 1305, k. 78, nr 1403, tam melodia bez tekstu w następującym zapisie:



poniżej zanotowana wersja alternatywna dla t. 3–4:



W rkp. nieznanego autora, teka 33, sygn. 1309, k. 2, bez lokalizacji, tekst bez melodii, z notą Kolberga dotyczącą wykonawcy: „Franek Nowosielski Skowyrka”.

s. 171 nr 381 – Rkp. nieznanego autora, teka 33, sygn. 1309, k. 2, bez lokalizacji, z notą Kolberga dotyczącą wykonawcy: „Franek Nowosielski Skowyrka”, tam tekst bez melodii.

s. 172 nr 384 – Odsyłacz pod pieśnią dotyczy wariantu w cz. II *Kieleckiego* (zob. DWOK T. 19, nie T. 18 jak podaje Kolberg), nr 407 (nie 854).

nr 387 – Tekst w rkp. Kolberga, teka 16, sygn. 1208, k. 6, nr 265, z lokalizacją ogólną: „od Warszawy”, tam z odesłaniem do innej melodii, zob. *Pieśni ludu polskiego* (DWOK T. 1), s. 310, nr 4.

s. 173 nr 390 – Rkp. Kolberga, teka 33, sygn. 1309, k. 4, z lokalizacją ogólną: „Tłuste”. W rkp. tylko tekst, tam „w dupie” zamiast „calutka”.

s. 174 nr 393 – Rkp. nieznanego autora, teka 33, sygn. 1309, k. 3v., z lokalizacją ogólną: „z Powsina” i notą Kolberga dotyczącą wykonawcy: „Franek Nowosielski Skowyrka”, tam tekst bez melodii.

s. 175 nr 394 – Rkp. nieznanego autora, teka 33, sygn. 1309, k. 3r., z lokalizacją ogólną: „z Powsina”, tamże na k. 2 nota Kolberga dotycząca wykonawcy: „Franek Nowosielski Skowyrka”, tam tekst bez melodii.

nr 395 – Rkp. nieznanego autora, teka 33, sygn. 1309, k. 2, bez lokalizacji, z notą Kolberga dotyczącą wykonawcy: „Franek Nowosielski Skowyrka”, tam tekst bez melodii.

W rkp. w zwr. 1: „Onufry” zamiast „Józio”, w zwr. 2 w. 3 i 4: „wam pieniążków nie ubędzie, a mnie ładnie będzie”.

s. 176 nr 401 – Pod pieśnią błędny odsyłacz do *Kieleckiego*.


s. 176–177 nr 402 – Rkp. nieznanego autora, teka 33, sygn. 1309, k. 2, bez lokalizacji, z notą Kolberga dotyczącą wykonawcy: „Franek Nowosielski Skowyrka”, tam tekst bez melodii; w rkp. zwrotki zanotowane jako odrębne przyśpiewki.

s. 177 nr 406 – Tekst por. DWOK T. 41, nr 297.

s. 178 nr 407 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 1, sygn. 1122, k. 7v., nr 107, z lokalizacją ogólną: „Czaplin”, t. 5–8 nieczytelne.

nr 408 – Melodia bez tekstu w rkp. terenowym Kolberga, teka 1, sygn. 1122, k. 7v., nr 98, z lokalizacją ogólną: „Czaplin”, nad melodią notatka: „Zawiślański”.

W rkp. w t. 4 w drugim wykonaniu: , obok z notatką

„lepiej” wersja alternatywna dla tego taktu: .

nr 409 – Melodia bez tekstu w rkp. terenowym Kolberga, teka 1, sygn. 1122, k. 7v., nr 119c, z lokalizacją ogólną: „Czaplin”.


W rkp. w pierwszym wykonaniu: t. 2–3: .

a dla t. 3 jeszcze jedna wersja alternatywna: .

Pod pieśnią odsyłacz do zbioru K. Kozłowskiego *Lud. Pieśni, podania...*, tam na s. 279 tekst jak zwr. 1 u Kolberga; odsyłacz do *Kieleckiego* błędny.

nr 410 – Melodia bez tekstu w rkp. terenowym Kolberga, teka 1, sygn. 1122, k. 7v., nr 115, z lokalizacją ogólną: „Czaplin”, zapisana o kwartę czystą wyżej.

W rkp. w t. 3 w pierwszym wykonaniu jeszcze jedna wersja al-

ternatywna: , w drugim wykonaniu: w t. 2 na pierwszą miarę alternatywnie szesnastki  $a^1 c^2$ , w t. 3 na trzecią miarę alternatywnie  $a^1 fis^1$ .

Pod pieśnią odsyłacz do zbioru K. Kozłowskiego *Lud. Pieśni, po-*

*dania...*, tam na s. 267 taki sam tekst.

nr 411 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 1, sygn. 1122, k. 7v., nr 119, z lokalizacją ogólną: „Czaplin”.

W rkp. w t. 2 w pierwszym wykonaniu na pierwszą miarę szesnastki  $e^2 d^2$ , w drugim wykonaniu:



w pierwszym wykonaniu w t. 4 alternatywnie ósemki  $d^1 fis^1 fis^1$ , w drugim wykonaniu w t. 3 alternatywnie na drugą i trzecią miarę szesnastki  $d^2 c^2 h^1 g^1$ .

s. 179 nr 412 – Melodia bez tekstu w rkp. terenowym Kolberga, teka 1, sygn. 1122, k. 7v., nr 120, z lokalizacją ogólną: „Czaplin”.

W rkp. w obu wykonaniach: w t. 1 dolna, w t. 3 górna wersja, w t. 4 w pierwszym wykonaniu pierwsza nuta  $d^2$ , w drugim  $c^2$ , trzecia nuta  $g^1$ .

Pod pieśnią odsyłacz do zbioru K. Kozłowskiego *Lud. Pieśni, podania...*, tam na s. 266 taki sam tekst.

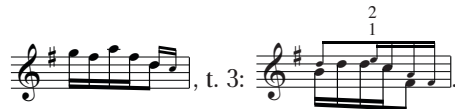
nr 413 – Melodia bez tekstu w rkp. terenowym Kolberga, teka 1, sygn. 1122, k. 7v., nr 106, z lokalizacją ogólną: „Czaplin”, zanotowana o kwartę czystą niżej, w metrum  $\frac{3}{4}$  i podwojonych wartościach rytmicznych.

W rkp. przed t. 1 dodany jeden takt: ćwierćnuta z kropką  $h^1$ ,

t. 2 w pierwszym wykonaniu:



lub alternatywnie:



Pod pieśnią odsyłacz do zbioru K. Kozłowskiego *Lud. Pieśni, podania...*, tam na s. 279 taki sam tekst.


nr 414 – Por. nr 399 w suplemencie.

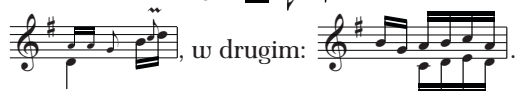
Pod pieśnią odsyłacz do zbioru K. Kozłowskiego *Lud. Pieśni, podania...*, tam na s. 269 taki sam tekst.

nr 415 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 1, sygn. 1122, k. 7/2, z lokalizacją ogólną: „Czaplin”. W rkp. w t. 1 dolna, w t. 3–5 górna wersja, dalszy ciąg melodii i tekst nieczytelne.

Pod pieśnią odsyłacz do zbioru K. Kozłowskiego *Lud. Pieśni, podania...*, tam na s. 279–280 taki sam tekst jako dwie przyśpiewki (nr 89 i 91).

nr 416 – Rkp. Kolberga: rkp. terenowy, teka 1, sygn. 1122, k. 7v., nr 102, z lokalizacją: „Warka nad Pilicą” – melodia; teka 16, sygn.

1209, k. 16, nr 1109, z lokalizacją ogólną: „Małolin” – tekst zwr. 1. W zapisie melodii w t. 2 w pierwszym wykonaniu górna wersja, w drugim: , t. 3 w pierwszym wykonaniu:




Pod pieśnią odsyłacz do zbioru K. Kozłowskiego *Lud. Pieśni, podania...*, tam na s. 267 nr 13 tekst jak u Kolberga zwr. 1–2, a na s. 281 nr 101 wariant zwrotki 3.

- s. 180 nr 417 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 1, sygn. 1122, k. 7v., nr 104, z lokalizacją ogólną: „Czaplin”.

W rkp. melodia zanotowana o sekundę wielką wyżej, w t. 1 na pierwszą i drugą miarę szesnastki  $f^1 a^1 a^1 c^1$ , w t. 2 w drugim wykonaniu szesnastki  $d^2 e^2 f^2 d^2$ , w t. 3–4 tylko górna wersja, t. 5–6

w drugim wykonaniu: , w t. 7 w drugim

wykonaniu druga szesnastka  $f^2$ , t. 8 w rytmie: , po nim

jeszcze: .


nr 418 – Pod pieśnią odsyłacz do zbioru K. Kozłowskiego *Lud. Pieśni, podania...*, tam na s. 271 taki sam tekst.


nr 419 – Pod pieśnią odsyłacz do zbioru K. Kozłowskiego *Lud. Pieśni, podania...*, tam na s. 277 taki sam tekst.

- s. 180–181 nr 420 – Pod pieśnią odsyłacz do zbioru K. Kozłowskiego *Lud. Pieśni, podania...*, tam na s. 271 tekst sam tekst.

- s. 181 nr 421 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 1, sygn. 1122, k. 7r., nr 79, z lokalizacją ogólną: „Czaplin”.

W rkp. melodia zanotowana o tercję małą wyżej, w drugim wyko-

naniu: w t. 1 dodana wersja alternatywna: , w t. 2 na trzecią miarę alternatywnie szesnastki  $g^1 e^1$ ; w t. 4 w drugim

wykonaniu: ; tekst zanotowany skrótowo, brak:

„biegają” i „oj, pana Kozłowskiego, da fornala”.

W rkp. także wcześniejsza próba zapisu melodii:




nr 422 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 1, sygn. 1122, k. 7r., nr 78, z lokalizacją ogólną: „Czaplin”.

W rkp. w t. 1 w obu wykonaniach górna wersja, w drugim wykonaniu ostatnia szesnastka  $a^1$ , t. 4 w pierwszym wykonaniu:



; tekst dziś słabo czytelny, zanotowany skrótowo, brak niektórych słów w poszczególnych wierszach.

nr 423 – Melodia bez tekstu w rkp. terenowym Kolberga, teka 1, sygn. 1122, k. 7v., nr 84, z lokalizacją ogólną: „Czaplin”.

W rkp. w t. 1 na trzecią miarę alternatywnie szesnastki  $d^2 a^1$ , w t. 2 dolna wersja, t. 3 w następującym rytmie: , w t. 4 dolna wersja, na pierwszą miarę alternatywnie ósemka  $fis^1$ , w t. 5 tylko górna wersja, w t. 7 na pierwszą miarę dolna, na trzecią górna wersja, po t.


8 jeszcze: .

Pod pieśnią odsyłacz do zbioru K. Kozłowskiego *Lud. Pieśni, podania...*, tam na s. 271 taki sam tekst.

nr 424 – Pod pieśnią odsyłacz do zbioru K. Kozłowskiego *Lud. Pieśni, podania...*, tam na s. 270 taki sam tekst.

s. 182 nr 425 – Melodia bez tekstu w rkp. terenowym Kolberga, teka 1, sygn. 1122, k. 7v., nr 83, z lokalizacją ogólną: „Czaplin”.

W rkp. w t. 1 i 3 górna wersja, w t. 1 na drugą i trzecią miarę alternatywnie  $e^2$ , w t. 4 na trzecią miarę alternatywnie ósemka  $fis^1$ ,

w t. 5 rytm: , w t. 6 na drugą miarę ósemka  $c^2$ , tylko górna wersja, ostatnia szesnastka  $a^1$ , w t. 7 tylko górna wersja, obok za-

notowana wersja alternatywna dla t. 8: .

Pod pieśnią odsyłacz do zbioru K. Kozłowskiego *Lud. Pieśni, podania...*, tam na s. 272 taki sam tekst, przy czym na początku jeszcze jedna zwrotka.

nr 426 – Pod pieśnią odsyłacz do zbioru K. Kozłowskiego *Lud. Pieśni, podania...*, tam na s. 271 taki sam tekst.

nr 427 – Melodia por. DWOK T. T. 41, nr 832. Pod pieśnią odsyłacz do zbioru K. Kozłowskiego *Lud. Pieśni, podania...*, tam na s. 281 taki sam tekst.


nr 428 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 1, sygn. 1122, k. 7v., nr 91, z lokalizacją ogólną: „Czaplin”.

W rkp. brak znaku przykluczowego, w t. 2 w pierwszym wykonaniu na trzecią miarę szesnastki  $cis^2 d^2$ , w t. 3 odwrotna kolejność wykonań, w drugim wykonaniu pierwsza nuta w trioli szesnastkowej  $g^1$ , w t. 4 w pierwszym wykonaniu na pierwszą miarę również dolna wersja, na zakończenie jeszcze:



s. 183 nr 429 – Pod pieśnią odsyłacz do zbioru K. Kozłowskiego *Lud. Pieśni, podania...*, tam na s. 275 taki sam tekst.

nr 430 – Takty 5–8 w rkp. Kolberga: rkp. terenowy, teka 43, sygn. 1352, k. 1r., po nr. 10 i teka 33, sygn. 1305, k. 60, nr 579, oba rkp. bez lokalizacji.


W obu rkp. t. 6 i 8 w drugim wykonaniu: , t. 7 w obu wykonaniach tylko dolna wersja; w rkp. z teki 43 melodia zanotowana o kwartę czystą wyżej.


Pod pieśnią odsyłacz do zbioru K. Kozłowskiego *Lud. Pieśni, podania...*, tam na s. 275 taki sam tekst.

s. 183 nr 431 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 1, sygn. 1122, k. 7v., nr 122, z lokalizacją ogólną: „Czaplin”.

nr 432 – Melodia bez tekstu w rkp. terenowym Kolberga, teka 1, sygn. 1122, k. 7v., nr 101, z lokalizacją ogólną: „Czaplin”.

W rkp. brak znaku przykluczowego, w t. 1 na pierwszą miarę w pierwszym wykonaniu szesnastki  $d^1 g^1$ , w drugim wykonaniu szesnastki  $a^1$

$g^1$ , w t. 2 w pierwszym wykonaniu alternatywnie: ,

w drugim wykonaniu na drugą i trzecią miarę ósemki  $h^1 a^1$ , t. 3–4 w pierwszym wykonaniu: , po t. 4 jesz-

cze: .

Pod pieśnią odsyłacz do zbioru K. Kozłowskiego *Lud. Pieśni, po-*


*dania...*, tam na s. 275 taki sam tekst.

- s. 184 nr 433 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 1, sygn. 1122, k. 7v., nr 87, z lokalizacją ogólną: „Czaplin”.

W rkp. melodia zanotowana o sekundę wielką wyżej, t. 1–4 tylko górna wersja, w t. 1 na pierwszą miarę szesnastki  $d^2 h^2$ , w t. 3 na trzecią miarę alternatywnie ósemka  $g^1$ , w t. 4 na pierwszą miarę alternatywnie ósemka  $f^1$ , w t. 7 w górnej wersji na drugą miarę szesnastki  $g^2 a^2$ , w t. 8 w dolnej wersji tylko ćwierćnuta  $c^2$ .

nr 434 – Melodia bez tekstu w rkp. Kolberga, teka 1, sygn. 1122, k. 5v., nr 7, z lokalizacją ogólną: „Warszawa”.

W rkp. w t. 2 tylko dolna wersja, w t. 6 i 8 na pierwszą miarę w dolnej wersji ósemka  $c^2$ , w t. 9 na pierwszą miarę w obu wykonaniach tylko dolna wersja, w drugim wykonaniu na trzecią miarę

szesnastki  $d^2 h^1$ , t. 10 w drugim wykonaniu: 

jeszcze: 

Pod pieśnią odsyłacz do zbioru K. Kozłowskiego *Lud. Pieśni, podania...*, tam na s. 283 taki sam tekst.

nr 435 – Melodia bez tekstu w rkp. Kolberga, teka 1, sygn. 1122, k. 5v., nr 6, z lokalizacją ogólną: „Warszawa”.

W rkp. t. 1–4 w pierwszym i w drugim wykonaniu opatrzone każdorazowo znakiem powtórki, w pierwszym wykonaniu: w t. 1 na pierwszą miarę tercja  $c^2 e^2$ , w t. 2 na trzecią miarę ósemka  $f^2$ , w drugim wykonaniu: t. 1–3 trzykrotnie powtórzony takt:



w t. 5 w pierwszym wykonaniu trzy ósemki  $a^1$ , w t. 8 w obu wykonaniach na trzecią miarę alternatywnie szesnastki  $a^1 g^1$ .

Pod pieśnią odsyłacz do zbioru K. Kozłowskiego *Lud. Pieśni, podania...*, tam na s. 283 taki sam tekst.

- s. 185 nr 436 – Melodia bez tekstu w rkp. Kolberga, teka 1, sygn. 1122, k. 5v., nr 2, bez lokalizacji.

W rkp. w t. 1 w drugim wykonaniu na pierwszą miarę alternatywnie szesnastki  $f^1 d^2$ , w t. 3 na pierwszą miarę triola szesnastkowa  $c^1 f^1 a^1$ , w t. 6 tylko górna wersja, na trzecią miarę ósemka  $f^1$ , w t. 7 w drugim wykonaniu na pierwszą miarę górna, dalej dolna wersja, w t. 8 odwrotna kolejność wersji, w t. 9 w pierwszym wykonaniu na drugą i trzecią miarę alternatywnie szesnastki  $b^1$

$d^2$  i ósemka  $b^1$ , w t. 10 w drugim wykonaniu na pierwszą miarę alternatywnie szesnastki  $h^1 c^2$ .

Pod pieśnią odsyłacz do zbioru K. Kozłowskiego *Lud. Pieśni, podania...*, tam na s. 265 tekst jak zwr. 1 u Kolberga.

nr 437 – Rkp. Kolberga: teka 1, sygn. 1122, k. 5v., nr 3 i 4, bez lokalizacji, tam melodia bez tekstu i teka 16, sygn. 1209, k. 16, nr 1116, z lokalizacją ogólną: „Rzeczyca”, tam tekst zwr. 2.

W rkp. (teka 16) zwr. 2 tworzy całość z tekstem opublikowanym przez Kolberga jako nr 618 w T. 25.

Melodia, zob. DWOK T. 41, nr 735.

- s. 186 nr 438 – Melodia z incipitem: „Ona pasła bycki” w rkp. terenowym Kolberga, teka 1, sygn. 1122, k. 7/2, z lokalizacją ogólną: „Czaplin”.

Rkp. słabo czytelny, w t. 3 druga szesnastka  $d^2$ . W rkp. trudny do odczytania dalszy ciąg melodii, t. 2 z poniższego przykładu niewy-



pełniony: Tekst zwr. 5 i 6 w rkp. Kolberga, teka 16, sygn. 1209, k. 10, nr 566, z lokalizacją ogólną: „Chochołów, Tretki” z odesłaniem do innej melodii, zob. DWOK T. 41, nr 526.

Tekst zwr. 1 i 3, por. T. 27, nr 408.

nr 439 – Pod pieśnią odsyłacz do zbioru K. Kozłowskiego *Lud. Pieśni, podania...*, tam na s. 269 taki sam tekst, oraz do *Pieśni ludu polskiego* (zob. DWOK T. 1), tam winno być: s. 415, nr 354.

nr 440 – Melodia bez tekstu w rkp. Kolberga: rkp. terenowy, teka 43, sygn. 1352, k. 29 i teka 33, sygn. 1305, k. 60v., nr 568, oba rkp. bez lokalizacji.

W obu rkp. w pierwszym wykonaniu górna, w drugim dolna wersja, w drugim wykonaniu: w t. 4 i 10 trzecia nuta  $e^1$ , brak t. 7 i 9.

Tekst bez melodii w rkp. Kolberga, teka 16, sygn. 1209, k. 9, nr 502, z lokalizacją ogólną: „Zalesie, Rawa”, tam zanotowany jako fragment numeru 489 (między zwr. 1 i 2).

- s. 187 nr 441 – Rkp. Kolberga: rkp. terenowy, teka 43, sygn. 1352, k. 29 r., z lokalizacją ogólną: „Miedniewice”, tam melodia bez tekstu; teka 33, sygn. 1305, k. 11, nr 1940, z lokalizacją ogólną: „Ruda Guzowska” – melodia i teka 16, sygn. 1209, k. 15, nr 1029, z lokalizacją ogólną: „od Kunowa” – tekst.

W obu rkp. melodia zanotowana o sekundę wielką niżej, w t. 1 i 2 tylko górna wersja, w t. 2 szósta szesnastka  $dis^2$ , w t. 3 tylko dolna wersja, na trzecią miarę szesnastki  $cis^2 d^2$ , w t. 4 tylko górna



wersja, na drugą miarę szesnastki  $e^2 d^2$ , w t. 5 górna, w t. 8 dolna wersja; w zapisie tekstu w zwr. 2 w. 4: „podpierała” i dopisane: „malowała”.

Pod pieśnią odsyłacz do zbioru K. Kozłowskiego *Lud. Pieśni, podania...*, tam na s. 271 taki sam tekst.

nr 442 – Wariant zwr. 2 z inną melodią zob. nr 70 w suplemencie. Pod pieśnią odsyłacz do zbioru K. Kozłowskiego *Lud. Pieśni, podania...*, tam na s. 269 są to dwie przyśpiewki: nr 24 jak zwr. 1 i nr 22 jak zwr. 2 u Kolberga.

nr 443 – Melodia bez tekstu w rkp. Kolberga: rkp. terenowy, teka 43, sygn. 1352, k. 29r., z lokalizacją ogólną: „Miedniewice” i teka 33, sygn. 1305, k. 11, nr 1938, z lokalizacją ogólną: „Ruda Guzowska”.

W rkp. z teki 43 w t. 2: w pierwszym wykonaniu na drugą miarę alternatywnie szesnastki  $a^1 h^1$ , w drugim wykonaniu na pierwszą miarę alternatywnie ósemka  $g^1$ .

Tekst z inną melodią zob. nr 137 w suplemencie.

s. 188 nr 444 – Pod pieśnią odsyłacz do zbioru K. Kozłowskiego *Lud. Pieśni, podania...*, tam na s. 269 taki sam tekst.

nr 445 – Rkp. Kolberga: rkp. terenowy, teka 43, sygn. 1352, k. 29r., z lokalizacją ogólną: „Miedniewice” i teka 33, sygn. 1305, k. 11, nr 1945, z lokalizacją ogólną: „Ruda Guzowska”; w obu rkp. w t. 2 i 4 w drugim wykonaniu pierwsza nuta alternatywnie  $h^1$ .

nr 446 – Rkp. Kolberga: rkp. terenowy, teka 43, sygn. 1352, k. 29 r., z lokalizacją ogólną: „Miedniewice” i teka 33, sygn. 1305, k. 11, nr 1943, z lokalizacją ogólną: „Ruda Guzowska”, w obu rkp. melodia bez tekstu; teka 16, sygn. 1209, k. 7, nr 321, z lokalizacją ogólną: „Płochocin” – tekst.

W obu zapisach melodii w drugim wykonaniu w t. 3 zamiast drugiej szesnastki trzydziestodwójki  $e^1 fis^1$ , w obu rkp. jeszcze trzecie wy-

konanie: 

nr 447 – Rkp. Kolberga: teka 33, sygn. 1305, k. 11, nr 1932, z lokalizacją ogólną: „Ruda Guzowska” i rkp. terenowy, teka 43, sygn. 1352, k. 28v., nr 151, bez lokalizacji, pod melodią skreślony incipit tekstu: „Ja Kasicsa, ty Kasicsa, siku, siku, do ślachcica”.

W rkp. z teki 33 w pierwszym wykonaniu w t. 3 piątą szesnastka  $dis^2$ , w drugim wykonaniu w t. 2 na trzecią miarę triola szesnastkowa  $h^1 a^1 fis^1$ ; w rkp. z teki 43 ta sama triola  $b^1 a^1 fis^1$ , a na pierwszą miarę alternatywnie oznaczenie literowe nut: „cis a”.

nr 449 – Rkp. Kolberga: teka 33, sygn. 1305, k. 11, nr 1934, z lokalizacją ogólną: „Ruda Guzowska” i rkp. terenowy, teka 43, sygn. 1352, k. 28r., po nrze 171, bez lokalizacji.

W obu rkp. melodia zanotowana o tercję małą wyżej, w t. 1 na pierwszą miarę alternatywnie szesnastki  $fis^1 d^2$ , w pierwszym wykonaniu: w t. 6 dolna wersja, w t. 7 dolna wersja, na pierwszą miarę triola szesnastkowa  $g^1 fis^1 g^1$ , w t. 8 dolna wersja, na trzecią miarę szesnastki  $h^1 a^1$ , w drugim wykonaniu: melodia niedokończona, w t. 7 tylko ósemka  $e^2$ , t. 8 niewypełniony; w rkp. z teki 43 w t. 4 w pierwszym wykonaniu na trzecią miarę ósemka  $d^2$ .

- s. 189 nr 451 – Rkp. nieznanego autora, teka 33, sygn. 1309, k. 2, bez lokalizacji, z notą Kolberga dotyczącą wykonawcy: „Franek Nowosielski Skowyrka”, tam tekst bez melodii.

Pod pieśnią błędny odsyłacz do *Kieleckiego* (DWOK T. 18 i 19).

- s. 189 nr 453 – Takty 1–4 w rkp. Kolberga: rkp. terenowy, teka 43, sygn. 1352, k. 25, nr 119, bez lokalizacji i teka 33, sygn. 1305, k. 10, nr 1896, z lokalizacją ogólną: „Ruda Guzowska, Sokule”, w obu rkp. melodia bez tekstu, zanotowana o sekundę wielką niżej.

W rkp. z teki 43 w t. 1–4 pod melodią ołówkiem zanotowany akompaniament, zapis następujący:

t. 8 w powyższym przykładzie niewypełniony, obok dla drugiego wykonania zanotowana wersja alternatywna bez akompaniamentu:

w rkp. z teki 33 zapis następujący:



- s. 190 nr 454 – Melodia z incipitem: „Da i dudni woda, dudni” w rkp. terenowym Kolberga, teka 42, sygn. 1349, k. 29r., z lokalizacją ogólną: „Karnice”.

W rkp. melodia zanotowana o tercję małą niżej, w pierwszym wykonaniu: górna wersja, w t. 3 i 4 widoczne trudności Kolberga w zapisie przebiegu melodii, liczne poprawki i wersje alternatywne, w t. 4 na ostatnią miarę ósemka  $es^2$ , w drugim wykonaniu: w t. 1 pierwsza szesnastka  $c^2$ , na trzecią miarę górna wersja, w t. 3–4 dolna wersja.

Odesłania do *Pieśni ludu polskiego* (DWOK T. 1) dotyczą wariantów melodycznych.

nr 455 – Rkp. Kolberga: teka 16, sygn. 1209, k. 14, nr 948 i rkp. terenowy, teka 43, sygn. 1352, k. 19, oba rkp. z lokalizacją ogólną: „Kromnów”; w obu rkp. tekst zwr. 2 bez melodii, w ostatnim wierszu: „wracać” zamiast „do dom wrócić”.


Wariant tekstu por. DWOK T. 41, nr 440 i nr 272 w suplementcie.

nr 457 – Rkp. Kolberga: teka 7, sygn. 1156, k. 1, z lokalizacją: „Złaków Borowy pod Kiernozią” i teka 16, sygn. 1209, k. 7, nr 331, z lokalizacją ogólną: „Płochocin”.

W obu rkp. tekst z inną melodią (w rkp. z teki 16 odesłanie do melodii z teki 33), zob. DWOK T. 41, nr 320.

- s. 191 nr 459 – Rkp. Kolberga: rkp. terenowy, teka 43, sygn. 1352, k. 29r., bez lokalizacji i teka 33, sygn. 1305, k. 11, nr 1947, z lokalizacją ogólną: „Ruda Guzowska”.

W obu rkp. melodia zanotowana o sekundę wielką wyżej, w t. 4 i 8 w drugim wykonaniu ósemka i ćwierćnuta  $f^2$ , t. 6 w obu

wykonaniach:  t. 8 w pierwszym wykonaniu:



nr 460 – Rkp. Kolberga, teka 33, sygn. 1305, k. 68, nr 948 – melodia i teka 16, sygn. 1209, k. 15, nr 975 – tekst, oba rkp. z lokalizacją ogólną: „Kromnów”.

W rkp. melodia zanotowana o kwartę czystą niżej, w t. 3 w obu

wykonaniach na trzecią miarę  $c^2$ , w t. 6 w pierwszym wykonaniu: ósemki  $c^2 e^2 c^2$ .

Tekst jak w wymienionym rkp. z teki 16, zob. DWOK T. 41, nr 344. nr 461 – Takty 1–4: Melodia bez tekstu w rkp. Kolberga: teka 33, sygn. 1305, k. 68, nr 956 i rkp. terenowy, teka 43, sygn. 1352, k. 21, nr 26, oba rkp. z lokalizacją ogólną: „Kromnów”.

W obu rkp. w t. 2 odwrotna kolejność wykonań, w pierwszym wykonaniu na trzecią miarę szesnastki  $e^2 d^2$  – w rkp. z teki 33 i  $d^2 c^2$  w rkp. z teki 43, w obu rkp. t. 4 w drugim wykonaniu:





w rkp. z teki 43 w t. 3 do ósemek dodany dwudźwięk – kwinta  $d^1$ .

Takty 5–8: rkp. Kolberga: rkp. terenowy, teka 43, sygn. 1352, k. 20, nr 33 – melodia z tekstem; teka 33, sygn. 1305, k. 68, nr 954 – melodia i teka 16, sygn. 1209, k. 15, nr 992 – tekst, wszystkie rkp. z lokalizacją ogólną: „Kromnów”.

W zapisie melodii w obu rkp. w t. 7 w pierwszym wykonaniu na trzecią miarę alternatywnie  $e^2$ .

Tekst bez melodii w rkp. Kolberga, teka 11, sygn. 1175, k. 2, z notatką: „Niektóre mazurskie i kujawskie”.

s. 192 nr 462 – Rkp. Kolberga: rkp. terenowy, teka 43, sygn. 1352, k. 19; teka 33, sygn. 1305, k. 68, nr 942 – melodia i teka 16, sygn. 1209, k. 10, nr 949 – tekst; wszystkie rkp. z lokalizacją ogólną: „Kromnów”.

W obu zapisach melodii w t. 2 w pierwszym wykonaniu alternatywny rytm: , w t. 3 w obu wykonaniach dolna wersja, inny rytm: , ostatnia nuta alternatywnie  $d^1$ , w t. 4 w pierwszym wykonaniu pierwsza szesnastka alternatywnie  $fis^1$ , w drugim wykonaniu na pierwszą miarę dwie szesnastki  $e^1 g^1$ .

Pod pieśnią odsyłacz do *Pieśni ludu polskiego* (DWOK T. 1), winno być: s. 408, nr 332, tam wariant tekstu.

nr 463 – Rkp. Kolberga: rkp. terenowy, teka 43, sygn. 1352, k. 20, z lokalizacją ogólną: „Kromnów”; teka 33, sygn. 1305, k. 68, nr 951, bez lokalizacji – melodia i teka 16, sygn. 1209, k. 15, nr 985 – tekst, z lokalizacją jak w tece 43.

W obu zapisach melodii w t. 2 i 4 w pierwszym wykonaniu na trzecią miarę ósemka  $g^1$ , w t. 3 w pierwszym wykonaniu druga ósemka  $d^1$ .

nr 464 – Rkp. Kolberga: rkp. terenowy, teka 43, sygn. 1352, k. 21; teka

33, sygn. 1305, k. 68, nr 958 – melodia i teka 16, sygn. 1209, k. 15, nr 1000 – tekst; wszystkie rkp. z lokalizacją ogólną: „Kromnów”.

W obu zapisach melodii w t. 2 w pierwszym wykonaniu druga szesnastka alternatywnie  $h^1$ , w drugim wykonaniu na trzecią miarę ósemka  $d^1$  lub alternatywnie szesnastki  $e^1 d^1$ , w t. 4 druga szesnastka w pierwszym wykonaniu alternatywnie  $h^1$ , w drugim alternatywnie  $e^1$ .

Melodia por. nr 432 w suplementcie.

**nr 465** – Rkp. Kolberga: rkp. terenowy, teka 43, sygn. 1352, k. 20; teka 33, sygn. 1305, k. 68, nr 949 – melodia i teka 16, sygn. 1209, k. 15, nr 976 – tekst; wszystkie rkp. z lokalizacją ogólną: „Kromnów”.

W rkp. z teki 43: w t. 2 w pierwszym wykonaniu druga szesnastka  $cis^2$ , w drugim wykonaniu alternatywne oznaczenia literowe na trzecią miarę: „g h”, w t. 3 w obu wykonaniach dolna wersja; w rkp. z teki 33: w t. 4 w pierwszym wykonaniu alternatywnie szesnastki  $g^1 h^1$ , w t. 3 w drugim wykonaniu obie wersje; w obu rkp. w t. 4 w drugim wykonaniu na drugą miarę ósemka  $g^1$ , obok

alternatywny zapis tego taktu: ; w zapisie tekstu

z teki 16 w ostatnim wierszu: „żeby nam” zamiast „żeby ci”.


**nr 466** – Melodia z innym tekstem zob. nr 70 w suplementcie. Tekst por. nr 190 w suplementcie.

s. 193 **nr 467** – Melodia bez tekstu w rkp. Kolberga: rkp. terenowy, teka 43, sygn. 1352, k. 21 i teka 33, sygn. 1305, k. 68, nr 955, oba rkp. z lokalizacją ogólną: „Kromnów”.

W obu rkp. w t. 3 w pierwszym wykonaniu górna, w drugim dolna wersja; w rkp. z teki 43 t. 4 w drugim wykonaniu taki jak drugie wykonanie t. 2.

**nr 468** – Melodia bez tekstu w rkp. Kolberga: rkp. terenowy, teka 43, sygn. 1352, k. 27, nr 42, z lokalizacją ogólną: „Guzów, Ruda”; teka 33, sygn. 1305, k. 10, nr 1907, z lokalizacją ogólną: „Ruda Guzowska, Sokule”. Tekst bez melodii w rkp. Kolberga: rkp. terenowy, teka 43, sygn. 1352, k. 19 i teka 16, sygn. 1209, k. 14, nr 946, oba rkp. z lokalizacją ogólną: „Kromnów”.

W rkp. z teki 43 i teki 33, k. 10 t. 1 w drugim wykonaniu:

, w t. 3 w obu wykonaniach na pierwszą miarę

szesnastki  $g^1 h^1$ .

Wariant melodii por. nr 245 w suplementcie.

**nr 469** – Rkp. Kolberga: rkp. terenowy, teka 43, sygn. 1352, k. 19; teka 33, sygn. 1305, k. 68, nr 939 – melodia i teka 16, sygn. 1209, k. 14, nr 935 – tekst, wszystkie rkp. z lokalizacją ogólną: „Kromnów”.

W zapisie melodii w obu rkp.: w t. 1 w obu wykonaniach dolna wersja, w t. 2 w drugim wykonaniu na drugą miarę ósemka  $fis^1$ , w t. 3 w obu wykonaniach górna wersja, w t. 4 w pierwszym wykonaniu na drugą miarę ósemka  $c^2$ , w drugim wykonaniu ósemka  $fis^1$ ; w rkp. z teki 43 brak znaku przykluczowego.

**nr 470** – Melodia bez tekstu w rkp. Kolberga: rkp. terenowy, teka 43, sygn. 1352, k. 25 – rkp. uszkodzony, bez lokalizacji i teka 33, sygn. 1305, k. 9, nr 1881, z lokalizacją ogólną: „Ruda Guzowska, Sokule”.

W obu rkp. w pierwszym wykonaniu górna, w drugim dolna wersja.

**nr 471** – Rkp. Kolberga, teka 33, sygn. 1305, k. 68, nr 941, z lokalizacją ogólną: „Kromnów” – melodia.

W rkp. t. 1 w pierwszym wykonaniu: , w t. 2 i 3

w obu wykonaniach górna wersja, nad melodią odesłanie do tekstu nr 936 z teki 16, który został opublikowany przez Kolberga w T. 25 jako nr 473.

Wariant tekstu por. DWOK T. 41, nr 392.

s. 194 **nr 472** – Melodia bez tekstu w rkp. Kolberga: rkp. terenowy, teka 43, sygn. 1352, k. 19, nr 17 i teka 33, sygn. 1305, k. 68, nr 940, oba rkp. z lokalizacją ogólną: „Kromnów”.

**nr 473** – Rkp. Kolberga: teka 33, sygn. 1305, k. 68, nr 943 – melodia i teka 16, sygn. 1209, k. 14, nr 936 – tekst; rkp. terenowy, teka 43, sygn. 1352, k. 19 – melodia z przekreślonym incipitem: „W olszynie ja wołki pasła”, wszystkie rkp. z lokalizacją ogólną: „Kromnów”.

W obu rkp. w t. 1 w pierwszym wykonaniu górna, w drugim dolna wersja, w niej pierwsza szesnastka  $g^1$ , w t. 2 w pierwszym wykonaniu dolna, w drugim wykonaniu na pierwszą miarę górna, na drugą i trzecią dolna wersja, w rkp. z teki 33 górna wersja tylko alternatywnie.

W rkp. z teki 16 odesłanie do melodii nr 941 z teki 33, która została opublikowana przez Kolberga w T. 25 jako nr 471.

Tekst z wariantem melodii por. nr 100 w suplementcie.

**nr 475** – Rkp. Kolberga, teka 16, sygn. 1209, k. 16, nr 1136, z lokalizacją ogólną: „Rzeczyca”, tam tekst zwr. 1 i 2 bez melodii.

Melodia z innym tekstem, zob. DWOK T. 41, nr 392.

nr 476 – Melodia bez tekstu w rkp. Kolberga: rkp. terenowy, teka 43, sygn. 1352, k. 29, nr 8 i teka 33, sygn. 1305, k. 60v., nr 574, oba rkp. bez lokalizacji.

W obu rkp. w t. 2 na pierwszą miarę szesnastki  $e^2 h^1$ , w t. 4 w pierwszym wykonaniu druga i trzecia nuta alternatywnie oznaczone literami: „d e”.

s. 195 nr 477 – Tekst zob. nr 82 w suplementcie.

nr 478 – Tekst z inną melodią zob. nr 311 w suplementcie.

nr 479 – Melodia bez tekstu w rkp. Kolberga: teka 33, sygn. 1305, k. 60, nr 577 i rkp. terenowy, teka 43, sygn. 1352, k. 29, oba rkp. bez lokalizacji.

W rkp. terenowym t. 3 w pierwszym wykonaniu: 

nr 480 – Melodia bez tekstu w rkp. Kolberga: rkp. terenowy, teka 43, sygn. 1352, k. 26, nr 62, bez lokalizacji i teka 33, sygn. 1305, k. 9, nr 1852, z lokalizacją ogólną: „Ruda, Sokule, Radziejewice”. Tekst zwr. 2 bez melodii w rkp. Kolberga, teka 16, sygn. 1209, k. 15, nr 1016, z lokalizacją ogólną: „Płochocin”.

W obu rkp. melodia zanotowana o kwartę czystą niżej, t. 2 i 4

w drugim wykonaniu: , w t. 3 w drugim wykonaniu na pierwszą miarę ósemka  $h^1$ , dalej górna wersja.


Tekst zwr. 1 por. nr 82 w suplementcie, tekst zwr. 3 por. DWOK T. 41, nr 342.

s. 196 nr 481 – W rkp. Kolberga, teka 16, sygn. 1209, k. 9, nr 469, z lokalizacją ogólną: „Zalesie, Rawa” tekst jak w druku z odesłaniem do innej melodii, zob. DWOK T. 41, nr 298.

nr 482 – Melodia bez tekstu w rkp. Kolberga: rkp. terenowy, teka 43, sygn. 1352, k. 27, nr 23, z lokalizacją ogólną: „Guzów, Ruda” i teka 33, sygn. 1305, k. 9, nr 1854, z lokalizacją ogólną: „Ruda, Sekule, Radziejewice”.

W obu rkp. melodia zanotowana o kwartę czystą niżej, w t. 2 i 4 w drugim wykonaniu na trzecią miarę ósemka  $g^1$ .

nr 483 – Melodia bez tekstu w rkp. Kolberga, teka 33, sygn. 1305, k. 9, nr 1864, wśród zapisów z Mazowsza i Łęczyckiego.



W rkp. melodia zanotowana o sekundę wielką niżej, w t. 1 w pierwszym wykonaniu dolna wersja, w drugim: , t. 3

w drugim wykonaniu: , w t. 4 w pierwszym

wykonaniu na trzecią miarę ósemka  $c^2$ , w drugim na trzecią miarę szesnastki  $c^2 h^1$ .

**nr 485** – Melodia bez tekstu w rkp. Kolberga: rkp. terenowy, teka 43, sygn. 1352, k. 25, nr 88, bez lokalizacji i teka 33, sygn. 1305, k. 9, nr 1877, z lokalizacją ogólną: „Ruda Guzow[ska], Sokule”.

W rkp. z teki 33 w t. 2 w pierwszym wykonaniu na trzecią miarę szesnastki  $e^2 g^1$ , w drugim  $b^1 a^1$ , t. 3 w pierwszym wy-

konaniu:  w drugim:  t. 4:



- s. 197 **nr 486** – Rkp. Kolberga: teka 33, sygn. 1305, k. 9, nr 1868, , tam melodia bez tekstu wśród zapisów z Mazowsza; teka 35, sygn. 1315/A, k. 9, z lokalizacją ogólną: „Sierakówek”, tam tekst bez melodii.

W rkp. zapis melodii następujący:



obok zanotowana wersja alternatywna dla t. 5–8 z powyższego przykładu jak górna wersja tych taktów w druku (tam t. 3-6), ze znakiem powtórki dla ostatnich dwóch taktów, w ostatnim takcie na trzecią miarę szesnastki  $g^1 a^1$ .

**nr 487** – Rkp. Kolberga, teka 16, sygn. 1209, k. 7, nr 319, z lokalizacją ogólną: „Płochocin”, tam tekst bez melodii z wyjaśnieniem Kolberga: „wyryko = łózko”.

**nr 489** – Rkp. Kolberga: rkp. terenowy, teka 43, sygn. 1352, k. 28, nr 45 i teka 33, sygn. 1305, k. 60v., nr 565, oba rkp. bez lokalizacji – w obu rkp. melodia bez tekstu; rkp. terenowy, teka 43, sygn. 1352, k. 28, z lokalizacją ogólną: „Miedwienice” i teka 16, sygn. 1209, k. 9, nr 502, z lokalizacją ogólną: „Zalesie, Rawa” – w obu rkp. tekst bez melodii.

W zapisie melodii w obu rkp. w t. 2 w obu wykonaniach druga szesnastka  $a^2$ , a w rkp. terenowym z teki 43 w t. 3 i 4 w obu wykonaniach dolna wersja.

Tekst w rkp. z teki 43 zanotowany jako dalszy ciąg pieśni nr 492, zob. przypis do tego numeru, ponadto w tym rkp. po zwr. 2 jeszcze




fragment:


„Oj, wziąłbym cię z sobą, niedobra to pani!...  
[fragment nieczytelny] u ludzi z tobą”;

W rkp. z teki 16 tekst zwr. 1 jak w druku, tam jeszcze dalszy ciąg jak nr 440 w T. 25, zob. przypis do tego numeru.

W odsyłaczu pod pieśnią winno być: nr 440 (nie 439).

- s. 198 nr 490 – Rkp. Kolberga: teka 2, sygn. 1124, k. 39r., nr 19, z lokalizacją ogólną: „Jasienica (Radzymin)” i teka 33, sygn. 1305, k. 3, nr 1620, z lokalizacją ogólną: „Międzylesie”.

W rkp. z teki 2 w pierwszym wykonaniu: w t. 3 na trzecią miarę szesnastki  $g^2 d^2$ , w t. 4 inny rytm: ; w rkp. z teki 33 melodia zanotowana osekundę wielką wyżej, w pierwszym wykonaniu: w t. 1

na trzecią miarę alternatywnie ósemka  $g^2$ , t. 2: , w obu wykonaniach w t. 3 na trzecią miarę szesnastki  $c^2 a^1$ , t. 4:





nr 491 – Rkp. Kolberga: teka 33, sygn. 1305, k. 60, nr 572, z lokalizacją ogólną: „Ruda Guzowska” – melodia i teka 16, sygn. 1209, k. 9, nr 508, z lokalizacją ogólną: „Zalesie, Rawa” – tekst; rkp. terenowy, teka 43, sygn. 1352, k. 29, bez lokalizacji, tam tylko melodia.

W obu zapisach melodii tylko górna wersja, w t. 3 i 6 na trzecią miarę triola szesnastkowa  $h^1 a^1 g^1$ , z fermatą na ostatniej nucie, t. 5

w rkp. z teki 43: , w rkp. z teki 33: .

nr 492 – Takty 1–4 w rkp. Kolberga: rkp. terenowy, teka 43, sygn. 1352, k. 28, tam z obszerniejszym niż w druku tekstem; teka 33, sygn. 1305, k. 60, nr 564 – melodia, oba rkp. z lokalizacją ogólną: „Miedniewice” i teka 16, sygn. 1209, k. 9, nr 501, z lokalizacją ogólną: „Zalesie, Rawa” – tekst.

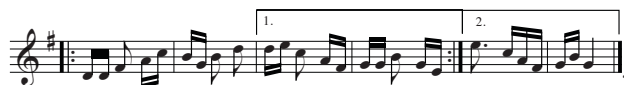
W obu zapisach melodii w t. 1 tylko górna wersja, w drugim wykonaniu pierwsza szesnastka alternatywnie  $h^1$ , t. 2 w pierwszym wy-

konaniu: , w drugim: . W rkp. z teki

43 dalszy ciąg tekstu jak nr 489 zwr. 1 i 2 w T. 25, zob. przypis do tego nr.

**nr 493** – Rkp. Kolberga: rkp. terenowy, teka 43, sygn. 1352, k. 28; teka 33, sygn. 1305, k. 60, nr 563 – melodia z incipitem: „Jedzie”, oba rkp. z lokalizacją ogólną: „Miedniewice” i teka 16, sygn. 1209, k. 9, nr 500, z lokalizacją ogólną: „Zalesie, Rawa” – tekst.

W obu zapisach melodii każde z wykonanń oznaczone w druku cyframi 1 i 2 dwukrotnie powtórzone. W pierwszym wykonaniu: t. 3 i 4 oznaczone jako 1. volta, w t. 4 na trzecią miarę szesnastki  $h^1 g^1$ , wykonanie to opatrzone znakiem powtórki i wtedy zamiast t. 3–4 dodana 2. volta: zob. 2. volta w poniższym przykładzie, w drugim wykonaniu melodia również dwukrotnie powtórzona:



W zapisie tekstu w rkp. z teki 16 jeszcze fragment:

„Oj, wyjeżdżam, ..., o chusteczkę proszę,  
niechże cię, dziewczyno, na sercu nie noszę”.

**nr 494** – Rkp. Kolberga: teka 33, sygn. 1305, k. 54, nr 280, z lokalizacją: „Ruda i Żyrardów”, tam takty 3–8 z incipitem: „Pojadę ją” i teka 16, sygn. 1209, k. 7, nr 329, z lokalizacją ogólną: „Płochocin”, tam tekst zwr. 1; teka 16, sygn. 1209, k. 14, nr 902, wśród zapisów z Lubienia, z notą: „Wiskitki” – wariant zwr. 2.

W zapisie melodii t. 6 jak t. 10, t. 10 jak górna wersja w t. 6; w zapisie zwr. 2 w. 3 i 4 następujące: „da, nauczę, nauczę, Lubieńczyki robić”.

s. 200 **nr 496** – Melodia bez tekstu w rkp. Kolberga, teka 33, sygn. 1305, k. 11, nr 1941, z lokalizacją ogólną: „Ruda Guzowska”, zanotowana o sekundę wielką wyżej, w t. 2 w obu wykonaniach na trzecią miarę obie wersje.

**nr 497** – Melodia bez tekstu w rkp. Kolberga: rkp. terenowy, teka 43, sygn. 1352, k. 29, bez lokalizacji i teka 33, sygn. 1305, k. 11, nr 1936, z lokalizacją ogólną: „Ruda Guzowska”.

W obu rkp. melodia zanotowana o sekundę wielką wyżej, t. 2 w rkp.

z teki 43: , w rkp. z teki 33 w drugim wykonaniu:



w obu rkp.: w t. 4 w pierwszym wykonaniu

przy ostatniej szesnastce alternatywnie  $c^2$ , w t. 3 w drugim wykonaniu na pierwszą miarę szesnastki  $f^1 e^1$ .

**nr 498** – Melodia bez tekstu w rkp. Kolberga: rkp. terenowy, teka 43, sygn. 1352, k. 29, bez lokalizacji i teka 33, sygn. 1305, k. 11, nr 1946, z lokalizacją ogólną: „Ruda Guzowska”, tam odesłanie do wariantu melodii nr 1855 z teki 33, zob. DWOK T. 41, nr 622.

W obu rkp. w t. 2 w pierwszym wykonaniu górna, w drugim dolna wersja, tam na trzecią miarę w rkp. z teki 43: triola szesnastkowa  $g^1 fis^1 e^1$ , w rkp. z teki 33 szesnastki  $g^1 fis^1$  lub alternatywnie  $fis^1 e^1$ , w t. 4 w pierwszym wykonaniu górna, w drugim dolna wersja. Tekst z inną melodią, zob. nr 164 w suplementcie.

**nr 499** – Melodia z innym tekstem, zob. nr 78 w suplementcie. Tekst z inną melodią, zob. DWOK T. 41, nr 348.

**nr 501** – Rkp. Kolberga: rkp. terenowy, teka 43, sygn. 1352, k. 26, nr 68, bez lokalizacji i teka 33, sygn. 1305, k. 10, nr 1904, z lokalizacją ogólną: „Ruda Guzowska”.

W rkp. z teki 43 brak znaku przykluczowego, przy t. 1–3 pierwotnie:

 , poniżej z notatką

„lepiej” wersja jak w druku, t. 5–8 w następującym zapisie:

 , obok

kolejna wersja alternatywna dla t. 5, jak t. 7.

**nr 503** – Rkp. Kolberga, teka 16, sygn. 1209, k. 7, nr 316, z lokalizacją ogólną: „Płochocin”, tam tekst bez melodii.

Pod pieśnią błędny odsyłacz do *Kieleckiego* (DWOK T. 18 i 19).


s. 201–202 **nr 505** – Tekst bez melodii w rkp. Kolberga: rkp. terenowy, teka 43, sygn. 1352, k. 20 i teka 16, sygn. 1209, k. 15, nr 979, oba rkp. z lokalizacją ogólną: „Kromnów”.

Tekst zwr. 1 z inną melodią, zob. nr 78 w suplementcie.

s. 202 **nr 506** – Por. nr 458 w suplementcie.

**nr 507** – Melodia bez tekstu w rkp. Kolberga: rkp. terenowy, teka 43, sygn. 1352, k. 27, nr 37 i teka 33, sygn. 1305, k. 10, nr 1910, oba rkp. z lokalizacją ogólną: „Ruda Guzowska”. Tekst bez melodii w rkp. Kolberga: teka 35, sygn. 1315/A, k. 9 i teka 16, sygn. 1209, k. 10, nr 577, oba rkp. z lokalizacją ogólną: „Sierakówek”.

W obu zapisach melodii w pierwszym wykonaniu: w t. 2 na drugą miarę obie wersje, w t. 4 na drugą miarę  $a^1$ ; w drugim wykonaniu:

w t. 4 na drugą miarę obie wersje, na trzecią miarę  $g^1$ , obok zanotowana wersja alternatywna dla tego taktu: , w obu rkp. w t. 3 ostatnia szesnastka  $g^1$ ; w obu zapisach tekstu zwrotki w odwrotnej kolejności, w zwr. 2. wiersze 3 i 4 następujące: „co mi się oberwie dzbanusiem wody”.


Tekst z inną melodią, por. DWOK T. 41, nr 318.

**nr 508** – Melodia bez tekstu w rkp. Kolberga: rkp. terenowy, teka 43, sygn. 1352, k. 25, nr 105, bez lokalizacji i teka 33, sygn. 1305, k. 9, nr 1887, z lokalizacją ogólną: „Ruda Guzowska, Sokule”. Tekst bez melodii w rkp. Kolberga: rkp. terenowy, teka 43, sygn. 1352, k. 20 i teka 16, sygn. 1209, k. 14, nr 963–965, oba rkp. z lokalizacją ogólną: „Kromnów”.

W zapisie melodii w obu rkp. w pierwszym wykonaniu t. 4:



w drugim wykonaniu w t. 2 na trzecią miarę alternatywnie triola szesnastkowa  $c^2 h^1 c^2$ , w t. 3 na trzecią miarę

szesnastki  $g^1 a^1$ , t. 4: ; w zapisie tekstu z teki 16 w zwr. 2 w w. 4 powtórzone: „matuleńku” zamiast „moja matko”.

**nr 509** – Pod pieśnią błędny odsyłacz do *Kieleckiego* (DWOK T. 18 i 19).

s. 203


**nr 510** – Melodia bez tekstu w rkp. Kolberga: rkp. terenowy, teka 43, sygn. 1352, k. 26, nr 51, bez lokalizacji i teka 33, sygn. 1305, k. 58, nr 459, z lokalizacją: „od Wiskitek”. Tekst w rkp. Kolberga: teka 43, sygn. 1352, k. 20r. i teka 16, sygn. 1209, k. 14, nr 971, oba rkp. z lokalizacją ogólną: „Kromnów”.

W obu zapisach melodii w t. 4 w drugim wykonaniu druga nuta  $d^2$ ; w obu zapisach tekstu brak fragmentu zwr. 1: „twoje ocki jak ciarecki, moja buzia jak śmietana”.

W obu rkp. teksty połączone z inną melodią, opublikowaną przez Kolberga w T. 25 jako nr 657, zob. też przypis do tego numeru.

**nr 511** – Melodia bez tekstu w rkp. Kolberga: rkp. terenowy, teka 43, sygn. 1352, k. 26, nr 53, bez lokalizacji i teka 33, sygn. 1305, k. 58, nr 455, z lokalizacją: „Guzów, p[od] Wiskit[kami]”. Tekst bez melodii w rkp. Kolberga: rkp. terenowy, teka 43, sygn. 1352, k. 20 i teka 16, sygn. 1209, k. 14, nr 966, oba rkp. z lokalizacją ogólną: „Kromnów”.

W obu zapisach melodii w t. 2 na trzecią miarę w pierwszym

wykonaniu seksta  $a^1 f^2$ , w drugim wykonaniu szesnastki  $b^1 a^1$ , w t. 4: w pierwszym wykonaniu , w drugim przy  $f^1$  każdorazowo dodany dwudźwięk  $c^1$ , po t. 4 jeszcze:



w zapisie tekstu z teki 43 brak interiekcji na początku wierszy.

nr 513 – Melodia bez tekstu w rkp. Kolberga: rkp. terenowy, teka 43, sygn. 1352, k. 25, nr 110 i teka 33, sygn. 1305, k. 10, nr 1892, oba rkp. bez lokalizacji. W obu rkp. drobne różnice w zapisie linii melodycznej.

W rkp. z teki 43, k. 25, nr 110:



w rkp. z teki 33:



Tekst jak w druku w rkp. Kolberga: teka 16, sygn. 1209, k. 15, nr 982 i rkp. terenowy, teka 43, sygn. 1352, k. 20, oba rkp. z lokalizacją ogólną: „Kromnów”; w obu zapisach tekst z inną melodią, zob. DWOK T. 41, nr 431, tam tylko z pierwszą zwrotką.

s. 204 nr 515 – Melodia bez tekstu w rkp. Kolberga: teka 33, sygn. 1305, k. 60r., nr 548 i rkp. terenowy, teka 43, sygn. 1352, k. 28, nr 136, oba rkp. bez lokalizacji. Tekst bez melodii w rkp. Kolberga: teka 16, sygn. 1209, k. 16, nr 981 i rkp. terenowy, teka 43, sygn. 1352, k. 20, oba rkp. z lokalizacją ogólną: „Kromnów”.

W obu rkp. melodia zanotowana o sekundę wielką niżej, w t. 1 w pierwszym wykonaniu dolna, w drugim obie wersje, w t. 2 w pierwszym wykonaniu na trzecią miarę ósemka  $e^2$ , w t. 3 w obu

wykonaniach na trzecią miarę alternatywnie ósemka  $h^1$ . W zapisie tekstu z teki 43 w ostatnim wierszu: „szelma” zamiast „sama”.

**nr 516** – Melodia bez tekstu w rkp. Kolberga: rkp. terenowy, teka 43, sygn. 1352, k. 28, nr 166 i teka 33, sygn. 1305, k. 60, nr 558, w obu rkp. bez lokalizacji. Tekst zwr. 3 bez melodii: teka 16, sygn. 1209, k. 15, nr 991 i rkp. terenowy, teka 43, sygn. 1352, k. 20 wszystkie rkp. z lokalizacją ogólną: „Kromnów”.

W obu rkp. melodia zanotowana o kwartę czystą wyżej, w t. 1 w obu wykonaniach górna wersja, w t. 4 w drugim wykonaniu na trzecią miarę szesnastki  $fis^1 d^1$ ; w rkp. z teki 33 w t. 2 w drugim

wykonaniu alternatywnie: 

Zwr. 1–2 z inną melodią, zob. nr 70 w suplemencie.

**nr 517** – Por. DWOK T. 41, nr 312.

s. 205 **nr 518** – Tekst bez melodii w rkp. Kolberga: teka 16, sygn. 1209, k. 15, nr 1008 i rkp. terenowy, teka 43, sygn. 1352, k. 21, oba rkp. z lokalizacją ogólną: „Kromnów”; w rkp. terenowym brak interiekcji przed wierszami 2–4.

**nr 519** – Rkp. Kolberga: rkp. terenowy, teka 43, sygn. 1352, k. 28, nr 169, bez lokalizacji; teka 33, sygn. 1305, k. 60, nr 560 – melodia i teka 16, sygn. 1209, k. 9, nr 498, z lokalizacją ogólną: „Zalesie, Rawa” – tekst.


W obu zapisach melodii t. 1: 

**nr 520** – Rkp. Kolberga: teka 33, sygn. 1305, k. 60r., nr 547, bez lokalizacji – melodia bez tekstu; teka 16, sygn. 1209, k. 15, nr 986 i rkp. terenowy, teka 43, sygn. 1352, k. 20, oba rkp. z lokalizacją ogólną: „Kromnów” – w obu rkp. tekst bez melodii.

W zapisie melodii w tece 33 w t. 4 w pierwszym wykonaniu na drugą i trzecią miarę ósemka z kropką  $c^2$  i szesnastka  $g^1$ , w drugim wykonaniu brak dwudźwięków, tylko dolne nuty.

s. 206 **nr 522** – Rkp. Kolberga: rkp. terenowy, teka 43, sygn. 1352, k. 28, nr 148, bez lokalizacji, teka 33, sygn. 1305, k. 60, nr 554, z lokalizacją ogólną: „Sokule” – melodia i teka 16, sygn. 1209, k. 9, nr 495, z lokalizacją ogólną: „Zalesie, Rawa” – tekst.

W t. 2: w rkp. z teki 33 w pierwszym wykonaniu obie wersje, w rkp. z teki 43 w obu wykonaniach dolna wersja; t. 3: w pierw-

szym wykonaniu w rkp. z teki 33:  w rkp. z teki 43 tylko dolna wersja z powyższego przykładu, w drugim wykona-

niu w obu rkp. na pierwszą i drugą miarę górną, na trzecią dolną wersja. W obu zapisach tekstu: „dupy” zamiast „chałupy” i jeszcze kolejna zwrotka:

„Dobry Wosio do łózcza,  
ale tylko spać, da, spać,  
dziesięć razy na noc wstając,  
ale tylko srać, da, srać”.

Pod pieśnią odesłanie do *Pieśni ludu polskiego* (DWOK T. 1), winno być: s. 397 nr 292.

**nr 523** – Tekst bez melodii w rkp. Kolberga: teka 16, sygn. 1209, k. 15, nr 980 i rkp. terenowy, teka 43, sygn. 1352, k. 20, oba rkp. z lokalizacją ogólną: „Kromnów”. W rkp. z teki 43 w zwr. 1w obu wierszach: „cóż” zamiast „co”.

**nr 524** – Tekst bez melodii w rkp. Kolberga: teka 16, sygn. 1209, k. 14, nr 958 i rkp. terenowy, teka 43, sygn. 1352, k. 19, tam tylko wiersze 1 i 2, oba rkp. z lokalizacją ogólną: „Kromnów”. W rkp. z teki 16 nad pieśnią notatka: „budnik, kolonista”, ponadto ostatni wiersz wariantowy: „i nie pijesz do dzieweczki”.

Tekst por. nr 265 w suplemencie.

**nr 525** – Melodia bez tekstu w rkp. Kolberga, teka 33, sygn. 1305, k. 58, nr 464, z lokalizacją ogólną: „od Wiskitek”, zanotowana o kwartę czystą niżej, w t. 3 w drugim wykonaniu: na pierwszą miarę górną wersja, ostatnia szesnastka  $d^2$ .

Tekst z inną melodią, zob. DWOK T. 41, nr 506.

**nr 526** – Rkp. terenowe Kolberga: teka 43, sygn. 1352, k. 25, nr 93, bez lokalizacji – melodia i tamże, k. 20, z lokalizacją ogólną: „Kromnów” – tekst; czystopisy Kolberga: teka 33, sygn. 1305, k. 9, nr 1883, z lokalizacją ogólną: „Ruda Guzowska, Sokule” – melodia i teka 16, sygn. 1209, k. 14, nr 970, z lokalizacją jak na k. 20 – tekst.

W zapisie melodii w obu rkp. w t. 1 w obu wykonaniach górną wersja, w t. 2 w pierwszym wykonaniu na pierwszą miarę szesnastki  $h^1 d^2$ , w t. 3 w pierwszym wykonaniu na trzecią miarę dodana wersja

alternatywna: szesnastki  $a^1 fis^1$ , w drugim:



tu widoczne trudności Kolberga we właściwym zanotowaniu intonacji na drugą miarę, w t. 4 w drugim wykonaniu na drugą i trzecią miarę ćwierćnuta  $d^1$ . W zapisie tekstu w rkp. terenowym



jeszcze w nawiasie: „matka diabła zjadła, co się zawsze kręci”.

Odsyłacz do *Pieśni ludu polskiego* (DWOK T. 1), nr 430 dotyczy podobieństwa w przebiegu linii melodycznej.

s. 207 nr 527 – Tekst bez melodii w rkp. Kolberga: rkp. terenowy, teka 43, sygn. 1352, k. 20 i teka 16, sygn. 1209, k. 15, nr 977 i 978, oba rkp. z lokalizacją ogólną: „Kromnów”; w obu zapisach tekstu w rkp. w zwr. 2 w. 2 i 3 brak: „tu”, w. 4 brak: „to”.

nr 528 – Rkp. Kolberga: teka 33, sygn. 1305, k. 9, nr 1782, z lokalizacją ogólną: „Ruda Guzowska, Sokule” i rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 25, nr 83, bez lokalizacji.

W rkp. z teki 33 w t. 4, 6, 8 i 12 w obu wykonaniach tylko górna wersja, w t. 6 # przy  $c^2$ , na trzecią miarę dwie szesnastki  $a^1 fis^1$ , w t. 9 tylko dolna wersja. Poniżej zanotowane wersje alternatywne dla


t. 2:  i dla t. 9: .


W rkp. terenowym brak znaku przykluczowego, widoczne trudności Kolberga z ustaleniem właściwego przebiegu melodii, pierwotnie zanotowane t. 7–10, 1–4, 5–6, następnie cyframi oznaczona właściwa kolejność taktów, liczne poprawki i literowe oznaczenia


nut, t. 10: .

nr 529 – Melodia bez tekstu w rkp. Kolberga: rkp. terenowy, teka 43, sygn. 1352, k. 28, nr 152 i nr 162, oba rkp. bez lokalizacji i teka 33, sygn. 1305, k. 11, nr 1928, z lokalizacją ogólną: „Ruda Guzowska”. Tekst bez melodii w rkp. Kolberga: rkp. terenowy, teka 43, sygn. 1352, k. 19 i teka 16, sygn. 1209, k. 14, nr 950, oba rkp. z lokalizacją ogólną: „Kromnów”.

W rkp. z teki 43 nr 152 i w rkp. z teki 33 w t. 2 w pierwszym wykonaniu: na trzecią miarę triola szesnastkowa  $d^2 c^2 f^1$ , lub alternatyw-

nie: , w drugim wykonaniu na drugą i trzecią miarę dodane tercje  $g^1 f^1$ , w t. 3 dodane dwudźwięki – tercję niżej; w rkp. z teki 43 nr 162 w t. 1 w pierwszym wykonaniu przy pierwszej nucie dodany dwudźwięk kwinta  $c^1$ , t. 2 w pierwszym wykonaniu:

, w t. 3 w pierwszym wykonaniu na trzecią

miarę  $f^1$ , w obu wykonaniach przy  $a^1$  każdorazowo dodany dwudźwięk – tercja  $f^1$ , t. 4 w drugim wykonaniu: .



nr 530 – Tekst bez melodii w rkp. Kolberga: teka 16, sygn. 1209, k. 14, nr 957(zur. 1) i nr 956 (zur. 2) i rkp. terenowy, teka 43, sygn. 1352, k. 19, oba rkp. z lokalizacją ogólną: „Kromnów”; w rkp. z teki 43 zur. w odwrotnej kolejności.

s. 208 nr 532 – Melodia bez tekstu w rkp. Kolberga: rkp. terenowy, teka 43, sygn. 1352, k. 27, nr 34 i teka 33, sygn. 1305, k. 10, nr 1906, oba rkp. z lokalizacją ogólną: „Ruda Guzowska”. Tekst bez melodii w rkp. Kolberga: teka 16, sygn. 1209, k. 15, nr 987 i rkp. terenowy, teka 43, sygn. 1352, k. 20, oba rkp. z lokalizacją ogólną: „Kromnów”.

W rkp. z teki 33 następujący zapis:



w rkp. terenowym następujące zmiany w stosunku do powyższego przykładu: w t. 5 na trzecią miarę triola szesnastkowa  $c^2$   $h^1$   $g^1$  lub alternatywnie szesnastki  $h^1$   $g^1$ , po t. 7 zmiana kolejności taktów: t. 10–11, t. 8–9, brak t. 12, t. 13 zapisany obok jako wersja alternatywna dla t. 9. W zapisie tekstu w obu rkp. trzy ostatnie wiersze następujące: „z pożegnania mojego, oj, dalibóg nie przyjdę, da ze żalu wielkiego”.

nr 533 – Takty 1–8 w rkp. Kolberga: rkp. terenowy, teka 43, sygn. 1352, k. 28v., nr 134 i czystopis, teka 33, sygn. 1305, k. 10, nr 1920, oba rkp. bez lokalizacji; w obu rkp. melodia zanotowana o sekundę wielką niżej, w rkp. z teki 33 tylko górna wersja.

nr 534 – Rkp. Kolberga: rkp. terenowy, teka 42, sygn. 1349, k. 29 z lokalizacją ogólną: „Karnice”; teka 33, sygn. 1305, k. 61, nr 589, z lokalizacją ogólną: „Karnice p. Mszczonowem” – melodia i teka 16, sygn. 1209, k. 9, nr 521, z lokalizacją ogólną: „Zalesie, Rawa” – tekst.

W zapisie melodii w obu rkp. w t. 1 w pierwszym wykonaniu drugą miarę  $c^2$ , w t. 2 w pierwszym wykonaniu druga szesnastka  $c^2$ , w t. 4 w drugim wykonaniu na trzecią miarę alternatywnie  $g^1$ ; w obu zapisach tekstu zwrotki w odwrotnej kolejności.

s. 209 nr 535 – Rkp. Kolberga: rkp. terenowy, teka 42, sygn. 1349, k. 29,

z lokalizacją ogólną: „Karnice”; teka 33, sygn. 1305, k. 61, nr 594 – melodia, z lokalizacją ogólną: „Karnice p. Mszczonowem” i teka 16, sygn. 1209, k. 9, nr 528 – tekst, z lokalizacją ogólną: „Zalesie, Rawa”.

W obu rkp. w zapisie melodii w t. 1 przy pierwszej nucie brak  $e^2$ , t. 3–4 w następującym zapisie:



w rkp. z teki 16 na początku wszystkich wierszy: „da”.

W rkp. z teki 42 pod pieśnią jeszcze inne wątki, zob. nr 147 w suplementcie.

Pod pieśnią błędny odsyłacz do *Pieśni ludu polskiego* (DWORKIN T. 1), pod wskazanymi numerami (i stroną) inne teksty.

**nr 536** – Rkp. Kolberga: rkp. terenowy, teka 42, sygn. 1349, k. 29, z lokalizacją ogólną: „Karnice”; teka 33, sygn. 1305, k. 61, nr 591, z lokalizacją ogólną: „Karnice p. Mszczonowem” – melodia i teka 16, sygn. 1209, k. 9, nr 522, z lokalizacją ogólną: „Zalesie, Rawa” – tekst.

W rkp. z teki 42 pod melodią jeszcze drugi wątek tekstu, zob nr 200 w suplementcie.

**nr 537** – Rkp. Kolberga: rkp. terenowy, teka 43, sygn. 1352, k. 153; teka 16, sygn. 1209, k. 16, nr 1128 – tylko tekst, oba rkp. z lokalizacją ogólną: „Rzeczyca”.

W rkp. terenowym tekst z melodią inną niż w druku, zob. nr 289 w suplementcie.

**nr 538** – Rkp. Kolberga: rkp. terenowy, teka 42, sygn. 1349, k. 29, z lokalizacją ogólną: „Karnice”; teka 33, sygn. 1305, k. 61, nr 584, z lokalizacją ogólną: „Karnice p. Mszczonowem” – melodia i teka 16, sygn. 1209, k. 9, nr 513, z lokalizacją ogólną: „Zalesie, Rawa” – tekst .

W obu zapisach melodii w t. 1 w pierwszym wykonaniu pierwsza szesnastka  $g^1$ , w t. 2 w pierwszym wykonaniu druga szesnastka  $fs^2$ , na drugą i trzecią miarę ósemki  $d^2 g^1$ ; w obu zapisach tekstu interiekcje: „da” i „oj” na początku wierszy.

**nr 539** – Rkp. Kolberga: rkp. terenowy, teka 42, sygn. 1349, k. 29, z lokalizacją ogólną: „Karnice”; teka 33, sygn. 1305, k. 61, nr 585, z lokalizacją ogólną: „Karnice p. Mszczonowem” – melodia i teka 16, sygn. 1209, k. 9, nr 514, z lokalizacją ogólną: „Zalesie, Rawa” – tekst.

W obu zapisach melodii: w t. 1 w drugim wykonaniu na trze-

cią miarę ósemka  $c^2$ , w t. 2 w pierwszym wykonaniu na trzecią miarę obie wersje; t. 4 w pierwszym wykonaniu w rkp. z teki 43:



w rkp. z teki 33 na pierwszą miarę dwie szesnastki  $d^2 d^2$ . W obu zapisach tekstu: „da” przed „ja kalinę”.

- s. 210 nr 540 – Rkp. Kolberga: rkp. terenowy, teka 42, sygn. 1349, k. 29, z lokalizacją: „Karnice”; teka 33, sygn. 1305, k. 61, nr 582 – melodia, z lokalizacją ogólną: „Karnice p. Mszczonowem” i teka 16, sygn. 1209, k. 9, nr 510, z lokalizacją ogólną: „Zalesie, Rawa” – tekst.

W rkp. z teki 42 w t. 3 w pierwszym wykonaniu na trzecią miarę  $h^1$ ; w zapisie tekstu w obu rkp. brak powtórzenia w zwr. 1.

nr 541 – Rkp. Kolberga: rkp. terenowy, teka 42, sygn. 1349, k. 29, z lokalizacją ogólną: „Karnice”; teka 33, sygn. 1305, k. 61, nr 583 – melodia, z lokalizacją ogólną: „Karnice p. Mszczonowem” i teka 16, sygn. 1209, k. 9, nr 511, z lokalizacją ogólną: „Zalesie, Rawa” – tekst.

W obu zapisach melodii w t. 2 w pierwszym wykonaniu na drugą miarę  $d^2$ , w t. 4 w pierwszym wykonaniu również dolna wersja, w drugim wykonaniu druga szesnastka  $e^2$ . W obu zapisach tekst poprzedza jeszcze jedna zurotka:

„Da i siwy gołabczek,  
da i w środku dębu siedział,  
da i kochajże mnie, kochaj,  
da i żeby nikt nie wiedział”,

zob. *Pieśni ludu polskiego* (DWOK T. 1), nr 288.

nr 542 – Rkp. Kolberga: rkp. terenowy, teka 42, sygn. 1349, k. 29, z lokalizacją ogólną: „Karnice”, teka 33, sygn. 1305, k. 61, nr 588, z lokalizacją ogólną: „Karnice p. Mszczonow[em]” – melodia i teka 16, sygn. 1209, k. 9, nr 518, z lokalizacją ogólną: „Zalesie, Rawa” – tekst.

W rkp. z teki 42 i 33 melodia zanotowana o sekundę wielką wyżej,

w t. 1 tylko górna wersja, t. 2: , w t. 3 tylko dolna,

w t. 4 tylko górna wersja, tam na trzecią miarę szesnastki: w tece 42  $c^2 f^1$ , w tece 33  $a^1 f^1$ ; w obu rkp. w t. 6 tylko górna wersja, przy  $c^2$  dodany każdorazowo dwudźwięk  $a^1$ , w t. 8 na trzecią miarę tylko górna wersja. W rkp. z teki 42 tekst zanotowany skrótowo, w zwr. 2 brak wiersza 1, dla w. 3 tylko: „wianeczku”.

nr 543 – Rkp. Kolberga: rkp. terenowy, teka 42, sygn. 1349, k. 29, z lokalizacją ogólną: „Karnice”; teka 33, sygn. 1305, k. 61, nr 592, z lokalizacją ogólną: „Karnice p. Mszczonowem” – melodia i teka 16, sygn. 1209, k. 9, nr 524 [a], z lokalizacją ogólną: „Zalesie, Rawa” – tekst.

W obu zapisach melodii w t. 2 w pierwszym wykonaniu na trzecią

miarę  $g^2$ , w drugim dodana wersja alternatywna: 

w rkp. z teki 33 w pierwszym wykonaniu alternatywnie: w t. 3 na trzecią miarę ósemka  $f^2$ , a w t. 4 na pierwszą miarę ósemka  $d^2$ . W obu zapisach tekstu po zur. 1: zur. 3, 4, 2, następnie zur. 5, a w niej: „pilnuj” zamiast „patrzaj” i w. 3 i 4 następujące: „da, tyda piechty sobie nie chodź, da kiedy nie masz konia”; ponadto w rkp. z teki 42 tekst zanotowany skrótowo bez powtórzeń, w zur. 2 ostatni wiersz: „bo ci kaci po niej”, w zur. 4 w ostatnim wierszu: „nudzi” zamiast „budzi”.

- s. 211 nr 545 – Melodia bez tekstu w rkp. Kolberga: rkp. terenowy, teka 43, sygn. 1352, k. 1 (13 pięciolinia), z lokalizacją ogólną: „Białogórne], Białawies” i teka 33, sygn. 1305, k. 12, nr 1968, z lokalizacją: „Białogórne”, w obu rkp. w t. 1–2 tylko dolna wersja.

Pod pieśnią odesłanie do zbioru K. Kozłowskiego *Lud. Pieśni, podania...*, tam na s. 280 taki sam tekst.

nr 546 – Pod pieśnią odesłanie do zbioru K. Kozłowskiego *Lud. Pieśni, podania...*, tam na s. 287 taki sam tekst.

- s. 212 nr 548 – Melodia bez tekstu w rkp. Kolberga: rkp. terenowy, teka 43, sygn. 1352, k. 1 (14 pięciolinia), z lokalizacją ogólną: „Białogórne], Białawies” i teka 33, sygn. 1305, k. 11, nr 1967, bez lokalizacji.

W obu rkp. w t. 2 w pierwszym wykonaniu na trzecią miarę szesnastki  $h^1 c^2$ , t. 1–2 w drugim wykonaniu rozszerzone o jeszcze jeden

takt: 

wykonaniu # przy  $c^2$ , ostatnia szesnastka  $g^1$ , w drugim wykonaniu druga szesnastka  $h^1$ .

nr 549 – Melodia bez tekstu w rkp. Kolberga: rkp. terenowy, teka 43, sygn. 1352, k. 2 (2 pięciolinia) i k. 3 (9 pięciolinia, nr 17), bez lokalizacji oraz teka 33, sygn. 1305, k. 12, nr 1973, z lokalizacją ogólną: „Białogórne”.

We wszystkich rkp. w t. 1 na drugą miarę  $c^2$ , w rkp. z teki 43, k. 3 w t. 1 na pierwszą miarę triola szesnastkowa, w t. 3 na pierwszą miarę dwie szesnastki  $g^1 h^1$ , ostatnia nuta  $a^1$ , ta wersja zanotowana


w rkp. z teki 33 jako wersja alternatywna.

Pod pieśnią odesłanie do zbioru K. Kozłowskiego *Lud. Pieśni, podania...*, tam na s. 291 taki sam tekst.

nr 550 – Rkp. Kolberga, teka 16, sygn. 1209, k. 16, nr 1126, z lokalizacją ogólną: „Rzeczyca”, tam tekst bez melodii, podpisany jako dalszy ciąg tekstu: „A dała mu śmietany”, zob. nr 569 w T. 25.

nr 551 – Melodia bez tekstu w rkp. Kolberga: rkp. terenowy, teka 43, sygn. 1352, k. 2 (2 pięciolinia), bez lokalizacji i teka 33, sygn. 1305, k. 12, nr 1971 oraz teka 33, sygn. 1305, k. 78, nr 1400 i oba rkp. z teki 33 z lokalizacją ogólną: „Białogórne”.

W dwóch pierwszych rkp. w t. 1 w obu wykonaniach dolna wersja, z przednutką  $h^1 c^2$ , w t. 2 w pierwszym wykonaniu górna, w drugim dolna wersja, w t. 3 w obu wykonaniach dolna wersja, w drugim wykonaniu na pierwszą miarę alternatywnie szesnastki

$h^1 h^1$ , t. 4 w pierwszy wykonaniu: ; w rkp. z teki 33

nr 1400 melodia zanotowana o kwartę czystą wyżej w następującym zapisie:



w tymże zapisie dalsze wersje alternatywne dla tego przykładu, dla

t. 2: , , dla t. 4:  i dla

t. 6: .

nr 552 – Melodia bez tekstu w rkp. Kolberga: rkp. terenowy, teka 43, sygn. 1352, k. 2 (1 pięciolinia), bez lokalizacji i teka 33, sygn. 1305, k. 12, nr 1972, z lokalizacją ogólną: „Białogórne”, w obu rkp. następujący zapis melodii:




Pod pieśnią odesłanie do zbioru K. Kozłowskiego *Lud. Pieśni, podania...*, tam na s. 281 taki sam tekst. Odsyłacz Kolberga do *Kieleckiego* błędny; może chodzić o wariant zamieszczony w cz. II tej monografii, zob. DWOK T. 19, nr 255 zwr. 2.

s. 213 nr 553 – Pod pieśnią odesłanie do zbioru K. Kozłowskiego *Lud. Pieśni, podania...*, tam na s. 285 taki sam tekst.

nr 554 – Melodia bez tekstu w rkp. terenowym Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 2 (2 pięciolinia), bez lokalizacji.

W rkp. w t. 1 w obu wykonaniach na drugą miarę  $fis^2$ , w t. 2 w pierwszym wykonaniu na drugą miarę szesnastki  $g^1 a^1$ , w dru-

gim wykonaniu: 

Tekst zwr. 1 por. nr 86 zwr. 2 w suplemencie.

nr 555 – Rkp. Kolberga: teka 33, sygn. 1305, k. 78, nr 1401, z lokalizacją ogólną: „Białogórne”, tam melodia bez tekstu; teka 16, sygn. 1209, k. 10, nr 526, z lokalizacją ogólną: „Zalesie, Rawa”, tam tekst bez melodii.


W zapisie melodii w drugim wykonaniu w t. 2 na pierwszą miarę triola szesnastkowa:  $d^2 e^2 f^2$ .

Melodia por. DWOK T. 41, nr 736. Tekst por. nr 86 zwr. 3 w suplemencie.

nr 556 – Melodia bez tekstu w rkp. Kolberga:

t. 1–4: teka 33, sygn. 1305, k. 79, nr 1440, z lokalizacją: „Białogórne” i notą: „Skulski” – prawdopodobnie nazwisko wykonawcy;

t. 5–8: teka 33, sygn. 1305, k. 79, nr 1442, z lokalizacją ogólną: „Białogórne”.

W obu rkp. melodia zanotowana o kwintę czystą wyżej, w t. 1 odwrotna kolejność wersji, t. 4 w obu wersjach: 

w t. 8 w obu wykonaniach na drugą i trzecią miarę kwinta  $c^1 g^1$ .



Taki sam tekst w zbiorze K. Kozłowskiego *Lud. Pieśni, podania...*, tam s. 283.

s. 214 nr 558 – Pod pieśnią odesłanie do zbioru K. Kozłowskiego *Lud. Pieśni, podania...*, tam na s. 285 tekst z różnicami w ostatnim wierszu.

nr 559 – Melodia bez tekstu w rkp. Kolberga, teka 33, sygn. 1305, k. 79, nr 1441, z lokalizacją: „Białogórne”, zanotowana o kwartę czystą wyżej; w rkp. melodia rozbudowana do 16–taktów:





nr 560 – Melodia bez tekstu w rkp. Kolberga, teka 33, sygn. 1305, k. 79, nr 1445, z lokalizacją ogólną: „Białogórne”, zanotowana o sekundę wielką wyżej.

W rkp. w pierwszym wykonaniu: t. 1: , w t. 4 wersja alternatywna: , w drugim wykonaniu w t. 2 pierwsza szesnastka alternatywnie  $g^1$ .

Pod pieśnią odesłanie do zbioru K. Kozłowskiego *Lud. Pieśni, podania...*, tam na s. 286 taki sam tekst opublikowany jako dwie przyśpiewki: nr 128 i 129.

s. 214–215 nr 561 – Rkp. Kolberga: teka 33, sygn. 1305, k. 79, nr 1444, z lokalizacją ogólną: „Białogórne” – melodia i teka 16, sygn. 1209, k. 10, nr 596, z lokalizacją ogólną: „Sierakówek” – tekst.

W rkp. w drugim wykonaniu t. 1–2: , t. 3 w obu wykonaniach: ; w zapisie tekstu w zwr. 1 i 2 w. 3 następujący: „oj, gdybym mu się dostała”.

Pod pieśnią odesłanie do zbioru K. Kozłowskiego *Lud. Pieśni, podania...*, tam na s. 287 taki sam tekst.

- s. 215 nr 562 – Rkp. Kolberga, teka 33, sygn. 1305, k. 79, nr 1446, z lokalizacją ogólną: „Białogórne”, tam melodia zanotowana o kwartę czystą wyżej.

W rkp. melodia poprzedzona dwoma taktami:



t. 2 w drugim wykonaniu: w t. 3–4 brak znaku powtórki, dodane wersje alternatywne: w t. 3 przy ostatniej nucie  $g^1$ , w t. 4 przy trzeciej nucie  $d^1$ , przy ostatniej  $h$ , t. 7–8 bez znaku powtórki, w t. 7 dodane wersje alternatywne jak w t. 4, w t. 8 ostatnia nuta tylko  $g^1$ .

nr 563 – Rkp. Kolberga: teka 33, sygn. 1305, k. 79, nr 1443, z lokalizacją ogólną: „Białogórne” – melodia i teka 16, sygn. 1209, k. 16, nr 1127, z lokalizacją ogólną: „Rzeczyca” – tekst; rkp. terenowy, teka 43, sygn. 1352, k. 153, z lokalizacją jak w tece 16, tam tekst bez melodii.

W rkp. w t. 1 w obu wykonaniach górna wersja, przy  $d^2$  dodana kwinta  $g^1$ , w t. 2 w pierwszym wykonaniu na trzecią miarę alternatywnie szesnastki  $e^2 c^2$ , w drugim wykonaniu na trzecią miarę obie wersje, w t. 3 w obu wykonaniach górna wersja, przedostatnia nuta  $h^1$ , w t. 4 na trzecią miarę w pierwszym wykonaniu triola szesnastkowa  $d^2 h^1 a^1$ , w drugim  $d^2 c^2 h^1$ . W zapisie tekstu w rkp. terenowym w zwr. 3 w. 2: „jak córeczce, tak macierzy”.

nr 565 – Melodia bez tekstu w rkp. Kolberga, teka 33, sygn. 1305, k. 73, nr 1163, z lokalizacją: „Rzeczyca”.

W rkp. w t. 1 w drugim wykonaniu na pierwszą miarę triola szesnastkowa  $c^2 d^2 e^2$ , w t. 2 odwrotna kolejność wykonań, przy powtórcie na trzecią miarę również szesnastki  $b^1 g^1$ , t. 3 w drugim

wykonaniu:

Pod pieśnią odesłanie do zbioru K. Kozłowskiego *Lud. Pieśni, podania...*, tam na s. 286 wariant tekstu.

- s. 216 nr 566 – Rkp. Kolberga: rkp. terenowy, teka 43, sygn. 1352, k. 1, z lokalizacją ogólną: „Biał[ogórne], Białawieś” i teka 33, sygn. 1305, k. 11, nr 1951, z lokalizacją: „Białogórne”.

W obu rkp.: melodia zanotowana o sekundę wielką wyżej, w t. 1 w pierwszym wykonaniu na pierwszą miarę alternatywnie  $c^2$ , w drugim na pierwszą miarę szesnastki  $f^2 f^2$ , t. 2 w drugim wyko-

naniu: w t. 4 w pierwszym wykonaniu na trzecią

miarę szesnastki  $c^2 d^2$ , w drugim wykonaniu



nr 568 – Rkp. Kolberga: teka 16, sygn. 1209, k. 7, nr 305, z lokalizacją ogólną: „Płochocin”; teka 13, sygn. 1193, k. 24, nr 1988, z lokalizacją ogólną: „od Ostrołęki”. W obu rkp. tekst bez melodii; w rkp. z teki 13 tekst przekreślony, tam w zwr. 1 brak „niezbędnicy”, a w zwr. 2 brak „niezbędnicę”.

nr 569 – Rkp. Kolberga: teka 33, sygn. 1305, k. 74, nr 1204, z lokalizacją ogólną: „Rzeczyca” – melodia i teka 16, sygn. 1209, k. 16, z lokalizacją jak w tece 33 – tekst, tam jeszcze jedna zwrotka, zob. nr 550 w T. 25.

Melodia zob. DWOK T. 41, nr 730.

nr 570 – Rkp. Kolberga, teka 16, sygn. 1209, k. 16, nr 1138, z lokalizacją ogólną: „Rzeczyca”, tam tekst bez melodii; w rkp.: „niech ją sobie wyłechcą”, a „cy chcą sewcy, cy nie chcą” dopisane jako wariant.

s. 217 nr 571 – Melodia bez tekstu w rkp. Kolberga: rkp. terenowy, teka 42, sygn. 1349, k. 53, bez lokalizacji i teka 33, sygn. 1305, k. 12, nr 1991, z lokalizacją ogólną: „Białogórne”.

Tekst por. DWOK T. 41, nr 425 oraz nr 237 i 238 w suplementcie.

nr 572 – Rkp. Kolberga, teka 33, sygn. 1305, k. 73, nr 1178, z lokalizacją ogólną: „Rzeczyca”.

W rkp. t. 3–4 trzykrotnie powtórzone, pierwotnie zanotowane o sekundę wielką wyżej, następnie zapisane ponownie z notatką: „lepiej w F–dur”; w pierwszym wykonaniu w t. 1 tylko górna wersja, w t. 2 ósemki  $f^1 a^1 a^1$ , w drugim wykonaniu w t. 1 i 2 tylko górna wersja, w trzecim wykonaniu w t. 1 tylko dolna, w t. 2 tylko górna wersja.

nr 573 – Rkp. Kolberga, teka 33, sygn. 1305, k. 73, z lokalizacją ogólną: „Rzeczyca”, tam są to dwie odrębne melodie: pod nr. 1175 takty 1–4 i pod nr. 1173 takty 5–8.

Takty 1–4 zanotowane o sekundę wielką niżej, w t. 2 w pierwszym wykonaniu na trzecią miarę dwie wersje: ósemka  $c^2$  i alternatywnie szesnastki  $e^2 d^2$ , w t. 5–8 melodia zanotowana z dodanymi dwudźwiękami:



nr 574 – W rkp. Kolberga są to dwie odrębne melodie:

t. 1–8: rkp. terenowy, teka 43, sygn. 1352, k. 153 i czystopis, teka 33, sygn. 1305, k. 74, nr 1186;



t. 9–15: rkp. terenowy, teka 43, sygn. 1352, k. 153 i czystopis, teka 33, sygn. 1305, k. 74, nr 1185, wszystkie rkp. z lokalizacją ogólną: „Rzeczyca”.

W t. 1–8 w obu rkp.: w t. 3 na pierwszą miarę alternatywnie  $c^2$ , w t. 5 i 6 tylko górna wersja, t. 7 jak górna wersja w t. 5; w rkp. z teki 43 w t. 4 tylko górna wersja.

W t. 9–12 w obu rkp.: brak znaku powtórki, w t. 11 tylko górna wersja, w rkp. z teki 43 w t. 12  $\sharp$  przy  $f^2$ , na trzecią miarę  $d^2$ , t. 14 zanotowany jako 1. volta, t. 15 jako 2. volta.

- s. 218 nr 575 – Melodia bez tekstu w rkp. Kolberga: rkp. terenowy, teka 42, sygn. 1349, k. 53, bez lokalizacji i teka 33, sygn. 1305, k. 12, nr 1989, z lokalizacją ogólną: „Białogórne”.

W obu rkp. melodia zanotowana o kwintę czystą niżej, w t. 3 w obu wykonaniach na ostatnią miarę alternatywnie  $g^2$ , w t. 4 w pierwszym wykonaniu ostatnia szesnastka alternatywnie  $c^2$ ; w rkp. z teki 33 poniżej zanotowane wersje alternatywne

dla t. 1: w pierwszym wykonaniu: , w drugim: .

Tekst z inną melodią, zob. DWOK T. 41, nr 286.


nr 577 – Rkp. Kolberga, teka 16, sygn. 1209, k. 10, nr 610, z lokalizacją ogólną: „Sierakówek”, tam tekst bez melodii.

nr 579 – Rkp. Kolberga: teka 16, sygn. 1209, k. 14, nr 940 i rkp. terenowy, teka 43, sygn. 1352, k. 19, oba z lokalizacją ogólną: „Kromów”.

W obu rkp. tekst bez melodii zanotowany do słów: „liźcie”, a dalej: „pomaluśku z obycajem, zeby...”.

- s. 219 nr 581 – Rkp. Kolberga: rkp. terenowy, teka 43, sygn. 1352, k. 2 (3 pięciolinia), bez lokalizacji i teka 33, sygn. 1305, k. 12, nr 1977, z lokalizacją ogólną: „Białogórne”.

W obu rkp. melodia zanotowana o tercję małą niżej, w t. 2: w pierwszym wykonaniu na trzecią miarę szesnastki  $f^2 e^2$ , w dru-

gim wykonaniu w rkp. z teki 33: , w rkp. z teki 43

tylko górna wersja z powyższego przykładu, w t. 4: w pierwszym wykonaniu w obu rkp. na pierwszą miarę triola szesnastkowa  $d^2$

$c^2 d^2$ , w rkp. z teki 33 jeszcze wersja alternatywna: zob. górną wersję w powyższym przykładzie, w drugim wykonaniu w obu rkp.:



Por. DWOK T. 41, nr 821 i nr 452 w suplemencie.

**nr 582** – Rkp. Kolberga, teka 16, sygn. 1209, k. 9, poniżej numeru 464, z lokalizacją ogólną: „Zalesie, Rawa”; tamże, k. 10, nr 553, z lokalizacją ogólną: „Chochołów” i tamże, k. 16, nr 1101, z lokalizacją ogólną: „Łążyń”, we wszystkich rkp. tekst bez melodii. Na k. 16 pod nr. 1101 brak fragmentu, zamieszczonego w druku pod taktami 3–4.

Tekst z inną melodią zob. DWOK T. 41, nr 444.

**nr 583** – Rkp. Kolberga: teka 16, sygn. 1209, k. 9, nr 464, z lokalizacją ogólną: „Zalesie, Rawa”, tam tekst bez melodii.


**nr 584** – Melodia bez tekstu w rkp. Kolberga: rkp. terenowy, teka 42, sygn. 1349, k. 53, bez lokalizacji i teka 33, sygn. 1305, k. 12, nr 1984, z lokalizacją ogólną: „Białogórne”.

W obu rkp. melodia zanotowana o sekundę wielką niżej, w t. 1 w obu wykonaniach górna wersja, w t. 3–6 brak znaku powtórki, w t. 3 i 4 tylko górna wersja, w t. 4 na trzecią miarę alternatywnie dodana triola szesnastkowa  $g^1 a^1 cis^2$ .

Tekst z inną melodią zob. DWOK T. 41, nr 372.

- s. 220 **nr 585** – Melodia bez tekstu w rkp. Kolberga: rkp. terenowy, teka 42, sygn. 1349, k. 53, bez lokalizacji i teka 33, sygn. 1305, k. 12, nr 1987, z lokalizacją ogólną: „Białogórne”.

W obu rkp. t. 1–2 w drugim wykonaniu oznaczone „bis”, w t. 3 w obu wykonaniach górna wersja, t. 4 w drugim wyko-

naniu: , wersja zapisana w druku zanotowana alternatywnie tylko w rkp. z teki 33.

Tekst z inną melodią zob. nr 80 w suplemencie.

**nr 586** – W odsyłaczu do *Pieśni ludu polskiego* (zob. DWOK T. 1) winno być: nr 398 (nie 389).

**nr 587** – Rkp. Kolberga: rkp. terenowy, teka 42, sygn. 1349, k. 53, bez lokalizacji i teka 33, sygn. 1305, k. 12, nr 1985, z lokalizacją ogólną: „Białogórne”.

W rkp. z teki 42 zmiana kolejności taktów: po t. 1 zapisany t. 3, a następnie t. 2. W obu rkp. melodia zanotowana o tercję wielką niżej, w t. 4 tylko dolna wersja, takt ten dwukrotnie powtórzony,

t. 5–8 w pierwszym wykonaniu: górna wersja, w t. 6 czwarta nuta  $g^1$ , w drugim wykonaniu w tece 33:



w tece 42 brak t. 2 z powyższego przykładu.

- s. 221 nr 589 – Melodia bez tekstu w rkp. Kolberga: rkp. terenowy, teka 43, sygn. 1352, k. 3 (3 pięciolinia), bez lokalizacji i teka 33, sygn. 1305, k. 12, nr 1994, z lokalizacją ogólną: „Białogórne”.

W rkp. z teki 33 melodia wraz z akompaniamentem fortepianoowym, zob. *Pieśni i melodie ludowe... cz. II (DWOK T. 67/II)*, s. 194, nr 759.

nr 590 – Melodia bez tekstu w rkp. Kolberga: rkp. terenowy, teka 43, sygn. 1352, k. 3 (7 pięciolinia), bez lokalizacji i teka 33, sygn. 1305, k. 12, nr 2001, z lokalizacją ogólną: „Białogórne”; w obu rkp. w t. 3 w drugim wykonaniu na pierwszą miarę triola szesnastkowa  $g^1 a^1 h^1$ .

Tekst bez melodii w rkp. Kolberga, teka 35, sygn. 1315/A, k. 9, z lokalizacją ogólną: „Chochołów, Tretki”.

nr 591 – Rkp. Kolberga: rkp. terenowy, teka 43, sygn. 1352, k. 25, nr 84, bez lokalizacji, tam melodia bez tekstu; teka 33, sygn. 1305, k. 59, nr 536, z lokalizacją: „Ruda Guzowska“, tam melodia z incipitem: „Popielarczyk“. Incipit: „A utonął popielarczyk” w rkp. nieznanego autora, teka 33, sygn. 1309, k. 4, wśród zapisów z Powsina.

W obu rkp. melodia zanotowana o kwartę czystą niżej; w rkp. z teki 43 w t. 1–2 literowe poprawki w zapisie nutowym: w t. 1 przy trzeciej nucie „fis”, w t. 2 nad drugą nutą „d”, nad czwartą w pierwszym wykonaniu „a”, w t. 3 w drugim wykonaniu na pierwszą miarę triola szesnastkowa  $g^1 fis^1 g^1$ , t. 6 w pierwszym wy-

konaniu ; w rkp. z teki 33 w pierwszym wykonaniu

górna wersja, przy powtórcie dolna wersja.

Odsyłacz do *Pieśni ludu polskiego* (zob. DWOK T. 1) dotyczy pieśni nr 360 na s. 416, prawdopodobnie błędnie oznaczonej jako „164”; pod numerem 164 inny tekst.

nr 592 – Rkp. Kolberga: rkp. terenowy, teka 43, sygn. 1352, k. 1 (12 pięciolinia), bez lokalizacji; teka 33, sygn. 1305, k. 11, nr 1965, bez lokalizacji – melodia i teka 16, sygn. 1209, k. 10, nr 549, z lokalizacją ogólną: „Chochołów” – tekst.

W obu zapisach melodia zanotowana o kwartę czystą wyżej, w t. 1 w obu wykonaniach przy  $c^2$  i  $d^2$  dodany  $\sharp$ , t. 4 w drugim wykonaniu na drugą i trzecią miarę ósemki  $e^2 d^2$ .

**nr 593** – Melodia bez tekstu w rkp. Kolberga: rkp. terenowy, teka 43, sygn. 1352, k. 1 (9 pięciolinia), bez lokalizacji i teka 33, sygn. 1305, k. 11, nr 1961, z lokalizacją ogólną: „Chojnataka, pod Mszczonowem”. Tekst bez melodii w rkp. Kolberga: teka 43, sygn. 1352, k. 24, z lokalizacją ogólną: „Książenice, Grodzisk” i teka 16, sygn. 1209, k. 10, nr 542, z lokalizacją ogólną: „Zalesie, Rawa”.

W obu zapisach melodia zanotowana o tercję małą wyżej, w t. 1, 3 i 5 tylko górna wersja, w t. 2 dodana wersja alternatywna:



interiekcje przed w. 2–4.

- s. 222 **nr 595** – Rkp. Kolberga: rkp. terenowy, teka 43, sygn. 1352, k. 153; teka 33, sygn. 1305, k. 73, nr 1184 – melodia i teka 16, sygn. 1209, k. 16, nr 1124 – tekst; wszystkie rkp. z lokalizacją ogólną: „Rzeczyca”.

W obu zapisach melodii w drugim wykonaniu w t. 3 i 4 na pierwszą miarę tylko górna wersja, w zapisie tekstu z teki 16 w zwr. 2 w. 2: „dwa” zamiast „dwie”.

**nr 596** – Rkp. Kolberga, teka 33, sygn. 1305, k. 73, nr 1171, z lokalizacją ogólną: „Rzeczyca”.

W rkp. melodia zanotowana o sekundę wielką niżej, w t. 2 górna wersja, dolna zanotowana poniżej jako wersja alternatywna z ad-


notacją: „lepiej”, t. 4 i 8:

**nr 597** – Rkp. Kolberga, teka 33, sygn. 1305, k. 73, nr 1176, z lokalizacją ogólną: „Rzeczyca” – melodia bez tekstu, zob. DWOK T. 41, nr 869.

**nr 598** – Rkp. Kolberga: teka 33, sygn. 1305, k. 74, nr 1190, z lokalizacją ogólną: „Rzeczyca” – melodia i teka 16, sygn. 1209, k. 8, nr 461, z lokalizacją ogólną: „Zalesie, Rawa” – tekst .

W rkp. w t. 1–4 tylko górna wersja, t. 2:

zmiana rytmu:  $\sharp$  przy  $c^2$ , w t. 5 w obu wykonaniach górna wersja, poniżej zanotowana wersja alternatywna dla t. 3–4:

; w zapisie tekstu w zwr. 2 w. 4:  
„francowata” zamiast „piegowata”.

Tekst bez melodii także w rkp. terenowym Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 70, z lokalizacją ogólną: „Panki”, tam zwr. 2 jak w druku, natomiast zwr. 1 jak nr 637 w T. 25.

s. 223 nr 599 – Zapis jest połączeniem dwóch wariantów melodii bez tekstu w rkp. Kolberga, teka 33, sygn. 1305, k. 73, nr 1164 i nr 1152, oba zapisy z lokalizacją ogólną: „Rzeczyca”.

Pod nr. 1164:



pod nr. 1152:

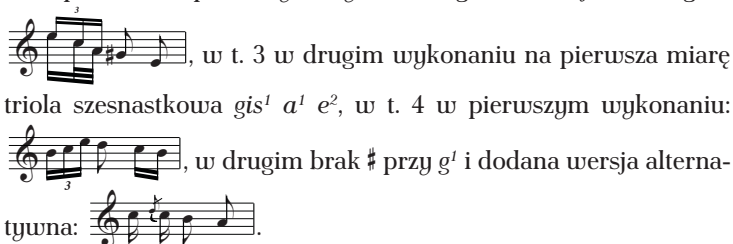


nr 600 – Rkp. Kolberga: teka 33, sygn. 1305, k. 73, nr 1182 – melodia i teka 16, sygn. 1209, k. 16, nr 1120 – tekst; rkp. terenowy, teka 43, sygn. 1352, k. 152 – tylko tekst; wszystkie rkp. z lokalizacją ogólną: „Rzeczyca”.

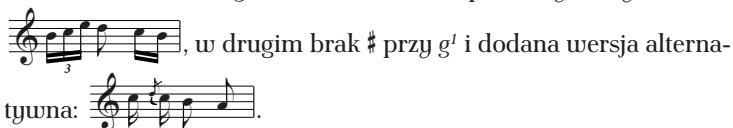
W rkp. w t. 1 # przy  $d^1$ , w t. 3 i 4 # przy  $g^1$ ; w zapisie tekstu w obu rkp. zwr. 1: „słomą bym” zamiast „siecką bym”, w rkp. z teki 16 w. 2 brzmi: „ja bym jej jeść nie gotował”.

nr 601 – Melodia bez tekstu w rkp. Kolberga, teka 33, sygn. 1305, k. 74, nr 1198, z lokalizacją ogólną: „Rzeczyca”.

W rkp. w t. 2 w pierwszym wykonaniu górna wersja, w drugim:



triola szesnastkowa  $gis^1 a^1 e^2$ , w t. 4 w pierwszym wykonaniu:



Tekst z inną melodią, zob. nr 210 w suplementcie. Tekst zwr. 3 z inną melodią, zob. DWOK T. 41, nr 394, melodia por. tamże nr 698.

Odesłanie nad nutami do nr. 564 w T. 25 dotyczy wariantu muzycznego.


W odsyłaczu do *Pieśni ludu polskiego* (DWOK T. 1) brak numeru pieśni, chodzi prawdopodobnie o tekst zamieszczony pod nr. 73.

nr 602 – Rkp. Kolberga: rkp. terenowy, teka 43, sygn. 1352, k. 154, bez lokalizacji; teka 33, sygn. 1305, k. 74, nr 1195 – melodia i teka 16, sygn. 1209, k. 16, nr 1135 – tekst, oba rkp. z lokalizacją ogólną: „Rzeczyca”.




W zapisie melodii w rkp. z teki 43 w t. 1 w obu wykonaniach górna wersja, na drugą miarę  $g^2$ , w t. 3 w obu wykonaniach dolna wersja, w rkp. z teki 33 t. 1 w pierwszym wykonaniu jak w tece 43, w drugim górna wersja.

- s. 224 nr 603 – Melodia bez tekstu w rkp. Kolberga, teka 33, sygn. 1305, k. 74, nr 1197, z lokalizacją ogólną: „Rzeczyca”, zanotowana o kwartę czystą wyżej.

W rkp. w t. 1 w obu wykonaniach dolna wersja, w t. 2 w pierwszym wykonaniu na pierwszą miarę szesnastki  $a^1 c^2$ , w tymże takcie w drugim wykonaniu i w t. 4 w obu wykonaniach na pierwszą

miarę inny rytm: 

nr 604 – Rkp. Kolberga: teka 33, sygn. 1305, k. 74, nr 1191, z lokalizacją ogólną: „Rzeczyca” – melodia i teka 16, sygn. 1209, k. 9, nr 480, z lokalizacją ogólną: „Zalesie, Rawa” – tekst.

W rkp. w pierwszym wykonaniu: t. 2:  t. 4:  w drugim wykonaniu t. 1: 

Odsyłacz do *Kieleckiego* (zob. DWOK T. 18 i 19) błędny. Taki tekst Kolberg zamieścił w *Pieśniach ludu polskiego* (zob. DWOK T. 1), nr 317.

nr 605 – Rkp. Kolberga: teka 33, sygn. 1305, k. 74, nr 1188 – melodia i teka 16, sygn. 1209, k. 16, nr 1131 – tekst, oba rkp. z lokalizacją ogólną: „Rzeczyca”.

W rkp. z teki 33 melodia zanotowana o kwartę czystą wyżej, brak t. 1–2, w t. 5 w pierwszym wykonaniu górna wersja, na drugą miarę szesnastki  $c^2 h^1$ , w drugim wykonaniu przy pierwszej nucie alternatywnie szesnastka  $h^1$ ; w zapisie tekstu w zwr. 1 w. 3: „do roli” zamiast „do kuchni”.

nr 606 – Melodia bez tekstu w rkp. Kolberga: teka 33, sygn. 1305, k. 72, nr 1134, z lokalizacją ogólną: „od Inowłódza, Rzeczyca”. Tekst zwr. 2 bez melodii w rkp. terenowym, teka 43, sygn. 1352,

k. 19 i teka 16, sygn. 1209, k. 14, nr 945, oba rkp. z lokalizacją ogólną: „Kromnów”. Tekst zwr. 1 także w rkp. z teki 16, sygn. 1209, k. 8, nr 459, z lokalizacją ogólną: „Zalesie, Raua” zanotowany jako początek pieśni opublikowanej pod numerem 609.

W rkp. melodia zanotowana o sekundę małą wyżej, w drugim

wykonaniu: t. 1: , w t. 4 również górna wersja, na

pierwszą miarę triola szesnastkowa:  $g^1 fis^1 g^1$ ; w obu zapisach tekstu w zwr. 2: „woły” zamiast „krowy”.

- s. 225 nr 607 – Rkp. Kolberga, teka 33, sygn. 1305, k. 72, nr 1135, z lokalizacją ogólną: „od Inowłodza, Rzeczyca” – melodia i teka 16, sygn. 1209, k. 10, nr 550, z lokalizacją ogólną: „Chochołów” – tekst.

W rkp. melodia zanotowana o kwartę czystą niżej, w t. 1 w pierwszym wykonaniu na trzecią miarę alternatywnie szesnastki  $f^2 d^2$ , w t. 3 w pierwszym wykonaniu na trzecią miarę alternatywnie # przy  $h^1$ , w drugim wykonaniu obie wersje.

Tekst z inną melodią, zob. DWOK T. 41, nr 432 i nr 270 w suplemencie.

nr 608 – Rkp. Kolberga, teka 33, sygn. 1305, k. 72, nr 1140, z lokalizacją ogólną: „od Inowłodza, Rzeczyca”; tam w t. 3 w obu wykonaniach na pierwszą miarę triola szesnastkowa.

nr 609 – Melodia bez tekstu w rkp. Kolberga: teka 33, sygn. 1305, k. 72, nr 1136, z lokalizacją ogólną: „od Inowłodza, Rzeczyca”. Tekst bez melodii w rkp. terenowym Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 70 i teka 16, sygn. 1209, k. 8, nr 459 (zw. 2 i 3), z lokalizacją: „Zalesie, Raua”.

W rkp. melodia zanotowana o sekundę wielką niżej, w t. 3 w pierwszym wykonaniu obie wersje, w górnej wersji na pierwszą miarę szesnastki  $h^1 d^2$ , na drugą ósemka  $es^2$ . W rkp. z teki 16 na początku jeszcze jedna zwrotka jak nr 606 zw. 1 i nr 641 zw. 3.

nr 610 – Rkp. Kolberga, teka 33, sygn. 1305, k. 72, nr 1137, z lokalizacją ogólną: „od Inowłodza, Rzeczyca”.

W rkp. melodia zanotowana o tercję małą wyżej, w t. 2, 4 i 8 tylko górna wersja, t. 5–7 w następującym zapisie:

, dla t. 6 zanotowana poniżej jeszcze jedna wersja alternatywna: .

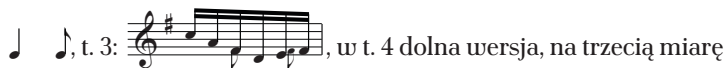
- s. 226 nr 612 – Melodia por. nr 302 w suplemencie.



nr 613 – Melodia bez tekstu w rkp. Kolberga, teka 33, sygn. 1305, k. 73, nr 1144, z lokalizacją ogólną: „Rzeczyca”, tam tylko górna wersja.

nr 614 – Melodia bez tekstu w rkp. Kolberga, teka 33, sygn. 1305, k. 72, nr 1139, z lokalizacją ogólną: „od Inowłodza, Rzeczyca”, zanotowana o kwartę czystą wyżej.

W rkp. w t. 1 tylko górna, w t. 2 tylko dolna wersja w rytmie:



w t. 4 dolna wersja, na trzecią miarę alternatywnie szesnastki  $d^2 e^2$ , w t. 8 i 10 dolna, w t. 9 górna wersja. Tekst z inną melodią, zob. DWOK T. 41, nr 409.

s. 227 nr 615 – Takty 1–4: melodia bez tekstu w rkp. Kolberga, teka 33, sygn. 1305, k. 73, nr 1141, z lokalizacją: „Rzeczyca”, zanotowana o sekundę wielką niżej; tam w t. 4 w pierwszym wykonaniu na pierwszą miarę szesnastki  $d^2 d^2$  lub alternatywnie  $fis^2 e^2$ .

nr 616 – Melodia bez tekstu w rkp. Kolberga, teka 33, sygn. 1305, k. 73, nr 1150, z lokalizacją ogólną: „Rzeczyca”; w t. 1 w obu wykonaniach dolna wersja, t. 4 w drugim wykonaniu rozbudowany



Tekst jak w druku w rkp. Kolberga: 16, sygn. 1209, k. 10, nr 565, z lokalizacją ogólną: „Chochołów” i dopiskiem: „Tretki” i teka 35, sygn. 1315/A, k. 10, z lokalizacją ogólną: „Chochołów, Tretki”; w obu rkp. tekst z inną melodią, zob. DWOK T. 41, nr 385.

nr 617 – Melodia bez tekstu w rkp. Kolberga: teka 33, sygn. 1305, k. 73, nr 1148, z lokalizacją ogólną: „Rzeczyca”.

W rkp. t. 1 w pierwszym wykonaniu: w t. 4 w pierwszym wykonaniu dodana wersja alternatywna:



W rkp. Kolberga, teka 16, sygn. 1209, k. 9, nr 479, z lokalizacją ogólną: „Zalesie, Rawa”, tekst z odesłaniem do innej melodii, zob. *Kaliskie. Supplement* (DWOK T. 79), nr 77.

nr 618 – Rkp. Kolberga: teka 33, sygn. 1305, k. 73, nr 1147, z lokalizacją ogólną: „Rzeczyca” – melodia bez tekstu; teka 16, sygn. 1209, k. 16, nr 1116, z lokalizacją jak w tece 33 – tekst.

W rkp. melodia zanotowana o tercję małą wyżej, t. 2:




w t. 3 w drugim wykonaniu na pierwszą miarę

alternatywnie ósemka  $a^1$ , w t. 4 w pierwszym wykonaniu na drugą miarę alternatywnie ósemka  $d^2$ ; w rkp. tekst stanowi całość z zwr. 2 numeru 437 w T. 25.

- s. 228 nr 619 – Takty 1–4 w rkp. Kolberga: teka 33, sygn. 1305, k. 73, nr 1149 – melodia i teka 16, sygn. 1209, k. 16, nr 1116 – tekst, oba rkp. z lokalizacją ogólną: „Rzeczyca”.


Melodia zanotowana o tercję małą wyżej, w t. 1 odwrotna kolejność

wykonań, t. 2: w pierwszym wykonaniu: 

górna wersja i dodane wersje alternatywne: 

w t. 4 w pierwszym wykonaniu na trzecią miarę ósemka  $g^1$ .

nr 620 – Melodia bez tekstu w rkp. Kolberga, teka 33, sygn. 1305, k. 73, nr 1153, z lokalizacją ogólną: „Rzeczyca”, zanotowana o tercję wielką niżej. W rkp. w t. 1 na trzecią miarę alternatywnie ósemka  $e^2$ , w t. 2 w pierwszym wykonaniu górna, w drugim dolna wersja, przy niej dodana wersja alternatywna: na pierwszą miarę szes-


nastki  $e^2$   $cis^2$ , t. 4 w pierwszym wykonaniu: 

nr 621 – Rkp. Kolberga, teka 33, sygn. 1305, k. 73, nr 1159, z lokalizacją ogólną: „Rzeczyca”.

W rkp. w t. 1 w obu wykonaniach górna wersja, w t. 3 w drugim wykonaniu na drugą i trzecią miarę ósemki  $a^1$   $h^1$ , melodia rozbudowana, po t. 4 jeszcze dwukrotnie powtórzone drugie wykonanie t. 3–4.

nr 622 – Melodia bez tekstu w rkp. Kolberga, teka 33, sygn. 1305, k. 73, nr 1161, z lokalizacją ogólną: „Rzeczyca”.

W rkp. w t. 1 tylko górna wersja, w t. 3 dodana jeszcze jedna wersja alternatywna na trzecią miarę: szesnastki  $a^1$   $fis^1$ ,

w t. 4–7 tylko górna wersja, t. 8: 



Tekst z inną melodią, zob. DWOK T. 41, nr 317. Odsyłacz pod pieśnią błędny.

nr 623 – Melodia bez tekstu w rkp. Kolberga, teka 33, sygn. 1305, k. 73, nr 1158, z lokalizacją ogólną: „Rzeczyca”, zanotowana o sekundę wielką wyżej.

W rkp. w pierwszym wykonaniu: w t. 1 na pierwszą miarę szes-

nastki  $f^1$   $f^2$  lub alternatywnie  $f^1$   $c^2$ , w t. 2 i 4 górna wersja, w t. 3 obie wersje; w drugim wykonaniu: w t. 1 i 2 dolna wersja, w t. 3 i 4 górna wersja.

nr 624 – Rkp. Kolberga, teka 33, sygn. 1305, k. 73, nr 1157, z lokalizacją ogólną: „Rzeczyca”, tam melodia w następującym zapisie:



poniżej dopisana wersja alternatywna dla t. 2: 

nr 625 – Rkp. Kolberga: teka 33, sygn. 1305, k. 73, nr 1154, z lokalizacją ogólną: „Rzeczyca”, tam melodia bez tekstu w następującym



Tekst bez melodii zanotowany dwukrotnie w rkp. z teki 16, sygn. 1209, k. 2: pod nr. 36, z lokalizacją: „Rawa” i pod nr. 48, z notą: „szymbna”; są to odpisy ze zbioru *Ż. Paulego Pieśni ludu polskiego w Galicji...*, s. 180, nr 8, do którego Kolberg odsyła pod pieśnią.

Odsyłacz do *Kieleckiego* winien być: T. 19 (nie 18), nr 366 (nie 536).

s. 230 nr 626 – Takty 1–8 w rkp. Kolberga, teka 33, sygn. 1305, k. 73, nr 1155 – melodia i teka 16, sygn. 1209, k. 16, nr 1129 – tekst; rkp. terenowy, teka 43, sygn. 1352, k. 153 – tekst bez melodii, wszystkie rkp. z lokalizacją ogólną: „Rzeczyca”.

W rkp. melodia zanotowana o tercję wielką niżej, w t. 1 w drugim wykonaniu na pierwszą miarę szesnastki  $e^1$   $a^1$ , w t. 2 w obu wykonaniach na pierwszą miarę dwie szesnastki  $c^2$   $c^2$ , t. 4 w pierwszym

wykonaniu: , w t. 6 tylko górna wersja.

Takty 9–12 w rkp. Kolberga, teka 33, sygn. 1305, k. 73, nr 1156, z lokalizacją ogólną: „Rzeczyca”, tam melodia zanotowana o tercję wielką niżej.

nr 627 – Rkp. Kolberga: teka 33, sygn. 1305, k. 73, nr 1166 – melodia; rkp. terenowy, teka 43, sygn. 1352, k. 153 – tekst; oba rkp. z lokalizacją ogólną: „Rzeczyca”.

W rkp. melodia zanotowana o kwartę czystą wyżej, powtórka obejmuje tylko t. 1–2, a nie 1–4 jak w druku, w t. 1 w pierwszym wykonaniu dolna wersja, w drugim górna, w tym też wykonaniu

dodana jeszcze jedna wersja alternatywna: 

nr 628 – Takty 1–4 w rkp. Kolberga, teka 33, sygn. 1305, k. 73, nr 1168, z lokalizacją ogólną: „Rzeczyca”, melodia zanotowana o kwartę czystą wyżej, tam w t. 1 w drugim wykonaniu na drugą i trzecią miarę ósemka  $g^1$  i szesnastki  $c^2$   $e^2$ , w t. 3 w obu wykonaniach górna wersja.

Takty 5–14 w rkp. Kolberga, teka 33, sygn. 1305, k. 73, nr 1169, z lokalizacją ogólną: „Rzeczyca”, tam w t. 8 w drugim wykonaniu ćwierćnuta z kropką  $c^2$ , w pierwszym wykonaniu: t. 10:

 , t. 12:  , w drugim wykonaniu: w t. 10 górna wersja, druga szesnastka  $g^2$ .

Taktów 13–14 brak.

s. 231 nr 629 – Rkp. Kolberga, teka 33, sygn. 1305, k. 73, nr 1165, z lokalizacją ogólną: „Rzeczyca”.

W rkp. melodia zanotowana o sekundę wielką niżej, w t. 2 w pierwszym wykonaniu trzecia szesnastka  $h^1$ , w t. 3 w obu wykonaniach inny rytm: takt wypełniony sześcioma szesnastkami.

nr 630 – Rkp. Kolberga, teka 42, sygn. 1350, k. 174, nr 362, z lokalizacją: „Rawa, Skierniewice”.

W rkp. melodia zanotowana o sekundę wielką wyżej, w t. 4 na drugą miarę ósemka  $d^2$ , w t. 6 i 10 tylko dolna wersja, pomiędzy t. 6 a 7 jeszcze cztery takty:



w t. 7–8 tylko górna wersja.

nr 631 – Melodia bez tekstu w rkp. Kolberga: teka 33, sygn. 1305, k. 73, nr 1172, z lokalizacją ogólną: „Rzeczyca”.


W rkp. w t. 3 w drugim wykonaniu na trzecią miarę alternatywnie triola szesnastkowa:  $g^l fis^l e^l$ , w t. 4 w obu wykonaniach dolna wersja.

**nr 632** – Melodia bez tekstu w rkp. Kolberga: rkp. terenowy, teka 43, sygn. 1352, k. 4 (4 pięciolinia), bez lokalizacji i teka 33, sygn. 1305, k. 12, nr 2006, z lokalizacją ogólną: „Białogórne”.

W obu rkp. melodia zanotowana o sekundę wielką niżej, w t. 2 w obu wykonaniach górna wersja; w rkp. z teki 43 t. 3 i 4 w pierwszym wykonaniu zanotowane pierwotnie o kwartę czystą wyżej, następnie poprawione i właściwa wersja oznaczona literami.


Tekst bez melodii w rkp. terenowym Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 24, z lokalizacją ogólną: „Książenice, Grodzisk”, tam tekst wariantowy, w. 2: „zrobił chłopca dwórcę”, w. 4: „oj i panowej córce”.

- s. 232 **nr 634** – Rkp. Kolberga: teka 33, sygn. 1305, k. 59, nr 514, z lokalizacją ogólną: „Zalesie, Rawa” – melodia i teka 16, sygn. 1209, k. 8, nr 457, z lokalizacją ogólną: „Brudzyń” – tekst. W obu rkp. w t. 3 w drugim wykonaniu na trzecią miarę  $cis^2$ , t. 4:

; w zapisie tekstu w obu rkp. w zur. 2: „buzi” zamiast „gęby”.

**nr 635** – Rkp. Kolberga: rkp. terenowy, teka 43, sygn. 1352, k. 67, z lokalizacją: „Zalesie”; teka 33, sygn. 1305, k. 59, nr 506 – melodia, z lokalizacją ogólną: „Zalesie p. Skierniewicami”.

W obu rkp. melodia zanotowana o sekundę wielką wyżej, brak zna-

ku powtórki; w rkp. z teki 43 w t. 1 inny rytm: 

a tekst wariantowy, w. 3 i 4 brzmi: „choćbym wołał, nie usłyszysz, będzie myśleć, iż to inszy”, a po nich tylko fragment: „choćbym strzelił”.

W rkp. z teki 33 odesłanie do tekstu z teki 16, sygn. 1209, k. 4, nr 97, zob. *Kaliskie – Sieradzkie* (DWORK T. 46), s. 31, nr 45.

**nr 637** – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 70, z lokalizacją ogólną: „Panki”, tam tekst bez melodii. W rkp. zur. 1 jak w druku, a pod nią jeszcze tekst jak nr 598 zur. 2 w T. 25.


W *Pieśniach ludu polskiego* (zob. DWORK T. 1), do których odsyła Kolberg (bez numeru) takiego tekstu lub jego wariantu brak.

- s. 233 **nr 639** – Takty 5–8 w rkp. Kolberga, teka 33, sygn. 1305, k. 72, nr 1133, z lokalizacją: „od Inowłodza, Rzeczyca”.

W rkp. w t. 5 w obu wykonaniach dolna wersja, w pierwszym

wykonaniu dodana wersja alternatywna: , w t. 6

w obu wykonaniach górna wersja, na trzecią miarę w pierwszym wykonaniu szesnastki  $fis^1 e^2$ , w drugim ósemka  $g^1$ , w t. 7 w drugim wykonaniu na trzecią miarę alternatywnie szesnastki  $g^1 g^1$ , w t. 8 w pierwszym wykonaniu na trzecią miarę ósemka  $fis^1$ , lub alter-

natywnie: , w drugim wykonaniu na trzecią miarę ósemka  $g^1$ .

nr 640 – Por. nr 281 w suplementcie.

nr 641 – Rkp. Kolberga, teka 16, sygn. 1209, k. 8, nr 459, z lokalizacją: „Zalesie, Rawa”, tam zwr. 3 i 4; w tym rkp. jeszcze jedna zwrotka jak nr 609 zwr. 2, zob. też przypis do tego numeru.

Por. nr 281 w suplementcie.

nr 642 – Rkp. Kolberga: teka 33, sygn. 1305, k. 59, nr 519 – melodia, takty 1–4 i teka 16, sygn. 1209, k. 9, nr 472 – tekst, oba rkp. z lokalizacją ogólną: „Zalesie, Rawa”.

W rkp. w t. 3 w obu wykonaniach dolna wersja, w t. 4 w pierwszym wykonaniu alternatywnie i w drugim wykonaniu na pierwszą miarę ósemka  $d^2$ .

Por. *Kaliskie. Supplement* (DWORK T. 79), nr 54.

nr 643 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 70, z lokalizacją ogólną: „Panki”.

nr 646 – Rkp. Kolberga: rkp. terenowy, teka 43, sygn. 1352, k. 28, nr 149, bez lokalizacji; teka 33, sygn. 1305, k. 60, nr 555 – melodia, z lokalizacją ogólną: „Sokule” i teka 16, sygn. 1209, k. 9, nr 497, z lokalizacją ogólną: „Zalesie, Rawa” – tekst.

W obu zapisach muzycznych, w obu wykonaniach: t. 1:



w t. 2 na pierwszą miarę inny rytm: triola szesnastkowa, w t. 4 na pierwszą miarę dolna, na trzecią górna wersja; w rkp. z teki 33 w t. 4 w obu wykonaniach na pierwszą miarę triola szesnastkowa. W obu zapisach tekstu dwa ostatnie wiersze wariantowe: „Ja fartuszkiem, ty kożuszkiem, wykręćże się do mnie brzuszkiem”.

- s. 235 nr 648 – Rkp. Kolberga: teka 1, sygn. 1122, k. 6, z lokalizacją: „od Łowicza” i teka 36, sygn. 1323, k. 16, z lokalizacją: „Ruda Guzowska”, tam wśród melodii zatytułowanych: „Walce – Kontredanse”, melodia zanotowana o sekundę wielką wyżej.


W obu rkp.: w t. 4 w drugim wykonaniu ósemka i ćwierćnuta  $f^2$ , w t. 5 w pierwszym wykonaniu na pierwszą miarę dwie szesnastki  $c^1 e^1$ , w drugim wykonaniu na pierwszą miarę ósemka  $c^1$ , t. 7–8

w drugim wykonaniu: 

nr 649 – Rkp. Kolberga, teka 33, sygn. 1305, k. 74, nr 1199, z lokalizacją ogólną: „Rzeczyca”, tam melodia zanotowana o tercję wielką wyżej, w t. 2 na pierwszą miarę alternatywnie ósemka  $cis^2$ .

nr 650 – Rkp. Kolberga: teka 33, sygn. 1305, k. 73, nr 1170 – melodia i teka 16, sygn. 1209, k. 16, nr 1115 – tekst, oba rkp. z lokalizacją ogólną: „Rzeczyca”.

W zapisie melodii w t. 1 w pierwszym wykonaniu górna wersja, w

drugim: , w t. 2 w pierwszym wykonaniu górna

wersja, na drugą miarę ósemka  $d^2$ , w drugim wykonaniu dolna wersja, w t. 3 w pierwszym wykonaniu dolna wersja, na trzecią miarę

obie wersje, w drugim wykonaniu: . W zapisie

tekstu w zwr. 1 w. 4: „bo z Michałem dobrze spać”, w zwr. 2 w. 2: „sypiacie” zamiast „gadacie”.

nr 651 – Rkp. Kolberga, teka 33, sygn. 1305, k. 74, nr 1206, z lokalizacją ogólną: „Rzeczyca”, tam melodia zanotowana o sekundę wielką wyżej; w t. 2 w pierwszym wykonaniu ostatnia szesnastka  $e^2$ , w t. 4 w obu wykonaniach dolna wersja.


s. 236 nr 652 – Rkp. Kolberga: teka 16, sygn. 1209, k. 16, nr 1121 i rkp. terenowy, teka 43, sygn. 1352, k. 152, oba rkp. z lokalizacją ogólną: „Rzeczyca”, w obu rkp. tekst zwr. 1–2 bez melodii.

W odsyłaczu do *Pieśni ludu polskiego* (zob. DWOK T. 1) winno być: nr 152, tam wariant tekstu.

nr 653 – Rkp. Kolberga, teka 33, sygn. 1305, k. 73, nr 1162, z lokalizacją ogólną: „Rzeczyca”, tam tylko melodia.

W rkp. w t. 1 w pierwszym wykonaniu dolna wersja i doda-

na wersja alternatywna: , w drugim wykonaniu

dolna wersja i dodana wersja alternatywna: ,

w t. 3 w pierwszym wykonaniu na pierwszą miarę dolna, na drugą i trzecią miarę górna wersja, w t. 4 w obu wykonaniach na pierwszą miarę dolna wersja.

nr 654 – Pod pieśnią odesłanie do zbioru K. Kozłowskiego *Lud. Pieśni, podania...*, tam jeszcze jedna zwrotka.

nr 656 – Rkp. Kolberga: teka 33, sygn. 1305, k. 53, nr 275, z lokalizacją: „Brzozów, pod Iłowem” – melodia i teka 16, sygn. 1209, k. 7, nr 304, z lokalizacją ogólną: „Płochocin” – tekst zwr. 1–3; teka 13, sygn. 1193, k. 24, nr 1987, z lokalizacją ogólną: „od Ostrołęki” – tam tekst zwr. 1 i 2 i przekreślony nr: „1987”.

W rkp. melodia zanotowana o kwintę czystą niżej, w t. 1–2 tylko górna wersja.

Odsyłacze do *Pieśni ludu polskiego* (zob. DWOK T. 1) dotyczą prawdopodobnie drobnych podobieństw w tekście; odsyłacz do cz. II *Krakowskiego* (DWOK T. 6) nr 49 dotyczy wariantu zwrotek 3 i 4; odesłanie do *Kieleckiego* (DWOK T. 18 i 19) błędne.

- s. 237 nr 657 – Rkp. Kolberga: rkp. terenowy, teka 43, sygn. 1352, k. 20 i teka 33, sygn. 1305, k. 68, nr 947, oba rkp. z lokalizacją ogólną: „Kromnów” – w obu rkp. melodia; rkp. terenowy, teka 43, sygn. 1352, k. 152 i teka 16, sygn. 1209, k. 16, nr 1122, oba rkp. z lokalizacją ogólną: „Rzeczyca” – w obu rkp. tekst.

W obu rkp. melodia zanotowana o kwartę czystą niżej, w rkp. z teki 43 t. 1–2 w drugim wykonaniu oznaczone znakiem powtórki, w t. 2 na trzecią miarę alternatywnie ósemka *h*<sup>1</sup>. W obu rkp. w zwr. 1 w. 1: „Jabłka duże, gruszki małe” i „w Rzeczycy” zamiast „w Kromnowie”.

W obu zapisach melodia połączona z innym tekstem, opublikowanym przez Koloberga w T. 25 nr 510, zob. przypis do tego numeru.

nr 658 – Melodia bez tekstu w rkp. Kolberga: rkp. terenowy, teka 43, sygn. 1352, k. 25, nr 109, bez lokalizacji i teka 33, sygn. 1305, k. 10, nr 1891, z lokalizacją ogólną: „Ruda Guzowska”.

W obu rkp. w t. 1–4 tylko górna wersja, w t. 6 w obu wykonaniach górna wersja, w drugim wykonaniu na trzecią miarę ósemka *b*<sup>1</sup>.

- s. 238 nr 659 – Melodia bez tekstu w rkp. Kolberga, teka 33, sygn. 1305, k. 79, nr 1408, z lokalizacją: „od Iłowa, Brzozów”, tam oba wykonania, t. 3–4 jeszcze raz powtórzone.

nr 660 – Rkp. Kolberga: teka 33, sygn. 1308/II, k. 27v., bez lokalizacji i teka 33, sygn. 1308/I, k. 3, nr 289, z lokalizacją: „Giżyce i Brzozów pod Iłowem”, w obu rkp. melodia bez tekstu; teka 16, sygn. 1209, k. 7, nr 307, z lokalizacją ogólną: „Płochocin” – tekst zwr. 1; teka 35, sygn. 1315/A, k. 9, z lokalizacją ogólną: „Sierakówek”, tam tekst zwr. 2, w obu rkp. bez melodii.

W obu zapisach z teki 33 melodia zanotowana o tercję małą wyżej; w rkp. o sygn. 1308/II, k. 27v. kolejna próba zapisania t. 5–8 skreślona przez Kolberga:





w rkp. o sygn. 1308/I, k. 3, nr 289 w t. 1 w obu wykonaniach górna wersja, w t. 2 w pierwszym wykonaniu na pierwszą

miarę ósemka  $e^2$ , t. 7 w drugim wykonaniu: 

Melodia z innym tekstem, zob. nr 660 w T. 25.

Odsyłacz do *Kieleckiego* błędny, w cz. II tej monografii (zob. DWOK T. 19), nr 21 zwr. 2 – wariant zurotki 2.

**nr 662** – Melodia bez tekstu w rkp. Kolberga: rkp. terenowy, teka 43, sygn. 1352, k. 27, nr 28, z lokalizacją ogólną: „Guzów, Ruda” i teka 33, sygn. 1305, k. 10, nr 1897, z lokalizacją ogólną: „Ruda Guzowska, Sokule”.

W obu rkp. w t. 1 w obu wykonaniach na trzecią miarę szesnastki  $d^2 c^2$ , w t. 3 w obu wykonaniach na pierwszą miarę triola szesnastkowa  $d^1 e^1 fis^1$ .

Tekst por. nr 199 w suplementcie.

**nr 663** – Rkp. Kolberga: teka 7, sygn. 1156, k. 38; teka 33, sygn. 1305, k. 47, nr 13 – melodia i teka 16, sygn. 1209, k. 3, nr 31 – tekst, wszystkie rkp. z lokalizacją: „od Kiernozi, Osmolna”.

W rkp. z teki 16 odesłanie Kolberga do pierwodruku melodii z tekstem w *Pieśniach ludu polskiego*, Poznań 1842–45, s. 35, nr 40, przedruk: *Pieśni i melodie ludowe... cz. I* (DWOK T. 67/I), s. 75, nr 40.

s. 239 **nr 664a** – Rkp. Kolberga: teka 7, sygn. 1156, k. 38, z lokalizacją: „od Żychlina, (Zarembów)”; teka 33, sygn. 1305, k. 47, nr 15 – melodia i teka 16, sygn. 1209, k. 3, nr 45 – tekst; oba rkp. z lokalizacją: „Zarembów, pod Żychlinem”.

W obu rkp. melodia zanotowana o tercję małą wyżej. W rkp. z teki 16 odesłanie Kolberga do pierwodruku melodii z tekstem w *Pieśniach ludu polskiego*, Poznań 1842–45, s. 54, nr 60, przedruk: *Pieśni i melodie ludowe... cz. I* (DWOK T. 67/I), nr 60.

**nr 664b** – Rkp. Kolberga, teka 16, sygn. 1209, k. 3, nr 57, z lokalizacją: „Zarembów pod Żychlinem”.

Ten tekst Kolberg opublikował wcześniej w T. 25, nr 33 wraz z zapisem nutowym i odesłaniem do pierwodruku melodii z tekstem w „Przyjacielu Ludu” R. 14: 1847, nr 2, przedruk: *Pieśni i melodie ludowe... cz. I* (DWOK T. 67/I), nr 178, zob. przypis do numeru 33.

**nr 665** – Rkp. Kolberga: teka 7, sygn. 1157, k. 11, z lokalizacją: „od

Kiernozi (Złaków Borowy)”, tam melodia i zwr. 1–2; teka 33, sygn. 1305, k. 47, nr 21 – melodia i teka 16, sygn. 1209, k. 3, nr 51 – tekst, oba z lokalizacją: „Złaków Borowy, pod Łowiczem”.

W obu zapisach melodii w t. 4 i 6 tylko dolna wersja.

W rkp. z teki 16 odesłanie Kolberga do pierwodruku melodii z tekstem w *Pieśniach ludu polskiego* wydanych w Poznaniu 1842–1845, nr 125; przedruk: *Pieśni i melodie ludowe... cz. I* (DWOK T. 67/I), nr 125.

nr 666 – Rkp. Kolberga, teka 33, sygn. 1305, k. 47, nr 1 – melodia i teka 16, sygn. 1209, k. 3, nr 31 – tekst; oba rkp. z lokalizacją: „od Łowicza”.

W rkp. z teki 16 odesłanie Kolberga do pierwodruku melodii z tekstem w *Pieśniach ludu polskiego*, Poznań 1842–45, nr 3; przedruk: *Pieśni i melodie ludowe... cz. I* (DWOK T. 67/I), nr 3.

s. 240 nr 667 – Rkp. Kolberga: teka 7, sygn. 1156, k. 38, tam melodia i zwr. 1–2; teka 33, sygn. 1305, k. 47, nr 7 – melodia i teka 16, sygn. 1209, k. 3, nr 37 – tekst; wszystkie rkp. z lokalizacją: „od Żychlina”.

W obu zapisach melodia zanotowana o kwintę czystą niżej, w t. 2 na trzecią miarę ósemka  $h^1$ .

W rkp. z teki 16 odesłanie Kolberga do pierwodruku melodii z tekstem w *Pieśniach ludu polskiego*, Poznań 1842–45, nr 18; przedruk: *Pieśni i melodie ludowe... cz. I* (DWOK T. 67/I), s. 35 nr 18.

nr 668 – Rkp. Kolberga, teka 33, sygn. 1305, k. 47, nr 8 – melodia i teka 16, sygn. 1209, k. 3, nr 38 – tekst, oba rkp. z lokalizacją: „od Łowicza”.


W rkp. melodia zanotowana o sekundę wielką niżej, w t. 1 w pierwszym wykonaniu dolna, w drugim górna wersja, w t. 4 w pierwszym wykonaniu górna, w drugim dolna wersja.

W rkp. z teki 16 odesłanie Kolberga do pierwodruku melodii z tekstem w *Pieśniach ludu polskiego*, Poznań 1842–45, nr 26; przedruk: *Pieśni i melodie ludowe... cz. I* (DWOK T. 67/I), s. 55, nr 26.

Pod pieśnią odesłanie do zbioru K.W. Wójcickiego *Pieśni ludu Białochrobatów...*, tam w T. 2 na s. 208 wariant tekstu.

nr 669 – Rkp. Kolberga: rkp. terenowy, teka 43, sygn. 1352, k. 20, tam melodia z pierwszą zwrotką; teka 33, sygn. 1305, k. 68, nr 944 – melodia i teka 16, sygn. 1209, k. 14, nr 962 – tekst zwr. 1; wszystkie rkp. z lokalizacją ogólną: „Kromnów”.

W obu zapisach w t. 2 tylko górna wersja, w t. 3 na trzecią miarę

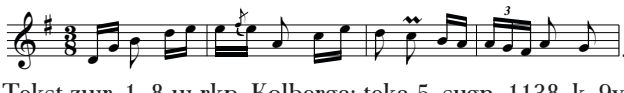
ósemka *fis*<sup>2</sup>, w t. 4 dodana wersja alternatywna:   
 w rkp. z teki 43 w t. 7 tylko górna wersja; w zapisie tekstu w rkp. terenowym: „Kasiu” zamiast „Maryś”, w rkp. z teki 16 zapis jak w druku i nadpisany wariant: „Kasiu”.

- s. 241 nr 671 – Rkp. Kolberga, teka 33, sygn. 1305, k. 61, nr 596 – melodia bez tekstu. W rkp. zapis melodii następujący:



nr 672 – Melodia w rkp. Kolberga, teka 33, sygn. 1305, k. 17, nr 2196, z lokalizacją ogólną: „od Inowłódza, Rzczyca, Glina”.

W rkp. w t. 2 w drugim wykonaniu i w t. 4 w obu wykonaniach na pierwszą miarę triola szesnastkowa *a*<sup>1</sup> *g*<sup>1</sup> *fis*<sup>1</sup>, w t. 2 w drugim wykonaniu na trzecią miarę szesnastki *h*<sup>1</sup> *c*<sup>2</sup>, poniżej zanotowana wersja alternatywna dla pierwszego wykonania t. 1–4:



Tekst zwr. 1–8 w rkp. Kolberga: teka 5, sygn. 1138, k. 9v., z lokalizacją: „od Żychlina (Chochółów)”; teka 35, sygn. 1315/A, k. 10, tam wśród zapisów z Chochółowa i Tretok i teka 16, sygn. 1209, k. 10, nr 564, z lokalizacją ogólną: „Chochółów”, w tych trzech rkp. tekst z inną melodią, zob. DWOK T. 41, nr 460.

nr 673 – Rkp. Kolberga, teka 16, sygn. 1209, k. 2, nr 35, tam tylko tekst; jest to odpis ze zbioru *Ż. Paulego Pieśni ludu polskiego w Galicji*, Lwów 1838, s. 190, nr 10.

- s. 242 nr 674 – Rkp. Kolberga: t. 3–6 w rkp. z teki 33, sygn. 1305, k. 74, nr 1203 – melodia i teka 16, sygn. 1209, k. 16, nr 1137 – tekst, oba rkp. z lokalizacją ogólną: „Rzczyca”.


W zapisie melodii t. 3–6 dwukrotnie powtórzone, w t. 4 brak znaku powtórki, w obu wykonaniach na pierwszą miarę górna wersja, na trzecią obie wersje, przy czym w drugim wykonaniu ostatnia szesnastka *a*<sup>2</sup>, w t. 5 w pierwszym wykonaniu górna wersja, w drugim:



w t. 6 w obu wykonaniach dolna wersja;

w zapisie tekstu: „da, pilnuj się kowadła”, a „trzymaj” nadpisane jako wariant.


**nr 675** – Rkp. Kolberga: rkp. terenowy, teka 43, sygn. 1352, k. 153, teka 33, sygn. 1305, k. 73, nr 1183 – melodia i teka 16, sygn. 1209, k. 16, nr 1123 – tekst; wszystkie rkp. z lokalizacją ogólną: „Rzeczyca”.


Melodia w obu zapisach zanotowana o kwartę czystą niżej, w t. 1 rytm: , w t. 2 ósemka  $d^2$ , w t. 5 tylko górna wersja, t. 6 jak t. 2. W rkp. terenowym w zwr. 1: „z księdza” zamiast „z klechy” i „dziewczyń” zamiast „panienek”.

**nr 676** – Takty 5–8 w rkp. Kolberga, teka 33, sygn. 1305, k. 74, nr 1187, z lokalizacją ogólną: „Rzeczyca”.

s. 243 **nr 677** – Rkp. Kolberga, teka 33, sygn. 1305, k. 17, nr 2195, z lokalizacją ogólną: „od Inowłodza, Rzeczyca, Glina”.


W rkp. w t. 1 dodana wersja alternatywna: , t. 4

w drugim wykonaniu: , w t. 6 tylko dolna wersja, w t. 8 w pierwszym wykonaniu na drugą i trzecią miarę ćwierćnuta  $c^2$ ,

t. 7 i 8 w drugim wykonaniu: .

**nr 679** – Rkp. Kolberga: teka 1, sygn. 1122, k. 6v., z lokalizacją: „od Zakroczyrna (Głusk)”, tam melodia i tekst; rkp. terenowy, teka 43, sygn. 1352, k. 21, bez lokalizacji i teka 33, sygn. 1305, k. 68, nr 961, z lokalizacją ogólną: „Kromnów”, w rkp. z teki 43 i 33 melodia bez tekstu.

We wszystkich rkp. melodia zanotowana o sekundę wielką wyżej, w pierwszym wykonaniu: górna wersja, w t. 2 na trzecią miarę  $f^1$  lub alternatywnie na drugą i trzecią miarę ósemki  $c^2$   $b^1$ , w drugim

wykonaniu t. 2: .

**nr 680** – Rkp. Kolberga: teka 1, sygn. 1122, k. 6v., z lokalizacją: „od Zakroczyrna (Głusk, Łosia Wólka)”, tam melodia i tekst jak pod nutami; teka 33, sygn. 1305, k. 68, nr 963, z lokalizacją ogólną: „Kromnów” – melodia i teka 16, sygn. 1209, k. 8, nr 375, z lokalizacją ogólną: „Czerniaków” – tekst.

W obu zapisach melodii brak znaków powtórki, w t. 5 tylko dolna wersja, w t. 6 na pierwszą miarę obie wersje, dalej tylko górna, w t. 7 obie wersje, t. 8 brak.

W rkp. Kolberga, teka 1, sygn. 1122, k. 6r., z lokalizacją: Sochaczew” do tekstu: „Kozuszek barani, capecka” zachował się zapis nutowy, zob. nr 333 w suplementcie.


s. 244 **nr 681** – Takty 1–8 w rkp. Kolberga: teka 1, sygn. 1122, k. 6, z lokalizacją: „od Zakroczyrna (Głusk)”, tam z tekstem jak w druku i teka 33, sygn. 1305, k. 68, nr 965, z lokalizacją ogólną: „Kromnów” – melodia. W obu rkp. tylko dolna wersja, w t. 5 na trzecią miarę  $h^1$ , w t. 6 na trzecią miarę  $e^2$ , w t. 7 obie wersje, druga szesnastka  $d^2$ .

**nr 682** – Rkp. Kolberga: teka 1, sygn. 1122, k. 6, z lokalizacją: „od Sochaczewa (Brochów)”, tam nad melodią notatka „Polski”; rkp. terenowy, teka 43, sygn. 1352, k. 19, z lokalizacją ogólną: „Kromnów”; rkp. terenowy, teka 42, sygn. 1350, k. 186 (s. 2, 3 pięciolinia), z lokalizacją: „Kromnów”, tam wśród melodii zatytułowanych „Polonezy”.

We wszystkich rkp. w t. 1 na drugą miarę dwie ósemki  $d^2$   $d^2$ , w t. 3 i 4 w obu wykonaniach górna wersja, w t. 3 w pierwszym wykonaniu na drugą miarę: w rkp. z teki 1 i 42 pierwsza szesnastka  $h^1$ , w rkp. z teki 43 dwie ósemki  $h^1$   $h^1$ ; w rkp. z teki 1 i 42 tekst jak w druku, a w rkp. terenowym brak słów: „i tę jej wzięli”.

**nr 683** – Rkp. Kolberga: teka 1, sygn. 1122, k. 6, z lokalizacją: „od Hłowa”, tam nad melodią notatka „Polski”; rkp. terenowy, teka 43, sygn. 1352, k. 28, nr 154 bez lokalizacji; rkp. terenowy, teka 42, sygn. 1350, k. 186 (s. 1, 13 pięciolinia), z lokalizacją: „Guzów, Ruda”, tam wśród melodii zatytułowanych „Polonezy”.

We wszystkich rkp. w t. 2 w pierwszym i drugim wykonaniu tylko dol-

na wersja, w t. 3 i 4 dodane dwudźwięki: w t. 3: 

w t. 4 przy pierwszej nucie tercja  $f^1$ , w tymże takcie na drugą miarę zmiana rytmu: triola ósemkowa, po t. 6 dodane jeszcze kolejne sześć taktów: dwukrotne powtórzenie t. 1–2: t. 1 dolna wersja, t. 2 górna wersja z dodanymi dolnymi tercjami przy pierwszej i piątej nucie oraz dwukrotne powtórzenie t. 6; w rkp. z teki 1 w t. 1 w pierwszym wykonaniu dolna, w drugim górna wersja, w rkp. z tek 42 i 43 w t. 1 w obu wykonaniach obie wersje. W rkp. z teki 1 brak słów zanotowanych pod t. 2; w rkp. z tek 42 i 43 tekst wariantowy:

„A szła koło mnie, pomacała mnie,  
i ja ją musiał, bo mi się ruszał”.

**nr 684** – Melodia bez tekstu w rkp. Kolberga: rkp. terenowy, teka 43, sygn. 1352, k. 27, nr 17, z lokalizacją ogólną: „Guzów”, rkp. tere-

nowy, teka 42, sygn. 1350, k. 186 (s. 1, 11 pięciolinia), z lokalizacją: „Guzów”, tam wśród melodii zatytułowanych „Polonezy” i teka 1, sygn. 1122, k. 6, z lokalizacją: „od Bolimowa”, tam nad melodią notatka „Polski”.

We wszystkich rkp. w obu wykonaniach tylko górna wersja, tylko w t. 2 w drugim wykonaniu na trzecią miarę dolna wersja, po t. 6 jeszcze w rkp. z teki 1:



w pozostałych rkp. tylko t. 1–2 z powyższego przykładu, tam w t. 2 trzecia nuta  $h'$ .

Tekst bez melodii w rkp. Kolberga, teka 16, sygn. 1209, k. 3, nr 9, z lokalizacją: „Podłęź”. Zob. też *Pieśni i melodie ludowe... cz. II* (DWOK T. 67/II), nr 743.

- s. 245 nr 685 – Melodia bez tekstu w rkp. Kolberga: rkp. terenowy, teka 43, sygn. 1352, k. 28, nr 160, bez lokalizacji, tam nad melodią notatka: „Polonez”; rkp. terenowy, teka 42, sygn. 1350, k. 186 (s. 1, 13 pięciolinia), z lokalizacją: „Ruda”, tam wśród melodii zatytułowanych „Polonezy” i teka 1, sygn. 1122, k. 6, z lokalizacją: „od Łowicza”, tam nad melodią notatka: „Polski”.

We wszystkich rkp. w t. 1 w pierwszym wykonaniu dolna wersja, w drugim górna, w t. 2 w pierwszym wykonaniu trzecia nuta  $c^2$ , w tym takcie i w t. 4 w drugim wykonaniu na pierwszą miarę ćwierćnuta  $c'$ ; w rkp. z teki 43 z k. 28 w t. 3 w pierwszym wykonaniu obie wersje, w drugim tylko górna.

Wariant melodii w rkp. Kolberga: rkp. terenowy, teka 43, sygn. 1352, k. 25, nr 108, i teka 33, sygn. 1305, k. 10, nr 1890, oba rkp. bez lokalizacji, tam zapis następujący:



nr 686 – Rkp. Kolberga, teka 33, sygn. 1305, k. 29, nr 18 – melodia i teka 13, sygn. 1193, k. 23, nr 1959 – tekst, oba rkp. z lokalizacją: „Wilanów pod Warsz[awą]”.

W rkp. z teki 33 odesłanie Kolberga do pierwodruku w *Pieśniach ludu polskiego*, Poznań 1842–1845, nr 118; przedruk: *Pieśni i me-*

*lodie ludowe... cz. I (DWOK T. 67/I), nr 118.*

Melodia i tekst opublikowane już wcześniej w T. 25, nr 118.

**nr 687** – Rkp. Kolberga, teka 33, sygn. 1305, k. 30, nr 53, z lokalizacją: „Babice” – melodia, nad nutami notatka Kolberga: „Polka” i teka 13, sygn. 1193, k. 24, nr 1981, z lokalizacją ogólną: „Ostrołęka”, tam obszerniejszy tekst (zob. nr 228 w T. 25).

W rkp. w t. 4 w pierwszym wykonaniu górna wersja, t. 1–4 w drugim wykonaniu:



pod t. 1–4 w pierwszym wykonaniu dopisany akompaniament:



**nr 688** – Rkp. Kolberga, teka 33, sygn. 1305, k. 30, nr 54 – melodia, z lokalizacją: „Czerniaków”, nad melodią notatka: „Polka” i teka 13, sygn. 1193, k. 24, nr 1982 – tekst.

W rkp. melodia z akompaniamentem fortepianowym:



s. 246–249 nr 690–700 – W archiwum Kolberga, sygn. 3194, k. 35 zachowała się odbitka korektorska z poprawkami i uzupełnionymi tekstami pieśni nr 691 i 693, zob. następne przypisy, a także z uwagą drukarza: „tekst w manuskrypcie”.

s. 246 **nr 690** – Melodia bez tekstu w rkp. Kolberga, teka 33, sygn. 1305, k. 31, nr 113, z lokalizacją: „od Warszawy”; tekst bez melodii w rkp.

Kolberga: rkp. terenowy, teka 43, sygn. 1352, k. 20 i teka 16, sygn. 1209, k. 14, nr 967, z lokalizacją ogólną: „Kromnów”.

W zapisie melodii w t. 1–4 brak znaku powtórki, w t. 3 na pierwszej miarę dwie ósemki  $d^2$ , w t. 4 pierwsza ósemka  $d^2$ , w t. 5 w obu wykonaniach dolna wersja, w t. 7–8 w pierwszym wykonaniu gór-

na wersja, w drugim: 

nr 691 – Melodia bez tekstu w rkp. Kolberga, teka 33, sygn. 1305, k. 31, nr 118, z lokalizacją: „Warszawa”, tam brak notatki: „Krakowiak”, brak znaku powtórki w t. 3, drugie wykonanie obejmuje t. 1–2 i 5–6.

Tekst zur. 1 zanotowany przez Kolberga pod nutami na odbitce korektorskiej, sygn. 3194, k. 34, z naniesionym odesłaniem do zbioru K. Kozłowskiego, *Lud. Pieśni, podania...*, s. 285, u Kozłowskiego taki sam tekst.

nr 692 – Melodia bez tekstu w rkp. Kolberga, teka 33, sygn. 1305, k. 33, nr 185, z lokalizacją jak w druku; tam w t. 3 na pierwszą miarę alternatywnie cztery szesnastki  $e^2 h^1 c^2 h^1$ , w drugim wykonaniu: w t. 5 na pierwszą miarę ósemki  $a^1 h^1$ .

Tekst zanotowany przez Kolberga na odbitce korektorskiej, sygn. 3194, k. 34, pod nutami zur. 1, a obok tekst zur. 2; tam z naniesionym odesłaniem do zbioru K. Kozłowskiego, *Lud. Pieśni, podania...*, s. 285, u Kozłowskiego taki sam tekst.

s. 247 nr 693 – Pod pieśnią odsyłacz do zbioru K. Kozłowskiego, *Lud. Pieśni, podania...*, u Kozłowskiego na s. 278 nr 83 tekst jak zur. 1, a na s. 281 nr 102 – jak zur. 2.

nr 694 – Rkp. Kolberga, teka 33, sygn. 1305, k. 43, nr 570, bez lokalizacji, tam melodia bez tekstu zanotowana o kwartę czystą wyżej. W rkp. w drugim wykonaniu: w t. 1 dodana wersja alternatywna:



w t. 2 pierwsza ósemka alternatywnie  $c^2$ , w t. 3 ćwierćnuta  $fis^1$ , w t. 4 w obu wykonaniach pierwsza ósemka  $a^1$ .

nr 695 – Rkp. Kolberga: teka 33, sygn. 1305, k. 43, nr 572, bez lokalizacji, tam melodia bez tekstu zanotowana o tercję małą niżej; rkp. terenowy, teka 43, sygn. 1352, k. 20 i teka 16, sygn. 1209, k. 14, nr 968–969, oba rkp. z lokalizacją ogólną: „Kromnów” – w obu rkp. tekst bez melodii.

W rkp. terenowym w zur. 1 w. 3 następujący: „po tych surdutach”, w zur. 2 w. 4: „trzynaćście” zamiast „dwanaście” i w zur. 3 w. 3: „nie ma” zamiast „pusto”.



Ponadto na odbitce korektorskiej, sygn. 3194, k. 35, wydrukowana melodia z pierwszą zwrotką, a obok nota drukarza: „tekst w manuskrypcie”.

s. 248 nr 697 – Lokalizacja: „od Warszawy” naniesiona przez Kolberga na odbitce korektorskiej, sygn. 3194, k. 35.

nr 699 – Lokalizacja: „Wilanów” naniesiona przez Kolberga na odbitce korektorskiej, sygn. 3194, k. 35.

nr 700 – Melodia bez tekstu w rkp. Kolberga: rkp. terenowy, teka 7, sygn. 1156, k. 2, bez lokalizacji i teka 33, sygn. 1305, k. 43, nr 579, z lokalizacją: „Warsz[awa], Służew”; tekst bez melodii w rkp. Kolberga: rkp. terenowy, teka 43, sygn. 1352, k. 20 i teka 16, sygn. 1209, k. 15, nr 974, oba rkp. z lokalizacją ogólną: „Kromnów”.

W zapisie melodii w obu rkp. w t. 2 i 6 tylko dolna, w t. 3 tylko górna wersja, w t. 7 dolna wersja lub alternatywnie druga ósemka  $d^2$ .

Na odbitce korektorskiej, sygn. 3194, k. 35, wydrukowana melodia z pierwszą zwrotką, a obok nota drukarza: „tekst w manuskrypcie”.

s. 249–250 nr 702–706 – W archiwum Kolberga, sygn. 3194, k. 16, zachowała się odbitka korektorska z uzupełnioną ręcznie lokalizacją: „od Warszawy” przy pieśni nr 702 i ręcznie podpisanym incipitem pod pieśnią nr 703 oraz uwagą drukarza: „tekst na ostatniej szpalcie nut dopisany na dole”; części karty z „dopisanym” tekstem brak, zachował się tylko tekst pieśni nr 703, zanotowany na innej karcie, zob. następny przypis.

s. 249 nr 703 – Melodia bez tekstu w rkp. Kolberga: rkp. terenowy, teka 7, sygn. 1156, k. 1, bez lokalizacji i teka 33, sygn. 1305, k. 43, nr 580, z lokalizacją: „Służew”.

W obu rkp. w drugim wykonaniu t. 1–2:



w rkp. z teki 7 w t. 2 w drugim wykonaniu jeszcze jedna wersja alternatywna: ósemki  $e^2$   $g^2$   $f^2$   $c^2$ , w t. 3 w obu wykonaniach tylko dolna wersja; w rkp. z teki 33 w t. 3 w obu wykonaniach obie wersje, w górnej wersji ostatnia ósemka  $c^2$ , poniżej zanotowana

kolejna wersja alternatywna dla t. 2:

Tekst zanotowany przez Kolberga na odbitce korektorskiej, sygn. 3194, k. 34, tam z naniesionym odesłaniem do zbioru K. Kozłowskiego, *Lud. Pieśni, podania...*, s. 284, u Kozłowskiego taki sam tekst.

- s. 250 nr 705 – Rkp. Kolberga: sygn. 3208, k. 84; teka 33, sygn. 1305, k. 29, nr 4 – melodia z notatką: „Polka” i teka 13, sygn. 1193, k. 23, nr 1957 – tekst, wszystkie rkp. z lokalizacją: „od Czerska”; w rkp. z teki 13 brak: „sucha leszczyna, leszczyna”.

Ponadto w rkp. z teki 33 odesłanie Kolberga do pierwodruku w *Pieśniach ludu polskiego*, Poznań 1842–1845, nr 19; przedruk: *Pieśni i melodie ludowe... cz. I* (DWOK T. 67/I), nr 19.

nr 706 – Takty 1–4 w rkp. Kolberga, teka 33, sygn. 1305, k. 37, nr 318, z lokalizacją ogólną: „Rzeczyca”, tam melodia zanotowana o kwartę czystą wyżej.

nr 707 – Rkp. Kolberga: teka 33, sygn. 1305, k. 30, nr 56, z lokalizacją: „od Wiskitek i Mszczonowa” – melodia i teka 13, sygn. 1193, k. 24, nr 1987, z lokalizacją ogólną: „od Ostrołęki” – tekst.

W zapisie melodii w pierwszym wykonaniu: w t. 1 i 4 górna, w t. 3 dolna wersja, w drugim wykonaniu: w t. 1 i 4 dolna wersja, w t. 3 górna; w rkp. z teki 13 z boku nota: „Kuj[awuj]”, będąca odesłaniem do wariantu z tego regionu, zob. *Kujawy cz. II* (DWOK T. 4), nr 363 (s. 180 zwr. 38).

nr 708 – Rkp. Kolberga: teka 33, sygn. 1305, k. 30, nr 57, z lokalizacją: „Wiskitki” – melodia i teka 13, sygn. 1193, k. 24, nr 1992, z lokalizacją ogólną: „od Ostrołęki” – tekst.

W zapisie melodii w t. 1 w obu wykonaniach dolna wersja, w t. 2 na pierwszą miarę: w pierwszym wykonaniu ósemka  $g^1$  i dwie szesnastki  $a^1 h^1$ , w drugim ósemki  $c^2 h^1$ , t. 3 w pierwszym wyko-

naniu: 

nr 709 – Rkp. Kolberga: rkp. terenowy, teka 43, sygn. 1352, k. 67, z lokalizacją: „Zalesie”; teka 33, sygn. 1305, k. 33, nr 164, z lokalizacją: „Zalesie p. Skierniewicami” – melodia i teka 13, sygn. 1193, k. 26, nr 2137, bez lokalizacji – tekst.

W obu zapisach melodii w t. 4 zamiast  $d^2 - e^2$ , w t. 5 na drugą miarę  $d^2$ , w t. 7 na drugą miarę  $h^1$ , w t. 8 tylko górna wersja, w rkp. z teki 33 po t. 8 powtórka t. 5–8, tam w t. 7 tylko dolna wersja na drugą miarę  $e^1$ .

- s. 251 nr 710 – Rkp. Kolberga: rkp. terenowy, teka 43, sygn. 1352, k. 29, bez lokalizacji; teka 33, sygn. 1305, k. 33, nr 168, z lokalizacją: „Guzów” – melodia i teka 13, sygn. 1193, k. 26, nr 2143, z lokalizacją ogólną: „Zalesie” – tekst.

W obu zapisach melodii w t. 1 tylko dolna wersja, w t. 2 na pierwszą miarę dodane dwudźwięki: tercje  $c^2 c^2$ , na drugą miarę dodana

kwinta  $g^1$ , t. 5–8 w następującym zapisie:



w obu rkp. zapis tekstu bez powtórzeń.

nr 711 – Rkp. Kolberga: rkp. terenowy, teka 43, sygn. 1352, k. 70, bez lokalizacji; teka 33, sygn. 1305, k. 33, nr 166, z lokalizacją: „od Rawy” i notatką nad nutami: „Polka” – melodia i teka 13, sygn. 1193, nr 2141, z lokalizacją ogólną: „Zalesie” – tekst.

W rkp. z teki 43 t. 5–8 w następującym zapisie:



wersja drukowana oznaczona w rkp. literami, a w zapisie tekstu: „dawałam jeszcze”, zamiast „choć komu gęby”; w rkp. z teki 13 dwukrotnie: „Zieliński” zamiast „Suchocki”.

nr 712 – Rkp. Kolberga: rkp. terenowy, teka 43, sygn. 1352, k. 29, bez lokalizacji; teka 33, sygn. 1305, k. 33, nr 167, z lokalizacją: „Ruda Guzłowska” – melodia i teka 13, sygn. 1193, nr 2142, z lokalizacją ogólną: „Zalesie” – tekst; teka 16, sygn. 1209, k. 15, nr 1045, z lokalizacją ogólną: „Działyń” – tekst.

W obu zapisach melodii t. 1–2 i 3–4 opatrzone znakiem powtórci, w t. 3 w pierwszym wykonaniu na pierwszą miarę dwie ósemki  $d^2 d^2$ ; w zapisie tekstu z teki 13 i 16: „ja dawałam, jeszcze dam” zamiast „ja choć komu gęby dam”, ponadto w rkp. z teki 16 tekst stanowi zurotkę drugą pieśni: „A ja dałam co swego”, zob. DWOK T. 41, nr 91.

nr 713 – Rkp. Kolberga: teka 33, sygn. 1305, k. 33, nr 173, bez lokalizacji – melodia z incipitem: „Rutkoż” i teka 13, sygn. 1193, k. 26, nr 2148, z lokalizacją ogólną: „Zalesie” – tekst.

W drugim wykonaniu zapis następujący:




s. 252–254 nr 714–724 – W archiwum Kolberga, sygn. 3194, k. 34, zachowała się odbitka korektorska z poprawkami i uzupełnionymi tekstami pieśni nr 703 (zob. przypis) oraz nr 717, 722, 723 i 724, zob. przypisy do tych numerów.

s. 252 nr 714 – Rkp. Kolberga, teka 33, sygn. 1305, k. 37, nr 312, z lokalizacją: „Rzeczyca”, w t. 4 na pierwszą miarę dwie ósemki  $g^1 g^1$ , lub

alternatywnie dwie szesnastki  $g^1 a^1$  i ósemka  $g^1$ , w t. 5 tylko dolna wersja, przy pierwszym  $f^1 \frac{4}{4}$ , w t. 7 dolna wersja i alternatywnie cztery ósemki  $h^1 d^2 c^2 a^1$ , w t. 8 alternatywnie na pierwszą miarę dwie szesnastki  $h^1 c^2$  i ósemka  $a^1$ .

nr 715 – Rkp. Kolberga, teka 33, sygn. 1305, k. 36, nr 310, z lokalizacją: „Rzeczycza”, melodia z notatką: „Polka” zanotowana o sekundę wielką wyżej; tam w t. 1–2 i 6 zamiast rytmu punktowanego

dwie szesnastki, t. 7–8: 

nr 716 – Rkp. Kolberga: rkp. terenowy, teka 43, sygn. 1352, k. 153 i teka 33, sygn. 1305, k. 37, nr 317, oba rkp. z lokalizacją ogólną: „Rzeczycza”; w obu rkp. w t. 1–3 w pierwszym wykonaniu górna, w drugim dolna wersja, w t. 4 w obu wykonaniach tylko górna wersja.

nr 717 – Takty 1–9 bez tekstu w rkp. Kolberga, teka 33, sygn. 1305, k. 38, nr 358, z lokalizacją: „Białogórne”, tam melodia zanotowana o sekundę wielką wyżej, w t. 4 tylko dolna wersja.

Tekst zanotowany przez Kolberga na odbitce korektorskiej, sygn. 3194, k. 34, tam z naniesionym odesłaniem do zbioru K. Kozłowskiego, *Lud. Pieśni, podania...*, s. 289, u Kozłowskiego taki sam tekst.


s. 253

nr 718 – Rkp. Kolberga: rkp. terenowy, teka 43, sygn. 1352, k. 25, nr 80, bez lokalizacji i czystopis, teka 33, sygn. 1305, k. 46, nr 11, z lokalizacją: „Ruda Guzowska”; w obu rkp. nad melodią notatka: „Hopswalc. Taniec weselny”, t. 3 w drugim wykonaniu:



nr 719 – Rkp. Kolberga: rkp. terenowy, teka 43, sygn. 1352, k. 28, nr 170, bez lokalizacji, nad melodią notatka: „Kozak” i teka 33, sygn. 1305, k. 45, nr 12, z lokalizacją: „Ruda”.

W obu rkp. melodia zanotowana o kwintę czystą niżej, w t. 1 i 3 tylko dolna wersja; w rkp. z teki 43 t. 5–8 słabo czytelne, z licznymi skreśleniami i poprawkami, powyżej literowe oznaczenia nut jak w druku, w tym rkp. dalszy ciąg melodii w metrum  $\frac{3}{4}$ , zob. DWOK T. 41, nr 663.

W rkp. z teki 33 w t. 6 na drugą miarę inny rytm: , w t. 8 tylko dolna wersja.

nr 721 – Tekst zanotowany przez Kolberga na odbitce korektorskiej, sygn. 3194, k. 34, tam z naniesionym odesłaniem do zbioru K. Kozłowskiego, *Lud. Pieśni, podania...*, s. 289, u Kozłowskiego taki sam tekst.

nr 722 – Tekst zanotowany przez Kolberga na odbitce korektorskiej, sygn. 3194, k. 34, tam z naniesionym odesłaniem do zbioru K. Kozłowskiego, *Lud. Pieśni, podania...*, s. 289, u Kozłowskiego taki sam tekst.

- s. 254 nr 723 – Tekst zanotowany przez Kolberga na odbitce korektorskiej, sygn. 3194, k. 34, tam z naniesionym odesłaniem do zbioru K. Kozłowskiego, *Lud. Pieśni, podania...*, s. 289, u Kozłowskiego obszerniejszy tekst.

nr 724 – Lokalizacja i odesłanie do wariantu nr 702 naniesione przez Kolberga na odbitce korektorskiej, sygn. 3194, k. 34.

nr 725 – Rkp. Kolberga, teka 33, sygn. 1305, k. 36, nr 309, z lokalizacją: „Rzeczyca”, tam melodia zanotowana o sekundę wielką niżej, w t. 2 i 6 tylko górna, w t. 3 tylko dolna wersja.

- s. 255 nr 730 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 1, (10 pięciolinia), bez lokalizacji, tam melodia zanotowana o sekundę wielką wyżej.


W rkp. w pierwszym wykonaniu: w t. 2 na pierwszą miarę dolna, na drugą górna wersja, w t. 3 przy pierwszej ósemce dodany dwudźwięk kwinta  $c^1$ , w drugim wykonaniu: w t. 2 na pierwszą miarę dwie ósemki tercja  $c^2 e^2$ , w t. 3 na pierwszą miarę dodane dwudźwięki  $c^2 c^2$ , w t. 4 na pierwszą miarę górna, na drugą dolna wersja.

nr 732 – Melodia por. *Radomskie. Suplement* (DWOK T. 77/II), nr 1121.

### Dwory i Miasta (s. 257–274)

- s. 258 nr 734 – Odsyłacz Kolberga nad melodią dotyczy utworu *Gałganduch czyli trójka hultajska. Melodramat w 3 aktach*; autorem oryginalnego tekstu *Der böse Geist Lumpazivagabundus oder Das liederliche Kleeblatt* z 1833 roku był Johann Nestroy. W 1835 roku w Warszawie odbyła się polska prapremiera utworu z muzyką Józefa Damsego, który był też autorem tłumaczenia; wyd: *Śpiewka z kichaniem z melodramy Gałganduch*, z towarzyszeniem fortepianu, Warszawa 1835 i *Dodatek do Śpiewki z kichaniem z melodramy Gałganduch*, Warszawa 1836, libretto Johann Nestroy, przekład: kompozytor.
- s. 258–259 nr 735 – Rkp. Kolberga – melodia i rkp. J. Grajnerta – tekst, sygn. 465 (dawna TNW 150), k. 236, nad tekstem nota Grajnerta dotycząca pieśni: „którą dziad jeden śpiewał w Warszawie”; w zapisie melodii w t. 1 tylko dolna wersja.

s. 259 nr 736 – Odsyłacz pod pieśnią dotyczy zbioru A. Sowińskiego *Chants polonais...*, tam nr 2.

nr 738 – Rkp. Kolberga, teka 36, sygn. 1320, k. 80v., bez lokalizacji. W rkp. t. 2 w pierwszym wykonaniu:  t. 4 w pierwszym wykonaniu górna wersja, na drugą miarę dodane alternatywnie szesnastki  $g^1 a^1 b^1 c^2$ , t. 3–4 w drugim wykonaniu:



W rkp. notatka Kolberga: „Paszkowski” – dotyczy informatora lub wykonawcy oraz odsyłacz do źródła tekstu, którym był utwór F. Karpińskiego *Szczęście przy Dorydziej*, zob. tegoż *Pieśni*. Księga II, w: *Dzieła F. Karpińskiego*, wyd. J.N. Bobrowicza, T. 1: Lipsk 1835, s. 157–158 (pieśń XXXI); w wydaniu J.K. Turowskiego, T. 1 Kraków 1862, s. 385 (pieśń XXX). W rkp. tak jak w druku odesłanie do cz. V *Poznańskiego* (zob. DWOK T. 13), nr 35 – dotyczy tekstu, natomiast odesłanie do cz. IV tej monografii (zob. DWOK T. 12), nr 239 błędne.

nr 739 – Rkp. Kolberga, teka 36, sygn. 1320, k. 11r., nr 1, bez lokalizacji, tam melodia zanotowana o tercję wielką niżej.

W rkp. odesłanie do pierwodruku w *Pieśniach ludu polskiego*, Poznań 1842–1845, nr 103; zob. przedruk: *Pieśni i melodie ludowe...* cz. I (DWOK T. 67/I), nr 102.

Odsyłacz Kolberga do cz. II *Krakowskiego* (zob. DWOK T. 6) wienien być: nr 533 (nie 532).

s. 260 nr 740 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 13a, z lokalizacją: „Garwolin”, tam tekst z wariantem melodii, por. nr 3 w T. 25.

W rkp. w zwr. 3: „ty kochanie moje” zamiast „mój Jasiu kochany” i „smutne serce moje” zamiast „to mi zadasz rany”; w zwr. 9: „Nic mnie nie boli” zamiast „Boli mnie zawód”.

s. 261 nr 742 – Rkp. Kolberga, teka 36, sygn. 1320, k. 17, tam tekst zwr. 1, z notą dotyczącą źródła tekstu: *Pieśń Feliksa Oraczewskiego*, która została opublikowana w „Pamiętniku Warszawskim” w 1818 roku T. 12, s. 222–225.

s. 262 nr 743 – Rkp. J. Grajnerta uzupełniony przez Kolberga, sygn. 465 (dawna TNW 150), k. 236, z notką: „Śpiewka Warszawiaka”, zwr. 1–3 zanotowane przez Grajnerta, po nich: „Dalej coś *Jak wracał z Kampinosa* – ale nie pamiętam” i reszta tekstu naniesiona przez Kolberga.

Obok zanotowany przez Kolberga zapis nutowy, zob. nr 347 w suplemencie.

s. 262–263 nr 744 – Pod pieśnią odesłanie do „Kuriera Warszawskiego” z 1865 roku nr 80 – tego numeru nie odnaleziono.

s. 263 nr 745 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 7, sygn. 1156, k. 2, bez lokalizacji, tam takty 1–8 z incipitem: „A gdzie się podziały pożądane gody”.

W rkp. w t. 4 w górnej wersji na pierwszą miarę szesnastki  $c^2$   $c^2$ , t. 5 zanotowany o sekundę wielką wyżej, t. 6 i dodane po nim dwa takty niewypełnione, prawdopodobnie miała to być powtórka t. 5–6, w t. 8 w drugim wykonaniu na pierwszą miarę szesnastki  $c^2$   $c^2$  lub alternatywnie zapisane obok szesnastki  $h^1$   $d^2$ .

Pod pieśnią odesłanie do zbioru Wacława z Oleska *Pieśni polskie i ruskie...*, tam tekst na s. 97 i melodia nr 31 w dodatku: K. Lipiński *Muzyka do „Pieśni polskich i ruskich ludu galicyjskiego”* zebra-nych i wydanych przez Wacława z Oleska, Lwów 1833.

s. 264 nr 746 – Odsyłacz do cz. V *Poznańskiego* (zob. DWOK T. 13), nr 258 dotyczy melodii bez tekstu.

s. 265 nr 748 – Takty 1–8 bez tekstu w rkp. terenowym Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 3, bez lokalizacji, tam nad nutami notatka Kolberga: „Śpiewka” oraz w rkp. z teki 33, sygn. 1305, k. 60, nr 580, także bez lokalizacji. W rkp. z teki 43, w t. 3–4 tylko dolna, w t. 5 i 7 tylko górna wersja; w rkp. z teki 33 w t. 3–5 tylko górna wersja, w t. 7 na pierwszą miarę ósemka  $d^2$ .

nr 749 – Melodia bez tekstu w rkp. Kolberga: rkp. terenowy, teka 43, sygn. 1352, k. 29, z lokalizacją ogólną: „Miedwienice” i teka 33, sygn. 1305, k. 11, nr 1949, z lokalizacją ogólną: „Ruda Guzowska”.

W obu rkp.: w t. 1 przy pierwszej nucie alternatywnie  $fis^1$ , w całym przebiegu melodii zanotowana tylko górna wersja, w t. 12 pierwsza nuta  $fis^1$ , brak znaków powtórki.

s. 266 nr 752 – Por. nr 354 w suplemencie.

s. 268 nr 754 – Rkp. Kolberga, teka 36, sygn. 1320, k. 111, bez lokalizacji.

W rkp. melodia zanotowana o sekundę wielką wyżej, w t. 1 w obu wykonaniach dolna wersja, na pierwszą miarę alternatywnie szesnastki  $d^2$   $d^2$ , w drugim wykonaniu na pierwszą miarę triola

szesnastkowa  $d^2$   $e^2$   $d^2$ , t. 3–4:  , zapis

melodii niepełny, brak t. 11–16.

nr 755 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 13a, bez

lokalizacji. W rkp. w t. 6 tylko dolna wersja; w zapisie tekstu: „cho-  
ciaż Moskal gniecie” zamiast „choć bieda gniecie” i brak słów:  
„potańcujemy przecie”.

**nr 756** – Rkp. Kolberga – melodia i rkp. J. Grajnera – tekst, sygn.  
465 (dawna TNW 150), k. 237, z notą: „Kujawiak”.

W rkp. w t. 1 tylko górna, w t. 3 tylko dolna wersja, w t. 5 trzy  
ósemki *c' e' g'*; w zapisie tekstu w zwr. 1 brak: „co nią przewiozę  
kochankę”, a zamiast tego wiersz oznaczony w druku jako „vel”,  
pod zwr. 2 notka: „niedokończone”.

Na tej samej karcie notka Grajnera dotycząca pochodzenia pieśni:  
„od kobiety z Rauskiego, matki mojej służącej, zostającej obecnie  
w służbie za kucharkę u p. p. Gebetnerów, na imię jej Bonifacja”.

- s. 269 **nr 757** – Oba fragmenty pieśni pochodzą z „Dziennika Wileńskiego”  
1817, T. 5, tam: *Pochwała wesoleści. Pieśń X. F. Bohomolca*  
na s. 562–564 i *Pieśń Ig. Krasickiego z tejże okazji* na s. 564–565.
- s. 269–270 **nr 758 i przyp. 1** – Autorem oryginalnego tekstu był F. Bo-  
homolec *Kurdesz*, pierwodruk: 1779 lub 1780, zob. *Poezja pol-  
skiego Oświecenia. Antologia*, opracował J. Kott, Warszawa 1856,  
s. 55–56.
- s. 270 **nr 759** – Rkp. Kolberga, teka 8, sygn. 1163, k. 221, bez lokalizacji;  
rkp. był podstawą druku, nad pieśnią naniesiony nr 759, dziś rkp.  
uszkodzony, zachowały się tylko t. 1–4 i początek t. 5 oraz zwr. 1  
i w. 1–2 zwr. 2, nad melodią notatka Kolberga: „pijacka, rzemięśl-  
nicza”.
- Odsyłacz do numeru 255 niejasny, w T. 25 inny tekst.
- s. 271–272 **nr 760 i 761** – Por. *Kaliskie. Suplement* (DWOK T. 79), nr 150.  
**nr 762** – Rkp. Kolberga, teka 33, sygn. 1308/II, k. 22, bez lokalizacji.  
W rkp. w t. 12 tylko dolna wersja; w zapisie tekstu brak zwr. 2, 3  
i 9, w zwr. 8 w. 2: „podniesie” zamiast „zastawi”, a „zastawi” nadpi-  
sane jako wariant i wiersze 3 i 4 w odwrotnej kolejności.
- s. 273 **nr 764** – Rkp. Kolberga – melodia i rkp. J. Grajnera – tekst,  
sygn. 465 (dawna TNW 150), k. 237r. W rkp. nota nad pieśnią jak  
w druku, brak: „Warszawa 1807”, melodia zanotowana o tercję  
małą wyżej, brak t. 7 i 8, tekst jak w druku.
- s. 274 **nr 765** – Warianty ukraińskiej dumki, o której mowa pod pie-  
śnią, zanotował też Kolberg, zob. *Ruś Czerwona* (DWOK T. 57/1),  
nr 1638.



## Przypisy (s. 275–301)

- s. 277 w. 1g. – s. 278 w. 19g. (ust. 1) – Zgodnie z odsyłaczem Kolberga w dziale „Listy do Redakcji *Gazety Warszawskiej*” zamieszczony został tekst J. I. Kraszewskiego *Poezja szlachecka. Legendy herbowe*, „Gazeta Warszawska” R. 92: 1854, nr 332–336, w nrze 333 o Piotrze z Radzikowa; fragmenty przytoczone przez Kolberga zostały w niewielkim stopniu przeredagowane. Odsyłacze do starodruków dotyczą prac: K. Niesieckiego *Herbarz polski*, T. 7: Lipsk 1841, s. 61–62; B. Paprockiego *Herby rycerstwa polskiego na pięcioro ksiąg rozdzielone, zebrane i wydane r. p. 1584*, wydanie J.K. Turowskiego, Kraków 1858, s. 518; Sz. Okolskiego *Orbis Polonus*, T. 2, Kraków 1643, s. 318–319; M. Bielskiego *Kronika polska... nowo przez Joachima Bielskiego, syna jego wydana*, Kraków 1597, wydanie K.J. Turowskiego, Sanok 1856, T. 1, s. 372. W dalszej części opisu odsyłacz do pracy A. Naruszewicza *Historia narodu polskiego*, T. 2–7 wyd. I: Warszawa 1780–1796, T. 1: Warszawa 1824 (kolejne wydania: T. Mostowskiego, J.N. Bobrowicza, K.J. Turowskiego), Naruszewicz w swoim dziele używa zarówno terminu Kumani jak i Połowcy.

Ponadto pod opisem herbu Ogończyk odesłania Kolberga do prac: J.G. Hahna *Griechische und Albanesische Märchen*, Leipzig 1864, T. II, tam tylko pewne elementy wątku; u K.W. Wójcickiego w *Pieśniach ludu Białochrobatów...* T. 1 na s. 119 wymieniona pieśń pochodząca z Lubelskiego.

- s. 278 w. 19d. – s. 279 w. 12g. (ust. 2) – Pieśń, którą cytuje Kolberg w przypisie, zaczerpnięta ze zbioru K.W. Wójcickiego *Pieśni ludu Białochrobatów...* T. 1, s. 165–166 ma notę lokalizacyjną: „od Lublina” i wzmiankę w przypisie: „jest wspólną nam i Czechom”. Wzmianka o Czersku może wynikać z faktu, że Kolberg dysponował zapisem terenowym melodii z tych okolic, do której uzupełnieniem miał być tekst ze zbioru K. Kozłowskiego *Lud. Pieśni, podania...* (1867), tam na s. 136–137.

Zamieszczona w przypisie informacja o tej miejscowości pochodzi z J.H. Zedlera *Grosses vollständiges Universal-Lexicon aller Wissenschaften und Künste*, Halle und Leipzig, Bd. 6, s. 1982, (strona skanowana 1007, zob. <https://www.zedler-lexikon.de/>), tam z odesłaniem do J. Długosza, zob. *Historia Polonica Ioannis Dlugossi seu Longini Canonici Cracoviensis. In tres tomos digesta*, Dobromil 1615, tam na s. 15 wymieniony Czersk (zob. <https://www.obc.opole.pl/>), a ponadto Czersk wspomniany wielokrotnie u Długosza, zob. *Dziejów polskich ksiąg dwanaście*, T. 1–5, Kraków 1867–

1870, w: tegoż *Dzieła wszystkie*, wyd. staraniem A. Przędzieckiego, T. 2–6, przekład K. Mecherzyńskiego. Toż pt. *Roczniki czyli kroniki sławnego Królestwa Polskiego*, T. 1–6, Warszawa 1961.

Odsyłacze do wariantów czeskiego i łużyckiego dotyczą zbiorów: K.J. Erben *Pisně národní v Čechách*, T. 1–3, wyd. I, Praha 1842–1845 oraz L. Haupt, J. Smoler *Pjesnički hornych a delnych Łužiskich Serbow*, T. 1–2, Grymi 1841–1843.

- s. 279 w. 13–26g. (ust. 3) – Zamieszczona przez Kolberga pieśń, por. w zbiorze F.L. Čelakovsky [wyd.]: *Slovenské narodni pisně*, Praha 1827, nr 21.
- s. 279 w. 13d. – s. 280 w. 15g. i przyp. 1 (ust. 4) – Kolberg zacytował końcowy fragment artykułu W.A. Maciejowskiego *Słowo o dqżności i duchu poezji polskiej XVI wieku*, zamieszczonego w „Tygodniku Literackim” w 1840 roku, T. 3, nr 30. Przypis pochodzi od Kolberga; w wymienionych publikacjach między innymi artykuły Kolberga dotyczące muzyki ludowej.
- s. 280 w. 16g. – s. 283 w. 1d. (ust. 5) – Kolberg zacytował obszernie fragmenty artykułu M. Karasowskiego *Muzyka ludowa* zamieszczonego w „Kalendarzu Ilustrowanym na rok zwyczajny 1863” J. Ungra, s. 91–94. Wzmianka o K. Brodzińskim pochodzi od Kolberga, zob. K. Brodzińskiego *Wyjątek z pisma o tańcach*, „Melitele. Noworocznik”, wydany przez E. Odyńca, Warszawa 1829, s. 97–98; zob. też K. Brodziński *O tańcach narodowych* w: K. Czerniawski *O tańcach narodowych z poglądem historycznym i estetycznym na tańce różnych narodów, a w szczególności na tańce polskie*, Warszawa 1860, s. 97–119.
- s. 284 w. 2g. – s. 298 w. 9g. (ust. 6) – W poszczególnych opisach Kolberg zacytował fragmenty kilku prac, zob. następne przypisy.
- s. 284 (Taniec) – Cytaty pochodzą z pracy K. Czerniawskiego wydanej początkowo jako artykuł *Charakterystyka tańców* w „Bibliotece Warszawskiej” w 1847 roku w T. 2, s. 293–354 (fragmenty przytoczone przez Kolberga na s. 329–331), a następnie jako oddzielne wydanie: *O tańcach narodowych...*, s. 56–58; w przyp. 1 i 2 także fragmenty z tej publikacji ze s. 58, tam również w przypisach.
- Wzmianka o wcześniejszych autorach za Czerniawskim, zob. M. Bielski *Kronika polska...*, wyd. Turowskiego, op. cit. T. 1, s. 60; M. Strzykowski *Która przedtem nigdy światła nie widziała, kronika polska, litewska, żmudzka i wszystkiej Rusi*, wydanie I: Królewiec 1582, zob. wyd. M. Malinowskiego *Kronika polska, litewska, żmudzka i wszystkiej Rusi*, Warszawa 1846, T. 2, s. 51; A. Naruszewicz *Historia narodu polskiego...*, zob. np. wyd. Mostowskiego, T. 7: Warszawa 1804, s. 199; J.U. Niemcewicz *Zbiór*

*pamiętników historycznych o dawnej Polsce*, tam np. T. 2, Warszawa 1822, s. 128; Ł. Gołębiowski *Gry i zabawy...*, od s. 306 i tegoż *Dzieje Polski za panowania Władysława Jagiełły i Władysława III*, T. 2: Warszawa 1846 od s. 440.

W przyp. 1 za Czerniawskim odsyłacz do M. Reja *Żywot człowieka poczciwego*, Kraków 1567–1568, zob. toż, opracował J. Krzyżanowski, Wrocław 1956, BN I nr 152, s. 84; odsyłacz do Paska dotyczy: Jana Chryzostoma Paska z Gosławic *Pamiętniki*, Warszawa 1924, s. 443.

W przyp. 2 błędny odsyłacz do Reja; cytat pochodzi z pracy Ł. Gołębiowskiego *Dzieje Polski za panowania Władysława Jagiełły...*, T. 2, s. 442.

s. 285 w. 1g. – 290 w. 13g. (**Taniec polski**) – Cały opis zamieszczony przez Kolberga pochodzi z pracy Ł. Gołębiowskiego *Gry i zabawy...*, ze s. 306–315.

Wzmianka na s. 285 w. 3g. o Renacie de Guébriant, także za Gołębiowskim, por. *Wypis z [Jean de Laboureur'a] podróży pani de Guébriant, posłowej nadzwyczajnej do Polski, za Władysława IV*, w przekładzie Stanisława Potockiego, w: J.U. Niemcewicz *Zbiór pamiętników historycznych o dawnej Polsce*, T. 4, Warszawa 1822, s. 23, tytuł oryginalny publikacji Laboureura: *Relation du voyage de la Royne de Pologne et du retour de Madame la Mareschalle de Guebriant, Ambassadrice Extraordinaire, & Sur-Intendante de sa conduite*, Paris 647; na s. 285 w. 11–14g. cytat z utworu K. Miaskowskiego *Mięspoust polski*, zob. *Zbiór rytmów*, wydała Alina Nowicka-Jeżowa, IBL: Warszawa 1995 („Biblioteka Pisarzy Staropolskich” T. 3), s. 343 (<http://ibl.waw.pl/3bps.pdf>, dostęp: 08. 07. 2018), zob. też: *Zbiór rytmów...* (wedle wydania z roku 1622 w Poznaniu w drukarni Jana Rossowskiego), wydał K.J. Turowski, Kraków 1861, s. 295, pierwodruk *Zbioru rytmów*: Kraków 1612, wyd. 2, poprawione przez autora: Poznań 1622; na s. 285 w. 8 i 9 d. cytat z utworu M. Reja *Wizerunek własny żywota człowieka poczciwego, w którym jako we zwierciadle snadnie każdy swe sprawy oglądać może*, wyd. 1: Kraków 1558, zob. wydanie St. Ptaszyckiego, Petersburg-Warszawa 1881–1888, tam s. 49, zob. też wydanie elektroniczne IBL: „Biblioteka źródeł Słownika polszczyzny XVI wieku”, tam s. 86 w. 19–20 ([http://rcin.org.pl/Content/62683/WA248\\_82412\\_SPXVI\\_rej-wizerunek\\_o.pdf](http://rcin.org.pl/Content/62683/WA248_82412_SPXVI_rej-wizerunek_o.pdf); dostęp 08. 07. 2018).

Na s. 286 w przypisie cytat ze *Zbioru pamiętników...*, zob. *Wypis [J. de Laboureur'a] z podróży pani de Guébriant...*, s. 232–233.

Na s. 287 przypisy 1 i 2 pochodzą od Kolberga. W przyp. 1 cy-

tat z artykułu W. Kętrzyńskiego *Petersburg w roku 1720 według opisu Polaka* zamieszczonego w „Przewodniku Naukowym i Literackim” wydawanym we Lwowie, R. 5: 1887, tam s. 615 (całość artykułu na s. 520–532 i 603–616); w przyp. 2 nawiązanie do fragmentu artykułu K. Kurpińskiego *O pieśniach w ogólności* publikowanego w „Tygodniku Muzycznym” 1820 (nie 1821), tam w rozdziale „O tańcu Polskim czyli tak przezwanym Polonezie” zamieszczonym w numerze 11, o pochodzeniu poloneza.

Na s. 288 w. 17g. odsyłacz do K. Brodzińskiego za Gołębiowskim, zob. K. Brodziński *O tańcach narodowych...* w: K. Czerniawski *O tańcach...*, s. 104; przyp. 2 od Kolberga, zob. K. Czerniawski, op. cit., s. 63 przyp. 1.

Na s. 290 w. 14g. – s. 291 w. 5g. – Kolberg zacytował fragmenty pracy K. Czerniawskiego *O tańcach narodowych...* ze s. 61–62, 64 i 65–66; poszczególne odwołania do literatury dotyczą: utworu J. Kochanowskiego *Proporzec albo Hołd pruski*, wyd. 1 prawdopodobnie 1569 zaginione, w wydaniu: Kraków 1587, s. 14, por. też K. Czerniawski *Charakterystyka tańców...* s. 333, tam z fragmentem utworu Kochanowskiego; *Pana Tadeusza* A. Mickiewicza, ks. XII w. 763–807, zob. <https://literat.ug.edu.pl/panfull/0012.htm>, dostęp: 12. 07. 2018, pierwodruk: Paryż 1834. Ostatnie zdanie pochodzi od Kolberga i dotyczy dziełka F. Liszta *F. Chopin* wydane po francusku w Paryżu w 1852 roku, przekład polski: F. Liszt, *Fryderyk Chopin*, Kraków 1960.

- s. 291 w. 6g. – s. 296 w. 6g. (**Mazur**) – Cytowany w pierwszym akapicie tekst pochodzi z artykułu K. Brodzińskiego *Wyjątek z pisma o tańcach*, „Melitele. Noworocznik”, wydany przez E. Odyńca, Warszawa 1829, s. 96, zob. także: tegoż *O tańcach narodowych...* w: K. Czerniawski *O tańcach...*, s. 110; odsyłacz do „Kuriera Warszawskiego” błędny.

Kolejna partia tekstu do s. 293 w. 5g. wraz z pieśnią nr 766 pochodzi, zgodnie z odsyłaczem Kolberga, z pracy Ł. Gołębiowskiego *Gry i zabawy...* ze s. 322–324, przy czym utracenie: „jak mówi Brodziński” (s. 292 w. 5g.) pochodzi od Kolberga, por. K. Brodziński *O tańcach narodowych...* s. 110–111.

Dalsza część tekstu od s. 293 w. 6g. została zaczerpnięta z pracy K. Czerniawskiego *O tańcach narodowych...* ze s. 82–87 i ze s. 91, między tymi stronami, zgodnie ze wzmianką Kolberga (s. 295 w. 26–34g.) u Czerniawskiego opis figur. Odesłania do literatury dotyczą: *Pamiętników* Jana Chryzostoma Paska... , tam na s. 178 mowa o bitwie z Moskalami, a nie ze Szwedami jak podaje Czerniawski, zob. przyp. 2 na s. 293; przyp. 3 i 4 pochodzi od Kolberga,

przy czym w przyp. 3 cytata z J.H. Zedlera *Grosses vollständiges Universal-Lexicon...*, Halle und Lepzig, Bd. 41, s. 1741–1759, (strona skanowana 884–892, zob. <https://www.zedler-lexikon.de/>); na s. 294 w. 14d. do rozprawy Dołęgi Chodakowskiego *O Stawiańszczyźnie...*, w wydaniu z 1835 s. 14, w wydaniu J. Maślanki z 1965 s. 28.

- s. 296 w. 7g. – s. 298 w. 9g. (Obertas) – Poszczególne partie opisu Kolberg zaczerpnął z pracy K. Czerniawskiego *O tańcach narodowych...* ze s. 93–96 i ze s. 97–98. Odesłanie do artykułu K. Brodzińskiego *Wyjątek z pisma o tańcach* w „Melitele” (s. 97) za Czerniawskim, zob. też Brodziński, *O tańcach narodowych*, w: K. Czerniawski *O tańcach narodowych...* s. 110. Wszystkie przypisy na s. 296 i 297 pochodzą od Kolberga, podobnie jak ostatni odsyłacz na s. 298, dotyczący fragmentu utworu zamieszczonego w *Historii literatury polskiej*, wydanej przez M. Wiszniewskiego, T. 7, Kraków 1845, s. 161–162, u Wiszniewskiego tytuł utworu: *O stacji. Żołnierz z teologiem i prywat.* (1624), faktycznie jest to fragment utworu, wydanego anonimowo, Szymona Starowolskiego, zob. *Rozmowa żołnierza z plebanem o stacya, teraz nowo przedrukowana*, Kraków 1624.
- s. 298 (ust. 7) – Tekst w rkp. Kolberga, sygn. 2185/4, k. 362, jest to odpis z wymienionego numeru „Ruchu Muzycznego” (R. 4: 1860), tam wzmianka *Z Gostyńskiego* (chodzi o Gostynińskie) zamieszczona w rozdziale „Gazeta Muzyczna. Z kraju”. W rkp. notka: „J. Bliziński”, która dotyczy zapewne autora artykułu; jednak w czasopiśmie tej informacji brak.
- s. 298–299 (ust. 8) – Kolberg zamieścił fragmenty publikacji K. Kozłowskiego *Lud. Pieśni, podania...* ze s. 219–220 (wyd. 1869).
- s. 299–301 (ust. 9) – Kolberg zamieścił fragmenty artykułu E. Chłopickiego *Wycieczka wiosenna w Czerskie*, „Kłosy” 1871, T. 13, nr 338, u Chłopickiego także teksty pieśni (całość artykułu: nr 329, 330, 333, 335 i 338).
- s. 301 (ust. 10) – Cytat pochodzi z „Kuriera Codziennego” 1869, nr 37, tam bez nazwiska autora i tytułu, tekst zaczyna się od słów: „Jedno z pism cieszy swych czytelników”.



## PRZYPISY ŹRÓDŁOWE DO TOMU 26 (*Mazowsze cz. III*)

### Wstęp (s. VII–XIII)

- s. IX przyp. 1 i s. XII w. 10d. – Kolberg powołuje się na recenzję zamieszczoną w „Dzienniku Poznańskim”; w rocznikach 1885, 1886, 1887 recenzji nie odnaleziono.
- s. X w 1d. – Kolberg odsyła do przypisów na wymienionych stro-  
nach cz. III *Poznańskiego* (DWOK T. 11) i cz. II *Kieleckiego* (zob. DWOK T. 19), w których wymienia publikacje dotyczące analizy pieśni.
- s. nlb. przed s. 1, ryc. – Litografia wg akwareli W. Gersona, oryginał w zbiorach Muzeum Okręgowego w Rzeszowie (MR-E nr 45) z informacją: „Klembów pod Radzyminem”, zob. DWOK T. 80/I, s. LXII.

### Kraj (s. 1–15)

- s. 3–15 – Rkp. Kolberga, teka 2, sygn. 1125, k. 1–4. Zachował się rkp. zawierający cały rozdział „Kraj”, podzielony przez Kolberga na dwa podrozdziały: „Ogólny pogląd” i „Fizjognomija miejsc”. Na k. 2 notatka: „Uwaga dla zecera, proszę uważać na numery porządkowe”; w rkp. inna kolejność niektórych partii tekstu, a naniesione później przez Kolberga numery odpowiadają kolejności zamieszczenia w druku opisów poszczególnych miejscowości; ponadto w rkp. brak niektórych przypisów i not bibliograficznych. Fragmenty tego rkp. Kolberg pominął w druku; zostały one opublikowane w cz. VI *Mazowska*, zob. DWOK T. 41, s. 413–414. Opis niektórych miejscowości także w innym rkp. Kolberga, teka 42, sygn. 1351/I, k. 16, zob. następne przypisy.
- s. 3 w. 1g. – s. 4 w. 8g. i przypisy – Ten fragment tekstu w wymienionym rkp. Kolberga, teka 2, sygn. 1125, k. 1. Na końcu akapitu odesła-  
nie do krótkiego opisu Nieporętu zamieszczonego w T. 24 na s. 17.

W przyp. 1 na s. 3 Kolberg wymienił pracę J. Przyborowskiego *Kilka wycieczek archeologicznych po prawym brzegu Wisły* opublikowanej w „Wiadomościach Archeologicznych” 1873, T. I, s. 39–96. W przyp. 2 na s. 3–4 Kolberg odwołał się do pracy K. Milewskiego *Pamiętki historyczne krajowe* do rozdziału *Popielnie, popielacze albo popielnice*; pierwsze przytoczone przez Kolberga zdanie to cytat ze s. 287, dalsza część tekstu jest streszczeniem s. 289–290.

Na s. 4 w przyp. 1 informacje zaczerpnięte z „Kuriera Codziennego” 1871, nr 123, tam bez autora i tytułu, tekst zaczyna się od słów: „W dniu 1 czerwca w Grochowie pod Warszawą”; Kolberg przytoczył informacje ze zmianami redakcyjnymi, w „Kurierze” np.: „szpilka damska do włosów (zdaje się, że bronzowa)”.

- s. 4 w. 9–22g. – Rkp. Kolberga, teka 2, sygn. 1125, k. 1. W opisie rzek błąd druku, winno być: „Ossownica” (dziś Osownica); błędna także nazwa: „Czarnoil”, może chodzić o leżącą w okolicach Kuligowa i Ślężan wieś Czarnów. Niejasne też odesłanie Kolberga do artykułu L. Wolskiego *Jeziora w Królestwie Polskiem*, „Biblioteka Warszawska” 1851, T. 1, s. 46–84, tam tylko wymienione jeziora z okolic Warszawy, zob. też tegoż *Rys hydrografii Królestwa Polskiego z wiadomością o sławach*, tamże, 1849, T. 2, s. 221.
- s. 5 w. 1–12g. i przyp.1 (Kobyłka) – Rkp. Kolberga, teka 2, sygn. 1125, k. 2. Na końcu akapitu Kolberg odsyła do prac: J. Bartoszewicza *Kobyłka*, „Kalendarz Warszawski Popularno-Naukowy Ilustrowany na rok zwyczajny 1852”, s. 19–24; W. Matuszewskiego *Sprostowanie opisu dóbr pojezuickich Kobelka z przyległościami zamieszczanego w „Bibliotece Warszawskiej”* 1853, T. 2, s. 576–577, tam w dziale „Rozmaitości”. Przypisu w rkp. brak; wszystkie zamieszczone w nim akapity są cytatami z artykułu F.S. Sobieszczańskiego *Z biegiem Wilii, od Werek do Zakrętu* z wymienionego przez Kolberga numeru „Wędrowca”, s. 102.
- w. 13g. – s. 6 w. 7g. (Okoniew i Radzymin) – Rkp. Kolberga: teka 2, sygn. 1125, k. 2 i teka 42, sygn. 1351/I, k. 16. Na s. 6 w. 4–7g. Kolberg wymienia artykuł [J. Bartoszewicza] *Kościół Radzyminski. Uroczystość poświęcenia. Proboszcz: Nagurczewski i Narbutt* opublikowany w „Pamiętniku Religijno-Moralnym” 1850, T. 18, s. 502–521 (autor ustalony za: I. Polkowski *Skorowidz do „Pamiętnika Religijno-Moralnego” wydawanego w Warszawie od r. 1841 do r. 1862*, Warszawa 1877); dalej wymienia publikację L. Bokiewicza *Opis powiatu Radzyminskiego pod względem topograficzno-historycznym, statystycznym, higienicznym i lekarskim*, Warszawa 1872 (nie 1873).



- s. 6 w. 8–35g. (**Kamięńczyk, Jadów, Dobre, Stanisławów, Mińsk**) – Rkp. Kolberga, teka 2, sygn. 1125, k. 2. Opis Mińska także w rkp. Kolberga, teka 42, sygn. 1351/I, k. 16.
- w. 2d.– s. 7 w. 2g. i przyp. 1 (**Barcząca**) – Rkp. Kolberga, teka 2, sygn. 1125, k. 2. W przypisie Kolberg wymienia artykuł W. Szymanowskiego *Fabryka szkła i kryształów zwana Czechy, we wsi Trąbkach, w powiecie garwolińskim, gubernii siedleckiej* we wskazanym numerze „Tygodnika” na s. 234–236.
- s. 7 w. 3–25g. (**Kałużyn, Kiczki, Cegłów, Kuflew, Latowicz**) – Rkp. Kolberga, teka 2, sygn. 1125, k. 2, tam bez przypisu; wymieniony w przypisie artykuł J. Przyborowskiego *Wycieczki archeologiczne nad Świder* we wskazanym roczniku „Wiadomości Archeologicznych” na s. 25–53. Opis Latowicza także w rkp. Kolberga, teka 42, sygn. 1351/I, k. 16.
- w. 26g. – s. 8 w. 6g. (**Siennica, Kołbiel**) – Rkp. Kolberga, teka 2, sygn. 1125, k. 2, tam brak przypisu 1 (s. 8).
- s. 8 w. 7–24g. (**Karczew, Otwock**) – Rkp. Kolberga, teka 2, sygn. 1125, k. 2. Ostatnie dwa zdania opisu Karczewa Kolberg podał za *Księgą Ziemi Czerskiej* wydaną w Warszawie w 1879 roku, s. XI. Cytatu z „Kalendarza Warszawskiego” (prawdopodobnie chodzi o „Kurier Warszawski”) nie umiejscowiono – brak numeru czasopisma.
- w. 25g. – s. 9 w. 3g. – Rkp. Kolberga, teka 2, sygn. 1125, k. 1. W rkp. tekst obszerniejszy, Kolberg przytacza jeszcze nazwy jezior znajdujących się w poszczególnych wsiach, wzmiankę o przemyśle oraz wymienia miasta opisywanego obszaru, zob. DWOK T. 41, s. 413–414.
- s. 9 w. 4–22g. i przyp. 1 – Rkp. Kolberga, teka 2, sygn. 1125, k. 3. W rkp. pierwsze zdanie brzmi: „Siedlce, miasto niegdyś wojewódzkie, później guberniane...”, dalej jak w druku, następnie zamiast: „Około r. 1600” w rkp. Kolberg zanotował: „W sto przeszło lat później”, a ponadto informacja: „Obok tego jednak była hetmanowa nader dobrotliwą i pobożną; zbudowała kościół ś. Trójcy...” i dalej jak w druku. W przypisie odesłanie do haseł *Encyklopedii powszechnej* S. Orgelbranda wydawanej w Warszawie: F.M. Sobieszczańskiego *Siedlce*, T. 23 (1866), s. 401 i tegoż *Liw*, T. 17 (1864), s. 222 oraz do hasła *Węgrów* opracowanego przez W. K. [W. Korołyński], T. 27 (1867), s. 783–785.
- w. 23g. – s. 10 w. 1d. (**Mordy, Sokołów, Sterdyń, Kossów, Miedzna, Węgrów, Liw**) – Rkp. Kolberga: teka 2, sygn. 1125, k. 3 i teka 42, sygn. 1351/I, k. 16. Przy opisie Węgrowa ostatnie zdanie wprowadzone w druku (w rkp. brak). Na s. 10 w w. 1–4d. odesłania do prac: A. Wieniarskiego *Liw. Szkic historyczny*, „Księga Świata” 1857, cz. I, s. 187; odesłanie dotyczy artykułu F.M. Sobieszczań-

skiego *Zamek w Liwie*, „Tygodnik Ilustrowany” 1866, T. XIV, nr 379, tam także ryc. Kozerskiego pod takim samym tytułem.

- s. 11 w. 1–10g. i przyp. 1 (Mokobody, Wodynie) – Rkp. Kolberga, teka 2, sygn. 1125, k. 3. W rkp. opis miejscowości Wodynie brzmi: „niegdyś miasteczko, dziś podupadła osada”. W przyp. 1 mowa o dwóch artykułach w wymienionym tomie „Pamiętnika”: *Wiś Budzieszyn albo Zbudeszyno w Ziemi Drohickiej* na s. 364–368 i *Wiadomość o kościołach w Liwie, Pniewniku, w Wierzbnie w Ziemi Liwskiej, Xięstwie Mazowieckim położonych* na s. 371–378. Opis miejscowości Mokobody także w rkp. Kolberga, teka 42, sygn. 1351/I, k. 16.
- w. 11–27g. i przyp.2 (cd. na s. 12) – Rkp. Kolberga, teka 2, sygn. 1125, k. 1.
- s. 12 w. 1–15g. (Łuków) – Rkp. Kolberga, teka 2, sygn. 1125, k. 4. Na końcu akapitu odesłanie do artykułów: F. Krupińskiego *Pijarzy w Łukowie*, „Pamiętnik Religijno-Moralny” 1859, T. 4, s. 528–547 oraz F.M. Sobieszczańskiego *Kościół parafialny w Łukowie*, „Tygodnik Ilustrowany” 1868, T. I (seria II), nr 17, z ryc. Żabińskiego pod tym samym tytułem.
- w. 16–29g. i przyp. 1 (Stoczek, Parysów) – Rkp. Kolberga, teka 2, sygn. 1125, k. 4. W przypisie odesłanie do pracy S. Ulanowskiej *Niektóre materiały etnograficzne we wsi Łukowcu (mazowieckim)*, „Zbiór Wiadomości do Antropologii Krajowej” 1884, T. VIII, s. 247–323.
- w. 9d. – s. 13 w. 4g. (Osieck) – Rkp. Kolberga, teka 2, sygn. 1125, k. 4.
- s. 13 w. 7–8g. – W *Księdze ziemi czerskiej* na s. XI wzmianka o Warszawicach.
- w. 11g. – Informacja o wsi Wilga w *Księdze ziemi czerskiej* na s. XI.
- w. 12–19g. (Garwolin) – Rkp. Kolberga, teka 2, sygn. 1125, k. 4.
- w. 22g. – Informacja o wsi Miastków w *Księdze ziemi czerskiej* na s. XII.
- w. 1–17d. (Żelechów, Łaskarzew) – Rkp. Kolberga, teka 2, sygn. 1125, k. 4. W opisie Łaskarzewa w rkp. brak fragmentu tekstu, po słowach: „wojen szwedzkich” od razu ostatnie zdanie dotyczące zatrudnienia mieszkańców.
- s. 14 w. 17d. – s. 15 w. 4d. (Maciejowice, Stężycza, Bobrowniki, Adamów, Serkomla, Łysobyki, Kock) – Rkp. Kolberga, teka 2, sygn. 1125, k. 4. W opisie miejscowości Łysobyki w rkp. dodatkowa wzmianka o założeniu Przytoczna: „na wyspie Wieliska zwanej,

w polu do rz. Wieprza dotykającym”. Przytoczone na końcu opisu Kocka przysłowie także w innym rkp. Kolberga, teka 1, sygn. 1120, k. 23, tam w zbiorze przysłów.

### Lud (s. 17–52)

- s. 19 w. 2g. – W korespondencji zachował się tylko pierwszy list M. Skotnickiego do Kolberga z 19 kwietnia 1865 roku, podpisanego pseudonimem „Rola”, w którym autor prosi adresata o instrukcje, w jaki sposób gromadzić materiały, zob. *Korespondencja...* cz. I (DWORK T. 64), s. 118. Zachowała się także odpowiedź Kolberga z 1 maja 1865 roku, zob. tamże, s. 121. Brak natomiast w archiwum listów i dołączonych do nich materiałów, które najprawdopodobniej Skotnicki przesłał później Kolbergowi.
- w. 5–7d. (przyp. 1) – Odesłanie dotyczy prac: Ł. Gołębiowskiego *Lud polski, jego zwyczaje, zabobony*, Warszawa 1830; J. Grajnera *Wycieczka na Podlasie*, „Biblioteka Warszawska” 1857, T. 4, s. 53–81; cytowanego już artykułu F. Krupińskiego *Pijarzy w Łukowie*, „Pamiętnik Religijno-Moralny” 1859, T. 4, s. 528–547; artykułu W. Stępowskiego *Z Podlasia* zamieszczonego w „Kronice Wiadomości Krajowych i Zagranicznych” 1858, nr 28, s. 2–4; wymienianego w poprzednim przypisie liście M. Skotnickiego i pracy S. Ulanowskiej *Niektóre materiały etnograficzne...*, s. 247–323.
- s. 22 w. 9d. – s. 23 w. 5d – Kolberg przytoczył fragmenty wymienionego w poprzednim przypisie artykułu W. Stępowskiego *Z Podlasia*, „Kronika...” 1858, nr 28, s. 2–4, tam w dziale „Korespondencja Kroniki”.
- s. 23 w. 4d. – s. 27 w. 1d. – Kolberg odwołał się do wymienianej już publikacji S. Ulanowskiej *Niektóre materiały etnograficzne...*, s. 247–323. Jako cytaty wykorzystał natomiast fragmenty artykułu tej samej autorki *Z ziemi czerskiej* zamieszczonego w „Czasie” (całość artykułu nr 170–175); fragmenty cytowane na s. 23–26 w. 8g. pochodzą z numeru 171, a pozostała część tekstu z numeru 175. Na s. 27 Kolberg wymienia J. Hanusza, który opracował rozdział „Mowa” publikacji Ulanowskiej *Niektóre materiały etnograficzne...* Wszystkie przypisy pochodzą od Kolberga.
- s. 28 w. 3g. – s. 30 w. 3d. – Rkp. terenowy Kolberga, sygn. 2185/1, k. 161–162. W rkp. najpierw opis stroju kobiecego, dalej męskiego, niektóre zdania w formie skróconej i brak dwóch fragmentów tekstu: s. 29 (od słowa: „Buty” do „potrzeby” i ze s. 30 (przedostatni

- akapit: od „Pod Sokołowem” do „granatowa”). W przypisie, którego w rkp. brak, fragment wymienionej pracy Ł. Gołębiowskiego *Lud polski, jego zwyczaje, zabobony*, Warszawa 1830, s. 59; zamieszczone w nawiasie wyjaśnienie: „streifen, paski” pochodzi od Kolberga. Odesłanie do rękopisu J. Kitowicza przywołane za Gołębiowskim, zob. np. J. Kitowicza *Opis obyczajów za panowania Augusta III*, wydanie z rękopismów przez E. Raczyńskiego, Poznań 1840 (rozdział: „O strojach czyli sukniach”).
- s. 31 w 1–19g. – Rkp. Marii Hemplówny, teka 47, sygn. 1354/III, k. 11, z notą: „We wsi Tuchowiczu pod Łukowem”; w rkp. opis stroju kobiecego bez ostatniego zdania: „Noszą także...” oraz fragment dotyczący dziewcząt, zob. też DWOK T. 80/I, s. LXVIII–LXIX.
- w. 12d. – Odesłanie dotyczy opisu nakrycia głowy (konfederatki) w cz. I *Lubelskiego* (zob. DWOK T. 16), s. 23, u Kolberga omyłkowo odesłanie do tomu 17.
- s. 34 w. 21–24g. – Kolberg odsyła do publikacji S. Ulanowskiej *Niektóre materiały etnograficzne...* w „Zbiorze Wiadomości...”, tam na s. 261–262 rozdział „Ubiór i tkaniny domowe”; w artykule tej autorki *Z ziemi czerskiej* w wymienionym numerze „Czasu” także opis ubiorów.
- w. 13d. – s. 35 w. 14g. – Cytat pochodzi z wymienianego już wcześniej artykułu ks. F. Krupińskiego *Pijarzy w Łukowie*, w T. IV (seria II) „Pamiętnika...”, Kolberg skrócił tekst ze s. 530–531.
- ryc. po s. 34 – Rycina wg akwareli W. Gersona, zob. DWOK T. 80/I, s. LXII i LXXVII.
- s. 35 w. 17d. – s. 37 w. 6d. – Rkp. terenowy Kolberga, teka 2, sygn. 1126, k. 4; w rkp. informacje zapisane skrótowo w formie notatek, ponadto inna kolejność niektórych partii tekstu. W przyp. 1 na s. 35 odesłanie do cz. I *Krakowskiego* (zob. DWOK T. 5), tam o pieczeniu chleba w przypisie.
- s. 37 w. 3–4d. i s. 38 w. 3–5g. – W publikacji S. Ulanowskiej *Niektóre materiały etnograficzne...* w „Zbiorze Wiadomości...” na s. 263–264 rozdział „Potrawy”.
- s. 39 przyp. 1 – Kolberg zacytował fragment artykułu ze wskazanego numeru „Czasu”, artykuł bez tytułu zamieszczony został w dziale „Kronika miejscowa i zagraniczna”, jest to przedruk z „Kuriera Lubelskiego” (nr nieznanym) z 1872 roku.
- s. 40 w. 19g. – s. 41 w. 18g. – Rkp. terenowy Kolberga, teka 2, sygn. 1126, k. 2; w rkp. zdania krótsze o charakterze notatek. W przyp. odesłanie do pracy S. Ulanowskiej *Niektóre materiały etnograficzne...*, tam na s. 259 informacje o budowaniu chałup.

- ryc. po s. 40** – Szkice do rycin zamieszczonych między s. 40 i 41, ryc. 1–4 zostały wykonane przez Kolberga i znajdują się w jego zbiorach: teka 47, sygn. 1354/II, k. 69, tam z fragmentami opisu; ostatecznie jednak szkice zostały przerysowane, najprawdopodobniej przez W. Gersona, zob. DWOK T. 80/I, s. LXIII.
- s. 42 w. 18g. – s. 43 w. 2g.** – Rkp. terenowy Kolberga, teka 2, sygn. 1126, k. 2 i 3; tam zapisy w formie notatek.
- s. 43 w. 11g. – 44 w. 19g. (Sprzęty, Naczynia)** – Rkp. terenowy Kolberga, teka 2, sygn. 1126, k. 3; tam opis skrótowy, w formie notatek, z odręcznym rysunkiem dwóch naczyń.
- s. 46 przyp. 1** – W przypisie odesłanie do pracy S. Ulanowskiej *Niektóre materiały etnograficzne...*, tam na s. 256–261 rozdział „Gospodarstwo”.
- przyp. 3** – W przypisie Kolberg zacytował fragment artykułu J. Grajnera *Wycieczka na Podlasie...* cytowany fragment na s. 63.
- s. 47 w. 6g. – s. 49 w. 22g.** – Kolberg zacytował fragmenty wspomnianego już artykułu W. Stępowskiego *Z Podlasia* zamieszczonego w „Kronice Wiadomości Krajowych i Zagranicznych” 1858, nr 28, s. 2–4.
- s. 49 w. 10d.** – W archiwum Kolberga zachował się tylko pierwszy list M. Skotnickiego do Kolberga z 19 kwietnia 1865 roku, podpisany pseudonimem „Rola”, w którym autor prosi o instrukcje, w jaki sposób gromadzić materiały, zob. *Korespondencja... cz. I* (DWOK T. 64), s. 118. Zachowała się też odpowiedź Kolberga z 1 maja 1865 roku, zob. tamże, s. 121. Brak natomiast w archiwum listów i dołączonych do nich materiałów, które najprawdopodobniej Skotnicki przesłał później Kolbergowi.
- s. 50 w. 17g. – s. 52** – Fragmenty opisu w rkp. terenowym Kolberga, teka 2, sygn. 1126, k. 1 i 3; na k. 1 opis „gapy”, dalej „chomonta i szle”, a następnie tekst jak na s. 50 (w. 17–29g.) zaczynający się od słów: „Chłopi i drobna szlachta”, na k. 1 rkp. w formie notatek.
- W przypisie cytat z artykułu S. Ulanowskiej *Z ziemi czerskiej* w wymienionym numerze „Czasu” (całość artykułu nr 170–175). Na końcu przypisu odesłanie do wielokrotnie wymienianej pracy S. Ulanowskiej *Niektóre materiały etnograficzne...*, tam na s. 259–260 opis wozu.

## Zwyczaje (s. 53–91)

- s. 53    **ust. 1 i 2** – Rkp. Kolberga, sygn. 2185/4, k. 363; w rkp. tylko pierwsze zdanie i fragment ostatniego zdania z ust. 1 oraz ust. 2 do słowa: „jabłka”.
- s. 53–54 **przyp. 1 do ust. 2** – W przyp. cytata (z drobnymi zmianami redakcyjnymi) z „Kuriera Codziennego” 1865, nr 147, tam bez autora i tytułu w dziale „Rozmaitości”.
- ust. 3** – Informacje zamieszczone w tym akapicie Kolberg zaczerpnął z działu *Kalendarz narodowy czyli zebranie pamiątek na każdy dzień roku bądź religijnych i historycznych bądź gminnych*, zamieszczonego w „Nowym Kalendarzu Domowym na rok zwyczajny 1830”, wydany w Warszawie w drukarni A. Gałęzowskiego, tam hasło: *Grudzień* na s. 24.
- s. 54–55 (Ś. Szczepan) – Rkp. Kolberga, sygn. 2185/4, k. 363; pomimo wzmianki o Kitowiczu jest to odpis z *Ludu polskiego...* Gołębiowskiego, s. 311.
- s. 55    **przyp. 1** – Kalendarz wymieniony w cz. I *Mazowska to Kalendarz narodowy czyli zebranie pamiątek na każdy dzień roku bądź religijnych i historycznych bądź gminnych*, „Nowy Kalendarz Domowy na rok zwyczajny 1830” Warszawa (druk: A. Gałęzowski).
- przyp. 2** – Pomimo odesłania do prac Kitowicza Kolberg zacytował fragment *Ludu polskiego...* Gołębiowskiego, s. 220.
- s. 56    **nr 1** – Tekst kolędy został nadesłany przez Wincentego Stępowskiego z Klonowca w powiecie kutnowskim, 21 listopada 1867 roku, zob. *Korespondencja...* cz. I (DWORK T. 64), s. 211–212.
- s. 56–57 **nr 2** – Rkp. Kolberga: rkp. terenowy, teka 2, sygn. 1124, k. 27, z lokalizacją ogólną: „Sokół”, tam melodia zanotowana o tercję małą wyżej i tekst zwr. 2–4; teka 2, sygn. 1124, k. 24, z lokalizacją jak w druku, tam tekst zwr. 1–4 bez melodii.
- Na k. 27 w zwr. 2 w. 5: „sprawił” zamiast „zrobił”, w zwr. 4 w. 2: „swego” zamiast „jego”.
- Pod pieśnią odesłania do wariantów w zbiorze M. Mioduszeńskiego *Dodatek do „Śpiewnika kościelnego”*, Kraków 1842, s. 424–425 oraz w śpiewniku [Sz. Kellera] *Zbiór pieśni nabożnych katolickich do użytku kościelnego i domowego*, Pelplin 1871, s. 134–135, nr 51; wymienione przez Kolberga *Kantyczki*, zob. np. *Kantyczki. Podług wydania 1785*, Paryż, 1868–71, T. 2, s. 16–17 i *Kantyczka czyli zbiór najstarszych i najnowszych pieśni kościelnych na cały rok*, Bochnia 1862, s. 78–79.

- s. 57 nr 3 – Rkp. Kolberga: rkp. terenowy, teka 2, sygn. 1124, k. 28, z lokalizacją ogólną: „Sokół”, tam melodia z incipitem: „Stoi nam tu” i poniżej tekst; teka 2, sygn. 1124, k. 24, z lokalizacją jak w druku i dodatkową: „Gończyce”, tam tekst bez melodii.

W rkp. widoczne trudności Kolberga w zapisie metrycznym melodii, brak znaku przykluczowego i przedtaktu, t. 1–2:



- s. 57–58 nr 4 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 2, sygn. 1124, k. 13, z lokalizacją ogólną: „Oleksianka”; w zapisie tekstu w zur. 1 w. 4: „Izraelitom” zamiast „Izraelowi”.

Pod pieśnią odesłanie do śpiewnika Kellera *Zbiór pieśni nabożnych katolickich...*, s. 172, nr 105, tam tekst sześciowrotkowy.

- s. 58–59 nr 5 – Rkp. Kolberga: rkp. terenowy, teka 2, sygn. 1124, k. 29, z lokalizacją ogólną: „Ostrozeń”, tam melodia z tekstem; teka 2, sygn. 1124, k. 24, z lokalizacją jak w druku, tam tylko tekst.

W rkp. melodia zanotowana o kwartę czystą wyżej, w obu wykonaniach w t. 1 dolna, w t. 3 górna wersja, w t. 3 w drugim wykonaniu trzecia ósemka  $c^2$ , t. 5–8:



- s. 59 nr 6 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 2, sygn. 1124, k. 13, z lokalizacją ogólną: „Oleksianka”, w zapisie melodii tylko dolna wersja.


Pod pieśnią odsyłacze do wariantów w zbiorze M. Mioduszeńskiego *Pastorałki i kołędy z melodyjami*, Kraków 1843, s. 217 oraz do wymienianej już pracy Kellera *Zbiór pieśni nabożnych...*, s. 176, nr 111.

- s. 59–60 nr 7 – Rkp. Kolberga: teka 38, sygn. 1334, k. 7, z lokalizacją: „Gończyce”; rkp. terenowy, teka 2, sygn. 1124, k. 29, z lokalizacją ogólną: „Ostrozeń”; teka 2, sygn. 1124, k. 24, z lokalizacją jak w druku, tam tylko tekst. W obu rkp. melodia zanotowana o kwintę czystą wyżej, t. 1–4 dwukrotnie powtórzone:

w rkp. z teki 38 w pierwszym wykonaniu:



w rkp. z teki 2 widoczne trudności Kolberga w zapisie metrorhythmicznym, pierwsza próba zapisu w metrum  $\frac{2}{4}$ , następnie popra-

wione na  $\frac{3}{4}$ , w pierwszym wykonaniu t. 1: , t. 2–4 jak w tece 38;

w obu rkp. w drugim wykonaniu t. 3 w następującym rytmie:



W zapisie tekstu z teki 38 i w rkp. z k. 29 w zwr. 2 w. 1: „osioł” zamiast „osłu”.

Odesłania Kolberga dotyczą wariantów pieśni w zbiorach M. Mioduszeńskiego *Pastorałki i kolędy z melodyjami...*, s. 148 i tegoż, *Dodatek do „Pastorałek i kolęd z melodyjami”*, Lipsk 1853, s. 278 oraz Sz. Kellera *Zbiór pieśni nabożnych...*, s. 179, nr 115 i s. 196–197, nr 143.

- s. 60 nr 8 – Pod pieśnią odesłania Kolberga do wariantów w zbiorach: M. Mioduszeńskiego *Pastorałki i kolędy z melodyjami*, Kraków 1843, na s. 145 (nie s. 50), nr 78; Sz. Kellera *Zbiór pieśni nabożnych...*, s. 132–133, nr 47; w obu zbiorach tekst obszerniejszy; w zbiorze K. Kozłowskiego *Lud. Pieśni, podania...*, s. 175 i nast. tam teksty wariantowe.

nr 9 – Odesłanie Kolberga dotyczy pierwszej zwrotki pieśni zamieszczonej w zbiorze M. Mioduszeńskiego *Pastorałki i kolędy...*, s. 138.

- s. 61 nr 10 – Rkp. Kolberga: rkp. terenowy, teka 2, sygn. 1124, k. 24, z lokalizacją: „od Łaskarzewa, Sokół”; teka 2, sygn. 1124, k. 28, z lokalizacją ogólną: „Sokół”.

W rkp. z k. 28 zamiast odsyłacza do melodii nr 446 w cz. I *Lubelskiego* (DWOK T. 16) zapis nutowy:



Pa - śli pa - ste - rze wo - ły, u zie - lo - nej da - bro - wy.



A - niół im się po - ka - zał, do Be - tle - jem iść ka - zał.

ponadto na k. 28 obszerniejszy tekst, po zwr. 1 jeszcze:

„Pytać go śmieli,  
gdzie Pana szukać mieli.  
Należli go we żłobie,  
nie mając nic na sobie,



tylko wiązeczkę siana,  
pod nóżki, pod kolana”.

Odesłanie Kolberga dotyczy pieśni zamieszczonej w zbiorze M. Mioduszelewskiego, *Pastorałki i kolędy...*, s. 123, u Mioduszelewskiego tekst obszerniejszy.


s. 61–62 nr 11 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 7, sygn. 1156, k. 7, bez lokalizacji, tam melodia z incipitem: „Przy onej dolinie” i notą: „kolęda”, rkp. najprawdopodobniej z zapisami z okolic Warszawy. Por. nr 2 w DWOK T. 79 (*Kaliskie. Suplement*).

s. 62–63 nr 12 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 31, z lokalizacją ogólną: „Jasienica” i notą: „kolęda”.

W rkp. w t. 4–6 tylko górna, w t. 7 tylko dolna wersja, w t. 5 na pierwszą miarę alternatywnie ósemka  $g^1$ .

s. 63–64 nr 13 – Rkp. Kolberga: rkp. terenowy, teka 2, sygn. 1124, k. 27, z lokalizacją ogólną: „Sokół”, tam melodia i tekst; teka 2, sygn. 1124, k. 24, z lokalizacją: „Jadów, Wyszków”, tam tekst bez melodii i na tej samej karcie, z lokalizacją: „od Łaskarzewa, Sokół” jeszcze raz zanotowany tekst zwr. 1, bez melodii.

W rkp. terenowym melodia zanotowana o sekundę wielką wyżej, w t. 2 tylko dolna wersja, w t. 4 na drugą miarę alternatywnie

ósemki  $g^1 f^1$ , t. 6:  od t. 9 do pierwszej miary t. 11



melodia zanotowana o tercję wielką wyżej, w t. 11 na drugą miarę tylko dolna wersja.

W zapisie tekstu z k. 27 w zwr. 5 dwa ostatnie wiersze następujące: „uciekła do lasa, jak dzika bieżała”, w zwr. 4 tylko cztery początkowe wiersze i brak zwr. 9–11; na k. 24 w zwr. 2 w. 3: „nabył” zamiast „nabyć”, w zwr. 10 w. 1: „Szedł Maciek” zamiast „Maciek idzie”.

Odesłanie dotyczy wariantu pieśni w zbiorze M. Mioduszelewskiego *Pastorałki i kolędy...* s. 90 „Kto był smutny...”; wymienione przez Kolberga *Kantyczki*, zob. np. *Kantyczka czyli zbiór najstarszych...*, s. 115–116.


s. 64 nr 15 – Rkp. Kolberga: rkp. terenowy, teka 2, sygn. 1124, k. 18, z lokalizacją ogólną: „Głuchy”, tam melodia z incipitem: „W tej kolędzie” i teka 2, sygn. 1124, k. k. 24, z lokalizacją jak w druku, tam obszerniejszy tekst bez melodii opublikowany przez Kolberga jako nr 13 w T. 26, zob. przypis do tego numeru.

W rkp. terenowym melodia zanotowana o sekundę wielką niżej, w t. 1–4 brak znaku powtórki, w t. 5 na trzecią miarę alternatywnie  $g^1$ , w t. 10 na pierwszą miarę dwie szesnastki  $c^2 c^2$ .

- s. 65–66 nr 16 – Tekst bez melodii w rkp. *Pieśni ludu z okolic Czerska i Piaseczna*, teka 45, sygn. 1419, k. 6, nr 20 (zob. DWOK T. 80/I, s. XLIV) i w rkp. Kolberga, teka 2, sygn. 1124, k. 24, z lokalizacją: „Moczydło pod Czerskiem” i uzupełnioną lokalizacją jak w druku. W rkp. Kolberga w zwr. 1–3 brak ostatniego wiersza, a w zwr. 5 powtórzone: „wyskoczyły” zamiast „z tej kieszule”.
- s. 66–67 nr 17 – Rkp. Kolberga: rkp. terenowy, teka 2, sygn. 1124, k. 30, z lokalizacją ogólną: „Ostrożeń”, tam melodia z incipitem: „Wesoła uciecha”, a poniżej tekst; teka 2, sygn. 1124, k. 24, z lokalizacją jak w druku, tam tekst bez melodii.
- W rkp. terenowym melodia zanotowana o kwartę czystą niżej, w t. 3–4 tylko dolna wersja, w t. 3 trzecia ósemka  $f^2$ , t. 7–8:
- 
- W zapisie tekstu w obu rkp. zwr. 1–5 jak w druku, po nich zwr. 7 i 8, a na zakończenie zwr. 6, przy czym w rkp. terenowym z k. 30 tylko wiersze 1–2 zurotki 6.
- Ostatnie trzy wiersze zwr. 6 zanotowane oddzielnie w rkp. Kolberga, teka 2, sygn. 1124, k. 29, także z lokalizacją ogólną: „Ostrożeń”.
- s. 67–68 nr 18 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 30, z lokalizacją: „Krusze”.
- W zapisie melodii w t. 1 tylko dolna wersja, w t. 3 na trzecią miarę alternatywnie szesnastki  $a^1 fis^1$ , w t. 5 na drugą i trzecią miarę ósemki  $h^1 a^1$  połączone łukiem, w t. 12 przy drugiej szesnastce alternatywnie  $fis^1$ , po t. 12 znak repetycji. W zapisie tekstu w zwr. 1 w. 2: „z południa wesoło” zamiast „z lutnią przy złobie”, w zwr. 6 w. 2: „Ursuli święty” zamiast „i jesce wiany”. Odesłanie pod pieśnią dotyczy wariantu w zbiorze M. Mioduszewskiego *Dodatek do „Pastorałek i kołęd”...*, s. 274.
- s. 68 nr 19 – Rkp. Kolberga: rkp. terenowy teka 2, sygn. 1124, k. 28v., z lokalizacją ogólną: „Sokół”, tam melodia i tekst; teka 2, sygn. 1124, k. 24, z lokalizacją jak w druku, tam tylko tekst.
- W rkp. melodia zanotowana w metrum  $\frac{2}{4}$  przy zachowaniu tych samych wartości rytmicznych, w t. 2 tylko dolna wersja, w t. 4 ostatnia nuta  $g^1$  (winno być prawdopodobnie  $gis^1$ ), po t. 4 zanotowane małymi nutami:
- 
- W obu rkp. w zwr. 6: „Najświętsza Panienska” zamiast „Święty Scapan”.
- s. 69 nr 21 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 2, sygn. 1124, k. 10, z lokalizacją ogólną: „Oleksianka” i notą: „kołęda”.

W rkp. w t. 4 na pierwszą miarę alternatywnie szesnastki  $h^1 g^1$ ; w zapisie tekstu brak pierwszego wiersza zwr. 2.

- s. 69–70 nr 22 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 2, sygn. 1124, k. 10, z lokalizacją ogólną: „Oleksianka”.


W rkp. w t. 2 i 3 wersja alternatywna:   
w t. 5 tylko dolna wersja, w t. 6 w górnej wersji tylko na pierwszą miarę dwie szesnastki  $c^2 c^2$ , w t. 8 tylko dolna wersja, w druku na pierwszą miarę błąd – zamiast ćwierćnuty winna być ósemka.

- s. 70 nr 23 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 2, sygn. 1124, k. 10, z lokalizacją ogólną: „Oleksianka”.
- s. 70–71 nr 24 – Pod pieśnią odesłanie do wariantu w *Sandomierskiem* (DWOK T. 2), nr 185; nota: „Przypisy do Sandomierza” oznacza planowane przez Kolberga zamieszczenie wariantów pieśni w cz. II *Radomskiego* (T. 21, nie 20) jednak pozostały one w rękopisach i opublikowane zostały współcześnie, zob. *Radomskie. Suplement do tomów 20 i 21* (DWOK T. 77/I), nr 634 i 635.
- s. 71–72 nr 25 – Rkp. Kolberga: rkp. terenowy Kolberga, teka 2, sygn. 1124, k. 30, z lokalizacją ogólną: „Ostrożeń” i notą: „Kolęda”, tam melodia i tekst; teka 2, sygn. 1124, k. 24, z lokalizacją jak w druku, tam tylko tekst.

W rkp. melodia zanotowana o kwartę czystą niżej, w t. 8–9 tylko dolna wersja. W obu zapisach tekstu w zwr. 1 w. 4: „kołem” zamiast „społem” i jeszcze dwa dodatkowe wiersze: „A dary-ć mu dają za to, sami się jak błoto pod nóżki ścielą”, ponadto w zwr. 3 brak ostatniego wiersza.

- s. 72 w. 1–22 d. (**Szczodry wieczór**) – Kolberg zacytował fragment pracy Ł. Gołębiowskiego *Lud polski...*, s. 311.
- s. 73 w. 1–4 g. i przyp. 1 (**Trzej króle**) – Obszerniejsza informacja o zwyczaju w pracy Ł. Gołębiowskiego *Lud polski...*, s. 314, tam także tekst, który Kolberg zamieścił w przypisie.  
w. 5g. – s. 74 w. 7g. – Rkp. terenowy Kolberga, teka 2, sygn. 1124, k. 10, z lokalizacją ogólną: „Oleksianka”. W rkp. niektóre zdania zanotowane skróto w formie notatek.
- s. 74 ust. 2 – Odesłanie dotyczy pracy S. Ulanowskiej *Niektóre materiały etnograficzne...*, tam na s. 265 (nie 365) rozdział „Środa Popielcowa”.  
ust. 3 – Cytat pochodzi z wymienionej pracy J.K. Gregorowicza *Obrazki wiejskie*, T. 1, Warszawa 1852, s. 229; uwagi w nawiasach pochodzą od Kolberga.
- s. 75 nr 26 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 2, sygn. 1124, k. 10, z lokalizacją ogólną: „Oleksianka”. W t. 1–2 tylko górna wersja, inaczej


podpisany tekst pod melodią: , w t. 3  
O, mój Bo-że, mój Bo - że,

i 5–6 tylko górna wersja, grupa:  zanotowana każdorazowo jako triola ósemkowa; w zwr. 1 w. 1: „o” tylko na początku wiersza, w. 4: „toć nie inna” zamiast „to zawziętość”.

W rkp. Kolberga, teka 41, sygn. 1347, k. 44, bez lokalizacji, dwa pierwsze wiersze pieśni bez melodii, z odesłaniem, jak w druku, do zbioru [Sz. Kellera] *Zbiór pieśni nabożnych...*, s. 890, nr 901.

- s. 75–76 **ust. 1** – Odsyłacze pod tekstem dotyczą: wariantów zamieszczonych przez Kolberga w wymienionych tomach *Ludu* (zob. DWOK T. 5 i 9), zbioru K.W. Wójcickiego *Pieśni ludu Białochrobatów, Mazurów i Rusi znad Bugu*, Warszawa 1836, T. 2, s. 272 i wariantu w zbiorze Żegoty Paulego *Pieśni ludu polskiego w Galicji*, zob. wydanie fototypiczne pierwodruku z 1838 roku, Wrocław 1973, tam s. 177.
- s. 76 **ust. 2** – Pod oracją odesłanie do wariantu tekstu z okolic Tomaszowic i Bolechowic zamieszczonego w cz. I *Krakowskiego* (DWOK T. 5), s. 277–278.
- s. 77 **przyp. 1** – Rkp. Kolberga, teka 2, sygn. 1126, k. 5; jest to odpis z „Gazety Codziennej” 1853, nr 75, tam bez tytułu i autora w dziale „Rozmaitości”.
- s. 77–78 **nr 27** – Rkp. terenowy Kolberga, teka 2, sygn. 1124, k. 10, z lokalizacją ogólną: „Oleksianka” i notatką: „w nocy na poniedziałek”, tam tekst zwr. 3–21 podpisany pod melodią jak nr 28, przy czym kolejność zwrotek następująca: zwr. 3–5, brak zwr. 6, dalej zwr. 7–10, brak zwr. 11, następnie zwr. 15–21 (bez zwr. 19), a na zakończenie zwr. 12–14, zob. następny przypis. Odsyłacz pod pieśnią do cz. I *Mazowsza* (T. 24) dotyczy numeru 49 (nie 145).
- s. 79 **nr 28** – Rkp. terenowy Kolberga, teka 2, sygn. 1124, k. 10, z lokalizacją ogólną: „Oleksianka” i notatką: „w nocy na poniedziałek”, tam pod melodią tekst jak zwr. 3–21 (bez zwr. 6, 11 i 19) numeru 27, zob. poprzedni przypis.

W zapisie melodii w t. 2 tylko dolna, w t. 3 następujący zapis dol-




nej wersji: , w t. 4 tylko górna wersja.

- s. 79–80 **nr 29** – Rkp. terenowy Kolberga, teka 2, sygn. 1124, k. 10, z lokalizacją ogólną: „Oleksianka”.

W rkp. w t. 1 dolna wersja, w t. 2 na pierwszą i drugą miarę cztery ósemki  $d^2$ , w t. 3 na pierwszą miarę górna, w dalszym prze-

biegu dolna wersja; w zapisie tekstu brak zwr. 5, w zwr. 9 tylko w. 1–2, ponadto brak zwr. 14 oraz zamieszczonych w przypisie wariantów.

- s. 80 nr 30 – Pod pieśnią odesłanie do cz. II *Kieleckiego* (DWORK T. 19), tam dwa warianty pieśni na s. 183 i 184; w zbiorze K. Kozłowskiego *Lud. Pieśni, podania...*, do którego odsyła Kolberg, także dwa warianty na s. 247 i 248.
- s. 81 nr 31 – Pod pieśnią odesłanie do pieśni nr 52 w cz. I *Mazowsza* (T. 24), tam zgodnie z przypisem 2 – w zwr. 2 błąd.
- s. 81–82 nr 32 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 31, z lokalizacją ogólną: „Jasienica” i notą: „Na Wielkanoc chodzą po wykupie (w drugie święto)”; tam tylko t. 3–4, a poniżej tekst.


W rkp. t. 3 w pierwszym wykonaniu: , t. 3 w drugim wykonaniu: , po t. 4 kolejna próba zapisania t. 3: .

- s. 82 w. 13–22g. – Ten fragment Kolberg zacytował z wymienionej przez siebie pracy Ł. Gołębiowskiego *Gry i zabawy różnych stanów w kraju całym lub niektórych tylko prowincjach*, Warszawa 1831, s. 122; natomiast opis pochodu na Kujawach u Gołębiowskiego na s. 118–122.

**przyp. 1** – Kolberg odsyła do artykułu J. Grajnera *Studia nad podaniami ludu naszego* opublikowanego w „Bibliotece Warszawskiej” 1859, T. 2, s. 465–514 i s. 705–724 oraz w T. 3 (1859), s. 70–105; do pracy K. Kozłowskiego, *Lud. Pieśni...* tam na s. 193 informacja o dyngusie zacytowana w cz. I *Mazowsza* (T. 24) na s. 144 w przypisie.

- s. 83 **przyp. 2** – Odesłanie do podobnego opisu dotyczy cz. I *Mazowsza* (T. 24), s. 144.
- s. 83–84 nr 33 – Pod pieśnią odesłania do wariantów w tomach *Ludu*, zob. wskazane numery w edycji DWORK: T. 2, T. 12, T. 24 i T. 25; niżej odsyła Kolberga do własnego artykułu w „Bibliotece Warszawskiej” 1847, T. 4, s. 625 (nie 605) do s. 639, jest to dalszy ciąg publikacji *Pieśni ludu weselne*, którą zamieścił w tymże czasopiśmie w T. 2 z 1847, s. 189–206.

- s. 84–85 nr 34 – Rkp. Kolberga, teka 2, sygn. 1124, k. 20r., bez lokalizacji.

W rkp. t. 1: , w t. 2 pierwsza szesnastka w obu

wykonaniach  $h^1$ , w t. 4 powyżej pięciolinii alternatywnie literowe oznaczenia nut: w pierwszym wykonaniu „d fis c”, w drugim „d fis d”; tekst jak w druku i zanotowane jeszcze fragmenty kolejnych zwrotek: „Przyjmie łaskawie” i „A do domu”.


- s. 85–86 nr 35 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 30, z lokalizacją ogólną: „Krusze”, tam tekst podpisany pod melodią opublikowaną jako numer 92, zob. przypis do tego numeru. W rkp. niektóre zwrotki zanotowane skrótowo, ponadto brak zwr. 8, 14, 18 i 19.

- s. 87 w. 4–17g. – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 31, z lokalizacją ogólną: „Jasienica”; w rkp. tekst od słów: „oborują pole” do „do dworu”.

nr 37 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 2, sygn. 1124, k. 30 r., z lokalizacją ogólną: „Gończyce”, tam melodia z zapisanym obok fragmentem tekstu: „Przynosimy plon jego...”.

W rkp. melodia zanotowana o kwartę czystą wyżej, w t. 1 nad  $c^2$

alternatywnie #, t. 2: , w t. 5 tylko górna wersja,

t. 6: , w t. 7 na drugą miarę dwie ósemki  $h^1 h^1$ .

- s. 88 nr 38 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 31, z lokalizacją ogólną: „Jasienica”.

W rkp. melodia zanotowana bez znaku przykluczowego, w metrum  $\frac{4}{4}$  przy zachowaniu tych samych wartości rytmicznych, t. 1 w pierwszym wykonaniu:

, w drugim: ,

t. 3 w obu wykonaniach: , przy czym wersję za-

pisaną najniżej należy wykonać o oktawę wyżej – zapis Kolberga w oktawie razkresłej wynikał z braku miejsca na pięciolinii, w t. 4 ostatnia ósemka  $f^1$ , w t. 6 tylko dolna wersja; pod melodią zwr. 1–3, następnie zwr. 9–11, a po nich:

„Przed dworem leży dera,  
dworskie dziewczki chcą do ogiera.

U nasego pana cerwona podłoga,  
zjeżdżają się goście, jak do Pana Boga.

U nasego pana okienica sklana,  
a pana Capskiego wiechciem zatykana”,

dalej zwr. 6–8, 13, 4, 5 i na zakończenie jeszcze:

„Jagna tęga dziwa,  
jak ji kaza, tak śpiwa”.

s. 90 w. 1–7g – Rkp. terenowy Kolberga, teka 2, sygn. 1124, k. 6, z lokalizacją ogólną: „Ozorów”. W rkp. ten tekst między pieśniami opublikowanymi jako nr 40 i 41.

nr 40 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 2, sygn. 1124, k. 6, z lokalizacją ogólną: „Ozorów”; tam najpierw zwr. 3–5, po nich zwr. 1–2.

s. 90–91 nr 41 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 2, sygn. 1124, k. 6, z lokalizacją ogólną: „Ozorów”. W rkp. brak ostatnich dwóch wierszy zwr. 2 i brak zwr. 10, a zapis melodii obszerniejszy z licznymi poprawkami, widoczne trudności Kolberga w zapisie metrycznym:

### Obrzędy domowe (s. 92–202)

s. 93 ust. 7–10 – Rkp. nieznanego autora, z notą Kolberga: „od pani Grajnertowej, Przesady”, teka 1, sygn. 1116, k. 34, zob. DWORK T. 80/I, s. LXVI. W ust. 8 Kolberg odsyła do opisu tego samego zwyczaju, zob. S. Ulanowska *Niektóre materiały etnograficzne...*, tam zwyczaj opisany na s. 281 w rozdziale „Obrzędy”.

ust. 11 – Rkp. Kolberga, teka 1, sygn. 1118, k. 63, na górze karty dopisek Kolberga: „Grajnert”.

ust. 12 – Rkp. nieznanego autora, z notą Kolberga: „od pani Grajnertowej, *Przesądy*”, teka 1, sygn. 1116, k. 35.

ust. 13 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 2, sygn. 1126, k. 4.

ust. 14 – Rkp. Kolberga, teka 1, sygn. 1118, k. 63, na górze karty dopisek Kolberga: „Grajnert”.

ust. 18, 19 – Rkp. nieznanego autora, z notą Kolberga: „od pani Grajnertowej, *Przesądy*”, teka 1, sygn. 1116, k. 35.

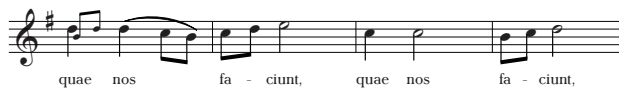
- s. 94 **przyp. 1** – Cytat pochodzi z pracy Ł. Gołębiowskiego *Ubiory w Polsce od najdawniejszych czasów aż do chwil obecnych...*, s. 140. U Gołębiowskiego tylko „czepki nocne”, u Kolberga „czepki nocne i dziecinne”.

- s. 95–96 **nr 42** – Takty 5–16 zob. przypisy źródłowe do numerów 73 i 78. Tekst por. nr 78.

Odesłanie pod pieśnią dotyczy wariantu w śpiewniku Sz. Kellera *Zbiór pieśni nabożnych...*, s. 504–505, nr 479.

- s. 96 **nr 43** – Rkp. Kolberga, teka 36, sygn. 1317, k. 28, bez lokalizacji.

W rkp. melodia zanotowana o kwartę czystą wyżej, widoczne trudności Kolberga w zapisie metrycznym, zapis następujący:



- s. 97–100 **w. 5g. (wesela I)** – Opis wesela oraz pieśni nr 44–49 zaczerpnął Kolberg z pracy Ł. Gołębiowskiego *Lud polski...*, s. 59–64; niektóre pieśni także zanotowane w rkp. Kolberga, zob. następne przypisy.


- s. 97 **nr 44** – Ta pieśń także w rkp. Kolberga, teka 42, sygn. 1351/II, k. 2, z notą: „Przy rozplataniu włosów pannie siedzącej na dzieży”.


**przyp. 1** – Przypis na s. 97 pochodzi od Kolberga, tekst zamieszczonej tam pieśni: rkp. Kolberga, teka 2, sygn. 1124, k. 4, z lokalizacją ogólną: „od Mińska, Stanisławowa, Kałuszyna”, z odesłaniem do zbioru K.W. Wójcickiego *Pieśni ludu Białochrobatów... T. 2*, s. 241 jak w druku; w rkp. Kolberga i u Wójcickiego brak dwóch pierwszych wersów zwrotki drugiej.



- s. 98 **przyp. 1** – Przypis do pieśni nr 45 pochodzi od Kolberga.
- s. 99 **nr 47** – Pieśń także w rkp. Kolberga, teka 2, sygn. 1124, k. 5; jest to odpis ze zbioru K.W. Wójcickiego *Pieśni ludu Białochrobatów...* T. 2, s. 33; w rkp. tak jak u Wójcickiego: „po stole, po lisowym” zamiast „po stole, po cisowym”.  
W odsyłaczu do pracy Gołębiowskiego *Lud polski*, z której pieśń została zaczerpnięta winno być: s. 62.  
Pieśń tę Kolberg zamieścił też w swoim artykule *Pieśni ludu weselne*, „Biblioteka Warszawska” 1847, T. 4, s. 635, nr 104, zob. przedruk: *Pieśni i melodie ludowe w opracowaniu fortepianowym*, DWOK T. 67/I, nr 396, tam także z odesłaniem do Wójcickiego, zob. też przypis źródłowy do wesela IV i do pieśni nr 111.
- s. 100 **w. 6g. – s. 101 w. 2g. (wesele II)** – Ten fragment opisu w rkp. Kolberga, teka 2, sygn. 1124, k. 37, tam z notą lokalizacyjną i datą jak w druku.
- s. 104 **w. 12g. – s. 105 w. 17g. i nr 57** – Por. nr 9 i 10 w suplementcie.
- s. 106 **nr 58** – Rkp. terenowy Kolberga, teka 2, sygn. 1224, k. 17, z lokalizacją ogólną: „Ślężany”. W zapisie melodii w t. 8 tylko dolna wersja, brak t. 9–10; w rkp. jeszcze druga zurotka:
- „Jakżeż ja będę siadała,  
kiedym się z progami jesce  
nie pozegnała.  
Ostajcie się i wy progi,  
chodziły tam moje nogi,  
teraz nie będą”.
- s. 107 **w. 9–10g. i w. 1–2 pod pieśnią nr 60** – Rkp. Kolberga, teka 2, sygn. 1124, k. 20, bez lokalizacji.  
**nr 61** – Rkp. Kolberga, teka 2, sygn. 1124, k. 20, bez lokalizacji.  
W rkp. t. 5 w drugim wykonaniu zamiast pierwszej ósemki dwie szesnastki  $a^1 a^1$ ; w zapisie tekstu: „grosie” zamiast „rosie”.
- s. 110 **nr 69** – Por. nr 15 w suplementcie. Pod pieśnią odesłanie do wariantu w zbiorze K. Kozłowskiego *Lud. Pieśni, podania...*, s. 83.
- s. 111–127 **wesele III** – Opis wesela pochodzi najprawdopodobniej z własnych badań Kolberga, czego potwierdzeniem jest zachowany rękopis terenowy, teka 43, sygn. 1352, k. 32–33 z taką lokalizacją.
- s. 111 **w. 12d. – 112 w. 8g.** – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 32, z lokalizacją ogólną: „Jasienica”; w rkp. tekst krótszy.
- s. 112 **nr 70** – Tekst w rkp. terenowym, teka 43, sygn. 1352, k. 32, z lokalizacją ogólną: „Jasienica”. Melodia por. DWOK T. 42, nr 1357.

nr 71 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 32, z lokalizacją ogólną: „Jasienica”.


W zapisie melodii w pierwszym wykonaniu w t. 1: 

w t. 3 na drugą miarę rytm: , przy  $g^1$  brak #; w drugim wykonaniu t. 1–2 opatrzone znakiem powtórki, w t. 2 na pierwszą miarę alternatywnie triola szesnastkowa  $g^1 a^1 h^1$ , w t. 3 na pierwszą miarę szesnastki  $d^2 c^2$ ; pod melodią najpierw zwr. 5, tekst zanotowany skrótowo, w zwr. 3, 4 i 6 brak pierwszych czterech wierszy.

s. 113 w. 1–18g. – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 32 i 33, z lokalizacją ogólną: „Jasienica”.

nr 72 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 33, z lokalizacją ogólną: „Jasienica”.

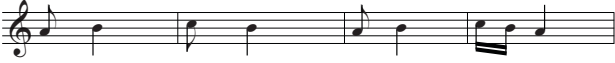
W rkp. w t. 2 oprócz wersji drukowanej, opatrzonej notatką: „lepiej”,

jeszcze dwie wersje alternatywne: , w pierwszym

wykonaniu w t. 4 na pierwszą miarę alternatywnie ćwierćnuta  $h^1$ , w dalszym przebiegu górna wersja, w drugim wykonaniu w t. 3 na pierwszą miarę alternatywnie ósemki  $e^1 g^1$ , w t. 4 dolna wersja.

s. 113–114 nr 73 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 32, z lokalizacją ogólną: „Jasienica”.

W rkp. zapis nutowy z incipitem: „Idziem z wieńcem lawendowym”:

  
I - dziem z wień - cem la - wen - do - wym

  
do Ma - ry - si juz go - to - wym,

  
a Ma - ry - sia u drzwi sta - la,

  
mo - dre o - cka za - pla - ka - la.

Por. T. 26, nr 42, t. 5–16.

- s. 114 nr 74 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 32, z lokalizacją ogólną: „Jasienica”, tam melodia z incipitem: „Idźcie, matuś, do sieni” i poniżej tekst jak w druku, a dalej jak nr 76 w tym tomie.

W rkp. w t. 1 tylko górna wersja, t. 5:  t. 11:

 t. 13–14:  w t. 15 tylko

dolna wersja, brak znaku powtórki w t. 9–16.

Warianty melodii, por. komentarz do numerów 89 i 97 w tymże tomie.

w. 19d. – s. 115 w. 9g. – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 33, z lokalizacją ogólną: „Jasienica”.

- s. 115–116 nr 75 – Rkp. Kolberga: teka 2, sygn. 1124, k. 4r., z lokalizacją: „Niedziółka, Cygów, Wiszniew” i teka 5, sygn. 1137/I, k. 80r., z lokalizacją: „Wiszniew pod Kałuszynem”, tam melodia w opracowaniu fortepianowym, zob. T. 67/I, nr 394. W obu rkp. między zwr. 8 i 9 jeszcze jedna:

„Dobrze było pani matuleńce pić wino,  
a teraz na ruciany wianeczek patrzeć niemiło”,

ponadto w rkp. z teki 5, w zapisie tekstu zamiast zwr. 4–7 odesłanie do wariantu nr 108 zwr. 5–7.

- s. 116 nr 76 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 32, z lokalizacją ogólną: „Jasienica”. W rkp. tekst zanotowany jako kontynuacja pieśni nr 74.

w. 16–26g. – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 32 i 33, z lokalizacją ogólną: „Jasienica”.

- s. 116–117 nr 77 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 32, z lokalizacją ogólną: „Jasienica”. W rkp. po zwr. 2 jeszcze jedna:

„Trzeba ji dać na prątek,  
co by bijał co piątek”,

a dalej zwr. 3–6, 9–11, 8, 14 i 12–13.

- s. 117 w. 20–27g. – Rkp. terenowe Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 32 i 33, z lokalizacją ogólną: „Jasienica”.

nr 78 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 33, z lokalizacją ogólną: „Jasienica” i notą: „Swachny śpiewają”. W rkp. tekst

jak w druku z zapisem nutowym dla czterech pierwszych wierszy:




Naj - święt - sa pan - na Ma - ry - ja, śli - cnaś, pię - kna



jak le - li - ja, śli - cnaś, pię - kna



jak kwiat ró - zy, to - bie ca - ła nie - bo stu - zy.

w t. 1 dodana wersja alternatywna: , w t. 3 na trzecią miarę alternatywnie triola szesnastkowa:  $c^2 h^1 a^1$ . Melodia i tekst por. T. 26, nr 42.

w. 5–1d. – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 33, z lokalizacją ogólną: „Jasienica”. W rkp. zamiast odesłania do melodii nr 72 zapis nutowy do okrzyku: „Huś, huś...”:



- s. 118 nr 79 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 32, z lokalizacją ogólną: „Jasienica”, tam melodia z incipitem: „Oj, siadaj, siadaj”, a poniżej tekst, tam w t. 1 na pierwszą miarę alternatywnie  $d^2$ .

w. 9–19d. – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 33, z lokalizacją ogólną: „Jasienica”. Wiersze 13–19d. zanotowane oddzielnie, do słowa: „włosów”, a ostatnie zdanie: „Jeśli panna młoda jest sierotą...” w rkp. przy pieśni nr 80.

nr 80 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 33, z lokalizacją ogólną: „Jasienica”. W rkp. tekst z zapisem nutowym opublikowanym jako nr 1001 w DWOK T. 41.

s. 119 nr 81 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 32, z loka-

lizacją ogólną: „Jasienica”. W rkp. t. 4:



na końcu jeszcze jedna zwrotka:

„Nad moim wiankiem organy grają,  
a nad twoją złą cupryną kruki krakają”.

nr 82 i nota nad pieśnią – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 33, z lokalizacją ogólną: „Jasienica”, tam tekst z zapisem nutowym:



Cie - sy sie ma - tu - la, usy - stka ro - dzi - ne - cka,



zem ja do - no - si - ła do ca - su wia - ne - cka.

Melodia por. nr 98 w T. 26.

nr 83 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 33, z lokalizacją ogólną: „Jasienica” i notą: „z kościoła”, tam tekst z zapisem nutowym:



A gdziez nam sie pan-na mło-da po-dzia - ła,



cy w ko - ście - le przy oł - ta - rzu zo - sta - ła?

Odsyłacz Kolberga do nr 74 dotyczy wariantu melodii.

w. 1d. – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 33, z lokalizacją ogólną: „Jasienica”; w rkp. tylko: „w drodze do karczmy śpiewają”.

s. 120 nr 84 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 33, z lokalizacją ogólną: „Jasienica”.

W zapisie melodii w t. 2 i 3 w obu wykonaniach na trzecią miarę dolna wersja, w rkp. melodia trzykrotnie powtórzona: drugie wykonanie opatrzone znakiem powtórki; w zapisie tekstu zwr. 1–3 i 5, przy czym tam wszędzie „Kasiulu” zamiast „Marysiu”, a po zwr. 5 zanotowany jeszcze drugi wątek, zob. nr 177 w suplementcie.

nr 85 i nota nad pieśnią – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 33, z lokalizacją ogólną: „Jasienica”. W rkp. zapis następujący:



Któ-ry dru - zba nie wą - sól, to ja je - go pod ro - sól,  
 któ-ry ma - lły to ca - lły, któ-ry du - zy kra - ja - ny.

Melodia por. DWOK T. 41, nr 102.

nr 86 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 33, z lokalizacją ogólną: „Jasienica”. Taki tekst z melodią opublikowany w DWOK T. 41, nr 1012.

s. 121 w. 1–2g. – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 33, z lokalizacją ogólną: „Jasienica”; w rkp. po: „godziny” następuje tekst w. 18–21d.

nr 87 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 33, z lokalizacją ogólną: „Jasienica”, z notą: „przy weselu w karczmie”.

W rkp. melodia zanotowana o kwartę czystą wyżej, w t. 1 pierwsza nuta  $d^1$ ; brak zwr. 2, a zwr. 3 i 4 w odwrotnej kolejności.

w. 18–21d. – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 33, z lokalizacją ogólną: „Jasienica”. W rkp. kontynuacją tego tekstu są w. 14–22g, z następnej strony.

nr 88 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 33, z lokalizacją ogólną: „Jasienica” i notą: „do obiadu”; w rkp. tekst bez melodii.

w. 1–2d. – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 33, z lokalizacją ogólną: „Jasienica”; poniżej pieśń nr 89.

s. 122 nr 89 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 33, z lokalizacją ogólną: „Jasienica”, tam tekst z zapisem nutowym:



O ro-sie, o ro - sie, sia - ny ten groch po ro - sie,  
 przy go - ściń - cu, przy dro - dze, przy mło - dej nie-bo-dze.

Odesłanie do nr 74 dotyczy wariantu melodii.

w. 7–13g. – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 33, z lokalizacją ogólną: „Jasienica”.

w. 14–22g. – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 33, z lokalizacją ogólną: „Jasienica”; w rkp. tekst do słowa: „śpiewają”.

nr 90 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 33, z lokalizacją ogólną: „Jasienica”.

W rkp. melodia rozbudowana, w t. 3–4 najpierw dolna wersja dwukrotnie powtórzona, następnie górna, również dwukrotnie powtórzona, w t. 6 ostatnia nuta  $d^2$ ; pod melodią tekst zwr. 1–4.

s. 123 w. 1–5g. – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 33, z lokalizacją ogólną: „Jasienica”; w rkp. tekst zanotowany skróto-wo, najpierw: „tańczą całą noc”, a dalej w. 3–5 do słowa: „dzieży”.

nr 91 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 33, z lokalizacją ogólną: „Jasienica”.

W zapisie melodii nad  $g^1$  każdorazowo dodany  $\sharp$ , t. 2 w obu wyko-

naniach: 

s. 123–124 nr 92 – W rkp. terenowym Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 30, z lokalizacją ogólną: „Krusze”, melodia z pierwszą zwrotką, a dalej tekst, zgodnie z odsyłaczem Kolberga, jak nr 35, zob. przypis do tego numeru.

W rkp. widoczne trudności Kolberga w zapisie melodii, w t. 5: dodana trzecia wersja alternatywna, nuty jak w górnej wersji, na

drugą i trzecią miarę inny rytm: 

s. 124 nr 93 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 33, z lokalizacją ogólną: „Jasienica”.

W rkp. w t. 1 tylko dolna wersja, w t. 4  $c^2$ , zapis t. 7–10 następują-

cy: 

w. 2–13d. – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 33, z lokalizacją ogólną: „Jasienica”.

s. 125 nr 94 – Melodia por. nr 14 w suplementcie.

nr 95 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 32, z lokalizacją ogólną: „Jasienica”. W rkp. tekst z zapisem nutowym, zob. DWOK. T. 41, nr 1009.

s. 125 w. 5d. – 126 w. 16g. – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 33, z lokalizacją ogólną: „Jasienica”; w rkp. tylko tekst zapisany prozą, natomiast pieśni nr 96 brak.

- s. 126 nr 97 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 33, z lokalizacją ogólną: „Jasienica”. W rkp. zapis nutowy:



Po - to - cy - la Ka - siu - la swój wia - ne - cek po sto - le,



po sto - li - ku bu - ko - wym, po o - bru - sie, po no - wym.

pod nim zwr. 1–2 i tekst zamieszczony w nawiasie.

Odesłanie do nr 74 dotyczy wariantu melodii.

nr 98 i nota nad pieśnią – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 33, z lokalizacją ogólną: „Jasienica”; w rkp. tekst bez melodii. Wariant melodii w druku por. komentarz do numeru 82.

- s. 127 w. 1–7g. – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 33, z lokalizacją ogólną: „Jasienica”.

nr 99 – Rkp. Kolberga, teka 2, sygn. 1124, k. 4, z lokalizacją: „od Mińska, Stanisławowa, Kałuszyna”, tam tekst z zapisem nutowym, zob. DWOK T. 42, nr 1357.

- s. 127–139 (wesele IV) – Część opisów oraz większość pieśni zamieszczonych tu jako wesele IV została po raz pierwszy opublikowana w artykule Kolberga *Pieśni ludu weselne* w „Bibliotece Warszawskiej” w 1847 roku (nie: 1848 jak błędnie podaje w przypisie), T. 4, s. 625–639. Melodie zostały opublikowane w opracowaniu fortepianowym między s. 616 i 617, zob. też poniższe przypisy. Artykuł *Pieśni ludu weselne* został w całości przedrukowany w tomie 67/I edycji DWOK. Ponadto w rkp. Kolberga, teka 42, sygn. 1351/II, k. 2 zachował się spis incipitów i fragmentów pieśni weselnych ze wsi Głuchy, Niegów i Wólka Słopska, dotyczy to pieśni nr 104, 111, 114, 117 i 118, zob. przypisy do tych numerów.

- s. 127 w. 18d. – s. 128 w. 14g. – Pierwodruk w artykule Kolberga *Pieśni ludu weselne...* s. 625, tam tekst opisowy (s. 128) krótszy.

- s. 129 nr 101 – Rkp. Kolberga: rkp. terenowy, teka 2, sygn. 1124, k. 19, z lokalizacją ogólną: „Słopsk”, Wólka Słopska”; teka 2, sygn. 1124, k. 3, tam melodia z pierwszą zwrotką; teka 42, sygn. 1351/II, k. 2v., tam tekst zwr. 1 bez melodii, dwa ostatnie rkp. z lokalizacją jak w druku.

Na k. 3 melodia zanotowana o sekundę wielką wyżej; w obu zapisach melodii w t. 4 tylko górna wersja; w rkp. z k. 19 w t. 1 w drugim wykonaniu na trzecią miarę ósemka *a*<sup>1</sup>.



Pierwodruk z melodią w opracowaniu fortepianowym w artykule Kolberga *Pieśni ludu weselne* w „Bibliotece Warszawskiej” 1847, T. 4, s. 626, nr 86 i melodia tamże, dodatek nutowy s. 1, nr 86; przedruk: DWOK T. 67/I, nr 378.

w. 5–8d. – Pierwodruk tego fragmentu w artykule Kolberga *Pieśni ludu weselne...* na s. 626. Odsyłacz dotyczy wariantu pieśni nr 102 w zbiorze K.W. Wójcickiego *Pieśni ludu Białochochatów...*, T. 2, s. 27.

- s. 130 nr 102 – Rkp. Kolberga: teka 2, sygn. 1124, k. 3, z lokalizacją ogólną: „od Radzymina, Jadowa, Wyszkowa”; teka 42, sygn. 1351/II, k. 2, bez lokalizacji.

W rkp. z teki 2 tylko zwr. 1 i 2; w rkp. z teki 42 zwr. 1–3 i wiersze 1 i 2 zwr. 4, a po nich notka: „itd.”, w zwr. 1: „Maryleczku” zamiast „Kasuleczku”. Pierwodruk w artykule Kolberga *Pieśni ludu weselne...*, s. 626, nr 87; przedruk: DWOK T. 67/I, nr 379.

nr 103 – Rkp. Kolberga: teka 2, sygn. 1124, k. 3; rkp. terenowy, teka 2, sygn. 1124, k. 18, tam melodia z incipitem: „Zielona ruta, jałowiec”; teka 42, sygn. 1351/II, k. 2v., tam tylko incipit jak na k. 18; wszystkie rkp. z lokalizacją jak w druku.

W rkp. terenowym w t. 6 pierwsza nuta  $d^1$ .

Pierwodruk z melodią w opracowaniu fortepianowym w artykule Kolberga *Pieśni ludu weselne...*, s. 626, nr 88 i melodia tamże, dodatek nutowy s. 1, nr 88; przedruk: DWOK T. 67/I, nr 380.

- s. 130–131 nr 104 – Rkp. Kolberga: teka 2, sygn. 1124, k. 3, z lokalizacją: „Głuchy, Wólka Słopska”; rkp. terenowy, teka 2, sygn. 1124, k. 18, z lokalizacją ogólną: „Głuchy”; teka 42, sygn. 1351/II, k. 2, z lokalizacją: „Głuchy, Niegów”, tam tekst zwr. 1 do słów: „Oczkim” bez melodii.

W rkp. z teki 2 na k. 3 melodia i tekst zwr. 1 w. 1–5, przy czym w w. 5: „skłopotąła” zamiast „sfrasowała”, a na k. 18 melodia z incipitem: „O, mój Jezu, co takiego, co pochmurny dzień”, tam tylko górna wersja, w t. 1 ostatnia szesnastka  $d^2$ , alternatywnie  $e^2$ , w t. 6 na trzecią miarę w pierwszym wykonaniu szesnastki  $e^2 d^2$ , przy powtórcie szesnastki  $d^2 h^1$ .

Por. DWOK T. 41, nr 1003. Pierwodruk z melodią w opracowaniu fortepianowym w artykule Kolberga *Pieśni ludu weselne...*, s. 627, nr 89 i melodia tamże, dodatek nutowy s. 1, nr 89; przedruk: DWOK T. 67/I, nr 381.

- s. 131 nr 105 – Rkp. Kolberga: teka 2, sygn. 1124, k. 3, z lokalizacją jak w druku i teka 42, sygn. 1351/II, k. 2v., z lokalizacją: „Niedziałka”.

W rkp. z teki 2 pod melodią tylko pierwsza zwrotka; w rkp. z teki 42 tekst zwr. 1 i zwr. 2 w. 1–2 bez melodii.

Pierwodruk z melodią w opracowaniu fortepianowym w artykule Kolberga *Pieśni ludu weselne...*, s. 628, nr 90 i melodia tamże, dodatek nutowy s. 1, nr 90; przedruk: DWOK T. 67/I, nr 382.

w. 1–3d. – Pierwodruk tego fragmentu w artykule Kolberga *Pieśni ludu weselne...*, s. 628; przedruk: T. 67/I, s. 552.

- s. 132 nr 106 – Rkp. Kolberga: teka 2, sygn. 1124, k. 3, z lokalizacją: „od Pułtуска, Czepielew” (właśc. Ciepielewo) i rkp. terenowy, teka 43, sygn. 1352, k. 40, z lokalizacją ogólną: „Czepielew” (właśc. Ciepielewo).

W obu rkp. w t. 1 i 2 tylko górna, w t. 3 i 4 dolna wersja. W rkp. z teki 2 melodia z pierwszą zurotką, zanotowana o sekundę wielką niżej. W rkp. z teki 43 w t. 1 na trzecią i czwartą miarę alternatywnie półnuta  $d^2$ , w t. 2 w drugim wykonaniu dolna wersja, w t. 4 na drugą miarę alternatywnie ósemki  $a^1 g^1$ , ostatnia ósemka alternatywnie  $cis^2$ ; w tym rkp. pod melodią zwr. 1 i 2 jak w druku, a dalej fragmenty kolejnych zurotek:

„Nie mogę ja..., trzeba posłuchaj.  
Matki się nie boi..., śliczne, piękne obyczaje.  
Przez wieś jechali..., co za dziewczyna,  
co za jedyna, z panami”

(por. zwr. 5), a na zakończenie:

„Sto par koni za nią  
jak za jaką panią,  
jedzie na paradyzie”.

Pierwodruk z melodią w opracowaniu fortepianowym w artykule Kolberga *Pieśni ludu weselne...*, s. 628, nr 91 i dodatek nutowy s. 2 nr 91; przedruk: DWOK T. 67/I, nr 383. Odsyłacze pod pieśnią dotyczą wariantu w zbiorze K.W. Wójcickiego *Pieśni ludu Białochrobotów ...*, T. I, s. 38 (ten odsyłacz także w rkp. z teki 2) oraz pieśni ze zbiorów Kolberga *Hej, z góry jadą Mazury* opublikowanej w „Przyjacielu Ludu” R. 13: 1846, nr 28, zob. przedruk: DWOK T. 67/I, nr 153.

nr 107 – Rkp. Kolberga: teka 2, sygn. 1124, k. 5, z lokalizacją i notą nad melodią jak w druku; rkp. terenowy, teka 43, sygn. 1352, k. 35, z lokalizacją ogólną: „Wólka Słopska”.

W obu rkp. w t. 5 brak znaku powtórki, t. 7–8 trzykrotnie powtórzone, w t. 7 w drugim i trzecim wykonaniu pierwsza nuta  $d^2$ , w t. 8 w pierwszym i trzecim wykonaniu na trzecią miarę ósemki  $fis^1 g^1$ , w drugim wykonaniu górna wersja.

w. 1–4 d. – Pierwodruk tego fragmentu w artykule Kolberga *Pieśni ludu weselne...*, s. 629; przedruk: DWOK T. 67/I, s. 554.

- s. 133 nr 108 – Rkp. Kolberga: rkp. terenowy, teka 2, sygn. 1124, k. 18, z lokalizacją ogólną: „Głuchy”; teka 2, sygn. 1124, k. 3, z lokalizacją ogólną: „od Radzymina, Jadowa, Wyszkowa”, tam melodia z pierwszą zwrotką; teka 42, sygn. 1351/II, k. 2v., z lokalizacją: „Głuchy”, tam zwr. 1 bez melodii, z notką: „Wracając z kościoła”.

Melodia w opracowaniu fortepianowym z tekstem także w rkp. Kolberga, teka 5, sygn. 1137, k. 80, z lokalizacją: „Głuchy i Niegów pod Wyszkowem”, zob. DWOK T. 67/I, nr 384, wersja 2. Odesłanie Kolberga do nru 75 dotyczy wariantu tekstu.

- s. 133–134 nr 109 – Rkp. Kolberga: rkp. terenowy, teka 2, sygn. 1124, k. 19; teka 2, sygn. 1124, k. 3; teka 42, sygn. 1351/II, k. 2v., tam tekst zwr. 1 bez melodii i z notką: „przy obiedzie”, wszystkie rkp. z lokalizacją jak w druku.

W rkp. z teki 2, k. 3 następujący zapis melodii:

The image shows two staves of musical notation in G major, 3/8 time. The first staff contains the melody for the first line of text: "Świąd ko - uie sie - dzą, nie pi - ja, nie je - dzą,". The second staff contains the melody for the second line: "pan im - oj - ciec rad, pa - ni mat - ka ra - da." The notation includes various rhythmic values such as eighth and sixteenth notes, rests, and a triplet of eighth notes in the second staff.

pod melodią tylko pierwsza zwrotka, a na k. 19 widoczne trudności Kolberga w zapisie metroritmicznym, liczne poprawki i częściowy brak kresek taktowych.

Pierwodruk z melodią w opracowaniu fortepianowym w artykule Kolberga *Pieśni ludu weselne...*, s. 630, nr 93 i melodia także, dodatek nutowy s. 2, nr 93; przedruk: DWOK T. 67/I, nr 385.

- s. 134 nr 110 – Rkp. Kolberga: teka 2, sygn. 1124, k. 3, z lokalizacją ogólną: „od Radzymina, Jadowa, Wyszkowa”, tam tylko zwr. 1; teka 42, sygn. 1351/II, k. 2, bez lokalizacji, tam zwr. 1 bez ostatniego wiersza i nota: „przy obiedzie” oraz odesłanie do zbioru K.W. Wójcickiego *Pieśni ludu Białochrobatów...*, T. 2, s. 32.

Pierwodruk tekstu w artykule Kolberga *Pieśni ludu weselne...*, s. 630, nr 94; przedruk: DWOK T. 67/I, nr 386.

nr 111 – Rkp. Kolberga: rkp. terenowy, teka 2, sygn. 1124, k. 19 i czystopis, teka 2, sygn. 1124, k. 3, oba zapisy z lokalizacją jak w druku; teka 42, sygn. 1351/II, k. 2, z lokalizacją: „Wólka Słopska”, tam zwr. 1 i pierwszy wiersz zwr. 2 bez melodii.


W rkp. z teki 2 w t. 2 na trzecią miarę: w rkp. terenowym triola szesnastkowa  $d^2 c^2 a^1$ , a w czystopisie ósemka  $d^2$  i dwie szesnastki  $c^2 a^1$ ; w rkp. terenowym brak zwr. 3 i w. 1–2 zwr. 4, a w czystopisie pod melodią tylko pierwsza zurotka;

Pierwodruk z melodią w opracowaniu fortepianowym w artykule Kolberga *Pieśni ludu weselne...*, s. 630, nr 95 i melodia tamże, dodatek nutowy s. 2, nr 95; przedruk: DWOK T. 67/I, nr 387.

W rkp. z teki 42 odesłanie do wariantu tekstu w zbiorze K.W. Wójcickiego *Pieśni ludu Białochrobatów...* T. 2, s. 33; odpis ze zbioru Wójcickiego Kolberg także opublikował w *Pieśniach ludu weselnych...*, s. 635, nr 104, zob. przedruk: DWOK T. 67/I, nr 396, zob. też przypis źródłowy do pieśni nr 47.

- s. 135 **nr 112** – Rkp. Kolberga, teka 2, sygn. 1124, k. 4, z lokalizacją: „Międzyłeś”, tam pod melodią tekst niepełny: „Żebyś ty, chmielu..., oj, chmielu”.

W zapisie melodii tylko górna wersja, w pierwszym wykonaniu

t. 1:  w t. 2 na pierwszą miarę dwie szesnastki  $f^2 f^2$ , przed drugą szesnastką przednutka  $g^2$ , w t. 5 na drugą miarę ósemka  $g^1$ , w t. 6 na pierwszą miarę triola szesnastkowa  $c^2 d^2 c^2$ .

**nr 113** – Rkp. Kolberga, teka 2, sygn. 1124, k. 3, z lokalizacją ogólną: „od Radzymina, Jadowa, Wyszkowa”, tam tylko pierwszy wiersz. W rkp. odsyłacz do wariantu w zbiorze K.W. Wójcickiego *Pieśni ludu Białochrobatów...*, T. 2, s. 58. Odesłanie Kolberga do poprzedniej melodii (nr 112) błędne, natomiast odsyłanie do numeru 69 dotyczy tekstu. Por. DWOK T. 67/II, nr 687.

- s. 136 **nr 114** – Rkp. Kolberga: rkp. terenowy, teka 2, sygn. 1124, k. 19, z lokalizacją jak w druku i czystopis, teka 2, sygn. 1124, k. 3, z lokalizacją: „Wólka Słopska”; teka 42, sygn. 1351/II, k. 2, z lokalizacją jak w czystopisie, tam tylko tekst zwr. 2 bez melodii.

W rkp. terenowym melodia zanotowana o kwartę czystą niżej, w t. 6 na pierwszą miarę ósemka  $g^2$ , w t. 9 w pierwszym wykonaniu górna, w drugim dolna wersja; pod melodią tekst bez zwr. 1: „Posły druchny”, ponadto zwr. w innej kolejności: po tekście zanotowanym pod melodią zwr. 8, dalej zwr. 3, 4, następnie wiersze 3–5 zwr. 9, zwr. 5, 2, 6, 7 i 9 w. 1–2.

W czystopisie z teki 2 na k. 3 dwa zapisy melodii: pierwszy z incipitem: „Trzeba jij” i tekstem zwr. 1; drugi zapis melodii tylko z incipitem: „Trzeba jij dać, nie żałować”. Pierwszy zapis zanotowany o tercję małą niżej, t. 9 jak w rkp. z k. 19. Drugi zapis obejmuje tylko t. 1–8, zanotowane o kwartę czystą niżej, t. 6 jak w rkp. z k. 19.

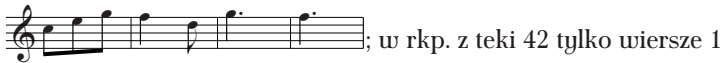
Odesłanie do numeru 77 dotyczy wariantu muzycznego i tekstowego. Pierwodruk z melodią w opracowaniu fortepianowym w artykule Kolberga *Pieśni ludu weselne...*, s. 631, nr 96 i melodia tamże, dodatek nutowy s. 2, nr 96; przedruk: DWOK T. 67/I, nr 388.

nr 115 – Rkp. Kolberga, teka 2, sygn. 1124, k. 3, z lokalizacją ogólną: „od Radzymina, Jadowa, Wyszkowa”, nad melodią notatka Kolberga: „Polonez weselny”, tam t. 1 poprzedzony przedtaktem: ćwierćnuta  $d^1$ .

Pierwodruk melodii w opracowaniu fortepianowym w artykule Kolberga *Pieśni ludu weselne...*, dodatek nutowy s. 3, nr 97; przedruk: DWOK T. 67/I, nr 389.

- s. 137 nr 116 – Rkp. Kolberga: teka 2, sygn. 1124, k. 3, z lokalizacją: „Dąbrowa, Ochudno”; teka 42, sygn. 1351/II, k. 2, z lokalizacją: „Dąbrowa”, tam tylko fragmenty tekstu.

W rkp. z teki 2 melodia zanotowana w metrum  $\frac{6}{8}$  przy zachowaniu tych samych wartości rytmicznych, t. 1–4 w drugim wykonaniu:



i 2 zwrotki 1 i zwr. 2.

Pierwodruk z melodią w opracowaniu fortepianowym w artykule Kolberga *Pieśni ludu weselne...*, s. 632, nr 98 i melodia tamże, dodatek nutowy s. 3, nr 98; przedruk: DWOK T. 67/I, nr 390.

- s. 137–138 nr 117 – Rkp. Kolberga: rkp. terenowy, teka 2, sygn. 1124, k. 19 i czystopis, teka 2, sygn. 1124, k. 3, oba rkp. z lokalizacją: „Wólka Słopska”; teka 42, sygn. 1351/II, k. 2, z lokalizacją: „Wólka Słopska, Niedziałka”, tam tylko wiersze 1–2 zwr. 1 bez melodii.

W obu rkp. z teki 2 w t. 2 w obu wykonaniach na trzecią miarę  $d^1$ , w t. 5 na trzecią miarę dwie szesnastki  $d^2 e^2$ , w t. 10 tylko dolna wersja. W rkp. terenowym z k. 19 t. 3–4 skrócone do jednego taktu:



pod melodią tekst zwr. 1, następnie zwr. 4, a po niej jeszcze kolejny wątek, zob. nr 12 w suplemencie.

W czystopisie z k. 3 w t. 3 w obu wykonaniach górna wersja, pod melodią tylko zwr. 1 i pierwszy wiersz zwr. 4.

Pierwodruk z melodią w opracowaniu fortepianowym w artykule Kolberga *Pieśni ludu weselne...*, s. 632, nr 99 i melodia tamże, dodatek nutowy s. 3, nr 99; przedruk: DWOK T. 67/I, nr 391.

s. 138 w. 8–11g. – Pierwodruk tego fragmentu w artykule Kolberga *Pieśni ludu weselne...*, s. 632; przedruk: DWOK T. 67/I, s. 563.

s. 138–139 nr 118 – Rkp. Kolberga: teka 2, sygn. 1124, k. 3, z lokalizacją ogólną: „od Radzymina, Jadowa, Wyszkowa”, tam pod melodią tylko pierwsza zwrotka; teka 42, sygn. 1351/II, k. 2, z lokalizacją: „Niegów”, tam wiersze 1–3 zwrotki 1.

Melodia w opracowaniu fortepianowym z tekstem jak w druku, zob. DWOK T. 67/I, nr 392 (II); pierwodruk tej wersji w artykule Kolberga *Pieśni ludu weselne...*, s. 632, nr 100 i dodatek nutowy s. 4, nr 100.



s. 139 w. 12–15g. – Pierwodruk tego fragmentu w artykule Kolberga *Pieśni ludu weselne...*, s. 633; przedruk: DWOK T. 67/I, s. 566.

nr 119 – Rkp. Kolberga, teka 33, sygn. 1308/I, k. 9, nr 58, z lokalizacją: „Wiszniew pod Kałuszynem”, tam tekst jak w druku podpisany pod melodią z opracowaniem fortepianowym, zob. DWOK T. 67/I, nr 393; pierwodruk w artykule Kolberga *Pieśni ludu weselne...*, s. 633, nr 101, melodia tamże dod. nutowy s. 4, nr 101.,

s. 139–151 wesele V – Opis wesela pochodzi z własnych badań Kolberga zarejestrowanych w jego niedatowanym rkp. terenowym, teka 2, sygn. 1124, k. 8–9, z lokalizacją ogólną: „Oleksianka”, jedynie pieśni nr 122, 127, 130 i 134 Kolberg zaczerpnął z innych rękopisów. W rkp. z teki 2 tekst opisowy zanotowany skrótowo, np.: „We czwartek wieczór swatowie idą z wódką do rodziców dziewczki” zamiast: „We czwartek wieczór dwaj lub trzej swatowie od parobka wysłani, idą z wódką do rodziców dziewczki”. Ponadto pieśni i niektóre partie tekstu opisowego zostały zanotowane przez Kolberga w innej kolejności niż w druku.

s. 139 w. 11d. – s. 140 w. 13g. – Rkp. terenowy Kolberga, teka 2, sygn. 1124, k. 8, z lokalizacją ogólną: „Oleksianka”. Przypis na s. 139 wprowadzony przez Kolberga w druku, dotyczy on pracy S. Ulanowskiej *Niektóre materiały etnograficzne...*, tam opis wesela na s. 266–280 w rozdziale „Obrzędy”.

s. 140 nr 120 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 2, sygn. 1124, k. 9, z lokalizacją ogólną: „Oleksianka”. W rkp. t. 1 w pierwszym wyko-

naniu: , w drugim: , obok zanotowana kolejna wersja alternatywna z notatką: „początek”:



tam nad dwoma ostatnimi nutami oznaczenia

literowe nut: „h g”, t. 2 w drugim wykonaniu również dolna wersja, tylko na trzecią miarę alternatywnie górna, t. 3: w obu wyko-

nianiach: t. 4:

- s. 140–141 nr 121 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 2, sygn. 1124, k. 8, z lokalizacją ogólną: „Oleksianka” i notą: „Zaloty”.

W rkp. t. 1–2 w pierwszym wykonaniu: w drugim: w t. 3 w obu wykonaniach dolna wersja.

- s. 141 w. 13–16g. – Rkp. terenowy Kolberga, teka 2, sygn. 1124, k. 8, z lokalizacją ogólną: „Oleksianka”.

nr 122 – W rkp. terenowym Kolberga, teka 2, sygn. 1124, k. 22, z lokalizacją ogólną: „Oleksianka” tekst podpisany pod inną melodią, zob. DWOK T. 41, nr 1010.

w. 10–4d. (pod pieśnią nr 122) – Rkp. terenowy Kolberga, teka 2, sygn. 1124, k. 8, z lokalizacją ogólną: „Oleksianka”.

- s. 141–142 nr 123 – Rkp. terenowe Kolberga: teka 2, sygn. 1124, k. 8 i 9, z lokalizacją ogólną: „Oleksianka”.

Na k. 8 zapis melodii następujący z notą: „Brat lub družba (w nocy)”:

w rkp. zapis tekstu skrótowy, tam incipit: „Ej, rozpleciny są” oraz drugi wiersz zwr. 2. Na k. 9:

Oj, roz - ple - ci - ny sa, dzie - uczy - ny ni ma,  
 po - szła na uści - ny spro - sić ro - dzi - ny.  
 Już ij spro - si - ła, jż ij ma do - syć,  
 tylko swo - ją dru - ży - nę pod nóż - ki prze - pro - sić.

w rkp. zapis tekstu skrótowy, a obok wersja alternatywna dla t. 13–14:

tyl - ko swo - ją dru - ży - nę

zur. 1 nr. 142. Wariant melodii z innym tekstem por. nr 140 i 142 i komentarze do tych numerów.

- s. 142 nr 124 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 2, sygn. 1124, k. 39, z lokalizacją ogólną: „Oleksianka”, tam z notą: „do rozplecin”. W rkp. widoczne trudności Kolberga w zapisie metrycznym:

w. 8–25 g. – Rkp. terenowy Kolberga, teka 2, sygn. 1124, k. 8, z lokalizacją ogólną: „Oleksianka”.

- s. 142–143 nr 125 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 2, sygn. 1124, k. 8, z lokalizacją ogólną: „Oleksianka”, tam następujący zapis melodii:

Mło - dy pa - nie, daj na stan - gę,  
 Zło - ty ma - ło i dwa ma - ło,  
 bo ja ju - tro tuo - ją ban - dę,  
 pól ta - la - ra by się zda - ło.



Trze - ba jej dać, nie za - lo - wać,  
Trze - ba [jej] dać, nie za - lo - wać,

choć na stan - gę po - da - ro - wać.  
choć na stan - gę po - da - ro - wać.

- s. 143 nr 126 i w. 13–15g. (pod pieśnią nr 126) – Rkp. terenowy Kolberga, teka 2, sygn. 1124, k. 8, z lokalizacją ogólną: „Oleksianka”.

W rkp. w t. 1–4 tylko dolna wersja, w t. 2 alternatywnie # przy  $g^1$ , w t. 5–6 tylko górna wersja ze znakiem powtórki, brak t. 7–8, w t. 10 na drugą i trzecią miarę ćwierćnuta  $c^2$ , w t. 12 tylko dolna wersja.

nr 127 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 2, sygn. 1124, k. 39, z lokalizacją ogólną: „Oleksianka”. W rkp. melodia z notatką: „Płasy”, zanotowana o kwartę czystą wyżej, zapis melodii następujący:

w t. 6

na pierwszą miarę dodana kolejna wersja alternatywna: ósemka  $h^1$ ; tekst jak pod nutami oraz wiersze 1 i 2 jak w zwr. 3 nr 128.

- s. 143–144 nr 128 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 2, sygn. 1124, k. 8, z lokalizacją ogólną: „Oleksianka”; w rkp. tylko zwr. 3–5.
- s. 144 w. 10–30g. – Rkp. terenowy Kolberga, teka 2, sygn. 1124, k. 8, z lokalizacją ogólną: „Oleksianka”.
- s. 144–145 nr 129 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 2, sygn. 1124, k. 9r., z lokalizacją ogólną: „Oleksianka”, tam melodia zanotowana o kwartę czystą wyżej, zapis następujący:

Za - ku - ka - la ku - ka - ue - cka na lu - gu,

za - bie - raj mo - ja dzie - wcy - no do ślu - bu.

Do tej melodii odesłania przy numerach: 131, 133, 141 i 143, wszystkie te teksty posiadają w rkp. własny zapis nutowy, zob. komentarze do tych numerów.

- s. 145 nr 130 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 2, sygn. 1124, k. 39, z lokalizacją ogólną: „Oleksianka”, tam widoczne trudności Kolberga w zapisie metrycznym, zapis następujący:



W t. 3 powyższego przykładu dodana wersja alternatywna jak w druku, w metrum  $\frac{3}{4}$ .

- nr 131 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 2, sygn. 1124, k. 22, z lokalizacją ogólną: „Oleksianka”, w rkp. zapis nutowy:



odesłanie do numeru 129 dotyczy wariantu melodii, zob. komentarz do tego numeru.

- w. 16–5d. – Rkp. terenowy Kolberga, teka 2, sygn. 1124, k. 8, z lokalizacją ogólną: „Oleksianka”.

- s. 146 w. 1g. i nr 132 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 2, sygn. 1124, k. 9, z lokalizacją ogólną: „Oleksianka”. W rkp. w t. 1 w obu wykonaniach górna wersja, druga ósemka  $c^2$ , w t. 2 w obu wykonaniach dwie ćwierćnuty  $d^2 g^1$ , w t. 3 dolna, w t. 4 górna wersja.

- w. 12–23g. i nr 133 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 2, sygn. 1124, k. 8, z lokalizacją ogólną: „Oleksianka”. W rkp. zapis nutowy:



odesłanie do numeru 129 dotyczy wariantu melodii, zob. komentarz do tego numeru.

w. 5–6d. i nr 134 – Melodia bez tekstu w rkp. terenowym Kolberga, teka 2, sygn. 1124, k. 39, z lokalizacją ogólną: „Oleksianka”.

- s. 147 w. 1–11 i nr 135 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 2, sygn. 1124, k. 8, z lokalizacją ogólną: „Oleksianka”, tam melodia w metrum  $\frac{2}{4}$  w następującym zapisie:



nr 136 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 2, sygn. 1124, k. 8, z lokalizacją ogólną: „Oleksianka”, tam drobne zmiany w przebiegu linii melodycznej, znak powtórki dopiero po t. 4, w związku z tym inaczej podpisany tekst:



- s. 147–148 nr 137 – Rkp. Kolberga: teka 2, sygn. 1124, k. 8, z lokalizacją ogólną: „Oleksianka” z notą: „Zjadłszy, siedząc dziękują”.

W rkp. t. 3 i 4 trzykrotnie powtórzone, w t. 4 w pierwszym i trzecim wykonaniu dolna, w drugim górna wersja, t. 5–6 pierwotnie:



wersja jak w druku, w t. 7 w pierwszym wykonaniu dolna, przy powtórce obie wersje, w t. 8 w obu wykonaniach dolna wersja, w pierwszym wykonaniu pierwsza nuta  $d^2$ , następnie trzykrotnie powtórzona dolna wersja t. 9, po nim t. 10 – dolna wersja.

Melodia (t. 7–10) bez tekstu zob. DWOK T. 41, nr 1004, wariant melodii z innym tekstem, zob. nr 145 w T. 26 i komentarz do tego numeru.

- s. 148 nr 138 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 2, sygn. 1124, k. 8, z lokalizacją ogólną: „Oleksianka”, tam w t. 3 w obu wykonaniach górna wersja.

nr 139 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 2, sygn. 1124, k. 8, z lokalizacją ogólną: „Oleksianka”. W rkp. tekst z zapisem nutowym, zob. DWOK T. 41, nr 1011.

w. 18–5d i nr 140 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 2, sygn. 1124, k. 8, z lokalizacją ogólną: „Oleksianka”; w rkp. zapis nutowy:



Bra - ci - sku k t ó - ry, choć nie ro - dzo - ny,  
za - wiń sio - strzy - ckę, bę - dzies zba - wio - ny.

Odesłanie do numeru 123 dotyczy wariantu melodii, zob. komentarz do tego numeru.

s. 149 nr 141 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 2, sygn. 1124, k. 8, z lokalizacją ogólną: „Oleksianka”; w rkp. zapis nutowy:



A daj - ze ij mo - ja ma - tu - lu po - ście - li,  
a cym ze sie te dwo - je lu - dzi o - dzie - ją.

Odesłanie do melodii nr 133 błędne, winno być 129, zob. komentarz do tego numeru.

nr 142 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 2, sygn. 1124, k. 8v., z lokalizacją ogólną: „Oleksianka”.

W rkp. zapis nutowy:



No - cki nie spa - ła, piór - ka dzie - ra - ła,  
na po - du - se - cki, ze - by je mia - ła.

tam widoczne trudności Kolberga w zapisie metrycznym, t. 1–3 i 8 zanotowane pierwotnie w metrum  $\frac{3}{8}$ , następnie poprawione na  $\frac{2}{4}$ . Odesłanie do numeru 123 dotyczy wariantu melodii, zob. komentarz do tego numeru.

w. 14–16g. i nr 143 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 2, sygn. 1124, k. 8, z lokalizacją ogólną: „Oleksianka”; w rkp. zapis nutowy:



Idź - ta spać, mło - de pań - stwo, idź - ta spać,



bo to trze - ba nie za - sy - piąć, ra - no ustać.

Odesłanie do wariantu melodii nr 133 błędne, winno być nr 129, zob. komentarz do tego numeru.

w. 19–4d. – Rkp. terenowy Kolberga, teka 2, sygn. 1124, k. 8, z lokalizacją ogólną: „Oleksianka”.

- s. 149 w. 3d. – s. 150 w. 8g. i przyp. 1 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 2, sygn. 1124, k. 8 i 9, z lokalizacją ogólną: „Oleksianka”; przypisu do tego fragmentu tekstu w rkp. brak.

W przypisie Kolberg zamieścił cytata z pracy J. Kitowicza *Opis obyczajów i zwyczajów za panowania Augusta III* cz. II, Poznań 1840, s. 30–31; ponadto odsyła w nawiasie dotyczą publikacji: *O torturach w Polsce (wyjątek z Pamiętników Kitowicza)* zamieszczonej w „Przyjacielu Ludu” R. 6: 1840, T. 2, nr 41, s. 326–328 oraz R. W. Berwińskiego *Studia o literaturze ludowej ze stanowiska historycznej i naukowej krytyki* T. 1, Poznań 1854, s. 100.

- s. 150 nr 144 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 2, sygn. 1124, k. 8, z lokalizacją ogólną: „Oleksianka”, tam w t. 3 i 4 brak górnej wersji.

- s. 150 w. 27d. – s. 151 w. 4g i przyp. 2. – Rkp. terenowy Kolberga, teka 2, sygn. 1124, k. 8 i 9, z lokalizacją ogólną: „Oleksianka”; przypisu do tego fragmentu tekstu w rkp. brak.

W przypisie odesłanie do wymienianej wielokrotnie przez Kolberga pracy Ł. Gołębiowskiego *Lud polski...*, tam na s. 243 wymienione tylko „Ztuliny, ciasto ślubne”, a o korowaju na s. 219–220. W publikacji J. Grajnerta *Studia nad podaniami...* ten cytata w T. 3 (obejmującym miesiące: lipiec, sierpień, wrzesień 1859) na s. 76–77, początek artykułu w T. 2 (kwiecień, maj, czerwiec) na s. 465–514 i s. 705–724.

- s. 151 nr 145 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 2, sygn. 1224, k. 9, z lokalizacją ogólną: „Oleksianka”; w rkp. zapis nutowy:



Oj, stu - li - ny, stu - li - ny, je - sce na sto - le nie by - ły,



a - le bę - da u i - dzi Bóg, o - bie - cu - je nam sam Pan Bóg.

Odesłanie do numeru 137 dotyczy wariantu melodii.

w. 12–15g. – Rkp. terenowy Kolberga, teka 2, sygn. 1224, k. 8 i 9, z lokalizacją ogólną: „Oleksianka”.

nr 146 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 2, sygn. 1224, k. 9, z lokalizacją ogólną: „Oleksianka”. W rkp. w t. 2 na drugą miarę  $d^2$ , w t. 6 w pierwszym wykonaniu obie wersje, przy powtórce tylko dolna,

t. 7–8: ; brak zwr. 4.

s. 152–161 wesele VI – Opis wesela zanotował Kolberg w rkp. terenowym, teka 2, sygn. 1224, k. 6 i 7, z lokalizacją ogólną: „Ozorów” i bez daty; w rkp. oprócz pieśni z melodiami także większość tekstu opisowego, zanotowanego skróto w formie notatek.

s. 152 nr 147 – Rkp. terenowy, teka 2, sygn. 1224, k. 6, z lokalizacją ogólną: „Ozorów”; nad pieśnią nota: „W niedzielę wieczór rozplecinę” i dalej: „Ślub w poniedziałek”.

W zapisie melodii w t. 1 w pierwszym wykonaniu na trzecią miarę ósemka  $g^1$ , w drugim wykonaniu trzy ósemki  $h^1 d^2 c^2$ , t. 8

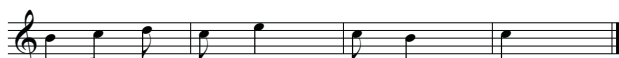
w pierwszym wykonaniu: , w drugim wykonaniu:

w t. 7 ćwierćnuta z kropką  $c^2$ , t. 8 jak w powyższym przykładzie. Por. nr 168 i komentarz do tego numeru.

nr 148 – Rkp. terenowy, teka 2, sygn. 1224, k. 6, z lokalizacją ogólną: „Ozorów”. W rkp. nad tekstem melodia z incipitem: „Ścielcie”, tam widoczne trudności Kolberga w zapisie metroritmicznym, zapis następujący:


  
Ściel - cie,      ściel - cie,      su - knie,      ko - biel - ce,

  
jak ko - biel - ców nie ma - cie,

  
to po - du - sek do - daj - cie.

Odesłanie do numeru 149 dotyczy wariantu melodii, zob. komentarz do tego numeru.

s. 152–153 nr 149 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 2, sygn. 1124, k. 7, z lokalizacją ogólną: „Ozorów” i notą: „W niedzielę po rozplecinach”.

W zapisie nutowym w t. 1 na drugą i trzecią miarę ósemki  $f^2 e^2$ , w t. 2–3, 6, 9, 11 i 13 tylko górna wersja, w t. 10 i 12 tylko dolna wersja, w t. 14 obie wersje, t. 8: , w t. 11 pierwsza ósemka  $e^2$ .

Do tej melodii Kolberg odsyła przy numerach: 148, 156–161; teksty nr 148 i 156–160 posiadają w rkp. własny zapis nutowy, zob. komentarze do tych numerów.

- s. 153 w. 13–16g. – Rkp. terenowy Kolberga, teka 2, sygn. 1124, k. 6, z lokalizacją ogólną: „Ozorów”.
- s. 153–154 nr 150 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 2, sygn. 1124, k. 6, z lokalizacją ogólną: „Ozorów”.

W rkp. w t. 2 w obu wykonaniach dolna wersja, w t. 4 najpierw górna, przy powtórce dolna wersja, w t. 5 i 6 na pierwszą miarę dodana wersja alternatywna: ósemka  $g^1$ , w t. 7 tylko dolna, w t. 8 tylko górna wersja, w t. 9 w obu wykonaniach górna wersja, w drugim wykonaniu na pierwszą i drugą miarę dodana jeszcze wersja alternatywna: ćwierćnuta  $h^1$ ; pod melodią zwr. 1–5, przy czym zwr. 4 i 5 w odwrotnej kolejności, dalej zwr. 7, 10, 6, 14, 15, 11, 12, 13, 16, 8, 9.

- s. 154 w. 14–17g, i nr 151 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 2, sygn. 1124, k. 6, z lokalizacją ogólną: „Ozorów”, tam między pierwszym wykona-

niem i powtórką jeszcze: .

W rkp. melodia połączona też z tekstami nr 153.

nr 152 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 2, sygn. 1124, k. 6, z lokalizacją ogólną: „Ozorów”; w rkp. t. 2–4:

, t. 10–11: .



widoczne trudności Kolberga w zapisie metrycznym, melodia zanotowana o kwartę czystą wyżej. Odesłanie do nr. 129 dotyczy wariantu melodii. Por. komentarze do nr. 129, 131, 133, 141, 143.

w. 1–3d. – Rkp. terenowy Kolberga, teka 2, sygn. 1124, k. 6, z lokalizacją ogólną: „Ozorów”.

- s. 155 nr 153 i noty nad zwr. 1 i 2 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 2, sygn. 1124, k. 6, z lokalizacją ogólną: „Ozorów”; w rkp. teksty te zanotowane pod melodią nr 151, do której odsyła Kolberg.

nr 154 i w. 1–2 d. – Rkp. terenowy Kolberga, teka 2, sygn. 1124, k. 6, z lokalizacją ogólną: „Ozorów”, w t. 2 tylko dolna wersja.

s. 156 nr 155 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 2, sygn. 1124, k. 6, z lokalizacją ogólną: „Ozorów”; w rkp. w t. 1–2 w pierwszym wykonaniu

inny rytm: , w t. 5 i 7 rytm: , w t. 8 i 11 tylko dolna wersja.

nr 156 i w. 26–31d. – Rkp. terenowy Kolberga, teka 2, sygn. 1124, k. 6, z lokalizacją ogólną: „Ozorów”. W rkp. zapis nutowy:



Je - sce go - rza - lec - ka nie - lu - to - ua - na,



je - sce Ka - sień - ka nie - wień - co - ua - na.

Odesłanie do nr. 149 dotyczy wariantu melodii, zob. komentarz do tego numeru.

s. 157 nr 157 i w. 1–2g. – Rkp. terenowy Kolberga, teka 2, sygn. 1124, k. 6, z lokalizacją ogólną: „Ozorów”. W rkp. tekst z zapisem nutowym, zob. DWOK T. 41, nr 1000. W rkp. obok melodii jak nr 1000 zano-

towana wersja alternatywna dla t. 9–10: 

i dalej z notatką „lub” wersja alternatywna dla t. 6–10:



Odesłanie do nr. 149 dotyczy wariantu melodii, zob. komentarz do tego numeru.

nr 158 i w. 9g. – Rkp. terenowy Kolberga, teka 2, sygn. 1124, k. 6, z lokalizacją ogólną: „Ozorów”; w rkp. zapis nutowy:



O - gnia, o - gnia, o - gnia na ko - min,



a wy swat - ko - wie idź - cie do ko - ni.





Odesłanie do nr. 149 dotyczy wariantu melodii, zob. komentarz do tego numeru.

nr 159 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 2, sygn. 1124, k. 6, z lokalizacją ogólną: „Ozorów”; w rkp. zapis nutowy:



a w zapisie tekstu w zwr. 2: „wiśnia zielona”, w zwr. 3: „piękna lelija”. Odesłanie do nr. 149 błędne.

s. 157 nr 160 – s. 158 w. 5–9g.– Rkp. terenowy Kolberga, teka 2, sygn. 1124, k. 7, z lokalizacją ogólną: „Ozorów”; w rkp. zapis nutowy:



Odesłanie do 149 dotyczy wariantu melodii, zob. komentarz do tego numeru.

s. 158 nr 161 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 2, sygn. 1124, k. 7, z lokalizacją ogólną: „Ozorów”; w rkp. przed w. 2: „i”, „ołtarzykiem” zamiast „ołtarzem” i brak: „Kasiu” w w. 3.

nr 162 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 2, sygn. 1124, k. 7, z lokalizacją ogólną: „Ozorów”. W rkp. zwrotki w odwrotnej kolejności, ponadto w rkp. zapis nutowy jak nr 165, z incipitem: „A widzisz, ty, Kasińku, na kościele” w tonacji G-dur.

w. 1–14d. i nr 163 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 2, sygn. 1124, k. 7, z lokalizacją ogólną: „Ozorów”. W rkp. tekst bez melodii,


a odesłanie Kolberga do melodii dotyczy najprawdopodobniej numeru 129 (nie 152) ze względu na zgodność z tekstem.

- s. 159 **nr 164** – Rkp. terenowy Kolberga, teka 2, sygn. 1124, k. 7, z lokalizacją ogólną: „Ozorów”. W rkp. w t. 1 na pierwszą miarę dodane alternatywnie dwie ósemki  $e^1 e^1$ , w t. 4 najpierw  $e^1$ , następnie  $d^1$ , w t. 5–8 brak  $\sharp$  przy  $f^1$ , w t. 7 tylko dolna, w t. 9 tylko górna wersja, pierwsza nuta  $d^1$ .

**nr 165** – Rkp. terenowy Kolberga, teka 2, sygn. 1124, k. 7, z lokalizacją ogólną: „Ozorów”. W rkp. melodia zanotowana w tonacji G-dur, z incipitem: „A widzisz ty, Kasińku na kościele”, zob. nr 162. Tekst jak w druku zanotowany oddzielnie na tej samej karcie z notatką: „moll”. W druku w t. 3 na drugą miarę błędnie szesnastka, winna być ósemka.

- s. 159 **w. 11d. – s. 160 w. 21g. i nr 166** – Rkp. terenowy Kolberga, teka 2, sygn. 1124, k. 7, z lokalizacją ogólną: „Ozorów”.

W zapisie melodii nr 166 w t. 1 w drugim wykonaniu na czwartą

miarę ćwierćnuta  $d^2$ , t. 2 w obu wykonaniach: , w t. 6  $\sharp$  przy  $c^2$ .

- s. 160 **nr 167 i w. 1–3 d.** – Rkp. terenowy Kolberga, teka 2, sygn. 1124, k. 7, z lokalizacją ogólną: „Ozorów”.

- s. 161 **nr 168** – Rkp. terenowy Kolberga, teka 2, sygn. 1124, k. 7, z lokalizacją ogólną: „Ozorów”; w rkp. zapis nutowy:



Pły - wa - ła ry - bka, ry - bec - ka,



trze - ba Ka - sin - ce cy - pec - ka.



Pły - wa - ły ry - bki, ry - bec - ki,



zdej - mij Ka - sin - ku stą - ze - cki.

pod melodią najpierw wiersze 5–6, po nich wiersze 1–4. Odesłanie do numeru 147 dotyczy wariantu melodii.

nr 169 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 2, sygn. 1124, k. 7, z lokalizacją ogólną: „Ozorów”, tam zapis melodii następujący:

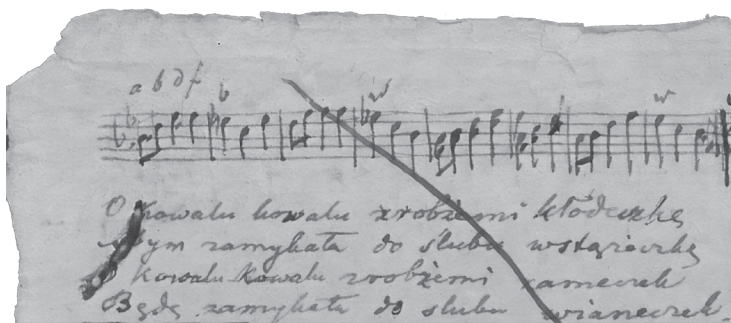


w. 19–24d. – Taki tekst w opisie innego wesela w rkp. terenowym Kolberga, teka 2, sygn. 1124, k. 8, z lokalizacją ogólną: „Oleksianka”.

s. 161 w. 11–13d. – Nie wiadomo, którą publikację Z. Glogera Kolberg przywołuje. W pracy *Obchody weselne*, której cz. I wyszła w 1865 roku w Krakowie, takiej informacji brak, nie ukazała się natomiast druga część tej publikacji, której rękopis mógł widzieć Kolberg. Przeszukano też inne prace Glogera wymienione przez Kolberga, zob. bibliografia, tam również tej wzmianki brak.

s. 162–169 (wesele VII) i przyp. 1 – Zapis wesela pochodzi z własnych badań Kolberga; melodie i teksty zanotowane zostały w jego rkp. w tece 2, sygn. 1124, w większości jako zapis terenowy (k. 27, 28, 29), a następnie zredagowany w czystopisie (k. 1 i 2). W rkp. naniesione niektóre noty lokalizacyjne, brak natomiast daty. W przypisie odesłanie do kolejnej części artykułu Kolberga *Pieśni ludu weselne* publikowanego w latach 1847–1849 w kilku tomach „Biblioteki Warszawskiej”.

s. 162 nr 170 – Rkp. Kolberga: teka 2, sygn. 1124, k. 2; rkp. terenowy, teka 2, sygn. 1124, k. 30, oba rkp. z lokalizacją jak w druku. W rkp. terenowym widoczne trudności Kolberga w zapisie melodii, liczne poprawki, wersje alternatywne i literowe oznaczenia nut, a także przestawienia kolejności taktów:



Tekst zamieszczony w nawiasach zanotowany tylko w rkp. terenowym jako druga zwrotka.

**nr 171** – Rkp. Kolberga: teka 2, sygn. 1124, k. 1, z lokalizacją: „Ostrożeń”; rkp. terenowy, teka 2, sygn. 1124, k. 27, z lokalizacją ogólną: „Sokół”. W obu rkp. zapis nutowy, zob. DWOK T. 41, nr 999.

Tekst bez melodii w rkp. Kolberga, teka 16, sygn. 1209, k. 3, nr 4, z lokalizacją: „Sokół” i notką: „obertas”.

s. 162–163 **nr 172** – Rkp. Kolberga: teka 2, sygn. 1124, k. 1; rkp. terenowy, teka 2, sygn. 1124, k. 29, oba rkp. z lokalizacją: „Ostrożeń”. W rkp. terenowym melodia zanotowana w metrum  $\frac{2}{4}$  przy zachowaniu tych samych wartości rytmicznych.


s. 163 **nr 173** – Rkp. Kolberga: teka 2, sygn. 1124, k. 2r., z lokalizacją: „Sokół, Gończyce”; rkp. terenowy, teka 2, sygn. 1124, k. 28, z lokalizacją jak w druku; melodia bez tekstu w rkp. z teki 2, sygn. 1124, k. 2v., z lokalizacją jak w druku.

W czystopisie na k. 2r. t. 4–5: , po t. 7 jeszcze:



Cho - dzi bra - ci - sek po sie - ni, po sie - ni,  
trzy - ma grze - by - cek w kie - se - ni, w kie - se - ni.

W rkp. terenowym, na k. 28 brak znaku przykluczowego, w t. 2

tylko górna wersja, t. 4–5: , obok z notatką: „albo” zanotowana wersja alternatywna dla tych taktów:



w tym rkp. w zapisie tekstu w zwr. 1 i 5 brak w. 3 i 4.

W zapisie melodii na k. 2v. w t. 1–2 tylko górna wersja, t. 4–5:



po t. 7 jeszcze raz powtórzone t. 4–7, przy

czym t. 4: , t. 5 jak w powyższym przykładzie.

s. 163–164 **nr 174** – Rkp. terenowy Kolberga, teka 2, sygn. 1124, k. 28, z lokalizacją ogólną: „Sokół”. W rkp. na górze karty melodia z incipitem: „Wyszła na pole”, a poniżej tekst rozpoczynający się od zwr. 4, po niej:

„Jedzie Jasienko, jedzie najmilszy  
po zielonej dąbrowie,  
rozpuścił strusie pióreczka  
konikowi po głowie.

Nie tak ci mi żal strusich pióreczek  
com je sobie rozprószył,  
ale mi cię żal, dziewczyno moja,  
com cię marnie opuścił”,

a dalej zwr. 6–9.

Melodia z pierwszą zwrotką, zob. DWOK T. 41, nr 1015.

Zwr. 1–3 por. nr 195 w suplemente. Odesłanie do cz. II *Mazowsza* dotyczy wariantu tekstu ze s. 164, por. T. 25, nr 96.

- s. 164 nr 175 – Rkp. Kolberga, teka 2, sygn. 1124, k. 2, z lokalizacją: „Ostrożeń”. W rkp. melodia czterokrotnie powtórzona, w pierwszym wykonaniu w t. 1–2 górna wersja, w t. 3 zamiast szesnastek ósemka  $c^2$ , w drugim wykonaniu t. 1–2 górna wersja, po nich t. 5–6 dolna wersja, w trzecim wykonaniu t. 1–4 dolna wersja, w czwartym wykonaniu t. 1–2 górna wersja, po nich t. 5–6 górna wersja; poniżej tekst jak w druku.

nr 176 – Rkp. Kolberga: teka 2, sygn. 1124, k. 2r., z lokalizacją jak w druku; rkp. terenowy, teka 2, sygn. 1124, k. 29, z lokalizacją ogólną: „Ostrożeń”.

Na k. 2r. melodia zanotowana o sekundę wielką wyżej, na k. 29 – o kwartę czystą wyżej, w obu rkp. brak znaku powtórki w t. 1–4, w t. 3 i 7 tylko dolna, w t. 4 tylko górna wersja; ponadto w rkp. terenowym (k. 29) tekst obszerniejszy, zob. nr 19 w suplemente.

- s. 165 nr 177 – Rkp. Kolberga: teka 2, sygn. 1124, k. 2; rkp. terenowy, teka 2, sygn. 1124, k. 25, oba rkp. z lokalizacją jak w druku.

W obu rkp. melodia zanotowana w metrum  $\frac{2}{4}$ , przy zachowaniu tych samych wartości rytmicznych, w t. 1 pierwsza ósemka  $c^2$ . Na k. 2 pod melodią tylko pierwsza zwrotka; w rkp. terenowym (k. 25) zapis tekstu jak w druku.

nr 178 – Rkp. Kolberga: teka 2, sygn. 1124, k. 2r.; rkp. terenowy, teka 2, sygn. 1124, k. 26r., oba rkp. z lokalizacją jak w druku.

W obu rkp. w t. 8 # przy  $g^1$ . W rkp. z k. 2r. melodia zanotowana w metrum  $\frac{2}{4}$ , wszystkie ćwierćnuty zanotowane jako ćwierćnuta z kropką; w rkp. z k. 26r. widoczne trudności Kolberga w zapisie metrorytmicznym i melicznym. W rkp. terenowym (k. 26) tekst obszerniejszy, po zwr. 1 jeszcze:

„Niewola była sama potrzeba  
z tobą ci się, moja Kasiu, dorabiać chleba.  
Mówię ja ci raz, mówię drugi raz,  
ten wianeczek lawendowy, komu go dasz.


Tobie, Jasinku, tobie najmilszy,  
jak klękniemy obok w kościele przy mszy.  
Będą nam grali, będą śpiewali,  
a będą nam ludzie grzeczni asystowali”.

nr 179 – Takty 1–4 w rkp. Kolberga: teka 2, sygn. 1124, k. 2r.; teka 2, sygn. 1124, k. 30r., oba rkp. z lokalizacją jak w druku.

W czystopisie z k. 2r. nad melodią notatka Kolberga: „Marsz z kościoła”, w rkp. terenowym (k. 30r.) melodia zanotowana w metrum  $\frac{2}{4}$  przy zachowaniu tych samych wartości rytmicznych.

- s. 165–166 nr 180 – Rkp. Kolberga: teka 2, sygn. 1124, k. 34r., tam melodia z akompaniamentem fortepianowym i z pierwszą zwrotką, zob. DWOK T. 67/I, nr 481.

Melodia jak w T. 67/I bez tekstu i akompaniamentu zanotowana jeszcze trzykrotnie: teka 2, sygn. 1124, k. 2v.; k. 30r. i k. 35v., wszystkie rkp. z lokalizacją jak w druku; w tychże rkp. melodie zapisane


o tercję małą wyżej. W rkp. z k. 2v. i 35v. grupa rytmiczna:  zanotowana każdorazowo jako triola ósemkowa; w rkp. z k. 30r. nad nutami odesłanie Kolberga do zbioru K.W. Wójcickiego *Pieśni ludu Białochochatów...*, T. 2, s. 68, tam tekst jak u Kolberga w druku.

- s. 166 nr 181 – Takty 1–6 z pierwszą zwrotką w rkp. Kolberga, teka 2, sygn. 1124, k. 2, z lokalizacją jak w druku.

W rkp. w t. 1 i 4 na drugą miarę górną, na trzecią dolną wersję,

w t. 2 górną, w t. 3 dolną wersję, t. 5: .

nr 182 – Rkp. Kolberga: teka 2, sygn. 1124, k. 2; rkp. terenowy, teka 2, sygn. 1124, k. 27, oba rkp. z lokalizacją jak w druku.

W obu rkp. w t. 2 rytm: ; w czystopisie t. 3–4 trzykrotnie powtórzone, pod melodią zwr. 1–3; w rkp. terenowym tekst jak w druku.

- s. 167 nr 183 – Rkp. Kolberga: teka 2, sygn. 1124, k. 2; rkp. terenowy, teka 2, sygn. 1124, k. 29, tam takty 1–4 i tekst zwr. 1–4, oba rkp. z lokalizacją jak w druku.

W czystopisie na k. 2: w t. 6 tylko górna wersja, pod melodią zwr. 1 i pierwszy wiersz zwr. 2. W zapisie terenowym z k. 29 melodia zanotowana o tercję małą wyżej, t. 3–4:



nr 184 – Rkp. Kolberga: teka 2, sygn. 1124, k. 2; rkp. terenowy, teka 2, sygn. 1124, k. 29, oba rkp. z lokalizacją jak w druku.

W obu rkp. t. 1–4 w metrum  $\frac{3}{4}$ ; w czystopisie na k. 2 zapis następujący:



i brak dalszej części tekstu; w rkp. terenowym z k. 29 melodia zanotowana kwartę czystą wyżej, t. 1–4:



w zapisie z k. 2, tekst jak w druku.

s. 168 nr 185 – Rkp. Kolberga: teka 2, sygn. 1124, k. 1, z lokalizacją: „od Garwolina (Ostrozeń, Gończyce)” i rkp. terenowy, teka 43, sygn. 1352, k. 13, z lokalizacją: „Garwolin”.

W rkp. terenowym brak znaku przykluczowego, widoczne trudności Kolberga w zapisie metrycznym, w t. 1–4 zapis następujący:




t. 8: ; w rkp. z teki 2 t. 1 jak w zapisie terenowym,

w t. 8 pierwsza ósemka *fis'*, wersja z rkp. terenowego zapisana jako alternatywna.

W zapisie tekstu w rkp. terenowym (teka 43) po: „rutki nie ma” jeszcze: „o, już nie ma, już nie ma” i na końcu „jużem ją dzisiaj straciła” zamiast „jam cię dzisiaj straciła”, w rkp. z teki 2 tekst jak w druku.


**nr 186** – Rkp. Kolberga: teka 2, sygn. 1124, k. 2; rkp. terenowy, teka 2, sygn. 1124, k. 30, oba rkp. z lokalizacją jak w druku.

W obu rkp. melodia zanotowana o kwartę czystą niżej; w rkp. terenowym z k. 30 w drugim wykonaniu: w t. 2 dodana wersja alternatywna:

 w t. 3 tylko dolna wersja. W czystopisie z k. 2 pod melodią tylko zwr. 1 i w. 1–2 zwr. 2, w rkp. terenowym (k. 30) tekst jak w druku.

**nr 187** – Rkp. Kolberga: teka 2, sygn. 1124, k. 1; rkp. terenowy, teka 2, sygn. 1124, k. 29; w obu rkp. lokalizacja jak w druku.

W obu zapisach melodii w t. 1–4 tylko dolna wersja, t. 7–8 takie

same jak t. 3–4; w rkp. z k. 1 t. 5–6: 

w rkp. terenowym z k. 29 t. 5–6 jak w powyższym przykładzie, przy czym w t. 5 druga ósemka  $f^2$ , w t. 6 druga ósemka  $c^2$ .

**nr 188** – Rkp. Kolberga: teka 2, sygn. 1124, k. 1, z lokalizacją ogólną: „od Garwolina (Ostrożeń, Gończyce)” i rkp. terenowy, teka 43, sygn. 1352, k. 13, z lokalizacją: „Garwolin”.

W obu rkp. w t. 6 najpierw górna, przy powtórcie dolna wersja; w rkp. z teki 2 w zwr. 2: „już nic nie nada” zamiast „bo nic nie nada”; w rkp. terenowym w zwr. 1: „nic nie da twoje płkanie”, a zwr. 2 zanotowana skrótowo: „...stoją wozy... pozaprzędane”.

s. 169 **nr 189** – Rkp. Kolberga: rkp. terenowy Kolberga, teka 2, sygn. 1124, k. 28, z lokalizacją ogólną: „Sokół” i teka 33, sygn. 1308/I, k. 9, nr 56, z lokalizacją: „Gończyce pod Żelechowem”. W rkp. z teki 2 alternatywnie: w t. 5 cztery ósemki  $d^2$ , w t. 7 cztery ósemki  $a^1$ , tam jeszcze dalszy ciąg tekstu:

„O Boże, Boże, co mię mąż bije,  
nie ma takiego, co pożałuje.  
Przyjdź, przyjdź, matuleńku,  
przyjdź, przyjdź, najkochańsza,  
ty pożałujesz.

Matka jedzie w te nowe wrota,  
trzyma chusteczkę z szczerego złota.  
A bije ją, zięciu, dobrze,  
aż się na niej skóra odrze,  
złą panną była”.



Jeszcze obszerniejszy tekst podpisany pod melodią z opracowaniem fortepianowym, zob. DWOK T. 67/II, nr 686. Ponadto w rkp. Kolberga, teka 2, sygn. 1124, k. 2, z lokalizacją ogólną: „Ostrożeń” incipit tekstu: „O, Boże mój, Boże, co mnie mąż bije”, tam bez melodii, z odesłaniem do zbioru K.W. Wójcickiego *Pieśni ludu Białochochatów...*, T. 2, s. 58.

- s. 169–193 (wesele VIII) – Znaczna część opisu wesela została najprawdopodobniej nadesłana przez Mariannę Rozalię Hemplównę (zob. DWOK T. 80/I, s. LVIII), która przekazała też Kolbergowi inne materiały z Tuchowicza pod Łukowem. Ponieważ nie zachował się rkp. Hemplówny, trudno stwierdzić, czy zapisała ona także pieśni.
- s. 175 nr 192 – Tekst w rkp. Kolberga, teka 2, sygn. 1124, k. 4, z lokalizacją: „Gończyce”. W rkp. we wszystkich zwrotkach: „Kasieńka” zamiast „Marysia”, ponadto zwr. 2: „A wiła go, wiła, ze dwiema druhnami”, w zwr. 3 w. 2: „druga wianeczek wijała” i brak ostatniego wiersza, w zwr. 5: „wianka” zamiast „go”, dalej zamiast zwr. 6 i 7 tylko: „Wiła Kasieńka itd.”, następnie zwr. 8, w której ponownie: „wianka” zamiast „go”, a po zwr. 8:

„Wiła Kasieńka itd.  
I puściła go po stole  
do swojego Jasia w ukłony.  
Musisz, Jasieńku, wianek wziąć,  
ojcu, matuli, dziękować”.

- s. 202–203 nr 1–10 i nr 12 – Rkp. nieznanego autora z notatką Kolberga: „od pani Grajnertowej, *Przesądy*”, teka 1, sygn. 1116, k. 34–35. Nie wiadomo, do jakiego „Kalendarza” z 1820 roku odsyła Kolberga przy przesądzie nr 1; sprawdzono „Kalendarz [Warszawski] Astro-nomiczno-Gospodarski Polski i Ruski na rok 1820”, tam takiej informacji brak. Przesąd zamieszczony pod numerem 6 zanotowany także w rkp. Kolberga, teka 1, sygn. 1117, k. 14.

### Pieśni (s. 204–308)


- s. 204–205 nr 235 i 236 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 30, z lokalizacją ogólną: „Krusze”, tam w t. 1 w górnej wersji pierwsza nuta  $d^2$ , w t. 3 tylko górna wersja.
- W rkp. pod melodią nr 235 najpierw tekst nr 236, a po nim tekst nr 235 zanotowany jako kolejne zwrotki, dalej jeszcze dwie nieczytelne dziś zwrotki. W druku błędnie podane metrum – winno być:  $\xi$ .

- s. 205 nr 237 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 2, sygn. 1124, k. 27, z lokalizacją ogólną: „Sokół”.

W rkp. melodia zanotowana w metrum  $\frac{3}{8}$ , przy zachowaniu tych samych wartości rytmicznych, w drugim wykonaniu t. 1 dwukrotnie powtórzony, przy powtórcie na czwartą miarę ósemki  $e^1 d^1$ ; pod melodią zwr. 1–4, przy czym w zwr. 4 brak wiersza 2, następnie zwr. 9–12, a zamiast zwr. 13 i 14:

„Oj, żeby było pięć panien stołowych,  
oj, żeby było dziesięć pokojowych.  
Oj, żeby było łóżko scielania,  
oj, żeby były chłopcy od śpiewania”.

- s. 206 nr 238 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 30, z lokalizacją ogólną: „Krusze”, tam nad melodią notatka: „Prędko”.

W rkp. w drugim wykonaniu: t. 1–2: 

w t. 3 na trzecią miarę alternatywnie szesnastki  $h^1 gis^1$ ; w zapisie tekstu w zwr. 2 w. 3 i 4 następujące: „jeśli nieładna, przyjedź do domu”, w zwr. 3 w. 1 bez „oj”, zwr. 4 brzmi:

„Jest tam i druga  
trochę przygruba,  
co spojrzysz na mnie  
oczkami mruga”,

dalej zwr. 5, 9, 7, 6 i 8 jak w druku. Por. nr 13 w suplementcie.

- s. 206–207 nr 239 – Rkp. Kolberga, teka 2, sygn. 1124, k. 4, z lokalizacją ogólną: „od Mińska, Stanisławowa, Kałuszyńska”.

W rkp. w t. 2 w pierwszym wykonaniu ostatnia ósemka  $a^1$ , w drugim wykonaniu  $d^1$ , t. 3 w pierwszym wykonaniu:

 przy powtórcie: 

w zwr. 3 tylko wersja zamieszczona w nawiasie (bez wierszy 1 i 2), w zwr. 5: „uwiląbym ci” zamiast „kupiłabym ci” i zwr. 6 bez wersji wariantowej, zamieszczonej w nawiasie.

W innym rkp. Kolberga, teka 2, sygn. 1124, k. 5, z lokalizacją: „Jadów” tekst stanowi dalszy ciąg pieśni „A gdzieś odjeżdżasz”, zob. nr 13 w suplementcie.

- s. 207 nr 240 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 2, sygn. 1124, k. 27, z lokalizacją ogólną: „Sokół”.

W rkp. w t. 5 przy powtórcie druga i trzecia ósemka  $f^2 g^2$ , w t. 8 w obu wykonaniach ćwierćnuty  $c^2 g^1$ ; w zapisie tekstu w zwr. 4 wiersz 1: „A i do taneczka idzie”, między zwr. 4 i 5 jeszcze jedna:

„Idź, kpie, durniu, idź, kpie, durniu i wielki niestatku,  
wszystkie panny objechał, do mnie na ostatku”

i między zwr. 8 i 9 także jeszcze jedna zwrotka:

„Stoi pokrzywa przy drodze, boję się nią oparzyć,  
tak ci i złym kawalerem boję się zarazić”.

s. 208 nr 241 – W rkp. Kolberga, teka 2, sygn. 1124, k. 5, z lokalizacją: „Jadów”, tam tekst jak w druku zapisany jako dalszy ciąg pieśni: „A gdziez odjeźdzas, Jasięku”, zob. nr 13 w suplementcie.

nr 242 – Rkp. Kolberga: teka 2, sygn. 1124, k. 4, z lokalizacją: „od Stoczku, Kałuszyn” i notą: „Szlachty”; rkp. terenowy, teka 2, sygn. 1124, k. 26 z lokalizacją ogólną: „z Stanisławowa” i dopiskiem: „w Gończycach śpiewane”. W obu rkp. w t. 2 w drugim wykonaniu na pierwszą miarę ósemki  $c^2 a^1$  i tekst jak w druku. W rkp. terenowym z k. 26 melodia zanotowana o kwartę czystą wyżej, t. 4

w pierwszym wykonaniu: 

nr 243 – Rkp. Kolberga: teka 2, sygn. 1124, k. 4, z lokalizacją: „Międzyles”, tam melodia bez tekstu z notatką: „Krakowiak żuawy”, zob. DWOK T. 41, nr 1231; teka 2, sygn. 1124, k. 5, z lokalizacją ogólną: „Jadów”, z notą: „Stanisławów”, tam tylko tekst.

s. 209 nr 244 – Rkp. Kolberga, teka 2, sygn. 1124, k. 5, z lokalizacją ogólną: „od Jadowa”. W rkp. brak dodatkowych zwrotek zamieszczonych w przypisie.

nr 245 – Pod pieśnią odesłanie do zbioru K.W. Wójcickiego *Pieśni ludu Białochrobatów...*, T. 1, s. 95, tam tekst obszerniejszy.

s. 210 nr 247 – W rkp. terenowym Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 30, z lokalizacją ogólną: „Krusze” tekst zwr. 1–3 podpisany pod melodią opublikowaną pod numerem 248, zob. następny przypis.

nr 248 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 30, z lokalizacją ogólną: „Krusze”, tam melodia zanotowana o sekundę wielką wyżej, w t. 1 i 4 tylko dolna, w t. 3 i 5 tylko górna wersja, po t. 6

jeszcze: 

Pod melodią tekst jak zwr. 1–3 poprzedniej pieśni, zob. przypis do numeru 247.

- s. 211 **nr 250** – Rkp. Kolberga: teka 2, sygn. 1124, k. 4; rkp. terenowy, teka 2, sygn. 1124, k. 18, oba rkp. z lokalizacją: „Głuchy”.

Takt 1 w rkp. z k. 4: , a w rkp. z k. 18:

; w obu rkp. w t. 2 i 3 tylko dolna wersja, w t. 5

ostatnia nuta  $b^1$ , w t. 6 druga szesnastka  $g^1$ , w t. 7 na pierwszą miarę dolna, na trzecią górną wersja.

W obu rkp. tekst obszerniejszy, na k. 4 jeszcze 3 zwrotki:

„A ja jej też zapowiadam,  
musisz moją być,  
a ona mi odpowiada,  
nie umiem robić.

A jest ci tam na boru wić,  
co uczy robić  
i brzozowy pomietalek  
na rano budzić.

Ty durniu, jeszcze nie masz nic,  
obiecujesz bić,  
a dajże mi jak najprędzej  
za inszego iść”;

w rkp. terenowym tekst do słów: „brzozowy pomietalek”.

**nr 251** – Rkp. Kolberga: teka 2, sygn. 1124, k. 4; rkp. terenowy, teka 2, sygn. 1124, k. 18, oba rkp. z lokalizacją: „Głuchy”. W obu rkp. tekst podpisany bezpośrednio pod pieśnią nr 250, a po nim jeszcze dalszy ciąg jak nr 252 zwr. 6 vel i zwr. 7, zob. następny przypis.

- s. 211–212 **nr 252** – Tekst w rkp. terenowym Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 33, z lokalizacją ogólną: „Jasienica”, tam zwrotki 4–7 (także zwr. 6 vel) zanotowane jako dalszy ciąg pieśni nr 253. Ponadto zwr. 6 vel i 7 w rkp. Kolberga: teka 2, sygn. 1124, k. 4 i rkp. terenowy, tamże, k. 18, oba rkp. z lokalizacją: „Głuchy”; w obu rkp. zwrotki te stanowią dalszy ciąg pieśni nr 251, zob. poprzedni przypis.
- s. 212 **nr 253** – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 33, z lokalizacją ogólną: „Jasienica”.

W rkp. w t. 2, 3, 6 tylko górna wersja, w t. 6 przy drugiej szesnastej alternatywnie  $a^2$ , w t. 7 dolna wersja, pierwsza szesnastka  $e^2$ . W rkp. tekst obszerniejszy, jego dalszy ciąg stanowią zwr. 4–7 pieśni nr 252.

- s. 212–213 nr 254 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 30v., z lokalizacją ogólną: „Krusze”, tam tekst podpisany pod pieśnią: „Tam za górami”, zob. nr 56 w suplementcie; w tym rkp. w zwr. 3 w. 2: „wianek utracić” zamiast „rozumu nie mieć”.

W rkp. Kolberga, teka 2, sygn. 1124, k. 5, z lokalizacją ogólną: „od Jadowa” wariant zwr. 1–5, a po nich tekst jak nr 258 zwr. 3–8; w tym rkp. początek zwr. 1: „Na polu wiśnia, pod wiśnią woda” i w zwr. 1 i 2: „Marysieńka” i „Marysiu”. Odesłanie do melodii winno być: nr 258 (nie 257).


- s. 213 nr 255 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 2, sygn. 1124, k. 20, bez lokalizacji, tam tekst zanotowany jako fragment następnej pieśni, zob. przypisy do numeru 256.

- s. 213–214 nr 256 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 2, sygn. 1124, k. 20, bez lokalizacji. W rkp. widoczne trudności Kolberga w zapisie metroritmicznym, liczne skreślenia, przesunięcia kresek taktowych i oznaczenie dłuższych nut poprzez znak fermaty, początek melodii zanotowany w metrum  $\frac{2}{4}$ , w t. 6 i 8 tylko dolna wersja.

W rkp. pod melodią zwr. 1 i 2 jak w druku, dalej zwr. 8 i 9 zamieszczone w przypisie, po nich zwr. 1–6 pieśni nr 255, a następnie zwr. 3–5 (pieśni nr 256), przy czym w zwr. 5 ostatni wiersz brzmi: „z sobą płakali”; ponadto w rkp. jeszcze fragmenty: „A wy służeczki, dajcie chusteczki... wianek tracę”, a na zakończenie zwrotka:

„Jak ci go żal, to ci go oddam,  
niedaleko twego chodu z kościoła do domu”.

- s. 214–215 nr 258 – Zwr. 3–8 bez melodii w rkp. Kolberga, teka 2, sygn. 1124, k. 5, z lokalizacją ogólną: „od Jadowa” zanotowane jako dalszy ciąg tekstu nr 254 zwr. 1–5. Melodia z innym tekstem, zob. nr 56 w suplementcie.

- s. 215 nr 259 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 2, sygn. 1124, k. 22, z lokalizacją ogólną: „Oleksianka”. W zapisie melodii w t. 3 tylko dolna wersja inaczej urytmizowana: 

- s. 216 nr 261 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 2, sygn. 1124, k. 22, z lokalizacją ogólną: „Oleksianka”. Tekst podpisany jako ciąg dalszy pieśni nr 259.

- s. 219 nr 266 – Rkp. Kolberga, teka 2, sygn. 1124, k. 17, bez lokalizacji, tam melodia z tekstem opublikowanym jako nr 268, zob. przypis do tego numeru.

W rkp. melodia zanotowana o kwartę czystą wyżej, w t. 1 w pierwszym wykonaniu ostatnia ósemka i w t. 2 pierwsza ósemka  $d^2$ , w t. 3 w drugim wykonaniu na trzecią miarę alternatywnie  $d^2$ , w t. 4 w pierwszym wykonaniu dolna wersja, w drugim wykonaniu



- s. 219–220 nr 267 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 2, sygn. 1124, k. 28, z lokalizacją ogólną: „Sokół”, tam melodia z incipitem: „Poszedł Jasio orać” (zob. wiersz 2), a poniżej tekst.

W rkp. melodia zanotowana o kwartę czystą wyżej, t. 3 w obu

wykonaniach:

na pierwszą miarę dodane alternatywnie ósemki  $b^1 a^1$ , w drugim na pierwszą miarę ósemki  $b^1 a^1$ .

W tym rkp. u dołu karty tekst „Poszedł Jasio orać” (bez wiersza 1), ponadto w zur. 8 w. 4 i 5 następujące: „Koszulina lniana, trzy lata nieprana”, por. nr 268 zur. 3. Pod pieśnią na s. 220 odesłanie do wariantu w zbiorze K.W. Wójcickiego *Pieśni ludu Białochochobatów...*, T. 2, s. 352.

- s. 220 nr 268 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 2, sygn. 1124, k. 17. W rkp. tekst z zapisem nutowym jak nr 266 (zob. komentarz do tego numeru); ponadto dalej zanotowane skrótowno jeszcze kolejne warianty zur. 3:

„Nie mogła... ile bydła mas...,  
tylko jedno ciele, za piecem mu scielę.

Nie mogła... konie mas...,  
tylko jedno zrzebie, po polu je żywię.

Nie mogła... gęsi mas...,  
jednego gąsiora, ucieknie do dwora.

Nie mogła... jendyk mas...,  
jednego jendora, ucieknie do dwora.

Nie mogła... kurów mas,  
tylko jedną kurę, po ugorze chodzi,  
już krekorać od głodu nie może.

Nie mogła... świni mas,  
tylko jedno prosię, w kieszeni je nosię”,

por. pieśń nr 269, a na zakończenie:

„Chociaz ty we złocie, ja fartuski ... wełnianym,  
przytul mnie do siebie, a swem lickiem rumianym”.

- s. 220–221 nr 269 – Melodia bez tekstu w rkp. Kolberga: rkp. terenowy, teka 2, sygn. 1124, k. 30, z lokalizacją ogólną: „Ostrożeń” i notatką nad nutami: „Polacca” oraz teka 42, sygn. 1350, k. 186/1, (3. pięciolinia), z lokalizacją: „Gończyce”, tam umieszczona w dziale „Polonezy”.

Takt 3 i 4 w następującym zapisie: w rkp. z teki 2:



- s. 221 nr 270 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 2, sygn. 1124, k. 39, z lokalizacją ogólną: „Jasienica (Radzymin)”, tam melodia bez tekstu w następującym zapisie:



nr 271 – Rkp. Kolberga, teka 2, sygn. 1124, k. 20, bez lokalizacji.

W rkp. w t. 1 na drugą i trzecią miarę alternatywnie ćwierćnuta  $h^1$ , w t. 4 na trzecią miarę szesnastki  $h^1 g^1$ , w t. 5 dolna wersja, druga szesnastka alternatywnie  $g^1$ , w t. 6 na trzecią miarę szesnastki  $h^1 a^1$ , w t. 7 dolna wersja, obok zanotowana wersja alternatywna dla

tego taktu:

w zapisie tekstu w zwr. 3 w. 2: „cerwoną wstążeczką”, a w. 3: „zapłakała ocki”, ponadto w rkp. jeszcze jedna zwrotka:

„Wyjechał Jasio na zieloną łąckę,  
złamał Jasia konik syję, a sam Jasio rączkę”.

- s. 222 nr 273 – Por. nr 65 w suplemencie.  
nr 274 – Por. nr 73 w suplemencie.
- s. 223 nr 276 – Melodia por. DWOK T. 41, nr 1272; melodia w opracowaniu fortepianowym z wariantem tekstu, por. DWOK T. 67/II, nr 636.
- s. 223–224 nr 277 – Tekst w rkp. terenowym Kolberga, teka 2, sygn. 1124, k. 28r., z lokalizacją ogólną: „Sokół”, tam w zwr. 1 w. 2: „pasła dziewczyna” zamiast „pasła panna”, w zwr. 3 w. 2: „wpadła w gliniankę” zamiast „wpadła w strumyk”, brak zwr. 4–8, a zamiast nich tekst jak nr 278.
- W rkp. tekst połączony z melodią zanotowaną na k. 28v., tam z incipitem: „Tam za dworem”, zob. DWOK T. 41, nr 1272.
- s. 224 nr 278 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 2, sygn. 1124, k. 28, z lokalizacją ogólną: „Sokół”; w rkp. tekst ten stanowi dalszy ciąg pieśni nr 277, zob. poprzedni przypis.
- s. 225 nr 280 – Tekst w rkp. terenowym Kolberga, teka 2, sygn. 1124, k. 26, z lokalizacją ogólną: „z Stanisławowa” i notatką: „W Gończycach śpiewane”; w rkp. tekst z inną melodią, zob. DWOK T. 41, nr 1201, tam z pierwszą zwrotką tekstu.
- s. 225–226 nr 281 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 32, z lokalizacją ogólną: „Jasienica”.

W rkp. melodia zanotowana o sekundę wielką wyżej, widoczne trudności Kolberga w zapisie metrycznym, melodia zapisana w metrum  $\frac{3}{4}$ :

Syn-kar-kę mi ra-ja, a-le ja ij nie chce,

przyj-dzie la-da łaj-dus, do u-cha ij sep-ce.





Syn-ko-wać sie na-u-cy - ła, do-brze gar - ło roz-pu-ści - ła,  
od ta-ko - wujj zo - nyj je-stem u - mar - twio-nyj.

t. 5–6 poprawione później na  $\frac{2}{4}$ ; w zapisie tekstu brak wierszy 5–8 ostatniej zwrotki.

- s. 226 nr 282 i w. 1–3d. – Rkp. terenowy Kolberga, teka 2, sygn. 1124, k. 13, z lokalizacją ogólną: „Oleksianka”. W rkp. tekst z zapisem nutowym:



Wo - gró - de - cku li - ście pa - da - ją,  
już - ci mi, już - ci pir - se - go da - ją.  
A ten pir - sy bar - dzo zyr - cy, [nie pój - dę za nie-go].

por. T. 25, nr 78 a nie nr 79, jak odsyła Kolberg.


- s. 227 nr 284 – Rkp. Kolberga: sygn. 3203, k. 15, z notą: „Dworska”, nota lokalizacyjna niewidoczna – karta rkp. odcięta, pod melodią obszerniejszy tekst, między zwr. 3 i 4 jeszcze jedna:


„Nie wstać rano, długo spać,  
myśleć o miłym,  
serce mi się żywnie kraje,  
gdy myślę o nim”.

Melodia i tekst por. nr 134, a tekst por. nr 133 i 135 w suplemencie.

- s. 228–229 nr 285 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 2, sygn. 1124, k. 12, z lokalizacją ogólną: „Oleksianka”. W zapisie tekstu w zwr. 2 w. 2: „bardzo młoda” zamiast „jest młoda”, w zwr. 3 w. 2: także „bardzo młoda” zamiast „jestem młoda”, brak zwr. 4, 8 i 9, w zwr. 10 w. 2: „Jasiowi” zamiast „jemu”.
- s. 229 nr 286 – Rkp. Kolberga, sygn. 3203, k. 15, początek karty odcięty; widoczna tylko lokalizacja: „Międzyles”, ostatni takt oraz tekst zwr. 2.
- s. 229–230 nr 287a – Pod pieśnią na s. 230 odesłanie do wariantu w zbiorze K.W. Wójcickiego *Pieśni ludu Białochobatów...*, T. 2, s. 333.

- s. 230 nr 287b – Rkp. Kolberga, sygn. 3203, k. 15; rkp. uszkodzony, karta odcięta, widoczne tylko takty 1–2 i fragment tekstu: „Matko, matko, moja”.
- s. 231 nr 290 – Rkp. Kolberga: teka 2, sygn. 1124, k. 4 i rkp. terenowy, teka 2, sygn. 1124, k. 18, oba z lokalizacją ogólną: „Głuchy”.

W obu rkp. w t. 3 rytm: .

Na k. 4 melodia zanotowana o kwartę czystą wyżej, w t. 5 inny rytm: , a tekst obszerniejszy, zob. nr 48 w suplemencie.

W rkp. terenowym na k. 18 tylko melodia z incipitem: „A sadziła

ja jabłoneczkę”, t. 5–6: , w t. 11 na trzecią


miarę alternatywnie dwie szesnastki  $e^1 g^1$ .

Odesłanie do numeru 84 w T. 25 dotyczy tekstu.

nr 291 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 2, sygn. 1124, k. 27, z lokalizacją ogólną: „Sokół”, tam melodia z incipitem: „Miesiąc świeci, słońce grzeje”, a poniżej tekst jak nr 292, zob. następny przypis.

W zapisie melodii t. 1–2 w następującym rytmie: w pierwszym

wykonaniu: , przy powtórcie:

, w t. 3 w pierwszym wykonaniu druga

ósemka  $a^1$ , t. 4 przy powtórcie: .

- s. 231–232 nr 292 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 2, sygn. 1124, k. 18, z lokalizacją ogólną: „Głuchy”; tam melodia z incipitem: „Miesiąc świeci, słońce”. W rkp. w t. 2 i 6 tylko dolna, w t. 6 i 8 tylko górna wersja.

Ponadto w rkp. terenowym, teka 2, sygn. 1124, k. 27, z lokalizacją ogólną: „Sokół” melodia opublikowana jako nr 291 (zob. komentarz do poprzedniego numeru) z incipitem: „Miesiąc świeci, słońce grzeje”, a poniżej niepełny tekst jak nr 292, przy czym zwrotki w następującej kolejności: zwr. 1 tylko w. 1–2, zwr. 8, zwr. 9 w. 1–2 (w w. 2: „majętniejsza” zamiast „przyjemniejsza”), dalej zwr. 2, zwr. 3 w. 1–2 i w w. 2: „Oczki zapłakała” zamiast „taka zaplakana”, następnie zwr. 4 w. 1–2, zwr. 5 w. 3–4, zwr. 6, 7 i 11.

- s. 233 nr 294 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 2, sygn. 1124, k. 22, z lokalizacją ogólną: „Oleksianka”.

W rkp. w t. 2 na trzecią miarę alternatywnie ósemki  $h^1 g^1$ , t. 3:



w t. 6 na trzecią miarę górną wersją i alternatywnie ósemki  $h^1 g^1$ , t. 7:

w rkp. pierwszy wiersz: „A kiedy się mój wrony konicek”, dalej tekst jak w druku.

- s. 234 nr 295a – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 30, z lokalizacją ogólną: „Krusze”; w rkp. brak daty. W zapisie melodii t. 3–4 opatrzone znakiem powtórki, w t. 3 dodana wersja alternatywna:



- s. 234–235 nr 295b – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 16, z lokalizacją jak w druku, bez daty. W zapisie melodii w t. 1 i 7 tylko górna wersja, brak t. 8.

- s. 236 nr 297 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 2, sygn. 1124, k. 17, z lokalizacją: „Kłębów, Wola Raszowska”. W rkp. tekst z zapisem nutowym:



Wy - je - chał w po - le, krzy - knął na ko - nie



i wy - wi - ja chu - - - stecz - ką.



Po - daj mnie rą - ckę<sup>3</sup> na do - brą no - ckę,



dzie - ucy - no, ko - cha<sup>3</sup> - ne - cko.

Melodia por. T. 25, nr 99.

- s. 236–237 nr 298 i przyp. 1 na s. 236 – W przypisie Kolberg odsyła do dwóch wariantów tej pieśni zamieszczonych w zbiorze K.W. Wójcickiego *Pieśni ludu Białochrobatów...*, T. 1, s. 255 i T. 2, s. 242.

s. 237 nr 299 – W rkp. Kolberga, teka 2, sygn. 1124, k. 5 ten tekst stanowi fragment pieśni opublikowanej jako nr 195 w suplementcie; por. też nr 174 w T. 26.

s. 238 nr 300 i przyp. 1 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 2, sygn. 1124, k. 22, z lokalizacją ogólną: „Oleksianka”. W rkp. widoczne trudności Kolberga w zapisie metrycznym; pod melodią tekst zwrotek 1–3, w zwr. 1 w. 2: „stała się mi tu szkoda”, a w zwr. 3 w. 3: „utraciłam ich marnie”.

W przypisie Kolberg odsyła do zbioru K.W. Wójcickiego *Pieśni ludu Białochochatów...*, tam w T. 1 na s. 254 inna kolejność zwrotek, w T. 2 na s. 242 wariant pieśni.

s. 239 nr 301 – Rkp. terenowe Kolberga: teka 2, sygn. 1124, k. 22 i teka 2, sygn. 1124, k. 9, oba z lokalizacją ogólną: „Oleksianka”.

Na k. 22 tekst zwr. 1 i 3, a na k. 9 zwr. 1 i 4, przy czym w obu zwrotkach Kolberg zanotował: „Marysiu” zamiast „dziewczyno”.

Tekst zanotowany na k. 9 stanowi całość z pieśniami: nr 302, 303, 304, 306 i 307.

nr 302 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 2, sygn. 1124, k. 9, z lokalizacją ogólną: „Oleksianka”. W rkp. tekst stanowi całość z pieśniami: nr 301 zwr. 1 i 4, 303, 304, 306 i 307.

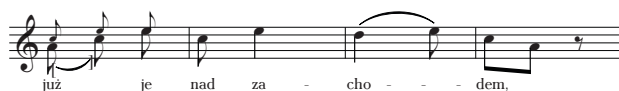
nr 303 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 2, sygn. 1124, k. 9, z lokalizacją ogólną: „Oleksianka”. W rkp. tekst stanowi całość z pieśniami: nr 301 zwr. 1 i 4, 302, 304, 306 i 307.

s. 240 nr 304 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 2, sygn. 1124, k. 9, z lokalizacją ogólną: „Oleksianka”; tam pierwszy wiersz brzmi: „W Sekucynie” zamiast „A w Serocynie”. W rkp. tekst stanowi całość z pieśniami: nr 301 zwr. 1 i 4, 302, 303, 306 i 307.

s. 240–241 nr 306 – Rkp. Kolberga: teka 5, sygn. 1136, k. 58, z lokalizacją jak w druku i notatką: „Na zalotach” i rkp. terenowy, teka 2, sygn. 1124, k. 9, z lokalizacją ogólną: „Oleksianka”.

W obu rkp. tekst podpisany pod melodią, która jest wariantem melodii opublikowanej przez Kolberga pod numerem 310, zob. przypis do tego nr.

W rkp. z teki 5 zapis melodii następujący:



pie - le Ma - ry - sia dro - bną ru - te - ckę  
tam za no - wym o - gro - dem,  
pie - le Ma - ry - sia dro - bną ru - te - ckę  
tam za no - - - wym o - gro - dem.

w rkp. z teki 2 t. 1–8 jak w powyższym przykładzie, od t. 9 zapis następujący:

pie - le Ma - ry - - sia dro - bną ru - te - ckę  
tam za no - wym o - gro - dem, gro - dem.

w tym rkp. dalszy ciąg tekstu opublikowany jako nr 307, zob. następny przypis.

W rkp. z teki 2 po tekście nr 306 jeszcze kolejne zwrotki opublikowane jako nr 302, 301 zwr. 1, 307, 303, 301 zwr. 4 i 304.

s. 241 nr 307 – Rkp. Kolberga: teka 5, sygn. 1136, k. 58, z lokalizacją: „od Latowicza (Oleksianka)” i rkp. terenowy, teka 2, sygn. 1124, k. 9, z lokalizacją ogólną: „Oleksianka”. W obu rkp. są to kolejne zwrotki pieśni nr 306, zob. poprzedni przypis.

s. 242 nr 310 – Wariant melodii por. przypis do numeru 306.

nr 311 – Rkp. Kolberga, teka 2, sygn. 1124, k. 20, bez lokalizacji.

W zapisie melodii w pierwszym wykonaniu: w t. 1 na trzecią miarę ćwierćnuta  $d^2$ , w t. 2 na pierwszą miarę  $d^2$ , w dalszym przebiegu obie wersje; w drugim wykonaniu następujący przebieg melodii:

- s. 243 nr 313 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 1, sygn. 1118, k. 61, bez lokalizacji. W rkp. tekst wraz z melodią:



Kie - dym by - la u ma - tu - li, pięk - niem cho - dzi - ła;  
uzio - nam so - bie lu - ste - re - cko, to'm się stro - i - ła.

Te - raz z sie - bie zru - camstro - je, i - de z ce - la - de - ckąw po - le, ma - tu - lu mo - ja!


tam tekst obszerniejszy, między zwr. 3 i 4 jeszcze:

„Bo wom było miło  
słuchać mojej muzyki,  
wygrywali pod okienkiem  
gdymby słowiki.  
Nie dawać mnie za mąż było,  
bo mnie teraz jest niemiło,  
matulu moja.

Po cóżeś mnie, matuleńku,  
za mąż wydała,  
kiedy ja się w gospodarstwie  
nie rozpoznała,  
w gospodarstwie trzeba robić,  
a ja młoda lubię chodzić,  
matulu moja”.

- s. 244–245 nr 316 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 33, z lokalizacją ogólną: „Jasienica”.

W rkp. melodia z incipitem: „Na podolu biały kamień, Podolanka siedzi”; w t. 4–5 górna wersja z druku zanotowana małymi nutami jako wersja alternatywna, natomiast dużymi nutami zanotowa-

ny następujący przebieg melodii: , t. 6:



- s. 245 nr 317 – Rkp. terenowy, teka 43, sygn. 1352, k. 31, z lokalizacją ogólną: „Jasienica”.

W rkp. t. 3–4 w następującym zapisie:



pod melodią zwr. 1–2, dalej wiersze 1–2 zwr. 4, następnie zwr. 3 wiersze 2–4, po nich wiersze 3–4 zwr. 4 i na zakończenie zwr. 5 jak w druku. Por. DWOK T. 41, nr 1085.

- s. 246 **nr 318** – Rkp. terenowy Kolberga, teka 2, sygn. 1124, k. 17, z lokalizacją ogólną: „Ślężany”.

W rkp. melodia zanotowana o tercję małą wyżej, w tonacji durowej, tzn. nuta  $c^2$  w t. 3 opatrzona jest  $\sharp$ , t. 5–10 w następującym

zapisie: 

pod melodią pierwszy wiersz zwr. 1, dalej fragment tekstu: „a cóż to tam za uroda była, co koniki po polu zgubiła”, a następnie zwr. 3–5, przy czym w zwr. 4 w. 1–2 następujące: „Słyszałem tam nowinę, będziesz miała dziewczynę”, a w zwr. 5 w. 1 brzmi: „cichoj, dziewczyno, nie frasuj się”.

Wiersze 3–4 zwr. 5 w rkp. terenowym Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 32, z lokalizacją ogólną: „Jasienica”, tam stanowią fragment pieśni nr 319, zob. następnny przypis.

- nr 319** – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 33, z lokalizacją ogólną: „Jasienica”.


W rkp. t. 1–4 zanotowane w metrum  $\frac{4}{4}$  przy zachowaniu tych samych wartości rytmicznych, w t. 2 na drugą miarę alternatywnie ósemki  $a^1$   $gis^1$ , w t. 4 tylko dolna wersja, w t. 7 druga ćwierćnuta: w pierwszym wykonaniu  $e^1$ , w drugim  $a^1$ ; pod melodią: „Z poniedziałku na święto, na święto, koniki mu”, a dalej: tekst jak nr 318 zwr. 5 w. 3–4, zob. poprzedni przypis.

- nr 320** – Rkp. terenowy Kolberga, teka 2, sygn. 1124, k. 28, z lokalizacją ogólną: „Sokół”, tam melodia i fragment tekstu: „Z poniedziałku na święto, Jasieńko...”.

W rkp. melodia zapisana w metrum  $\frac{3}{4}$  w podwojonych wartościach rytmicznych, t. 1–2 zanotowane pierwotnie w metrum  $\frac{4}{4}$ , tzn. ósemki na pierwszą miarę zanotowane jako ćwierćnuty, a następnie poprawione przez Kolberga.

- s. 247 **nr 321** – Rkp. Kolberga: teka 37, sygn. 1328, k. 113, z lokalizacją: „od Kałuszyna”; rkp. terenowe: teka 43, sygn. 1352, k. 32, z lokalizacją ogólną: „Jasienica” i teka 2, sygn. 1124, k. 22, z lokalizacją ogólną: „Oleksianka”.

W rkp. z teki 37 w t. 2 na trzecią miarę alternatywnie szesnastki  $c^2$   $h^1$ , w t. 4 ostatnia ósemka  $c^2$  i w całym takcie dopisana wersja

alternatywna: 

natywnie *f*<sup>1</sup>; w tym rkp. melodia z tekstem jak pod nutami i zwr 2; powyżej na tej samej karcie tekst jak pod nutami, a dalej zwr. 1.

W rkp. z teki 43 w t. 2 tylko dolna, w t. 3 tylko górna wersja, ćwierćnuta *d*<sup>2</sup>, w t. 4 ostatnia ósemka *g*<sup>1</sup>, pod melodią tylko pierwszy wiersz zwr. 2, a po nim dwa pierwsze wiersze zwr. 1.

W rkp. z teki 2 w t. 1–4 wersja opisana powyżej (z teki 37) jako wersja alternatywna, tam tylko wiersze 1–3 pierwszej zwrotki.

We wszystkich rkp. t. 5–8 skrócone do dwóch taktów, w rkp. z teki 37:



w rkp. z teki 2 tylko dolna wersja z powyższego przykładu, w rkp. z teki 43:



nr 322 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 2, sygn. 1124, k. 9, z lokalizacją ogólną: „Oleksianka”. W rkp. zapis melodii następujący:



pod melodią zwr. 1 jak w druku, a następnie kilka innych, zanotowanych fragmentarycznie:

„Ujechałem trzy mile pola, ona wyjrzała...,  
cem cię zagniewała.

Już się nie powrócę,  
bo sam nie wiem dlaczego,  
jakem ja był pod twem oknem...

Już widzę, zakochanie moje,  
że cię dostać nie mogę,  
weź karabin na ramię i maseruj w drogę.

Oj, już jedzie, już jedzie, zakochanie moje,  
poznałam po mowie[...].

I rozpuścił piórko konikoju po głowie.



Nie tak ci mi trusiego piórka żal,  
coś je, Jasio rozpuścił,  
gorzej ci mi ciebie, Jasieńku, żal,  
coś mnie marnie opuścił”.

W druku błędnie zanotowane metrum, winno być:  $\frac{3}{4}$ .

- s. 248–249 nr 325 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 32, z lokalizacją ogólną: „Jasienica”.

W rkp. melodia zanotowana o sekundę małą wyżej, tylko górna wersja, w t. 4 i 5 druga szesnastka  $h'$ ; tekst obszerniejszy, po zwr. 5 jeszcze kolejne:

„Ile złości i chytrości  
w każdziusieńskim chłopie [...].

Ile zdziebeł, tyle wełny  
na biały owiece,  
tyle cnoty i pokory  
w każdy panienciece.

Nie bój ty się zdrady moji,  
nie zdradzę ja ciebie,  
a bogdajem nogi złamał  
jadący do ciebie.

I wyjechał na gościnię,  
na rozstajne drogi [...].”

- s. 249 nr 326 – Zwr. 5–17 por. przypis do numeru 328.  
s. 250 nr 327 – Rkp. Kolberga, teka 33, sygn. 1308/I, k. 13, nr 149, z lokalizacją: „od Stoczka i Wodyń”; tam w zapisie melodii tylko dolna wersja, w t. 6 ósemki  $c^2 e^2 g^2$ .

nr 328 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 2, sygn. 1124, k. 12, z lokalizacją ogólną: „Oleksianka”. W rkp. w t. 5 dolna wersja, pod melodią tekst jak nr 329 w druku, a po nim tekst: „Siedmio Jasio koni miał” obszerniejszy niż w druku, po zwr. 1 jeszcze kolejne:

„Od każdy podkowy  
talar bity gotowy,  
konie na most stąpają,  
scyrem złotem brząkają.

Kasiu moja, Kasienko,  
pocies moje serdeńko,  
nie ja ci je smuciła,  
nie będę się cieszyła.

Zasmucił ci ojciec, mać,  
nie chcieli mnie za cię dać,  
a teraz mnie wydaje,  
śnurówceka nie staje.

Nastaw sobie wstążeczkę,  
będzies jescce dziewecką.  
Zeby ja je i dwoma,  
już nie będę pannoma.

Już cię Bogu polecam,  
sam się innój zalecam.  
Oj, zalecaj, zalecaj,  
mnie chusteczki powracaj.

Siłaś mi ich nadała,  
coś mi wracać kazała.

Jedną dałam ze złotem,  
nie wie matula o tém,  
drugą dałam z kwiatami,  
nie wie ojciec z braciami.

Trzecią dałam w alkirzu,  
oj ty, Jasiu, sołwirzu,  
piątą dałam z leliją,  
wróc Jasiu, wróc [mi ją].

Oj, nie wróćę, nie wróćę,  
pod koniki podrzucę  
i konikiem tratuję...  
... ci daruję”,

por. pieśń nr 326 zwr. 5–17.

**nr 329** – Rkp. terenowy Kolberga, teka 2, sygn. 1124, k. 12, z lokalizacją ogólną: „Oleksianka”. W rkp. zapis nutowy jak nr 328, zob. poprzedni przypis, pod nim tekst jak w druku, a dalej jako kontynuacja wątek: „Siedmio Jasio koni miał”, zob. przypis do numeru 328.

Tekst także w rkp. Kolberga, teka 33, sygn. 1308/I, k. 13.

s.251 nr 331 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 2, sygn. 1124, k. 12, z lokalizacją ogólną: „Oleksianka”.

W rkp. w t. 4 na trzecią miarę szesnastki  $a^1 h^1$ , w t. 5 zamiast drugiej szesnastki dwie trzydziestodwójki  $a^1 g^1$ , od t. 7 następujący przebieg



w rkp. brak fragmentu tekstu: „a ja na cię spoglądam pacierze klepiąc”, nadto w rkp. dalszy ciąg tekstu:

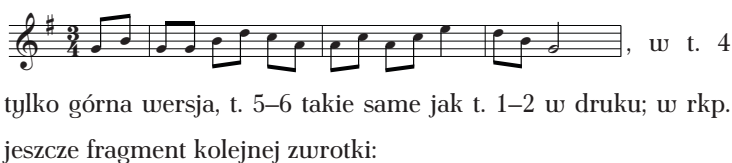
„Kiedy wyjdiesz z kościoła,  
rzuć na mnie okiem,  
a ja będę pośpieszał  
szerokim krokiem,  
chcąc się z tobą przywitać  
i o zdrowie zapytać,  
w jakim zostajesz.

A ja widzę, dziewczyno,  
że mnie nie lubisz,  
kłaniam ci się z daleka,  
na mnie nie spojrzysz,  
czy ja jaki kalika,  
czy ja ni mam żupanika,  
dziewczyno moja.

A mam ci ja żupanik  
i pas krepowy  
i chusteczka do nosa,  
szelązkami dwa grosa,  
dziewczyno,  
buty wiechciem wysłałem,  
był ci był upodobanym,  
dziewczyno”.

nr 333 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 2, sygn. 1124, k. 26, z lokalizacją ogólną: „Gończyce”.

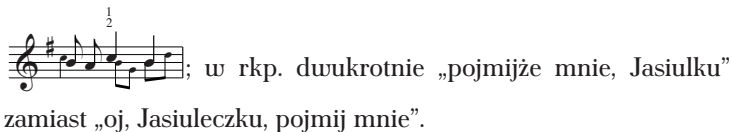
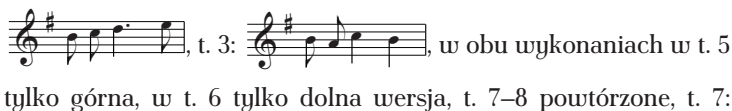
W rkp. melodia zanotowana o sekundę wielką wyżej, widoczne trudności Kolberga w zapisie metroritmicznym, w t. 1–2 pierwotnie próba zapisania melodii w metrum  $\frac{2}{4}$ :



„Nie chcę cię, Kasiu,  
ganią cię ludzie, ganią cię,  
że rano nie wstajesz...,  
sama się nie trudzisz,  
czeladki nie budzisz...”.

- s. 252 nr 334 – Rkp. Kolberga, teka 33, sygn. 1308/I, k. 20, nr 63, z lokalizacją: „od Kałuszyna”.

W rkp. melodia zanotowana o sekundę wielką niżej, t. 1:



- s. 252–254 nr 337 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 33, z lokalizacją ogólną: „Jasienica”. W rkp. tekst z inną melodią, zob. DWOK T. 41, nr 1091 (tam z pierwszą zwrotką), ponadto w zwr. 1 wariantowe wiersze 1 i 2: „I wyjechał pan starosta z rana na zające”, w zwr. 2 zanotowane tylko słowo: „Jedny”, dalej zwr. 3–5 jak w druku, po nich: „Przysłał do niej czwartą służkę... by mu łóżko słała, ... serdecznie westchnęła”, następnie zwr. 6, przy czym w wierszu 1: „piątą służkę” zamiast „czwartą służkę” i wiersz 3 w brzmieniu: „kłaniam, kłaniam, mościa panno”, po niej:

„Niechaj idzie, niechaj idzie,  
łóżecko usłane,  
trzy poduski półjedwabne  
łzami nakrapiane”.

dalej zur. 8 i 10, po nich:

„Nie było to tamoj w nocy,  
ani o północy,  
wykręć do mnie, Kasileńku,  
swoje carne ocy”,

następnie w rkp. zur. 12, a po niej:

„Zebym wiedział, zebym wiedział,  
ze bez mnie samego,  
posłałbym ci po doktora  
chłopca rumianego”,

na zakończenie zur. 14, 16 i 17, przy czym w zur. 16: „Kasiu” zamiast „Maryanno”.

s. 254 nr 338 – Rkp. Kolberga, teka 2, sygn. 1124, k. 20, bez lokalizacji.

W rkp. brak ostatniego taktu, takty 1 i 9 zanotowane w metrum  $\frac{3}{4}$ , później dopisane innym atramentem metrum  $\frac{3}{4}$ , w t. 6 tylko górna wersja, t. 7–8 są powtórzeniem t. 5–6 w wersji wyżej opisanej, rkp. uszkodzony, urywa się w t. 11; w zapisie tekstu w zur. 4 w. 2: „z papierami” zamiast „pod piórami”, ponadto w rkp. jeszcze fragmenty kolejnych zwrotek:

„A jakże ji nie darować,  
kadyć ona ładna,  
suknia na nij, jak na pani,  
sznurówka jedwabna.

Faruch złoty, s[...]j roboty,  
cypek okulisty,  
nie odpisuj, moja miła,  
będę pisał listy.

Tak pisała [...],  
ciemna nocka zaśła,  
gąska z piórkiem poleciała,  
świecuska zagasła”.

Ten niepełny tekst Kolberg zastąpił w druku odsyłaczem do wariantu w T. 25, nr 176.



s. 255–256 nr 341 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 2, sygn. 1124, k. 15, z lokalizacją ogólną: „Podlęż, Samogoszcz”, tam zamiast odsyłacza

zapis nutowy i wariant zwrotek 1 i 2 oraz inna zwr. 3, zob. DWOK T. 41, nr 1096.

W tym rkp. jeszcze zwr. 3–5 jak nr 341 w T. 26, przy czym w zwr. 3 w. 1: „Na Podłężkim polu” zamiast „Na Słupińskim polu”, a po nich jeszcze fragment kolejnej zwrotki: „Odrachow[al] ci jej sto złotych na stole”.

- s. 257 nr 344 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 2, sygn. 1124, k. 17, z lokalizacją: „Ślężany”, bez daty.

W rkp. melodia zanotowana w metrum  $\frac{3}{8}$ , przy zachowaniu tych samych wartości rytmicznych, w pierwszym wykonaniu: w t. 2 przy drugiej ósemce alternatywnie dwie szesnastki  $f^2 e^2$ , w drugim

wykonaniu: t. 1:  , t. 3: . W zapi-

sie tekstu w zwr. 5 w. 5–8 następujące: „Nie potrzebuję twej koncencji, tylko poduszek panny Maryi”.

Tekst także w rkp. terenowym Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 30, z lokalizacją ogólną: „Krusze”, podpisany pod melodią opublikowaną pod numerem 345, zob. następny przypis i przypis do numeru 347.

nr 345 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 30, z lokalizacją ogólną: „Krusze”.

W rkp. w pierwszym wykonaniu: w t. 2 pierwsza ósemka  $f^2$ , alternatywnie  $d^2$ , przy ostatniej ósemce alternatywnie szesnastki  $b^1 a^1$ ,

w t. 3 dodana wersja alternatywna: ; w drugim

wykonaniu: w t. 3 przy ćwierćnucie alternatywnie ósemki  $b^1 b^1$ . W rkp. tekst jak pod numerem 344, zob. poprzedni przypis.

- s. 258 nr 347 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 30, z lokalizacją ogólną: „Krusze”; tam zwr. 3–8 zanotowane jako kontynuacja tekstu opublikowanego pod numerem 344, przy czym zwr. 3 i 4 w odwrotnej kolejności, a przed nimi jeszcze jedna:

„Kiedy mak zakrznie  
ślicnie w ogrodzie,  
tak i dworacy  
stoją w paradzie”.

- s. 258 nr 348 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 2, sygn. 1124, k. 18, z lokalizacją ogólną: „Głuchy”; w rkp. melodia z incipitem: „Są na jeziorze konie”.

- s. 258–259 nr 349 – Por. nr 183 w suplemencie.

s. 259 nr 350 – Odsyłacze pod pieśnią dotyczą jej wariantów w następujących pracach: Ł. Gołębiowskiego *Lud polski...*, s. 165; Wacława z Oleska *Pieśni polskie i ruskie...*, s. 305 i K.W. Wójcickiego *Pieśni ludu Białochrobatów...*, T. 1, s. 97; na końcu Kolberg odsyła do wariantu, który zamieścił w T. 25, nr 185.

nr 351 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 2, sygn. 1124, k. 29, z lokalizacją ogólną: „Ostrozeń”. W rkp. t. 1 i 4 takie same:



w tym takcie w druku brak znaku powtórki; w zapisie tekstu w w. 2: „zamykała” zamiast „zapierała”.

s. 259–260 nr 352 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 2, sygn. 1124, k. 19, z lokalizacją ogólną: „Głuchy”.

W zapisie melodii w t. 3 w pierwszym wykonaniu na drugą i trzecią miarę ósemki  $d^2 h^1$ , w t. 7 na trzecią miarę ósemki  $a^1$ , przy ćwierćnucie alternatywnie ósemki  $d^2 c^2$ .

s. 260–261 nr 356 – Rkp. Kolberga: teka 1, sygn. 1116, k. 32, z lokalizacją jak w druku; teka 42, sygn. 1349, k. 2, z lokalizacją: „Słopsk p. Wyższkowem”, tam melodia zanotowana o sekundę wielką niżej i rkp. terenowy, teka 2, sygn. 1124, k. 19, z lokalizacją: „Słopsk”.

Rkp. z teki 1 uszkodzony (część karty odcięta), zachowana melodia od t. 2 oraz tekst zwr. 1 od słowa: „matuleńkie” i zwr. 2 od: „jako matka”.

W rkp. z teki 42 oraz w rkp. terenowym z teki 2 w t. 2 tylko górna, w t. 3 tylko dolna wersja, w obu rkp. jeszcze jedna zwrotka:

„A jakżem się ustrzec miała  
w nieszczęściu, mammo,  
zawsze mi śpiewali,  
na ręce dawali czerwone złoto”.

s. 261–262 nr 357 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 2, sygn. 1124, k. 19, z lokalizacją ogólną: „Głuchy”.

W rkp. w t. 1–4 w obu wykonaniach górna wersja, w t. 1 na trzecią miarę  $a^1$ , w t. 3 pierwsza szesnastka  $h^1$ , w t. 6 tylko dolna, w t. 7 tylko górna wersja; w rkp. zwrotki 1 i 2 jak w druku, następnie tylko fragment zwr. 3 w brzmieniu: „Alboż prawda żeś nie siadała i po kącikach buziś dawała”, po niej zwr. 6, dwa pierwsze wiersze zwr. 7 i zwr. 8, ponadto we wszystkich zwrotkach: „Jasiu” zamiast „Stasiu”.

- s. 262 nr 359 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 2, sygn. 1124, k. 22, z lokalizacją ogólną: „Oleksianka”.

W rkp. melodia zanotowana o sekundę wielką wyżej, brak t. 5–6, t. 7–8 opatrzone znakiem powtórki, w t. 9 brak górnej wersji, w t. 11 na pierwszą miarę szesnastki  $c^2 b^2$  i w dalszym przebiegu tylko górna wersja; pod melodią tylko fragment tekstu:

„Posłuchajcie panienczki, co wam zanucę,  
nie słuchałam ojca, teraz się smucę”.

- s. 263 nr 360 – Rkp. Kolberga: teka 1, sygn. 1116, k. 32, z lokalizacją jak w druku i teka 2, sygn. 1124, k. 21, z lokalizacją: „Karczew”.

Rkp. z teki 1 uszkodzony (karta odcięta), zachowała się melodia od ostatniej miary w t. 5 i tekst od słów: „chodźć po ganku”.

W rkp. z teki 2 w t. 1 i 2 tylko dolna wersja, na trzecią miarę ósemka  $a^1$ , w t. 3 tylko górna wersja, pierwsza szesnastka  $a^1$ , brak tekstu podpisanego pod t. 5–11.

nr 361 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 2, sygn. 1124, k. 20, bez lo-

kalizacji. W rkp. w t. 1 i 3 tylko górna wersja, t. 2: 

w t. 10 tylko dolna wersja; w zapisie tekstu w zur. 5 w. 1: „ja zasuwkę” zamiast „te zasuwkę”.

W druku błędnie podane metrum, winno być:  $\frac{2}{4}$ .

- s. 264 nr 363 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 2, sygn. 1124, k. 23, z lokalizacją ogólną: „Oleksianka”.


W rkp. melodia rozbudowana, po drugim wykonaniu t. 1–4 jeszcze raz powtórzone pierwsze wykonanie tych taktów, przy czym t. 3–4 opatrzone znakiem powtórki, w pierwszym wykonaniu w t. 3 na trzecią miarę ósemka  $e^2$ , w drugim wykonaniu w t. 1 dodana wersja alternatywna: ósemki  $d^1 fis^1 a^1$ , w trzecim wykonaniu w t. 1 i 2 trzy ósemki:  $d^2 d^2 e^2$ ; w t. 6 w obu wykonaniach dolna wersja, w t. 7 w drugim wykonaniu na pierwszą i drugą miarę ósemki  $d^2 c^2$ , w t. 8 brak ostatniej ósemki.

nr 364 – Odesłanie pod pieśnią dotyczy wariantów w zbiorze K.W. Wójcickiego *Pieśni ludu Białochrobatów...*, T. 2, s. 168 oraz w *Ludzie*, zob. DWOK T. 16, nr 423.

- s. 265 nr 365 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 2, sygn. 1124, k. 18v., z lokalizacją ogólną: „Głuchy”.


W rkp. w t. 1  $\sharp$  przy  $f^2$ , ostatnia szesnastka  $c^2$ , w t. 4 górna wersja,



na trzecią miarę szesnastki *gis' e'*, t. 5 i 7:  w t. 8 tylko dolna wersja; w zapisie tekstu brak fragmentu: „zabrała koniki do dwora”, natomiast po zur. 1 następną:

„Kasia za nim z talarami,  
oddaj, oddaj, mój kochany,  
nie chcę od cię talarów brać,  
wołę z tobą nockę przespać”.

nr 367 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 2, sygn. 1124, k. 18v., z lokalizacją ogólną: „Głuchy”.

W rkp. melodia zanotowana o sekundę wielką wyżej, w t. 1 tylko dolna wersja, t. 6 i 7: ; w zapisie tekstu w. 1 brzmi: „U młynarza jednego”, ponadto po zur. 1 jeszcze kolejne:

„A pan o tem nie wiedział,  
aż mu służka powiedział.

Póđź, młynarzu, do pana,  
do starszego dworzana.

Młynarz [...].

Weź mnie, panie, i klacze,  
ja swej Kasi nie stracę.

Weź mnie, panie, i woły,  
wszystko było z obory.

Weź mnie, panie, i świnie,  
moja Kasia nie zginie.

Weź mnie, panie, i owce,  
moja Kasia nie zechce.

Pan nie wiedział, co na to rzec  
i kazał się w wór oblec.

[...]

Nie stawcież mnie przy kosie,  
bo mnie zmielą po rosie.

Nie stawcież mnie na spodzie,  
bo mnie zmielą po słodzie.

Nie stawcież mnie przy młynnicy,  
bo mnie zmielą po pszenicy.

Postawcież mnie w komorze,  
gdzie K... .

Żebyś ty był dobry pan,  
nie chodziłbyś nocą sam”.

- s. 265–266 nr 368 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 32, z lokalizacją ogólną: „Jasienica”.

W rkp. melodia zanotowana o kwartę czystą wyżej, w pierwszym wykonaniu w t. 1 pierwsza ósemka e<sup>1</sup>, w drugim wykonaniu w t. 3

ostatnia ósemka g<sup>1</sup>, w t. 4 dolna wersja: 

ponadto w rkp. brak znaku powtórki; pod melodią zwr. 1–2, dalej zwr. 5, 4, 6 i 7, a po nich:

„Córúś moja, dziewcę moje,  
cego łoze skrzypi?  
Nic, nic, matuleńku,  
bo z surowy lipy.

Córúś moja, dziewcę moje,  
piezynecka rusa.  
Nic, nic, matuleńku,  
bo na nogi kusa”,

następnie zwr. 8–12 jak w druku.

Zwrotki 9–12 por. przypis do numeru 369.

- s. 266 nr 369 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 2, sygn. 1124, k. 14, z lokalizacją ogólną: „Podłęż, Samogoszcz”. W rkp. w t. 1 ostatnia ósemka d<sup>2</sup>; tekst obszerniejszy, po zwr. 1 jeszcze kolejne:

„Córúś moja, dziecię moje,  
co w pokoju szepce,  
tak, tak, matulu,  
kot śmietanę chłępce.

Córúś moja, dziecię moje,  
co w pokoju skrzypi,  
tak, tak, matulu,  
bo z surowej lipy.

Córúś moja, dziecię moje,  
czego suknia krótka,  
tak, tak, matulu,  
krawiec sukna ukradł.

Córúś moja, dziecię moje,  
co fartuch nie staje,  
tak, tak, matulu,  
obcy rok nastaje”,


dalej tekst jak zur. 10–12 w numerze 368, a następnie jeszcze dwie zwrotki:

„Córúś moja, dziecię moje,  
a mnie zapłacono,  
tak, tak, matulu  
i mnie obiecano.

Córúś moja, dziecię moje,  
a mnie talarami,  
tak, tak, matulu,  
a mnie dukatami”.

- s. 266 nr 370 – Por. nr 155 w suplementcie.  
s. 267 nr 372 – Por. nr 157 w suplementcie.  
s. 268 nr 374 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 2, sygn. 1124, k. 26, z lokalizacją ogólną: „Sokół”.

W rkp. w t. 1 zamiast szesnastek ósemka  $a^1$ , w t. 4 na drugą miarę triola ósemkowa, w t. 8 na pierwszą miarę alternatywnie ćwierć-

nuta  $e^2$ , t. 9: , w t. 10 # przy  $g^1$ , w t. 11 tylko dolna wersja, w t. 12 górna wersja: cztery ósemki  $e^2 d^2 c^2 h^1$ ; w rkp.

również pominięte przez Kolberga w druku zwr. 2 i 3:

„Nie byli to ptaszkowie,  
grzeczni kawalerowie  
i radzili se o grzeczną dziewczynę,  
któremu się dostanie.

Jeden mówi, to moja,  
drugi mówi, jak Bóg da,  
a trzeci mówi, moja najmilejsza,  
smutna nie wesoła”,

dalej zwr. 4, przy czym w. 3 i 4 brzmi: „Rozzaliło się smutne serce moje, nie mogę go utulić”, w zwr. 5 w. 2: „i tak sobie mówiła” i w w. 3: „i oglądała” zamiast „ogładający”.

Ponadto w rkp. Kolberga, teka 33, sygn. 1308/I, k. 23, nr 126, z lokalizacją: „Gończyce pod Garwolinem” melodia w opracowaniu fortepianowym z wariantem tekstu, zob. DWOK T. 67/II, nr 670.

s. 269 nr 375 – Rkp. Kolberga, teka 2, sygn. 1124, k. 20, bez lokalizacji.


W rkp. w t. 3 na pierwszą miarę ósemki:  $c^2 a^1$ , w t. 5–6 i 12–13 tylko dolna wersja, w t. 11 cztery ósemki:  $c^2 c^2 d^2 f^2$ ; w zapisie tekstu jeszcze fragment: „Nie byli to ptaskowie, tylo kawalerowie, radzili sobie...”.

nr 376 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 7, sygn. 1156, k. 7, bez lokalizacji, tam melodia z fragmentem tekstu: „Między dwoma”.

W rkp. liczne zmiany rytmiczne, zapis melodii następujący:




s. 269-270 nr 377 – Rkp. Kolberga: teka 42, sygn. 1349, k. 6, z lokalizacją jak w druku i rkp. terenowy, teka 43, sygn. 1352, k. 13a, z lokalizacją ogólną: „Garwolin”.

W obu rkp.: w t. 4 pierwsza ósemka  $c^2$ , t. 6: , w t. 7

tylko dolna wersja, t. 8: . W rkp. z teki 43 zwr. 2 zanotowana skrótowo bez dwóch pierwszych wierszy i brak zwr. 4.

s. 270 nr 378 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 32, z lokalizacją ogólną: „Jasienica”, tam w zapisie melodii w t. 1, 3, 7 i 8 tylko górna wersja, w t. 4 i 6 dolna.

s. 270–271 nr 379 – Rkp. Marianny Rozalii Hemplówny (zob. DWORK T. 80/I, s. LXVII–LXVIII), teka 5, sygn. 1136, k. 76, z uzupełnioną przez Kolberga lokalizacją jak w druku.

W rkp. w t. 3 trzecia ósemka e<sup>2</sup>, t. 4: , wersja drukowana tego taktu zanotowana jako alternatywna; w zwr. 4 w. 4: „dobrze” zamiast „lepiej”.

s. 271 nr 380 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 32, z lokalizacją ogólną: „Jasienica”.

nr 381 – Rkp. Kolberga: rkp. terenowy, teka 2, sygn. 1124, k. 14, z lokalizacją ogólną: „Podłęż, Samogoszcz”, tam melodia z incipitem: „Siano grabiła”; teka 33, sygn. 1305, k. 51, nr 189, z lokalizacją: „Podłęż pod Maciejowicami”, tam melodia z incipitem jak w tece 2 i teka 16, sygn. 1209, k. 6, nr 223, z lokalizacją ogólną: „Czepielew” (właśc. Ciepielewo) – tekst, którego początek brzmi: „Siano grabiła” a słowo: „cedziła” nadpisane jako wariant.

W rkp. z teki 2 w t. 2 tylko dolna wersja, w pierwszym wykonaniu: w t. 4 na drugą miarę górna, na trzecią dolna wersja, w drugim wykonaniu: t. 3 taki sam jak t. 1, w t. 4 tylko górna wersja, czwarta ósemka e<sup>2</sup>; poniżej tekst zaczynający się od słów: „Siano grabiła”, a dalej jak w druku.

W rkp. z teki 33 nad nutami notatki Kolberga: „Pieśń” i „Polon[ez]”, tam w t. 2 tylko dolna wersja, w t. 4 przy repetycji trzecia ósemka c<sup>2</sup>.

s. 272–273 nr 383 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 30, z lokalizacją ogólną: „Krusze”.

W rkp. melodia zanotowana o sekundę wielką niżej, w t. 3 w obu wykonaniach dolna wersja, a tekst jak w druku.




s. 273–274 nr 385 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 93v., nr 26, z lokalizacją ogólną: „Szczepanków”.

W rkp. melodia bez tekstu zanotowana o sekundę wielką wyżej, w t. 3 widoczne trudności Kolberga w zapisie metrycznym,

zapis następujący: .

s. 274–275 nr 386 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 2, sygn. 1124, k. 9, z lokalizacją ogólną: „Oleksianka”.

W rkp. melodia zanotowana o kwartę czystą wyżej, w t. 1 dodane

wersje alternatywne: w pierwszym wykonaniu: ,  
 przy powtórce: , również w t. 3–4 dopisana ma-  
 łymi nutami wersja alternatywna: , a w t. 6  
 na pierwszą miarę alternatywnie *f*<sup>1</sup>; zapis tekstu fragmentaryczny:  
 wiersze 1 i 2 jak w druku, dalej: „Jasio się zafiukał, Kasia zapłaka-  
 ła, powiedz..., i przywędrowali do zimnego źródła”, następnie tekst  
 jak zur. 5, a po niej:

„Wziął ci ją pod bocki,  
 zawiązał ji ocki,  
 oj, wrzucił ci ją,  
 gdzie dołek głęboki.  
 Kasienkę panienkę  
 do grobu stawiają”,

i wiersz: „we trzy dzwony dzwonią” nadpisany jako wariant, a da-  
 lej: „Jasienka psa hultaja za miastem ścinają”.

s. 276 nr 389 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 2, sygn. 1124, k. 22, z loka-  
 lizacją ogólną: „Oleksianka”.

W rkp. melodia zanotowana w metrum  $\frac{2}{4}$  przy zachowaniu tych  
 samych wartości rytmicznych, tylko całe nuty w t. 3 i 6 zosta-  
 ły skrócone do półnut, wersje alternatywne dodane na czwartą  
 miarę: w t. 2 ósemki *fis*<sup>2</sup> *d*<sup>2</sup>, a w t. 5 ósemki *h*<sup>1</sup> *g*<sup>1</sup>; w zapisie tekstu  
 we wszystkich zwrotkach: „w Krakowie” zamiast „w Warszawie”  
 i „Krakowianki” zamiast „Warszawianki”, ponadto w rkp. pominię-  
 te w druku zur. 2–4:

„Tam Kasinka po ryneczku chodziła,  
 dzieciątka w fartusecku nosiła.

I puściła to dzieciątko po wodzie,  
 a był ci tam p[an] młynarczyk na spodzie.  
 Będzie się ...dzieciątkiem...,  
 będzie nam się ojciec z matką znajdować”.

s. 276–277 nr 390 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 2, sygn. 1124, k. 17,  
 z lokalizacją: „Kamieńczyk”.

W rkp. w t. 1 i 6 tylko dolna, w t. 2 tylko górna wersja, pierwotnie

t. 5–7: , obok zanotowane dwie

wersje alternatywne: dla t. 5–7:



i dla t. 6–7: ; po zwr. 1:

„I wysłużył Kasienkę  
w siódmym dziewenkę.

Jak ją prędko wysłużył,  
tak ją prędko ożenił  
i wyjechał na drogę.

Cyli Kasia umiera,  
cyli syna powija.

Wszystkie panny w wianecku,  
moja Kasia w dołecku.

Wszystkie panny w rozmarynie,  
moja Kasia w ziemi gnije”;

natomiast zwr. 7 w rkp. brak.

- s. 278–279 nr 394 – Rkp. Kolberga, teka 8, sygn. 1163, k. 114, z lokalizacją jak w druku; rkp. uszkodzony, karta odcięta, widoczne ostatnie cztery nuty melodii i słowo: „sukieneczki” oraz ostatnie słowa poszczególnych wierszy zwr. 1–13, zachował się natomiast tekst zwr. 14–18.
- s. 279–280 nr 395 i przyp. 1 na s. 280 – Czystopis Kolberga przygotowany do druku, teka 37, sygn. 1328/I, k. 58, z notą lokalizacyjną i naniezionym numerem pieśni i odsyłaczami.
- s. 280 nr 397 – Rkp. Kolberga, teka 37, sygn. 1328/I, k. 115, z lokalizacją jak w druku; rkp. uszkodzony, karta odcięta. W rkp. zachowane t. 5–8 i podpisany pod nimi tekst, poniżej widoczne fragmenty wariantu tekstu, między innymi jak nr 398 zwr. 7. Por. DWOK T. 82, nr 41 (*Chełmskie. Suplement*).
- s. 281–282 nr 400 – Rkp. Kolberga, teka 2, sygn. 1124, k. 20, z lokalizacją jak w druku. W rkp. t. 1–3 dwukrotnie powtórzone, w pierwszym wykonaniu: w t. 1 na drugą miarę dodana wersja alternatywna: ósemki  $h^1 g^1$ , w t. 2 wersja alternatywna tylko na drugą miarę: ósemki  $d^2 e^2$ ; w drugim wykonaniu: w t. 2 tylko dolna wersja, w t. 7 na drugą miarę dodana wersja alternatywna: ćwierćnuta  $c^2$ ;

w zapisie tekstu w zwr. 6 i 7: „rubli seść” i „ruble rachuje” zamiast „złotych seść” i „złote rachuje”.

- s. 282 nr 401 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 30, z lokalizacją ogólną: „Krusze”.

W rkp. w t. 1 na pierwszą miarę dwie ósemki  $g^l g^l$  lub alternatywnie  $c^2 g^l$ , metrum  $\frac{2}{4}$  już w t. 4, tam ósemki zamiast ćwierćnut, w t. 7–8 tylko dolna wersja; w zwr. 1: „pułkownicy” zamiast „porucnicy”, a zwr. 19 i 20 po zwr. 22.

- s. 283 nr 402 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 2, sygn. 1124, k. 22, z lokalizacją ogólną: „Oleksianka”.

W rkp. widoczne trudności Kolberga w zapisie metrycznym, w t. 1  $d^2$  zanotowane jako półnuta, na czwartą miarę ćwierćnuta  $c^2$ , w t. 3 tylko jedna półnuta  $c^2$ , w t. 6 na drugą miarę alternatywnie ósemki  $d^2 h^l$ ; w zapisie tekstu: „pułkownicy” zamiast „porucnicy”, ponadto dalszy ciąg tekstu:

„Pili, pili, nie płacili,  
Kasienieckę przemówili.

Matka o tém nie wiedziała,  
somsiadka jej powiedziała.

A widzicie bracia moi,  
a gdzież macie siostrę swoją.

Kare konie zakładajcie  
i Kasienki doganiajcie”.

nr 403 – Rkp. Kolberga, teka 37, sygn. 1328/I, k. 114, z lokalizacją jak w druku; rkp. uszkodzony, karta odcięta. W rkp. widoczne takty 6–8 oraz fragmenty tekstu: „hej, hej, dana, dana” i „piją piwko rzemieślnicy”.


- s. 283–284 nr 404 wariant 2 – Rkp. Kolberga: rkp. terenowy, teka 2, sygn. 1124, k. 12, z lokalizacją ogólną: „Oleksianka” i teka 5, sygn. 1136, k. 69, bez lokalizacji, z notką: „wiejska”.

W obu rkp. w zapisie melodii dodany przedtakt ósemka  $d^2$ , w związku z czym tekst powinien być przesunięty o jedną sylabę, w t. 6 na trzecią miarę ósemka  $a^l$ , brak ostatniej nuty; w rkp. z teki 2 w zwr. 6 ostatni wiersz brzmi: „i dziewczyna jak jagoda”.

- s. 285 nr 407 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 2, sygn. 1124, k. 22, z lokalizacją: „Liw, Siedlce”.

W rkp. w t. 1 widoczne trudności Kolberga w zapisie metrycznym



micznym: , w t. 3 tylko dolna, w t. 7 tylko górna


wersja, na drugą miarę dodana wersja alternatywna: ósemki  $e^2 a^2$ , w t. 8 na pierwszą miarę ósemki  $c^2 h^1$ ; w zapisie tekstu w zwr. 1 w. 1: „Gdzie tak idziesz” zamiast „Gdzie idziesz”, ponadto po zwr. 2 jeszcze dwa wiersze:

„Przenocuj się u mnie dziecko,  
każę ci posłać łożeczko”.

s. 285–286 nr 408 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 1, sygn. 1118, k. 61, bez lokalizacji.

W rkp. melodia zanotowana o sekundę wielką wyżej, t. 1:




w t. 2 na drugą miarę ósemki  $e^2 c^2$ , w t. 5 na drugą miarę alternatywnie ósemki  $d^2 c^2$ , w t. 7 inny rytm: , w t. 12 na drugą miarę alternatywnie ósemki  $g^1 e^1$ ; pod melodią tekst jak w druku.

W rkp. także odesłanie do *Pieśni ludu polskiego*, (DWOK T. 1) nr 32 – dotyczy wariantu rytmicznego w t. 1–6.

s. 288 nr 411 – Tekst w rkp. terenowym Kolberga, teka 2, sygn. 1124, k. 22, z lokalizacją ogólną: „Oleksianka”. W rkp. kolejno zurotki: 1, 3 i 2, a dalej tylko zwr. 6 i 7.

s. 288–289 nr 412 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 2, sygn. 1124, k. 12, z lokalizacją ogólną: „Oleksianka”.

W rkp. w t. 1 i 2 tylko dolna wersja, w t. 1 na pierwszą miarę alternatywnie szesnastki  $a^1 c^2$ , w t. 4 tylko górna wersja, obok

zanotowana wersja alternatywna dla t. 5: , t. 6:



w t. 7 i 8 tylko górna wersja.

Bezpośrednio pod tą pieśnią podpisany tekst: „Bicem konia, bicem”, zob. nr 522 w T. 26.

s. 289 nr 413 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 2, sygn. 1124, k. 20, bez lokalizacji.

W rkp. melodia zanotowana o sekundę wielką niżej, w t. 1 tylko górna wersja, pierwsza szesnastka  $a^1$ , w t. 2 tylko dolna wersja, w t. 4 w obu wykonaniach obie wersje, w pierwszym wykonaniu w dolnej wersji na trzecią miarę ósemka  $g^1$ ; pod melodią tekst jak w druku.

- s. 290–291 nr 416 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 2, sygn. 1124, k. 8, z lokalizacją ogólną: „Oleksianka” i notą nad nutami: „żołnierska” oraz „pogrzeb, stupa”.

W rkp. w pierwszym wykonaniu: w t. 1 na drugą miarę ósemki  $g^2 g^2$ , w drugim wykonaniu: w t. 1 na pierwszą miarę ćwierćnuta  $d^2, h^1$  zanotowane jako przednutka, w t. 2 na drugą miarę druga ósemka  $e^2$ ; w zapisie tekstu najpierw zwr. 7 i 8, a następnie 1–5 jak w druku.

- s. 291 nr 417 – Rkp. Kolberga: teka 42, sygn. 1349, k. 21, z lokalizacją jak w druku i rkp. terenowy, teka 2, sygn. 1124, k. 28, z lokalizacją ogólną: „Sokół”, tam melodia zanotowana o kwartę czystą wyżej.

W obu rkp. melodia zanotowana w metrum  $\frac{3}{4}$  zapis melodii następujący:

Je-dzie Ja-sio z wo-jen-ki, ko-ło nie-go las cien-ki

i przy-pi-na so-bie,

i przy-pi-na so-bie sza-be-le-czkę do bo-ku.

przy czym w rkp. z teki 2 w t. 1 brak pauzy, w t. 2 na trzecią miarę ósemki  $a^1 cis^2$ ; w obu rkp. w zwr. 2 między wierszami 3 i 4 jeszcze jeden: „i rzewnie zapłakał”, ponadto w obu rkp. tekst obszerniejszy, po zwr. 2 jeszcze kolejne:

„Da, moja matulu,  
czyli mnie to nie znacie,  
na tym wronym koniu,  
przed tym nowym domem,  
co mnie nie przywitacie.

Witam cię, mój synu,  
co ci Bóg przyczynił,  
i ten tutejszy pan,  
co cię na wojnę wydał.

Jak ci mnie łapali,  
i jak mnie złapali,  
w kajdany okuli,  
jeszcze za mną wartę dali.

I ta warta stała  
od wieczora do rana,  
jak ci Pan Bóg dzień dał,  
to mnie na wojnę wydał”.

Odsyłacz dotyczy pierwodruku opublikowanego przez Kolberga w „Przyjacielu Ludu” R. 14: 1847, nr 38, tam tekst sześciozurotkowy, zob. przedruk: DWOK T. 67/I, nr 211.

- s. 292 nr 418 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 2, sygn. 1124, k. 13, z lokalizacją ogólną: „Oleksianka”.


W rkp. przy  $g^1$  każdorazowo  $\sharp$ , w t. 4 w dolnej wersji na pierwszą miarę ćwierćnuta  $gis^1$ , w t. 5 na drugą miarę alternatywnie triola ósemkowa  $h^1 c^2 d^2$ , w t. 8 na drugą miarę dwie ósemki  $e^2 h^1$  lub alternatywnie szesnastki  $e^2 d^2$  i ósemka  $h^1$ , w t. 11 tylko górna wersja, w t. 13 na pierwszą miarę ósemki  $gis^1 e^1$ , w t. 14 przy pierwszej ósemce alternatywnie  $e^1$ ; w zapisie tekstu brak zwur. 2, w zwur. 3 ostatnie dwa wiersze następujące:

„Bo ja jadę w żołnierską paradę,  
racz mi, Boże, szczęście dać”,

a zwur. 5 i 6 w odwrotnej kolejności, natomiast dalszego ciągu tekstu brak (karta odcięta).

- s. 292–293 nr 419 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 2, sygn. 1124, k. 17, z lokalizacją: „Klembów”, w druku błędnie podane metrum, winno być  $\frac{4}{4}$ .

W rkp. melodia zanotowana w metrum  $\frac{2}{4}$  przy zachowaniu tych samych wartości rytmicznych, w t. 5 na pierwszą miarę w dolnej wersji ćwierćnuta  $cis^2$ , na drugą i trzecią miarę wersja alternatywna:

tywna: , w t. 6 na drugą i trzecią miarę wersje alternatywne: ósemki  $d^1 f^1 e^1 cis^1$  lub  $g^1 f^1 e^1 cis^1$ ; w rkp. po tekście jak pod nutami fragment jeszcze jednej zwrotki:

„A co będziesz robić  
[Kasiu, Kasiuleńku, na wojence dalekiej].

Będę chusty prała...  
[na wojence daleckiej]”.

dalej tekst oznaczony jako zwr. 1 na s. 293, a po nim jeszcze kolejne zwrotki, zanotowane przez Kolberga bardzo skrótowo:

„A gdzie [będzies] suszyć,  
[Kasiu, Kasiuleńku, na wojence daleckiej],  
u króla na górze, na jedwabnym śnurze,  
[na wojence daleckiej].

[Gdzie będzies] magłować...  
W piwnicy w złoty magłownicy.

Co będzies jadła?  
... gołąbki, jarząbki.

[Co będzies] piła?  
Jest w k... woda, to nasa ochłoda.

A gdzie się położysz?  
Są na boru syški, to nase poduski.

Cem się odziejes?  
Jest na stawie trzcina, to nasa pierzyna”.

- s. 293 nr 420 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 2, sygn. 1124, k. 7, tam melodia i tekst zwr. 1–6 i teka 2, sygn. 1124, k. 12, tam tekst zwr. 7, oba rkp. z lokalizacją ogólną: „Ozorów”.

W rkp. melodia zanotowana o sekundę wielką wyżej, w t. 8 tylko dolna wersja; tekst zwr. 7 z k. 12 połączony przez Kolberga odsyłaczem z tekstem z k. 7.

- s. 294 nr 421 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 2, sygn. 1124, k. 7, z lokalizacją ogólną: „Ozorów”.


W rkp. błędnie podane metrum  $\frac{3}{8}$ , w t. 1 tylko górna wersja, ostatnie dwie nuty zanotowane błędnie jako ósemki, w t. 2 i 5 tylko dolna wersja; w zapisie tekstu w zwr. 3 w. 1: „Wyjmuje trzy grose z pokoju po trose”.

- s. 295 nr 423 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 2, sygn. 1124, k. 11, z lokalizacją ogólną: „Oleksianka”.



W t. 1 cztery ósemki:  $g^1 a^1 h^1 c^2$ , t. 2 dwukrotnie powtórzony, w t. 7 tylko górna wersja; pod melodią tylko: „Pojedziemy na łów...siarna”.

nr 425 – Wariant melodii i tekstu por. nr 266 w suplementcie.


- s. 296 nr 426 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 17, z lokalizacją jak w druku.

W rkp. t. 8:  , melodia niedokończona, brak t. 9–10; tekst krótszy, w zwr. 1 tylko pierwszy wiersz, dalej zwr. 5, 6, 8 i 9.

- s. 297 nr 427 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 33, z lokalizacją ogólną: „Jasienica”.

W rkp. t. 1–2 w obu wykonaniach:  ,  
w t. 5 tylko dolna wersja, druga szesnastka  $h^1$ , w drugim wykonaniu dodana wersja alternatywna:  , w t. 6 w pierwszym wykonaniu górna wersja, ostatnia szesnastka  $h^1$ , przy powtórcie dolna wersja.

nr 428 – Rkp. Kolberga: rkp. terenowy, teka 2, sygn. 1124, k. 14, z lokalizacją ogólną: „Podlęż, Samogoszcz”; teka 16, sygn. 1209, k. 3, nr 16, z lokalizacją: „Podlęż”, tam tekst zwr. 1–4 bez melodii (w zwr. 3 i 4: „ręce” zamiast „rącki”).

W rkp. z teki 2 w pierwszym wykonaniu: t. 1:  ,  
w t. 2 na pierwszą miarę szesnastki  $d^2 h^1$ , w t. 3 na drugą miarę szesnastki  $c^2 h^1$ , w t. 5 dolna wersja, w t. 6 ostatnia ósemka  $d^1$ ; w drugim wykonaniu: w t. 5 ostatnia ósemka  $h^1$ ; w tym rkp. brak zwr. 5 i 6. W druku brak podanego metrum, winno być  $\frac{3}{8}$ .

Melodia w opracowaniu fortepianowym z tekstem, por. DWOK T. 67/II, nr 689. Por. też nr 287 w suplementcie.

- s. 300 nr 435 – Tekst bez melodii zanotowany dwukrotnie w rkp. Kolberga, teka 16, sygn. 1209, k. 3: jako nr 3, z lokalizacją: „Sokół” i jako nr 18, z lokalizacją ogólną: „Podlęż”; oba zapisy z notką: „Obertas”.

W zapisie tekstu nr 3 po wierszu pierwszym jeszcze jeden dodatek: „Oj, bo ja owczareczka, to się uroszę”.

Melodia i tekst por. nr 196 w suplementcie, tekst por. DWOK T. 41, nr 1156.

nr 436 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 2, sygn. 1124, k. 23v., z lokalizacją ogólną: „Łuków”.

W rkp. melodia zanotowana o sekundę wielką wyżej, t. 1–4 dwukrotnie powtórzone. W pierwszym wykonaniu: w t. 3 na drugą

i trzecią miarę ósemka  $d^2$  i szesnastki  $f^2 e^2$ , przy powtórce: w t. 1 druga szesnastka  $e^2$ , t. 2 jak w pierwszym wykonaniu, t. 4 i 5 brak, następnie t. 6 i górna wersja taktu 7, taktu 8 brak.

nr 437 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 2, sygn. 1124, k. 39, z lokalizacją ogólną: „Jasienica (Radzymin)”.

W rkp. zgodne z drukiem tylko t. 1–3, dalszy przebieg melodii następujący:



obok z notatką: „lepiej” kolejny zapis melodii obejmujący tylko t. 5–8 i 11–12 jak w druku, przy czym w t. 7 tylko górna wersja.

s. 301 nr 438 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 35, z lokalizacją ogólną: „Wólka Słopska”, tam t. 9–10 trzykrotnie powtórzone i dodany jeszcze ostatni takt: ćwierćnuta z kropką  $g^1$ .

nr 440 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 2, sygn. 1124, k. 11, z lokalizacją ogólną: „Oleksianka”.

W rkp. zapis melodii następujący:

A za stru - gą mo - je by - Źki, za stru - gą,  
 uco - raj z je - dną ko - cha - ne - cką, dziś z dru - gą,  
 [uco - raj z je - dną ko - cha - ne - cką, dziś z dru - gą]

pod pieśnią jeszcze fragment dalszej części tekstu: „A jak zacnę na fujarce grać, to się byśki...”.

- s. 302 nr 441 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 2, sygn. 1124, k. 39r., z lokalizacją ogólną: „Oleksianka”.

W rkp. melodia zanotowana o kwartę czystą wyżej w metrum  $\frac{3}{4}$ , w t. 1 tylko górna wersja, ostatnia szesnastka  $e^2$ , przy czwartej szesnastce alternatywnie  $d^2$ , w t. 2 również tylko górna wersja, brak ostatniej szesnastki, w t. 3 tylko dolna wersja, brak t. 4 i 8,

t. 5 w obu wykonaniach: , w t. 6 w pierwszym

wykonaniu górna wersja, w drugim wykonaniu na pierwszą miarę ósemka  $c^2$ , w dalszym przebiegu melodii górna wersja, w t. 7 w pierwszym wykonaniu widoczne trudności Kolberga w zapisie metroritmicznym, takt ten zapisany w metrum  $\frac{2}{4}$  w dwóch odręb-

nych taktach: , w drugim wykonaniu dolna

wersja. Tekst zanotowany skróto, brak pierwszego wiersza, w w. 3 i 4 tylko ostatnie słowa: „grywać” i „odzywać”.

- nr 442 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 2, sygn. 1124, k. 10, z lokalizacją ogólną: „Oleksianka”.

W rkp. melodia zanotowana o sekundę wielką wyżej, z drobnymi zmianami w jej przebiegu, zapis następujący:



Po-gna-ła wo - le-cki do dą-bro-we-cki Ma-ry-sia, Ma-ry - sia,



i ce-ka - la w dą-bro-wec - ce, [i ce-ka - la w dą-bro-wec - ce]



Woj - ty - sia, Woj - ty - sia, Woj - ty - sia.

początek tekstu: „Pognała wołeczki do dąbroweczki” zamiast: „Gnała woły do dąbrowy”, dalej tekst jak w druku, przy czym brak fragmentu: „zawołała na słóweczko Wojtysia”, natomiast między zwr. 3 i 4 niedokończony fragment: „Trzeba będzie powijacka, Wojtysiu, a mas ty pas jedwabny...”.

- s. 302–303 nr 443 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 2, sygn. 1124, k. 22, z lokalizacją ogólną: „Oleksianka”.

W rkp. w t. 2 brak przednutki, na pierwszą miarę dwie szesnastki  $g^1$   $fis^1$ , w t. 4–8 tylko górna wersja, w t. 5 druga szes-

nastka  $a^1$ , po t. 8 małymi nutami zanotowana dogrywka:



sie tekstu w zur. 1: „Jasio ciesał” zamiast „Walek strugał”.

- s. 303 nr 444 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 2, sygn. 1124, k. 12, z lokalizacją ogólną: „Oleksianka”. W rkp. tekst z zapisem nutowym, zob. DWOK T. 41, nr 1161, tam z pierwszą zwrotką. W rkp. w zur. 3: „ani też śniadania” zamiast: „nie dałeś śniadania”.

- s. 304–305 nr 446 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 1, sygn. 1118, k. 61, bez lokalizacji.

W rkp. melodia zanotowana o sekundę wielką wyżej, w t. 2 i 3 tylko dolna wersja.

- s. 305 nr 447 – Rkp. Kolberga, teka 2, sygn. 1124, k. 4, z lokalizacją: „Mińsk, Stoczek”.

W rkp. melodia zanotowana o kwartę czystą niżej, w metrum  $\frac{3}{4}$ , z dodaną po t. 8 dogrywką:



w zapisie tekstu w zur. 2 w. 3: „poleczka”, a „polonez” nadpisane jako wariant, w zur. 3 w. 3: „sztajnkelerka” zamiast „dylizanse”, w zur. 5 w. 3 pod „podpiwek” zanotowany wariant „gorzałkę”.

Por. nr 344 w suplementcie.

- s. 306 nr 448 – Pod pieśnią odesłanie do wariantu w zbiorze M. Mioduszewskiego *Dodatek do „Pastorałek i kolęd”...*, s. 268–269.

nr 449 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 33, z lokalizacją ogólną: „Jasienica”.

W rkp. w t. 1 w obu wykonaniach dolna wersja, w t. 2 w pierwszym wykonaniu dwie ósemki  $e^2 d^2$  i ćwierćnuta  $h^1$ , w drugim wykonaniu: w t. 2 obie wersje i jeszcze alternatywnie dwie ćwierćnuty  $e^2 d^2$ , w t. 3 na drugą miarę ósemki  $gis^1 e^1$ , w t. 4 pierwsza ćwierćnuta  $gis^1$ ; w zur. 1: „łabędzie” zamiast „gołębie”, dalej zwrotki w następującej kolejności: 2, 3, 6, 5 i 4.




- s. 307 nr 450 – Tekst w rkp. Kolberga, sygn. 465 (dawna TNW 150), k. 16, tam tak jak w druku odesłanie do zbioru K.W. Wójcickiego *Pieśni ludu Białochrobatów ...*, T. 1, s. 370.
- s. 308 nr 452 – Odesłanie pod pieśnią dotyczy wariantu w zbiorze K.W. Wójcickiego *Pieśni ludu Białochrobatów...*, T. 2, s. 269; odsyłacz do zbioru Czelakowskiego niejasny, w pracy tego autora *Odgłos pieśni czeskich*, przekład A. Szukiewicz, Wrocław 1840 podobnej pieśni brak.

### Tańce (s. 309–337)

- s. 309 nr 454 – Tekst por. nr 1021 w DWOK T. 41.
- s. 309–310 nr 456 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 2, sygn. 1124, k. 9, z lokalizacją ogólną: „Oleksianka”, tam tylko tekst trzeciej zwrotki bez melodii, przy czym w w. 1: „gołąbki” zamiast „gąsecki”. Na tej samej karcie tekst zwr. 2 podpisany pod inną melodią, zob. DWOK T. 41, nr 1105.


- s. 310 nr 457 – Tekst w rkp. terenowym Kolberga, teka 2, sygn. 1124, k. 39, z lokalizacją ogólną: „Jasienica (Radzymin)”.

nr 458 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 2, sygn. 1124, k. 7, z lokalizacją ogólną: „Ozorów”, tam melodia z pierwszą zwrotką.

W rkp. w obu wykonaniach: t. 1:  w t. 2 tylko

dolna wersja; w t. 3 w pierwszym wykonaniu ze względu na inny tekst: „stajeneczka” zamiast „ale stajenka”, na pierwszą miarę pauza ósemkowa, w t. 4 w pierwszym wykonaniu na trzecią miarę ósemka  $a^1$ , w drugim wykonaniu druga i trzecia nuta  $fis^1$ .

nr 459 – Rkp. Kolberga, teka 33, sygn. 1305, k. 58, nr 473, z lokalizacją ogólną: „Międzyzyleś”, tam melodia bez tekstu.

W rkp. w t. 1 i 3 grupa rytmiczna:  zanotowana każdorazowo jako triola szesnastkowa, w t. 1 w drugim wykonaniu również górna wersja, w t. 3: w obu wykonaniach górna wersja, w pierwszym wykonaniu na pierwszą miarę szesnastki  $e^1 g^1$ , t. 4:

w pierwszym wykonaniu:  w drugim wykonaniu dolna wersja.

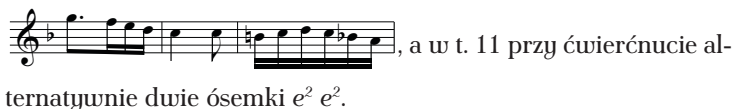
nr 460 – Tekst w rkp. terenowym Kolberga, teka 2, sygn. 1124, k. 39, z lokalizacją ogólną: „Jasienica (Radzymin)”.

- s. 311 nr 461 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 30, z lokalizacją ogólną: „Krusze”.

W rkp. melodia zanotowana o sekundę wielką wyżej, w t. 7 tylko dolna wersja, po t. 8 inna, bardziej rozbudowana dogrywka:



w powyższym przykładzie w t. 5–7 dodana wersja alternatywna:



alternatywnie dwie ósemki  $e^2$   $e^2$ .

- nr 462 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 2, sygn. 1124, k. 9, z lokalizacją ogólną: „Oleksianka”.

W rkp. zapis melodii następujący:

[Oj], ku - ka - ue-cka ku - ka, Ja-sio li - sty pi - sze,

oj, na - do - bna dzie-ucy - na dzie-ciąt - ko ko - ły - sze.

ponadto w zwr. 2 w. 2 i w zwr. 3 w. 2 i 4 na początku: „da”.

- nr 463 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 30, z lokalizacją ogólną: „Jasienica”, tam zwr. 2 i 3 bez melodii.

- s. 311–312 nr 464 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 2, sygn. 1124, k. 9, z lokalizacją ogólną: „Oleksianka”.

W rkp. melodia i skreślony inny tekst:

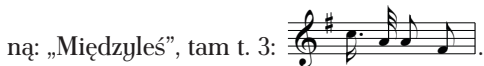
„Oj, w polu ogródeczek,  
oj, w polu malowany  
i któż go tam malował,  
da, Jasiénko kochany”.

W rkp. w zapisie melodii przy powtórcie t. 2–3:



Na tej samej karcie wariant zur. 1 zanotowany oddzielnie, bez melodii, tam wiersz 1 brzmi: „Oj, moja dziewcyno”, natomiast zur. 2–4 także na tej samej karcie stanowią dalszy ciąg pieśni: „Oj, moja dziewcyno, nie kochaj dworaka”, zob. DWOK T. 41, nr 1146. W rkp. w zur. 3 w. 3: „dziewcyno” zamiast „w dowulu”.

s. 312 nr 465 – Rkp. Kolberga, teka 29, sygn. 1294, k. 3, z lokalizacją ogólną:



nr 467 – Por. nr 316 w suplemencie.

s. 313 nr 468 – Rkp. Kolberga, teka 29, sygn. 1294, k. 3, z lokalizacją jak w druku; w rkp. także odesłanie do melodii nr 673 w T. 25.

nr 469 – Tekst w rkp. terenowym Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 30, z lokalizacją ogólną: „Jasienica”.

nr 470 – Rkp. Kolberga: teka 29, sygn. 1294, k. 3, z lokalizacją ogólną: „Międzyłes”, rkp. ten uszkodzony, melodia urywa się w szóstym taktie; teka 2, sygn. 1124, k. 33, z lokalizacją: „od Nowogodworu, Chotomów”; rkp. terenowy, teka 2, sygn. 1124, k. 17, z lokalizacją ogólną: „Klembów”; w obu rkp. tekst podpisany pod inną melodią, zob. DWOK T. 41, nr 1151.

W rkp. z teki 29, podobnie jak w druku, odesłanie do tekstu nr 692 w cz. II *Krakowskiego* (DWOK T. 6).

s. 314 nr 471 – Rkp. terenowe Kolberga: teka 2, sygn. 1124, k. 39, z lokalizacją ogólną: „Jasienica (Radzymin)”, tam melodia bez tekstu; teka 43, sygn. 1352, k. 30, z lokalizacją ogólną: „Jasienica”, tam tylko tekst pierwszej zwrotki.

W rkp. z teki 2 melodia zanotowana o kwartę czystą wyżej, w t. 1 w obu wykonaniach dolna wersja, w pierwszym wykonaniu przy pierwszej szesnastce alternatywnie  $a^1$ , w t. 2 i 4 w pierwszym wykonaniu górna, przy powtórcie dolna wersja.

nr 473 – Por. nr 401 w suplemencie.

nr 474 – Melodia bez tekstu w rkp. Kolberga: rkp. terenowy, teka

2, sygn. 1124, k. 39v., nr 77, z lokalizacją ogólną: „Oleksianka” i czystopis, teka 2, sygn. 1124, k. 32v., z lokalizacją: „od Latowicza” i „od Stoczka”; w obu rkp. różnice w zapisie t. 6–11, w rkp. z k. 32 następujący zapis tych taktów i dodane jeszcze kolejne sześć taktów:



w stosunku do powyższego przykładu w rkp. z k. 39 w t. 4–6 tylko dolna wersja, brak t. 7–12.

- s. 315 nr 475 – Rkp. terenowe Kolberga: teka 2, sygn. 1124, k. 39, tam melodia i teka 2, sygn. 1124, k. 23, tam tekst, oba rkp. z lokalizacją ogólną: „Oleksianka”.

W rkp. z k. 39 tylko t. 1–4, widoczne trudności Kolberga w zapisie melodii, pierwotnie inna kolejność taktów, następnie poprawiona i oznaczona cyframi, w t. 1–2 brak znaku powtórki, w t. 1 pierwsza nuta  $d^2$ , w t. 2 tylko górna wersja, na pierwszą miarę triola szesnastkowa  $a^1 h^1 c^2$ , w t. 3 w obu wykonaniach dolna wersja, w t. 4 w pierwszym wykonaniu górna wersja, przy powtórce dolna, na trzecią miarę alternatywnie ósemka  $d^1$ .

nr 476 – Zapis w druku jest połączeniem dwóch odrębnych melodii:

Takty 1–4 bez tekstu w rkp. Kolberga: teka 2, sygn. 1124, k. 32v., rkp. terenowy, teka 2, sygn. 1124, k. 39v., nr 81, oba zapisy bez lokalizacji.

W zapisie melodii w rkp. z k. 32v. brak znaku przykluczowego, w rkp. z k. 39v.  $\sharp$  *fis* jako znak przykluczowy zamiast *b* (przy zachowaniu tej samej wysokości nut). W obu rkp. w pierwszym wykonaniu w t. 3 na pierwszą miarę szesnastka  $c^2$  i trzydziestodwójki  $h^1 a^1$ , przy powtórce w t. 2 na trzecią miarę ósemka  $d^1$ ; w rkp. terenowym z k. 39 dodane wersje alternatywne: w t. 3 na trzecią miarę: w pierwszym wykonaniu szesnastki  $h^1 a^1$ , w drugim wykonaniu szesnastki  $g^1 fis^1$ , w tymże rkp. widoczny zapis wahań intonacyjnych wykonawcy: w t. 4 w obu wykonaniach nad  $fis^1$  alternatywnie  $\flat$ , w t. 1 w drugim wykonaniu nad  $g^1$  równocześnie  $\sharp$  i  $\flat$ .

Tekst z inną melodią, zob. nr 1062 w DWOK T. 41.

Takty 5–8 w rkp. Kolberga: teka 2, sygn. 1124, k. 32v.; rkp. terenowy, teka 2, sygn. 1124, k. 39v., nr 72, oba zapisy bez lokalizacji.

W obu rkp. melodia zapisana o kwintę czystą wyżej, w pierwszym wykonaniu t. 6 taki sam jak t. 5, w drugim wykonaniu w t. 5 brak wersji alternatywnej oznaczonej w druku małymi nutami, t. 8 w pierwszym wykonaniu taki sam jak t. 7; w rkp. z k. 39v. w t. 7 w drugim


wykonaniu dodana wersja alternatywna: 

podobnie jak w przypadku taktów 1–4 w obu rkp. brak znaków przykluczowych.

nr 477 – Tekst zur. 2 z inną melodią por. nr 256 w suplemencie. Tekst zur. 1 i 3 z innymi melodiami, zob. DWOK T. 41, nr 1132 i 1133.

- s. 316 nr 478 – Melodia bez tekstu w rkp. Kolberga, teka 33, sygn. 1305, k. 2, nr 1581, z lokalizacją jak w druku, zanotowana o sekundę wielką wyżej, przy powtórcie w t. 7 na pierwszą miarę szesnastka z kropką i trzydziestodwójka  $h'$ .

nr 480 – Rkp. Kolberga: rkp. terenowy, teka 2, sygn. 1124, k. 39r., nr 41 i rkp. terenowy, teka 2, sygn. 1124, k. 23r., oba rkp. z lokalizacją ogólną: „Oleksianka”; teka 5, sygn. 1137/I, k. 1, z lokalizacją: „od Broku”, tam melodia bez tekstu.

W rkp. z k. 39r. w pierwszym wykonaniu: t. 1: , w t. 3 na trzecią miarę szesnastki  $f^2 e^2$ , w t. 4 na trzecią miarę  $g'$ ,

przy powtórcie: w t. 1 górna wersja, t. 2: ; w za-

pisie tekstu zur. 1: „wózek malowany” zamiast „śliczny pojazd”, w zur. 2 czytelny tylko w. 3, który brzmi: „i lokaja i kucharza”.

W rkp. z k. 23 odurotna kolejność zwrotek, tam zapis następujący:



Ze-byś mia - la chłop-ca Ja - sia, da, przy - jał - bym ci mam - kę



i ku - cha - rza, i lo - ka - ja, da i pia - stun - kę Han - kę.

powyżej zanotowany zapis alternatywny t. 5–8 z powyższego przy-

kładu: 

W rkp. z teki 5 w obu wykonaniach w t. 1 i 2 tylko dolna wersja, w t. 1 na trzecią miarę ósemka  $c^2$ , w t. 3 na trzecią miarę  $f^2$ .

nr 481 – Rkp. Kolberga, teka 5, sygn. 1136, k. 68v., z lokalizacją: „od Siedlec” i teka 33, sygn. 1305, k. 58, nr 474, z lokalizacją: „Kłębów”, tam melodia zanotowana o sekundę wielką niżej. W obu rkp. najpierw górna, w drugim wykonaniu dolna wersja.

- s. 317 nr 482 – Rkp. Kolberga, teka 5, sygn. 1136, k. 68, z lokalizacją jak w druku. Melodia w opracowaniu fortepianowym z tekstem zob. DWOK T. 67/II, nr 732.

nr 483 – Rkp. Kolberga: teka 5, sygn. 1136, k. 68, z lokalizacją jak w druku; teka 33, sygn. 1305, k. 47, nr 18 – melodia i teka 16, sygn. 1209, k. 3, nr 48 – tekst, oba rkp. z lokalizacją: „Kuligów pod Serockiem”, we wszystkich rkp. podobnie jak w druku odesłanie do wariantów w cz. IV *Poznańskiego* (DWOK T. 12), nr 233–237, ponadto przy zapisie tekstu z teki 16 odesłanie do wariantu w T. 25, nr 110b. Jeszcze jeden zapis tekstu (bez melodii) w rkp. Kolberga, teka 16, sygn. 1209, k. 1, nr 16, bez lokalizacji; jest to odpis z wymienionego w odsyłaczu zbioru K.W. Wójcickiego *Pieśni ludu Białochrobaków...*, T. 2, s. 278.

nr 484 – Rkp. Kolberga: teka 5, sygn. 1136, k. 68, z lokalizacją jak w druku; teka 33, sygn. 1305, k. 51, nr 181, z lokalizacją: „Kuligów pod Serockiem” – melodia z incipitem: „A z Góry ja parobeczek” i teka 16, sygn. 1209, k. 6, nr 216, z lokalizacją ogólną: „Czpielew” (właśc. Ciepiewo) – tekst.

W rkp. z teki 5 pierwotnie zapis jak w druku, następnie zmieniona kolejność taktów, dopisane powyżej numery wskazują, że t. 5–6 winny stanowić przygrywkę do pieśni.

W rkp. z teki 33 melodia zanotowana o kwintę czystą wyżej, w t. 1 i 3 tylko dolna wersja, brak t. 5–6, natomiast melodia rozbudowana, dodane jeszcze 12 taktów: dwukrotna powtórka t. 3–4 – najpierw dolna, następnie górna wersja, po nich dwukrotna powtórka t. 1–2 – najpierw dolna, następnie górna wersja i dwukrotna powtórka t. 3–4 – tylko dolna wersja.

nr 485 – Rkp. Kolberga, teka 2, sygn. 1124, k. 33, z lokalizacją: „od Nowogodworu (Chotomów)”.

W rkp. melodia z innym tekstem, zob. DWOK T. 41, nr 1151, a u dołu karty melodia bez tekstu, tam w drugim wykonaniu t. 2–3:



- s. 318 nr 486 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 2, sygn. 1124, k. 9, z lokalizacją ogólną: „Oleksianka”, tam tekst bez melodii, zanotowany bez interiekcji.


nr 487 – Rkp. Kolberga, teka 2, sygn. 1124, k. 33, z lokalizacją: „od Radzymina (Dybów)”.

W rkp. w pierwszym wykonaniu górna wersja, przy powtórce dolna, w pierwszym wykonaniu: w t. 1 na trzecią miarę  $f^2$ , w t. 2 druga szesnastka  $f^2$ , w t. 3 na trzecią miarę  $g^1$ , przy powtórce: w t. 4 ostatnia nuta  $g^1$ ; pod melodią zur. 1 jak w druku, a po niej dwie kolejne, zob. DWOK T. 41, nr 1039, zur. 2 i 3.

nr 488 – Rkp. Kolberga: teka 2, sygn. 1124, k. 33 i rkp. terenowy, teka 2, sygn. 1124, k. 17, oba rkp. z lokalizacją jak w druku.

W obu rkp. w pierwszym wykonaniu górna, przy powtórce dolna wersja, w górnej wersji: w t. 1 pierwsza nuta alternatywnie  $e^1$ , w t. 2 na drugą miarę ósemka  $h^1$ , w t. 3 w obu rękopisach dodane liczne wersje alternatywne: w pierwszym wykonaniu:

w rkp. z k. 33: 

w rkp. z k. 17: 

w drugim wykonaniu: w rkp. z k. 33: 

w rkp. z k. 17: 


W zapisie tekstu z k. 33 w zur. 3 inny wiersz 4: na k. 33 „jako głupie ciele”, a na k. 17 „jak ubrane ciele” zamiast „do świętej niedziele”.

Tekst jak w druku, ale bez melodii w rkp. Kolberga, teka 13, sygn. 1193, k. 3; jest to odpis ze zbioru K.W. Wójcickiego *Pieśni ludu Białochrobatów...*, T. 2, s. 246, u Wójcickiego z notką: „spod Warszawy”.

s. 318–319 nr 489 – Tekst zur. 1–2 bez melodii w rkp. Kolberga, teka 16, sygn. 1209, k. 3, nr 1, z lokalizacją: „Ostrozeń” i notatką: „Obertas”. Por. DWOK T. 41, nr 1008 i nr 1094.

s. 319 nr 491 – Melodia bez tekstu w rkp. terenowym Kolberga, teka 2, sygn. 1124, k. 39, z lokalizacją ogólną: „Jasienica (Radzymin)” i dopiskiem: „Wulka Kozłowska” (właśc. Wółka Kozłowska).

W rkp. w t. 3 w drugim wykonaniu pierwsza szesnastka  $a^2$ , w t. 5 brak znaku przykluczowego, w obu wykonaniach na drugą i trzecią miarę ósemki  $f^2 f^2$ , t. 6 w obu wykonaniach:



w t. 7 w pierwszym wykonaniu na trzecią miarę alternatywnie ósemka  $c^2$ .

nr 492 – Rkp. terenowe Kolberga: teka 2, sygn. 1124, k. 39, z lo-

kalizacją ogólną: „Jasienica (Radzymin)” – melodia i teka 43, sygn. 1352, k. 30, z lokalizacją ogólną: „Jasienica” – tekst.

W zapisie melodii w pierwszym wykonaniu górna wersja: w t. 4 na pierwszą miarę alternatywnie ósemka  $h^1$ , w drugim wykonaniu:



w t. 2 dodana wersja alternatywna:



w t. 3–4 przy  $h^1$  brak  $b$ , na zakończenie jeszcze:



s. 320 nr 493 – Zapis nutowy jest połączeniem dwóch odrębnych melodii.

Takty 1–4 z tekstem w rkp. terenowym Kolberga, teka 2, sygn. 1124, k. 39r., nr 16, z lokalizacją ogólną: „Jasienica (Radzymin)”, tam w pierwszym wykonaniu w t. 2 na pierwszą miarę szesnastki  $e^2 c^2$ ,

na trzecią ósemka  $f^2$ , w drugim wykonaniu t. 1:



Takty 5–8 w tym samym rkp. Kolberga, teka 2, sygn. 1124, k. 39r., mel. nr 3, tam w pierwszym wykonaniu w t. 5 na trzecią miarę alternatywnie triola szesnastkowa  $f^2 g^2 f^2$ , t. 6 i 7:



nr 494 – Rkp. terenowe Kolberga: teka 2, sygn. 1124, k. 39, z lokalizacją ogólną: „Jasienica (Radzymin)” – melodia z incipitem: „Pijała ja” i teka 43, sygn. 1352, k. 30, z lokalizacją ogólną: „Jasienica” – tekst.

W zapisie melodii w obu wykonaniach: w t. 1 na trzecią miarę ósemka  $c^2$ , w t. 2 pierwsza nuta  $h^1$ , w pierwszym wykonaniu: w t. 3 na drugą miarę  $dis^2$ , w t. 4 na trzecią miarę ósemka  $a^1$  lub alternatywnie szesnastki  $a^1 gis^1$ ; w rkp. z teki 43 na początku: „Pijała ja” i „ni mam męża” zamiast „ni mam zony”.

nr 495 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 2, sygn. 1124, k. 39, z lokalizacją ogólną: „Jasienica (Radzymin)”.

W rkp. melodia zanotowana o sekundę wielką wyżej, w pierwszym wykonaniu: w t. 2 na trzecią miarę alternatywnie ósemka  $f^2$ , w t. 4 na trzecią miarę kilka wersji alternatywnych: szesnastki  $a^1 c^2$ , ósemka  $a^1$  lub ósemka  $f^1$ ; w obu wykonaniach w t. 3 obie wersje.


s. 320–321 nr 496 – Rkp. Kolberga: teka 33, sygn. 1305, k. 3, nr 1622,



z lokalizacją ogólną: „Międzyleś”, tam melodia bez tekstu; w rkp. terenowym, teka 2, sygn. 1124, k. 23, z lokalizacją ogólną: „Oleksianka” – tekst zwr. 2 zanotowany z inną melodią, zob. DWOK T. 41, nr 1168.


- s. 321 nr 497 – Rkp. Kolberga: teka 33, sygn. 1305, k. 3, nr 1626, z lokalizacją ogólną: „Międzyleś” – melodia; rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1252, k. 30, z lokalizacją ogólną: „Jasienica” – tekst.

W rkp. z teki 33 melodia zanotowana o kwartę czystą wyżej, w pierwszym wykonaniu: w t. 1 na trzecią miarę alternatywnie

triola szesnastkowa  $e^2 fis^2 e^2$ , t. 2: , w t. 3 w obu wykonaniach dolna wersja, t. 4 jak t. 2 w powyższym zapisie.

W rkp. z teki 43 brak słowa: „dusiów”, ponadto „zebrałbym” zamiast „a mój cały”.

nr 498 – Rkp. Kolberga, teka 33, sygn. 1305, k. 3, nr 1625, z lokalizacją ogólną: „Międzyleś”, tam melodia bez tekstu zanotowana o kwintę czystą wyżej. W t. 1 w obu wykonaniach ostatnia ósemka


$fis^2$ , t. 2 w drugim wykonaniu: , t. 3 w obu wykonaniach dolna wersja.

nr 499 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 30, z lokalizacją ogólną: „Krusze”, tam tekst bez melodii.

- s. 322 nr 500 – Por. nr 1336 w DWOK T. 41.

nr 501 – Rkp. terenowe Kolberga: teka 2, sygn. 1124, 9r.; teka 2, sygn. 1124, k. 9v., z lokalizacją ogólną: „Oleksianka”.

Na k. 9v. melodia bez tekstu, tam w pierwszym wykonaniu: w t. 1

tylko dolna wersja, w t. 2 # przy  $f^2$ , t. 4: 

gim wykonaniu: w t. 1 obie wersje, t. 4: 

brak wersji alternatywnych zapisanych w druku jako „vel”.

Na k. 9r. tekst jak w druku podpisany pod inną melodią, zob. DWOK T. 41, nr 1035, tam tylko z pierwszą zwrotką.

Melodia por. nr 1275 w DWOK T. 41 i nr 367 w T. 25.

nr 502 – Tekst zwr. 2 w rkp. terenowym Kolberga, teka 2, sygn. 1124, k. 23, z lokalizacją ogólną: „Oleksianka”. Melodia z pierwszą zwrotką, por. nr 116 w suplementcie.

- s. 322–323 nr 503 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 2, sygn. 1124, k. 9, z lokalizacją ogólną: „Oleksianka”, tam tekst zwr. 1–3. Melodia z innym tekstem por. 109 w suplementcie.
- s. 323 nr 504 – Tekst w rkp. terenowym Kolberga, teka 2, sygn. 1124, k. 9, z lokalizacją ogólną: „Oleksianka”, w zwr. 1 ostatni wiersz: „juz mnie boli bocek”, ponadto interiekcje na początku wszystkich wierszy.
- nr 505 – Tekst zwr. 2 w rkp. terenowym Kolberga, teka 2, sygn. 1124, k. 23, z lokalizacją ogólną: „Oleksianka”.
- Melodia z pierwszą zwrotką, por. nr 264 w suplementcie.
- nr 506 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 2, sygn. 1124, k. 9, z lokalizacją ogólną: „Oleksianka”. W zapisie melodii w pierwszym wykonaniu w t. 2 na drugą miarę szesnastki  $d^2 h^1$ , w drugim wykonaniu: w t. 3 na trzecią miarę  $g^1$ , w t. 4 pierwsza szesnastka  $d^1$ .
- s. 324 nr 508 – Rkp. terenowe Kolberga: teka 2, sygn. 1124, k. 30r., z lokalizacją ogólną: „Gończyce”, melodia bez tekstu i teka 2, sygn. 1124, k. 9, z lokalizacją ogólną: „Oleksianka”, tam zwr. 1–5 podpisane pod inną melodią, zob. DWOK T. 41, nr 1024; teka 33, sygn. 1305, k. 4, nr 1672, z lokalizacją ogólną: „Gończyce”, tam melodia bez tekstu.
- W rkp. z teki 2 (k. 30r.) i z teki 33 melodia zanotowana o tercję wielką wyżej, w t. 3 w obu wykonaniach dolna wersja; w rkp. z teki 2 zapis szkicowy, częściowo brak znaków chromatycznych, przy powtórcie w t. 1 na trzecią miarę alternatywnie ósemka  $g^1$ , w t. 3 w obu wykonaniach dolna wersja, w t. 4 przy powtórcie ostatnia nuta  $e^1$ .
- nr 509 – Rkp. terenowe Kolberga: teka 2, sygn. 1124, k. 30, z lokalizacją ogólną: „Gończyce”, tam melodia i teka 2, sygn. 1124, k. 25, bez lokalizacji, tam tekst; rkp. Kolberga: teka 33, sygn. 1305, k. 4, nr 1674 – melodia i teka 16, sygn. 1209, k. 8, nr 436 – tekst, oba rkp. z lokalizacją ogólną: „Gończyce”.
- W obu zapisach melodia zanotowana o sekundę wielką wyżej; w rkp. z teki 2, k. 30 w t. 2 na drugą i trzecią miarę alternatywnie ósemka z kropką  $b^1$  i szesnastka  $c^2$ .
- s. 324–325 nr 510 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 2, sygn. 1124, k. 12, z lokalizacją ogólną: „Oleksianka”, tam tekst z inną melodią, zob. DWOK T. 41, nr 1110. W rkp. w zwr. 1 brak „da” przed: „było mnie”, w zwr. 2 w. 3 i 4 brzmia: „tylko ja sierota Bogu najwyższemu”, a w zwr. 4 w. 3 i 4: „da, by się sierota na świat nie rodziła”.
- s. 325 nr 511 – Rkp. Kolberga: rkp. terenowy, teka 2, sygn. 1124, k. 14v., z lokalizacją ogólną: „Podlęż, Samogoszcz” – melodia i teka 2, sygn. 1124, k. 14r. – tekst; teka 33, sygn. 1305, k. 4, nr 1680, z lokalizacją:

„Samogoszcz” – melodia i teka 16, sygn. 1209, k. 3, nr 15, z lokalizacją ogólną: „Podłęż” – tekst; jeszcze jeden zapis tekstu w rkp. z teki 16, sygn. 1209, k. 6, nr 227, z lokalizacją ogólną: „Czepielew” (właśc. Ciepielewo).

W zapisie melodii z teki 2 i 33 górna wersja, tylko w t. 4 dolna, w t. 6 na pierwszą miarę  $g'$ ; w rkp. z teki 2 w t. 2 brak  $\sharp$  przy  $c^2$ . We wszystkich rkp. kolejność zurotek następująca: 3, 1, a na końcu zwr. 2.

W rkp. z teki 2 przed zwr. 1–3 jeszcze jedna, zob. DWOK T. 41, nr 1148.

nr 512 – Rkp. Kolberga, teka 2, sygn. 1124, k. 16, bez lokalizacji, tam tekst bez melodii; w zwr. 2 w. 1 taki jak 2: „wsyscy bijecie, bijecie”.

Por. nr 209 w suplemencie.

s. 326 nr 513 – Rkp. Kolberga: teka 2, sygn. 1124, k. 32r., z zapisami z „od Latowicza” i „od Stoczka”, tam z notą: „Mazur” i rkp. terenowy, teka 2, sygn. 1124, k. 39v., nr 66, z lokalizacją ogólną: „Oleksianka”, w tym rkp. po t. 8 jeszcze jeden takt: taki sam jak górna wersja w t. 4.

s. 326 nr 514b – Rkp. terenowy Kolberga, teka 2, sygn. 1124, k. 23, z lokalizacją ogólną: „Oleksianka”. W rkp. tekst zwr. 1 i 2 z zapisem nutowym, zob. DWOK T. 41, nr 1040.

s. 326–327 nr 515 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 2, sygn. 1124, k. 23, z lokalizacją ogólną: „Oleksianka”.

W rkp. następujący zapis melodii:

Oj, śpie-waj - cie dzie - wcy - ny pó - ki uam słu - za - la - ta,

bo jak się po - ze - ni - cie, da, za - śpie - ua - cie ka - ta.

tam z tekstem jak zwr. 5 pieśni nr 518, poniżej jeszcze:

„Ej, nieszczęśliwa branka,  
wzięli mi kochanka,  
cóż ja sobie poradzę,  
nieszczęśliwa Oleksianka”,

a dalej zwr. 1–6 jak w druku.

s. 327 nr 516 – Tekst zwr. 1–4 bez melodii w rkp. terenowym Kolberga, teka 2, sygn. 1124, k. 23, z lokalizacją ogólną: „Oleksianka”.

nr 517 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 2, sygn. 1124, k. 9, z lokalizacją ogólną: „Oleksianka”; w rkp. tekst z zapisem nutowym, bez zwr. 4, ale zamiast niej dwie inne, zob. DWOK T. 41, nr 1152.

- s. 328 nr 518 – Błąd druku, winno być: 518 (nie 158). Rkp. terenowy Kolberga, teka 2, sygn. 1124, k. 23, z lokalizacją ogólną: „Oleksianka”; tam tylko tekst zwr. 1–4 bez melodii, natomiast zwr. 5 także na k. 23 stanowi początek tekstu opublikowanego pod numerem 515, por. komentarz do tego numeru.

nr 519 – Rkp. Kolberga: teka 33, sygn. 1305, k. 55, nr 335, z lokalizacją: „od Siedlec” – melodia i teka 16, sygn. 1209, k. 8, nr 409, z lokalizacją jak w tece 33 – tekst. W zapisie melodii w t. 3 w drugim wykonaniu na drugą miarę  $d^2$ , w t. 6 w obu wykonaniach dolna wersja.

- s. 328–329 nr 520 – Rkp. Kolberga: teka 33, sygn. 1305, k. 55, nr 336, z lokalizacją: „od Siedlec” – melodia i teka 16, sygn. 1209, k. 8, nr 410, z lokalizacją ogólną: „Siedlce” – tekst zwr. 1 oraz tamże, k. 8, nr 437, z lokalizacją ogólną: „Gończyce” – tekst zwr. 2; rkp. terenowy, teka 2, sygn. 1124, k. 25, bez lokalizacji, tam tylko tekst zwr. 2.

W zapisie melodii w pierwszym wykonaniu: w t. 1 na pierwszą miarę alternatywnie ósemka  $g^2$ , w t. 2 trzy ósemki  $g^2 a^1 g^1$ , w t. 3 dolna wersja, w t. 4 trzy ósemki  $c^2 a^1 g^1$ , w drugim wykonaniu: w t. 3 górna wersja, t. 4 jak w pierwszym wykonaniu.

W zapisie tekstu z teki 16 w zwr. 1: „dwa grosze” zamiast „trzy grose”, w zwr. 2: „nie dostanie do kiszeczek”.

W rkp. z teki 2 w w. 1: „kieliszeczek” zamiast „kielisek”, a w w. 2: „kiszeczek” zamiast „kisek”.

- s. 329 nr 521b – Rkp. terenowy Kolberga, teka 2, sygn. 1124, k. 23, z lokalizacją ogólną: „Oleksianka”. W rkp. tekst jak w druku zanotowany jako dalszy ciąg pieśni: „Oj, stary ja”, zob. nr 131 w suplementcie.

nr 522 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 2, sygn. 1124, k. 12, z lokalizacją ogólną: „Oleksianka”, tam tylko tekst podpisany bezpośrednio pod pieśnią: „Wy matulu, jak się macie”, zob. nr 412 w T. 26.

- s. 329–330 nr 523 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 2, sygn. 1124, k. 12, z lokalizacją ogólną: „Oleksianka”; w zapisie tekstu: „dziwcytno” zamiast „Kasiu”. W rkp. tekst podpisany bezpośrednio pod pieśnią: „Ej, zarosła dróżka”, zob. nr 1083 w DWOK T. 41.

- s. 330 nr 524 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 2, sygn. 1124, k. 23, z lokalizacją ogólną: „Oleksianka”.

W rkp. melodia zanotowana o sekundę wielką wyżej, w pierwszym wykonaniu: w t. 2 na pierwszą miarę alternatywnie szesnastki  $f^2$

$g^2$ , t. 3: , w drugim wykonaniu: w t. 2 na pierwszą

miarę szesnastki  $b^1 d^2$  lub alternatywnie: , w t. 3


na pierwszą miarę alternatywnie szesnastki  $a^1 c^2$ . W zapisie tekstu najpierw zwr. 2–4, a po zwr. 1, ponadto w zwr. 2: „Muzykan-cie” zamiast „Skrzypicielu” i „Cymbalisto” oraz „skrzypki” zamiast „cymbał”.

**nr 526** – Rkp. terenowy Kolberga: teka 2, sygn. 1124, k. 23v., z lokalizacją ogólną: „Oleksianka”, tam melodia bez tekstu.

W rkp. melodia zanotowana o kwartę czystą wyżej, w pierwszym wykonaniu górna wersja, w drugim wykonaniu dolna wersja, w t. 2 na trzecią miarę dodane alternatywnie szesnastki  $h^1 c^2$ , w t. 3 na drugą miarę dodana alternatywnie ósemka  $g^1$ , w t. 4 w obu wykonaniach tylko dolna wersja.

Por. nr 87 w suplementcie.

- s. 331 **nr 527** – Rkp. terenowy Kolberga, teka 2, sygn. 1124, k. 23, z lokalizacją ogólną: „Oleksianka”. W rkp. w t. 1 w pierwszym wykonaniu górna, w drugim dolna wersja, w drugim wykonaniu dodane

alternatywnie: , w t. 3 w obu wykonaniach alternatywnie na pierwszą miarę ósemka  $e^1$ , w t. 4 w pierwszym wykonaniu dodana wersja alternatywna: ósemki  $c^2 h^1 e^2$ , w drugim wykonaniu brak # przy  $g^1$ .

- s. 332 **nr 530 i przyp. 1** – Rkp. terenowy Kolberga, teka 2, sygn. 1124, k. 16, bez lokalizacji, brak znaku przykluczowego.

W rkp. w pierwszym wykonaniu: w t. 3 zamiast ostatniej ósemki szesnastki  $c^2 h^1$ , w t. 4 pierwsza ćwierćnuta  $a^1$ ; w drugim wykonaniu t. 3–4:

.

Zwr. 3 i 4 zamieszczone w druku w przypisie (błędnie przy nr 531), stanowią w rkp. kontynuację zwrotek 1 i 2, natomiast zwr. 3: „Piąty piwo pije” w rkp. brak.

**nr 533** – Rkp. Kolberga: rkp. terenowy, teka 43, sygn. 1352, k. 35, z lokalizacją ogólną: „Wólka Słopska”, z notatką: „Kozak” i teka 33, sygn. 1305, k. 45, nr 10, z lokalizacją: „Słopsk”.

W zapisie melodii w obu rkp. w t. 1 w drugim wykonaniu na pierwszą miarę ósemki  $e^2 d^2$ , t. 3–4 trzykrotnie powtórzone, zapis następujący:

.

W t. 1 w pierwszym wykonaniu: w rkp. z teki 43 w zamiast pierwszej ósemki szesnastki  $g^1 a^1$ , a w rkp. z teki 33 na pierwszą miarę cztery szesnastki  $g^1 a^1 h^1 c^2$ .

- s. 333 nr 534 – Melodia bez tekstu w rkp. Kolberga: rkp. terenowy, teka 43, sygn. 1352, k. 44, z lokalizacją ogólną: „Czepielew” (właśc. Ciepiewo) i teka 33, sygn. 1305, k. 45, nr 11, bez lokalizacji.



W rkp. z teki 33 w pierwszym wykonaniu: w t. 2 na pierwszą miarę dolna wersja, w t. 4 na drugą miarę dwie ósemki:  $c^2 e^2$ ; w drugim wykonaniu w t. 4 tylko dolna wersja.

nr 535 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 2, sygn. 1124, k. 39v., nr 79, bez lokalizacji.

W rkp. w t. 1 ostatnia ósemka w pierwszym wykonaniu  $fis^2$ , w drugim wykonaniu  $c^2$ , w t. 3–4 w pierwszym wykonaniu: wersja zapisana dużymi nutami, w t. 4 na drugą miarę alternatywnie ósemki  $g^1 h^1$ , w drugim wykonaniu: wersja zapisana małymi nutami.

nr 536 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 2, sygn. 1124, k. 39r., nr 24, z lokalizacją ogólną: „Jasienica (Radzymin)”.


W rkp. melodia zanotowana w metrum  $\frac{3}{4}$ , z notatką powyżej: „lub  $\frac{2}{4}$ ”,

w t. 1 i 3 rytm: , w t. 2 i 4: , w t. 3 w obu wykonaniach dolna wersja, w t. 4 w pierwszym wykonaniu druga ósemka  $g^1$ ; w zapisie tekstu w zwr. 1 pierwotnie: „cepy” i nad „y” nadpisane „em”, tam brak: „też”.

nr 537 – Rkp. Kolberga, teka 36, sygn. 1324, k. 17, tam tylko tekst zwr. 1 zanotowany na marginesie, obok pieśni szlacheckich.

- s. 334 nr 538 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 33, z lokalizacją ogólną: „Jasienica”.

W rkp. melodia zanotowana o kwartę czystą wyżej, t. 1 w obu wy-

konaniach: , w t. 6 na drugą miarę alternatywnie ósemki  $a^1 g^1$ .

Tekst zwr. 3 por. nr 1053 w DWOK T. 41.

nr 539 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 2, sygn. 1124, k. 23v., z lokalizacją ogólną: „Oleksianka”.

W rkp. w zwr. 2 wiersz 1 jest taki sam jak w zwr. 1.

nr 540 – Rkp. terenowe Kolberga: teka 2, sygn. 1124, k. 39, z lokalizacją ogólną: „Jasienica (Radzymin)”, tam melodia z incipitem: „Płakała dziewczyna”; teka 43, sygn. 1352, k. 30, z lokalizacją ogólną: „Jasienica”, tam tekst bez melodii.

W zapisie melodii w t. 3: w pierwszym wykonaniu pierwsza ósemka  $g^2$ , w drugim wykonaniu ostatnia ósemka  $fis^1$ .

W rkp. z teki 43 na początku jeszcze jedna zwrotka:

„Płakała dziewczyna trzy godziny w sieni,  
ze jej kochanecka do żołnierzy wzięni”;

nr 541 – Rkp. Kolberga, teka 2, sygn. 1124, k. 31, z lokalizacją: „od Garwolina”.

s. 335 nr 542 – Rkp. Kolberga: teka 2, sygn. 1124, k. 31r., z lokalizacją jak w druku; teka 33, sygn. 1305, k. 29, nr 25, z lokalizacją: „od Maciejowic”, tam melodia z incipitem: „Jechałem z Krakowa” i rkp. terenowy, teka 2, sygn. 1124, k. 26, z lokalizacją ogólną: „Gończyce”.



We wszystkich rkp. melodia taka sama, drobne zmiany w przebiegu linii melodycznej, por. DWOK T. 67/I, nr 177, tam w metrum  $\frac{4}{4}$  i podwojonych wartościach rytmicznych, jest to przedruk z „Przyjaciela Ludu” R. 14: 1847, T. 1, nr 1 (to odesłanie także we wszystkich rkp.).

W rkp. z teki 2, k. 31r. w zwr. 3 w. 3 brzmi: „da, pomóż mi, Boże”, natomiast w rkp. terenowym na k. 26 zwr. 3 wariantowa:

„Przecisnę, przecisnę,  
chusteczkę przez Wisłę,  
dopomóż mnie, Boże,  
do której ja myślę”.

nr 543 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 30, z lokalizacją ogólną: „Krusze”.

W zapisie melodii w pierwszym wykonaniu górna wersja, przy powtórcie dolna, w t. 1 zamiast szesnastek w pierwszym wykonaniu ósemka  $g^2$ , w drugim wykonaniu ósemka  $d^2$ , t. 2 w pierwszym

wykonaniu: , w drugim: .

W rkp. zwr. 2 w brzmieniu:

„Nie ja się bieląła, koszulina lniana,  
a tyś, Jasiu, myślał, że ja malowana”

i dalej jeszcze zwr. 3:

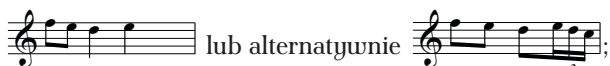
„Ni ja malowana, ni ja połączana,  
tylko u matuli ładnie wychowana”.

- nr 544 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 30, z lokalizacją ogólną: „Jasienica”, tam tylko zwr. 1 bez melodii.
- s. 335–336 nr 545 – Rkp. Kolberga, teka 2, sygn. 1124, k. 12, z lokalizacją ogólną: „Oleksianka”; w rkp. tekst z zapisem nutowym, zob. DWOK T. 41, nr 1048, tam z pierwszą zurotką.
- W rkp. w zwr. 3 dwa ostatnie wiersze brzmią: „gorzałki flaski i dziewcyny chwackij”.
- s. 336 nr 547 – Rkp. Kolberga, teka 5, sygn. 1136, k. 79, z lokalizacją jak w druku.
- nr 548 – Rkp. Kolberga, teka 5, sygn. 1136, k. 79, z lokalizacją jak w druku; w t. 4 na pierwszą miarę tylko dolna wersja.
- s. 337 nr 549 – Rkp. Kolberga, teka 5, sygn. 1136, k. 79, z lokalizacją: „od Stężycy”.
- nr 550 – Melodia bez tekstu w rkp. terenowym Kolberga, teka 2, sygn. 1124, k. 38 bez lokalizacji.
- Odesłanie pod pieśnią dotyczy pracy S. Udzieli *Materiały etnograficzne zebrane z miasta Ropczyc i okolicy*, „Zbiór Wiadomości do Antropologii Krajowej” 1886, T. X, s. 75–156, tam na s. 136, nr 96 wariant pieśni.
- nr 551 – Odesłanie pod pieśnią dotyczy wymienionej w poprzednim przypisie pracy S. Udzieli *Materiały etnograficzne...*, tam na s. 134, nr 81 wariant pieśni.

### Pieśni nabożne. Legendy (s. 338–346)

- s. 338–339 nr 552 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 2, sygn. 1124, k. 10r. – tam melodia i zwr. 1–11 i k. 10v., – zwr. 12–14, z lokalizacją ogólną: „Oleksianka”.

W rkp. widoczne trudności Kolberga w zapisie metrycznym, w t. 1 na trzecią miarę triola ósemkowa  $c^2 h^1 a^1$ , w t. 3 na trzecią miarę i w t. 4 tylko dolna, w t. 5 i 7 tylko górna wersja, t. 6:



pod melodią zwr. 1–5 jak w druku, przy czym w zwr. 5 ostatni wiersz brzmi: „nie potonęli”; po zwr. 5 następujący tekst:

„Józef przedany od rodzonych braci,  
w Egipcie żyje i sławy nie traci,



boć cały Egipt ojca z braćmi żywi,  
świat mu się dziwi.



Nie umarł z głodu na puszczy Elijasz,  
anioł go bronił, szczęśliwy Tobijasz,  
Daniel głodnym lwom na pożarcie dany,  
nic nietykany”;

dalej zwr. 6–14 jak w druku, przy czym w zwr. 8 w wierszu 2: „na kształt rąk swoich” zamiast „wedle potrzeby”.

Odesłanie pod pieśnią dotyczy wariantu w zbiorze Sz. Kellera *Zbiór pieśni nabożnych katolickich...*, s. 838.

s. 339–340 nr 553 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 2, sygn. 1124, k. 13, z lokalizacją ogólną: „Oleksianka”.

W rkp. melodia zanotowana o sekundę wielką wyżej, w t. 1 i 5 w górnej wersji na trzecią miarę  $a^1 g^1 a^1$  w następującym rytmie:

w t. 1: , w t. 5: ,

w t. 2 na drugą miarę tylko górna wersja.

Pod melodią tekst obszerniejszy niż w druku, po zwr. 3 jeszcze następne:

„Ty masz po sobie i Ojca i Syna,  
snadnie go Twoja przejedna przyczyna,  
pokazawszy mu piersi i wnętrzności,  
łatwo go skłonisz łaskawości.

Dla twego serca wszystko Bóg uczyni,  
daruje plagi, choć człowiek przewini,  
jak cię cna Matko, nie kochać serdecznie,  
gdy się skryć mogę pod Twój płaszcz bezpiecznie.

Ratujże tedy, Matko ukochana,  
zagniewanego, gdy zobaczysz Pana,  
mieczem przebite pokazuj mu serce,  
gdy Syna na krzyż wbijali morderce.

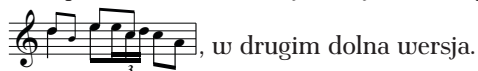
Dla tych boleści któreś wycierpiała,  
kiedyś pod krzyżem syna swego stała,  
Bóg nam daruje, byśmy nie cierpieli,  
co my wytrzymać za złości nasze mieli”;

dalej zwr. 4 jak w druku.

Pod pieśnią odesłanie do pracy Sz. Kellera *Zbiór pieśni nabożnych katolickich...*, s. 556–557, u Kellera, podobnie jak w rkp. Kolberga tekst obszerniejszy niż w druku.

- s. 340 nr 554 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 2, sygn. 1124, k. 13, z lokalizacją ogólną: „Oleksianka”.

W rkp. w t. 1 brak dolnej wersji, t. 5: w pierwszym wykonaniu



w drugim dolna wersja.

Pod melodią tekst obszerniejszy niż w druku, między zwr. 1 i 2 jeszcze jedna, ale ten fragment rkp. wycięty, czytelne pierwsze słowa: „Na każdy”, natomiast po zwr. 2 w rkp. jeszcze:

„Przybądź, o Matko, w ostatnim terminie,  
Ciebie, grzesznicy, wzywamy  
na pomoc naszą w ostatniej godzinie,  
niechaj przy Tobie skonamy.  
Ublągaj Syna, niechaj się zmiłuje,  
a żywot wieczny po śmierci daruje,  
niepokalanie poczęta”.

Pod pieśnią odesłanie do wariantu w pracy Sz. Kellera *Zbiór pieśni nabożnych...*, s. 451–452.

- s. 341 nr 555 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 2, sygn. 1124, k. 11, z lokalizacją ogólną: „Oleksianka”, z notatką: „św. Józef”.

W zapisie melodii w t. 2–4 drobne zmiany:



w t. 6–7 tylko dolna, w t. 8–9 tylko górna wersja.


Pod melodią tekst obszerniejszy, po zwr. 3 jeszcze następne:

„Niech to boski sekret sprawi,  
że Bóg duszę moje zbawi,  
Anno i Barbaro święta,  
niech będzie w niebo przyjeta,  
Jezus, Maryja, Józef.

Z rana w wieczór życzem sobie,  
żyć, umierać, być przy Tobie,  
Jezus słodki, mieszkaj ze mną,  
piastuj duszę mą przyjemną,  
Jezus, Maryja, Józef”.

Pod pieśnią odesłanie do pracy Sz. Kellera *Zbiór pieśni nabożnych...*, tam tekst jak w rkp. Kolberga.

nr 556 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 2, sygn. 1124, k. 11, z lokalizacją ogólną: „Oleksianka”.

W rkp. melodia zapisana w metrum  $\frac{4}{4}$  w podwojonych wartościach rytmicznych, t. 2 w pierwszym wykonaniu: 

t. 3 w drugim wykonaniu: 

Pod pieśnią odesłanie do pracy Sz. Kellera *Zbiór pieśni nabożnych...*, s. 793–794, tam tekst obszerniejszy.

- s. 341–342 nr 557 – Melodia z incipitem: „Była święta Dorota” w rkp. terenowym Kolberga, teka 2, sygn. 1124, k. 18r., nr 4, z lokalizacją ogólną: „Głuchy”, tam widoczne trudności Kolberga w zapisie metrycznym, zapis następujący:



Melodia ta poprzedzona jest w rkp. (k. 18r., nr 3) zapisem wariantowym bez tekstu:



Pod pieśnią odesłanie do wariantu tekstowego w zbiorze K. Koźłowskiego *Lud. Pieśni, podania...*, s. 255–256.

- s. 342–343 nr 558 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 2, sygn. 1124, k. 13v., z lokalizacją ogólną: „Oleksianka”.

W rkp. nad tekstem zapis nutowy, inny niż odesłanie Kolberga, melodia zanotowana dwukrotnie, w pierwszym zapisie widoczne trudności Kolberga w zapisie metrycznym, w drugim czy-stopis:



ponadto w rkp. brak zwr. 19, a w zwr. 26 wiersze w odwrotnej kolejności.

s. 343 nr 559 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 2, sygn. 1124, k. 13v., z lokalizacją ogólną: „Oleksianka”.

W rkp. zapis melodii następujący:



Pod melodią tekst obszerniejszy, po zwr. 4 jeszcze:

„W jednym grobie Pan Jezus leży,  
w drugim grobie świanty Jan klęcy,  
a w trzecim grobie Najświętsza Panna.  
Przed Panem Jezusem świece gorają,  
przed świętym Janem organy grają,  
przed Najświętszą Panną róża rozkwita”.

W rkp. Kolberga tekst jak w zbiorze K. Kozłowskiego *Lud. Pieśni, podania...* na s. 247–248.

nr 560 – Rkp. Kolberga, teka 2, sygn. 1124, k. 11r., z lokalizacją ogólną: „Oleksianka”.

W rkp. w t. 4 tylko górna wersja, w t. 8 w obu wykonaniach druga ósemka *h'*; pod melodią tekst jak w druku, a dalej jeszcze:

„Wielkiemi, Patryarcho, cudy wsławiony na świecie,  
zdradzieckie widziały obłudy w niewinności kwiecie.  
Wnet czyni dobrze, kto rzuca szczerze  
trzy bryły złota, ażeby cnota  
jaśniała przed niebem.

Młodzieńcom odebrane życie, niewinności gdy widzi,  
Mikołaj przywraca sowicie, tyrana zawstydyzi,  
zrąbanych w sztuki dla swej nauki,  
prawdziwój wiary, Bogu ofiary  
wolny przystęp czyni”;

dalej notka Kolberga: „2 strofy”, a następnie:

„Ciebie Bóg obrał za patrona wszelkiemu ludowi,  
wzywa cię i Polska Korona i mocno stanowi,  
morzem i lądem, wielki patronie,  
przybądź na pomoc Polskiej Koronie,  
święty Mikołaju”.

W *Zbiorze pieśni nabożnych...*, na s. 705–706 tekst jak w rkp. Kolberga z dwoma pominiętymi zwrotkami, przy czym ostatnia zwrotka zanotowana przez Kolberga jest patriotyczną parafrazą tekstu ze zbioru Kellera.

- s. 343 nr 561 i w. 1–13d. – Rkp. Kolberga, teka 2, sygn. 1124, k. 23v., z lokalizacją ogólną: „Oleksianka”.

W rkp. widoczne trudności Kolberga w zapisie metroritmicznym, melodia zapisana częściowo w metrum  $\frac{4}{4}$ , następnie poprawione na  $\frac{3}{4}$ , w t. 12 na pierwszą miarę alternatywnie ósemki  $c^2 a^1$ .


Tekst zanotowany prozą (pod pieśnią) w rkp. zapisany skrótowo, np: „Król, wójt, więc nakazał, aby mu dawać dziesięcine, zeby ludzi nie psuł”.

- s. 345 nr 562 – Rkp. Kolberga, teka 2, sygn. 1124, k. 18r., z lokalizacją ogólną: „Głusków, Załubice, Pniewy”, tam melodia z incipitem: „Szła Kasienka wianki wić”.

W rkp. melodia zanotowana w metrum  $\frac{4}{4}$  w podwojonych wartościach rytmicznych, w t. 3 alternatywnie przy ostatniej ósemce

szesnastki  $fis^2 e^2$ , t. 4: , w t. 5 i 7 tylko górna wersja.

- s. 345–346 nr 563 i 564 – Rkp. Kolberga, teka 5, sygn. 1136, k. 79, nr 2, z lokalizacją: „od Sokołowa, Sterdynia”.

W zapisie melodii w t. 2 w pierwszym wykonaniu ostatnia szesnastka  $b^1$ , t. 3 w pierwszym wykonaniu: ; pod całą

melodią podpisane tylko: „Posła sieroteńka po świecie tułając”, a poniżej zwr. 1.

W tym rkp. jeszcze jeden zapis melodii z wariantem tekstu nr 564, zob. nr 212 w suplementcie.

nr 564 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 31, z lokalizacją ogólną: „Jasienica”, tam z zapisem nutowym, zob. DWOK T. 41, nr 1182, tam z pierwszą zwrotką. W rkp. tekst krótszy niż w druku, pod melodią zwr. 1–4, dalej 7–13.

Wariant tekstu por. nr 212 w suplementcie.

s. 346 nr 565 – Rkp. Kolberga: teka 1, sygn. 1122, k. 1, z lokalizacją jak w druku i teka 2, sygn. 1124, k. 13v., z lokalizacją ogólną: „Oleksianka”.

W rkp. z teki 2 zapis melodii następujący:

Szła sie - ro - ta bez wieś, o - pad ci ją zły pies.

Ni miał ji chto o - brać, sie - ro - te - cki o - gnać.

obok zapisana wersja alternatywna dla t. 5–6 z powyższego przy-

kładu:

W obu rkp. w zwr. 1 jeszcze jeden wiersz: „sierotekę ognąć”, po niej tekst następujący:

„Pan Jezus się obrał,  
sierotekę ognął.  
Pocął się jej pytać,  
kogo idzies sukać.

Po świecie sie tułam,  
matuli swej sukam.

A idź-ze ty (dziecie) do boru,  
ułam (sobie) różkę z jaworu.  
Sastaj-ze, pukaj-ze  
po matcy nem grobie,  
to ci się matecka  
do ciebie odezwie.

A chtoż tam puka,  
 a chto tam stuka?  
 Ja, twoja, matecko,  
 twoje dzieciątecko.  
 Weź mnie do siebie,  
 bo mnie źle przez ciebie.

Co zaś będzie jadło,  
 co zaś będzie piło,  
 korzonecki gryzło,  
 Bożą manną zyłło.

A idź-ze ty, dziecko,  
 do młody macierzy,  
 niechaj ci chleba da,  
 kosulkę upierze”;

dalej w obu rkp. tekst jak zwr. 9–17 w druku.

### Przypisy (s. 347–368)

- s. 349–350 w. 23g. (przyp. 1) – Pierwsze odesłanie dotyczy pracy K. Szajnochy *Lechicki początek Polski. Szkic historyczny* wydanej we Lwowie w 1858, tam na s. 258 cytowane przez Kolberga zdanie i odwołanie do pracy O. Dalina *Geschichte des Reiches Schweden*, wydanej w 1756 w Greifswaldzie. W dalszej części cytat z *Grosses vollständiges Universal-Lexicon aller Wissenschaften* J.H. Zedlersa, tam hasło *Masovien* w tomie XIX wydanym w 1739 roku; na końcu cytatu odesłania do publikacji: Sz. Starowolskiego *Polonia, nunc denuo recognita et aucta*, Gdańsk 1652, pierwodruk: Kolonia 1632; M. Kromera *Kronika polska biskupa warmińskiego, ksiąg XXX*, Kraków 1611; najprawdopodobniej chodzi o pracę F. Clüvera (Cluveris) *Introductionis in Universam Geographiam tam Veteram quam Novam libri VI* wydaną pośmiertnie w 1624 roku, ostatnie wydanie: Amsterdam 1729; kolejne odesłania dotyczą prac: J. Długosza *Annales seu cronical inclidi Regni Poloniae* wydanej jako *Historia Polonica*, Dobromil 1614–1615 (libri I–VI), Lipsk 1711 (całość), zob. *Roczniki, czyli kroniki sławnego Królestwa Polskiego*, Warszawa 1961–2006; Ch. Hartknocha *Respublica Polonica duobus libris illustrata*, Frankfurt-Lipsk 1678; B. Connora *The history of Po-*

*land in several letters to persons of quality, giving an account of the antient and present state of kingdom, historical, geographical, physical, political and ecclesiastical* T. I i II wydanej w Londynie w 1698 roku.

W przypisie dolnym odesłanie do hasła autorstwa E.S. Świeżawskiego *Mazowsze w Słowniku geograficznym Królestwa Polskiego i innych krajów słowiańskich*, pod red. F. Sulimierskiego, B. Chlebowskiego, W. Walewskiego, T. VI, Warszawa 1885, s. 188–205; do wydania 12. tomowego *Encyklopedii powszechnej* S. Orgelbranda (tzw. Mały Orgelbrand), tam anonimowe hasło *Mazury*, T. 7, Warszawa 1874, s. 394, zob. też J. B[artoszewicz] *Mazowieckie Księstwa, Encyklopedia powszechna* S. Orgelbranda, T. 18, Warszawa 1864, s. 220; hipoteza A. Naruszewicza w *Historji narodu polskiego*, zob. wyd. K.J. Turowskiego, T. 1, Kraków 1859, s. 281; ostatni odsyłacz dotyczy pracy A. Bielowskiego *Wstęp krytyczny do dziejów Polski*, Lwów 1850, s. 439.

- s. 351 w. 16g. – s. 352 w. 16g. (przyp. 3) – Kolberg przytoczył fragment artykułu S. Ulanowskiej *Z ziemi czerskiej...* z wymienionego numeru „Czasu”.
- s. 352 w. 17–31g. (przyp. 4) – Kolberg przytoczył fragment pracy Ł. Gołębiowskiego *Lud polski...*, s. 176–177; u Gołębiowskiego dłuższy fragment o czarnoksiężniku Twardowskim, brak też „Bartoszków” i „r. 1707”. Na końcu akapitu odesłania do cz. I *Krakowskiego* (DWOK T. 5) i cz. VI *Poznańskiego* (DWOK T. 14).
- s. 352 w. 8d. – s. 356 w. 1d. (przyp. 5) – Na s. 352 odesłanie do pracy Ł. Gołębiowskiego *Lud polski...*, tam na s. 131–133 rozdział „Szlachta drobna czyli zagonowa”. Na kolejnych stronach cytaty z artykułu J. Grajnera *Wycieczka na Podlasie...* ze s. 54–60; Kolberg wprowadził drobne zmiany redakcyjne i dopowiedzenia w nawiasach.
- s. 357 w. 1g. – s. 358 w. 15d. (przyp. 6) – Kolberg wykorzystał fragmenty artykułu J. Grajnera *Wycieczka na Podlasie...*; cytaty pochodzą ze s. 71, 79–80, 71–72; Kolberg wprowadził drobne zmiany redakcyjne.
- s. 358 w. 14d. – s. 360 w. 11g. (przyp. 7) – Wzmianki o Żydach w artykule J. Grajnera *Wycieczka na Podlasie...*, do którego odsyła Kolberg, na s. 68–76.
- s. 360 w. 12g. – s. 361 w. 1d. (przyp. 8) – Kolberg przywołał fragment artykułu S. Ulanowskiej *Z ziemi czerskiej...* z wymienionego numeru „Czasu”; całość artykułu w numerach 170–175.
- s. 362 (przyp. 9) – Odesłanie dotyczy publikacji J. Dzierzkowskiego *Król dziadów*, zob. tegoż *Powieści*, T. 3, Lwów 1875, s. 5–167, pierwodruk: 1856.



- s. 363 w. 1g. – s. 364 w. 14d. (przyp. 10) – Kolberg wykorzystał fragmenty tekstu Wacława D. *Wspomnienia z podróży po kraju odbytej przez uczniów Instytutu Agronomicznego w Marymoncie pod przewodnictwem Wojciecha Jastrzębowskiego w czasie wakacji tj. w miesiącu lipcu i sierpniu* opublikowanego w „Bibliotece Warszawskiej” 1849, T. 1, s. 221–257 i s. 441–476, do którego odesłała w przyp. 1 dolnym na s. 363.
- s. 364 w. 13d. – s. 368 w. 19g. (przyp. 11) – Cytat i streszczenie dotyczy przywołanego w przypisie na s. 364 tekstu L. Jastrzębowskiego *Wspomnienia z podróży przez uczniów Instytutu Gospodarstwa Wiejskiego i Leśnictwa w Marymoncie pod przewodnictwem Wojciecha Jastrzębowskiego, po kraju odbytej w miesiącach lipcu i sierpniu 1853*, Warszawa 1854. Na s. 366 niepełne odesłanie do Gołębiowskiego, cytatu nie umiejscowiono; w przypisie mowa o artykule F.M. Sobieszczańskiego *Zamek w Liwie* z „Tygodnika Ilustrowanego” 1866, T. XIV, nr 379 oraz o cytowanym wcześniej przez Kolberga artykule J. Grajnera *Wycieczka na Podlasie*. Na s. 367 odesłania do prac: Ł. Gołębiowskiego *Opisanie historyczno-statystyczne miasta Warszawy...*, s. 176–178; T. Narbutta *Zwierciadło czarnoksiężskie Twardowskiego*, „Kolumb. Pamiętnik opisom podróży lądowych i morskich, nowszych odkryć jeograficznych, wiadomościom statystycznym oraz z temi w styczności zostającym, poświęcony” R. 1: 1828, T. II, nr 9, s. 43–46; L. Siemieńskiego *Podania i legendy polskie, ruskie i litewskie*, Poznań 1845, s. 156–157; M. Balińskiego i T. Lipińskiego *Starożytna Polska pod względem historycznym, jeograficznym i statystycznym opisana*, T. II, Warszawa 1845, s. 1277. W przyp. 1 na s. 368 odesłanie do kolejnego artykułu F.M. Sobieszczańskiego *Pałac w Patrykozach* zamieszczonego w „Tygodniku Ilustrowanym” 1866, T. XIV, nr 377.
- s. 368 w. 26–1d. (przyp. 12) – Odesłanie Kolberga dotyczy pracy K.W. Wójcickiego *Stare gawędy i obrazy*, T. 1, Warszawa 1840, na s. 137–171 opis kuligu w Lusławicach.



## PRZYPISY ŹRÓDŁOWE DO TOMU 27 (*Mazowsze cz. IV*)

- s. V W Kolbergowskim archiwum, teka 5, sygn. 1137/II, k. 1 zachowała się strona tytułowa egzemplarza erratowego tego tomu z poprawkami Kolberga.

### Wstęp (s. VII–XI)

- s. VII w. 1–3d. (przyp. 1) – Odesłanie Kolberga dotyczy artykułu A.B. Radoszkowskiego *Kupalnocka, czyli wigilia św. Jana u włościan nad Narwią* opublikowanego w „Muzeum Domy” w roku 1836, z. 25, s. 194–196; obszernie fragmenty tego artykułu Kolberg wykorzystał na s. 134–137 w T. 27.

- s. VIII w. 17g. – Wymienieni przez Kolberga W.H. Gawarecki i K.W. Wójcicki byli autorami wielu prac dotyczących Kurpiów, zob. bibliografia. A. Połujański był autorem *Wędrówek po guberni augustowskiej w celu naukowym odbytych* wydanych w Warszawie w 1859 roku, wielokrotnie cytowanych przez Kolberga w V części *Mazowsza*, zob. T. 28.

w. 24–26g. i przyp. 1 (cd. na s. IX) – Kolberg wymienia artykuł A. Zakrzewskiego *Z Puszczy Zielonej. Materiały do etnografii polskiej*, „Wisła” 1887, T. 1, s. 73–78 i s. 149–156, przytoczony cytat pochodzi ze s. 75. Zakrzewski z kolei wymienia mapkę Z. Glogera z 1869 roku, chodzi o *Kartę etnograficzną województwa podlaskiego, części mazowieckiego, trockiego, nowogrodzkiego, brzesko-litewskiego i części Prus pod względem dialektów miejscowych* zamieszczoną w *Obchodach weselnych* wydanych w Krakowie w 1869 roku pod pseudonimem Pruski, tam nuty i mapka po s. 336. Nie jest jednoznaczne odesłanie do publikacji W. Pola, wiadomo, że część jego materiałów, w tym kartograficznych zaginęła, opis Kurpiów wraz z terenem ich zasiedlenia W. Pol zamieścił w *Obrazach z życia i natury*, seria II, T. II, Kraków 1871, tam rozdział „Puszczaki Mazowsza” na s. 237–273. Na końcu przypisu na s. IX Kolberg odsyła do artykułu ks. B. Ostrzykowski *Opis kościoła parafialnego we wsi Brańszczyku diecezji płockiej*, „Pamiętnik Religijno-Moralny” 1856, T. 31, s. 635–645.

- s. IX w. 1–7d. (przyp. 2) – Odesłanie Kolberga dotyczy publikacji S. Chełchowskiego *Materiały do etnografii ludu z okolic Przasnysza*, „Wisła” 1888, T. 2, s. 122–151. Odesłanie do s. 365 w tym samym tomie dotyczy uzupełnienia do artykułu S. Chełchowskiego, w którym autor zamieścił nadesłane mu informacje (na s. 365–368), w tym zacytowane opracowanie S. Ciszewskiego *Bitka. Lepianka. Ziemiańska. Murowana* opublikowane na s. 366–368.
- s. XI w. 4–8d. – Odesłanie Kolberga dotyczy wymienianej już pracy A. Zakrzewskiego *Z Puszczy Zielonej...* opublikowanej w „Wisła” w 1887 roku, tam informacje o gwarze i słowniczek w drugiej części artykułu na s. 149–156. Natomiast drugie odesłanie Kolberga dotyczy anonimowej publikacji *Słowniczek spod Zakroczymia (wieś Pieścidla)* zamieszczonej w tym samym tomie „Wisły” na s. 317–320.

### Kraj (s. 1–30)

- s. 3 Opis „Kraju” według rkp. R. Korbaśińskiego, por. DWOK T. 80/I, s. 3 nlb.
- s. 4 w. 7–11g. i przyp. 1 – Kolberg odwołuje się do własnej publikacji *Właściwości, pieśni i tańce ludu Ziemi Dobrzyńskiej*, „Zbiór Wiadomości do Antropologii Krajowej” 1882, T. 6 (dział III), s. 86–158, natomiast w przypisie odsyła do artykułu E. Dziewulskiego *Jeziora rypińskie. Notatki z wycieczki odbytej w maju 1880r.*, „Pamiętnik Fizjograficzny”, Warszawa 1881, T. 1, s. 101–109.
- w. 12–18g. (Dobrzyń) i przyp. 2– Kolberg wymienia publikację W.H. Gawareckiego *Opis topograficzno-historyczny ziemi dobrzyńskiej*, Płock 1825, na którą powołuje się jeszcze wielokrotnie w dalszej części opisu „Kraju”. W przypisie wymienione zostały publikacje J.N. Romanowskiego *Zakon Dobrzyńców aż do wdania się w układy z Krzyżakami*, „Biblioteka Warszawska” 1856, T. 1, s. 1–31 i *Poszukiwania nad zakonem Dobrzyńców i nad stosunkiem pierwotnym Krzyżaków do Konrada Mazowieckiego*, „Biblioteka Warszawska” 1857, T. 3, s. 1–44 i 315–343.
- w. 19g. – s. 5 w. 9g. i przyp. 1 na s. 5 (Rokicie) – Opis miejscowości w pracy W.H. Gawareckiego *Opis topograficzno-historyczny ziemi dobrzyńskiej...* na s. 98–100, natomiast cytat pochodzi ze s. 98–99. Informacja zamieszczona przez Kolberga w przypisie

także u Gawareckiego, za nim odesłanie do J. Długosza dotyczy *Annales seu Cronicae incliti Regni Poloniae*, zob. tegoż *Dziejów polskich ksiąg dwanaście*, T. 1 w: *Dzieła wszystkie* T. 2, Kraków 1867, s. 35.

- s. 5 w. 12–15g. (Mokowo) – Zob. W.H. Gawarecki *Opis topograficzno-historyczny ziemi dobrzyńskiej...*, s. 93.
- w. 14d. – s. 6 w. 4g. i przyp. 1 na s. 6 (Skepe) – Informacje o miejscowości także u Gawareckiego *Opis topograficzno-historyczny...*, za tą pracą także Kolberg wymienia publikację *Wiadomość pewna o obrazie Najświę[tszej] Maryji Panny w Ziemi Dobrzyńskiej, w kościele XX. Bernardynów od kilku wieków łaskami wstawionej*, wyd. 3, Warszawa 1813, cytat z broszury ze s. 12 u Gawareckiego na s. 67–68.
- s. 6 w. 9–14g. (Lipno) – Opis miejscowości w pracy W.H. Gawareckiego *Opis topograficzno-historyczny ziemi dobrzyńskiej...* na s. 52–56, natomiast cytat dotyczący góry Św. Antoniego na s. 54–55.
- s. 7 w. 2–3g. – Kolberg powołał się na publikację W.H. Gawareckiego *Przywileje, nadania i swobody przez królów polskich, książąt mazowieckich i biskupów płockich udzielone miastom województwa płockiego*, Warszawa 1828, s. 37.
- w. 1–12 d. (przyp. 1) – Kolberg cytuje fragment pracy ks. M. Smoleńskiego *Cztery kościoły w ziemi dobrzyńskiej*, wydanej we Lwowie w 1869 roku, tam ten fragment na s. 133–134. Nazwisko „T. Święcki” w w. 9d. uzupełnione przez Kolberga; mowa najprawdopodobniej o pracy tegoż *Opis starożytnej Polski*, Warszawa 1816, T. 1, tam na s. 254 opis Dobrzyń nad Wisłą, a na s. 302 jedynie wzmianka: „Dobrzyń inny od tego, co nad Wisłą osadzają, ojczyzna kanclerza Krzyckiego naukami sławnego”. Pogląd J.N. Romanowskiego w wymienianej już pracy *Zakon Dobrzyńców...*, „Biblioteka Warszawska” 1856, T. 1, s. 25; J. Moraczewski w *Dziejach Rzeczypospolitej Polskiej do piętnastego wieku ułożonych*, wydanych w Poznaniu w 1843 roku na s. 113 pisze o osadzeniu braci w Dobrzyńiu i nadaniu im włości Cedelice; pogląd ks. M. Bulińskiego w *Historii kościoła polskiego (epoka piastowska)* wydanej w Krakowie, T. 1, 1873, s. 326, jest to druk późniejszy niż praca Smoleńskiego. W w. 4d. wymieniona praca A. Święckiego *Topographia sive Masoviae descriptio*, Warszawa 1634, zob. *Topograficzny opis Mazowsza. Z języka łacińskiego przełożył, objaśnił i życiorys autora dodał W. Smoleński*, „Kwartalnik Kłósów” R. 1: 1877, T. 2, s. 115 i przypis 33.
- s. 8 w. 5–16g. (Obory) – Opis miejscowości w pracy W.H. Gawareckiego *Opis topograficzno-historyczny ziemi dobrzyńskiej na*

- s. 129, natomiast przytoczony przez Kolberga cytat pochodzi ze s. 134. W wymienionej pracy M. Smoleńskiego *Cztery kościoły...* na s. 8–107 autor zawarł obszerne informacje o klasztorze w Oborach.
- w. 17–27g. (**Żałe**) – Cytat pochodzi z pracy W.H. Gawareckiego *Opis topograficzno-historyczny ziemi dobrzyńskiej* ze s. 138–139.
- s. 9 w. 9–16g. (**Płock**) – Informacje zamieszczone w pierwszym akapicie Kolberg podał za A. Naruszewicza *Historią narodu polskiego od początku chrześcijaństwa*, w wydaniu z 1780 roku, Warszawa T. 2, s. 329–330 (pod rokiem 1041), natomiast w wydaniu z 1803 roku (edycja T. Mostowskiego), Warszawa T. 2, s. 424 – na to wydanie Kolberg powołuje się też w dalszej części tomu 27. Naruszewicz z kolei przytacza Galla jako autora słów „*urbs civitas*”. W kronice Galla brak tych informacji w brzmieniu podanym przez Naruszewicza, por. *Martini Galli Chronicon*, wydanie J.W. Bandtkiego, Warszawa 1824; *Galla kroniki w: Pomniki dziejowe Polski*, wydał A. Bielowski, T. 1, Lwów 1864, s. 379–484. Zob. też Anonim tzw. *Gall Kronika polska*, przełożył R. Grodecki, wstępem i przypisami opatrzył M. Plezia, Wrocław-Kraków 1965, BN I nr 59.
- w. 1–17d. (**przyp. 1**) – Fragment rękopisu przytoczony został, zgodnie z odesłaniem, z pracy W.H. Gawareckiego *Pisma historyczne*, Warszawa 1824, s. 5 (w przypisie). Na końcu przypisu Kolberg odsyła do własnego artykułu *Rzecz o mowie ludu wielkopolskiego* zamieszczonego w „Zbiorze Wiadomości do Antropologii Krajowej” w 1877, T. 1, s. 35 (dział etnol.).
- s. 10 **przyp. 1** – Treść przypisu zaczerpnięta z pracy W.H. Gawareckiego *Pisma historyczne...*, s. 5–6.
- przyp. 2** – Informacja podana za A. Naruszewiczem, w *Historii narodu polskiego...* z 1780, T. 2, s. 353; w wydaniu z 1803, T. 2, s. 223–224.
- s. 11 **przyp. 2** – Informacja zamieszczona w przypisie pochodzi z pracy W.H. Gawareckiego *Pisma historyczne...*, s. 44.
- przyp. 3** – Opis uroczystości, zgodnie z odesłaniem, w pracy W.H. Gawareckiego *Groby królów polskich w Płocku. Wiadomość historyczna*, Warszawa 1827 na s. 14–25.
- s. 12 w. 22 – 35d. – Na końcu opisu Płocka Kolberg wymienia następujące publikacje: T. Święckiego *Opis starożytnej Polski*, Warszawa 1816; W.H. Gawareckiego *Wiadomość o mieście Płocku, znaczeniejsze historyczne zdarzenia tegoż miasta obejmująca*, Warszawa 1821; tegoż *Pisma historyczne*, Warszawa 1824 (w druku błędnie: „Pamiętki” zamiast „Pisma”); S. Platerra *Jeografia wschod-*

njej części Europy przez wielorakie narody słowiańskie zamieszkanymi, Wrocław 1825; W.H. Gawareckiego *Pamiętnik historyczny płocki*, T. 1 i T. 2, Warszawa 1828 i 1830; w tegoż pracy *Pamiętniki historyczne Łowicza* („i Płocka” dodane przez Kolberga) wydanej w Warszawie w 1844 roku na s. 191–209 znajduje się rozdział „Wspomnienia rynku miasta Płocka”, do niego odsyła autor; artykuł A. Wieniarskiego, podpisany pseudonimem Grzegorz Kostrzewa, *Płock i Płoczanie. Kilka szkiców z krótkiego tam pobytu*, „Gazeta Codzienna” 1854, nr 239–240 i nr 249–250; ks. W. Krzyżanowskiego *Katedra płocka i jej biskupi*, Płock 1877, w nawiasie odesłanie do *Recenzji książki Krzyżanowskiego pt. „Katedra płocka i jej biskupi”* autorstwa E. Świeżawskiego zamieszczonej w „Bibliotece Warszawskiej” w 1877 roku, T. 3, s. 454–462; W.H. Gawareckiego *Opisanie kościoła z klasztorem Księży Reformatorów w mieście Płocku*, „Pamiętnik Religijno-Moralny” 1850, T. 18, s. 285–315; tegoż *Wiadomość o starożytnej kolegiacie ś. Michała w Płocku*, „Pamiętnik Religijno-Moralny” 1840, T. 1, s. 404.

w. 3d. – s. 13 w. 7g. i przyp. 1 (Proboszczowice) – W przyp. 1 (s. 12–13) informacja zaczerpnięta z *Pamiętnika historycznego płockiego* W.H. Gawareckiego, T. 1, s. 98 (nie 88). Na końcu opisu miejscowości odesłanie do pracy J. Lelewela *Stare pieniądze w roku 1824 w czerwcu blisko Płocka w Trzebuniu*, Warszawa 1826 oraz do wymienionego już *Pamiętnika historycznego płockiego* W.H. Gawareckiego, T. 2, s. 29–36.

s. 13 w. 8–9g. (Gozdowo) – Odesłanie Kolberga dotyczy artykułu W.H. Gawareckiego *Wieś Gozdowo w powiecie płockim guberni płockiej położona, opisana topograficzno-historycznie* zamieszczonego w „Bibliotece Warszawskiej” 1852, T. 4, s. 367–374.

w. 10–14g. i przyp. 1 (Drobin) – Odesłania Kolberga dotyczą: artykułu W.H. Gawareckiego *Opis kościoła parafialnego w mieście Drobinie, powiatu płockiego, guberni płockiej*, „Pamiętnik Religijno-Moralny” 1850, T. 19, s. 324–337; hasła F.M. Sobieszczańskiego *Drobin* zamieszczonego w *Encyklopedii powszechnej* S. Orgelbranda, Warszawa T. 7, 1861, s. 407–408. Treść przypisu w rkp. terenowym Kolberga, teka 36, sygn. 1320, k. 108.

w. 8–11d. (Ośnica) – Na końcu opisu Kolberg odsyła do artykułu J. Przyborowskiego *Kilka wycieczek archeologicznych po prawym brzegu Wisły*, „Wiadomości Archeologiczne” 1873 (nie: 1878), T. 1, s. 37–96.

s. 14 w. 1–3g. (Miszewo) – Odesłanie dotyczy artykułu F.M. Sobieszczańskiego *Kopce zwane grodziskami w Królestwie Polskim*

zamieszczonego w „Tygodniku Ilustrowanym” 1866, T. XIV, nr 363, w dziale „Rozmaitości”.

**w. 2d. – s. 15 w. 2g. (Drwały)** – Odsyłacz Kolberga dotyczy wymienianej już publikacji W.H. Gawareckiego *Pisma historyczne...*, s. 131 i artykułu tegoż *Wiadomość historyczna o okopach staro-daunych nad Wisłą między Wyszogrodem a wsią rządową Drwały, w powiecie i guberni płockiej istniejących*, „Biblioteka Warszawska” 1852, T. 3, s. 163–166.

- s. 15 **w. 3–9g. i przyp. 1 (Orszymowo)** – Kolberg odsyła do trzech publikacji W.H. Gawareckiego: *Opis topograficzno-historyczny ziemi wyszogrodzkiej, na teraz w obwodzie i województwie płockim położonej*, Warszawa 1823, s. 64–66, z tej pracy (s. 64–65) pochodzi zamieszczony w przyp. 1 cytat; *Słowiańszczyzna. Orszymowo. Wspomnienie historyczne*, „Magazyn Powszechny” R. 7: 1840, z. VII, s. 153–158; *Pamiętnik historyczny płocki*, tam w T. 2 na s. 65 jedynie wzmianka o kopcu, natomiast w T. 1 na s. 99 wzmianka o okopach zwanych *kontynami*, ale brak opisu dotyczącego wsi Orszymowo.

W dwóch pierwszych pracach Gawareckiego odesłania do J. Długosza, zob. *Dziejów polskich ksiąg dwanaście* T. 2 w: *Dzieła wszystkie* T. 3, Kraków 1868, s. 353; w *Opisie topograficzno-historycznym...* Gawarecki powołuje się na T. Święckiego *Opis starożytnej Polski* wydanie z 1816, T. 1, s. 302, natomiast w „Magazynie Powszechnym” wymienia wydanie tegoż z roku 1828, T. 1, s. 299; w obu pracach także odesłanie do A. Naruszewicza *Historii narodu polskiego...*, w wydaniu z roku 1803, T. 5, s. 66.

**w. 1–26d. (przyp. 2)** – Cytat pochodzi z anonimowej notatki rozpoczynającej się od słów „Na łąkach wsi Wilkanowa” zamieszczonej w „Kurierze Codziennym” 1871, nr 129.

- s. 16 **w. 5–21g. (Wyszogród)** – Na końcu opisu Kolberg wymienia następujące prace: W.H. Gawareckiego *Opis topograficzno-historyczny ziemi wyszogrodzkiej...*; tegoż *Wiadomość o kościele farnym czyli parafialnym pod tytułem ś. Trójcy w mieście Wyszogrodzie oddanym niegdy w zarząd kanonikom regularnym grobu Chrystusa Jeruzalemskiego*, „Pamiętnik Religijno-Moralny” 1845, T. 9, s. 1–17; ks. J. Piaseckiego *Kościół i klasztor księży Franciszkanów w Wyszogrodzie*, „Pamiętnik Religijno-Moralny” 1846, T. 11, s. 428–448.

**w. 22–32g. (Rybak)** – W opisie miejscowości Kolberg zamieścił cytat z pracy W.H. Gawareckiego *Opis topograficzno-historyczny ziemi wyszogrodzkiej...*, s. 149–150.

**w. 7d. – s. 17 w. 5g. i przyp. 1 (Czerwińsk)** – Przy opisie Czer-



wińska Kolberg odsyła do prac W.H. Gawareckiego: *Opis topograficzno-historyczny ziemi wyszogrodzkiej...*, zamieszczony w przypisie na s. 17 cytat pochodzi z tejże pracy ze s. 36–38; *Wiadomość o starożytnym klasztorze kanoników regularnych koretańskich w mieście Czerwińsku niegdyś istniejących*, „Pamiętnik Religijno-Moralny” 1846, T. 10, s. 197–223; *Słowiańszczyzna. Opis miasta Czerwińska i wiadomość o starożytnym klasztorze kanoników regularnych i laterneńskich w temże niegdyś istniejących*, „Magazyn Powszechny” R. 7: 1840, z. II, s. 33–44. Na końcu przyp. 1 dołączone przez Kolberga odesłanie do cz. II *Kieleckiego* (DWOK T. 19), nr 656 oraz do wymienianej już w poprzednich częściach Mazowska pracy K. Kozłowskiego *Lud. Pieśni, podania, baśnie, zwyczaje i przesady ludu z Mazowska Czerskiego wraz z tańcami i melodyami*, Warszawa 1867–1868 (wydawane w zeszytach), toż 1869 (całość), tam na s. 246 pieśń z wątkiem niegasnących świec.

s. 17 w. 11–14g. (**Grodziec**) – Kolberg odsyła do artykułu ks. J. Osieckiego *Wiadomość historyczna o kościołach parafialnych w dekanacie zakroczymskim diecezji płockiej istniejących*, „Pamiętnik Religijno-Moralny” 1885, T. 29, s. 121–148.

s. 18 w. 3–5g. (**Sarbiewo**) – Kolberg odsyła do artykułu W.H. Gawareckiego *Opis kościoła parafialnego we wsi Sarbiewie, w powiecie płockim, guberni płockiej położonego i wspomnienie ks. Macieja Kazimierza Sarbiewskiego*, „Pamiętnik Religijno-Moralny” 1851, T. 21, s. 293–324.

w. 10–13 g. – Odesłanie dotyczy wymienianego wcześniej artykułu J. Przyborowskiego *Kilka wycieczek archeologicznych...*, s. 37–96.

w. 14–23g. (**Zakroczym**) – Zamieszczone na końcu akapitu odsyłacze dotyczą prac: W.H. Gawareckiego *Pamiętnik historyczny płocki...* T. 1, s. 12–20; anonimowej notki *Kaplica rodziny Łojków (na cmentarzu w Zakroczymiu)* zamieszczonej w „Tygodniku Ilustrowanym” 1866, T. XIV, nr 370; artykułu ks. J. Osieckiego *Wiadomość historyczna o kościołach parafialnych w dekanacie zakroczymskim diecezji płockiej istniejących*, „Pamiętnik Religijno-Moralny” 1855, T. 29, s. 121–148.

w. 6d. – s. 19 w. 3g. (**Mława**) – Na s. 18 odesłanie do anonimowego artykułu *Kościół farny w Mławie* zamieszczonego w „Tygodniku Ilustrowanym” 1865, T. XII, nr 303, tam rycina o takim samym tytule; na końcu opisu Mławy Kolberg wymienia artykuł W.H. Gawareckiego *Wiadomość o kościele parafialnym w mieście Mławie wraz z Domem Zgromadzenia ks. Misjonarzy*, „Pamiętnik

Religijno-Moralny” 1844, T. 6, s. 289–295 oraz anonimowy artykuł *Notatki historyczne o starostwach a mianowicie mławskich* zamieszczony w „Bibliotece Warszawskiej” 1856, T. 3, s. 185–190.

- s. 19 w. 7–10g. i przyp. 1 (Chmielewo) – W przypisie odesłanie do cz. II *Pokucia* (DWORK T. 30), s. 292 oraz do publikacji K.W. Wójcickiego *Zarysy domowe...*, T. 3, s. 112, tam w rozdziale „Sawa”.
- w. 15–22g. i przyp. 2 (Żuromin) – Odesłanie Kolberga dotyczy artykułu W.H. Gawareckiego *Wiadomość o kościele z klasztorem Reformatów w mieście Żurominie*, „Pamiętnik Religijno-Moralny” 1847, T. 12, s. 193–209 i s. 297–308. Zamieszczony w przypisie tekst nie jest cytatem z artykułu, informacja o takim obrazie i przechowywaniu go przez miejscowego gospodarza na s. 197.
- w. 13–15d. (Zieluń) – Odsyłacz Kolberga dotyczy pracy W.H. Gawareckiego *Przywileje, nadania i swobody przez królów polskich, książąt mazowieckich i biskupów płockich udzielone miastom woj. płockiego*, Warszawa 1828, s. 278–280.
- s. 20 w. 3–7g. (Biezuń) – Odsyłacze Kolberga dotyczą: A. Świąteczkiego *Topographia sive Masoviae descriptio*, Warszawa 1634, zob. *Topograficzny opis Mazowsza...* „Kwartalnik Kłósów” R. 1: 1877, T. 2, s. 115 (całość pracy na s. 82–123); wymienionej wcześniej pracy W.H. Gawareckiego *Przywileje, nadania i swobody...*, s. 27–36.
- w. 8–20g. i przyp. 1 (Szreńsk) – Przy opisie miejscowości Kolberg odsyła do artykułu W.H. Gawareckiego *Opis kościoła parafialnego w mieście Szreńsku w powiecie mławskim*, „Pamiętnik Religijno-Moralny” 1849, T. 17, s. 285–304. W przypisie wzmianka o kamieniu, na którym siadywał św. Wojciech zaczerpnięta z artykułu M. Synoradzkiego *Z Bieżunia XXXV. Przyczynek do monografii* zamieszczonego w piśmie „Korespondent Płocki” 1884, nr 72. Zamieszczony w przypisie cytat pochodzi z anonimowej *Korespondencji* zamieszczonej w „Gazecie Codziennej” 1859, nr 296.
- w. 13d. – s. 21 w. 5g. (Sierpc) – Przy wzmiance o obrazie Kolberg odsyła do dzieł: A. Cellariusza *Regni Poloniae Magnique Ducatus Lithuaniae*, Amsterdam 1659, s. 192; Sz. Starowolskiego *Polonia sive status regni Poloniae descriptio*, Kolonia 1632, na podstawie tego wydania zob. *Polska albo opisanie położenia Królestwa Polskiego*, z języka łacińskiego przełożył, wstępem i komentarzami opatrzył A. Piskadło, Kraków 1976 (zob. PDF Copyright by Tower Press, Gdańsk 2000, [www.biblioteka.kijowski.pl](http://www.biblioteka.kijowski.pl), tam s. 95–96, dostęp 16. 09. 2016); A. Świąteczkiego *Topographia sive Masoviae...*, zob. *Topograficzny opis Mazowsza...* „Kwartalnik Kłósów” R. 1: 1877, T. 2, s. 115–116. Przywilej miasta z r. 1576, zob. W.H. Gawarecki *Przywileje, nadania i swobody...*, s. 228–238. Na końcu

opisu odesłanie do hasła F.M. Sobieszczańskiego *Sierpc* zamieszczonego w *Encyklopedii powszechnej* S. Orgelbranda, T. 23, Warszawa 1866, s. 441–443.

- s. 21 w. 10–21d. (**Prasnysz**) – Odsyłacz na końcu akapitu dotyczy wymienianego już *Pamiętnika historycznego płockiego* W.H. Gawareckiego T. 1, s. 42–50.
- w. 1–3 d. (**Sońsko**) – Kolberg odsyła do wymienianego już artykułu F.M. Sobieszczańskiego *Kopce zwane grodziskami...* zamieszczonego w „Tygodniku Ilustrowanym” 1866, T. XIV, nr 363 w dziale „Rozmaitości”.
- s. 22 w. 4–16g. i przyp. 1 (**Ciechanów**) – Odsyłacze Kolberga dotyczą: ilustracji i jej opisu *Zwaliska zamku w Ciechanowie nad Ładynią* zamieszczonych w „Przyjacielu Ludu” R. 14: 1847, nr 21; pracy W.H. Gawareckiego *Pamiętnik historyczny płocki...*, T. 2, s. 1–17. W przypisie Kolberg cytuje fragment hasła E. Świeżawskiego *Mazowsze* zamieszczonego w *Słowniku geograficznym Królestwa Polskiego...*, T. 6, Warszawa 1885, s. 201 (całość hasła na s. 188–205); za tym hasłem przywołana praca [T. Lubowskiego] *Trzy rozdziały z historii skarbowości w Polsce (1507–1532) przez L...*, Kraków 1868, tam s. 83–84; ostatni odsyłacz dotyczy zbioru A.J. Glińskiego *Bajarz polski. Baśnie, powieści i gawędy ludowe*, Wilno 1862, T. 1–2, tam „kurza nóżka” wymieniana wielokrotnie.
- w. 7–16d. (**Krasne**) – Odsyłacze Kolberga dotyczą: artykułu F.M. Sobieszczańskiego *Nagrobek Andrzeja Krasińskiego w Krasnem*, „Tygodnik Ilustrowany” 1861 (nie 1866, tam brak artykułu o takiej tematyce), T. III, nr 72, z ryciną J. Lewickiego, ponadto wzmianka o kościele z nagrobkiem Krasińskich w artykule W. Czajewskiego *Kurpie. Kartka etnograficzna*, „Tygodnik Ilustrowany” 1881, T. XII, nr 296 (całość artykułu nr 295–298); hasła *Krasne* autorstwa F.M. Sobieszczańskiego w *Encyklopedii powszechnej* S. Orgelbranda, T. 16 (1864), s. 4–7; pracy W.H. Gawareckiego *Pamiętnik historyczny płocki...*, T. 2, s. 100–139.
- s. 23 w. 1–4g. i przyp. 1 (**Krasnosielc**) – Odesłanie dotyczy artykułu W. Dębskiego *Źródła rzeki Orzyca* zamieszczonego w „Tygodniku Ilustrowanym” 1866, T. XIII, nr 347 w dziale „Rozmaitości”; w przypisie Kolberg cytuje fragment *Sprostowania* tegoż autora, które zostało opublikowane w numerze 355.
- w. 13g. – s. 24 w. 17g. (**Pułtusk**) – W opisie miasta Kolberg odsyła do następujących prac: W.H. Gawareckiego *Pamiętnik historyczny płocki...*, T. 1, s. 105–130; artykułu F.M. Sobieszczańskiego *Ratusz w Pułtusku*, „Tygodnik Ilustrowany” 1865, T. XI, nr 297,

z ryciną Polkowskiego; hasła F.M. Sobieszczańskiego *Pułtusk* zamieszczonego w *Encyklopedii powszechnej* S. Orgelbranda, T. 21 (1865), s. 781–784.

- s. 24 w. 11–15d. (Nowemiasto) – Odesłanie dotyczy pracy W.H. Gawareckiego *Pamiętnik historyczny płocki...*, T. 1, s. 6–22.
- s. 25 w. 1–2g. i przyp. 1 (Dzierżenin) – W przypisie cytat z anonimowej wzmianki w „Kurierze Codziennym” 1871, nr 139, s. 4.
- w. 3–14g. i przyp. 2 (Wyszaków i Turzyn) – W opisie Wyszkowa odesłanie do hasła F.M. Sobieszczańskiego *Wyszaków* w *Encyklopedii powszechnej* S. Orgelbranda, T. 28 (1868), s. 96–98. Fragment dotyczący Wyszkowa oraz informację o wsi Turzyn (w. 8–14g.) przytoczył Kolberg z rkp. R. Korbasińskiego, teka 1, sygn. 1116, k. 78. W przypisie odesłanie do artykułu Seweryna z Wyszkowa *Obelisk z herbem Wazów w Wyszkowie* zamieszczonego w „Tygodniku Ilustrowanym” 1866, T. XIII, nr 347.
- w. 15–18g. (Brańszczyk) – Odesłanie Kolberga dotyczy artykułu ks. B. Ostrzykowskiego *Opis kościoła parafialnego we wsi Brańszczuku diecezji płockiej* zamieszczonego w „Pamiętniku Religijno-Moralnym” 1856, T. 31, s. 635–648.
- w. 19g. – s. 26 w. 2g. – Informacje o wsi Porządzie przytoczył Kolberg z rkp. R. Korbasińskiego, teka 1, sygn. 1116, k. 78.
- s. 26 w. 3–12g. (Rożan) – Odesłanie dotyczy wymienianej już pracy W.H. Gawareckiego *Pamiętnik historyczny płocki...*, T. 2, s. 83–95.
- w. 13–16g. (Sieluń) – Kolberg odsyła do hasła F.M. Sobieszczańskiego *Sieluń* w *Encyklopedii powszechnej* S. Orgelbranda, T. 23 (1866), s. 418–419.
- s. 27 w. 10–14d. (Kleczkowo) – Odsyłacze dotyczą hasła F.M. Sobieszczańskiego *Kleczków* zamieszczonego w *Encyklopedii powszechnej* S. Orgelbranda, T. 14 (1863), s. 757–758 oraz artykułu W. Czajewskiego *Kurpie. Kartka etnograficzna*, „Tygodnik Ilustrowany” 1881, T. XII, nr 296 (całość artykułu nr 295–298).
- w. 1–8d. przyp. 1 – W przypisie cytat z pracy T. Rewolińskiego *Medale religijne odnoszące się do kościoła katolickiego we wszystkich krajach dawnej Polski*, Kraków 1887, s. 7–8.
- w. 9d. – s. 28 w. 9g. (Ostrołęka) – Odesłanie dotyczy *Pamiętnika historycznego płockiego...* W.H. Gawareckiego, tam T. 1, s. 6–22.
- s. 28 w. 10–17g. (Kadzidło) – Odesłanie Kolberga dotyczy artykułu W. Czajewskiego *Kurpie. Kartka etnograficzna...*
- w. 18–31g. (Myszyniec) – Odesłanie dotyczy wymienianej już pracy W.H. Gawareckiego *Pamiętnik historyczny płocki...*, T. 2, s. 50–76.

- w. 7d. – s. 29 w. 4g. i przyp. 2 (Maciejowa Szyja) – W przypisie informacje (ale nie cytaty) zaczerpnięte z anonimowej *Korespondencji. Z powiatu ostrołęckiego, w lutym 1859*, „Gazeta Codzienna” 1859, nr 56.
- s. 29 w. 24–25g. – Wzmianka o Janie z Kolna zaczerpnięta z pracy A. Połujańskiego *Wędrówki po guberni augustowskiej...*, s. 78.  
w. 1–7d. (przyp. 1) – Informacje zamieszczone w przypisie pochodzą z pracy A. Połujańskiego *Wędrówki po guberni augustowskiej...*, s. 77, nie jest to cytat. W rkp. Kolberga, teka 5, sygn. 1137/I, k. 5 wyjaśnienie: „gryczan – mieszczuch”.
- s. 30 **przyp. 1 i 2** – W obu przypisach informacje zaczerpnięte z pracy A. Połujańskiego *Wędrówki po guberni augustowskiej...*, w przyp. 1 ze s. 79, w przyp. 2 ze s. 83.

### Lud (s. 31–109)

- s. 33 – s. 34 w. 7d. – Kolberg zacytował fragment pracy W.H. Gawareckiego *Opis topograficzno-historyczny ziemi dobrzyńskiej...*, s. 118–120. W przyp. 1 na s. 33 odesłanie Kolberga do jego własnej publikacji *Właściwości, pieśni i tańce...*, s. 86–158. Odesłanie do serii IX w przyp. 2 dotyczy cz. I *Poznańskiego* (DWOK T. 9).
- s. 34 w. 6d. – s. 37 w. 26g. i przyp. 1 – Kolberg przytoczył fragmenty z wymienionej pracy M. Smoleńskiego *Cztery kościoły w ziemi dobrzyńskiej...* ze s. 140–143; informacje zamieszczone przez Kolberga w przypisie na s. 34 i 35 w pracy Smoleńskiego znajdują się w głównym tekście. Kolberg dodał też w nawiasach wyjaśnienia niektórych słów oraz komentarz na końcu cytowanego tekstu.
- s. 38 w. 12d. – s. 39 w. 11g. i przypis – Zamieszczone informacje pochodzą z pracy F. Kozłowskiego *Dzieje Mazowsza za panowania książąt...*, s. 391–442. Na s. 39 wymieniona broszura [Jana z Wychyłówki] *Kiermasz wieśniacki abo rozgwara kmosia z Bartoszem na Zawisłu*, Kraków 1613–1615, zob. wydanie T. Wierzbowskiego, Warszawa 1902, „Biblioteka Zapomnianych Poetów i Prozaików Polskich XVI–XVIII wieku”, z. XVII. Wzmianka o Kornelu Kozłowskim dotyczy jego pracy *Lud. Pieśni, podania...*, wielokrotnie wymienianej i wykorzystanej przez Kolberga w monografii *Mazowsze*.
- s. 39 w. 12g. – s. 40 w. 16g. i przypisy – Kolberg zamieścił cytaty z artykułu *Chłopi mazowieccy w lesie*, „Przyjaciel Ludu” R. 3: 1836, T. 1, nr 4 (rycina).

- s. 40 w. 17g. – 41 w. 24g. – Rkp. Kolberga, teka 41, sygn. 1347, k. 20; jest to odpis z artykułu *Mazurzy*, „Przyjaciel Ludu” R. 13: 1846, T. 1, nr 18. W przyp. 1 wymieniona praca A. Święckiego *Topographia sive Masoviae...*, zob. *Topograficzny opis Mazowsza...* „Kwartalnik Kłósów” R. 1: 1877, T. 2, s. 105; w przyp. 2 – praca F. Kozłowskiego *Dzieje Mazowsza za panowania książąt...*, s. 439.
- s. 41 w. 13d. – s. 43 w. 8g. – Kolberg wykorzystał fragmenty artykułu podpisanego ks. S. Pleban *Cokolwiek o pauperyzmie w kraju naszym*, „Pamiętnik Religijno-Moralny” 1855, T. 29, s. 200–201 (całość artykułu na s. 189–205).
- s. 43 w. 9g. – s. 44 w. 12g. – Informacje i cytaty pochodzą z *Korespondencji z okolic Ciechanowa* podpisaney kryptonimem P. i zamieszczonej w dziale „Kronika tygodniowa” „Tygodnika Ilustrowanego” 1881, T. XII, (seria III), nr 299.
- s. 44 w. 13g. – s. 45 w. 11g. – Cytaty pochodzą z artykułu *Poborzanie. Korespondencja Gazety Warszawskiej z Płocka* W. Szeligi zamieszczonej w numerach 197 i 198 „Gazety Warszawskiej” 1857.
- s. 45 w. 12g. – 46 w. 26g. – Zamieszczone informacje zostały nadesłane przez R. Korbaśińskiego, który przekazywał Kolbergowi wiadomości z Porządzia, zob. *Korespondencja Oskara Kolberga cz. I* (DWOK T. 64), s. 380, 385.
- s. 46 w. 27g. – s. 48 w. 13g. i przyp. 1 na s. 48 – Rkp. Kolberga, teka 41, sygn. 1347, k. 16v.; jest to odpis z wymienionego na s. 46 artykułu ks. B. Ostrzykowskiego *Opis kościoła parafialnego we wsi Brańszczyku diecezji płockiej* zamieszczonego w „Pamiętniku Religijno-Moralnym” R. 16: 1856, T. 31, nr 12 ze s. 635–637 (całość artykułu na s. 635–645).
- s. 49 w. 15 g. – s. 55 w. 24g. i ryc. po s. 50 – Tylko pierwszy akapit Kolberg zaczerpnął z przypisów K.W. Wójcickiego zamieszczonych w *Zarysach domowych*, T. 3 na s. 257–259, tam z powołaniem na pracę W.H. Gawareckiego *Pamiętnik historyczny płocki*, T. 2. Z tej ostatniej publikacji pochodzą pozostałe partie tekstu ze s. 57–67; u Gawareckiego brak wyliczenia kolejnych wsi – nazwy wsi (na s. 50) pochodzą prawdopodobnie z zapisów Kolberga, teka 5, sygn. 1139, k. 6.
- Po s. 50 ryc. – W Kolbergowskim archiwum, teka 5, sygn. 1137/II, k. 3 zachowała się karta z ryciną wg rysunku W. Gersona i ręcznie naniesionym przez Kolberga podpisem, zob. też DWOK T. 80/I, s. LXIII–LXIV.
- Na s. 51 w przyp. 1 odesłanie do wymienianego już artykułu W. Czajewskiego *Kurpie. Kartka etnograficzna...*, w tym artykule rysunki Gersona w numerach 295, 296 i 298 (całość artykułu

nr 295–298). W przyp. 2 (s. 51–52) cytat z *Zarysów domowych* Wójcickiego T. 3, s. 211 (nie 221), ten cytat powtórzył jeszcze Kolberg na s. 219 tomu 27. W drugiej części przypisu wymieniona praca F. Kozłowskiego *Dzieje Mazowsza za panowania książąt* s. 23, a dalej W.A. Maciejowskiego *Roczniki i kroniki Polski przedlechickiej*, Warszawa 1850, s. 57. Na s. 53–54 w przyp. 1 cytat z hasła E. Świeżawskiego *Mazowsze* zamieszczonego w *Słowniku geograficznym Królestwa Polskiego i innych krajów słowiańskich*, T. 6, Warszawa 1885, s. 202 (całość hasła na s. 188–205); za tym hasłem przywołana praca K.W. Wójcickiego *Przedmowa do K. Niszczyckiego „Prawa bartne bartnikom należące”*, „Biblioteka Starożytnych Pisarzy Polskich”, Warszawa 1854, T. 4, s. 217. Na s. 54 w przyp. 1 cytat z hasła *Kurp* zamieszczonego w *Słowniku języka polskiego* S. Lindego, Warszawa 1808, T. 1, cz. II (G–L), s. 1190, tam kolejne źródła, których w niniejszych przypisach nie komentowano.

Tekst zamieszczony na s. 49 w. 15g. – s. 51 w. 3g. został niezgodnie z erratą Kolberga powtórzony na s. 96–97, zob. przypis do tych stron.

s. 55 w. 12d. – s. 65 w. 5g. – Tekst pochodzi z pracy A. Połujańskiego *Wędrówki po guberni augustowskiej...*

Pierwszy akapit na s. 55–56 zaczerpnięty z *Wędrówek...* ze s. 68 i 49; w przyp. 1 fragment z artykułu W. Czajewskiego *Kurpie. Kartka etnograficzna...*, nr 298 (całość artykułu nr 295–299).

Dalsze partie tekstu do s. 62 w. 15g. pochodzą z *Wędrówek...* s. 54, 55 (tam też treść przyp. 1 na s. 57), 58, 59, 61–66 i 68, przy czym ostatni akapit na s. 58 został przeredagowany przez Kolberga, a liczba wsi na s. 59 skrócona w stosunku do *Wędrówek*; na s. 60 odesłanie do publikacji K.W. Wójcickiego *Kurpie. Powieść historyczna*, Lwów 1856; tekst przypisu 1 ze s. 60 u Połujańskiego na s. 64; na s. 61 przyp. 1 – wzmianka o pochodzeniu Kurpiów w *Wędrówkach...* na s. 63, treść przyp. 2 – na s. 63, cytat zamieszczony w przyp. 3 – na s. 78–79, a informacje zamieszczone w przyp. 1 na s. 62 – u Połujańskiego na s. 68–69.

Tekst zamieszczony przez Kolberga na s. 62 w. 16g. – s. 65 w. 7g. pochodzi ze s. 14 i 15 *Wędrówek...*, przy czym część zdań została pominięta; akap. 2 na s. 63 – *Wędrówki...* s. 16, a dalsza część tekstu – ze s. 69–71, przy czym wzmianka o ś. Florianie (u Kolberga przyp. 1 s. 64) – na s. 79 pracy Połujańskiego. Ponadto w rkp. Kolberga, teka 1, sygn. 1116, k. 26 uwaga Kolberga: „Zakopywanie ewangelii u Kurpiów, obacz Połujańskiego i *Lud* w Płockiem”, zob. s. 65 w. 1 i 2g.



- s. 65 w. 6g. – s. 68 w. 10g. – Zgodnie z odsyłaczem tekst pochodzi z pracy Z. Glogera *Dawna ziemia łomżyńska*, Warszawa 1876, wydanie Redakcji „Biblioteki Warszawskiej”, s. 8–10.
- Pierwszy akapit w przyp. 1 na s. 66 także w tej pracy w tekście głównym, zamieszczone tam odsyłacze dotyczą publikacji: J. Haczewskiego *O bursztynie*, „Sylwan”, 1838, T. 14, s. 390; ks. J. Osieckiego *Rzut oka na przeszłość Kurpiów i o klęsce głodowej jaką dotknięci zostali*, „Wiek” R. 9: 1881, nr 103, s. 3; B. Tykiela *Kilka uwag historyczno-statystycznych o guberni augustowskiej*, „Biblioteka Warszawska” 1857, T. 4, s. 162–174 (całość artykułu, zob. bibliografia); A. Połujańskiego *Wędrowki po guberni augustowskiej...*, s. 46.
- W dalszej części przypisu wymienione zostały: *Korespondencja Gazety Codziennej z powiatu ostrołęckiego*, „Gazeta Codzienna” 1859, nr 56; *Starożytna Polska...* M. Balińskiego i T. Lipińskiego, T. 1, s. 537–538; T. Wojciechowskiego *Chrobacya. Rozbiór starożytności słowiańskich*, Kraków 1873, T. 1, s. 271.
- Na s. 67 w przyp. 1 cytat z wymienionej *Korespondencji Gazety Codziennej...*, a w przyp. 2 odesłanie do *Ludu polskiego* Ł. Gołębiowskiego, s. 39 (nie 38).
- s. 68 w. 11g. – s. 69 w. 5g. i przyp. 1 – Zob. artykuł W. Czajewskiego *Kurpie. Kartka etnograficzna...*, nr 296–298; informacja w przyp. u Czajewskiego w nr. 298.
- s. 69 w. 7g. – s. 70 w. 19g. – W pierwszym akapicie Kolberg zamieścił cytat z pracy F. Kozłowskiego *Dzieje Mazowsza za panowania książąt...* s. 503; dalej cytat z publikacji K. Kozłowskiego *Lud. Pieśni, podania...*, s. 22; na końcu Kolberg odsyła do własnego artykułu *Właściwości, pieśni i tańce ludu...*, s. 93–94.
- s. 70 w. 20g. – s. 71 w. 4g. – Tekst zaczerpnięty został z pracy W.H. Gawareckiego *Opis topograficzno-historyczny ziemi wyszogrodzkiej...*, s. 8–9 w przypisie, u Gawareckiego słowa w innej kolejności.
- s. 71 w. 5–19g. – Por. A. Połujański *Wędrowki po guberni augustowskiej...*, s. 89 i 74.
- w. 20g. – s. 73 w. 2g. – Cytaty zostały zaczerpnięte z artykułu W. Czajewskiego *Kurpie. Kartka etnograficzna...*, nr 298.
- s. 73 w. 3–17g. – Cytat pochodzi z anonimowej notatki *Panu B.* zamieszczonej w dziale „Korespondencja od Redakcji”, „Wędrowiec” 1881, T. 10 (seria III), nr 237.
- w. 5–8 d. – Te informacje Kolberg uzyskał najprawdopodobniej



od R. Korbasińskiego, jego współpraca z Kolbergiem została omówiona we wstępie do DWOK T. 80/I.

- s. 74 w. 1g. – s. 75 w. 4g. – F. Kozłowski w *Dziejach Mazowsza...* podaje opisy ubiorów na s. 462–469 powołując się na dawne źródła; za Kozłowskim – s. 466 zacytowany Bielski, zob. M. Bielski *Satyry*, Kraków 1856, przedruk krytyczny Wisłockiego *Marcina Bielskiego Satyry*, Kraków 1889, s. 45. Opisy ubiorów u Kitowicza i Gołębiowskiego, zob. przypisy źródłowe do cz. III *Mazowsza* (T. 26).
- s. 75 w. 5–9g. i 15–19g. – Rkp. terenowy Kolberga, teka 1, sygn. 1118, k. 35a; w rkp. tylko te fragmenty opisu, z boku nota: „Kosino, Blichowo”.
- s. 76 w. 1–12g. – Te informacje Kolberg uzyskał najprawdopodobniej od R. Korbasińskiego z Porządzia, zob. wstęp do DWOK T. 80/I.  
**przyp. 1** – Cytat pochodzi z powieści K.W. Wójcickiego *Kurpie*, T. 2, Lwów 1834, s. 52.  
 w. 12d. – s. 77 w. 28g. i **przypisy** – Kolberg zacytował fragmenty pracy K.W. Wójcickiego *Zarysy domowe...*, T. 3, s. 199–200 i s. 211. W przyp. 1 odesłanie do artykułu *Kurpie* zamieszczonego w „Przyjacielu Ludu” w R. 3: 1836, T. 1, nr 20. W przyp. 2 odesłanie do pracy A. Połujańskiego *Wędrowki po guberni augustowskiej...*, tam informacji w takim brzmieniu brak, jest natomiast w *Zarysach domowych* Wójcickiego, T. 3, s. 211. Tekst bez ostatniego akapitu, ale z przypisami zachował się w rkp. Kolberga, teka 41, sygn. 1347, k. 44, jest to odpis z wymienionej pracy Wójcickiego.
- s. 77 w. 29 g. – s. 79 w. 5g. – Kolberg przytoczył fragmenty artykułu W. Czajewskiego *Kurpie. Kartka etnograficzna...*, nr 297, przy czym uwaga w nawiasie: „od Kolna” pochodzi od Kolberga. W rkp. Kolberga, teka 41, sygn. 1347, k. 62 zachował się fragment odpisu z tego artykułu (w druku s. 78 w. 1g. – 3d.).
- s. 79 w. 6g. – s. 80 w. 4g. – Ten fragment także w rkp. Kolberga, teka 8, sygn. 1163, k. 232, jest to odpis z wymienionej publikacji A. Połujańskiego *Wędrowki po guberni augustowskiej...*, s. 73–74.
- s. 84 w. 4–10g. – Cytat pochodzi z artykułu W. Czajewskiego *Kurpie. Kartka etnograficzna...*, nr 297.  
**przyp. 1** – Zob. Połujański *Wędrowki po guberni augustowskiej...*, s. 65.
- s. 85 w. 2–7d. – Rkp. terenowy Kolberga, teka 1, sygn. 1118, k. 35a; w rkp. tylko skrótowny zapis: „Chaty dosyć obszerne, wysokie, lepsze jak w Mazowszu” i „Domy wzdłuż drogi, kurzych nie ma”, z boku nota: „Kosino, Blichowo”.

- s. 86 w. 3g. – Wzmianka Kolberga o źródle informacji o wsi Porządzie i okolicach dotyczy R. Korbasińskiego, zob. wstęp do DWOK T. 80/I.
- s. 86–87 przyp. 1 – Cytat pochodzi z anonimowej notatki zaczynającej się od słów: „Z Mławskiego” zamieszczonej w dziale *Korespondencja „Czasu”* w części *Królestwo Polskie*, „Czas” 1872, nr 17.
- s. 89 w. 21g. – 90 w. 25g. i przyp. 1 – Rkp. Kolberga, teka 41, sygn. 1347, k. 17v. Na górze karty odpis z wymienionej pracy K.W. Wójcickiego *Zarysy domowe*, T. 3, s. 212–215; u dołu odpis zamieszczonego w przypisie fragmentu artykułu podpisanego R. [K.W. Wójcicki] *Mechanik wioskowy*, „Kłosy” 1871, T. XII, nr 312.
- s. 90 w. 13d. – s. 92 w. 19g. i ryc. po s. 90 ryc. – Zamieszczony tekst to cytaty z artykułu W. Czajewskiego *Kurpie. Kartka etnograficzna...*, nr 296 (nie 292).  
Ryc. po s. 90 – Zob. DWOK T. 80/I, s. LXIII–LXIV.
- s. 92 w. 10–11d. – F. Kozłowski w *Dziejach Mazowsza* pisze o rzemiosłach – s. 396–402, o handlu – s. 402–409, o rolnictwie – s. 409–412.
- s. 92 w. 9d. – s. 93 w. 24g. – Zamieszczone informacje i cytaty pochodzą z hasła E. Świeżawskiego *Mazowsze* zamieszczonego w *Słowniku geograficznym Królestwa Polskiego...*, T. 6 (1885), s. 203 (całość hasła na s. 188–205); za tym hasłem podane kolejne źródła: *Monumenta mediæ ævi historica* T. II, s. 281 i opracowania X. Liske *Cudzoziemcy w Polsce*, Lwów 1876 będącego zbiorem tekstów o Polsce obcych autorów, tam na s. 37–196 opis Ulryka Werduma, a na s. 73 przytoczony cytat.
- s. 93 w. 13d. – s. 94 w. 14g. – Kolberg wykorzystał fragment pracy W.H. Gawareckiego *Opis topograficzno-historyczny ziemi wyszogrodzkiej...*, s. 6–7 i 9–10.
- s. 94 w. 20–30g. – Kolberg odsyła do opisów gospodarstw zamieszczonych w *Encyklopedii rolnictwa* (nie rolniczej) i *wiadomości związek z niem mających* wydanej w Warszawie, T. II, 1874, poszczególne *Opisy...* zob. bibliografia. W rkp. Kolberga, teka 13, sygn. 1194/2, k. 1 zachowała się notka bibliograficzna dotycząca gospodarstwa Kucice.
- s. 95 w. 4–5g. – Fragment dotyczący nazywania indyków i zawołań w rkp. R. Korbasińskiego, teka 1, sygn. 1116, k. 75; w rkp. na k. 3 notatka Kolberga: „Porządzie”.
- s. 96 w. 15g. – s. 97 w. 17d. – W reedycji nie uwzględniono erraty Kolberga i powtórzono fragmenty wydrukowane już na s. 49 w. 15g. – s. 51 w. 3g., zob. przypisy do tych stron.

- s. 97 w. 16d. – s. 98 w. 16g. – Kolejne akapity pochodzą ze s. 48, 56 i 75 pracy A. Połujańskiego *Wędrówki po guberni augustowskiej...*
- s. 98 w. 17g. – s. 100 w. 12g. – Przytoczony tekst pochodzi kolejno ze stron 195–196, 197–199 i 259 w T. 3 *Zarysów domowych* Wójcickiego.
- s. 100 w. 13g. – 106 w. 10d. – Kolberg przytoczył prawie w całości artykuł W. Olszewskiego *Od Myszyńca (Powiat Ostrołęcki). W maju 1870 roku* zamieszczony w „Gazecie Rolniczej” R. X: 1870, nr 22, s. 217–219. Przypis na s. 102 pochodzi od Kolberga; tekst przypisanął Kolberg na egzemplarz „Gazety” zachowany w jego archiwum, teka 49/ skł. 4b.
- s. 106 w. 9d. – s. 109 w. 1d. i przypisy – Kolberg zacytował kolejne fragmenty artykułu W. Czajewskiego *Kurpie. Kartka etnograficzna...*, nr 296.
- Na s. 107 w przyp. 1 cytata z pracy K.W. Wójcickiego *Stare gawędy i obrazy* Warszawa 1840, T. 2, s. 264; w przyp. 2 cytata z A. Połujańskiego *Odpowiedzi na recenzję dzieła: Wędrówki po guberni augustowskiej w nr 273...* zamieszczony w „Gazecie Codziennej” 1859, nr 281.
- Na s. 108 w przyp. 1 cytata z hasła *Bursztyn* podpisanego kryptonimem Kurp [A. Zagrzejewski] zamieszczonego w *Encyklopedii rolnictwa...*, Warszawa 1873, T. I, s. 315 i 312 (całość hasła na s. 310–316).

### Zwyczaje (s. 110–139)

- s. 110–111 w. 9 g. i przypisy – Rkp. Kolberga, teka 41, sygn. 1347, k. 19, tam także tekst zamieszczony w przyp. 1 na s. 110 i w przyp. 1 na s. 111 oraz tytuł: „Król Herod”. Ponadto tekst w. 4–10g. ze s. 110 (pierwszy akapit) w rkp. R. Korbasińskiego, teka 1, sygn. 1116, k. 75; w tymże rkp. na k. 3 notatka Kolberga: „Porządzie”.
- s. 111 przyp. 1 – Kolberg po raz kolejny cytuje fragment artykułu W. Czajewskiego *Kurpie. Kartka etnograficzna...*, nr 297.
- s. 115 w. 10–15g. – Rkp. Kolberga, teka 1, sygn. 1118, k. 34, tam nad tekstem nota: „Raszowska Wola”.
- nr 1 – Rkp. Kolberga, teka 41, sygn. 1347, k. 37, nr 124.
- W rkp. melodia zanotowana o sekundę wielką wyżej, w t. 3 i 6 tylko górna wersja; jest to odpis ze zbioru M.M. Mioduszeńskiego

*Dodatek do „Pastorałek i kołęd”*, Kraków 1853, s. 265; w *Zbiorze pieśni nabożnych katolickich...* Sz. Kellera na s. 198–199 taki sam tekst.

- s. 116 nr 2 – Rkp. Kolberga, teka 41, sygn. 1347, k. 37, nr 125, tam melodia z pierwszą zwrotką.

W rkp. melodia zanotowana o sekundę wielką wyżej, w t. 9 w drugim wykonaniu druga ósemka  $a^1$ ; jest to odpis ze zbioru M.M. Mioduszeńskiego *Dodatek do Pastorałek...*, s. 266, tam pełny tekst powtórzony przez Kolberga w druku.

- s. 117 nr 3 – Rkp. Kolberga: rkp. terenowy, teka 43, sygn. 1352, k. 153v. i teka 38, sygn. 1334, k. 7, oba rkp. z lokalizacją ogólną: „Rzeczyca”.

W obu rkp. melodia zanotowana o sekundę wielką niżej z tekstem zwr. 1 i zwr. 2 w. 1–4. W obu rkp. w t. 1 tylko dolna, w t. 3 tylko górna wersja, w t. 5 w pierwszym wykonaniu ostatnia ósemka  $g^1$ , w t. 8 i 9 tylko dolna wersja, w t. 9 druga ósemka  $d^2$ , w t. 11 brak znaku powtórki; w rkp. z teki 43 w t. 5 przy powtórcie ostatnia ósemka: dwudźwięk  $d^1g^1$ .

Pod pieśnią odesłanie do zbioru *Kantyczki czyli pieśni nabożne domowe*, Poznań 1885, tam pod numerem. 77 na s. 83–86 wariant tekstu.

- s. 119 nr 4 – Rkp. Kolberga: teka 38, sygn. 1334, k. 16, z lokalizacją: „od Konicpola”; teka 41, sygn. 1347, k. 25, nr 6, jest to odpis ze zbioru M.M. Mioduszeńskiego *Pastorałki i kołędy*, Kraków 1843, s. 31.

W obu rkp. melodia zanotowana o sekundę wielką wyżej.

Pod pieśnią odesłanie do zbioru *Kantyczki czyli pieśni nabożne domowe*, Poznań 1885, tam na s. 5–6 pod numerem 6 tekst, a przed s. 5 melodia.

- s. 120 nr 5 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 21r., bez lokalizacji. W rkp. w t. 3 tylko górna, w t. 6 tylko dolna wersja, ostatnia ósemka  $c^2$ , w t. 7 dwukrotnie  $d^2$ , w t. 8 tylko dolna wersja, ostatnia ósemka  $g^1$ , w t. 10 i 11 tylko górna wersja; pod melodią tekst jak w druku.

- s. 120–121 nr 6 – Pod pieśnią odesłanie do „Rocznika Leśniczego”, Warszawa 1862, T. II, tam nr 319–320 (nie 317).

- s. 121 nr 7 – Por. *Kaliskie. Suplement* (DWOK T. 79), nr 112.

- s. 122 w. 1–7g. – Rkp. Kolberga, teka 12, sygn. 1180, k. 9v. Odesłanie do cz. I *Mazowsza* (T. 24) naniesione w druku.

w. 8–14g. (św. Błażej) – Rkp. R. Korbaśińskiego, teka 1, sygn. 1116, k. 75; w tym rkp. na k. 3 notatka Kolberga: „Porządzie”.

- s. 123 w. 3–16g. – Nota lokalizacyjna wskazuje, że informacje zamieszczone w tym akapicie pochodzą od R. Korbaśińskiego.  
**przyp. 1** – Informacje zamieszczone w przypisie w publikacji K.W. Wójcickiego *Kurpie. Powieść historyczna*, T. 2, s. 130. Zob. też A.M. Fredro *Przysłowia mów potocznych albo przestrogi obyczajowe, radne, wojenne*, wyd. 1658, zob. np. wydanie piąte: Wrocław 1809, s. 497 nr 559; przysłowie także u K.W. Wójcickiego *Przysłowia narodowe*, Warszawa 1830, T. 1, s. 89–96. W obu pracach Wójcickiego przytoczony fragment wiersza M. Strzykowski.
- s. 124 w. 5–30g. – Kolberg zamieścił cytaty z pracy K.W. Wójcickiego *Zarysy domowe*, T. 3, s. 254–255; w przypisie Wójcicki powołuje się na artykuł A. Radoszkowskiego, zob. tegoż, *Zapusty u Kurpiów*, „Magazyn Mód. Dziennik Przyjemnych Wiadomości” 1835, nr 8, s. 47. Wiersze 16–32g. także w rkp. Kolberga, teka 5, sygn. 1136, k. 21; rkp. uszkodzony, odcięta część karty.
- s. 124 w. 2d. – 125 w. 18g. – Taki tekst zgodnie z odesłaniem w zbiorze K.W. Wójcickiego *Pieśni ludu Białochrobatów...*, T. 1, s. 262.
- s. 125 w. 16–19d. – Nota lokalizacyjna „Porządzie” wskazuje na pozyskanie tych informacji od R. Korbaśińskiego.
- s. 125 w. 14d. – s. 126 w. 5g. – Zamieszczony tekst został zaczerpnięty z pracy K.W. Wójcickiego *Zarysy domowe*, T. 3, s. 247–248.
- s. 126 w. 6 – 9g. – Nota lokalizacyjna „Porządzie” wskazuje na pozyskanie tych informacji od R. Korbaśińskiego.
- s. 127 w. 7g. – s. 128 w. 1g. i **przyp. 2** – Odesłanie Kolberga dotyczy ryciny Masłowskiego *Kurek wielkanocny* zamieszczonej w „Tygodniku Ilustrowanym” 1883, T. 1 (seria IV), nr 12, tam także anonimowa notatka o takim samym tytule, której treść zacytował Kolberg. W **przyp. 2** cytat z hasła J. M. [Moraczewski] *Kogutek* zamieszczonego w *Starożytnościach polskich*, Poznań 1842, T. 1, s. 444, tam z powołaniem na zapowiadaną pracę K.W. Wójcickiego „Badania starożytności polskich i ruskich”; Wójcicki na temat „kogutka”, zob. m.in. *Zarysy domowe*, T. 1, s. 301.
- s. 128 nr 9 – Por. nr 5 w suplementcie.
- s. 129 w. 23g. – Nota lokalizacyjna „Porządzie” wskazuje na pozyskanie tych informacji od R. Korbaśińskiego.
- s. 129–130 nr 10 – Pod pieśnią odesłanie do *Zbioru pieśni nabożnych...* Sz. Kellera, tam na s. 505–506 tekst obszerniejszy, a na s. 580–581 wariant tekstu.
- s. 130 w. 22–25g. – Rkp. R. Korbaśińskiego, teka 1, sygn. 1116, k. 75; w tym rkp. na k. 3 notatka Kolberga: „Porządzie”.

- s. 131–132 nr 12 – Pod pieśnią odesłanie do *Zbioru pieśni nabożnych...* Sz. Kellera, tam na s. 680 tekst obszerniejszy.
- s. 132 w. 7–13g. – Taki tekst odnaleziono w pracy W.H. Gawareckiego *Wspomnienie rynku miasta Płocka* dołączonej do publikacji *Pamiętki historyczne Łowicza*, Warszawa 1844, s. 205; w wydanych w 1824 roku *Pismach historycznych* (zawierających m.in. tekst *Wiadomość o mieście Płocku*) takiego cytatu brak.
- w. 14–17g. – Nota lokalizacyjna „Porządzie” wskazuje na pozyskanie tych informacji od R. Korbasińskiego.
- s. 133 w. 2g. i 8g. – Nota lokalizacyjna „Porządzie” wskazuje, że Kolberg otrzymał informacje te od R. Korbasińskiego.
- s. 134 w. 12d. – s. 137 w. 9g. (**Kupalnocka**) – Kolberg zacytował obszernie fragmenty artykułu A.B. Radoszkowskiego *Kupalnocka, czyli wigilia św. Jana u włościan nad Narwią* opublikowanego w „Muzeum Domowym” 1836, z. 25, s. 194–196; w pierwszym akapicie niektóre słowa wprowadzone przez Kolberga: „złych duchów”, „tj. Kurpiów w okolicy Łomży i Nowogrodu”, „osobliwie w wigilię św. Jana”. W zbiorze K.W. Wójcickiego *Pieśni ludu Białochrobatów...*, T. 1, s. 252–254, o którym wspomina Kolberg pod pieśniami nr 13 i 14b, zamieszczone zostały zarówno pieśni 13, 14a i 14b jak i fragmenty artykułu z „Muzeum Domowego”. W T. 2 zbioru Wójcickiego na s. 242 wariant pieśni nr 14 „Z okolic Warszawy”, a na następnych stronach pieśni „Z osad Kurpiów” i „Z nad Narwi”.
- s. 137 w. 10–15g. (**Św. Piotr**) – Rkp. Kolberga, teka 41, sygn. 1347, k. 115.
- w. 7–14d. (**Matka Boska Zielna**) – Rkp. Kolberga, teka 41, sygn. 1347, k. 115; ten zapis sporządzony na podstawie rkp. R. Korbasińskiego, teka 1, sygn. 1116, k. 75, w tym rkp. na stronie 3 notatka Kolberga: „Porządzie”.
- s. 138 w. 1–13g. (**Św. Roch**) – Rkp. Kolberga, teka 41, sygn. 1347, k. 115.
- w. 10–16d. (**Dzień Zaduszny**) – Rkp. R. Korbasińskiego, teka 1, sygn. 1116, k. 75, tam pierwsze zdanie i tamże, k. 78, tam dalsza część tekstu do słów: „nie wyróżniają”, a dalej: „od dziadów innych okolic”. Odsyłacze do *Ludu* dotyczą: cz. II *Krakowskiego* (DWOK T. 6), s. 227 i cz. I *Poznańskiego* (DWOK T. 9), s. 162–165.
- s. 139 w. 1–13g. (**śś. Katarzyna, Andrzej, Mikołaj**) – Rkp. Kolberga, sygn. 3205, k. 71, ten rkp. sporządzony na podstawie informacji zamieszczonej w rkp. R. Korbasińskiego, teka 1, sygn. 1116, k. 75 (całość k. 75–78); w rkp. Korbasińskiego (k. 76) notatka Kolberga: „Porządzie”.

## Dożynki (s. 140–144)

s. 140 w. 1–2g. – Nota lokalizacyjna wskazuje, że zamieszczone informacje przekazał R. Korbasiński.

s. 142 nr 17 – Rkp. Kolberga: teka 41, sygn. 1347, k. 103v., z lokalizacją „od Makowa (Czepielew)” (właśc. Ciepielewo) i z naniesionym numerem jak w druku; rkp. terenowy, teka 43, sygn. 1352, k. 40, z lokalizacją „Czepielew” (właśc. Ciepielewo).

W obu rkp. melodia rozbudowana, po t. 11 jeszcze 12 taktów wykonywanych prawdopodobnie z tekstem 2. zwrotki (ta niepodpisana pod nutami, tylko poniżej):

Po - zę - li - śmy ży - to, po - źnie - my i jar - kę,

pro - sie - my pa - na o do - brą go - rzał - kę.

Plon nie - siem, plon, je - go - mo - ści w dom.


W rkp. z teki 41 fragment ten skreślony przez Kolberga, a w rkp.

z teki 43: pierwszy takt powyższego przykładu: 

brak t. 9–10 z powyższego przykładu. Ponadto w rkp. terenowym z teki 43 melodia zanotowana o sekundę wielką wyżej, w t. 11 na drugą miarę dwie ósemki  $a^1 g^1$ ; pod melodią zwr. 1–4, po nich: „[A na niebie] czarna burza, [nasza pani] kieby róża”, dalej zwr. 7, 6, 5, 11 (w niej brak słowa: „scur”), zwr. 8, 9 i 12, przy czym w ostatniej: „sraczki” zamiast „tarapacki”.

s. 143 w. 14d. – s. 144 w. 1d. (Fryc) – Rkp. Kolberga, teka 41, sygn. 1347, k. 6; jest to czystopis przygotowany do druku.

## Obrzędy (s. 145–242)


- s. 145 – Informacje o obrzędzie chrztu z okolic Porządzia i Pniewa Kolberg otrzymał najprawdopodobniej od R. Korbaśińskiego.
- s. 146 w. 13–17g. – Zgodnie z odesłaniem Kolberga cytat pochodzi z *Wędrówek po guberni augustowskiej...* Połujańskiego, s. 71.  
w. 7–8d. (przyp. 1) – Rkp. terenowy Kolberga, teka 5, sygn. 1136, k. 27.
- s. 147 w. 4d. – s. 149 w. 2g. – Informacje z okolic Porządzia i Pniewa Kolberg otrzymał najprawdopodobniej od R. Korbaśińskiego; w archiwum zachował się jedynie krótki zapis Kolberga, teka 41, sygn. 1347, k. 120 zamieszczony w druku na s. 148 w. 19–21g.
- s. 149 w. 3–9g. – Przywołana przez Kolberga formuła pochodzi z powieści K.W. Wójcickiego *Kurpie*, T. 1, s. 90 (nie 59), tam tylko: „O biednaż ja biedna! sierota”, a w przypisie na s. 90–91 tekst jak w. 4–9g. zaczynający się od słów: „Podobny sposób wyrzekania...”  
w. 10–15g. i przyp. 1 – Zgodnie z odesłaniem Kolberga cytaty pochodzą z *Wędrówek...* Połujańskiego, s. 71 i s. 73.  
w. 18–22g. i s. 150 w. 13–28g. – Zdanie: „Umarłych chowają...” na s. 149 oraz ostatni akapit i przyp. 1 na s. 150 w rkp. Kolberga, teka 41, sygn. 1347, k. 120.
- s. 151–170 w. 13g. wesele I – Opis wesela (tekst zanotowany prozą i niektóre pieśni) zachował się w rkp. terenowym Kolberga, teka 5, sygn. 1137/I, k. 70, z lokalizacją ogólną: „Kosino”. W rkp. tekst zanotowany skrótowo w postaci niepełnych zdań, niekiedy inna kolejność poszczególnych akapitów, brak fragmentów zamieszczonych na s. 166 w. 7d. – s. 167 w. 8g., zob. przypisy do poszczególnych numerów.
- s. 151 nr 18 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 5, sygn. 1137/I, k. 70, z lokalizacją ogólną: „Kosino”. W zapisie melodii w t. 7 # przy  $J^2$ , w t. 5–8 brak znaku powtórki.
- s. 153 nr 20 – W druku błędnie podane metrum, winno być:  $\frac{3}{4}$ .
- s. 154 nr 22 – Pod pieśnią Kolberg odsyła do własnego artykułu *Właściwości, pieśni i tańce ludu...*, s. 101, tam pod numerem 7 wariant melodii.
- s. 155 nr 24 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 5, sygn. 1137/I, k. 70v., z lokalizacją ogólną: „Kosino”. W zapisie melodii w t. 1 na pierwszą miarę inny rytm: , na trzecią miarę ósemki  $d^2 c^2$ , t. 7 niewypełniony.



nr 25 – Odsyłacze pod zapisem nutowym do cz. I i cz. III *Mazow-sza* (T. 24 i 26) dotyczą wariantów melodii.

- s. 159–160 nr 30 i 31 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 5, sygn. 1137/I, k. 70, z lokalizacją ogólną: „Kosino”, z notką: „do klusek”.

W rkp. pod melodią jak nr 30 zanotowany tekst jak nr 31 zwr. 1, a po niej jako dalszy ciąg tekstu jak nr 30.


W zapisie melodii t. 1–2: , w dalszym przebiegu tylko dolna wersja, w t. 9 na trzecią miarę szesnastki  $d^2 e^2$ .

Ponadto w druku dla pieśni nr 30 błędnie podane metrum, winno być:  $\frac{3}{8}$ .

- s. 160 nr 32 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 5, sygn. 1137/I, k. 70, z lokalizacją ogólną: „Kosino”, tam bez noty: „Do grochu”. W rkp. w t. 1 w górnej wersji na trzecią miarę pierwsza ósemka  $h^1$ , w zapisie tekstu ostatni wiersz zwr. 4 brzmi: „cy im jeno dadzą”.

nr 33 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 5, sygn. 1137/I, k. 70, z lokalizacją ogólną: „Kosino”, tam bez noty: „Do kiełbasy”.

W zapisie melodii tylko górna wersja, brak znaku powtórki, w t. 2 pierwsza szesnastka:  $d^2, e^2$  zanotowane tylko alternatywnie, po t. 4

jeszcze: , melodia niedokończona. W druku w t. 2 w drugim wykonaniu druga nuta winna być szesnastką.

- s. 161 nr 34 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 5, sygn. 1137/I, k. 70, z lokalizacją ogólną: „Kosino”, tam bez noty: „Do pieczeni”.

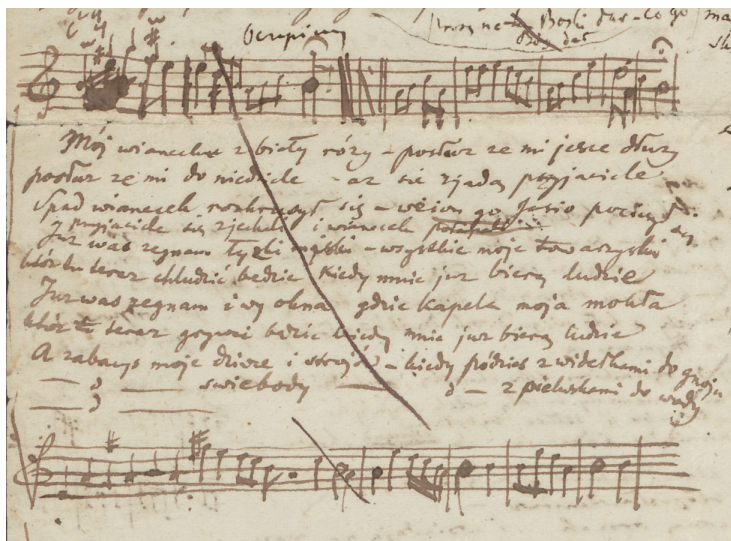
W zapisie melodii w obu wykonaniach w t. 2 druga ósemka  $c^2$ , w pierwszym wykonaniu: w t. 3 druga ósemka tylko  $g^2$ , w t. 4 na drugą miarę alternatywnie ćwierćnuta  $f^2$ .

nr 35 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 5, sygn. 1137/I, k. 70, z lokalizacją ogólną: „Kosino”, tam bez noty: „Do pieczeni”.

W zapisie melodii w t. 4 przy powtórce na drugą i trzecią miarę obie wersje.

- s. 163 nr 39 i 40 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 5, sygn. 1137/I, k. 70, z lokalizacją ogólną: „Kosino”, tam pod melodią jak nr 40 (t. 1–6) tekst jak nr 39 bez zwr. 3.

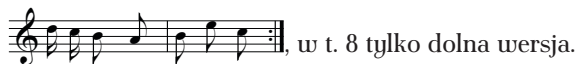
Dla melodii nr 40 w rkp. t. 1–6 i 7–15 zanotowane jako dwie odrębne melodie, w obu zapisach widoczne trudności Kolberga w zapisie metroritmicznym:





Poniżej tekst jak zwr. 3 w pieśni nr 39 podpisany pod melodią jak nr 41, zob. następny przypis. Ponadto w druku dla pieśni nr 39 błędnie podane metrum, winno być:  $\frac{3}{8}$ .

- s. 164 nr 41 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 5, sygn. 1137/I, k. 70, z lokalizacją ogólną: „Kosino”, tam melodia, a pod nią tekst jak nr 39 zwr. 3, dalej tekst jak zwr. 1 i 4 w druku.

W zapisie melodii w t. 3 # nad c<sup>2</sup>, brak fermaty, brak t. 4, t. 6–7:



- s. 165 nr 43 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 5, sygn. 1137/I, k. 70, z lokalizacją ogólną: „Kosino”.
- s. 167 nr 46 i 47 – Tekst jak nr 47, bez melodii, w rkp. terenowym Kolberga, teka 5, sygn. 1137/I, k. 70, z lokalizacją ogólną: „Kosino”, z fragmentem zamieszczonym w druku w nawiasie poniżej pieśni nr 46. W rkp. jeszcze dalszy ciąg tekstu opublikowany przez Kolberga jako nr 48, zob. następny przypis.
- s. 168 nr 48 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 5, sygn. 1137/I, k. 70, z lokalizacją ogólną: „Kosino”. W rkp. tekst jest kontynuacją tekstu nr 47.
- s. 168–169 nr 49 i 50 – Odsyłacze do wariantów tekstu nr 181 i 192 w cz. I Mazowsza (T. 24) zamieszczone pod pieśnią nr 50 winny być pod pieśnią nr 49.

- s. 169 w. 16g. – 170 w. 13g. – Rkp. Kolberga, teka 41, sygn. 1347, k. 49 i 51 (stanowiły dawniej całość); ten fragment także w rkp. z teki 5, zob. przypis źródłowy do wesela I.
- s. 170 nr 51 – Pod pieśnią odsyłacz do cz. I *Mazowsza* (T. 24), tam błąd druku, winno być: s. 279 (nie 297).
- s. 171 nr 54 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 79, z lokalizacją ogólną: „Mąkolin”. Zapis bardzo słabo czytelny, widoczne trudności Kolberga w zapisie metrorytmicznym, w t. 1 pierwsza nuta  $c^2$ ; w zapisie tekstu: „Kasinki” zamiast „Marysi”.
- s. 172 nr 55 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 80, z lokalizacją ogólną: „Mąkolin”. W rkp. w t. 1 zapis słabo czytelny, widoczne liczne poprawki Kolberga, kilka wersji melodii zapisanych równocześnie, w t. 3 na drugą miarę szesnastki  $g^1 fis^1$ , w t. 9 tylko dolna wersja; pod melodią incipit: „Ach, mój Boże”, a poniżej zwr. 1–5 i zwr. 8.
- s. 174 w. 2 d. – s. 175 w. 5g. – Ten fragment przemowy zachował się w rkp. Kolberga, teka 41, sygn. 1347, k. 77.
- s. 175 nr 56 – Pod pieśnią odesłanie do zbioru K. Kozłowskiego *Lud. Pieśni, podania...*, tam na s. 47 (nr XI) wariant tekstu.  
nr 57 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 79, z lokalizacją: „Mąkolin”. W rkp. melodia zanotowana w metrum  $\frac{2}{4}$  przy zachowaniu tych samych wartości rytmicznych, w t. 1–2 tylko górna wersja, w t. 1 na trzecią miarę ósemki  $h^1 a^1$ , po t. 2 znak powtórki, t. 3: , w t. 4 w pierwszym wykonaniu górna wersja, w drugim dolna z dodaną alternatywnie na czwartą miarę ćwierćnutą  $d^2$ ; pod melodią zwr. 1–2 i 5–7, dziś część tekstu bardzo słabo czytelna.
- s. 177 nr 60 – Odesłanie Kolberga do cz. I *Mazowsza* (T. 24) nr 82 niejasne, być może dotyczy zwr. 3.  
nr 61 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 79, z lokalizacją ogólną: „Mąkolin”. W rkp. w zapisie melodii tylko górna wersja, t. 7–8 zapisane jako wersja alternatywna w t. 9–10.
- s. 178 nr 63 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 2, sygn. 1124, k. 38r., nr 26 bez lokalizacji (z boku przekreślone: „Rzątki”, mogło chodzić o Rzędków), z notką: „Weselny marsz”.  
W rkp. w t. 3 i 4 w pierwszym wykonaniu tylko górna wersja, grupa:  zanotowana każdorazowo jako triola ósemkowa, w t. 5 na czwartą miarę dwie ósemki  $d^2 h^1$ , w t. 6 tylko górna wersja, przy ostatniej ósemce alternatywnie dwie szesnastki  $g^1 fis^1$ ,

w t. 7–8 tylko dolna wersja, po t. 8 powtórzone t. 1–4: w t. 1 tylko górna, w t. 3 tylko dolna, a w t. 4 tylko górna wersja.

s. 180 nr 70 i 71 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 80v., z lokalizacją ogólną: „Mąkolin”.

s. 181 nr 73 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 2, sygn. 1124, k. 38, bez lokalizacji, z notką: „Przed oczepinami oprowadzają”.

W rkp. widoczne trudności Kolberga w zapisie metrycznym, melodia zapisana w metrum  $\frac{2}{4}$ , co powoduje przesunięcie kresek taktowych przy zachowaniu tych samych wartości rytmicznych. W t. 1 w pierwszym wykonaniu obie wersje, w t. 2 na drugą miarę ósemka  $g'$  i szesnastki  $a'$   $h'$ , na trzecią miarę obie wersje, w t. 4 wskutek przesunięcia kresek taktowych brak wersji zanotowanej małymi nutami na drugą i trzecią miarę.

s. 182 nr 76 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 79r., z lokalizacją ogólną: „Mąkolin”.

W rkp. liczne skreślenia i poprawki, przebieg melodii następujący:



A w tym ko - le mój mie - sią - czku, w tym ko - le,



po - to - czy - ła swój wia - ne - czek po sto - le.



U - pad ci ion we - sie - lo - ju na ło - nie,



przyj - mij - że go, a we - se - le do sie - bie.



Nie przyj - mu - je ni wia - ne - czka, ni cie - bie.

w zapisie tekstu zwr. 1 i 4, a dalej fragmenty zwr. 2: „pani matce” i zwr. 6: „Jasiulkoju”.

s. 183 nr 80 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 80, z lokalizacją ogólną: „Mąkolin”.

W rkp. melodia zanotowana w t. 1 o kwartę czystą niżej, w t. 2 o tercję wielką niżej, od t. 3 o sekundę wielką niżej, t. 6–8 niewy-


pełnione, pod melodią incipit: „Oj, chmielu, chmielu”, a poniżej tekst jak w druku.


Taki tekst także w rkp. terenowym Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 79, z lokalizacją ogólną: „Mąkolin” zanotowany jako zwr. 3 tekstu nr 81, zob. następny przypis.

**nr 81** – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 79, z lokalizacją ogólną: „Mąkolin”; pod melodią tekst obszerniejszy, w rkp. jeszcze: „ale ... po ty[ckach]... nie jedną ... z wianeczku zdradzis”, a dalej tekst jak nr 80, zob. poprzedni przypis.

**nr 82** – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 79, z lokalizacją ogólną: „Mąkolin”. W rkp. inna kolejność zwrotek: 3, 2, 4 i 1.



**s. 184 nr 83** – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 80, z lokalizacją ogólną: „Mąkolin”.

W rkp. w t. 1–2 tylko górna wersja, w t. 2 dwie pierwsze ósemki zanotowane o sekundę wyżej, w t. 3 i 9 odwrotny rytm: , w t. 5 na drugą miarę  $g^2$ , w t. 6 tylko dolna wersja, w t. 7 tylko górna

wersja, na trzecią miarę ósemka  $f^2$ , t. 8: ; pod melodią tekst zwr. 1, zwr. 3 w. 1 i 2 i zwr. 4 w. 3–5.

**nr 84** – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 78, z lokalizacją ogólną: „Mąkolin”.

W rkp. w t. 5 na pierwszą miarę dolna, na trzecią górna wersja, w t. 6 górna wersja, w t. 7 na trzecią miarę szesnastki  $d^2 h^1$ , doda-

na wersja alternatywna: , t. 8: ; pod melodią słabo czytelny tekst zwr. 1–4.

**s. 185–194 (wesele III)** – Pierwodruk tego opisu w artykule Kolberga *Pieśni ludu weselne* zamieszczonym w „Bibliotece Warszawskiej” w T. 3 z 1848 roku, s. 615–622; przedruk: DWOK T. 67/I, s. 579–596. W następnych przypisach odsyłało już tylko do odpowiedniego numeru przedruku w T. 67/I.

**s. 185 nr 85** – Rkp. Kolberga: rkp. terenowy, teka 43, sygn. 1352, k. 43v. i teka 42, sygn. 1351/II, k. 2 – fragment tekstu bez melodii, oba rkp. z lokalizacją: „Czepielew” właśc. Ciepiewo).

W rkp. terenowym z teki 43 melodia zanotowana o sekundę wielką wyżej, nad nią notatka Kolberga „przy rozplataniu”, w t. 1 w obu wykonaniach dolna wersja, w t. 2 przy powtórcie na trzecią miarę alternatywnie  $e^1$ , w t. 5 na drugą miarę ósemka  $e^1$ , t. 6 nieczytelny, pod melodią zwr. 1, a zwr. 2–4 zanotowane skrótowo.

W rkp. z teki 42 tylko wiersze 1–2 pierwszej zwrotki, z notą: „Przy rozplataniu”.

Por. T. 67/I, nr 402.

s. 185 nr 84 (błąd druku) – W druku błędnie podany numer pieśni 84, pieśń z tym numerem wydrukowano na s. 184, tu winno być 85a.

s. 186 nr 86 – Rkp. Kolberga: rkp. terenowy, teka 43, sygn. 1352, k. 43v. i teka 42, sygn.. 1351/II, k. 2, oba rkp. z lokalizacją: „Czepielew”.

W rkp. z teki 43 t. 7–8 zanotowane szkicowo i tekst jak w druku.

W rkp. z teki 42 tekst do słowa: „rozplecie” bez melodii, z notą: „Przy rozplecinach”.

Por. DWOK T. 67/I, nr 403.

nr 87 – Por. DWOK T. 67/I, nr 404.

s. 186–187 nr 88 – Odsyłacz pod pieśnią dotyczy zbioru K.W. Wójcickiego *Pieśni ludu Białochobatów...*, tam w T. 2 na s. 179 inny tekst.

s. 187 nr 89 – Rkp. terenowe: prawdopodobnie T. Lenartowicza, teka 43, sygn. 1352, k. 36, z lokalizacją: „Wysoce” i Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 43, z lokalizacją: „Drożdżyn”.

Na k. 36 tekst zur. 4, 7 i 6 bez melodii; na k. 43 zur. 3 i 4, tam stanowią dalszy ciąg pieśni nr 210 w T. 27, zob. przypis do tego numeru. Por. DWOK T. 67/I, nr 405.

s. 188 nr 90 – Por. DWOK T. 67/I, nr 406.

nr 92 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 6, z lokalizacją ogólną: „Umierzysz pod Raciążem”.

W rkp. w t. 1 i 2 w pierwszym wykonaniu przy pierwszych czterech nutach dodany dwudźwięk  $g'$ , t. 3–4 przy powtórcie:



. Por. DWOK T. 67/I, nr 407.

s. 189 nr 93 – Rkp. Kolberga: rkp. terenowy, teka 43, sygn. 1352, k. 34, z lokalizacją ogólną: „Drożdżyn pod Płońskiem” i teka 42, sygn. 1358/I, k. 2, z lokalizacją: „Drożdżyn” – tam incipit: „Pod borem sosna, pod nią topola” bez melodii.

W rkp. z teki 43 t. 4: ; pod melodią zur. 1–9, przy


czym w zur. 3: „Mówiłam” zamiast „Pytam”, w zur. 5 w. 1: „Będą nam” zamiast „Organy” i „będa” zamiast „ludzie”, zamiast zur. 10

w rkp. tekst:

„Utracę raz jużci na zawdy,  
jużci mi się nie ukloni kawaler żadny”.

Por. DWOK T. 67/I, nr 408.

nr 94 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 41, z loka-

lizacją ogólną: „Maków”; tam t. 7 przy powtórce: , a pod melodią tekst zwr. 1.

- s. 190 nr 95 – Rkp. terenowy, prawdopodobnie T. Lenartowicza, teka 43, sygn. 1352, k. 37, z lokalizacją ogólną: „Mokrylas”, tam tekst bez melodii i rkp. Kolberga, teka 42, sygn. 1351/II, k. 2, z lokalizacją: „Mokrylas” – tam wiersze 1–3 pierwszej zwrotki, z notą: „Przed wyjazdem do k[ł]ościola”.

Por. DWOK T. 67/I, nr 409.

- s. 191 nr 96 – Rkp. Kolberga, teka 5, sygn. 1137/I, k. 80, z lokalizacją: „Czerwin i Mokrylas pod Ostrołęką”.

W rkp. melodia zanotowana o tercję wielką wyżej, w t. 1–2 tylko górna wersja; pod melodią zwr. 1–4, po nich odesłanie do wariantu w cz. III *Mazowska* (T. 26), nr 108, zwr. 4–7, a następnie tekst zwr. 6, 8 i 9, przy czym w rkp. w zwr. 6: „Oj, Maryjanno” zamiast „A wróc-ze się”, a w zwr. 8 wiersz 2 brzmi: „weźcie ten wianek ruciany”.

Por. DWOK T. 67/I, nr 410.

- s. 192 nr 97 – Rkp. Kolberga: rkp. terenowy, teka 43, sygn. 1352, k. 43 i teka 42, sygn. 1351/II, k. 2 – tylko tekst, oba rkp. z lokalizacją: „Czepielew” (właśc. Ciepiewo).

W rkp. z teki 43 nad melodią notatka Kolberga: „przy obiedzie”; w t. 1 tylko dolna wersja, w t. 3 na drugą miarę alternatywnie ósemka *a'*, w t. 9 tylko górna wersja, pod melodią tekst jak w druku.

W rkp. z teki 42 tekst do słowa: „drodze” z notą: „Dając groch przy obiedzie”.

Por. DWOK T. 67/I, nr 411.

nr 98 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 44, z lokalizacją ogólną: „Czepielew” (właśc. Ciepiewo), tam melodia zanotowana o tercję małą wyżej, w t. 1 i 7 tylko górna, w t. 6 tylko dolna wersja.

- s. 193 nr 99 (w przypisie na s. 193) – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43,

sygn. 1352, k. 44, z lokalizacją ogólną: „Czepielew” (właśc. Ciepielewo), tam nad melodią notatka Kolberga: „Czapnik (Polonez)”.

W rkp. melodia zanotowana o sekundę małą niżej, w t. 1 w obu wykonaniach dolna wersja, w t. 2 przy powtórcie obie wersje, w obu wykonaniach *des*<sup>2</sup> zamiast *d*<sup>2</sup>. W druku błędnie podane metrum, winno być  $\frac{3}{4}$ .

**nr 100** – Melodia bez tekstu w rkp. terenowym Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 44, z lokalizacją ogólną: „Czepielew” (właśc. Ciepielewo), z notatką: „Chmiel”.

W rkp. melodia zanotowana o tercję wielką wyżej, w t. 6 i 7 przy ostatniej szesnastce brak  $\sharp$ , w t. 7 na pierwszą miarę tylko dolna wersja.

Por. DWOK T. 67/I, nr 412.

**nr 101** – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 34, z lokalizacją ogólną: „Drożdzyń pod Płońskiem”.

W rkp. melodia zanotowana w metrum  $\frac{2}{4}$  z inną strukturą metryczną: w t. 1–2 ósemki, w t. 3–6 ćwierćnuta z kropką i ósemka; pod tekstem jak w druku jeszcze dalszy ciąg:

„Sadziłam ją w ogródeczku przy drodze,  
da, któredy mój Jasieniek pojedzie.

I urwała panna młoda piętnaście,  
i zasłała krakowskiemu staroście”.

Por. DWOK T. 67/I, nr 413.

s. 194 **nr 102** – Melodia bez tekstu w rkp. terenowym Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 94v., nr 23, bez lokalizacji, tam zanotowana o kwartę

czytą niżej, t. 1 w obu wykonaniach: 

t. 6 w pierwszym wykonaniu: 

**nr 103** – Rkp. Kolberga: teka 43, sygn. 1352, k. 39v., z lokalizacją ogólną: „Czepielew, Maków” i teka 33, sygn. 1308/I, k. 20, nr 59, z lokalizacją: „Czepielew pod Makowem” (właśc. Ciepielewo) – tam tekst z melodią w opracowaniu fortepianowym, zob. DWOK T. 67/II, nr 685. W obu rkp. melodia zanotowana o sekundę wielką wyżej.

Por. też DWOK T. 67/I, nr 416, tam tekst bez melodii.

po s. 196 ryc. – W Kolbergowskim archiwum, teka 5, sygn. 1137/II, k. 4 zachowała się karta z ryciną i ręcznie naniesionym przez Kolberga podpisem.



- s. 198 nr 106 – W druku w t. 3 ostatnia nuta winna być ósemka.
- s. 199 nr 109 – Melodia z innym tekstem, zob. suplement nr 32.  
nr 110 – W druku błędnie podane metrum, winno być:  $\frac{2}{4}$ .
- s. 203 w. 4g. – s. 212 w. 23g. (wesele V) – Opis wesela, zgodnie z odsyłaczem, został zaczerpnięty z artykułu A. Radoszkowskiego *Ob-rzędek weselny u Kurpiów czyli Kurpików*, „Muzeum Domowe” 1836, nr 8 (s. 62–64) i nr 9 (s. 67–69). Z artykułu Radoszkowskiego pochodzą także wszystkie teksty pieśni, tam bez melodii, zatem zapis nutowy nr 118 pochodzi od Kolberga, podobnie jak wszystkie odsyłacze do *Ludu*.

W przypisie na s. 203 Kolberg wymienia opis wesela nr 7 zamieszczony w „Bibliotece Warszawskiej” w 1848, T. 3, s. 623–632, zob. przedruk: DWOK T. 67/I, s. 596–614. W niniejszym tekście Kolberg powtórzył też za „Biblioteką Warszawską” pieśni nr 116–124, zob. przedruk: DWOK T. 67/I nr 418, 419, 423, 427, 429, 430, 431, 435, 436. Przy zamieszczonym w „Bibliotece Warszawskiej” opisie Kolberg powołał się na prace K.W. Wójcickiego *Zarysy domowe i Pieśni ludu Białochrobatów...*, faktycznie jednak cały materiał pochodzi z wcześniejszego artykułu Radoszkowskiego, którego z kolei wymienia Wójcicki w *Zarysach*. Na s. 208 pod pieśnią nr 119 odesłanie do cz. I *Kujaw* (DWOK T. 3), winno być: nr 29 (nie 28).

- s. 212 w. 8d. – s. 223 w. 12d. (wesele VI) – Na opis wesela składają się materiały pochodzące z kilku źródeł, które zostały wymienione w przypisach poniżej.
- s. 212 w. 1–7d. – Informacja o zapisie sporządzonym w 1840 roku – zob. K.W. Wójcicki *Zarysy domowe*, T. 3, s. 216, w przypisie wzmianka o opisie wesela wg Klementyny z Tańskich Hoffmanowej, zob. *Wesele Marysi i Jasia. Zabawa wiejska*, „Rozrywki dla Dzieci” 1826, nr 33.
- s. 213–218 w. 3d. – Ten fragment opisu zaczerpnięty został z *Zarysów domowych*, T. 3, s. 216–232. Pieśni zamieszczone pod numerami 125, 126 i 131 Kolberg opublikował też już wcześniej z akompaniamentem fortepianowym w „Bibliotece Warszawskiej” w 1848, T. 3, zob. przedruk: DWOK T. 67/I, nr 444, 445 i 438.

W przyp. 1 na s. 216–217 cytat z wymienianego już artykułu W. Czajewskiego *Kurpie. Kartka etnograficzna...*, nr 297.

W odsyłaczach na s. 218 błędy druku, pod pieśnią nr 129 winno być: *Mazowsze cz. III* s. 99 (nr 47), s. 134 (nr 111) i s. 175 (nr 192); a pod pieśnią nr 130: *Mazowsze cz. III* s. 109 (nr 64) i s. 318 (nr 489).

- s. 218–219 (przyp. 1 i nr 132–134) – Tekst zamieszczony w przypisie pochodzi, zgodnie z odsyłaczem, z artykułu W. Czajewskiego *Kurpie. Kartka etnograficzna...*, nr 297. Teksty nr 132–134 Czajewski utworzył za Wójcickim, *Zarysy domowe...*, T. 3, s. 226 i 229.

Ponadto zachował się rkp. Kolberga, teka 5, sygn. 1137/I, k. 103; na karcie nota: „Wyrwasy Kurpiów z Wójcickiego *Zarysów domowych*”; rkp. jest odpisem z wymienionej pracy. W rkp. Kolberga, tak jak w druku, przy pieśni nr 132 niejasny odsyłacz do cz. II *Krakowskiego* (DWOK T. 6), nr 738.

- s. 219 w. 1 g. – 220 w. 16g. – Zgodnie z odsyłaczem tekst pochodzi z *Zarysów domowych* Wójcickiego, T. 3, s. 211–212. Odesłanie na końcu akapitu do cz. II *Krakowskiego* (DWOK T. 6), s. 71–72, wprowadzone przez Kolberga, dotyczy ożenku z wdową.

- s. 220 w. 17g. – s. 223 i nr 135–144 – Teksty pieśni, zgodnie z odsyłaczem, pochodzą ze zbioru K.W. Wójcickiego *Pieśni ludu Białochrobatów...*

nr 135 – T. 2, s. 87; nr 136 – T. 2, s. 88; nr 137 – T. 2, s. 89; nr 138 – T. 1, s. 87–88; nr 140 – T. 2, s. 89–90; nr 141 – T. 2, s. 90; nr 142 – T. 2, s. 91; nr 143 – T. 1, s. 171–173; nr 144 – T. 2, s. 247.

Pieśni nr 135–143 Kolberg opublikował już wcześniej w „Bibliotece Warszawskiej” w 1848, T. 3, zob. przedruk: DWOK T. 67/I nr 417, 422, 424, 425, 426, 428, 432, 433 i 442.

- s. 221 nr 139 – Pochodzi z własnych zapisów Kolberga, rkp. terenowy, teka 43, sygn. 1352, k. 43, z lokalizacją: „Łyse, Myszyniec”; w rkp. t. 5–8 następujące:



- s. 223 w. 10d. – 227 w. 20g. i nr 145–156 (wesele VII) – Ten fragment opisu wesela został zaczerpnięty z *Wędrówek po guberni augustowskiej...* Połujańskiego, s. 71–73, tam w tekście głównym informacje zawarte w przyp. 1 na s. 224 oraz s. 89–91 (pieśni). Ponadto pieśń nr 156 w rkp. Kolberga, teka 5, sygn. 1137/I, k. 74, bez lokalizacji.

- s. 239 nr 169 – Rkp. nieznanego autora, teka 8, sygn. 1163, nr 215, bez lokalizacji, tam zwr. 1 w. 3 i 4, zwr. 2 i zwr. 3 w. 1 i 2, dalej karta odcięta.

- s. 240 nr 171 – W druku błędnie podane metrum, winno być:  $\frac{2}{4}$ .

## Pieśni (s. 243–368)

s. 244 nr 175 – Rkp. Kolberga, teka 41, sygn. 1347, k. 1; jest to odpis z pracy K.W. Wójcickiego *Zarysy domowe*, T. 3, s. 250.

nr 176 – Rkp. Kolberga: teka 41, sygn. 1347, k. 1, nr 176, z lokalizacją jak w druku i rkp. terenowy, teka 43, sygn. 1352, k. 20, bez lokalizacji.

W rkp. z teki 41 pod pieśnią także tekst: „Przyjechali żołnierze” i odesłanie do wariantu w cz. III *Mazowska* (T. 26), nr 234.

W rkp. z teki 43 w t. 2 w pierwszym wykonaniu na pierwszą miarę triola ósemkowa  $d^2 e^2 f^2$ , w t. 4 w drugim wykonaniu na trzecią miarę przy obu  $f^1$  fermaty; pod melodią tylko: „Przyjechali”, poniżej zwr. „Przyjechali żołnierze” jak w druku, a dalej:

„Żeby mi była kwatera spokojna,  
żeby była panienczka sforna.  
Żeby były stoły marmurowe,  
żeby były okna kryształowe.

A gdzie to jest pani matka nasza,  
a gdzie to jest panna córka wasza.  
Jest i ona w polu, i ona w polu,  
i wybiera pszeniczkę z kąkolą”.

nr 177 – Rkp. terenowy, prawdopodobnie T. Lenartowicza, teka 43, sygn. 1352, k. 36, z lokalizacją: „Mokrylas”, tam tekst bez melodii.

s. 245 nr 178 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 42, z lokalizacją: „Czepielew” (właśc. Ciepiewo).

W rkp. w t. 1 w pierwszym wykonaniu na pierwszą miarę dwie ósemki  $e^2$ ; pod melodią zwr. 1–6 (przy czym w zwr. 1: „sześciu” zamiast „siedmiu”), a po nich zwr. 8, tam początek: „Szóstemu” i tylko „pierścieniami” (bez: „z obrąkami”).

s. 246 nr 181 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 40, z lokalizacją: „Czepielew” (właśc. Ciepiewo).

W rkp. w t. 1 i 2 przy szesnastkach alternatywnie ósemka  $d^2$ , w t. 6 przy szesnastkach alternatywnie ósemka  $f^2$ ; pod melodią tekst jak w druku.

s. 247 nr 183 – Rkp. Kolberga: teka 42, sygn. 1349, k. 31, z lokalizacją: „od Warszawy, Pragi (Dębe Wielkie)” – melodia z pierwszą zwrotką i rkp. terenowy, teka 43, sygn. 1352, k. 74, bez lokalizacji – tekst zwr. 8–10.

W rkp. z teki 42 w t. 2 tylko dolna wersja, w t. 5 na pierwszą miarę alternatywnie ósemka  $e^2$ , w t. 6 na pierwszą miarę tylko górna wersja.

W rkp. z teki 43 tekst stanowi dalszy ciąg pieśni nr 185, zob. przypis do tego numeru.

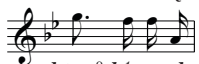
- s. 248 nr 185 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 74, bez lokalizacji.

W rkp. w t. 2 na pierwszą miarę w obu wykonaniach szesnastki  $fis^2 a^2$ , w t. 4 w obu wykonaniach górna wersja, na pierwszą miarę szesnastki  $h^1 a^1$ , w t. 6 tylko dolna, w t. 7 i 8 tylko górna wersja, w t. 5–8 brak znaku powtórki; pod melodią tekst jak w druku, a dalej tekst jak nr 183 zwr. 8–10, zob. przypis do tego numeru.

W druku błąd w zapisie metrum – winno być  $\frac{3}{8}$ .

- s. 248–249 nr 186 – Pod pieśnią odesłanie do zbioru K.W. Wójcickiego *Pieśni ludu Białochobatów...* T. 2, s. 166–167, tam tekst jak u Kolberga z tytułem: „Z Krakowskiego”.
- s. 249 nr 188 – Rkp. Kolberga, teka 5, sygn. 1137/I, k. 74, bez lokalizacji, tam tekst bez melodii.
- s. 250 nr 189 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 76, z lokalizacją ogólną: „Mąkolin”.

W rkp. w pierwszym wykonaniu: w t. 1 pierwsza nuta  $d^2$ , w t. 3 na trzecią miarę szesnastki  $d^2 c^2$ , w drugim wykonaniu: t. 3:



, w t. 4 na pierwszą miarę alternatywnie szesnastki:  $c^2 b^1$ ; pod melodią zwr. 1 w. 1 i 2, zwr. 2, zwr. 4 bez ostatniego wiersza, dla zwr. 5, 6 i 7 tylko w. 1 i 2.

- nr 190a – Rkp. Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 77, z lokalizacją ogólną: „Mąkolin”.

W rkp. w t. 1, 3, 5 i 7 tylko górna, w t. 2 i 6 tylko dolna wersja; pod melodią tekst obszerniejszy, między zwr. 2 i 3 jeszcze tekst jak zwr. 3 i 4 numeru 190b, zob. następny przypis, a po nich jeszcze:


„Ej, ty, dziewczyno,  
ej, ty, maluchna,  
trzewiczki się połyskują,  
samaś bieluchna.

Czemu, Jasińku,  
czemu nie orzesz,  
czy ci wołki nie chcą chodzić,  
czy sam nie możesz?

Moja Kasieńku, orałyby...,  
ty byś wołki wyganiała..”

s. 251 nr 190b – Tekst w rkp. Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 77, z lokalizacją ogólną: „Mąkolin”, tam zwr. 3 i 4 zanotowane między zwr. 2 i 3 numeru 190a, zob. poprzedni przypis.

nr 191 – Rkp. Kolberga: teka 33, sygn. 1305, k. 51, nr 171, z lokalizacją: „Jelonki pod Ostrołęką” – tam melodia z incipitem: „A ciężkoć to” i teka 16, sygn. 1209, k. 5, nr 205, z lokalizacją ogólną: „Czepielew” (właśc. Ciepiewo) – tekst. W rkp. melodia zanotowana

o tercję małą wyżej, t. 1 w obu wykonaniach:  w t. 2 w drugim wykonaniu na pierwszą miarę górna wersja, t. 5:



Pod pieśnią odesłanie do zbioru J. Konopki *Pieśni ludu krakowskiego*, Kraków 1840, winno być: s. 4, nr 5.

nr 192 – Rkp. Kolberga, teka 33, sygn. 1308/I, k. 10, nr 79, z lokalizacją jak w druku, tam tekst z melodią w opracowaniu fortepianowym, zob. DWOK T. 67/II, nr 649.

s. 252 nr 193 – Melodia por. nr 63 w suplemencie.

nr 194 – Pod pieśnią odesłanie do pracy K.W. Wójcickiego *Zarysy domowe* T. 3, tam na s. 238–239 (nr 5) wariant tekstu.

nr 195 – Odsyłacz do cz. IV *Poznańskiego* (DWOK T. 12) nr 17 i 19 niejasny; do cz. II *Mazowska* (T. 25) – dotyczy s. 8, nr 21; dalej niejasny odsyłacz Kolberga do własnego artykułu *Właściwości, pieśni i tańce...*, s. 101 (dział III), nr 7.

s. 253 nr 196 – Melodia por. nr 236 w suplemencie.

s. 256 nr 200 a i b – Pod pieśnią nr 200a niejasny odsyłacz do cz. III *Mazowska* (T. 26), nr 29, tam inny tekst.

nr 204 – Tekst por. nr 1458 w T. 42. Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 76, z lokalizacją ogólną: „Mąkolin”, tam tekst podpisany pod pieśnią opublikowaną pod numerem 205.

W zwr. 1 zamiast w. 1 i 2: „Orze Jasio, orze”, w zwr. 2 i 3 tylko w. 1–3, po nich:

„Nie mogła wytrzymać,  
musiała się spytać,  
wiele, Jasiu, kosul mas?

Tylko jedną Inianą,  
trzy lata niepraną,  
tak-że o mnie, Kasiu, dbasz”.

Dalej fragmenty kolejnych zwrotek:


„Tylko jedno źrebie, po polu je żywie... .  
... jednego barana, dałem go do pana...  
...jednego gąsiora, dałem go do dwora...  
...jednego kaczora, dałem go do ...  
... jedną kurę [poniżej dopisane „koguta”] ... wziął do kata”.

- s. 257 nr 205 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 76, z lokalizacją ogólną: „Małolin”.

W rkp. w t. 1, 5, 6 tylko górna wersja, w t. 3, 7 i 8 tylko dolna wersja, w t. 5 pierwsza ósemka  $a^1$ , t. 5–8 opatrzone znakiem powtórki; w zapisie tekstu w zur. 1: „konie” zamiast „i konika” i „przyszła”, zamiast „wysła”, w zur. 2 brak w. 1, a zamiast w. 3: „tyś do mnie podobna”, w zur. 3 brak w. 1; dalej tekst jak nr 204, zob. poprzedni przypis.

nr 206 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 73, bez lokalizacji.

W rkp. melodia zapisana o sekundę wielką niżej, w t. 4 na drugą i trzecią miarę ćwierćnuta  $g^1$ , t. 5–8 opatrzone licznymi poprawkami, powyżej literowe oznaczenia nut zgodne z drukiem,

w t. 7 tylko dolna wersja, t. 8: , po nim jeszcze:

; w druku

w t. 6 na drugą miarę błędnie szesnastka, winna być ósemka; pod melodią tekst jak w druku.

- s. 258 nr 207 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 78, z lokalizacją ogólną: „Małolin”, tam tekst zur. 1, 2 i 4 zanotowany jako dalszy ciąg innej pieśni, zob. DWOK T. 42, nr 1419.

W druku w zur. 4 brak oznaczenia numeru 4 i pierwszej sylaby, winno być: Pościel.

nr 208 – Por. nr 64 w suplemencie.

- s. 259 nr 210 – Rkp. Kolberga: rkp. terenowy, teka 43, sygn. 1352, k. 43, z lokalizacją: „Drożdżyn” i teka 42, sygn. 1351/I, k. 2, z lokalizacją: „Gromadzyn” – tylko incipit: „Zielona ruta, modry kwiat” bez melodii.

W rkp. z teki 43 w pierwszym wykonaniu w t. 3 # przy  $d^2$ , w drugim wykonaniu w t. 1 pierwsza nuta  $a^2$ ; po zwr. 1 tekst jak nr 89 zwr. 3 i 4, zob. też przypis do tego numeru.

Por. DWOK T. 67/I, nr 405.

- s. 260 nr 213 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 40, z lokalizacją: „Czepielew” (właśc. Ciepiewo).

W rkp. w t. 5 i 8 tylko górna wersja, w t. 11 na pierwszą miarę druga szesnastka  $d^2$ ; pod melodią zwr. 1–2, przy czym zwr. 2 bez wariantu zanotowanego w nawiasie, a następnie:

„Bogatego nie chcę, bo wymawiać będzie,  
podarunki jego we szkatule wszędzie.

Ubogiego nie daj, Panie,  
bo go na suknie nie stanie,  
przyjdzie przymrzeć głodu  
z rana do zachodu”,

dalej zwr. 3 jak w druku.

- s. 261 nr 214 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 39, z lokalizacją ogólną: „Czepielew, Maków” (właśc. Ciepiewo).

W rkp. zwr. 8, 7, 2, 13, a zamiast zwr. 6 wariant:

„Oj, i od każdej wdowy zachowaj mnie, panie,  
oj, bo by wymawiała to za to nie stanie.  
Boć to wdowa mózg wysusza,  
nieboszczyka z grobu wzrusza,  
oj, a te pasierbięta,  
gorsze niż szczenięta”.

W rkp. tekst stanowi dalszy ciąg pieśni nr 215, zob. następny przypis.

- s. 262 nr 215 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 39, z lokalizacją ogólną: „Czepielew, Maków” (właśc. Ciepiewo).

W rkp. melodia zanotowana o sekundę wielką wyżej, w t. 1 w obu wykonaniach górna wersja, w t. 2 na trzecią miarę ósemka  $a^1$ ; pod melodią tekst zwr. 1, a dalej fragmenty tekstu jak nr 214, zob. poprzedni przypis.

nr 216 – Rkp. Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 74, bez lokalizacji, tam tekst bez melodii. W rkp. zwr. 1 w. 1 i 2, po nich:

„Dworskiej panny nie chcę, boć by mnie zgubiła.  
Poszedłby do miescanki, ona nic nie robi,  
w lustrze stoi, pięknie się stroi,  
pić i jeść ładnie, chodźć paradnie”,


dalej zwr. 2–5, przy czym w zwr. 4: „scygi się” zamiast „fumów”.

- s. 264–265 nr 217 i nr 218 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 2, sygn. 1124, k. 19, z lokalizacją: „Wola” i dopiskiem: „od Wysokiego”.

W rkp. melodia zanotowana o sekundę wielką niżej, w t. 3 tylko górna wersja, w t. 6 na pierwszą miarę szesnastki  $d^2 h^1$ , brak dogrywki instrumentalnej: t. 13–14. Pod melodią tekst nr 217 zwr. 1–3, dalej zwr. 6 (nr 218), a następnie zwr. 6–8 (nr 217).

- s. 266 nr 220 – Rkp. Kolberga, teka 33, sygn. 1308/I, k. 22, nr 120, z lokalizacją: „Zakliczewo pod Makowem”; tam tekst z melodią w opracowaniu fortepianowym, por. DWOK T. 67/II, nr 677. Por. nr 128 w suplementcie.

nr 221 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 16a, bez lokalizacji.

W rkp. t. 1 w metrum  $\frac{3}{4}$ : , w t. 2 tylko górna, w t. 3 tylko dolna wersja, na drugą miarę alternatywnie ósemki  $e^2 a^2$ , na trzecią miarę alternatywnie ósemki  $c^2 h^1$ , w t. 8 tylko dolna wersja; w zapisie tekstu w zwr. 1: „pisze” zamiast „robi”, dalej skrótkowo zanotowane kolejne zwrotki:

A ten drugi bije sługi.  
[A ten] trzeci [bije] dzieci.  
[...] czwarty grywa w karty  
[...] piąty patrzy w kąty.  
[...] szósty bardzo tłusty”

i na końcu zwr. 7 i 8 także zanotowane skrótkowo.


- s. 267 nr 222 – Rkp. Kolberga, teka 41, sygn. 1347, k. 110, czystopis przygotowany przez Kolberga do druku z tytułem nad pieśnią i z odsyłaczami do II i III cz. *Mazowsza*; w rkp. w t. 3 w pierwszym wykonaniu na pierwszą miarę ćwierćnuta  $d^2$ , na drugą ósemki  $d^2 h^1$ .
- s. 268 nr 225 – Pod pieśnią odesłanie do *Zarysów domowych* Wójcickiego T. 3, tam na s. 249–250 taki tekst, ale na początku jeszcze dwuwiersz pominięty przez Kolberga.
- s. 269 nr 227 – Melodia w rkp. terenowym Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 93v., nr 18, z lokalizacją ogólną: „Szczepanków”, zanotowana o kwartę czystą wyżej, widoczne trudności Kolberga w zapisie me-



trorytmicznym, t. 2 i 4 zanotowane w metrum  $\frac{4}{4}$ , w t. 2 na drugą miarę tylko górna wersja, dwie ostatnie ósemki zanotowane jako

ćwierćnuty, t. 4: ; pod melodią ślady tekstu, dziś zupełnie nieczytelne.

nr 228 – Rkp. Kolberga: teka 36, sygn. 1320, k. 64r., z lokalizacją: „Przanów i Czepielew pod Makowem” i rkp. terenowy, teka 43, sygn. 1352, k. 42, z lokalizacją: „Czepielew” (właśc. Ciepiewo). W obu rkp. tylko górna wersja, a pod melodią tekst jak w druku;

w rkp. z teki 43 w t. 7 inny rytm: .

s. 270 nr 229 – Pod pieśnią niejasny odsyłacz do cz. II *Radomskiego* (DWOK T. 21), tam pod numerem 132 i na s. 132 inne pieśni; a odsyłacz do cz. II *Mazowsza* (T. 25) winien być: nr 106 i 107 (nie 108).

nr 230 – Tekst zwr. 2 w rkp. terenowym Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 78, z lokalizacją ogólną: „Mąkolin” stanowi fragment tekstu nr 231, zob. następny przypis.

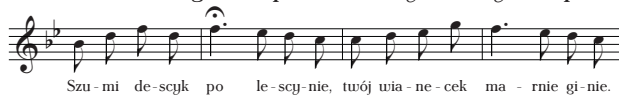
s. 271 nr 231 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 78, nr 25, z lokalizacją ogólną: „Mąkolin”, tam melodia z incipitem: „Szumi deszczyk”.

W rkp. melodia zanotowana o sekundę wielką wyżej, w t. 2 na trzecią miarę ósemka  $e^2$  i szesnastki  $d^2 c^2$ , w t. 4 tylko dolna wersja, zamiast ostatniej ósemki szesnastki  $c^2 b^1$ , w t. 6–8 widoczne trudności Kolberga w zapisie metrorhythmicznym.

Tekst na tej samej karcie, zanotowany pod inną melodią (nr 19), zob. przypis do następnego numeru; tam zwr. 1, po niej tekst jak zwr. 2 nr 230 i widoczne fragmenty: „domyśliła... złotem”, a dalej zwr. 2–6, przy czym w. 3 i 4 w zwr. 4 prawie nieczytelne.

s. 272 nr 232 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 78, nr 19, z lokalizacją ogólną: „Mąkolin”, tam melodia z incipitem: „Szumi deszczyk”.

W rkp. melodia zanotowana o sekundę wielką wyżej, widoczne trudności Kolberga w zapisie metrorhythmicznym, zapis następujący



Szu - mi de - scyk po le - scy - nie, tuój wia - ne - cek ma - rnie gi - nie.



Nie lżyj ze ty, Ja - siu, nie lżyj, bo mój wia - nek do - brze le - zy.

poniżej tekst jak nr 231, zob. przypis do tego numeru.

Pod pieśnią niejasny odsyłacz do cz. II *Krakowskiego* (DWOK T. 6), nr 256, być może miał być tylko pod pieśnią nr 233.

nr 233 – W pracy K.W. Wójcickiego *Zarysy domowe*, T. 3, s. 243 taki sam tekst.

nr 234 – Rkp. terenowe: Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 44, z lokalizacją: „Dzierżanów”; prawdopodobnie T. Lenartowicza, teka 43, sygn. 1352, k. 36, z lokalizacją: „Wysoce” – tekst bez melodii.

W rkp. na k. 44 t. 1–4 zanotowane w metrum  $\frac{4}{4}$ :



Z po-nie-dział-ku na świątę-to, na świątę-to, fur-ma-no-ju ko-nie za-ję-to, za-ję-to.

t. 5–7 w metrum  $\frac{3}{4}$  w podwojonych wartościach rytmicznych i tekst jak w druku.

W zapisie tekstu z k. 36 w zwr. 2 dwukrotnie: „boczku” zamiast „strużki”, w zwr. 3: „stojąca” zamiast „pasła”, po zwr. 3 jeszcze dalszy ciąg tekstu jak nr 236 zwr. 2 i 3.

Pierwsze odesłanie pod pieśnią dotyczy cz. II *Radomskiego* (DWOK T. 21, nie T. 20), nr 47.

- s. 273 nr 236 – Rkp. terenowy, prawdopodobnie T. Lenartowicza, teka 43, sygn. 1352, k. 36, z lokalizacją: „Wysoce”, tam tekst zwr. 2 i 3 bez melodii zanotowany jako dalszy ciąg numeru 234, zob. poprzedni przypis.

W pracy K.W. Wójcickiego *Zarysy domowe*, T. 3, s. (nie nr) 237 tekst obszerniejszy.

nr 237 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 78, z lokalizacją ogólną: „Mąkolin”, tam melodia z incipitem: „Z poniedziałku”.

W rkp. w t. 2 w pierwszym wykonaniu na trzecią miarę ósemka  $e^2$ , w t. 4 w obu wykonaniach górna wersja.

- s. 274 nr 241 – Rkp. Kolberga: rkp. terenowy, teka 2, sygn. 1124, k. 18, z lokalizacją ogólną: „Głuchy”, tam melodia z incipitem: „Choćbym zawiązał koniowi oczy”.

W rkp. melodia zanotowana o sekundę wielką wyżej, w t. 2 w drugim wykonaniu na czwartą i piątą miarę alternatywnie

ósemki  $c^2 b^1$ , t. 3 w drugim wykonaniu: 



Por. nr 102 w suplementcie.

- s. 275 nr 242 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 42, z lokalizacją: „Czpielew” (właśc. Ciepiewo).

W rkp. w pierwszym wykonaniu: w t. 1 pierwsza ósemka alternatywnie  $c^2$  lub  $a^1$ , w t. 2 na czwartą i piątą miarę ósemki  $b^1 a^1$ , w drugim wykonaniu w t. 2 ostatnia ósemka  $c^2$ ; bezpośrednio pod pieśnią drugi wątek tekstu, zob. nr 101 w suplementcie.

nr 244 – Por. tekst w pracy K.W. Wójcickiego *Zarysy domowe*, T. 3, s. 248.

nr 245 – Rkp. Kolberga: rkp. terenowy teka 43, sygn. 1352, k. 42, z lokalizacją: „Czpielew” (właśc. Ciepiewo).

W rkp. w t. 3 w pierwszym wykonaniu na pierwszą miarę alternatywnie ósemka  $c^2$ ; pod melodią zwr. 1–2, zwr. 7 (wariant zamieszczony w nawiasie) i zwr. 8–9, przy czym w zwr. 2 w. 1–2 następujący:

„I w Krakowie, i we Lwowie,  
i w Toruniu, i w Warszawie”.

Ponadto w rkp. nieznanego autora, teka 4, sygn. 1134, k. 1, bez lokalizacji, tekst zwr. 4 i 5 bez melodii.

- s. 276 nr 246 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 43, z lokalizacją: „Rozogi, Muszyna”, tam tekst zwr. 4 i 5 podpisany jako kolejne zwrotki pieśni „W polu ogródeczek”, zob. DWOK T. 42, nr 1350.

- s. 277 nr 248 – Rkp. Kolberga, teka 16, sygn. 1209, k. 5, nr 199, tam tekst z odesłaniem do melodii z teki 33; tekst zwr. 1 z melodią, do której Kolberg odesłał w rkp. został opublikowany w DWOK T. 42, nr 1448.

- s. 277–278 nr 249 – Rkp. Kolberga: teka 38, sygn. 1334, k. 8; sygn. 2184, k. 171, tam melodia i fragment tekstu oraz rkp. nieznanego autora, teka 42, sygn. 1349, k. 54, bez lokalizacji, nad melodią nota: „Polonez”.

Rkp. z teki 38 to czystopis przygotowany do druku z naniesionym numerem pieśni jak w tomie.

W rkp. o sygn. 2184, k. 171 w t. 1 na trzecią miarę dodana wersja alternatywna: ósemki  $d^2 c^2$ , w t. 2 i 3 tylko dolna wersja, w t. 4 w pierwszym wykonaniu ósemki:  $b^1 d^2 c^2$ , pod melodią zwrotka nienumerowana: „Na Bugu, na Wiśle”, dalej zwr. 5 (tylko w. 5–8), a po niej zwr. 2 i 3 (w obu zwr. tylko w. 5–8) i zwr. 4.

W rkp. z teki 42 melodia zanotowana o tercję małą niżej w metrum  $\frac{3}{8}$ :



A gdzie je - dziesz Ja - siu? Na jar - ma - rek Ka - siu.



Nie ku - puj mi wian - ka, bo ja nie chło - pian - ka,



tyl - ko pa - rę ustą - żek i ze dwie chus - tecz - ki,



trze - wi - ki na nóż - ki, kół - czy - ki na usz - ki.

tam w zapisie tekstu w zwr. 2 w. 5–7: „oto ta topola, jakże się rozwinie, wtedy będziesz moja”, w zwr. 4 w. 3–4: „a coś nie przyjeżdża mój miły chłopczyzna”, a dalej:

„Może on zapomniął,  
co wyrzekął przede mną,  
możem polewała  
topolę daremno.

Czy widzisz, dziewczyno,  
ten kamień nad wodą,  
jakże on popłynie,  
ożenię się z tobą.

A kiedy żeś widział,  
żeby kamień pływał,  
kiedyś mnie nie kochał,  
na coś u mnie bywał”.

W rkp. o sygn. 2184 pod pieśnią, podobnie jak w druku, odesłanie do „Przyjaciela Ludu” R. 13: 1846, T. 2, nr 46 (s. 368 nie 31), tam melodia w opracowaniu fortepianowym i tekst „Na Bugu, na Wiśle”, zob. przedruk: DWOK T. 67/I, nr 170.

- s. 278–279 nr 251 – Pod pieśnią odesłanie do zbioru K.W. Wójcickiego *Pieśni ludu Białochrobatów...*, T. 1, s. 236, tam tekst jak zwr. 1–5 u Kolberga z tytułem: „Z nad Dniestru”.
- s. 279 nr 253 – Rkp. Kolberga: rkp. terenowy, teka 43, sygn. 1352, k. 42, z lokalizacją: „Czepielew” (właśc. Ciepielewo), tam melodia zanotowana

o sekundę wielką wyżej; teka 33, sygn. 1308/I, k. 18, nr 1, z lokalizacją: „Karniewo pod Makowem”, tam melodia w opracowaniu fortepianowym i obszerniejszy tekst, zob. DWOK T. 67/II, nr 656. W rkp. z teki 43 zapis melodii i tekstu jak w T. 67/II nr 656, bez akompaniamentu.

- s. 280 nr 254 – Rkp. Kolberga: rkp. terenowy, teka 2, sygn. 1124, k. 19, z lokalizacją: „Słopsk” i teka 33, sygn. 1308/I, k. 18, nr 3, z lokalizacją: „Andrzejewo”.

W rkp. z teki 2 w t. 1 i 2 tylko wersja zanotowana małymi nutami, w t. 3–5 tylko górna wersja; tekst zanotowany skrótowo, po zur. 1:

„A ja za nim oknem wyglądała,  
czy ujechał daleko,  
mój Boże, czy ujechał.  
I wyjechał o staje, o dwoje,  
ona za nim wołała, a wróć.

Kiedy ja był u twojego okienka,  
tyś miała inszego.  
Nie uważaj, ach, mój Jasienieczku,  
choć ja miała inszego.  
Z inszym ja się pięknie rozmówiła,  
będę kochać pierwszego.

Oczy płaczą...  
Jutro biorę karabin...”.


W rkp. z teki 33 pod melodią w opracowaniu fortepianowym obszerniejszy tekst, zob. DWOK T. 67/II, nr 658.

nr 256 i 257 – Odsyłacz do cz. IV *Poznańskiego* (DWOK T. 12), nr 262 zamieszczony pod pieśnią nr 256 winien być pod nr. 257.

- s. 281 nr 258 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 2, sygn. 1124, k. 18, z lokalizacją ogólną: „Głuchy”; w rkp. pod melodią incipit: „Na dzwonniczy”, a poniżej tekst zur. 1 i oddzielnie zanotowane zur. 4–6.

nr 260a – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 93r., nr 15, z lokalizacją ogólną: „Łomża”, tam melodia z incipitem: „Rosa pada na koń”.

W rkp. w t. 1 w obu wykonaniach dolna wersja, w pierwszym wykonaniu na pierwszą miarę ósemki *g' h'*, w t. 3 w obu wykonaniach obie wersje, t. 4 w pierwszym wykonaniu:



w drugim: 




W druku pod nutami błędnie podpisany tekst, pod taktami 1–2 winne być wiersze 1 i 2 zwr. 1, a pod taktami 3–4 wiersze 3 i 4 tejże zwrotki.

- s. 282 nr 260b – Rkp. Kolberga, teka 5, sygn. 1136, k. 34, nr 261, z lokalizacją jak w druku, tam w t. 3 tylko górna wersja.

W rkp. odesłanie do wariantu melodii w cz. I *Kieleckiego* (DWOK T. 18), nr 361a.

nr 261 – Rkp. Kolberga, teka 5, sygn. 1136, k. 34, tam pieśń zanotowana dwukrotnie: jako nr 262, z lokalizacją jak w druku i ponownie jako nr 262, z lokalizacją: „Płock” i przekreśloną: „od Prasnysza”.

W tym drugim zapisie inny, przekreślony początek tekstu: „Descyk pada, rosa siada po drobnej lescynie”, a poniżej: „Słońce świeci, wiatery wieje po białej brzezynie”, tam zanotowane liczne wersje alternatywne, w t. 1 w drugim wykonaniu obie wersje, w t. 2:

w pierwszym wykonaniu: , w drugim wykonaniu: , t. 3 w drugim wykonaniu: .

Pod pierwszym zapisem tak jak w druku odesłanie do wariantu w cz. I *Kieleckiego* (DWOK T. 18), nr 361a.

- s. 283 nr 262 – Rkp. Kolberga, teka 5, sygn. 1137/I, k. 7, tam tekst zwr. 1, 3 i 4 zanotowany na rkp. nieznanego autora.

- s. 284 nr 265 – Odsyłacz do cz. IV *Poznańskiego* (DWOK T. 12), nr 206 i 207 błędny.

nr 266 – Rkp. Kolberga: sygn. 3208, k. 150, z lokalizacją jak w druku, część karty tego czystopisu odcięta, widoczna melodia i wiersz 1 i 3; teka 33, sygn. 1305, k. 51, nr 266, z lokalizacją jak druku – melodia z incipitem: „Przewieźże mnie” i teka 16, sygn. 1209, k. 6, nr 21, z lokalizacją ogólną: „Czepielew” (właśc. Ciepiewo) – tekst zwr. 1.

nr 267 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 93r., nr 12, z lokalizacją ogólną: „Łomża”, tam melodia z incipitem: „Za borem, za lasem”.

W rkp. w t. 4 tylko górna wersja, w t. 5 w górnej wersji zamiast ósemki  $e^2$  dwie szesnastki  $e^2 d^2$ , w t. 7 tylko dolna wersja.

- s. 286 nr 269 – Rkp. terenowe Kolberga: teka 43, sygn. 1352, k. 34, z lokalizacją ogólną: „Drożdżyn pod Płońskiem”; teka 43, sygn. 1352, k. 78, z lokalizacją ogólną: „Mąkolin” – tylko tekst.

W rkp. z k. 34 melodia zanotowana w metrum  $\frac{2}{4}$ :

Czte-ry ko - nie Ja - sio miał, czte - ry ko - nie Ja - sio miał,  
uszy-stkie zło - tem ko - wać dał, uszy-stkie zło - tem ko - wać dał.

pod melodią zur, 1, 3–4, 9 i 16–28, przy czym w rkp. zur. 22 i 23 w odwrótej kolejności (w zur. 22: „czwartą dała”, w zur. 23: „trzecią dała”).

Na k. 78 tekst zur. 1–3, 8–13 i 15 zanotowany jako dalszy ciąg pieśni nr 271, zob. przypis do tego numeru.

W „Wiśle” z 1888, T. 1 (z. 1) na s. 145–147 wariant tekstu; jest to fragment artykułu S. Chełchowskiego *Materiały do etnografii ludu z okolic Przasnysza* (całość artykułu s. 122–153).

s. 287 nr 270 – Rkp. Kolberga, teka 33, sygn. 1308/I, k. 12, nr 144, z lokalizacją: „Mokrylas pod Ostrowem (Ostrołęckie)”, tam melodia w opracowaniu fortepianowym i wariant tekstu, zob. DWOK T. 67/II, nr 618.

nr 271 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 78, z lokalizacją ogólną: „Mąkolin”, tam melodia z incipitem: „Jedzie Jasio z Tor...”, a poniżej tekst.

W rkp. w t. 1–4 i 8 tylko dolna wersja, w t. 4 na trzecią miarę alternatywnie  $f^2$ , w t. 5–7 tylko górna wersja; w zapisie tekstu najpierw tekst zur. 1 jak w numerze 271, a dalej jak nr 269, zob. przypis do tego numeru.

s. 287–288 nr 272 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 73, bez lokalizacji.

W rkp. w t. 1 tylko górna wersja, w t. 2 ćwierćnuta  $d^2$ , t. 3–4 i 10–11 zanotowane każdorazowo jako jeden takt – trzy ósemki, w t. 5 tylko górna wersja, w t. 7 na drugą miarę ósemka  $e^2$ , w t. 9 tylko dolna wersja; pod melodią zur. 1 i 2, po nich:


„Dysiu, dysiu, dysiu,  
gdzie pojedziesz, Jasiu”,

dalej bardzo słabo czytelne fragmenty jak zur. 10–14 i nr 269 zur. 26–28. Odesłanie do cz. III *Mazowsza* (T. 26), nr 326 dotyczą zur. 11–16 tego numeru.

- s. 288 nr 273 – Rkp. nieznanego autora, teka 5, sygn. 1137/I, k. 71, z notatką Kolberga: „Kurpie”; w rkp. kolejność zwrotek następująca: 3, 2, 4, 5 i 1.

nr 274 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 79, z lokalizacją ogólną: „Mąkolin”.

W rkp. melodia zanotowana o sekundę wielką wyżej, widoczne trudności Kolberga w zapisie metroritmicznym, w t. 1–3 tylko


górna wersja, t. 5–6 nieczytelne, t. 7: 

w t. 9 tylko dolna, w t. 10 górna wersja; tekst jak w druku, ale dziś bardzo słabo czytelny.

nr 275 – Rkp. terenowy, prawdopodobnie T. Lenartowicza, teka 43, sygn. 1352, k. 37, z lokalizacją ogólną: „Mokrylas”, tam tekst bez melodii.

- s. 290 nr 277 – Rkp. Kolberga: rkp. terenowy, teka 43, sygn. 1352, k. 40, z lokalizacją: „Czepielew” i teka 33, sygn. 1308/I, k. 20, nr 61, z lokalizacją: „Czepielew pod Makowem” (właśc. Ciepiewo).

W rkp. z teki 43 w t. 5 na trzecią miarę alternatywnie ósemki

$h^1 d^2$ , t. 7: 

pod melodią tekst do słów: „matula pierzynie”, a poniżej fragment: „jak będę biegała, to będę brzękała, dopiero mi, Jasiu, uwierzysz”.

W rkp. z teki 33 melodia przygotowana do opracowania fortepianowego, stąd zapisana dwukrotnie, a tekst podpisany tylko raz (pierwsza zwrotka); w obu zapisach w tym rkp. w t. 2 i 7 tylko górna wersja; w zapisie tekstu „i skrzynię czerwoną, dziewczynę kochaną” zamiast „czerwoną skrzynię i białą Marynię”.

nr 278 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 80, z lokalizacją ogólną: „Mąkolin”.

W rkp. w t. 1–2 tylko dolna wersja, w t. 1 trzecia ósemka  $d^2$ , w t. 2 przy drugiej ósemce alternatywnie szesnastki  $d^2 e^2$ , w t. 4 tylko

górna wersja, t. 6: 

fragmenty, dziś prawie nieczytelne: „... są we wsi ludzie, ganią cię... Jasińku, przenocuj nockę,.... kupże mi...”.

nr 279 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 80, z lokalizacją ogólną: „Mąkolin”.

W rkp. w t. 1 tylko dolna wersja, w t. 2 na drugą i trzecią miarę półnuty  $c^2$ , lub alternatywnie  $a^1$ , w t. 3 tylko dolna wersja, dodana



wersja alternatywna, dzisiaj nieczytelna, w t. 4 przy szesnastkach alternatywnie ósemka  $a^1$ , w t. 7 tylko dolna wersja; pod melodią tekst jak w druku, dziś słabo czytelny.

- s. 291 **nr 280** – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 43, z lokalizacją: „Czepielew” (właśc. Ciepiewo).

W rkp. tylko t. 1–13 i powtórka t. 11–12, t. 14–16 brak, w t. 2 najpierw ćwierćnuta, następnie ósemka, w t. 3 tylko dolna wersja; w zapisie tekstu zwr. 1 i 2 w odwrotnej kolejności.

- s. 292 **nr 283** – Rkp. Kolberga, teka 33, sygn. 1308/II, k. 17, z lokalizacją: „Mokrylas pod Ostrowem”.

W rkp. melodia zanotowana o sekundę wielką wyżej, w t. 2 w drugim wykonaniu na trzecią miarę alternatywnie ósemki  $d^2 c^2$ , t. 4

w pierwszym wykonaniu: ; w zapisie tekstu w zwr. 3 w. 2 bez „a” na początku.

- s. 293 **nr 284 (nie 281, błąd druku)** – Rkp. Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 34, z lokalizacją: „Drożdżyn pod Płońskiem”. W rkp. tekst zanotowany jako dalszy ciąg pieśni nr 402, zob. przypis do tego nr.

**nr 287** – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 21, z lokalizacją ogólną: „Kromnów”.

W rkp. tylko górna wersja, w t. 3 na drugą miarę ćwierćnuta  $a^1$ , w t. 4 na pierwszą miarę inna wersja alternatywna: ósemki  $a^1 g^1$ ; w zapisie tekstu w ostatniej zwrotce brak drugiego wiersza.

- s. 294 **nr 288** – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 77, z lokalizacją ogólną: „Mąkolin”, tam tekst podpisany pod melodią opublikowaną pod numerem 289.

W rkp. tekst zwr. 1–3, 6, 10 i zwr. 12 (wariant zamieszczony w nawiasie) połączony z tekstem jak nr 289, zob. następny przypis, przy czym tekst w zwr. 1 w. 3 i 4 następujący: „poszła dziewczyna zbierać jagody”, a w zwr. 2 i 3 brak wierszy 3 i 4, następnie zwr. 1–3 numeru 288, dalej zwr. 2 i 3, a po nich zwr. 6 nr 288, po nich zwr. 4 i 5, a na zakończenie zwr. 10 i zanotowany w nawiasie wariant zwr. 12 numeru 288, zob. poprzedni przypis, ponadto w rkp. we wszystkich zwrotkach: „grzeczna dziewczyno” zamiast „moja panienko”.

- s. 295 **nr 289** – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 77, z lokalizacją ogólną: „Mąkolin”.

W rkp. melodia zanotowana w metrum  $\frac{6}{8}$  przy zachowaniu tych samych wartości rytmicznych, w t. 2 w drugim wykonaniu na

drugą i trzecią miarę tylko górne nuty, t. 7–8 w obu wykonaniach:



, brak zanotowanej obok wersji alternatywnej

dla t. 5; pod melodią wariant tekstu nr 288, zob. poprzedni przypis. nr 290 – Odesłanie pod pieśnią dotyczy wariantu melodii nr 43 zamieszczonego w artykule Kolberga *Właściwości, pieśni i tańce...*, s. 116 (dział III), por. też tamże nr 42, zob. przedruk: DWOK T. 41, nr 110 i 111.

- s. 296 nr 292 – Rkp. terenowe Kolberga: teka 43, sygn. 1352, k. 43, z lokalizacją: „Drożdżyn p. Płońskim” i teka 43, sygn. 1352, k. 73, bez lokalizacji.

W rkp. z k. 43 w t. 2 ostatnia ósemka  $g^1$ , alternatywnie  $h^1$ , w t. 3–4 tylko wersja zanotowana w druku z notatką: „vel”, w t. 5 przy trzeciej ósemce alternatywnie triola szesnastkowa  $h^1$  *cis*<sup>2</sup>  $h^1$ , w t. 6 przy trzeciej ósemce alternatywnie triola szesnastkowa  $e^1$  *fis*<sup>1</sup>  $e^1$ ; pod melodią tekst jak nr 293 zwr. 1–2, zob. następny przypis.

Na k. 73 tekst jak w druku (tylko w zwr. 2: „Marianna” zamiast „Julijanna”) podpisany pod inną melodią, zob. DWOK T. 42, nr 1437, tam z pierwszą zwrotką.

Pod pieśnią niejasne odesłanie do cz. III *Mazowska* (T. 26), nr 177; drugi odsyłacz dotyczy wariantu tekstu zamieszczonego w artykule Kolberga *Właściwości, pieśni i tańce...*, s. 122 (dział III), nr 58, zob. przedruk: DWOK T. 41, nr 109.

- s. 297 nr 293 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 43, z lokalizacją: „Drożdżyn p. Płońskim”, tam zwr. 1 i 2 zanotowane pod melodią jak nr 292, zob. poprzedni przypis.
- s. 298 nr 295 – Por. tekst w pracy K.W. Wójcickiego *Zarysy domowe*, T. 3, s. 240–242.
- s. 300 nr 299 – Taki tekst w artykule W. Czajewskiego *Kurpie. Kartka etnograficzna...*, nr 297.
- s. 302 nr 302 – Rkp. Kolberga: teka 2, sygn. 1124, k. 19, z lokalizacją ogólną: „Słopsk” i teka 42, sygn. 1349, k. 2, z lokalizacją: „Wyszków”, tam melodia zanotowana o sekundę wielką wyżej.

W obu rkp. w t. 1 tylko górna wersja, w t. 5 dolna wersja, t. 6:



w t. 7 górna wersja, ostatnia ósemka  $g^1$ , w t. 8 na pierwszą miarę ósemki  $h^1$  *cis*<sup>2</sup>; w obu rkp. po zwr. 3 jeszcze fragment tekstu:

„Żeby nie ta mała dziecineczka,  
byłaby ja jeszcze panieneczka,  
kwitłaby ja jak róża”.

- s. 305 nr 307 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 44, z lokalizacją: „Dzierżanów”.

W rkp. melodia zanotowana o sekundę wielką wyżej, w t. 2 zamiast piątej ósemki szesnastki  $b^1 a^1$ ; pod melodią zur. 1, 3–4, po nich: „Kasieńka nieboga już z domu odchodzi” (ten wiersz skreślony), dalej:

„Nie chcę myśleć o tobie,  
myśl sama o sobie,  
idź precz ode mnie”,

dalej zur. 6 i 7, przy czym w zur. 6: „Jasienku” zamiast „Franusiu”.

nr 308 – Takty 1–4 z incipitem: „Nieszczęśliwe te pokoje, ach, jej, jej, je” w rkp. terenowym Kolberga, teka 2, sygn. 1124, k. 18, z lokalizacją ogólną: „Głuchy”, tam w t. 2 tylko dolna wersja, przy drugiej ósemce alternatywnie  $a^1$ , w t. 3 tylko górna wersja.

nr 311 – Zgodnie z odsyłaczem tekst pochodzi z pracy K.W. Wójcickiego *Zarysy domowe*, T. 3, s. 242.

- s. 307 nr 312 – Rkp. Kolberga: teka 38, sygn. 1334, k. 6 i rkp. terenowy, teka 43, sygn. 1352, k. 40, z lokalizacją ogólną: „Czepielew” (właśc. Ciepiewo).

W rkp. z teki 38 nota lokalizacyjna, naniesiony numer pieśni i odsłanie do wariantu w cz. III *Mazowska* (T. 26) jak w druku; jest to przygotowany do druku czystopis, zawierający także zapisy pieśni 313–318.

W rkp. terenowym w t. 1 w pierwszym wykonaniu na drugą miarę alternatywnie szesnastki  $e^2 d^2$ , w t. 3 zamiast drugiej szesnastki trzydziestodwójki  $e^2 d^2$ .

nr 313 – Rkp. Kolberga, teka 38, sygn. 1334, k. 6; jest to przygotowany do druku czystopis, zob. poprzedni przypis.

nr 314 – Rkp. Kolberga, teka 38, sygn. 1334, k. 6; jest to czystopis przygotowany do druku, z oznaczeniem numerów zwrotek jak w druku, zob. przypis do numeru 312.

nr 315 – Rkp. Kolberga: teka 38, sygn. 1334, k. 6 i rkp. terenowy, teka 43, sygn. 1352, k. 19, bez lokalizacji.

W tece 38 czystopis przygotowany do druku, zob. przypis do nu-

meru 312; w rkp. z teki 43 w t. 1 tylko dolna wersja, w t. 3 w obu wykonaniach górna wersja, a pod melodią tylko incipit: „Kapała się Kasia w morzu”.

**nr 316** – Rkp. Kolberga: teka 38, sygn. 1334, k. 6 i rkp. terenowy, teka 43, sygn. 1352, k. 75, z lokalizacją ogólną: „Mąkolin”.

W tece 38 przygotowany do druku czystopis, zob. przypis do numeru 312; w rkp. z teki 43 melodia zanotowana o sekundę wielką wyżej, w t. 4 i 7 tylko górna wersja, w t. 8 tylko dolna wersja, t. 9:




- s. 308 **nr 317** – Rkp. Kolberga: teka 38, sygn. 1334, k. 6 – czystopis przygotowany do druku; teka 5, sygn. 1137, k. 58, bez lokalizacji.

W rkp. z teki 5 w t. 2 tylko górna wersja, t. 4–6 w pierwszym wykonaniu: w t. 4 na trzecią miarę szesnastki  $c^2 f^2$ , w t. 5 na pierwszą miarę ósemka  $e^2$ , zamiast powtórki t. 4–6 ponownie dolna wersja taktów 1–3, tam w t. 2 na trzecią miarę ósemka  $g^1$ .

**nr 318** – Rkp. Kolberga, teka 38, sygn. 1334, k. 6, z lokalizacją jak w druku – czystopis przygotowany do druku; w rkp. w t. 3–6 odwrotna kolejność wersji, najpierw dolna, następnie górna, w dolnej wersji w t. 6 ćwierćnuta  $h^1$ .

- s. 309 **nr 320** – Pod pieśnią odesłanie do wariantu zamieszczonego w artykule S. Chełchowskiego *Materiały do etnografii ludu...*, s. 142.

**nr 321** – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 80, z lokalizacją ogólną: „Mąkolin”.

W rkp. t. 6: , w t. 7 tylko dolna wersja, szesnastki  $a^1$ ; w rkp. tekst obszerniejszy, zanotowane jeszcze fragmenty kolejnych zwrotek:

„Cicho, dziewczyno moja,  
ja ci za dzban zapłacę,  
za zielony dzban...  
pończoszkę, trzewicki, sukienki.  
Dzięki Bogu, cześć i chwała,  
żeć ja pana dostała”.

- s. 310 **nr 323** – Rkp. terenowy Kolberga, teka 2, sygn. 1124, k. 19, z lokalizacją ogólną: „Głuchy”. W rkp. brak zwr. 3.

- s. 311 **nr 327** – Rkp. Kolberga: rkp. terenowy, teka 43, sygn. 1352, k. 34, z lokalizacją ogólną: „Drożdżyn pod Płońskiem” i teka 33, sygn.

1308/I, k. 12, z lokalizacją: „Gromadzyn i Drożdżyn pod Płońskiem”.

W rkp. z teki 43 brak znaku przykluczowego, w t. 6 na drugą miarę ósemki  $cis^2 h^1$  i alternatywnie  $c^2 b^1$ , tam tekst jak pod nutami.

Wymieniony pod pieśnią tekst: „Cztery konie Jasio miał” zanotowany także w tece 33 na k. 12 tam jako nr 142 z inną melodią, zob. nr 98 w suplemencie.

- s. 312 nr 328 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 94v., nr 26, bez lokalizacji, tam melodia z incipitem: „Z tamtej strony jeziora” zanotowana o sekundę wielką wyżej, w t. 6 pierwsza ósemka  $f^2$ , w t. 11 na pierwszą miarę alternatywnie ósemki  $b^1 g^1$ .

nr 329 – Rkp. Kolberga: rkp. terenowy, teka 43, sygn. 1352, k. 44, z lokalizacją: „Dzierżanów” i teka 33, sygn. 1308/I, k. 17, nr 140, z lokalizacją: „Dzierżanów pod Pułtuskim”.

W zapisie melodii w obu rkp. w t. 1 tylko dolna wersja, druga

ósemka  $gis^1$ , t. 5 i 12:  w t. 11 tylko górna wersja;

w rkp. z teki 43 w t. 2 tylko dolna wersja; w rkp. z teki 33 w t. 2 tylko górna wersja, w t. 10 na pierwszą miarę ósemki  $h^1 a^1$ . Por. DWOK T. 41, nr 1079.

nr 330 – Rkp. Kolberga, teka 33, sygn. 1308/I, k. 17, nr 136, z lokalizacją: „Wąsew i Wysoce pod Ostrowem (Ostrołęckie)”, tam pod melodią w opracowaniu fortepianowym obszerniejszy tekst, zob. DWOK 67/II, nr 674.

Tekst bez melodii w rkp. terenowym prawdopodobnie T. Lenartowicza, teka 43, sygn. 1352, k. 36, z lokalizacją: „Wysoce”, tam w zwr. 3 w. 1: „Po leszczynie chodziła”.

- s. 312–313 nr 331 – Tekst pochodzi z *Zarysów domowych* Wójcickiego, T. 3, s. (nie nr) 234–235.

- s. 314 nr 333 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 78, z lo-

kalizacją ogólną: „Mąkolin”. W rkp. t. 1, 2 i 4: 

po zwr. 1 jeszcze jedna, dziś czytelny tylko w. 1: „Maćkowa się rozgniewała”.

nr 334 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 73, bez lokalizacji.

W rkp. melodia zanotowana o sekundę wielką wyżej, w pierwszym wykonaniu: w t. 2 ósemka  $g^2$ , w t. 4 ćwierćnuta  $f^1$ , drugie wykonanie t. 1–4 w rkp. rozbudowane:



W rkp. zwr. 1:

„Chodziła gąsecka po lipowej desce,  
moja zonecka pije jesce w mieście,  
dylu, dylu, bom, bom, bom,  
rade, rade, dom, dom”,


dalej zwr. 2–5, dla zwr. 6 zanotowane tylko wiersze 2 i 4, następnie zwr. 7, 8 i dla zwr. 9 tylko w. 3 i 4.


- s. 315 nr 335 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 39, z lokalizacją: „Czepielew, Maków” (właśc. Ciepielewo).

W rkp. w t. 1 tylko dolna wersja, w t. 1 i 2  $cis^2$  zamiast  $c^2$ , w t. 3 w obu wykonaniach górna wersja, w drugim wykonaniu w t. 3 na pierwszą i drugą miarę alternatywnie ósemki  $d^2 c^2$ , w t. 4 tylko dolna wersja, w pierwszym wykonaniu przy ostatniej ósemce alternatywnie szesnastki  $a^1 cis^2$ , przy powtórcie przy trzeciej ósemce alternatywnie szesnastki  $d^2 b^1$ ; pod melodią najpierw zwr. 3–7, dalej wiersze 3 i 4 zwr. 1, po nich: „Będziesz ci u mnie gospodynią”, a na końcu zwr. 2.

- s. 316 nr 337 – Odsyłacz pod pieśnią dotyczy pierwodruku w „Przyjacielu Ludu” R. 14: 1847, T. 1, nr 26 (s. 208), zob. DWOK T. 67/I, nr 200.

nr 338 – Melodia bez tekstu w rkp. Kolberga: rkp. terenowy, teka 43, sygn. 1352, k. 20, bez lokalizacji i teka 36, sygn. 1324, k. 11, z lokalizacją: „Kromnów”.

W obu rkp. w t. 2 tylko górna wersja, w t. 4 inny rytm: , w t. 5 dolna, w t. 6 górna wersja, w t. 8 ósemka  $g^1$  i ćwierćnuta  $d^1$ , t. 5–8 oznaczone znakiem powtórci.

W rkp. z teki 43 brak t. 9–12, po t. 8: .

W rkp. z teki 36 t. 9–12 inne:




W druku błędnie zanotowane metrum, winno być  $\frac{3}{8}$ .

s. 317 nr 339 – Odsyłacz do cz. II *Mazowska* (T. 25) winien być: nr 236 (nie 36).

s. 318 nr 341 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 78, z lokalizacją ogólną: „Mąkolin”.

W rkp. w pierwszym wykonaniu: w t. 3 dodana wersja alterna-

tywna: , w t. 4 na trzecią miarę dodana wersja alternatywna: dwie ósemki  $g^2 f^2$ ; w zapisie tekstu brak zwr. 8.



nr 342 – Rkp. Kolberga, teka 50/3, k. 11, z lokalizacją jak w druku.

nr 343 i przyp. – Rkp. Kolberga, teka 5, sygn. 1138, k. 6v., z lokalizacją: „od Wyszkowa (Ochudne)”; jest to czystopis przygotowany do druku z naniesioną notą lokalizacyjną, numerem pieśni, odsyłaczem i przypisem.

s. 320 nr 344 – Tekst, zgodnie z odsyłaczem, pochodzi z pracy K.W. Wójcickiego *Zarysy domowe*, T. 3, s. 235.

nr 345 – Tekst, zgodnie z odsyłaczem, pochodzi z pracy K.W. Wójcickiego *Zarysy domowe*, T. 3, s. 242; ostatni odsyłacz dotyczy artykułu S. Chełchowskiego *Materiały do etnografii ludu...*, s. 133, tam pieśń nr 3.

s. 322 nr 347 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 75, z lokalizacją ogólną: „Mąkolin”.

W rkp. t. 1: , t. 3: , w t. 6 na trzecią

miarę ćwierćnuta  $e^2$ , w t. 8 zamiast szesnastek ósemka  $e^4$ ; w rkp. tekst obszerniejszy, po zwr. 1 jeszcze:

„Skoro się pani o tem dowiedziała,  
zaraz czem prędy po goście posłała,  
po krawczyka młodego,  
po sąsiada bliskiego.

Skoro się pachole o tem dowiedziało,  
zaraz czem prędy konika siodłało  
i za panem pojechało.

Dognał ci pana w Krakowie na moście,  
wracajże, panie, w twoim domu goście.  
O, moje pachole, nie mów mi tego,  
to moja Kąsinka rodu bogatego.  
A jeśli mi, panie, tego nie wierzycie,  
wyjmam ja z kieszeni krawicka nożyce.

Bardzo się pan o tem zasmucił,  
zaraz czem prędzy konicka nawrócił  
i do domu przyjechał”.


nr 348 – Rkp. Kolberga: teka 50/3, k. 13, z lokalizacją i odsyłaczami do wariantów – czystopis przygotowany do druku; rkp. terenowy, teka 43, sygn. 1352, k. 93, z lokalizacją ogólną: „Łomża”, tam melodia z incipitem: „Na Podolu biały”.

W rkp. z teki 43 t. 1–2 zanotowane w metrum  $\frac{3}{4}$ :



, w t. 3 przy szesnastkach alternatywnie ósemka  $c^2$ .

- s. 323 nr 349 – Rkp. Kolberga: teka 50/3, k. 13, z lokalizacją i odsyłaczem do wariantu – czystopis przygotowany do druku; rkp. terenowy, teka 43, sygn. 1352, k. 94v., bez lokalizacji.

W rkp. z teki 43 w t. 2 przy powtórcie: , w t. 5 i 7 ostatnia ósemka alternatywnie  $cis^2$ .

Pod pieśnią odesłanie do artykułu S. Chełchowskiego *Materiały do etnografii ludu...*, s. 139, tam pieśń nr 8.

nr 350 – Tekst z zapisem nutowym, zob. nr 226 w suplemencie. Odesłanie do cz. III *Mazowska* (T. 26), nr 393 dotyczy tekstu.

- s. 324 nr 352 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 80, z lokalizacją ogólną: „Mąkolin”.

W rkp. w t. 5 tylko górna, w t. 8 tylko dolna wersja; pod melodią incipit: „Szła, chodziła po rowie... Jasieriko...”, a poniżej tekst, przy czym widoczne tylko fragmenty zwr. 1: „Szła dz[iewczyzna]... po wianeczku płakała”, a dalej zwr. 1–5 jak w druku.

- s. 325 nr 356 – Odesłanie do artykułu S. Chełchowskiego *Materiały do etnografii ludu...*, s. 138 dotyczy tekstu nr 7.

- s. 326 nr 357 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 76, z lokalizacją ogólną: „Mąkolin”. W rkp. w t. 1, 3, 5 i 6 tylko dolna, w t. 2

tylko górna wersja, w t. 7 dolna wersja: .

Pod melodią zwr. 1, zwr. 2 zanotowana skrótowno (bez „ją namówili” i „ją wsadzili”), dalej zwr. 3 w. 3 i 4, przy czym w w. 4: „córki Kasi” zamiast „siostry bracie”, następnie zwr. 4–6 (zwr. 5 bez w. 2), w zwr. 6: „Kłaniam” zamiast „witaj” i zwr. 7 w. 1 i 2, po nich jeszcze:



„Siedzi on tam za stolikiem,  
 pije piwko z pułkownikiem,  
 kłaniam, kłaniam, szwagrze...  
 na tyle ja ... wojnie bywał...”.

Odesłanie do artykułu S. Chełchowskiego *Materiały do etnografii ludu...*, s. 138 dotyczy tekstu nr 15 na s. 148–150, przy czym wątek, do którego odsyła Kolberg na s. 149.



- s. 326 nr 358 – Rkp. Kolberga: teka 42, sygn. 1349, k. 8, z lokalizacją jak w druku i rkp. terenowy, teka 43, sygn. 1352, k. 34, z lokalizacją ogólną: „Drożdżyn pod Płońskiem”.

W obu rkp. w t. 4 tylko dolna wersja. W rkp. z teki 42 wariant zwr. 6 oznaczony jako „vel” zanotowany jako ostatnia zurotka pieśni nr 359, zob. następny przypis, natomiast w rkp. terenowym tego wariantu brak.

- s. 327 nr 359 – Rkp. Kolberga, teka 42, sygn. 1349, k. 8, z lokalizacją: „Mąkolin”.

W rkp. w t. 2 tylko dolna wersja, dodane inne wersje alternatywne:

w pierwszym wykonaniu: 

w drugim wykonaniu:  t. 3-4: 

W rkp. jeszcze jedna zurotka, zob. nr 358 zwr. 6 (vel) i poprzedni przypis.

nr 360 – Rkp. Kolberga: rkp. terenowy, teka 43, sygn. 1352, k. 73, bez lokalizacji i teka 50/3, k. 21v., z lokalizacją: „od Wyszogroda (znana w Rawie i Opocznie)”.

W obu rkp. w pierwszym wykonaniu: w t. 1 obie wersje, w t. 3 na drugą miarę dodana alternatywnie ósemka  $f^2$ , w t. 4 na pierwszą miarę alternatywnie szesnastki  $c^2 b^1$ . W rkp. z teki 50 drugie wykonanie oznaczone znakiem powtórki, po nim dogrywka instrumentalna, która w rkp. z teki 43 zanotowana jest w drugim wykonaniu jako wersja alternatywna:

Skrzypce  


W obu rkp. tekst jak w druku.


- s. 329 nr 363 – Pod pieśnią odesłanie do zbioru K.W. Wójcickiego *Pieśni ludu Białochrobatów...*, T. 2, s. 234–235, tam taki sam tekst.

- s. 330 nr 365 – Rkp. Kolberga: rkp. terenowy, teka 43, sygn. 1352, k. 94v., nr 17, bez lokalizacji, tam melodia z incipitem: „My tu przyjechali” i teka 33, sygn. 1305, k. 11, nr 1954, z lokalizacją ogólną: „Białogórne”, tam melodia bez tekstu.

W obu rkp. melodia zanotowana o sekundę wielką wyżej.

W rkp. z teki 43 w t. 1, 3, 5 i 6 tylko dolna wersja, w t. 3 na trzecią miarę alternatywnie ósemka  $g^1$ , w t. 5 na trzecią miarę szesnastki  $d^2 a^1$ , w t. 6: na pierwszą miarę alternatywnie szesnastki  $c^2 c^2$ , na trzecią ósemka  $b^1$ , t. 7–8 bez znaku powtórki, t. 9 w obu wykonaniach:



W rkp. z teki 33 w t. 1, 3 i 7 tylko górna wersja, inny rytm: 

w t. 5 tylko górna wersja, na trzecią miarę szesnastki  $a^1 f^1$ , w t. 6 tylko dolna wersja, brak t. 9–10.

nr 366 – Rkp. Kolberga, teka 42, sygn. 1349, k. 11; w rkp. lokalizacja i tekst jak w druku; melodia w opracowaniu fortepianowym zob. DWOK T. 67/II, nr 699.

- s. 332–333 nr 368 – Odsyłacz pod pieśnią dotyczy pierwodruku pieśni w „Przyjacielu Ludu” R. 14: 1847, T. 2, nr 41, przedruk: DWOK T. 67/I, nr 214.

- s. 333 nr 369 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 74, tam melodia zanotowana o kwartę czystą wyżej, zwr. 3: „hultaju” zamiast „mój synu”. Por. nr 253 i 254 w suplemencie.

- s. 334 nr 370 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 21, z lokalizacją ogólną: „Kromnów”, tam tekst zwr. 5–9 zanotowany jako dalszy ciąg pieśni nr 372, zob. następny przypis.

- s. 335 nr 372 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 21, z lokalizacją ogólną: „Kromnów”.

W rkp. w t. 2 tylko dolna wersja, w t. 4 na drugą miarę alternatywnie ćwierćnuta  $c^2$ , w t. 6 i 7 tylko górna wersja, w obu taktach druga ósemka  $d^2$ ; po ostatniej zurotce jeszcze tekst jak nr 370 zwr. 5–9, zob. poprzedni przypis.

nr 373 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 32, z lokalizacją ogólną: „Jasienica”. W rkp. zwr. 1–3 i 5–6 zanotowane jako część pieśni nr 379, przy czym na końcu jeszcze:

„Jak na boru drzewo rąbią,  
tamój wióry lecą,  
na wojnie siecą rąbią,  
rodzice nie wiedzą”.

- s. 335 nr 374 – Rkp. Kolberga: sygn. 3208, k. 238 i k. 96 (początkowo stanowiły całość), z notatką: „Obertas”; teka 36, sygn. 1317, k. 33v., oba rkp. z lokalizacją: „od Maciejowic (Podłęź)”, bez datowania; tekst bez melodii w rkp. z teki 16, sygn. 1209, k. 3, nr 11 (zwr. 1–3), nr 12 (zwr. 4–5), nr 13 (zwr. 6–7), z lokalizacją ogólną: „Ostrozeń”.

W obu zapisach melodii t. 1 przy powtórce: 

t. 3 w obu wykonaniach inaczej urytmizowany:  t. 4

w pierwszym wykonaniu: , w drugim dolna wersja.

W zapisie tekstu w rkp. z teki 36 wcześniej zanotowana inna wersja w. 4 zwr. 6: „da, co ja sypiał na nij”.

- s. 336 nr 377 – Rkp. Kolberga: teka 33, sygn. 1308/I, k. 30 nr 47, z lokalizacją: „Mokrylas pod Ostrowem (Płock)” i tekst bez melodii w rkp. terenowym, prawdopodobnie T. Lenartowicza, teka 43, sygn. 1352, k. 37, z lokalizacją: „Mokrylas”.

W rkp. z teki 33 t. 3–4 dwukrotnie powtórzone – ostatnia powtórka jak pierwsze wykonanie; w zapisie tekstu brak zwr. 14; w rkp. z teki 43 tekst bez ostatniej zwrotki.

- s. 338 nr 379 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 32, z lokalizacją ogólną: „Jasienica”.

W rkp. w t. 3 dodane wersje alternatywne: w pierwszym wyko-

naniu: , przy powtórce: , w t. 4 w

pierwszym wykonaniu na pierwszą miarę alternatywnie ćwierćnuta e<sup>2</sup>; pod melodią tekst zwr. 4, wariant zwr. 6:

„Jasienko konia osiodłał,  
pojechał po perły,  
a Kasieńka z tego żalu  
w ten moment umarła”,

następnie zwr. 7, 8, 9, 10, dalej tekst jak nr 373 (zob. przypis do niego), a po nim zwr. 1–3, przy czym między zwr. 2 i 3 jeszcze:

„Mój Boże, mocny Boże,  
zmiłuj się nade mną,  
przykryjże mi moje ocy  
jak najprędzej ziemią”.

nr 380 - Rkp. Kolberga: sygn. 3208, k. 237v., z lokalizacją jak w druku i rkp. terenowy, teka 43, sygn. 1352, k. 74, bez lokalizacji.

W obu rkp. melodia zanotowana o kwartę czystą niżej, w t. 1 przy powtórce na pierwszą miarę szesnastki  $b^1 c^2$ .

W rkp. z teki 43 liczne wersje alternatywne, wersja drukowana zanotowana oznaczeniami literowymi nut, tam zapis następujący:

Wy-rzą-dza - la ma-tka sy - na w cu-dze u - kra - i - ny,  
bo-daj-ze ci mój sy - ne - czku szczę - śli - we go - dzi - ny.

w tym rkp. w zapisie tekstu w obu rkp.: „Polaczeńki”, „Polaczeńiek” zamiast „rekruciki”, „rekrucik” i „Polski” zamiast „Płońska”.

s. 339

nr 381– Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 73, bez lokalizacji.

W rkp. w t. 2 dwukrotnie  $f^2$ , w t. 3 tylko dolna wersja, na pierwszą

miarę alternatywnie dwie szesnastki  $f^1 f^1$ , t. 4: 

w t. 6 w obu wykonaniach i w t. 8 w pierwszym wykonaniu rytm:



w t. 7 w pierwszym wykonaniu dodana wersja alternatywna:



przy powtórce na trzecią miarę szesnastki  $g^1 a^1$ ,  
po t. 8 jeszcze:



W rkp. dalszy ciąg tekstu:

„A te żołnierze niejednej matki,  
jak się ubierają to niby kwiatki.  
Jak maszerują, ludzie się dziwują,  
ale ... radzi, że nie ... .

Gdzie spoczywają tam wiary grają,  
a ludzie z niemi wielką biedę mają.  
Żołnierz za panną ... grze...  
tylko narobi ludzkiego śmiechu”.

nr 382 – Por. DWOK T. 79 (*Kaliskie. Suplement*), nr 78.

- s. 341 nr 385 – Rkp. Kolberga: teka 5, sygn. 1138, k. 4v., z lokalizacją: „od Prasnysza” i teka 50/3, k. 18r., nr 2, z lokalizacją: „od Czerwińska”, tam melodia z pierwszą zwrotką.

W zapisie melodii w obu rkp. w t. 2 tylko dolna wersja.

W rkp. z teki 50 w t. 3 na drugą miarę inna wersja alternatywna: ósemka  $e^2$  i dwie szesnastki  $c^2 a^1$ , w t. 6 przy powtórcie zamiast czwartej ósemki dwie szesnastki  $fis^1 d^1$ , w t. 7 w obu wykonaniach górna wersja.

Por. nr 262 w suplemencie.

- s. 346–347 nr 392 – Rkp. Kolberga: teka 10, sygn. 1173/4, k. 3, z lokalizacją: „Mąkolin”; rkp. terenowy, teka 43, sygn. 1352, k. 79, z lokalizacją ogólną: „Mąkolin”.

W rkp. z teki 10 melodia zanotowana o tercję małą wyżej, melodia rozbudowana, zapis następujący:



Mia-lem ja trze-ui-ki sa-ko-we, pod nie-mi gwo-ździ-ki lo-jo-we.



Kto mi je zra-bo-wał, bo-daj psi-cho-ro-wał, jak sie Siu-re do-wie, co o-na mi po-



wie, aj, waj, waj.


pod melodią zwr. 1–4 i tekst „Dzieci troje”.

W rkp. z teki 43 tylko t. 9–16 z powyższego przykładu, brak # przy

*g*<sup>1</sup>, a pod melodią zwr. 1 (tam „buciki“ zamiast „trzewiki“ i brak w. 3 i 4), zwr. 3, 4 i na końcu zwr. 2.

Ponadto w odpisie M. Turczynowiczowej z zaginionego rkp. Kolberga, sygn. 2030/II, k. 168, powyższy przykład zanotowany jako trzy odrębne pieśni:

melodia pierwsza, bez lokalizacji, tam t. 1–8 z powyższego przykła-


du poprzedzone dwoma taktami wstępu: 

pod nią zwr. 1–4 i tekst pod pieśnią od słowa „Śpiewaną“ do „Raj tu tu“ wraz z odesłaniem do cz. I *Poznańskiego* (DWOK T. 9), s. 261;

melodia druga, z lokalizacją: „od Bodzanowa (Małolin)“, z notatką: „Marsz żydowski“, tam t. 9–21 z pierwszego przykładu i tekst: „Dzieci troje“;

melodia trzecia, z lokalizacją jak melodia druga, z notatką: „Na żydów“, tam zapis melodii i zwr. 1 tekstu jak w druku, w t. 3 na drugą miarę brak górnej wersji, melodia poprzedzona dwoma taktami wstępu jak melodia pierwsza z tej karty.

- s. 347 nr 393 – Rkp. Kolberga, teka 23, sygn. 1279, k. 1v.; rkp. uszkodzony, zachowały się tylko t. 3–4, w t. 4 w pierwszym wykonaniu obie

wersje, w drugim wykonaniu: . Melodia i tekst

także w odpisie M. Turczynowiczowej z zaginionego rkp. Kolberga, sygn. 2030/II, k. 168. W rkp. z teki 23 i w odpisie odesłanie do zbioru K.W. Wójcickiego *Pieśni ludu Białochrobatów...*, T. 1, s. 377. Ponadto w rkp. Kolberga, teka 16, sygn. 1209, k. 1, nr 20, tekst bez melodii, ten rkp. jest odpisem z wymienionego zbioru Wójcickiego.

nr 394 – Takty 7–12 por. nr 443 w suplemencie.

- s. 348 nr 395 – Takty 1–6 por. nr 443 w suplemencie. Takty 7–14 (część instrumentalna) w rkp. Kolberga, teka 5, sygn. 1137/I, k. 49r., nr 1, bez lokalizacji, tam wśród melodii zatytułowanych: „Owczarskie“. W rkp. melodia zanotowana o sekundę wielką wyżej, rozbudowana, zapis następujący:

nr 396 – Melodia bez tekstu w rkp. Kolberga, teka 5, sygn. 1137/I, k. 93v., z lokalizacją ogólną: „Kosino” i notką: „Owczarz”, tam w obu wykonaniach w t. 1, 2 i 4 tylko górna wersja, t. 5 w pierw-

szym wykonaniu opatrzony znakiem powtórki: ,


w drugim: .

nr 397 – Takty 1–3 w rkp. Kolberga: rkp. terenowy, teka 43, sygn. 1352, k. 94v., bez lokalizacji, tam z przekreślonym incipitem: „Oj, ryczały”; teka 5, sygn. 1137/I, k. 102, z lokalizacją i tekstem jak w druku oraz notą: „Pastusza”. W obu rkp. w pierwszym wykonaniu w t. 1 na trzecią miarę ósemka  $c^2$ .

s. 349 nr 398 – Rkp. Kolberga, teka 5, sygn. 1137/I, k. 94r., nr 3, z lokalizacją: „Kosino” i notką: „Owczarz” oraz uwagą: „gra się o 4 tony wyżej, tj. rozpoczyna ton *as*”.

W t. 1–3 widoczne trudności Kolberga w zapisie metrycznym, w obu wykonaniach w t. 1, 4 i 5 tylko górna wersja, w t. 6

w drugim wykonaniu na drugą i trzecią miarę ósemki  $d^2 a^1$ , po czym t. 4–6 jeszcze dwukrotnie powtórzone, przy czym w t. 4–5

tylko górna wersja, t. 6: 

- s. 349 nr 399 – Rkp. Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 41, z lokalizacją: „Andrzejów”. W rkp. w pierwszym wykonaniu: w t. 4 na drugą miarę triola ósemkowa, w t. 5 ostatnia ósemka  $e^2$ , w drugim wykonaniu: w t. 4 na drugą miarę ósemki  $h^1 g^1$ ; w zwr. 1 ostatnie wiersze: „wczoraj z jedną kochaneczką, dziś z drugą”, a po zwr. 3 jeszcze:

„Hej, z podola, moje byski, z podola,  
wygnała mnie od matuli swawola.  
A trzeba tę swywoolenkę porzucić,  
a do matki się nazad powrócić”.

nr 400 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 93r., nr 33, z lokalizacją ogólną: „Łomża”, tam melodia z incipitem: „A na polu jabłonecka”. W rkp. w t. 1 i 3 tylko dolna wersja, w t. 1 przy pierwszej szesnastce alternatywnie  $e^2$ , w t. 7 na trzecią miarę alternatywnie szesnastki  $c^2 d^2$ , w t. 8 alternatywnie  $e^2$ .

- s. 350 nr 402 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 34, z lokalizacją: „Drożdżyn pod Płońskiem”.

W zapisie tekstu po słowie „obarek” jeszcze w nawiasie: „drzewo smolne”; pod ostatnią zwrotką dalszy ciąg tekstu jak nr 284, zob. przypis do tego numeru.

nr 403 – Rkp. Kolberga: teka 33, sygn. 1305, k. 71, nr 1063 – melodia i teka 16, sygn. 1209, k. 16, nr 1067 – tekst, oba rkp. z lokalizacją ogólną: „Łążyń”.

W rkp. z teki 33 notatka: „słowa – weselne”, melodia zanotowana o tercję małą wyżej, w t. 1 i 2 w drugim wykonaniu poniżej

zapisana wersja alternatywna: . Tekst

z wariantem melodii por. DWOK T. 41, nr 129.

- s. 351 nr 405 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 41, z lokalizacją: „Ostrołęka”.

W rkp. w obu wykonaniach: t. 4–6 zanotowane o sekundę wielką niżej, w t. 5 na pierwszą i drugą miarę ósemki  $c^2 h^1$ , w drugim





pod melodią zwr. 1, a po niej:

„Drzwiczki z baliczki miała,  
słomą się podpierała.  
Naści półkorca maku.... .  
Naści kopę siana, zmów nas samego pana.

[Naści i] krowę z ci[elęciami]... .  
[Naści i] świnię z prosięciem.  
Porwane ... świnię,  
bo to to twoja przyczyna.  
[Naści i] owcę z jagnięciem...”.

- s. 351 nr 406 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 33, sygn. 1308/II, k. 27, bez lokalizacji, tam pod melodią fragmenty tekstu: „W olszynie ja wołki pasła..., bom się z Jasiem zabawiła” (zob. nr 407 i następny przypis).

W zapisie melodii brak znaku przykluczowego, w całym przebiegu melodii  $cis^2$  zamiast  $c^2$ , w pierwszym wykonaniu: w t. 2 na trzecią miarę  $h^1$ , w t. 4 na drugą miarę szesnastki  $g^1 fis^1$ ; przy powtórce: w t. 1 na trzecią miarę szesnastki  $a^1 g^1$  lub alternatywnie  $fis^1 h^1$ .

Tekst por. nr 180 w suplemencie.

nr 407 – Tekst w rkp. terenowych: prawdopodobnie T. Lenartowicza, teka 43, sygn. 1352, k. 36, z lokalizacją: „Wysoce” i Kolberga, teka 33, sygn. 1308/II, k. 27, bez lokalizacji.

W rkp. z teki 33 fragmenty tekstu: „ W olszynie ja wołki pasła..., bom się z Jasiem zabawiła” pod melodią jak nr 406, zob. poprzedni przypis.

- s. 352 nr 408 – Rkp. Kolberga, teka 33, sygn. 1305, k. 72, nr 1105, z lokalizacją ogólną: „Mąkolin”, tam melodia z incipitem: „Ona pasła” i teka 16, sygn. 1209, k. 16, nr 1096, z lokalizacją: „Mąkolin” – tekst.

W rkp. melodia zanotowana o sekundę wielką wyżej, w t. 3–5 tylko dolna wersja, w t. 5 na drugą miarę ósemka  $a^1$ , w t. 6 w pierwszym wykonaniu na pierwszą miarę szesnastki  $b^1 d^2$ .

Por. nr 438 w T. 25.

nr 409 – Takty 1–4: Melodia bez tekstu w rkp. Kolberga, teka 5, sygn. 1137/I, k. 93r., z lokalizacją ogólną: „Kosino” i notką: „Owczarz”.

W rkp. w obu wykonaniach w t. 1 tylko dolna wersja, w pierwszym wykonaniu, przy pierwszej szesnastce alternatywnie  $d^2$ , w t. 2 przy powtórce na drugą miarę alternatywnie szesnastki  $c^2$   $h^1$ , t. 4:



nr 411 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 2, sygn. 1124, k. 38, bez lokalizacji, z notatką: „z owczarni”.

W rkp. w t. 2 na trzecią miarę w obu wykonaniach górna wersja, po t. 4 powtórka t. 3 i 4, po t. 5 brak znaku powtórki, w t. 6 tylko dolna wersja, w t. 7: w pierwszym wykonaniu czwarta szesnastka  $c^2$ , w drugim wykonaniu przy  $h^1$  brak  $b$ , w t. 9 w obu wykonaniach górna wersja, przed t. 11 jeszcze jedna powtórka dolnej wersji t. 9–10.

- s. 353 nr 413 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 2, sygn. 1124, k. 38r., nr 19, bez lokalizacji, z notką: „Owczarek, z pola”.

W t. 1 i 2 tylko górna, w t. 3 tylko dolna wersja, znak powtórki dotyczy tylko t. 4, w dalszym przebiegu melodii widoczne trudności Kolberga w zapisie metrycznym, od t. 5 zapis następujący:



- s. 354 nr 415 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 40, z lokalizacją: „Czepielew” (właśc. Ciepiewo).

W rkp. brak znaku przykluczowego, w pierwszym wykonaniu: w t. 4  $\sharp$  przy  $c^2$ , w t. 5 pierwsza ósemka  $fis^1$ , w t. 8 na pierwszą miarę ósemka  $a^1$ ; w drugim wykonaniu: w t. 4 ćwierćnuta  $c^2$ , t. 5–6:




w zapisie tekstu w zwr. 2: „dupy” zamiast „jupy”.

nr 416 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 80v., z lokalizacją ogólną: „Mąkolin”.

W rkp. w t. 5 tylko dolna, w t. 13 tylko górna wersja; w zapisie tekstu jeszcze skrótowo zanotowane warianty: „kacuska”, „gąsecka”, „owiec-ka – me, me, me”, „konicek – he, he, he”, „koziółek – be, be, be”.

- s. 355 nr 417 i przyp. 2 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 77, z lokalizacją ogólną: „Mąkolin”.

W rkp. t. 1–3:  w t. 9 na drugą i trzecią miarę ósemki  $a^1$   $a^1$ , w t. 11 na drugą i trzecią miarę ćwierćnuta  $d^1$ , w t. 12 tylko dolna wersja; pod melodią zwr. 1–3.

Pod pieśnią odesłanie do artykułu A. Petrowa *Lud Ziemi Dobrzyńskiej, jego charakter, mowa, zwyczaje i obrzędy, pieśni, przysłowia, zagadki*, „Zbiór Wiadomości do Antropologii Krajowej” 1878, T. 2, s. 94 (całość na s. 3–182).

W przypisie do zwr. 4 Kolberg zamieścił cytat pochodzący z hasła *Mazowsze* opracowanego przez E. Świeżawskiego, a zamieszczonego w *Słowniku geograficznym Królestwa Polskiego*, 1886, T. 6 na s. 188–204; cytat w rozdziale „Przemysł na Mazowszu” na s. 203.

- s. 355 nr 418 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 2, sygn. 1124, k. 18, z lokalizacją ogólną: „Głuchy”. W rkp. w t. 1 w drugim wykonaniu

dodana wersja alternatywna: 

między zwr. 1 i 2 jeszcze jedna:

„Na piecu studnię miał,  
mierzał ją przetakiem,  
ryby łowił grabiami,  
strzelał wróble makiem”.

- s. 356 nr 419 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 39, z lokalizacją ogólną: „Czepielew, Maków” (właśc. Ciepiewo).

W rkp. melodia zanotowana o sekundę wielką niżej, w pierwszym wykonaniu: w t. 1 trzecia ósemka  $d^2$ , w t. 2 przy szesnastkach alternatywnie ósemka  $h^1$ , w drugim wykonaniu: w t. 2 na drugą miarę alternatywnie ćwierćnuta  $h^1$ , w t. 4 na drugą miarę alternatywnie ćwierćnuta  $d^1$ ; pod melodią zwr. 1–5, po nich:

„Wróble żyto młóciły,  
trznadle pomagały,  
co umłócili to zjedli,  
a nigdy nie ...”.

dalej fragmenty:

„Świnia marchew... a wilk mięso”, a następnie tekst jak nr 423, zob. przypis do tego numeru.

nr 421– Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 75, z lokalizacją ogólną: „Mąkolin”. W rkp. melodia zanotowana o tercję małą wyżej, w pierwszym wykonaniu: w t. 1–2 dolna wersja, w t. 2 druga ósemka  $h^1$ , w drugim wykonaniu: w t. 1–2 górna wersja, w obu wykonaniach w t. 3 tylko górna wersja; w zapisie tekstu w zwr. 3 po w. 1–2 od razu zwr. 4 w. 1 i 2 (brak w. 3 i 4), a następnie w. 3 i 4 zwr. 3.

nr 422 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 80, z lokalizacją ogólną: „Mąkolin”. W rkp. t. 1–2 skrócone do jednego taktu: dwie ćwierćnuty  $g^1 a^1$ ; pod melodią zwr. 1–5, dalej zwr. 7–9, a na końcu zwr. 6.

- s. 357–358 nr 423– Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 39, z lokalizacją ogólną: „Czepielew, Maków” (właśc. Czepielewo); w rkp. tekst zanotowany jako kontynuacja pieśni nr 419, zgodnie z notą Kolberga.

Odsyłacz pod pieśnią do cz. II *Mazowsza* (T. 25) winien być: 343 (nie 543); odesłanie do cz. I *Poznańskiego* (DWOK T. 9), nr 2 winno być prawdopodobnie pod numerem 421.

- s. 358 nr 424 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 75, z lokalizacją ogólną: „Mąkolin”.

W rkp. w pierwszym wykonaniu: w t. 1 zamiast trzeciej ósemki szesnastki  $c^2 h^1$ , w t. 4 zamiast pauzy ósemka  $e^1$ , w drugim wykonaniu: t. 1–4 oznaczone znakiem powtórki, w t. 2 na drugą miarę ćwierćnuta  $d^2$ , t. 3–4 zanotowane jako pierwsza volta, po nich 2.



pod melodią zwr. 1–8, w zwr. 3: „co tam” zamiast „na ziemię”, zwr. 4 i 5 bez powtórzeń „o, dębowe”.

Pod pieśnią odsyłacz do wariantu tekstu w artykule Kolberga *Właściwości, pieśni i tańce...*, s. 144 (dział III), nr 108; zob. DWOK T. 41, nr 188.


- s. 359 nr 426 – Rkp. Kolberga, teka 2185/4, k. 162, tam lokalizacja, tekst i odesłanie do cz. II *Mazowsza* (T. 25) jak w druku; w zapisie melodii w t. 3 w drugim wykonaniu na trzecią miarę ćwierćnuta  $d^2$ .
- s. 360 nr 428 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 76, z lokalizacją ogólną: „Mąkolin”.

W rkp. melodia zanotowana o sekundę wielką niżej, w t. 2 tylko górna wersja, w t. 6–8 tylko wersja zanotowana dużymi nutami, brak znaku powtórki; w rkp. jeszcze skrótowo zanotowany tekst:

„[A coś tam] jadał – kłosek z mącecki,  
 ...pijał – miód, wino, co było,  
 ...gdzie sypiał – z młynarką pod miarką,  
 Czy cie tam bili – oj, bili, oj, bili,  
 a czym cie bili – łańcuszkiem francuskim,  
 możesz mi chory, oj, chory, oj, chory,  
 możesz mi umrzesz, oj, umrę, oj, umrę”

i dalej zwr. 10–12 także zanotowane skrótowno.

- s. 362 nr 431 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 42, z lokalizacją: „Czepielew” (właśc. Ciepielewo).

W rkp. w t. 6 na trzecią miarę  $a^1$ , t. 7–8: ; pod melodią tekst 8-zwrotkowy, między zwr. 4 i 5 jeszcze:

„Poszedł do komory popłakujący,  
 swojej Celusi [poszukujący],  
 gdzieś mi się podziała...”.

W druku błędnie zanotowane metrum, winno być  $\frac{3}{8}$ .

- s. 364 nr 432 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 19, bez lokalizacji.

W rkp. w t. 2 na drugą miarę ósemki  $b^1 g^1$ , w t. 3 tylko dolna wersja, przy  $f^1$  brak  $\sharp$ , w t. 4 tylko górna wersja, na drugą miarę ósemki  $f^1 d^1$ , w t. 5–6 tylko górna, w t. 7 i 10 tylko dolna wersja; w zapisie tekstu w zwr. 3 brak wyjaśnienia: „nęčili”, w zwr. 5: „nie” zamiast „se”, w zwr. 6 brak w. 2.

nr 433 – Melodia bez tekstu w rkp. Kolberga, teka 42, sygn. 1349, k. 6, z lokalizacją: „od Warszawy” i notą: „Usypiająca”. Takty 3–4 trzykrotnie powtórzone, w t. 4 w pierwszym wykonaniu górna wersja, w drugim również górna, na drugą miarę ósemki  $d^2 d^2$ , w trzecim wykonaniu dolna wersja.

- s. 364–365 nr 434 i przyp. 1 – W przypisie na s. 364 odsyłacz do informacji w artykule ks. J. Gackiego *Wiadomość historyczna o biskupich niegdyś dobrach, zamku i mieście Iłży, a mianowicie o kościele parafialnym*, „Pamiętnik Religijno-Moralny” 1854, T. 27 (nie 17), całość artykułu na s. 366–408 i 449–497.

Pod pieśnią odesłanie do zbioru K.W. Wójcickiego *Pieśni ludu Białochrobotów...*, T. 1, s. 101–102, tam taki sam tekst i s. 291, tam wariant tekstu.

- s. 365 nr 435 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 40, z lokalizacją ogólną: „Czepielew” (właśc. Ciepielewo).

W rkp. w t. 4 tylko dolna wersja, w t. 5 na pierwszą miarę alternatywnie triola ósemkowa  $h^1 c^2 d^2$ , a pod melodią tekst jak nr 436, zob. następną przypis.

- s. 366 nr 436 – Tekst w rkp. terenowych Kolberga: teka 43, sygn. 1352, k. 73 bez lokalizacji i teka 43, sygn. 1352, k. 40, z lokalizacją ogólną: „Czepielew” (właśc. Ciepielewo). Na k. 73 tekst zwr. 1–7, przy czym tam w zwr. 1: „panna” zamiast „dziewka”, w zwr. 2: „Roztoczyła” zamiast „I nalazła” i w zwr. 3: „Przyjechał” zamiast „Zajechał”, dalej zwr. 10–14, po nich:

„Jedno leży pod ławą porośnięte murawą.  
[Drugie leży pod] progiem  
przrzuczone barłogiem”,

następnie zwr. 16, 17, 20, 21, 23, 24, 27–32, 35.

Na k. 40 tekst zwr. 1, 3–9, 12–17, 20, 27, 30 i 35 podpisany pod melodią jak nr 435, zob. poprzedni przypis.

- s. 367 nr 438 – Rkp. Kolberga: rkp. terenowy, teka 43, sygn. 1352, k. 94v., nr 24, bez lokalizacji, tam melodia z incipitem: „Chodzi sierotka po wsi”; teka 11, sygn. 1175, k. 12, z lokalizacją jak w druku; teka 30, sygn. 1302, k. 63, bez lokalizacji, ten rkp. uszkodzony, zachowało się tylko pierwsze wykonanie i wiersz pierwszy dla zwr. 1 i 2.

We wszystkich rkp. w pierwszym wykonaniu górna wersja: w t. 1 ósemka  $g^1$ , w t. 3 na drugą miarę ósemki  $cis^2 a^1$ , w drugim wykonaniu: w t. 1 przy szesnastkach alternatywnie również ósemka  $g^1$ .

W rkp. z teki 43 melodia zanotowana o sekundę wielką wyżej.

W rkp. z teki 11 zamiast odesłania do wariantu w cz. III *Mazowska* (T. 26) po zwr. 2 tekst następujący:

„Sam Pan Jezus z nieba  
i podał sierotce chleba.  
Idź do swojej macierze,  
niech ona koszulkę upierze.  
Jak ona mi pierze,  
to kawały lecą.  
Jak ona mnie myje,  
to nakręca szyję.  
Jak ona mnie czesze,  
strumieniem krew ciecze.

Jak ona mnie obłuczy,  
to po kątach włóczy.  
Ona swoim dziatkom  
kaszkę w mliku warzy.  
A mnie sieroteczce  
barszczyk w skorupeczce”.

### Przypisy (s. 369–397)

s. 371–372 (przyp. 1) – W pierwszym akapicie odesłanie do informacji zamieszczonej przez J. Długosza w *Annales seu Cronicae incliti Regni Poloniae*, zob. tegoż *Dziejów polskich ksiąg dwanaście*, T. 1 w: *Dzieła wszystkie* T. 2, Kraków 1867, s. 250. Dalej cytaty z pracy F. Kozłowskiego *Dzieje Mazowsza za panowania ksią- żąt...* s. 28 i s. 29 (w przypisie), tam cytat z *Historii prawa polskiego* J.W. Bandtkie-Stężyńskiego wydanej w Warszawie w 1850 roku, s. 69.

W drugim akapicie Kolberg powołał się na A. Naruszewicza *Historię narodu polskiego od początku chrześcijaństwa*, w wydaniu z 1780 roku, Warszawa, T. 2, na s. 328 wzmianka o „napełnianiu Mazowsza mnogim ludem”; wymienił też dzieło K. Wyrwicza *Geografia powszechna czasów terażniejszych albo opisanie krótkie krajów całego świata*, Warszawa 1770 (toż: m.in. 1773); dalej odesłanie do K. Niesieckiego *Herbarza polskiego*, T. 1–10 Lipsk 1839–1845, zob. T. 1, s. 195.

Na s. 372 w. 12g. odsyłacz dotyczy J. Haczewskiego *O bursztynie*, „Sylwan” 1838, T. 14, s. 191–251 i 358–428.

W w. 18g. wymieniony Marcin Gallus, winno być: Marcin Kromer, *Kronika polska Marcina Kromera, biskupa warmińskiego...* przełożona przez Marcina z Błażowa Błażowskiego i wydana w Krakowie r. 1611, zob. wydanie: Sanok 1857, tam s. 100.

Wiersz 19g. zob. *Kronika* Bogufała i Godysława Paska, opracował W.A. Maciejowski, w: *Pomniki dziejowe Polski*, wyd. A. Bielowskiego, T. II, Lwów 1872, s. 482.

Wiersz 20d. J. Długosz *Annales seu Cronicae incliti Regni Poloniae*, zob. tegoż *Dziejów polskich ksiąg dwanaście*, T. 1, w: *Dzieła wszystkie*, T. 2, Kraków 1867, s. 101; w wymienionym powyżej wyd. *Historii narodu polskiego* Naruszewicza na s. 324 brak takiej informacji, wzmianka o Angelotusie, zob. toż, wyd. K.J. Turowskiego, T. 1, Kraków 1859, s. 59.

W. 18d. zob. J. Bartoszewicz *Biskupstwo płockie*, w: *Encyklopedia powszechna* S. Orgelbranda, Warszawa 1860, T. 3, s. 661–666.

W przyp. 1 wymieniony artykuł A. Wagi *O turach i żubrach z okoliczności znalezienia niedawno czaszki wołu kopalniwego w Pruszkowie w Płockiem*, „Biblioteka Warszawska” 1843, T. 3, s. 133–144, wzmianka o opisie Puscha za A. Wagą, s. 139.

W przyp. 2 wymienione artykuły: L. Zejsznera *Kopalnie bursztynu w Królestwie Polskim*, „Biblioteka Warszawska” 1844, T. 3, s. 419–421; A. Wagi *O bursztynie i z czego on powstał*, „Biblioteka Warszawska” 1845, T. 2, s. 66–89 i dodatek s. 205–207 oraz fragment *Pamiętnika historycznego płockiego* Gawareckiego, tam w T. 2, s. 77–82 rozdział „O kuźnicach żelaza w województwie płockim”.

- s. 373 w. 1–27 g. (przyp. 2) – Kolberg zamieścił cytaty anonimowej notatki *Z Wierzbicka* opublikowanej w „Gazecie Polskiej” 1887, nr 245.  
w. 13d. – s. 375 w. 1d. (przyp. 3) – Tekst do s. 375 w. 4g. pochodzi z wymienionej pracy M. Smoleńskiego *Cztery kościoły...* ze s. 20–23, natomiast pozostała część tekstu zaczerpnięta została ze s. 93–98. Przypisy dolne na s. 374 pochodzą od Kolberga, tam w przyp. 2 wymieniona anonimowa notka *Korespondencja*, *Koźmin*, „Tygodnik Katolicki” T. 2: 1861, s. 237.
- s. 376 w. 1–20g. (przyp. 4) – Kolberg wymienia kronikę Galla, odesłanie do s. 122 dotyczy wydania J.W. Bandtkiego z 1824 roku, *Martini Galli Chronicon* oraz *Kronikę* Bielskiego, zob. J. Bielski *Kronika polska Marcina Bielskiego, nowo przez..., syna jego* wydana, w: *Zbiór pisarzy polskich* (wyd. A. Gałęzowskiego), cz. IV, tom 11, Warszawa 1829, w tym wydaniu s. 209. Cały przyp. 3 oraz odesłania do kronik za: W.H. Gawarecki *Groby królów polskich w Płocku. Wiadomość historyczna*, Warszawa 1827, s. 4.
- s. 376 w. 21g. – s. 377 w. 22g. (przyp. 5) – Cytaty pochodzą z tekstu A. Przeździeckiego *O dwóch stacjach krzemiennych w ziemiach polskich*, zamieszczonego w „Roczniku Towarzystwa Naukowego Krakowskiego” 1872, T. 43 (ogólnego zbioru), s. 158–160, tekst w „Dodatku I” (brak w spisie treści), wg przypisu autora jest to poprawiona wersja wcześniejszego tekstu *Osady przedhistoryczne na gruntach dawnego starostwa gulczewskiego pod Płockiem, w dobrach generała Bontemps* z „Biblioteki Warszawskiej” 1871, T. 3, s. 102–103, tam w dziale „Do redakcji Biblioteki Warszawskiej”.
- s. 377 w. 21d. – s. 379 w. 10g. (przyp. 6) – Pierwszy akapit pochodzi z *Żywotów świętych pańskich narodu polskiego* P. Skargi, zob. Sanok 1855, s. 52–53; dalej fragment z pracy W.H. Gawareckiego



*Opis ziemi wyszogrodzkiej...*, s. 19–21, u Gawareckiego cytata z: Bzowski Abraham, *Thaumaturgus Polonus, sen de vita et miraculis S. Hyacinthi*, Venetia 1606.

Na zakończenie **Pieśń o św. Jacku** – Rkp. Kolberga: teka 41, sygn. 1347, k. 105; teka 41, sygn. 1347, k. 104, nr 392, tam tylko melodia z incipitem: „Jacyńcie święty”, oba rkp. bez lokalizacji, w obu rkp.

w t. 2 inny rytm: 

Pieśń zanotowana na k. 105 jest odpisem ze zbioru M.M. Mioduszewskiego *Dodatek II i III do Śpiewnika kościelnego...*, s. 993–995; w tym rkp. tak jak w druku także odesłanie do dzieła Kellera *Zbiór pieśni nabożnych...*, s. 718–723, tam cztery pieśni o św. Jacku (nr 704–707).

- s. 379 w. 11g. – s. 380 w. 21g. (przyp. 7) – W pierwszej części Kolberg wykorzystał fragmenty artykułu J. Przyborowskiego *Kilka wycieczek archeologicznych po prawym brzegu Wisły*, „Wiadomości Archeologiczne” 1873, T. 1, s. 88 (całość artykułu s. 39–96); na s. 380 cytaty z artykułu ks. J. Osieckiego *Wiadomość historyczna o kościołach parafialnych w dekanacie zakroczymskim diecezji płockiej istniejących*, „Pamiętnik Religijno-Moralny” 1855, T. 29, nr 2, s. 131 i 147 (całość artykułu s. 121–188). Odesłanie do Kromera pochodzi od Kolberga, zob. *Kronika polska Marcina Kromera...*, wyd. Sanok 1857, tam s. 470.
- s. 380 w. 22–1d. (przyp. 8) – Rozdział poświęcony Sawie Calińskiemu J. Kitowicz zamieścił w *Pamiętnikach do panowania Augusta III i Stanisława Augusta*, zob. wyd. A. Woykowskiego, Poznań 1840, tam s. 232–235.
- s. 381–382 w. 4g. (przyp. 9) – Kolberg wykorzystał fragmenty pracy W.H. Gawareckiego *Wiadomość o kościele parafialnym we wsi Koziebrodach w obwodzie mławskim guberni płockiej istniejącym*, dołączonej do tegoż *Pamiętek historycznych Łowicza...*, s. 211–239.
- s. 382 w. 5g. – 9d. (przyp. 10) – Rkp. Kolberga: teka 41, sygn. 1347, k. 121, jest to czystopis przygotowany do druku; teka 41, sygn. 1347, k. 117, nr 418, tam melodia z incipitem: „Nowa jutrzeńko”.  
W czystopisie z k. 121 tak jak w druku odesłania do zbiorów M.M. Mioduszewskiego *Dodatek II i III do Śpiewnika kościelnego...*, s. 996 i Kellera *Zbiór pieśni nabożnych...*, tam na s. 753–755 trzy pieśni (nr 738–740).
- s. 382 w. 8d. – s. 384 w. 4g. (przyp. 11) – Pierwsze trzy akapity (do s. 383 w. 14g.) zostały zaczerpnięte z notatki bez tytułu zamieszczonej w „Dzienniku Warszawskim” R. 5: 1855, nr 184, w dziale „Wiado-

mości krajowe”, tam notatka anonimowa, wzmianka o autorstwie J. Bartoszewicza pochodzi od Kolberga; od Kolberga dodany też przypis do tej części tekstu, w którym wymieniona została praca W. Smoleńskiego *Drobna szlachta w Królestwie Polskim. Studium etnograficzno-społeczne*, wydana w Warszawie w 1885 (nie 1888).

W kolejnym akapicie odwołanie do pracy F.S. Dmochowskiego *Dawne obyczaje i zwyczaje szlachty i ludu wiejskiego w Polsce i w ościennych prowincjach*, Warszawa 1860. Wzmianka o Alojzym Żółkowskim dotyczy raczej aktora, pisarza i humorysty (1777–1822), choć możliwe, że jego syna, także Alojzego (1814–1889), aktora i śpiewaka.

- s. 384 w. 5g. – s. 390 w. 25g. (przyp. 12) – Kolberg wykorzystał fragmenty wcześniej już cytowanego obszernego artykułu W. Czajewskiego *Kurpie. Kartka etnograficzna...* zamieszczonego w kilku numerach „Tygodnika Ilustrowanego”; cytaty pochodzą z numeru 295 (do s. 386 w. 14d.) i 296.

Ponadto odesłanie na s. 384 dotyczy pracy W. Czajewskiego *Kurpie* zamieszczonej w piśmie „Przegląd Bibliograficzno-Archeologiczny” 1881, T. I, nr 12, s. 561–567 oraz T. II, nr 13, s. 33–44. W przypisie dolnym na s. 385 wymieniona została praca Z. Glogera *Dawna Ziemia Łomżyńska*, Warszawa 1876. W przyp. 1 dolnym na s. 387 wymieniony *Lud polski...* Ł. Gołębiowskiego, tam s. 39 oraz hasło autorstwa K.W. Wójcickiego *Kurpie* zamieszczone w *Encyklopedii powszechnej* S. Orgelbranda, T. 16, Warszawa 1864, s. 502; w przyp. 2 dolnym (s. 387–388) cytat z publikacji A. Połujańskiego *Wędrowki po guberni augustowskiej...*, s. 86.

Na s. 388 w. 21d. wzmianka o J. Albertrandim, dotyczy pracy tego autora *Dzieje Królestwa Polskiego krótko lat porządkiem opisane*, Lwów 1846, T. 1, s. 270.

W przyp. 1 na s. 389 cytat z *Wędrowek po guberni augustowskiej...* Połujańskiego ze s. 85 (nie 58).

- s. 390 w. 18d. – w. 391 w. 10d. (przyp. 13) – Kolberg zacytował artykuł L. Krzywickiego *Ballada kurpiowska*, „Wędrowiec” 1881, T. 10 (seria 3), nr 249; wspomiane w artykule studium to wymieniany wielokrotnie przez Kolberga artykuł W. Czajewskiego *Kurpie. Kartka etnograficzna...*

- s. 391 w. 9d. – s. 27g. (przyp. 14) – Cytaty pochodzą z drugiej części artykułu A. de la Borderie *Usages de la féodalité en Haute et Basse – Bretagne*, „Mélusine”, T. III: 1886–1887, s. 317–319 (całość artykułu na s. 274–275, 317–319, 347–348, 368–369); na końcu odesłanie Kolberga do cz. I *Krakowskiego* (DWOK T. 5).

- s. 392 w. 12d. – s. 394 w. 11g. (przyp. 15) – Kolberg przytoczył fragmenty wymienionej pracy M. Smoleńskiego *Cztery kościoły...*, łącząc partie tekstu głównego i przypisów ze s. 56–58.
- s. 394 w. 11g. – s. 395 w. 18g. (przyp. 16) – Cytaty pochodzą z anonimowej notatki *Wianki* zamieszczonej w „Gazecie Polskiej” 1888, nr 141, s. 2, tam w dziale „Z miasta”.
- s. 395 w. 19g. – s. 396 w. 6g. (przyp. 17) – Kolberg wykorzystał anonimowy tekst *Z Paryża* zamieszczony w „Gazecie Polskiej” 1888, nr 156, s. 1–2.
- s. 396 (przyp. 18) – Rkp. Kolberga, teka 41, sygn. 1347, k. 82, nr 300, tam melodia i dwie pierwsze zwrotki; nad melodią notatka Kolberga: „Pieśń o N[ajświętszej] P[annie] Maryi”; rkp. jest odpisem ze zbioru M.M. Mioduszeńskiego *Śpiewnik kościelny...*, s. 186, do którego odsyła Kolberg w druku, przy czym w zbiorze Mioduszeńskiego brak zw. 7 i 8. W *Zbiorze pieśni nabożnych...* Kellera na s. 419 tekst jak u Kolberga w druku.
- s. 397 (przyp. 19), przykład muzyczny – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 75, z lokalizacją ogólną: „Małkolin”, tam melodia zanotowana o sekundę wielką niżej, w t. 4 w pierwszym wykonaniu na pierwszą miarę ósemki  $d^2 c^2$ , w t. 8 na pierwszą miarę ćwierćnuta  $d^4$ ; pod melodią tekst jak w druku.



## PRZYPISY ŹRÓDŁOWE TOMU 28 (*Mazowsze* cz. V)

### Wstęp (s. VII–X)

- s. VII w. 1–18d. (przyp. 1) – W przypisie Kolberg zamieścił cytaty z anonimowej notki *Z literatury* zamieszczonej w „Kurierze Warszawskim” R. 70 1890, nr 121, s. 3; w cytacie wzmianka o pracy W. Smoleńskiego *Drobna szlachta w Królestwie Polskim. Studium etnograficzno-społeczne*, Warszawa 1885. Nie jest jasne, o jakiej publikacji Z. Glogera mowa w „Kurierze”, Gloger wydał już wcześniej prace na temat szlachty, zob. m.in. *Dawna ziemia bielska i jej cząstkowa szlachta*, Warszawa 1873; część prac Glogera o tej tematyce wydana została na początku XX wieku, ale mogła być znana Kolbergowi z rękopisów.
- s. IX–XI – Kolberg kilkakrotnie wymienia pracę Z. Glogera *Obchody weselne* wydaną pod pseudonimem „Pruski” w Krakowie w 1869 roku, zob. też wstęp do tomu DWOK 80/I „*Mazowsze* Oskara Kolberga”. Zob. też wykaz prac Glogera w bibliografii.

### Kraj (s. 3–18)

- s. 3–4 przyp. 1 – Rkp. Kolberga, teka 1, sygn. 1116, k. 7. Redagując tekst w rkp. Kolberg wykorzystał fragmenty artykułu T. Dziekońskiego *Widok Łomży. Wspomnienie z początku dziewiętnastego wieku* zamieszczonego w „Kalendarzu Warszawskim Popularno-Naukowym” J. Ungra na rok 1860, s. 61–67.
- s. 4 w. 1–7g. – Odesłania Kolberga dotyczą następujących publikacji: M. Balińskiego, T. Lipińskiego *Starożytna Polska*, T. 1: Warszawa 1843 (nie 1844), tam rozdział „Ziemia Łomżyńska” z opisem Łomży na s. 525–529; L. Rzeźniowskiego *Dawna i teraźniejsza Łomża*, Warszawa 1861; tegoż autora *Opis kościoła farnego pod wezwaniem świętego Michała w Łomży* w „Pamiętniku Religijno-Moralnym” 1861, T. 8, s. 255–271; ks. M. *Kościół pierwotnie*

jezuicki, następnie pijarski, a obecnie ewangelicki w Łomży w „Tygodniku Ilustrowanym” 1866, T. XIV, nr 363; hasła Łomża w *Encyklopedii powszechnej* S. Orgelbranda, T. 17: Warszawa 1864, s. 613–622, także autorstwa Rzeczniewskiego; ostatni odsyłacz dotyczy hasła Łomża podpisanego Cab. (brak wyjaśnienia w wykazie skrótów) i Br. Ch. (Chlebowski), zamieszczonego w *Słowniku geograficznym Królestwa Polskiego*, T. V, Warszawa 1884, s. 699–714.

w. 14g. – s. 5 w. 6g. (Wierzbowo) – W opisie cytat z pracy A. Połujańskiego *Wędrówki po guberni augustowskiej w celu naukowym odbyte*, Warszawa 1859, s. 96–97. Kolberga odsyła także do cz. I *Kujaw* (DWOK T. 3), s. 32.

- s. 6 w. 19–21g. (Lipniki) – Odesłanie dotyczy artykułu Z. Glogera *Dworzec Łukasza Górnickiego w Lipnikach pod Tykocinem*, „Biblioteka Warszawska”, 1889, T. 1, s. 435–439.

w. 24–27g. (Złotoryja) – Odesłanie dotyczy artykułu W.H. Gawareckiego *Wiadomość topograficzno-historyczna o osadach zwanych Złotoryją, tudzież o kościołach i kaplicach w tychże istniejących*, „Pamiętnik Religijno-Moralny” 1850, T. 10, tam o Złotoryji na s. 512–525.

w. 12d. – s. 7 w. 7g. i przyp. 1 (Wizna) – Cytat w przypisie pochodzi z wymienionej pracy F. Kozłowskiego *Dzieje Mazowsza za panowania książąt*, Warszawa 1858 ze s. 35, tam w przypisie 1. Na końcu opisu odesłanie do hasła F.M. Sobieszczańskiego *Wizna* zamieszczonego w *Encyklopedii powszechnej...* 1867, T. 27, s. 326–328.

- s. 7 w. 13–16g. (Radziłów) – Odsyłacze Kolberga dotyczą prac: A. Święcickiego *Topographia sive Masoviae...* s. 26, zob. *Topograficzny opis Mazowsza...* „Kwartalnik Kłósów” R. 1: 1877, T. 2, s. 109; M. Balińskiego, T. Lipińskiego *Starożytna Polska...*, T. 1, s. 489–490.

w. 17–20g. (Wąsocz) – Kolberg odsyła do opisu w *Starożytnej Polsce...* T. 1, s. 487–489.

- s. 7–8 przyp. 1 i s. 8 przyp. 1 i 2 – Odesłania dotyczą pracy A. Połujańskiego *Wędrówki po guberni augustowskiej...*; miejscowość *Grajewo* opisana na s. 102–103, *Rajgród* na s. 105, informacje zawarte w przyp. 2 u Połujańskiego na s. 194–195.

- s. 13 w. 14–21g. (Stuziennice) – Zamieszczone informacje Kolberg zaczerpnął z *Wędrówek po guberni augustowskiej...* A. Połujańskiego, ze s. 110.

- s. 13–14 w. 13d. – s. 14 w. 3 g. i przyp. 1 na s. 14 (Krasnybór) – W przy-

pisie fragment pracy A. Połujańskiego *Wędrówki po guberni augustowskiej...*, s. 191.

- s. 14 w. 8–11g. (**Lipso**) – Kolberg wymienia *Korespondencję Gazety Warszawskiej. Suwałki, 10 czerwca 1856 roku*, „Gazeta Codzienna” 1856, nr 168, tam brak autora, w bibliografii w DWOK T. 80/III pod: [Połujański] (za Kolbergiem).
- w. 21g. – s. 15 w. 4g. (**Święte Jeziory**) – Odesłanie Kolberga dotyczy *Wędrówek po guberni augustowskiej...* A. Połujańskiego, s. 115.
- s. 15 **przyp. 1** – Zamieszczone informacje dotyczące leśnictwa przełomskiego Kolberg zaczerpnął z *Wędrówek po guberni augustowskiej...* A. Połujańskiego, ze s. 112–113.
- s. 16 w. 13–37g. (**Suwałki**) – Opis Suwałk oraz informacje zamieszczone przez Kolberga u A. Połujańskiego *Wędrówki...* na s. 218 – 220.
- w. 2d. – s. 17 w. 3 g. (**Biała Woda**) – Kolberg wymienił artykuł A. Budzińskiego *Poszukiwania archeologiczne w b. guberni augustowskiej* zamieszczony w „Bibliotece Warszawskiej” 1871, T. 1, s. 230–243, wzmianka o Białej Wodzie na s. 243.
- s. 17 w. 4–8g. (**Hańcza**) – Kolberg zacytował fragment pracy A. Połujańskiego *Wędrówki po guberni augustowskiej...*, s. 216.
- w. 9d. – s. 18 w. 3d. i **przyp. 2** (**Dowspuda**) – Opis miejscowości u A. Połujańskiego *Wędrówki...* na s. 195. W **przyp. 2** Kolberg wspomina o poglądzie A. Osipowicza wyrażonym w artykule *Ruiny zamku w Dowspudzie*, „Tygodnik Ilustrowany” 1865, T. X, nr 276.

#### Lud (s. 21 –62)

- s. 21 w. 8g. – s. 22 w. 2g. – Cytat pochodzi z artykułu Z. Glogera *Rzeka Narew* zamieszczonego w „Wędrowcu” 1881, nr 259; dokończenie artykułu w numerze 260.
- s. 22 w. 3 – s. 23 w. 7g. i **przyp. 1** – Cytat pochodzi z artykułu B. Chlebowskiego *Zadania historii i literatury polskiej wobec warunków i czynników jej dziejowego rozwoju* w wymienionym roczniku „Ateneum”, zeszyt 2, pierwszy akapit ze s. 304, drugi ze s. 310; w **przyp. 1** na s. 22 Kolberg zacytował fragment artykułu *Wiś Budzieszyn albo Zbudeszyno* z „Pamiętnika Sandomierskiego” 1829, T. 1, (nie 2) s. 365–366, natomiast wzmianka na s. 23 o *Pamiętnikach* Paska także u Chlebowskiego, zob. *Pamiętniki... z czasów*

*panowania Jana Kazimierza, Michała Korybuta i Jana III*, wydane z rękopisu przez E. Raczyńskiego, Poznań 1836. Odesłanie do cz. III *Mazowsza* (T. 26) pochodzi od Kolberga.

- s. 23 w. 8g. – s. 25 w. 1d. – Początek tekstu to cytat, a dalej informacje zaczerpnięte z pracy A. Połujańskiego *Wędrowki po guberni augustowskiej...*, s. 182–183 i s. 17, Połujański wymienia *Pamiętniki...* Paska, natomiast odesłania do cz. III i IV *Mazowsza* pochodzą od Kolberga. W przypisie 2 (s. 24–25) odesłanie do czasopism – te informacje m.in. w artykule podpisanym kryptonimem „Nil” *Na widnokregu*, „Prawda. Tygodnik Polityczny, Społeczny i Literacki” R. IV: 1884, nr 21 oraz w *Korespondencji Głosu Łomżyńskiego* podpisanej „Lekarz”, „Głos. Tygodnik Literacko-Społeczno-Polityczny” R. II: 1887, nr 27 i 29.
- s. 26 w. 1–24 g. – Kolberg przytoczył fragment *Korespondencji Gazety Warszawskiej. Suwałki, w grudniu 1856 roku*, „Gazeta Warszawska” 1857, nr 50 (nie 52); w numerze 52 dokończenie artykułu i podpis autora: „J. W”.
- w. 3–15d. – Kolberg zaczerpnął informacje z *Korespondencji Gazety Warszawskiej. Sejny 1857*, nr 206 (początek artykułu w numerze 205), tekst nie jest cytatem, nie jest też podpisany, zatem jedynie tematyka lub wiedza Kolberga pozwalała mu na identyfikację autorstwa.
- w. 2d. – s. 27 w. 23g. – Rkp. Kolberga, teka 4, sygn. 1128, k. 1; jest to odpis fragmentów wymienionego artykułu J. Tyrawskiego *Korespondencja Gazety Warszawskiej. Sejny*, nr 68–69.
- s. 27 w. 15d. – 28 w. 3g. – Kolberg zacytował fragment pracy A. Połujańskiego *Wędrowki po guberni augustowskiej...*, s. 204.
- s. 28 w. 3g. – s. 30 w. 12g. – Tekst zredagowany przez Kolberga na podstawie rkp. A. Osipowicza *Nałogi i namiętności*, teka 4, sygn. 1131, k. 1–2, zob. DWOK T. 80/I, s. XLVII.
- s. 30 w. 13g. – s. 32 w. 13d. – Tekst zredagowany przez Kolberga na podstawie rkp. *Wyrażenia obelżywe i przekleństwa*, teka 4, sygn. 1129, k. 1–4, którego autorem był najprawdopodobniej A. Osipowicz, zob. DWOK T. 80/I, s. XLVII.
- s. 32 w. 12d. – s. 33 w. 4g. – Kolberg wykorzystał fragmenty artykułu A. Osipowicza *Wycieczki w okolice Suwałk. Gawędy, obrazki i podania* zamieszczonego w „Tygodniku Ilustrowanym” 1864, T. X, nr 250 (całość artykułu w nr 250–255). Pierwszy akapit tego tekstu (s. 32 w. 2–12d.) także w rkp. Kolberga, teka 1, sygn. 1116, k. 12, jest to odpis z wymienionego artykułu.
- s. 33 w. 5g. – 34 w. 5g. i przyp. 2 – Rkp. Kolberga, teka 4, sygn. 1128,



k. 1; jest to odpis fragmentów wymienionego artykułu J. Tyrawskiego *Korespondencja Gazety Warszawskiej. Sejny*, nr 68–69; treść przypisu tylko w rkp. Kolberga.

- s. 34 w. 6g. – s. 37 w. 11g. i przyp. – Kolberg wykorzystał fragmenty artykułu A. Osipowicza *Wycieczki w okolice Suwałk. Gawędy, obrazki i podania* zamieszczonego w „Tygodniku Ilustrowanym” 1864, T. X, nr 250–255, informacje dotyczące mowy w numerze 253; w przyp. 1 na s. 34 wspomniana już publikacja A. Połujańskiego *Wędrówki po guberni augustowskiej...*, s. 210. W ostatnim wierszu wymieniona została powieść E. Orzeszkowej *Nad Niemnem*, pierwodruk: „Tygodnik Ilustrowany” 1887; wydanie osobne: Warszawa 1888.
- ryc. przed s. 37– Rycina „od Zambrowa i Łomży” wg akwareli i rysunków W. Gersona, zob. DWOK T. 80/I, s. LXIV i także ryc. 7.
- s. 37 w. 16–17g. – Odesłanie Kolberga dotyczy ryciny „od Radzyna i Serocka” zamieszczonej w cz. III *Mazowska* (T. 26) przed rozdziałem „Kraj”.
- w. 2d. – Wzmianka Kolberga dotyczy ryciny „od Zambrowa i Łomży” zamieszczonej przed s. 37.
- s. 39 w. 6–13g. – Rkp. nieznanego autora (być może A. Osipowicza), *Augustowskie. Ubiory włościan*, teka 30, sygn. 1298, k. 42–43, z notką Kopernickiego dotyczącą tej karty: „przeniesiona z teki 4”. Tekst zamieszczony na s. 39 pochodzi z obszerniejszego rkp., którego pozostałe fragmenty (*Spod Augustowa i Około Wilkowszek i Wierzbołowa*) zostały opublikowane w ramach edycji DWOK w monografii *Litwa* (T. 53), s. 84 i 85.
- w. 13d. – s. 40 w. 15g. – Kolberg wykorzystał fragmenty pracy A. Połujańskiego *Wędrówki po guberni augustowskiej...*, s. 199 i 205, przytoczony tekst został przeredagowany przez Kolberga.
- s. 40 w. 16g. – s. 41 w. 1d. – Kolberg wykorzystał fragmenty publikacji P. Bobrowskiego *Grodenskaja gubernija* wydanej w serii *Materiały dla geografii i statistiki Rossii, sobrannnye oficerami generalnogo sztaba*, Sankt–Petersburg 1863, T. II, s. 818–819.
- s. 42–45 w. 5 d. – Kolberg wykorzystał informacje z zachowanego w jego archiwum rkp. A. Osipowicza *Potrawy i napoje szczególne*, teka 4, sygn. 1130, 1–2, na rkp. notka I. Kopernickiego: „Wyciąnięte w *Mazowszu V*, s. 42” (zob. DWOK T. 80/I, s. XLVII). Fragment tekstu zamieszczony w przyp. 1 na s. 44 w rkp. Kolberga, teka 1, sygn. 1118, k. 22.
- s. 46 przyp. 1 – W przypisie Kolberg odsyła do obszernego hasła K. Martina *Budownictwo wiejskie* zamieszczonego w *Encyklopedii*

- rolnictwa i wiadomości związek z niem mających*, Warszawa 1873 (nie 1872), T. I, s. 189–256; tam opis prac ciesielskich na s. 202–210, natomiast informacje o oborach litewskich na s. 232.
- s. 48 **w. 15 i 20g.** – Odesłania Kolberga niejasne (w obu brak stron). W cz. I *Krakowskiego* (DWOK T. 5) w opisie sprzętów brak wymienionych przedmiotów; w cz. I *Kujaw* (DWOK T. 3) również brak opisu stojaka, tam na s. 248 rycina dziecka w stojaku – dotyczy ona jednak wierzeń.
- s. 49 **w. 22g.** – Wg erraty Kolberga winno być: „karmnikiem” nie „karmniem”.
- s. 50 **w. 18–1d.** – Cytaty pochodzą z pracy A. Połujańskiego *Wędrówki po guberni augustowskiej...*, s. 204; fragment: „Jazda w hołoblach” u Połujańskiego na s. 19; ostatnie zdanie oraz odesłanie do cz. III *Mazowska* (T. 26) wprowadzone przez Kolberga.
- s. 51 **przypp. 1** – *Opis gospodarstwa cząstkowego we wsi Wołkunach... i Opis gospodarstwa większego we wsi Zawrocie...* w *Encyklopedii rolnictwa...*, T. II, 1874, s. 1046 i 963. Notatka bibliograficzna dotycząca gospodarstwa w Zawrociu i Wysokim Mazowieckim w rkp. Kolberga, teka 13, sygn. 1194/2, k. 1.
- s. 54 **przypp. 5** – Rkp. Kolberga, teka 1, sygn. 1118, k. 22.
- s. 58 **w. 11g. – w. 11d. i przypp. 1–2 (s. 59)** – Kolberg wykorzystał fragmenty wymienianego już artykułu A. Osipowicza *Wycieczki w okolice Suwałk...* z „Tygodnika Ilustrowanego” 1864, informacja o tkactwie w numerze 254 (początek artykułu: nr 250); cytat zamieszczony na s. 58 i w przypisach w rkp. Kolberga, teka 1, sygn. 1116, k. 12 i teka 1, sygn. 1118, k. 23 (karty te tworzyły kiedyś całość), jest to odpis z wymienionego artykułu Osipowicza.
- s. 59 **w. 13g. – 60 w. 12g.** – Ten fragment w rkp. Kolberga, teka 1, sygn. 1116, k. 7; jest to odpis z anonimowego artykułu *Widok Łomży. Wspomnienie z początku dziewiętnastego wieku* zamieszczonego w „Kalendarzu Warszawskim Popularno-Naukowym” J. Ungra na rok 1860, ze s. 65, całość artykułu na s. 61–67.
- s. 60 **w. 9–13d.** – Kolberg odsyła do publikacji Z. Glogera *Podróż Niemnem*, „Wiśła” 1888, T. 2, z. 1, s. 30–84 i z. 2, s. 247–305, odesłanie do s. 147 błędne, o rybołówstwie pisze Gloger w drugim zeszycie. Zob. też E. Orzeszkowa *Nad Niemnem*, pierwodruk: „Tygodnik Ilustrowany” 1887; wydanie osobne: Warszawa 1888.
- s. 61 **w. 5g. – s. 62 w. 1d. i przypp. 1** – Cytaty pochodzą z pracy A. Połujańskiego *Wędrówki po guberni augustowskiej...*, s. 18–19 i 64. W przypisie Kolberg zamieścił cytat z anonimowego artykułu *Złodziej leśny* zamieszczonego w czasopiśmie „Biesiada Literacka”

1886, T. XXII, nr 43 (43–564), tam z ryciną o tym samym tytule z podpisem „Obraz Monginot’a”; na końcu przypisu (s. 62) ponownie informacje z pracy Połujańskiego z wymienionych powyżej stron.

### Zwyczaje (s. 63–116)

- s. 63 w. 6 d. – Odsyłacz Kolberga do zbioru ks. M.M. Mioduszeewskiego *Śpiewnik kościelny*, Kraków 1838 dotyczy pieśni zamieszczonych na następnej stronie, zob. następne przypisy.
- s. 64 nr 1 – Rkp. Kolberga, teka 41, sygn. 1347, k. 7, nr 6, bez lokalizacji, tam wśród „Pieśni adwentowych”; w rkp. w t. 5 tylko górna, w t. 9 i 11 tylko dolna wersja. Rkp. jest odpisem ze zbioru M.M. Mioduszeewskiego *Śpiewnik kościelny...*, s. 17–20, u Mioduszeewskiego tekst obszerniejszy.
- nr 2 – Rkp. Kolberga: teka 41, sygn. 1347, k. 10r., nr 10, bez lokalizacji, jest to odpis z *Dodatku do Śpiewnika kościelnego* M.M. Mioduszeewskiego; teka 38, sygn. 1334, k. 11, z lokalizacją: „od Zgierza”, tam melodia zanotowana w wartościach o połowę mniejszych.
- W obu rkp. odesłanie do wymienionego zbioru Mioduszeewskiego, zob. s. 387; w rkp. z teki 38 także odesłanie do dzieła Sz. Kellera *Zbiór pieśni nabożnych katolickich do użytku kościelnego i domowego*, Pelplin 1871, tam na s. 112 obszerniejszy tekst.
- s. 65 nr 3 – Rkp. Kolberga, teka 41, sygn. 1347, k. 17, nr 46, bez lokalizacji, wśród „Pieśni na Boże Narodzenie”; w rkp. w t. 2 tylko górna, w t. 5 tylko dolna wersja, w t. 7 brak nut na pierwszą i drugą miarę. Jest to odpis ze zbioru M.M. Mioduszeewskiego *Dodatek do Śpiewnika kościelnego...*, s. 412–415, u Mioduszeewskiego tekst obszerniejszy. Pod pieśnią także odesłanie do zbioru Sz. Kellera *Zbiór pieśni nabożnych katolickich...*, tam na s. 136 wariant tekstu (różnice w zwr. 3).
- s. 65–66 nr 4 – Rkp. Kolberga, teka 41, sygn. 1347, k. 16, nr 43, bez lokalizacji, wśród „Pieśni na Boże Narodzenie”, tam w t. 1 tylko górna wersja; jest to odpis ze zbioru M.M. Mioduszeewskiego *Dodatek do Śpiewnika kościelnego...*, s. 407–408, u Mioduszeewskiego tekst obszerniejszy
- s. 66 nr 5 – Rkp. Kolberga, teka 41, sygn. 1347, k. 14, nr 33, bez lokalizacji, wśród „Pieśni na Boże Narodzenie”; jest to odpis ze zbioru

M.M. Mioduszeńskiego *Śpiewnik kościelny...* s. 47–50, u Mioduszeńskiego tekst obszerniejszy.

s. 71 w. 3–4 d. – Odsyłacz do *Poznańskiego* winien być: cz. III, zob. DWOK T. 11 (nie cz. I, DWOK T. 9).

s. 72 nr 22 – Rkp. Kolberga, teka 41, sygn. 1347, k. 14, nr 34, bez lokalizacji, wśród „Pieśni na Boże Narodzenie”; w rkp. w t. 3 na drugą miarę górna, na trzecią dolna wersja, w t. 9 górna wersja; jest to odpis ze zbioru M.M. Mioduszeńskiego *Śpiewnik kościelny...* s. 50–51; u Mioduszeńskiego tekst obszerniejszy.

nr 23 – Rkp. Kolberga: teka 41, sygn. 1347, k. 11v. i teka 41, sygn. 1347, k. 24, nr 80, oba rkp. bez lokalizacji; teka 50/3, k. 24, tam melodia z incipitem: „Pójdziemy bracia wszyscy z wieczora”.

W rkp. z teki 41, k. 11v. melodia i tekst jak w druku.

Na k. 24 z teki 41 melodia zanotowana o kwartę czystą wyżej, nad nią notatka Kolberga: „Msza na Boże Nar[odzenie]. Pasterska. Na Introit“, pod melodią obszerniejszy niż w druku wariant tekstu, ten rkp. jest odpisem ze zbioru M.M. Mioduszeńskiego *Dodatek II i III do Śpiewnika...*, s. 914, wymienionego pod pieśnią.

W rkp. z teki 50 zapis wśród melodii zatytułowanych: „Kantyczki“, również o kwartę czystą wyżej, w metrum  $\frac{2}{4}$ , z zachowaniem tych samych wartości rytmicznych, w t. 3 na drugą miarę ósemki  $h^1 d^2$ , w t. 4 na pierwszą miarę ósemki  $h^1 h^1$ .

Pod pieśnią odesłanie do zbioru Kellera *Zbiór pieśni nabożnych katolickich...*, tam na s. 47 także z notą: „Na Boże Narodzenie. Pasterska. Na Introit“

s. 73 nr 25 – Rkp. Kolberga, teka 41, sygn. 1347, k. 14, nr 29, bez lokalizacji, tam w t. 5 tylko dolna wersja; jest to odpis ze zbioru M.M. Mioduszeńskiego *Śpiewnik kościelny...* s. 41–43, u Mioduszeńskiego tekst obszerniejszy.

nr 26 – Rkp. Kolberga, teka 41, sygn. 1347, k. 15, nr 37, z notą: „Płockie”; jest to odpis ze zbioru M.M. Mioduszeńskiego *Śpiewnik kościelny...*, s. 56–57, u Mioduszeńskiego tekst obszerniejszy. W rkp. odesłanie Kolberga do cz. IV *Mazowsza* (T. 27) nr 213 – dotyczy wariantu melodii.

s. 73–74 nr 27 – Rkp. Kolberga, teka 41, sygn. 1347, k. 15, nr 38, bez lokalizacji; jest to odpis ze zbioru M.M. Mioduszeńskiego *Dodatek do Śpiewnika kościelnego...*, s. 399–400, u Mioduszeńskiego tekst obszerniejszy. W druku błędnie podane metrum, winno być:  $\frac{3}{4}$ . Nr 27 powtórzono błędnie przy następnej pieśni na s. 81.

s. 74 w. 27d. – s. 75 w. 12g. (Święte wieczory) – Kolberg wykorzystał fragmenty artykułu Z. Glogera *Zwyczaj ludu z okolic Tykocina*

i *Bielska* zamieszczonego w „Bibliotece Warszawskiej” 1868, T. 1, s. 144–145 (całość artykułu na s. 142–146), tam w dziale „Rozmaitości”.

- s. 74 w. 7d. – s. 77 w. 13g. (**Nowy Rok**) – Kolberg wykorzystał fragmenty artykułu Z. Glogera *Zwyczaje ludu z okolic Tykocina i Bielska...*, 143–144.
- s. 78 w. 3g. – s. 79 (**Zapusty**) – W przypisach do pierwszego akapitu Kolberg odsyła do artykułu podpisanego kryptonimem „F.” *Licytacja dziewcząt* zamieszczonego w „Wiśle” 1888, T. II, s. 443 (jest to przedruk z „Wędrowca” 1888, nr 9, s. 100–101) oraz do artykułu K.W. Wójcickiego *Ostatni kulig staropolski*, „Tygodnik Ilustrowany” 1861, T. III, nr 84. W drugiej części opisu Kolberg przytoczył fragmenty *Korespondencji. Z guberni augustowskiej* podpisanej A. O. [Osipowicz] z „Gazety Polskiej” 1865, nr 65.
- s. 80 w. 11g. – s. 81 w. 19g. i przyp. 1 (**Środa wstępna**) – Kolberg przytoczył fragmenty artykułu Z. Glogera *Zwyczaje ludu z okolic Tykocina i Bielska...*, s. 145–146.
- s. 81 nr 27 (**błędnie powtórzony**) – Rkp. Kolberga, teka 41, sygn. 1347, k. 40, nr 96, bez lokalizacji, tam w t. 4 tylko dolna wersja; jest to odpis ze zbioru M.M. Mioduszeńskiego *Śpiewnik kościelny...*, s. 75–77, u Mioduszeńskiego tekst obszerniejszy. W druku błędny numer pieśni 27 – nadany dwukrotnie, był już na s. 73.
- s. 82 nr 28 – Rkp. Kolberga, teka 41, sygn. 1347, k. 43, nr 113, bez lokalizacji.  
W rkp. w t. 1 i 7 tylko górna, w t. 3 i 8 tylko dolna wersja, w t. 9 na pierwszą miarę dolna wersja, na drugą miarę w pierwszym wykonaniu  $c^2$ , przy powtórcie  $a^1$ . Rkp. jest odpisem ze zbioru M.M. Mioduszeńskiego *Śpiewnik kościelny...*, s. 121–125, u Mioduszeńskiego tekst obszerniejszy.  
nr 29 – Rkp. Kolberga, teka 41, sygn. 1347, k. 45, nr 118, bez lokalizacji, tam podane metrum  $\mathfrak{z}$ , ale melodia zanotowana w podwojonych wartościach rytmicznych, w t. 15–16 tylko dolna wersja. Jest to odpis ze zbioru M.M. Mioduszeńskiego *Dodatek do Śpiewnika kościelnego...*, s. 445–446; u Mioduszeńskiego tekst obszerniejszy.
- s. 83 nr 30 – Rkp. Kolberga, teka 41, sygn. 1347, k. 48, nr 134, z lokalizacją jak w druku, nad melodią notatka: „z łacińskiego: *Salvum fac.*”, tam w t. 5 tylko górna wersja. Jest to odpis ze zbioru M.M. Mioduszeńskiego *Śpiewnik kościelny...*, s. 134–135, w zbiorze Mioduszeńskiego tekst obszerniejszy, nota lokalizacyjna: „od Brańska, Mielnika” pochodzi od Kolberga.

- s. 83–84 nr 31 – Rkp. Kolberga: teka 41, sygn. 1347, k. 50, nr 140 i teka 38, sygn. 1334, k. 5, oba rkp. bez lokalizacji.

W rkp. z teki 41 melodia zanotowana wśród „Pieśni Wielkanocnych”; jest to odpis ze zbioru M.M. Mioduszeńskiego *Dodatek do Śpiewnika kościelnego...*, s. 458–459, tam pieśń z obszerniejszym tekstem.

W rkp. z teki 38 melodia zanotowana w metrum  $\frac{4}{4}$ , ale w wartościach o połowę mniejszych, tam także tekst jak w druku i odesłanie do zbioru Mioduszeńskiego.

- s. 84 w. 26d. – s. 85 w. 7g. (Śmigus) – Cytat zamieszczony na s. 84 oraz w przypisie 1 na tej stronie pochodzi z pracy Ł. Gołębiowskiego *Gry i zabawy różnych stanów w kraju całym lub niektórych*, Warszawa 1831. Na s. 85 odesłanie do anonimowego artykułu o ogólnym tytule *Rozmaitości* w „Kurierze Warszawskim” 1827, nr 104.

- s. 85 (św. Jerzy) – Cytat pochodzi z artykułu Z. Glogera *Zwyczaje ludu z okolic Tykocina i Bielska...*, s. 143.

- s. 85–86 (Śpiewy pod krzyżami) – Zob. Z. Gloger *Zwyczaje ludu z okolic Tykocina i Bielska...*, s. 146 i 147.

- s. 87–89 w. 19g. (Zielone Świątki) – Zob. Z. Gloger *Zwyczaje ludu z okolic Tykocina i Bielska...*, s. 141 i 142.

- s. 89 nr 32 – Rkp. Kolberga, teka 41, sygn. 1347, k. 57, nr 176, z lokalizacją jak w druku i notą: „P. o Trójcy...”. W rkp. w t. 2, 6 i 10 tylko

dolna wersja, w t. 5, 8 i 9 tylko górna wersja, t. 4: 

Jest to odpis ze zbioru Mioduszeńskiego *Śpiewnik kościelny...*, s. 255–256, tam pieśń z obszerniejszym tekstem, nota lokalizacyjna pochodzi od Kolberga.

- s. 90 nr 33 – Rkp. Kolberga, teka 41, sygn. 1347, k. 53, nr 154, bez lokalizacji, wśród „Pieśni na Boże Ciało”, w t. 4 tylko górna wersja. Jest to odpis ze zbioru M.M. Mioduszeńskiego *Śpiewnik kościelny...*, s. 156–157, tam obszerniejszy tekst.

nr 34 – Rkp. Kolberga, teka 41, sygn. 1347, k. 53, nr 155, bez lokalizacji, wśród „Pieśni na Boże Ciało”; w rkp. w t. 1 pierwsza nuta  $c^2$ , w t. 4 tylko dolna wersja. Jest to odpis ze *Śpiewnika kościelnego* Mioduszeńskiego, tam na s. 159–160 pieśń z obszerniejszym tekstem.

nr 35 – Rkp. Kolberga, teka 41, sygn. 1347, k. 54, nr 162, bez lokalizacji, wśród „Pieśni na Boże Ciało”; jest to odpis ze *Śpiewnika kościelnego* Mioduszeńskiego, tam na s. 171–174 pieśń z obszerniejszym tekstem.

s. 91 nr 36 – Rkp. Kolberga, teka 41, sygn. 1347, k. 54, nr 165, bez lokalizacji, wśród „Pieśni na Boże Ciało”; jest to odpis z *Dodatku II i III do Śpiewnika kościelnego* Mioduszewskiego, tam na s. 928 pieśń z obszerniejszym tekstem.


nr 37 – Rkp. Kolberga, teka 41, sygn. 1347, k. 54, nr 164, bez lokalizacji, wśród „Pieśni na Boże Ciało”; jest to odpis ze *Śpiewnika kościelnego* Mioduszewskiego, tam na s. 175–176 pieśń z obszerniejszym tekstem.

Odsyłacze Kolberga do cz. I *Radomskiego* (DWORK T. 20) błędne.

s. 91–96 w. 13d. (św. Jan Chrzciciel) – Początek tekstu (s. 91 do s. 94 w. 6g.) Kolberg zaczerpnął z artykułu Z. Glogera *Kópalnocka (Sobótka)* z „Tygodnika Ilustrowanego” 1868, T. I (seria II), nr 5. Na s. 92 w. 6g. wzmianka o poglądach K. Rogawskiego, zob. m.in. artykuł tegoż *Wiadomość o rozkopaniu mogiły w Siedliszczowicach*, „Biblioteka Warszawska” 1860, T. 3, s. 1–43; wymieniona w następnym akapicie wieś Kruszewo to XIX-wieczne Kobylino-Kruszewo (obecnie Kobylin-Kruszewo). W przyp. 2 wymieniony artykuł A.B. Radoszkowskiego *Kupalnocka czyli wigilia św. Jana u włościan nad Narwią* zamieszczony w „Muzeum Domowym” 1836, nr 25, s. 194–196; przy tej nocy bibliograficznej odesłanie do cz. IV *Mazowska* (T. 27), winno być: s. 134, tam zaczyna się cytat z artykułu Radoszkowskiego. Na s. 93 w. 7g. niejasny odsyłacz do cz. I *Mazowska* (T. 24), tam na s. 203 pieśni dożynkowe.

Dalej Kolberg cytuje fragmenty tekstu oraz pieśni nr 38–42 z publikacji Glogera *Obchody weselne*, Kraków 1869, s. 42–45 oraz ze s. 14–15. Informacje zamieszczone przez Kolberga w przyp. 1 na s. 96 pochodzą także z *Obchodów weselnych...* s. 42; wzmianka o pieśni rzemieślniczej dotyczy zbioru J. Konopki *Pieśni ludu krakowskiego*, Kraków 1840, s. 144–145, tam pieśń „rzemieślnicka” nr 3; odesłanie do cz. IV *Mazowska* (T. 27), nr 227 dotyczy drugiego wątku.


s. 95–96 nr 43 – Pieśń wraz z melodią zaczerpnięta z pracy Glogera *Obchody weselne...* s. 44, melodia po s. 336. Ponadto w rkp. Kolberga, teka 41, sygn. 1347, k. 93, z lokalizacją ogólną: „Szczepanków”, melodia z incipitem: „W polu lipeczka”; w rkp. widoczne trudności

Kolberga w zapisie metrycznym: t. 6: , brak

t. 8, t. 10: , t. 15–16: .

s. 97 nr 45 – Rkp. nieznanego autora, teka 4, sygn. 1134, k. 2, nr 3, z notą: „Z Powiatu Bielskiego, spod Brańska, Glinnik”, tam melodia z tek-

stem, nad melodią ołówkowa notatka Kolberga: „Weselna”. W tym rkp. przy  $e^2$  i  $a^1$  każdorazowo  $b$ , w t. 2, 4 i 6 w obu wykonaniach

odwrotny rytm: . Tekst bez melodii w rkp. innego nieznanego autora, teka 4, sygn. 1134, k. 1, bez lokalizacji.

- s. 98 nr 47 – Odsyłacz do cz. III *Mazowsza* (T. 26) dotyczy numeru 33.  
 s. 99 nr 49 – Rkp. Kolberga, teka 41, sygn. 1347, k. 81, bez lokalizacji, tam pod nr. 292 melodia z incipitem: „W pierwszym momencie” i pod nr. 297 tekst: „Wzięta do nieba”. W rkp. w t. 2 tylko górna wersja, w t. 5 górna wersja, na trzecią miarę ćwierćnuta  $e^2$ , w t. 6 tylko dolna wersja.

Oba zapisy Kolberga są odpisami ze *Śpiewnika kościelnego* Mioduszeńskiego, tam na s. 179–181 melodia („Melodia druga”) z tekstem: „W pierwszym momencie”, a na s. 185 tekst: „Wzięta do nieba” z notą: „Melodyja jak wyżej”. Tekst zob. też T. 28, str. 349.

### Dożynki (s. 100–116)

- s. 101 w. 9d. – s. 112 w. 1d. (nr II) – Przytoczony opis wraz z pieśniami, rycinami i przypisami pochodzi, zgodnie z odsyłaczem, z artykułu Z. Glogera *Obrzędy rolnicze (z drzeworytami)* zamieszczonego w „Bibliotece Warszawskiej” 1867, T. 2, s. 274–287; jedynie odesłania do poszczególnych tomów *Ludu* wprowadzone zostały przez Kolberga. Na s. 111 w. 6d. błędny odsyłacz do *Ludu*, seria III to cz. I *Kujaw* (DWOK T. 3); odsyłacz na s. 112 pod pieśnią „Zielona ruta” dotyczy dwóch ostatnich wersów pieśni nr 50 w T. 28, zob. też *Mazowsze* cz. II (T. 25), nr 55–57.
- s. 113 w. 1–2 g. i nr 58 – Kolberg odsyła do podobnej pieśni żniwiarzy zamieszczonej w pracy A. Połujańskiego *Wędrówki po guberni augustowskiej...*, tam s. 210–212.
- s. 114 nr 59 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 24, sygn. 1283, k. 13v., z lokalizacją ogólną: „Łomża”, nad melodią notatka Kolberga: „przy jarzynie, jęczmieniu”. W rkp. zapis następujący:



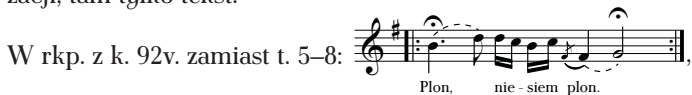
obok zanotowana wersja alternatywna dla t. 3–4:





; pod melodią tekst bez powtórzeń.

nr 60 – Rkp. terenowe Kolberga: teka 43, sygn. 1352, k. 92v., nr 44, z lokalizacją ogólną: „Suwałki”, tam melodia z incipitem zwr. 2: „Dożęlim żytka do odłogu” i teka 43, sygn. 1352, k. 88, bez lokalizacji, tam tylko tekst.



pod melodią widoczne jeszcze fragmenty refrenu: „Plon niesiem, plon”; w zapisie tekstu z k. 88 najpierw zwr. 1–3, przy czym w zwr. 2 w. 2 powtórzone: „dożęlim” zamiast „podziękujmy”, następnie zwrotki: 8, 9, 14, 12, 13, 4, 5, 7, 6, 17, 16, 15, 10 i 11, ponadto po zwr. 15 w rkp. jeszcze:

„A nasa pani w czerwonej subie,  
klusieczki na kolacji robi i w tyłku dłubie.  
Ejze, ejze, malowany drogi,  
w Suwałkach idą po selągu”

i wariant zwr. 18:

„A u nasej pani jak dwie kopani,  
a u nasego pana wisi po kolana”.

### Obrzędy (s. 117–234)

s. 120–123 (Pogrzeb) – Większość informacji (s. 121–123 w. 6g.) pochodzi z rkp. zatytułowanego *Różne przesady i gusła (zabobony)*, teka 1, sygn. 1116, k. 8, którego autorką była najprawdopodobniej Melania Czarkowska, zob. DWOK T. 80/I, s. LVII. W rkp. brak informacji zamieszczonych w akapicie czwartym, jest natomiast następująca wzmianka: „Przypominam sobie, że wioząc ciało zmarłego z domu do kościoła, wiozą razem z niem bochen chleba i ten oddają ubogim kościelnym”. Ponadto Kolberg w druku uporządkował chronologicznie informacje o przebiegu pogrzebu oraz dodał przypisy. W przyp. 2 na s. 121 wg słów Kolberga cytat z artykułu A. Osipowicza; w wielokrotnie cytowanym artykule *Wycieczki w okolice Suwałk...*, a także w obszernym tekście tego autora

Z *Suwałk do Augustowa* zamieszczonym także w „Tygodniku Ilustrowanym” 1863, T. 7, nr 177–180 cytowanego fragmentu brak. Na końcu opisu pogrzebu na s. 123 Kolberg przytacza fragmenty pracy A. Połujańskiego *Wędrowki po guberni augustowskiej...*, s. 203 i 210.

s. 123 nr 62 – Rkp. Kolberga, teka 41, sygn. 1347, k. 58, nr 182, bez lokalizacji, nad melodią notatka: „P[ieśni] w utrapieniu”; jest to odpis ze *Śpiewnika kościelnego* Mioduszewskiego, tam na s. 267–268 z obszerniejszym tekstem.

s. 124 nr 63 – Rkp. Kolberga, teka 41, sygn. 1347, k. 59, nr 185, bez lokalizacji, nad melodią notatka: „O opatrzności Boskiej”; jest to odpis z *Dodatku do Śpiewnika kościelnego* Mioduszewskiego, tam na s. 554–555 pieśń z obszerniejszym tekstem.

nr 64 – Rkp. Kolberga, teka 41, sygn. 1347, k. 60r., nr 191; teka 41, sygn. 1347, k. 60v., bez numeru – wariant melodii bez tekstu, oba rkp. bez lokalizacji.

W rkp. z k. 60r. obok zanotowana wersja alternatywna dla t. 1:



, w t. 3 i 8 tylko wersja zanotowana dużymi nutami, w t. 4 tylko górna wersja; tam odesłanie do zbioru Mioduszewskiego *Dodatek do Śpiewnika...*, s. 564–566.

W rkp. z k. 60v. zapis następujący:



Pod pieśnią w przypisie odesłanie do poezji J. Baki *Uwagi o śmierci niechybnej wszystkim pospolitej wierszem wyrażone*, Wilno 1766, zob. przedruk z przedmową R. Korsaka b. m. 1807.

s. 125–184 (wesele I) – Cały opis wesela Kolberg zaczerpnął z pracy Z. Glogera *Obchody weselne*, napisanej pod pseudonimem Pruski, Kraków 1869. Tytuły podrozdziałów (oznaczone cyframi rzymskimi) oraz teksty pieśni (niekiedy podane przez Kolberga w wersji skróconej) pochodzą także od Glogera. Zgodnie z wzmianką w przyp.

- 1 (s. 126) w *Obchodach weselnych* znajduje się pięć drzeworytów (przy czym dwa z nich na s. 199), na końcu pracy Glogera wkładka z 9 melodiami, które autor otrzymał od Kolberga. Odsyłacze do poszczególnych tomów *Ludu* zostały wprowadzone przez Kolberga.
- s. 125–126 w. 17g. – Ten fragment opisu wesela wraz z pieśnią nr 65 w pracy Glogera na s. 17–18.
- s. 126 w. 20–21g, i nr 66 – Zob. *Obchody weselne...*, s. 20.  
w. 9–10d. i nr 67 – Zob. *Obchody weselne...*, s. 23.  
w. 5d. – s. 127 w. 2g i nr 68 – Zob. *Obchody weselne...*, s. 26.
- s. 127 w. 13–23g, i nr 69 – Zob. *Obchody weselne...*, s. 32.  
w. 10d. – s. 129 w. 1 d. (**Wróżby**) – Opis wróżb zaczerpnięty z *Obchodów weselnych* ze s. 34–35, 45–46, 49–50, 53, 55–57. Pod pieśnią „Koło dworu topola stała” odesłanie do zbiorów: Wacława z Oleska [Zaleskiego] *Pieśni polskie i ruskie...*, s. 331 i K.W. Wójcickiego *Pieśni ludu Białochrobatów...*, T. 1, s. 123 – oba odesłania także u Glogera na s. 35; pieśni nr 70 i 71 odpowiednio na s. 36 i 45. Na s. 129 odesłanie (także za Glogerem, s. 49) do pracy R. Zienkiewicza *O uroczyskach i zwyczajach ludu pińskiego oraz o charakterze jego pieśni*, Warszawa 1853.
- s. 130 w. 1–20 g. (**Pora wesel**) – Zob. *Obchody weselne...*, s. 61–62. Odesłanie do pracy K.W. Wójcickiego *Zarysy domowe...*, T. 3, pochodzi od Kolberga, tam na s. 211 początek opisu wesel, ale wzmianka o wysypywaniu piaskiem na s. 214.  
w. 21g. – s. 133 w. 7g. (**Swaty, zaloty**) i przyp. 1 – Pierwszy akapit zredagowany przez Kolberga na podstawie *Obchodów weselnych...*, s. 65–66, kolejne akapity zaczerpnięte ze s. 69, 78–79, 81, 70, 73–76, pieśń nr 72 na s. 75; treść przyp. 1 (s. 133) u Glogera na s. 80 w głównym tekście.
- s. 133 w. 8g. – 136 w. 17 g. (**Zaręczyny, zrękowiny**) – Poszczególne akapity pochodzą z *Obchodów weselnych* ze s. 84, 86, 90, 93, 95, 96, 98, 99, 103 i 104; pieśni nr 73 na s. 93, nr 74 na s. 103, nr 75 na s. 104.
- s. 136 w. 18g. – s. 139 w. 2g. (**Sprosiny i błogosławienie**) – Zob. *Obchody weselne...*, s. 104, dalej s. 115–118.
- s. 139 w. 3g. – s. 141 w. 22g. (**Drużyna weselna**) – Zob. *Obchody weselne* s. 119, 120, 123, 127, 130, 133. Na końcu akap. 1 na s. 140 odesłania za Glogerem dotyczą: pracy A. Tereschenko *Byt ruskogo naroda*, Sankt Petersburg, T. 2, 1848, s. 481 (stronę podano za Glogerem); artykułu *Obrzędy weselne ludu wiejskiego w guberni mińskiej, w powiecie Borysowskim, w parafii hajeńskiej, obserwowane w latach 1800*, „Tygodnik Wileński” 1819, T. VII, nr 150, s. 1–18 i nr 152, s. 81–104.

Na s. 140 w 7d. odesłanie do pracy L.A. Jucewicza *Litwa pod względem starożytnych zabytków, obyczajów i zwyczajów, skreślona przez Ludwika z Pokiewia* (pseudonim autora), wydanej w Wilnie w 1846 roku, tam wzmianka o darowaniu rękowników na s. 265.

Na s. 139 w. 10g. – Błąd druku, winno być: „zameżne” zamiast „zamożne”.

- s. 141 w. 23g. – 145 w. 2g. – (**Pieczenie kołacza..**) – Poszczególne fragmenty tego podrozdziału pochodzą z *Obchodów weselnych...* ze s. 136–137, 140–142, 152–155. Przyp. 1 (s. 141–142) pochodzi od Kolberga, natomiast przyp. 1 na s. 142 u Glogera w tekście głównym na s. 142.

Melodia zamieszczona przez Kolberga na s. 143 nr 76 także w *Obchodach weselnych...*, po s. 336 pod numerem 1.

Wymieniony przez Kolberga na końcu s. 143 drzeworyt przedstawiający kołacz, zgodnie z odesłaniem, w pracy Glogera na s. 152.

- s. 145 w. 3g. – 150 w. 17g. (**Dziewiczy wieczór**) – Zamieszczone opisy oraz teksty pieśni nr 77–84 pochodzą ze s. 178–184 *Obchodów weselnych...* Na s. 146 w. 11g. odsyłacz winien być: nr 74 (nie 72). Przyp. 1 na s. 148 pochodzi od Kolberga. Pieśni nr 85 i nr 86 pochodzą także ze zbiorów Kolberga, zob. następane przypisy.

- s. 148–149 nr 85 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 93v., nr 9, z lokalizacją ogólną: „Szczepanków”; dziś rkp. słabo czytelny, widoczne trudności Kolberga w zapisie metrycznym.

Melodia i tekst także w pracy Z. Glogera *Obchody weselne...*, po s. 336 melodia nr 7, tekst s. 182–183, przy czym Kolberg opublikował tę melodię z drobnymi zmianami metrycznymi.

- s. 149 tekst między nutami i s. 149–150 nr 86 – Tekst opisowy oraz tekst pieśni w *Obchodach weselnych...* na s. 183, melodia nr 6 po s. 336. Ponadto w rkp. terenowym Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 93r., nr 37, z lokalizacją ogólną: „Łomża” – melodia z incipitem tekstu: „Ej, dobra temu nocka”, tam w pierwszym wykonaniu: w t. 1 trzy ósemki  $d^2$ , przy powtórcie ósemki  $h^1 d^2 d^2$ , w obu wykonaniach: w t. 6 dolna, w t. 7 i 8 górna wersja.

- s. 150 w. 16d. – s. 158 w. 5g. (**Przybycie pana młodego**) – Informacje zawarte w pierwszym akapicie pochodzą z *Obchodów weselnych...* ze s. 185; kolejne akapity oraz pieśni nr 87–91 u Glogera na s. 198–210.

Na s. 151 odesłania do drzeworytów zamieszczonych w *Obchodach weselnych...* na s. 199. Na s. 152 nad pieśnią nr 89 nota, która u Glogera (s. 201) brzmi: „Na Podlasiu śpiewają”, natomiast nota: „Śpiewają także na Mazowszu” u Glogera przy innej pieśni.

Pod pieśnią nr 91 błędny odsyłacz do cz. II *Pokucia* (DWOK T. 30), tam na s. 24 pieśń 25.

- s. 158 w. 6g. – s. 163 w. 12g. (**Rozpleciny**) – Teksty opisowe oraz teksty pieśni nr 92–100 w *Obchodach weselnych...*, s. 211–229; u Glogera także zapisy nutowe:

nr 94 – W *Obchodach weselnych...* melodia (po s. 336, nr 5) z wariantem tekstu (na s. 215). W rkp. terenowym Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 92, z lokalizacją ogólną: „Łomża”, melodia z incipitem tekstu: „Zakukała kukawecka”, w rkp. widoczne trudności

Kolberga w zapisie metrycznym, t. 2: , t. 5:



nr 95 – W *Obchodach weselnych...* tekst pieśni na s. 215, natomiast melodia jak nr 95 u Glogera jest bez tekstu, tam po s. 336 nr 2.



Na końcu opisu Rozplecin (s. 163 w. 12g.) wzmianka o pracy Jana Łasickiego drukowanej po raz pierwszy po łacinie *Michalonis Lituani de moribus Tartarorum, Lituatorum et Moschorum* wydanej w Bazylei w 1615 roku, zob. przekład polski A. Rogalskiego *Mitologia Jana Łasickiego Polaka O bogach Żmudzinów i innych Sarmatów*, „Dziennik Wileński” 1823, T. 1, s. 248–255, 398–406 i T. 3, s. 308–314.

- s. 163 w. 13g. – s. 167 w. 9g. (**Wjazd do ślubu**) – Tekst opisowy oraz pieśni nr 101–107 pochodzą z *Obchodów weselnych* Z. Glogera ze s. 229 – pierwszy akapit, s. 241–248 – pozostały tekst. Pieśń nr 101 u Glogera po s. 336, nr 3, bez lokalizacji.

Na s. 164 wzmianka o drzeworycie – w *Obchodach weselnych...*, s. 245.

- s. 163 w. 10g. – s. 173 w. 14g. (**Ślub**) – Teksty opisowe oraz teksty pieśni nr 108–115 i przypisy zaczerpnięte z *Obchodów weselnych...*, s. 251–273; pieśń nr 108 u Glogera także z melodią po s. 336 nr 4. W przyp. 1 na s. 168 wzmianka o *Śpiewie Jonka* (sprawa IV odsłona I) z *Krakowiaków i Górali* W. Bogusławskiego, zob. tegoż *Cud mniemany, czyli Krakowiacy i Górale*, Wrocław 1956, BN I 162. Na s. 169 w. 13d. wzmianka o drzeworycie zamieszczonym przez Glogera na s. 269.

- s. 173 w. 15g. – 176 w. 16d. (**Powrót z kościoła**) – Teksty opisowe oraz teksty pieśni nr 116–121 i przypisy zaczerpnięte z *Obchodów weselnych...*, s. 278–286. Na s. 175 w. 18d. odesłanie za Glogerem do pracy K.W. Wójcickiego *Zarysy domowe...*, T. 3, s. 212.

- s. 176 w. 15d. – s. 177 w. 11g. (**Przyjazd pana młodego**) – Tekst zaczerpnięty z *Obchodów weselnych...*, s. 287–301.
- s. 177 w. 12g. – s. 182 w. 18d. (**Obiad weselny**) – Teksty opisowe oraz teksty pieśni nr 122–130 i przypisy zaczerpnięte z *Obchodów weselnych...*, s. 301–326.
- s. 182 w. 17d. – s. 184 w. 14g. (**Obdzielenie korowajem**) – Tekst zaczerpnięty z *Obchodów weselnych...*, s. 326–335. Na końcu odesłanie do artykułu Z. Glogera *Korowaj. Wspomnienie lat dzieciennych* zamieszczonego w „Kronice Rodzinnej” 1875, nr 16.
- s. 184–190 (**wesele II**) – Melodie zamieszczone w opisie pochodzą w większości z rękopisów Kolberga, zob. poszczególne przypisy do pieśni.
- s. 184 nr 131 – Pieśń zaczerpnięta z *Obchodów weselnych...* Z. Glogera, tam melodia po s. 336, nr 8.  
nr 131 (**dolna wersja**) – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 93v., nr 10, z lokalizacją ogólną: „Szczepanków”, tam melodia z incipitem, dziś nieczytelny; w rkp. melodia zanotowana w metrum  $\frac{4}{4}$  w podwojonych wartościach rytmicznych, t. 1–2 ze znakiem powtórki.
- s. 189 nr 132 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 93r., nr 21, z lokalizacją ogólną: „Łomża”, tam melodia z incipitem: „Wstał Jasięku”, tam w t. 1 i 3 tylko dolna, w t. 6 i 7 tylko górna wersja.
- s. 189–190 nr 134 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 93v., nr 7, z lokalizacją ogólną: „Szczepanków”, tam melodia z incipitem: „Na polu sośnia”; w rkp. w t. 3 i 5 tylko dolna wersja, w t. 5 ostatnia nuta  $e^2$ , w t. 6 brak  $\sharp$  przy  $g^1$ , w t. 7 na pierwszą miarę szesnastki  $d^2 c^2$ .
- s. 190 nr 135 – Wariant tekstu w cz. IV *Mazowsza* (T. 27), nr 55 (nie 118 jak w odsyłaczu Kolberga), zob. też *Mazowsze cz. II* (T. 25), nr 117.  
nr 136 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 24, sygn. 1283, k. 13v; z boku nota: „Łomża”, tam melodia z incipitem: „Hej, zakukała”, przy melodii notatka: „lepiej”. Rkp. zniszczony, melodia zanotowana o kwartę czystą wyżej, tylko górna wersja. Wcześniej próba zapisu tej melodii:
- melodii: 
- 
- s. 191–195 (**wesele III**) – Melodie zamieszczone w opisie pochodzą z rękopisów Kolberga, zob. poszczególne przypisy do pieśni.
- s. 191 nr 139a – Odsyłacz do cz. III *Mazowsza* (T. 26), nr 297 błędny.

- s. 192 nr 140 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 93v., nr 12, z lokalizacją ogólną: „Szczepanków”, tam melodia z incipitem: „Potoczę ja, potoczę”, w całym przebiegu melodii tylko górna wersja. Odsyłacze do cz. II *Krakowskiego* (DWOK T. 6) i cz. II *Radomskiego* (DWOK T. 21) błędne, natomiast odsyłacz do cz. IV *Poznańskiego* (DWOK T. 12) dotyczy wariantu drugiej zwrotki.
- s. 193 nr 142 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 93r., nr 50, z lokalizacją ogólną: „Łomża”, tam melodia bez tekstu; w rkp. widoczne trudności Kolberga w zapisie metrycznym, zapis melodii następujący:



Opublikowana wersja taktów 7–9 zanotowana obok, w tym samym rkp., z notatką: „lepiej”.

- s. 193–194 nr 144 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 93v., nr 22, z lokalizacją ogólną: „Szczepanków”, tam melodia oraz fragmenty nieczytelnego dziś tekstu; w zapisie melodii w t. 1 przy pierwszej nucie alternatywnie  $c^2$ , w t. 2 tylko górna wersja, brak znaku powtórki.
- s. 194 nr 145 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 93v., nr 24, z lokalizacją ogólną: „Szczepanków”, tam pod melodią ślady nieczytelnego dziś tekstu; w t. 3–5 i 13 tylko górna wersja, t. 10–11 niewypełnione, w t. 13–18 brak # przy  $g^1$ .
- s. 195–208 (wesele IV) – Opis wesela nadesłała Kolbergowi Melania Czarowska, jej rękopis nie zachował się, zob. DWOK T. 80/I, s. LVI–LVII.
- s. 208 w. 3d. – s. 212 w. 212 w. 4d. (wesele V) – Opis wesela wraz z pieśniami nr 146–152 pochodzi z pracy A. Połujańskiego *Wędrówki po guberni augustowskiej...*, s. 199–203. W przyp. 1 wzmianka o terminologii stosowanej przez Glogera, zob. *Obchody weselne...*, m.in. s. 69 i 215.
- s. 212 w. 5g. – s. 222 w. 1d. (wesele VI) – Pieśni zamieszczone w tym opisie pochodzą z własnych badań Kolberga, który zanotował melodie oraz kilka tekstów. Pozostałe teksty sporządzone zostały obcą ręką, część z nich mógł zapisać Władysław Wierzbowski, zob. DWOK T. 80/I, s. LI, zob. następne przypisy.

- s. 212 w. 8–16g. – Tekst do słowa „głupia” zanotowany skrótoowo w rkp. nieznanego autora, teka 43, sygn. 1352, k. 86, bez lokalizacji.
- s. 212 nr 153 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 92v., nr 18, z lokalizacją ogólną: „Suwałki”, tam melodia z incipitem: „W ogródeńku przy zioleńku” i rkp. nieznanego autora, teka 43, sygn. 1352, k. 86, bez lokalizacji, tam tekst, z notą: „Przy oświadczyinach, przy zaręczynach”.

W rkp. z k. 92v. w t. 1 na trzecią miarę brak #, w t. 7 na trzecią miarę alternatywnie szesnastki  $c^2 gis^1$ .

- s. 213 nr 154 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 91r., nr 14, bez lokalizacji, tam melodia z incipitem: „Carna drużynka była, oj, carna” i rkp. nieznanego autora, teka 43, sygn. 1352, k. 89, bez lokalizacji – tekst, z notą: „W lecie po polu”. W rkp. z k. 91 melodia inaczej urytmizowana:



poniżej wersje alternatywne dla t. 9:  i t. 13–16 z po-

wyższego przykładu: .

nr 155 – Tekst w rkp. nieznanego autora, teka 43, sygn. 1352, k. 89, bez lokalizacji.

nr 156 – Tekst w rkp. nieznanego autora, teka 43, sygn. 1352, k. 89, bez lokalizacji.

- s. 213–214 nr 157 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 92v., nr 31, z lokalizacją ogólną: „Suwałki”, tam melodia z incipitem: „A w wiśniowym sadeńku” i rkp. nieznanego autora, teka 43, sygn. 1352, k. 88, bez lokalizacji, tam tekst.

W rkp. z k. 92v. w t. 3 dolna wersja, na pierwszą miarę szesnastki  $h^1 d^2$ , w t. 5 górna wersja.

- s. 214 nr 158 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 92v., nr 22, z lokalizacją ogólną: „Suwałki”, tam melodia z incipitem: „Ona wyszła i wyjrzała” i rkp. nieznanego autora, teka 43, sygn. 1352, k. 86, bez lokalizacji, tam tekst.



W rkp. z k. 92v. melodia zanotowana o kwartę czystą niżej, w t. 2 na drugą miarę dolną, na trzecią górną wersja, w t. 3 i 6 górną wersja; w zapisie tekstu w zwr. 1 powtórzone: „modre ocki zapłakała” zamiast „modre ocka we łzach stały”, a zwr. 4 zanotowana następująco: „Ostawaj się, ostawaj się z Bogiem”.

- s. 214–215 nr 159a – Rkp. terenowe Kolberga: teka 43, sygn. 1352, k. 92v., nr 41, z lokalizacją ogólną: „Suwałki”, tam melodia z incipitem: „Idzie rzecka” i teka 43, sygn. 1352, k. 88, bez lokalizacji – tekst.

W rkp. z k. 92v. tylko t. 1–8, w t. 1 na drugą miarę szesnastki  $h^1 a^1$ , w t. 2 na trzecią miarę trzydziestodwójki:  $c^2 h^1 a^1 g^1$ , w t. 5 i 7 tylko górną wersja. Odsyłacz nad nutami do numeru 139b dotyczy wariantu tekstu.

- s. 215 nr 159b – Tekst w rkp. terenowym Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 88, bez lokalizacji. W rkp. w zwr. 4 w. 1: „Pise listy” zamiast „Napisę listy”, a w. 3 brzmi: „a ja ich będę czytała”.


w. 1–2d. – Te informacje w rkp. nieznanego autora, teka 43, sygn. 1352, k. 86, bez lokalizacji.

- s. 216 nr 161 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 92v., nr 15, z lokalizacją ogólną: „Suwałki”, tam melodia z incipitem: „Cy ja tobie” (zob. nr 162), a obok jeszcze incipit: „Zakowała zieżiula” i rkp. nieznanego autora, teka 43, sygn. 1352, k. 86, bez lokalizacji, tam tekst, z notką: „Jak do ślubu wyjeżdżają”.

W zapisie z k. 92v. w t. 2 i 4 górną, w t. 3 dolną wersja, po t. 4

kilka wersji t. 5–6:  , takty te

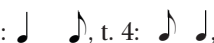

zostały skreślone przez Kolberga, po nich inna wersja taktów 5–6:

 , a następnie z notatką: „lub” kolejna

wersja alternatywna: górną wersja t. 5–6, tam w t. 6 brak # przy  $g^1$ .

nr 162 – Rkp. nieznanego autora, teka 43, sygn. 1352, k. 86, bez lokalizacji, tam tekst z notką: „Jak wyjeżdżają z za stoła, do ślubu, panna młoda śpiewa”. Melodia z incipitem: „Cy ja tobie” zob. poprzedni przypis.

- s. 216–217 nr 163 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 92v., nr 17, z lokalizacją ogólną: „Suwałki”, tam melodia z incipitem: „Poszła Kasinka” i rkp. nieznanego autora, teka 43, sygn. 1352, k. 86, bez lokalizacji, tam tekst z notką: „Przed ślubem – śniadanie, a potem śpiewają” (por. s. 215 w. 1–2d).

W rkp. z k. 92v. w t. 2 i 4 inny rytm, tam t. 2: , t. 4: , w t. 8 tylko dolna, w t. 9, 10 i 12 tylko górna wersja, w t. 14 na drugą miarę w górnej wersji szesnastki  $c^2 h^1$ .

- s. 217 nr 164 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 92v., nr 16, z lokalizacją ogólną: „Suwałki”, tam melodia z incipitem: „Gdzie pojedziesz do ślubu” i rkp. nieznanego autora, teka 43, sygn. 1352, k. 86r. i 86v., (dalszy ciąg tekstu), bez lokalizacji, tam tekst ze wzmianką jak nad nutami: „Marszałkowie...”. W zapisie nutowym

w t. 5 w pierwszym wykonaniu: .

- s. 217–218 nr 166a – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 92v., nr 23, z lokalizacją ogólną: „Suwałki”, tam melodia z incipitem: „Kapusteńka”; rkp. nieznanego autora, teka 43, sygn. 1352, k. 85, bez lokalizacji, tam tekst zwr. 4–6; rkp. nieznanego autora, teka 43, sygn. 1352, k. 86, bez lokalizacji, tam tekst zwr. 1–3.

Zapis nutowy słabo czytelny, w t. 4 na pierwszą miarę ósemki  $d^2 cis^2$ , w t. 5 tylko górna wersja, w t. 6 na pierwszą miarę ósemki  $h^1 c^2$ , w t. 7 tylko górna wersja, powyżej zanotowana kolejna wersja

alternatywna dla tego taktu: .

- s. 218 nr 166b – Rkp. nieznanego autora, teka 43, sygn. 1352, k. 85, bez lokalizacji, tam tylko tekst zwr. 1–4.  
s. 218–219 nr 167 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 95r., nr 20, bez lokalizacji, tam melodia z incipitem: „W ogródeńku kapusteńka”.

W rkp. w t. 1 na pierwszą miarę ćwierćnuta  $a^1$ , na trzecią ósemki  $dis^2 fis^2$ , w t. 2 tylko górna wersja, w t. 3 przy  $f^2$  brak  $\sharp$ , w t. 4 na pierwszą miarę ósemki  $e^2 dis^2$ , w t. 6 tylko górna wersja, t. 7–8:

.

Tekst por. nr 166a w T. 28.

- s. 219 nr 168 – Rkp. terenowy Kolberga: teka 43, sygn. 1352, k. 92v., nr 14, z lokalizacją ogólną: „Suwałki”, tam melodia z incipitem: „Mój wianeczkę” i rkp. nieznanego autora, teka 43, sygn. 1352, k. 86, bez lokalizacji – tekst.

W zapisie melodii w t. 1 tylko górna wersja, w t. 2  $\sharp$  przy  $g^1$ , przy tej nu-

cie alternatywnie  $h^1$ , t. 3: , w t. 4 na trzecią miarę

ósemka  $e^1$ , brak przednutki, t. 6–8:



w zapisie tekstu brak ostatniego wiersza: „zginies jak drugie”.

- s. 219–220 nr 169 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 92v., nr 24, z lokalizacją ogólną: „Suwałki”, tam melodia z incipitem: „Nieszczęśliwa godzinecka”; rkp. nieznanego autora, teka 43, sygn. 1352, k. 85, bez lokalizacji, tam tekst jak w druku.

W zapisie melodii w t. 2 tylko dolna wersja, w t. 3 widoczne trud-

ności Kolberga w zapisie metrycznym: 

w t. 4 tylko górna wersja, w t. 5 tylko dolna wersja, na trzecią miarę  $e^2$ , w t. 6 na pierwszą i trzecią miarę dolna, na drugą górna wersja.


- s. 220 nr 170 – Rkp. terenowe Kolberga: teka 43, sygn. 1352, k. 92r., nr 2, tam melodia z incipitem: „Bodaj ty, chmielu” i notą: „Oczepiny”; teka 43, sygn. 1352, k. 89 – tekst, oba rkp. z lokalizacją: „Augustów”.

W zapisie z k. 92r. melodia zanotowana o tercję małą wyżej, w t. 1 na pierwszą miarę dwie szesnastki  $a^1 a^1$ , w t. 4 ćwierćnuta  $b^1$ , w t. 6 druga szesnastka  $c^2$ , w t. 7 tylko górna, w t. 8 tylko dolna wersja, druga szesnastka  $c^2$ , w t. 9 tylko dolna wersja, w t. 10 tylko ćwierćnuta  $a^1$ .

nr 171 – Tekst w rkp. nieznanego autora, teka 43, sygn. 1352, k. 86, bez lokalizacji, tam z notą: „Po ślubie, po oczepinach”.

- s. 220–221 nr 172 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 94r., nr 13, bez lokalizacji, tam melodia z incipitem: „Ach, rozkosz moja”.

W rkp. w t. 1 i 3 tylko górna wersja, w t. 2 przy drugiej ósemce alternatywnie szesnastki  $a^1 fis^1$ , powyżej dopisana wersja alternatywna jak górna wersja w takcie opatrzonym notatką: „albo”, w t. 4 przy drugiej ósemce alternatywnie szesnastki  $h^1 c^2$ , na drugą

miarę ćwierćnuta  $d^2$ , t. 5–6: 

- s. 221 nr 173 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 92r., nr 3, bez lokalizacji, tam melodia z incipitem: „To z nią do pszeniczki”, z notatką: „Po oczepinach”.


W rkp. melodia zanotowana o kwartę czystą wyżej, w pierwszym wykonaniu: w t. 2 na trzecią miarę ósemka  $c^2$ , przy powtórcie: w t. 1 druga szesnastka  $h^1$ , w t. 3 dolna wersja.

- s. 221–222 nr 174 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 92v., nr 19, z lokalizacją ogólną: „Suwałki”, tam melodia z incipitem: „Wczorej była panienecka” i rkp. nieznanego autora, teka 43, sygn.

1352, k. 86, bez lokalizacji, tam tekst z notą jak nad numerem 173. W zapisie nutowym brak znaku przykluczowego, w pierwszym wykonaniu: w t. 1 liczne wersje alternatywne, wersja opublikowana

oznaczona literami powyżej zapisu nutowego: 

w t. 2 górna wersja, na trzecią miarę  $g^1$ , alternatywnie  $a^1$ , w dru-

gim wykonaniu: t. 2: 

W rkp. tekst jak w druku, wariant „v. panny” w zwr. 6 dodany przez Kolberga. W druku błędnie podane metrum, winno być  $\frac{3}{8}$ .

- s. 222 nr 175 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 92v., nr 20, z lokalizacją ogólną: „Suwałki”, tam melodia z incipitem: „Ej, wybieraj się” i rkp. nieznanego autora, teka 43, sygn. 1352, k. 86, bez lokalizacji, tam tekst z notą jak nad nutami.

W zapisie nutowym widoczne trudności Kolberga w zapisie linii melodycznej, liczne poprawki i wersje alternatywne; w t. 1 na trzecią miarę alternatywnie  $g^1$ , w t. 2 na pierwszą miarę  $h^1$ , alternatywnie  $c^2$ , na drugą miarę przy pierwszej ósemce alternatywnie  $a^1$ , na czwartą miarę alternatywnie  $d^2$ , w t. 4 na drugą miarę pierwsza ósemka  $e^2$ , alternatywnie  $d^2$ , w t. 5 przy czwartej ósemce alternatywnie szesnastki  $c^2$   $h^1$ , na trzecią miarę alternatywnie  $h^1$ , w t. 6 dolna wersja, na trzecią i czwartą miarę ćwierćnuty  $e^2$   $a^1$ .

nr 176 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 92v., nr 21, z lokalizacją ogólną: „Suwałki”, tam melodia z incipitem: „Siadaj” i rkp. nieznanego autora, teka 43, sygn. 1352, k. 86, bez lokalizacji – tekst, z notą jak nad nutami.

W rkp. w t. 1 dolna, w t. 3 i 4 górna wersja, w t. 4 na drugą miarę ósemki  $h^1$   $g^1$ .

- s. 223–230 (wesele VII) – Materiały zawarte w opisie tego wesela mogły zostać pozyskane podczas podróży odbytej z W. Wierzbowskim w 1858 roku, zob. DWOK T. 80/I, s. XXVIII; rękopisy dotyczące tego wesela nie zachowały się.
- s. 225 nr 182 – Odesłanie do cz. II *Kujaw* (DWOK T. 4), nr 149 niejasne.
- s. 227 nr 189 – Odesłanie do numeru 174 w T. 28 niejasne.
- s. 230–234 (wesele VIII) – Opis wesela wraz z pieśniami nr 198–202 pochodzi z pracy A. Połujańskiego *Wędrówki po guberni augustowskiej...*, s. 205–213.

## Pieśni i dumy (s. 235–321)

- s. 235 nr 203 – Rkp. Kolberga, teka 5, sygn. 1136, k. 5r., z lokalizacją: „od Zambrowa, Tykocina”, nad nutami notatka: „Szlachecka (z C-dur)”. W zapisie melodii w t. 3–4 brak znaku powtórki, t. 4 zapisany dwukrotnie, a po nim:




- s. 236–237 nr 205 – Rkp. Kolberga: teka 5, sygn. 1136, k. 5v., z lokalizacją: „od Grajewa, Rajgroda”, tam melodia i tekst; rkp. terenowy, teka 43, sygn. 1352, k. 94r., nr 23, bez lokalizacji, tam melodia z incipitem: „A gdzieś jedziesz moje”. W zapisie melodii w obu rkp. w t. 2, 7 i 8 tylko górna wersja; w rkp. z teki 43 w t. 3 na trzecią miarę alternatywnie ósemki  $h^1 c^2$ .

- s. 237 nr 206 – Rkp. Kolberga: teka 5, sygn. 1136, k. 5v., z lokalizacją: „od Augustowa, Żarnowo”, tam melodia i tekst; rkp. terenowy, teka 43, sygn. 1352, k. 94r., nr 29, bez lokalizacji, tam melodia bez tekstu.

W zapisie melodii w rkp. z teki 5 w t. 6 tylko górna wersja, w t. 7 przy ostatniej ósemce alternatywnie  $a^1$ , w t. 8 w górnej wersji na pierwszą miarę ćwierćnuta  $a^1$ ; w rkp. terenowym w t. 2 i 8 tylko dolna, w t. 6 tylko górna wersja.

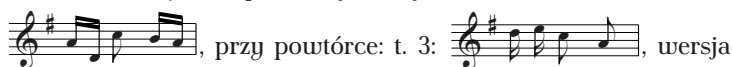
nr 207 – Rkp. Kolberga: teka 5, sygn. 1136, k. 5v., z lokalizacją: „Augustów”, tam melodia i tekst; rkp. terenowy, teka 43, sygn. 1352, k. 94r., nr 20, bez lokalizacji, tam melodia bez tekstu.



W obu rkp. melodia zanotowana o sekundę wielką wyżej, w t. 5–8 zanotowana tylko górna wersja, oznaczona w druku: „śpiew”, brak akompaniamentu granego na harmonijce. W rkp. z teki 5 w t. 2 i 3 tylko dolna wersja, w t. 8 na pierwszą miarę alternatywnie szes-

nastki  $h^1 a^1$ ; w rkp. terenowym t. 2: , w t. 3 tylko dolna wersja.

- s. 238 nr 209 – Rkp. Kolberga: rkp. terenowe: teka 43, sygn. 1352, k. 92r., nr 7, bez lokalizacji, tam melodia z incipitem: „Ani tydzień, ani dwa, ani pół roku” i teka 43, sygn. 1352, k. 89, z lokalizacją: „Augustów”, tam tekst; teka 5, sygn. 1136, k. 5r., z lokalizacją: „Augustów”, tam melodia i tekst.

W rkp. terenowym z k. 92r. w pierwszym wykonaniu: w t. 2 tylko dolna wersja, na pierwszą miarę dwie szesnastki  $e^2 e^2$ , t. 3:



przy powtórce: t. 3: , wersja drukowana oznaczona literami, t. 5: , w t. 6 na trzecią miarę alternatywnie  $a^1$ . W rkp. z teki 5 w pierwszym wy-

konaniu t. 3: , w drugim wykonaniu w t. 5 na

drugą miarę alternatywnie  $a^1$ .

Odesłanie do cz. II *Mazowska* (T. 25), nr 157 niejasne.

- s. 238–239 nr 210 – Rkp. Kolberga: teka 5, sygn. 1136, k. 5r., z lokalizacją jak w druku, tam melodia i tekst; rkp. terenowy, teka 43, sygn. 1352, k. 93r., nr 10, z lokalizacją ogólną: „Łomża”, tam melodia z incipitem: „O, pamiętaj dziewczyno”.

W czystopisie z teki 5 w t. 3 na trzecią miarę w pierwszym wykonaniu triola szesnastkowa  $cis^2 a^1 h^1$ , przy powtórce triola szesnastkowa  $a^1 cis^2 a^1$ , w t. 5 w drugim wykonaniu górna wersja, alternatywnie na trzecią miarę trzydziestodwójki  $a^1 h^1 a^1 fis^1$ , w t. 6 w obu wykonaniach górna wersja, w t. 7 na trzecią miarę ósemka  $a^1$  lub alternatywnie triola szesnastkowa  $cis^2 a^1 h^1$ .

W rkp. terenowym w t. 3 liczne poprawki i wersje alternatywne:

w pierwszym wykonaniu: , lub obok z notatką

„lepiej”: .

w drugim wykonaniu: , w t. 6 w obu

wykonaniach górna wersja, w t. 7 na trzecią miarę alternatywnie szesnastki  $a^1 h^1$ .

- s. 239 nr 212 i 213 – Rkp. Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 84, z lokalizacją ogólną: „Suwałki”, tam tekst bez melodii; w rkp. między tekstem 212 i 213 jeszcze jeden wątek, zob. nr 165 w suplemencie.
- s. 239–240 nr 214 – Rkp. Kolberga: rkp. terenowy, teka 43, sygn. 1352, k. 93r., nr 41, z lokalizacją ogólną: „Łomża”, tam melodia; teka 5, sygn. 1137, k. 1 (czystopis uszkodzony), widoczne tylko fragmenty zwrotek 2, 4, 6 i 7.

W zapisie melodii w pierwszym wykonaniu: w t. 1 przy ostatniej

szesnaście alternatywnie trzydziestodwójki  $c^2 a^1$ , w drugim wykonaniu: w t. 2 na trzecią miarę szesnastki  $g^1 h^1$ , w t. 3 na pierwszą miarę szesnastki  $d^2 h^1$ .

Tekst por. DWOK T. 42, nr 1800.

- s. 240 nr 215 – Rkp. Kolberga: teka 5, sygn. 1137, k. 1r., z lokalizacją: „od Raczek, Wronowo”, tam melodia i tekst; rkp. terenowy, teka 43, sygn. 1352, k. 92v., nr 8, z lokalizacją ogólną: „Suwałki”, tam tylko pierwsze wykonanie z incipitem: „I wygnała wołki”, w t. 3 na trzecią miarę alternatywnie ósemka  $g^1$ .

W czystopisie w t. 2 w drugim wykonaniu na trzecią miarę alternatywnie ósemka  $d^2$ .

nr 216 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 91r., nr 10, bez lokalizacji, tam melodia z incipitem: „Ej, wyjdę ja na poleńko” i rkp. nieznanego autora, teka 43, sygn. 1352, k. 87, bez lokalizacji, tam tekst. W rkp. z k. 91 zapis melodii następujący:



Ej, wuj - de ja na po - leń - ko...



obok zanotowana wersja alternatywna dla t. 5–6 z powyższego

przykładu: 


nr 217 – Tekst w rkp. nieznanego autora, teka 43, sygn. 1352, k. 87, bez lokalizacji.

- s. 241–242 nr 221 – Rkp. terenowe Kolberga: teka 43, sygn. 1352, k. 92v., nr 3, z lokalizacją ogólną: „Suwałki”, tam melodia z incipitem: „Zielona rutka, żółty kufiat!”; teka 43, sygn. 1352, k. 87, bez lokalizacji, tam fragmenty tekstu; rkp. nieznanego autora, teka 43, sygn. 1352, k. 83, z lokalizacją naniesioną przez Kolberga: „Suwałki, Korkliny”, tam tekst jak w druku.

W rkp. z k. 92v. melodia zanotowana o sekundę wielką wyżej; na k. 87 zwr. 4, dalej incipit: „Zielona... żółty kwiat”, a na początku jeszcze dwie zwrotki:

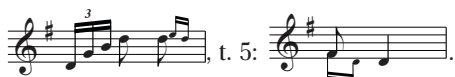
„Zielona rutka, jałówka,  
lepiej panienka niż wdówka.  
[Zielona rutka, jałowiec],  
lepiej kawaler jak wdowiec”.

- s. 242 nr 222 – Rkp. Kolberga: rkp. terenowe teka 43, sygn. 1352, k. 94r., nr 1, bez lokalizacji i teka 43, sygn. 1352, k. 94v., nr 1, bez lokalizacji, w obu rkp. melodia z incipitem: „Z tamtej strony zielonego stawu”; czystopis, teka 5, sygn. 1136, k. 85v., z lokalizacją: „od Grajewa, Rajgroda”.

W rkp. z k. 94v. t. 5: , w t. 6 i 7 tylko dolna wersja. W rkp. z k. 94r. od t. 5 zapis wariantowy:



W rkp. z teki 5 Kolberg połączył oba rkp. terenowe: najpierw zapis z k. 94r., następnie zapis jak w rkp. z k. 94v., przy czym t. 1:



- s. 243 nr 223 – Rkp. Kolberga: rkp. terenowy, teka 43, sygn. 1352, k. 95r., nr 8, bez lokalizacji, tam melodia z incipitem: „Powstał stary rano” i teka 43, sygn. 1352, k. 20, bez lokalizacji, tam tekst zwr. 1.

W rkp. melodia zanotowana o tercję małą niżej, w pierwszym wy-

konaniu t. 1–2: , w drugim wykonaniu

w t. 1 pierwsza nuta  $b^1$ ; zapis tekstu z k. 20 dziś bardzo słabo czytelny.

Pod pieśnią odsyłacz do wariantu: „Jedzie stary przez wieś” opublikowanego przez Kolberga w „Przyjacielu Ludu” R. 14: 1847, T. 2, nr 30, zob. przedruk: DWOK T. 67/I, nr 204. Odesłanie do cz. V *Poznańskiego* (DWOK T. 12) dotyczy zwrotek 5 i 6 numeru 399.


- s. 243–244 nr 224 – Rkp. Kolberga: teka 50/2, sygn. 1357, k. 1, tam lokalizacja i naniesiony nr pieśni jak w druku; rkp. terenowy, teka 43, sygn. 1352, k. 95v., nr 14, bez lokalizacji, tam melodia z incipitem: „W sadu, saduleńku”.

W rkp. z teki 50 t. 3 opatrzony znakiem powtórki, brak t. 4, w zapisie tekstu w zwr. 1 „sadzinku” zamiast „sadeńku”; w rkp. z teki 43 w t. 2 i 4 tylko dolna wersja.

- s. 244 nr 225 – Rkp. Kolberga: teka 50/2, sygn. 1357, k. 1v., tam lokalizacja, naniesiony nr pieśni i odsyłacze do wariantów jak w druku; rkp. terenowy, teka 43, sygn. 1352, k. 95r., nr 17, bez lokalizacji, tam melodia z incipitem: „A jestem ja niewielicka”.



W rkp. z teki 50 w t. 6 w pierwszym wykonaniu ostatnia ćwierćnuta  $d^2$ . W rkp. terenowym w t. 1 w drugim wykonaniu i w t. 4 w obu wykonaniach druga ósemka  $a^1$ , w t. 3 w drugim wykonaniu  $\sharp$  przy  $f^1$ , w t. 4 w obu wykonaniach  $\flat$  przy  $h^1$ , t. 5 w

drugim wykonaniu: , w t. 6 w pierwszym wykonaniu druga ćwierćnuta  $d^2$ .

nr 226 – Rkp. Kolberga, sygn. 465 (dawna TNW 150), k. 327; jest to czystopis przygotowany do druku z numerem pieśni „228” (nie 226) oraz z naniesionymi odsyłaczami; odsyłacz do cz. III *Mazowsza* (T. 26) dotyczy zwr. 2 numeru 291.

s. 245 nr 227 – Rkp. Kolberga, sygn. 465 (dawna TNW 150), k. 194; jest to czystopis przygotowany do druku z naniesionym odsyłaczem, ale innym niż w tomie numerem pieśni: „218”.

nr 228 – Rkp. Kolberga, sygn. 465 (dawna TNW 150), k. 194; jest to czystopis przygotowany do druku z naniesionym odsyłaczem, ale innym niż w tomie numerem pieśni: „219”; rkp. terenowe Kolberga: teka 43, sygn. 1352, k. 91v., nr 43, bez lokalizacji, tam melodia z fragmentami tekstu i teka 43, sygn. 1352, k. 89, bez lokalizacji, tam tekst.

W rkp. terenowym z k. 91v. w t. 2 i 4 tylko dolna wersja, w t. 5 przy drugiej szesnastce alternatywnie  $g^2$ , na trzecią miarę szesnastki  $e^2 fis^2$ , w t. 7 i 8 tylko górna wersja, pod melodią widoczny tekst: „Z poniedziałku na święto furmanowi... nie wiadomo, którą drózką po nie”;

na k. 89 dalszy ciąg tekstu:

„I stała na moście,  
 kłaniała się staroście,  
 kłaniam ci się, starosto.  
 Jasienku, cóż tam słyhać  
 w Toruniu na rynku.  
 Powiem tobie nowinę,  
 będziesz miała dziewczynę,  
 A bodaj cię, mój Jasięńku, kat męczył,  
 jak ty mnie moje serce zasmucił”.

nr 229 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 93v., nr 17, z lokalizacją: „Szcze[panków]”, tam melodia bez tekstu. W rkp. w t. 2 na trzecią miarę ósemka  $e^2$ , w t. 3 przy powtórce na drugą i trzecią miarę ósemki  $e^2 d^2$ , w t. 4 w obu wykonaniach dolna wersja.

nr 230 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 91v., nr 49, z lokalizacją: „Augustów”, tam melodia z incipitem: „Z poniedziałku”, zanotowana o kwartę czystą wyżej, w obu wykonaniach: w t. 1 ostatnia szesnastka  $g^1$ , w t. 2 tylko dolna wersja, ostatnia ósemka  $a^1$ , w t. 3 tylko górna, w t. 5 tylko dolna wersja.

nr 231 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 95r., nr 19, bez lokalizacji, tam melodia z tekstem do słowa: „oczy”. W rkp. w obu wykonaniach w t. 1 górna wersja, w t. 3 w pierwszym wykonaniu na drugą miarę  $h^1$  i alternatywnie  $d^2$ , przy powtórcie tylko górna wersja.


- s. 246 nr 232 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 93r., nr 34, z lokalizacją ogólną: „Łomża”, tam melodia z incipitem: „Choćbym ja jeździł we dnie”.

W rkp. w t. 1 pierwsza ósemka  $g^1$ , ostatnia  $e^1$ , w t. 2 na czwartą i piątą miarę ćwierćnuta  $a^1$ , w t. 3, 4 i 7 tylko dolna, w t. 5 tylko górna wersja, w t. 6 przy pierwszej ćwierćnucie alternatywnie ósemki  $c^2 e^2$ .

nr 233 – Rkp. terenowe Kolberga: teka 43, sygn. 1352, k. 93v., nr 20, z lokalizacją ogólną: „Szczepanków”, tam melodia bez tekstu zanotowana o kwartę czystą wyżej; teka 43, sygn. 1352, k. 20, bez lokalizacji, tam tekst zwr. 1 bez melodii, przy czym w tym rkp. zapis następujący:

„Wczoraj, nie dzisiaj, nie dzisiaj,  
zapłaćże mi, moje dziewczę, com cię kołysał”.

- s. 246–247 nr 234 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 85, bez lokalizacji, tam tekst jak w druku, bez melodii. Por. nr 303 w suplementcie.
- s. 247 nr 235 – Melodia bez tekstu w rkp. terenowym Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 92v., nr 35, z lokalizacją ogólną: „Suwałki”.

W rkp. w pierwszym wykonaniu t. 1: , w drugim

wykonaniu: w t. 1 na drugą i trzecią miarę ćwierćnuty  $d^2 h^1$ ,

w t. 3: , wersja drukowana zanotowana obok jako

rozwiązanie alternatywne. Odsyłacze zamieszczone w druku błędne.

nr 236 – Rkp. nieznanego autora, teka 4, sygn. 1134, k. 2, nr 2, z

notą: „Z powiatu bielskiego, spod Brańska, Glinnik”; w rkp. nad nutami oznaczenie tempa: „Moderato”, w t. 3 w drugim wykonaniu druga ósemka *ais*<sup>1</sup>.

- s. 247–248 nr 237 – Melodia bez tekstu w rkp. terenowym Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 94r., nr 26, bez lokalizacji, tam zapis następujący:



Odsyłacz zamieszczony w druku nad nutami błędny.

- s. 248 nr 238 – Rkp. terenowe Kolberga: teka 43, sygn. 1352, k. 92v., nr 28, z lokalizacją ogólną: „Suwałki”, tam melodia z incipitem: „Ej, cóż tam słycać” i teka 43, sygn. 1352, k. 85, bez lokalizacji, tam tekst jak w druku. W rkp. z k. 92v. tylko dolna wersja, w t. 4 na drugą miarę dwie ósemki *h*<sup>1</sup> *h*<sup>1</sup> lub alternatywnie *d*<sup>2</sup> *d*<sup>2</sup>.
- s. 249 nr 239 – Tekst w rkp. Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 85, bez lokalizacji. W rkp. w zwr. 2 w. 2: „co po drzewie skace”, a „sieni” napisane jako wariant.
- s. 250 nr 241 – Melodia w rkp. terenowym Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 95v., nr 15, bez lokalizacji.

W rkp. tylko dolna wersja, w t. 3 na drugą miarę dwie ósemki *c*<sup>2</sup> *d*<sup>2</sup>, w t. 5 na pierwszą miarę ósemki *fis*<sup>1</sup> *a*<sup>1</sup>, alternatywnie *h*<sup>1</sup> *d*<sup>2</sup>, t. 6–7

brak, w t. 8 dodane dwie wersje alternatywne:

i

nr 242 – Melodia w rkp. terenowym Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 92v., nr 33, z lokalizacją ogólną: „Suwałki”.

nr 243 – Rkp. terenowe Kolberga: teka 43, sygn. 1352, k. 92r., nr 18, z lokalizacją: „Sejny”, tam melodia z incipitem: „Nie stawiaj konika” i teka 43, sygn. 1352, k. 90, z lokalizacją: „Jastrzenno”, tam tekst.

W rkp. widoczne trudności Kolberga w zapisie metrycznym, zapis następujący:



w zapisie tekstu ostatnie wiersze: „Nie będę ja twoją, nie spodziewaj się” zamiast „zaleca się jej”.

- s. 250–251 nr 244 – Rkp. terenowe Kolberga: teka 43, sygn. 1352, k. 91r., nr 21, z lokalizacją ogólną: „Augustów”, tam melodia z incipitem: „I przyjechał w podwóreczko”, zanotowana o sekundę wielką wyżej i teka 43, sygn. 1352, k. 90, z lokalizacją: „Jastrzenno, ku Grodnu”, tam tekst.

W zapisie tekstu w zwr. 3 w. 3 i 4: „Czy horoszu doczku [i nadpiane: „córku”] miejasz, niech ja podziwiu się”.

- s. 251 nr 245 – Rkp. Kolberga: sygn. 2185/4, k. 56–57, jest to przygotowany do druku czystopis z naniesionym numerem pieśni „245”, odsyłaczem i tekstem w nawiasie zamieszczonym pod pieśnią; rkp. terenowy, teka 43, sygn. 1352, k. 94v., nr 9, bez lokalizacji, tam melodia z incipitem: „Kasia po sadzie chodziła”, w tym rkp. t. 4 w drugim wykonaniu niedokończony.

- s. 251–252 nr 246 – Rkp. Kolberga: sygn. 2185/4, k. 56–57, jest to przygotowany do druku czystopis, z naniesionym numerem pieśni i odsyłaczem; rkp. terenowy, teka 43, sygn. 1352, k. 93r., nr 40, z lokalizacją ogólną: „Łomża”, tam melodia z incipitem: „Pognał Jasio woły”.

W rkp. z teki 43 tylko dolna wersja, w t. 1 druga ósemka  $g^1$ , w t. 2 i 6 na drugą i trzecią miarę ćwierćnuta  $d^2$  i ósemki  $h^1 c^2$ , w t. 3 alternatywnie półnuta  $g^1$  i ćwierćnuta  $h^1$ , w t. 7 inny rytm:



- s. 252 nr 247 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 95r., nr 6, bez lokalizacji, tam melodia z incipitem: „Nie tylko te sady”; w rkp.

t. 3–4 w drugim wykonaniu: 

Odesłania pod pieśnią błędne.


- s. 253 nr 248 – Melodia bez tekstu w rkp. terenowym Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 94r., nr 17, bez lokalizacji, zanotowana w metrum

§ przy zachowaniu tych samych wartości rytmicznych, w drugim wykonaniu: w t. 2 ćwierćnuta z kropką  $e^2$ , t. 3–4 skrócone do jed-

nego taktu: , podobnie t. 7–8: .

- s. 253–254 nr 250 – Rkp. terenowe Kolberga: teka 43, sygn. 1352, k. 91r., nr 2, bez lokalizacji, tam melodia z incipitem: „W wiśniowym sadku” i teka 43, sygn. 1352, k. 88, bez lokalizacji, tam tekst.

W rkp. z k. 91 brak znaku przykluczowego, w t. 1 na pierwszą miarę szesnastki  $h^1 d^1$  lub alternatywnie ósemka  $h^1$ , w t. 3 tylko dolna,

w t. 5 tylko górna wersja, t. 6–7: .

w zapisie tekstu w zwr. 1 w. 3 i 4 brzmi: „choć jedna panna zasmuci, to druga pociesy”, dalej zwr. 2–3 i 5–6, a zwr. 4 zanotowana na końcu.

- s. 254 nr 251 – Rkp. Kolberga: rkp. terenowy, teka 43, sygn. 1352, k. 95r., nr 7, bez lokalizacji, tam melodia z incipitem: „Biedny ja chłopak” i teka 11, sygn. 1176/1, k. 79, ze skreśloną lokalizacją: „od Augustowa”.

W obu rkp. w pierwszym wykonaniu: w t. 6 ostatnia szesnastka  $a^1$ , w drugim wykonaniu: w t. 4 na trzecią miarę  $cis^2$ .

W rkp. z teki 43 w pierwszym wykonaniu: w t. 3 na trzecią miarę alternatywnie ósemka  $c^2$ , w t. 5 alternatywnie ćwierćnuta  $c^2$  i ósemka  $e^2$ , na trzecią miarę alternatywnie ósemka  $h^1$ , w drugim wykonaniu: w t. 5 ćwierćnuta  $e^2$ .

W rkp. z teki 11 melodia zanotowana w metrum §, przy zachowaniu tych samych wartości rytmicznych, w pierwszym wykonaniu: w t. 2 na drugą miarę  $cis^2$ , w drugim wykonaniu: w t. 5 ćwierćnuta  $d^2$ ; w tym rkp. zwrotki 2 i 3 w odwrotnej kolejności, ponadto w zapisie tekstu odpowiednio: „Hanusia” i „Hanusi” zamiast „Anusia” i „Anusi”, a w zwr. 3 w. 4: „bo spogląda” zamiast „czekać na mnie”.

- s. 255–256 nr 254 – Rkp. terenowe Kolberga: teka 43, sygn. 1352, k. 92r., nr 14, bez lokalizacji, tam melodia z incipitem: „Cztery kościczki” i teka 43, sygn. 1352, k. 90, z lokalizacją: „Augustów”, tam tekst. W rkp. następujący zapis melodii:



Odsyłacz nad pieśnią do cz. II *Mazowska* (T. 25), nr 11 dotyczy podobieństwa w rytmiczowaniu melodii.

- s. 256 nr 255 – Tekst w rkp. terenowym Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 88, bez lokalizacji. Melodia por. nr 286 w suplementcie.

nr 256 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 91r., nr 9, bez lokalizacji, tam melodia z incipitem: „U jeziora bystrej wody” i rkp. nieznanego autora, teka 43, sygn. 1352, k. 87, bez lokalizacji, tam tekst.

W zapisie melodii t. 1 zanotowany również w metrum  $\frac{2}{4}$ : cztery ósemki, w t. 2 tylko dolna, w t. 4 tylko górna wersja, w t. 4 i 5 #

przy  $g^1$ , w t. 6 tylko górna wersja, t. 7: . Odsyłacz

nad melodią do cz. IV *Mazowska* (T. 27) nr 349, dotyczy zmiennego metrum, między  $\frac{3}{4}$  i  $\frac{2}{4}$ .

- s. 257 nr 257 – Tekst w rkp. nieznanego autora, teka 43, sygn. 1352, k. 87, bez lokalizacji. W rkp. w zwr. 1 wiersze 3 i 4 takie jak w zwr. 2, a w zwr. 2 w. 3 i 4 jak w zwr. 1.

nr 258 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 93v., nr 2, z lokalizacją ogólną: „Szczepanków”, tam melodia z incipitem: „Poszed Jaś do roli”. W rkp. w t. 1–7 tylko dolna, w t. 8 górna wersja, w t. 1 # przy  $g^1$ , na drugą miarę  $e^1$ .

- s. 257–258 nr 259 – Tekst w rkp. Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 85, bez lokalizacji. W rkp. w zwr. 5 w. 2 taki jak w. 4: „ni ojca, ni matki”.

- s. 258 nr 261 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 41, z lokalizacją ogólną: „Łomża”; w rkp. w zapisie melodii brak znaku przykluczowego, t. 6 jak t. 3. W druku błędnie zanotowane metrum, winno być  $\frac{3}{8}$ . Pod pieśnią błędny odsyłacz do numeru 261 w T. 27.

- s. 259 nr 262 – Rkp. terenowe Kolberga: teka 43, sygn. 1352, k. 93r., nr 22, z lokalizacją ogólną: „Łomża”, tam melodia z incipitem: „Smużkiem dziew... sm...” i teka 43, sygn. 1352, k. 41, z lokalizacją ogólną: „Rosogi” [właśc. Rozogi] i dopiskiem: „Łomża”, tam tekst bez melodii.

Na k. 93r. zapis melodii następujący:



nr 263 – Rkp. Kolberga, sygn. 3208, k. 87, z lokalizacją jak w druku i notatką: „Zalotna”; rkp. terenowy, teka 43, sygn. 1352, k. 93v., nr 1, z lokalizacją ogólną: „Szczepanków”, tam melodia z incipitem: „Za stodołą modry”.

W obu rkp. w t. 3 trzecia ósemka  $d^1$ , w t. 2 i 4 tylko górna wersja; w rkp. o sygn. 3208 t. 1:



melodia zanotowana o kwintę czystą wyżej.

- s. 259–260 nr 264 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 93r., nr 16, z lokalizacją ogólną: „Łomża”, tam melodia z incipitem: „A moja matulu coś waspani”. W rkp. w pierwszym wykonaniu: w t. 2 na pierwszą miarę ósemka  $e^2$ , w t. 4 w obu wykonaniach górna wersja.
- s. 260 nr 265 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 95r., nr 21, bez lokalizacji, tam melodia z incipitem: „Bywaj, Jasiu, bywaj”, zanotowana w metrum  $\frac{4}{4}$  z zachowaniem tych samych wartości rytmicznych, melodia ma następujący przebieg:



- s. 261 nr 266 – Rkp. terenowe Kolberga: teka 43, sygn. 1352, k. 92r., nr 9, bez lokalizacji, tam melodia z incipitem: „Bywaj, Jasiu, bywaj” i teka 43, sygn. 1352, k. 90, z lokalizacją: „Augustów”, tam tekst.

W rkp. (k. 92r.) melodia zanotowana o kwartę czystą niżej, w pierwszym wykonaniu: w t. 2 na pierwszą miarę alternatywnie szesnastki  $e^2 d^2$ , w t. 3 na trzecią miarę szesnastki  $f^2 g^2$ , w drugim wykonaniu: w t. 2 ćwierćnuta  $f^1$ ; w zapisie tekstu w zwr. 1 w. 4: „studzienska w stodole”, a „w gumnie” dodane w nawiasie, w zwr. 4 w. 2: „jadąc” zamiast „zjechał”, w zwr. 6 w. 3 taki sam jak w. 2.

nr 267 – Rkp. terenowe Kolberga: teka 43, sygn. 1352, k. 92v., nr 26, z lokalizacją ogólną: „Suwałki”, tam melodia z incipitem: „Zielona dąbrowa” i teka 43, sygn. 1352, k. 85, bez lokalizacji, tam

tekst. W rkp. z k. 92 melodia zapisana w metrum  $\frac{2}{4}$ :


Zie - lo - na      da - bro - wa...

W druku błędne metrum, winno być  $\frac{3}{8}$ .

- s. 261–262 nr 268 – Tekst w rkp. terenowym Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 85, bez lokalizacji; w rkp. brak zwr. 2.
- s. 262 nr 269 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 93r., nr 13, z lokalizacją ogólną: „Łomża”, tam melodia z incipitem: „Przyjechali do Lublina”.

W rkp. w pierwszym wykonaniu: w t. 3 w drugiej połowie taktu ćwierćnuta  $d^2$  ósemka  $h^1$ , w drugim wykonaniu: w t. 2 na ostatnią miarę szesnastki  $f^1 e^1$ , w t. 3 pierwsza ćwierćnuta  $d^1$ , w obu wykonaniach w t. 4 pauza zamiast ostatniej ósemki.

- s. 262–263 nr 270 – Rkp. terenowe Kolberga: teka 43, sygn. 1352, k. 92v., nr 30, z lokalizacją ogólną: „Suwałki”, tam melodia z incipitem: „Wyleciała na góreckę” i teka 43, sygn. 1352, k. 88, bez lokalizacji, tam tekst.


W rkp. (k. 92v.) przy powtórcie t. 1: , t. 2–3 tylko górna wersja, w t. 4 w obu wykonaniach: na pierwszą miarę ósemki  $h^1 a^1$ ,  $\sharp$  przy  $g^1$ .

- s. 263 nr 271 – Tekst w rkp. terenowym Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 88, bez lokalizacji.
- s. 263–264 nr 272 – Tekst bez melodii w rkp. Kolberga: teka 13, sygn. 1193, k. 5, nr 159 i 160, tam wśród odpisów ze zbioru K.W. Wójcickiego *Pieśni ludu Białochrobatów...*, T. 2, s. 198; teka 13, sygn. 1193, k. 17, nr 1293, tam wśród odpisów ze zbioru Wacława z Oleska *Pieśni polskie i ruskie...*, s. 176, nr 671.
- s. 264–265 nr 273 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 93r., nr 4, z lokalizacją ogólną: „Łomża”, tam melodia z incipitem: „Pognała dziewczyna do”.

W rkp. brak znaku przykluczowego, w t. 1 w dolnej wersji druga ósemka  $g^1$ , w t. 2 nad  $h^1$  widoczne trudności Kolberga w zapisie muzycznym lub problemy intonacyjne wykonawcy: równocześnie  $\flat$  i  $\natural$ , t. 5 zanotowany alternatywnie o sekundę wielką wyżej, w t. 6 na pierwszą miarę alternatywnie ósemki  $f^1 a^1$ , w t. 7 tylko górna wersja.



- s. 265 nr 274 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 94r., nr 18, bez lokalizacji, tam melodia z incipitem: „Pognała dziewczyna”.

W rkp. w t. 2 trzecia ósemka  $d^2$ , t. 3 i 7:  w t. 5

w pierwszym wykonaniu na pierwszą miarę ósemki  $d^2 h^2$ , w t. 6 w drugim wykonaniu zamiast ostatniej ósemki szesnastki  $h^1 c^2$ .

- s. 266 nr 275 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 92v., nr 25, z lokalizacją ogólną: „Suwałki”, tam melodia z incipitem: „A wcoraj z wiecora Kasia wołki gnała” i rkp. nieznanego autora, teka 43, sygn. 1352, k. 85, bez lokalizacji, tam tekst.

W rkp. (k. 92v.) melodia zapisana w tonacji G-dur, fis zanotowane jako znak przykluczowy, w t. 6 dolna wersja zanotowana jako triola ósemkowa, w t. 7 tylko górna, w t. 8 i 9 tylko dolna wersja, w t. 9 na trzecią miarę ósemki  $g^1 h^1$ , t. 10–11 brak; w zapisie tekstu w zur. 4 najpierw w. 5–8, a po nich w. 1–3.

- s. 266–267 nr 276 – Melodia bez tekstu w rkp. terenowym Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 95r., nr 23, bez lokalizacji, tam w t. 3 ostatnia ósemka  $d^1$ , w t. 5 górna, w t. 6 tylko dolna wersja.

- s. 267–268 nr 277 – Rkp. terenowe Kolberga: teka 43, sygn. 1352, k. 91r., nr 17, bez lokalizacji, tam melodia z incipitem: „Stoi Jasieniek za drzwij[ceńkami]” i teka 43, sygn. 1352, k. 89, bez lokalizacji, tam tekst.

W rkp. (k. 91r.) w t. 1, 2 i 5 tylko dolna wersja, w t. 4 na pierwszą miarę alternatywnie ósemki  $d^2 d^2$ , w t. 6 tylko górna wersja; w zapisie tekstu z k. 89 w zur. 1: „carnemi” zamiast „carniusieńkami”, zur. 2 zanotowana skrótowo – tekst od słowa: „rucha”, zur. 3–5 jak w druku.

- s. 268 nr 278 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 93r., nr 14, z lokalizacją ogólną: „Łomża”, tam melodia z incipitem: „Na polu wiśnia”, zanotowana w metrum  $\frac{6}{8}$  przy zachowaniu tych samych wartości rytmicznych, w t. 7 tylko górna wersja, trzecia ósemka alternatywnie  $c^2$ , w t. 8 tylko górna wersja.

- s. 269 nr 279 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 93r., nr 2, z lokalizacją ogólną: „Łomża”, tam melodia z incipitem: „Usiądziem Józiu”.

W rkp. melodia zanotowana o sekundę wielką wyżej, widoczne trudności Kolberga w zapisie metroritmicznym:




Nad nutami notatka Kolberga: „lub  $\frac{3}{4}$ .”

nr 280 – Melodia bez tekstu w rkp. Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 95v., nr 18, tam tylko górna wersja, w t. 3 dwie pierwsze ósemki  $f^2 e^2$ .


s. 269–270 nr 281 – Wariant tekstu por. nr 185 w suplementcie.

s. 270 nr 282 – Melodia bez tekstu w rkp. terenowym Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 94r., nr 2, bez lokalizacji. W rkp. t. 3 i 4

w pierwszym wykonaniu: , w drugim wykonaniu w t. 3 pierwsza ósemka  $g^1$ .

s. 271 nr 283 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 93r., nr 20, z lokalizacją ogólną: „Łomża”, tam melodia z incipitem: „Nieszczęśliwy ten ganeczek”. W rkp. w t. 2 tylko dolna wersja, w t. 3 przy drugiej ósemce alternatywnie  $c^2$ , w pierwszym wykonaniu brak t. 7.

nr 284 – Rkp. Kolberga, sygn. 3208, k. 182, z lokalizacją jak w druku, tam melodia z incipitem: „Jak ja będę dzieci miała, oj, joj, joj”.

W rkp. t. 1–2: , w t. 3–4 tylko dolna wersja, w t. 8 w pierwszym wykonaniu górna, przy powtórce dolna wersja.

s. 272 nr 286 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 95v., nr 23, bez lokalizacji, tam melodia z incipitem: „Rąbała Kasia kalinę”;

w rkp. t. 3–4: , nad t. 3 notatka Kolberga:

„lub  $\frac{2}{4}$ ”, t. 7–8: .

s. 272–273 nr 288 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 93v., nr 4, z lokalizacją ogólną: „Szczepanków”. W rkp. w drugim wykonaniu: w t. 6 na trzecią miarę ósemka  $e^2$ , w t. 7 na trzecią miarę ósemka  $h^1$  i w t. 8 na pierwszą miarę ósemka  $d^2$ ; pod melodią ślady zapisu tekstu, dziś nieczytelne.

s. 273 nr 289 – Rkp. Kolberga, sygn. 465 (dawna TNW 150), k. 142v.; jest to czystopis przygotowany do druku z naniesioną lokalizacją, numerem pieśni jak w tomie i odsyłaczami. Por. nr 189 w suplemencie.

nr 290 – Rkp. Kolberga, sygn. 465 (dawna TNW 150), k. 142v., z lokalizacją jak w druku, tam tekst podpisany pod melodią jak nr 291.

s. 274 nr 291 – Rkp. Kolberga, sygn. 465 (dawna TNW 150), k. 142v., z lokalizacją, tam tekst podpisany pod melodią jak nr 290.

nr 292 – Rkp. terenowy Kolberga: teka 43, sygn. 1352, k. 92r., nr 52, bez lokalizacji, tam melodia z incipitem: „Czyja to córa, czyja”; teka 43, sygn. 1352, k. 90 i 87, bez lokalizacji, tam tekst.

W rkp (k. 92r.) melodia niedokończona, w drugim wykonaniu:

brak t. 5–6, w t. 1 alternatywnie trzy ósemki  $d^2$ , t. 3: 

Na k. 90 tylko: zur. 1, zur 2 w. 1–2, zur. 3 w. 3–4, zur. 4 w. 1–2 i zur. 5; na k. 87 fragmenty tekstu:

„Jeden drugiego pyta,  
gdzie ta dziewczyna sypia.  
Sypia se w komorze pod okienkiem,  
zapiera się dre[wienkiem].  
Drzewicki z bylickim, słomą... .  
Głupi dwo[racy byli],  
co tych zamków nie pobili”.

nr 293 – Rkp. terenowe Kolberga: teka 43, sygn. 1352, k. 91r., nr 6, bez lokalizacji, tam melodia z incipitem: „Paśła dziewczyna owce”; teka 43, sygn. 1352, k. 87 i teka 43, sygn. 1352, k. 90, na k. 87 i 90 tylko tekst bez lokalizacji.

W rkp. z k. 91 w pierwszym wykonaniu: w t. 3 na trzecią miarę ósemka  $fis^1$ , w t. 4 górna wersja, w t. 5 na trzecią miarę alternatywnie ósemka  $a^1$ , w drugim wykonaniu: t. 1–3:

 w t. 4 dolna wersja.

W zapisie tekstu z k. 90 w zur. 1 w. 1–2: „Pod laskiem na murawce paśła dziewczyna owce”, w zur. 2 brak w. 3–4.

s. 275 nr 294 – Tekst w rkp. Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 90, bez lokalizacji, tam w zur. 3 w. 1: „W Warszawie” zamiast „A w Łomży”, w zur. 4 w. 3 i 4 następujące: „I weszłem do pokoju, tupnąłem nóżką na nią”.

nr 295 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 95v., nr 21, bez lokalizacji, tam melodia z incipitem: „Młoda dziewczyna, młoda”; w rkp. zapis następujący:



s. 275–276 nr 296 – Tekst w rkp. nieznanego autora, teka 43, sygn. 1352, k. 87, bez lokalizacji. W rkp. po zwr. 1–2:


„Jak... kiedy dzieci płacą.  
Daj dzieciom po jabłuski,  
niechaj płacą pomalusku,  
bywaj, waspan, u mnie”,  
dalej zwr. 4, a następnie:  
„Jak u pani... kiedy stara przędzie.  
Daj starej na czepiec...”

po tym fragmencie zwr. 5 i 6.

Tekst por. DWOK T. 42, nr 1811.

s. 276 nr 297 – Por. nr 159 w suplemencie.


s. 277 nr 298 – Rkp. Kolberga: teka 11, sygn. 1175, k. 22, z lokalizacją „od Suwałk (Zielone, Niemcowizna)”, tam melodia i tekst; rkp. terenowe: teka 43, sygn. 1352, k. 92v., nr 43, z lokalizacją ogólną: „Suwałki”, tam melodia z incipitem: „Hulaj, bujaj, jeleniu” i teka 43, sygn. 1352, k. 88, bez lokalizacji, tam tekst. W obu zapisach melodii tylko

część wokalna: t. 1–6, t. 3: 

nr 299 – Rkp. Kolberga, teka 8, sygn. 1160, k. 367, z lokalizacją: „od Białegostoku i Nowogrodka”. Pieśń z akompaniamentem fortepianowym zob. DWOK T. 67/II, nr 664.

nr 300 – Rkp. terenowe Kolberga: teka 43, sygn. 1352, k. 92r., nr 16, bez lokalizacji, tam melodia z incipitem: „Pojechał pan po wino” i teka 43, sygn. 1352, k. 90, z lokalizacją: „Augustów”, tam tekst.

W rkp. (k. 92r.) w t. 1–2 tylko górna wersja, w t. 4 zamiast pierw-

szej ósemki szesnastki  $c^2 h^1$ , t. 7: , w t. 8 tylko


dolna wersja. W rkp. (k. 90) po tekście jak w druku jeszcze niedokończone fragmenty:


„Pyta..., mundur..., z Modlina,  
napił miodu i wina..  
połamał mu koń nogi.  
Ubogiego żałować,  
dukata mu darować”

a dalej:

„Naści żołnierz złoty krzyż,  
a idź sobie, gdzie ty chcesz,  
przez dziedziniec kulając,  
przez dziedziniec skakając,  
wsiad na konia, wywinął.  
W nocy z panią spał,  
jeszcze za to krzyż dostał.  
Pani w okłienku mrugała.  
Ja sie pana nie boje,  
co mnie pan dał, to moje”.

- s. 278 nr 301 – Rkp. terenowe Kolberga: teka 43, sygn. 1352, k. 92v., nr 7, z lokalizacją ogólną: „Suwałki”, tam melodia z incipitem: „Z tamtej strony jeziora” i teka 43, sygn. 1352, k. 86, bez lokalizacji, tam tekst; teka 43, sygn. 1352, k. 90, z zapisami z Augustowa, tam fragmenty tekstu.

W zapisie melodii t. 2–3 i 5–6 skrócone każdorazowo do jednego taktu: , w t. 4–5 # przy  $c^2$ , w t. 7 tylko dolna wersja, w t. 8 tylko górna wersja, na pierwszą miarę ósemki  $d^2$   $cis^2$ , w t. 9 dolna

wersja: ćwierćnuty  $h^1$   $g^1$ , t. 12: .

W zapisie tekstu z k. 86 zwr. 1–3 i zwr. 4 w. 1–2, a po nich:

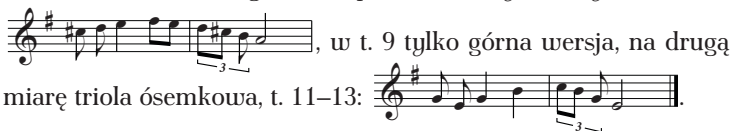
„W tej komorze jest zielone łoże,  
slicne, malowane, hej,  
łoże, moje łoże,  
któż na tobie będzie spał”

oraz wariant ostatniego wiersza: „kogoz ja tam położe”, a dalej zwr. 6.

W zapisie z k. 90 zwr. 1 bez w. 3, wiersz 2 zwrotki 4 i na koniec: „Pod tą lipką zieloną stoi łoże malowane” (por. zwr. 5).

**nr 302** – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 92r., nr 15, bez lokalizacji, tam melodia z incipitem: „Z tamtej strony jeziora, stoi lipa”.

W rkp. melodia zanotowana o kwartę czystą wyżej, widoczne trudności Kolberga w zapisie metrycznym, t. 4–6:



w t. 9 tylko górna wersja, na drugą miarę triola ósemkowa, t. 11–13:

- s. 279 **nr 303** – Rkp. Kolberga: rkp. terenowy, teka 43, sygn. 1352, k. 95r., nr 1, bez lokalizacji, tam melodia z incipitem: „Na suchym dębie”; sygn. 465 (dawna TNW 150), k. 129, tam widoczne tylko zwr. 2, 4, 6, 7 i 9 oraz przekreślone zwr. 5, 3 i 8, początek karty odcięty.

W zapisie melodii z teki 43 w pierwszym wykonaniu: t. 1:

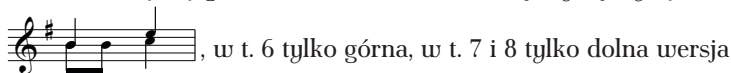


t. 3:  w drugim wykonaniu:


- s. 279–280 **nr 304** – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 91r., nr 7, bez lokalizacji, tam melodia z incipitem zwr. 3: „Pogonię ja woły” i rkp. nieznanego autora, teka 43, sygn. 1352, k. 87, bez lokalizacji, tam tekst zwr. 3–5 i zwr. 6 w. 1–3.

W zapisie melodii w t. 2 tylko dolna wersja; w zapisie tekstu w zwr. 3 w. 2: „Jasiowe” zamiast „Stasiowe”.

- s. 280–281 **nr 305** – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 93r., nr 30, z lokalizacją ogólną: „Łomża”, tam melodia z incipitem: „Na tutejszej grobli”, zanotowana o kwartę czystą wyżej, t. 2:



w t. 6 tylko górna, w t. 7 i 8 tylko dolna wersja


i dodana inna wersja alternatywna:  brak znaku powtórki.

- s. 282 **nr 307** – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 95v., nr 25, bez lokalizacji, tam melodia z incipitem: „Ożenił się sajdk”; w rkp. zapis melodii następujący:



nr 308 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 92v., nr 11, z lokalizacją ogólną: „Suwałki”, tam melodia z incipitem: „Rozgniewała się, wzięła”; rkp. nieznanego autora, teka 43, sygn. 1352, k. 83, z lokalizacją naniesioną przez Kolberga: „Kropiwno”, tam tekst bez melodii.

W rkp. (k. 92) melodia zanotowana o sekundę wielką wy-

żej, w t. 1–3 tylko dolna wersja, t. 4: , w t. 5

w drugiej połowie taktu trzy ósemki  $d^2 c^2 a^1$ , w t. 8 przy trzeciej ósemce alternatywnie  $b^1$ , poniżej dodana wersja alternatywna:



s. 283 nr 309 – Rkp. Kolberga: rkp. terenowy, teka 43, sygn. 1352, k. 95v., nr 2, tam melodia bez tekstu; teka 39, sygn. 1343, k. 17, tam tekst bez melodii, oba rkp. bez lokalizacji.

W rkp. z teki 43 melodia zapisana w metrum  $\frac{6}{8}$ , przy zachowaniu tych samych wartości rytmicznych, w t. 1–4 w obu wykonaniach tylko górna wersja, w t. 4 na pierwszą miarę alternatywnie szesnastki  $a^1 h^1$ , w t. 6 na pierwszą miarę ósemka  $h^1$ , w t. 9 tylko górna


wersja, t. 10–12: .

s. 283–284 nr 311 – Rkp. Kolberga: rkp. terenowe: teka 43, sygn. 1352, k. 91r., nr 26, z lokalizacją ogólną: „Augustów”, tam melodia z incipitem: „Kum z kościoła idzie” i teka 43, sygn. 1352, k. 89, z lokalizacją jak w druku, tam tekst; sygn. 465 (dawna TNW 150), k. 113, tam widoczne fragmenty melodii i tekst, jest to czystopis, dziś uszkodzony.

W obu zapisach tekstu w zur. 4 między w. 2 i 3 jeszcze: „Chodź, kumeńku, do chaty, napijem sie herbaty”, przy czym w rkp. o sygn. 465 ten fragment przekreślony.

- s. 284 nr 312 – Rkp. Kolberga: sygn. 465 (dawna 150), k. 113, z lokalizacją jak w druku, tam melodia i tekst; rkp. terenowe: teka 43, sygn. 1352, k. 92v., nr 4, z lokalizacją ogólną: „Suwałki”, tam melodia z incipitem: „Na progu stała, na kuma” i teka 43, sygn. 1352, k. 84, z zapisami z okolic Suwałk, tam tekst bez melodii.

W rkp. o sygn. 465 w t. 3 i 5 tylko górna wersja. W zapisie nutowym z teki 43 w t. 1 i 2 zamiast trzydziestodwojek szesnastka  $d^2$ , w t. 1 ostatnia szesnastka  $d^2$ , przy niej alternatywnie trzydziesto-

dwójki  $d^2 c^2$ , w t. 3 tylko górna wersja, t. 5: 

- s. 284–285 nr 313 – Rkp. Kolberga, sygn. 465 (dawna TNW 150), k. 281, tam pieśń zapisana dwukrotnie; rkp. nieznanego autora, teka 43, sygn. 1352, k. 83, z lokalizacją naniesioną przez Kolberga: „Suwałki” i jego dopiskiem: „Trziciany, Korkliny”, tam tekst bez melodii.

W rkp. o sygn. 465 pierwszy zapis uszkodzony – karta odcięta, dziś widoczny tylko dolny fragment pięciolinii oraz tekst, tam odesłanie do wariantu w cz. III *Mazowska* (T. 26) nr 409; poniżej drugi zapis, tam melodia z pierwszą zwrotką, lokalizacją jak w druku i numerem pieśni jak w tomie.

W zapisie tekstu z teki 43 brak trzech ostatnich wierszy zur. 4 i brak zur. 6.

- s. 285–286 nr 314 – Rkp. Kolberga: teka 1, sygn. 1117, k. 1b v., tam melodia i tekst, skreślona nota: „od Łodzi (Milewski)”, przekreślony odsyłacz do wariantu tekstu w *Sandomierskiem* (DWOK T. 2) nr 198 i notka: „przeniesiono do *Maz[owska] V*”; sygn. 465 (dawna TNW 150), k. 281, jest to czystopis z lokalizacją, numerem pieśni i odsyłaczami jak w druku, a także ze wzmianką zamieszczoną na s. 286 w. 1–3g.

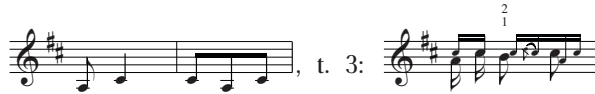

W rkp. z teki 1 przed t. 1 przygrywka:



zanotowana jeszcze jedna wersja alternatywna dla t. 8 – zgodna z wersją małych nut w druku.



W rkp. o sygn. 465 przed t. 1 przygrywka (później skreślona przez

Kolberga):  t. 3:   
 t. 7: 


- s. 286–287 nr 315 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 93r., nr 46, z lokalizacją ogólną: „Łomża”, tam melodia z incipitem: „Hej, stojała w sadzie”.


W rkp. melodia zanotowana o sekundę wielką wyżej, w t. 1 na drugą miarę alternatywnie  $d^2$ , w t. 2 tylko górna wersja, pierwsza szesnastka  $f^2$  lub alternatywnie na pierwszą miarę szesnastki  $e^2$   $c^2$ , w t. 3 tylko górna wersja, w t. 5 na trzecią miarę alternatywnie szesnastki  $a^1$   $g^1$ .

Melodia i tekst zob. DWOK T. 42, nr 1846.

- s. 287–288 nr 316 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 94v., nr 3, bez lokalizacji, tam melodia z incipitem: „Stała się nam nowina”, zanotowana o kwartę czystą wyżej, w t. 2 i 9 na pierwszą miarę dolna wersja, na drugą ósemki  $h^1$   $a^1$ , w t. 5, 6 i 8 tylko górna wersja, t. 7 słabo czytelny.
- s. 288–290 nr 317 – Rkp. terenowe Kolberga: teka 43, sygn. 1352, k. 92v., nr 29, z lokalizacją ogólną: „Suwałki” i teka 43, sygn. 1352, k. 95r., nr 10, bez lokalizacji, w obu rkp. melodia z incipitem: „Jasio konie poił”; teka 43, sygn. 1352, k. 85 i k. 86, bez lokalizacji, tam tekst.

W rkp. z k. 92v. w t. 1 dodana wersja alternatywna: 

t. 3: , w t. 5 dolna wersja zgodna z drukiem, poza tym dodane wersje alternatywne jak powyższy przykład w t. 3, w t. 7 tylko dolna wersja.

W rkp. z k. 95r., melodia zanotowana o kwartę czystą niżej, obok zanotowana wersja alternatywna dla t. 1: , w t. 5

na pierwszą miarę dodane alternatywnie ósemki  $f^2$   $e^2$ , w t. 6 tylko górna, w t. 7 tylko dolna wersja.

W zapisie tekstu z k. 85 zwrotki 1–4, po nich zwr. 7–9 i pierwszy wiersz zwr. 10, dalej zwr. 15–17, 20, 22–25, a następnie:

„Zacepił się Kasi fartuszek za pale,  
 ej, ratujże, mój Jasienku, moje zakochanie.  
 Nie na tom cię kidał, żeby cię ratować,  
 musis, ty, Kasinku, ten dunaj zgruntować”,

po tym fragmencie zanotowany jeszcze incipit: „Młode rybackowie”, dalej w. 1–2 zurotki 36 i w. 2 i 5 zurotki 35.

Na k. 86 zwr. 21, dalej: zwr. 13, 14, 26, 28, 34, 35 i 36, przy czym w zwr. 21 w. 4: „był na sobie miała”, w zwr. 34 w. 2: „złote” zamiast „głośnie”.

Wariant melodii z incipitem: „Przyjechał Jasiu z cudzej ukraiiny”, zob. nr 218 w suplementcie.

- s. 290 nr 318 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 93r., nr 35, z lokalizacją ogólną: „Łomża”, tam melodia z incipitem: „W jednym to miasteczku”.

W rkp. w t. 1 na trzecią i czwartą miarę alternatywnie ćwierćnuta  $c^2$  i ósemki  $d^2$   $e^2$ , w t. 2 zamiast ostatniej ósemki szesnastki  $f^1$   $d^1$ , w t. 3 tylko dolna, w t. 4 górna wersja, na trzecią i czwartą miarę alternatywnie ósemki  $c^2$   $g^1$  i ćwierćnuta  $g^1$ , w t. 5 przy ostatniej ósemce alternatywnie  $d^2$ .

- s. 290–291 nr 319 – Rkp. terenowe Kolberga: teka 43, sygn. 1352, k. 91r., nr 19, z lokalizacją ogólną: „Augustów”, tam melodia z incipitem drugiej zurotki: „A mój jegomość” i teka 43, sygn. 1352, k. 90, bez lokalizacji, tam tekst zwr. 2.

W rkp. z k. 91 w t. 1 na drugą miarę ósemki  $f^2$   $d^2$ , w t. 3 w górnej wersji zamiast szesnastek ósemka  $f^2$ , w t. 4 dodane wersje alternatywne: na pierwszą i drugą miarę ósemki  $a^1$   $h^1$   $c^2$   $a^1$ , na trzecią miarę ósemki  $a^1$   $g^1$ , w t. 5 i 6 tylko górna wersja, w t. 5 na pierwszą miarę ósemki  $c^2$   $g^1$ .

- s. 291 nr 320 – Tekst w rkp. terenowych Kolberga: teka 43, sygn. 1352, k. 88, bez lokalizacji i teka 43, sygn. 1352, k. 89, z lokalizacją: „Augustów”.

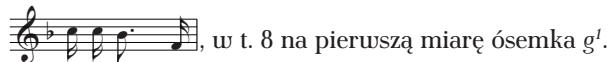
Na k. 88 kolejno: zwr. 1–3, przy czym w zwr. 1: „królewna” zamiast „podolanka”, a w zwr. 2 brak w. 2, dalej zwr. 4, zwr. 6–10, 12–16, 18–23 i 26–33, pozostałych zurotek brak. Na k. 89 zwr. 1, dalej: „Przyszedł do niej”, a następnie zwr. 11, 17, 26 (bez słów: „Pan brat”), zwr. 25, a po niej: „Szewce siedzą przy warstacie...” i na końcu zwr. 27.

W rkp. Kolberga zachowały się także inne niż publikowany pod nr. 320 zapisy nutowe do tej pieśni, por. DWOK T. 42, nr 1827–1828.

Odsyłacz do *Pieśni ludu polskiego* (DWOK T. 1), nr 9 dotyczy podobnych fragmentów tekstu.

- s. 292 nr 321 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 95v., nr 6, bez lokalizacji, tam melodia z incipitem: „Jak w lecie, tak w zimie”.

W rkp. melodia zanotowana o sekundę wielką wyżej, w t. 2 i 6 tylko górna wersja, w t. 3 na trzecią miarę szesnastki  $e^2 d^2$ , t. 7:



w t. 8 na pierwszą miarę ósemka  $g^1$ .

- s. 292–293 nr 322 – Melodia bez tekstu w rkp. terenowym Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 93r., nr 42, z lokalizacją ogólną: „Łomża”, tam widoczne trudności Kolberga w zapisie metrycznym, zapis następujący:




- s. 293–294 nr 323 – Rkp. terenowe Kolberga: teka 43, sygn. 1352: k. 92v., nr 38, z lokalizacją ogólną: „Suwałki”, tam melodia z incipitem: „Cemu te wiatry nie wieją” i teka 43, sygn. 1352, k. 84, z zapisami z okolic Suwałk, tam tekst.

W zapisie melodii (k. 92) w t. 3, 4 i 6 tylko dolna wersja, w t. 4 pierwsza ćwierćnuta alternatywnie  $d^2$ , druga ćwierćnuta  $g^1$ , w t. 6 druga ćwierćnuta  $c^2$ .

- s. 294 nr 324 – Rkp. terenowe Kolberga: teka 43, sygn. 1352, k. 92v., nr 6, z lokalizacją ogólną: „Suwałki”, tam melodia z incipitem: „Służył Jasio u pana” i teka 43, sygn. 1352, k. 85, tam tekst.

W zapisie melodii (k. 92) zanotowana tylko dolna wersja, w t. 2 na pierwszą miarę ósemki  $d^2 e^2$ , w t. 4 zamiast szesnastek ósemka  $g^1$ , w t. 5 widoczne trudności intonacyjne wykonawcy, nad  $d^2$  zanotował Kolberg równocześnie  $\sharp$  i  $\flat$ .

- s. 295 nr 325 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 94r., nr 21, bez lokalizacji, tam melodia z incipitem: „Tam za borem bylica” – zob. przypis Kolberga do numeru 325 w T. 28.

W rkp. t. 1: , w t. 2–5 tylko dolna wersja, w t. 4

druga ósemka  $h^1$ , w t. 6 na pierwszą miarę dolna, na trzecią obie wersje.

nr 326 – Melodia bez tekstu w rkp. terenowym Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 94r., nr 22, bez lokalizacji; tam widoczne trudności w zapisie metrycznym, melodia zapisana częściowo w metrum  $\frac{3}{8}$ , częściowo  $\frac{6}{8}$ ; przy zachowaniu tych samych wartości rytmicznych, w rkp. tylko górna wersja, t. 1–2:



, t. 5–6 przy powtórce zanotowane o sekundę niżej.

- s. 296 nr 327 – Rkp. terenowe Kolberga: teka 43, sygn. 1352, k. 92v., nr 37, z lokalizacją ogólną: „Suwałki”, tam melodia z incipitem: „Pojechał pan na dunaj”; teka 43, sygn. 1352, k. 84, z zapisami z okolic Suwałk i teka 43, sygn. 1352, k. 90, na k. 84 i tamże na k. 90 tylko tekst, oba rkp. bez lokalizacji.

W zapisie melodii w t. 1 tylko dolna wersja, w t. 2 i 4 tylko górna, w t. 2 na pierwszą miarę szesnastki  $e^2 f^2$ , w t. 4 na pierwszą miarę szesnastki  $f^2 d^2$ .

W rkp. z k. 84 najpierw incipit: „Pojechał pan”, dalej zwr. 6, zwr. 4 w. 1 i 2, zwr. 7 w. 1, następnie wariant zwr. 9: „Służka do dworu przychodzi i pani nowinę powiada”, po nim zwr. 10, dalej tekst: „Juże pan utonął, tylko wrony konik...”, zwr. 13 (vel) i 12 (vel). Na k. 90 zwr. 1–3, zwr. 4 (vel), w zwr. 5 w. 2: „do pani znać daje”, dalej zwr. 8, przy czym w rkp. „dworu” zamiast „domu”, po niej zwr. 11–16 bez wariantów zamieszczonych w nawiasach.

Tekst por. nr 225 w suplemencie.

- s. 296–297 nr 328 – Rkp. terenowe Kolberga: teka 43, sygn. 1352, k. 94r., nr 25, bez lokalizacji, tam melodia z incipitem: „Czego kalino w cieni stoisz”; teka 43, sygn. 1352, k. 73, bez lokalizacji, tam tekst zwr. 11–13 i 17–21; rkp. nieznanego autora, teka 43, sygn. 1352, k. 88, bez lokalizacji – tekst zwr. 1, 3–6 i 11–12.

W zapisie melodii w pierwszym wykonaniu: w t. 1–4 górna wersja, przy powtórce zapis następujący:



W zapisie tekstu z k. 88 zwr. 1 zanotowana skróto (tylko incipit, a dalej: „etc.”), w zwr. 11 i 12: „Kasienu” zamiast „siostr”, po zwr. 12 wariant zwr. 13: „Mnie sąsiadeńka poprosiła, żeby dzieciątko porzuciła”. W rkp. Kolberga zachował jeszcze inny zapis melodii do tej pieśni, zob. DWOK T. 42, nr 1829.


- s. 298 nr 330 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 93v., nr 5, z lokalizacją ogólną: „Szczepanków”, tam melodia z incipitem:


„U szenkarza na dole (bis)”; w rkp. w t. 1 i 3 tylko dolna wersja, w t. 1 na pierwszą miarę ósemki  $d^2 d^2$ , w t. 3 dodana inna wersja

alternatywna:  t. 5: .

- s. 298–299 nr 331 – Rkp. terenowe Kolberga: teka 43, sygn. 1352, k. 92v., nr 39, z lokalizacją ogólną: „Suwałki”, tam melodia z incipitem: „Wędrowali krawcy” i teka 43, sygn. 1352, k. 88, bez lokalizacji, tam tekst.


W zapisie melodii (k. 92v.) różnice w zapisie metrycznym:

  
Wę - dro - wa - li kraw - cy - cy...



W zapisie tekstu w zwr. 9 najpierw: „z tą dziewczyną”, a dalej zanotowane: „pójść z senkarką”, w zwr. 10: „weź dziewczynę” zamiast „weź senkarkę”, w zwr. 12: „senkarko” jak w druku.

- s. 299 nr 333 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 93r., nr 18, z lokalizacją ogólną: „Łomża”, tam melodia z incipitem: „Skoczyła Ka-


sia”; w rkp. tylko dolna wersja, t. 7–8: 

nr 334 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 94r., nr 27, bez lokalizacji, tam melodia z incipitem: „Szła Kasinka”, widoczne trudności Kolberga w zapisie metrycznym, zapis następujący:


  
Szła Ka - sin-ka...



w powyższym przykładzie dodane wersje alternatywne: w t. 1 jak

dolna wersja w druku, w t. 5: .

- s. 300 nr 335 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 95r., nr 16, bez lokalizacji. W rkp. w zapisie melodii przy kluczu tylko

jeden bemol, t. 1:  t. 5–6 zanotowane w metrum  $\frac{3}{4}$  zamiast ćwierćnuty z kropką każdorazowo ósemka i nad nią fermata.

- s. 301–302 nr 337 – Tekst w rkp. terenowym Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 89, z lokalizacją: „od Stawisk, Szczuczyna”. Zapisowi tekstu z k. 89 odpowiada melodia z k. 92, inna niż publikowana przez Kolberga, zob. DWOK T. 42, nr 1833, tam z pierwszą zwrotką. Odsyłacz do melodii nr 418 w T. 26 błędny.
- s. 302 nr 338 – Rkp. Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 84, z zapisami z okolic Suwałk, tam tekst; dwie ostatnie zwrotki zanotowane skrótowo, bez pierwszego wiersza. W rkp. Kolberga zachował się zapis melodii do tej pieśni, zob. DWOK T. 42, nr 1831.
- s. 303 nr 339 – Pod pieśnią odesłanie do pierwodruku opublikowanego przez Kolberga w „Przyjacielu Ludu” R. 14: 1847, T. 2, nr 42, tam melodia z pierwszą zwrotką, zob. przedruk w DWOK T. 67/I, nr 215.

nr 340 – Rkp. Kolberga, teka 5, sygn. 1136, k. 83r., z lokalizacją ogólną: „z Łomżyńskiego”. W rkp. melodia zanotowana o tercję małą wyżej, w tonacji durowej, tzn. przy  $c^2$  i  $g^1$  występuje każdorazowo  $\sharp$ ; w t. 2 na ostatnią miarę ćwierćnuta  $cis^2$  lub alternatywnie ósemki  $cis^2 a^1$ , w t. 3 tylko górna wersja, na ostatnią miarę alter-

natywnie  $gis^1$ , t. 4–5:  w t. 6 tylko górna wersja.

- s. 304 nr 341 – Rkp. Kolberga: rkp. terenowy, teka 43, sygn. 1352, k. 93v., nr 15, z lokalizacją ogólną: „Szczepanków”, tam melodia z incipitem: „Ach, zbujali się siwe łabędzie” zanotowana o sekundę wielką wyżej; teka 42, sygn. 1349, k. 20, z lokalizacją jak w druku, bez daty.

W obu rkp. w t. 1 tylko dolna wersja, w t. 2 na drugą miarę druga ósemka  $f^2$ ; w rkp. z teki 43 w t. 5 na pierwszą miarę alternatywnie ósemki  $es^2 d^2$ .

W zapisie tekstu (teka 42) w zwr. 2: „mego tatula” zamiast „mego ojca”, w zwr. 3: „koniki” zamiast „konie”.

W rkp. jeszcze jedna zwrotka:

„Ach, trzeba, trzeba te drogie sygnety sprzedawać,  
swego najmilszego z tej niewoleńki dostawać.  
Już jego kochana te drogie sygnety sprzedała,  
swego najmilszego z tej niewoleńki dostała”.

Poniżej jeszcze notatka Kolberga odnosząca się do kolejnych zwrotek: „podobnie: mamula – te siwe krowy, siostryczka – te drogie suknie, kochanka – ten drogi sygnet”.

nr 342 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 91r., nr 11, bez lokalizacji, tam melodia z fragmentami tekstu:

„Gdzie to jedziesz, Jasiu,  
na wojenkę, Kasiu.  
[...] na cisowej górze,  
[na] jedwabnym...”.

W rkp. w t. 5, 8 i 10 tylko dolna wersja, w t. 10 widoczne trudności intonacyjne wykonawcy, nad  $f^2$  równocześnie  $\#$  i  $\flat$ .

s. 304–305 nr 343 – Rkp. Kolberga, sygn. 3208, k. 85, z lokalizacją jak w druku, tam melodia i tekst. W zapisie melodii w t. 2 na drugą miarę  $a^1$ , w t. 3–5 tylko dolna, w t. 6–8 tylko górna wersja, w t. 8 na drugą miarę  $g^1$ .

s. 305 nr 344 – Por. nr 249 w suplemencie.


s. 306 nr 346 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 93v., nr 16, z lokalizacją ogólną: „Szczepanków”, tam melodia z incipitem: „Żołnierz ci ja, żołnierz”; w t. 1 w pierwszym wykonaniu ostatnia ósemka  $d^2$ .

s. 306–307 nr 347 – Rkp. Kolberga: sygn. 3208, k. 201, z lokalizacją jak w druku i notą: „Żołnierska”, tam melodia, tekst zwr. 1 i pierwszy wiersz zwr. 2; rkp. terenowy teka 43, sygn. 1352, k. 95v., nr 3, tam melodia z incipitem: „Jak ja miałam lat piętnaście”; teka 39, sygn. 1343, k. 17, bez lokalizacji, tam widoczne tylko wiersze 1–3 pierwszej zwrotki, reszta karty odcięta.


W rkp. z teki 43 melodia zanotowana o tercję małą wyżej, w t. 4: w pierwszym wykonaniu na drugą miarę alternatywnie ósemki  $a^1$   $g^1$ , przy powtórce ósemki  $d^1$   $d^1$ .

s. 307–308 nr 348 – Rkp. terenowe Kolberga: teka 43, sygn. 1352, k. 92r., nr 48, bez lokalizacji, tam melodia z incipitem: „Idzie kobieta tak” i teka 43, sygn. 1352, k. 90, bez lokalizacji, tam tekst.

W rkp. (k. 92) melodia zanotowana o tercję małą niżej, w pierwszym wykonaniu: w t. 1 druga ósemka  $b^1$ , na trzecią miarę ósemki

$b^1$   $c^2$ , w t. 2 na pierwszą miarę ósemki  $c^2$   $c^2$ , t. 3: 

w drugim wykonaniu: w t. 2 na pierwszą miarę ósemki  $b^1$   $b^1$ , na

drugą drugą ósemka  $b^1$ , t. 3: 

i czwartą miarę dodana jeszcze jedna wersja alternatywna, jak wersja małych nut w druku. W zapisie tekstu we wszystkich zwrotkach: „kanapa” zamiast „łóże”, w rkp. brak też zamieszczonego w nawiasie wariantu zwr. 4.

- s. 308–309 nr 349 – Rkp. Kolberga: sygn. 465 (dawna TNW 150), k. 169v., jest to czystopis przygotowany do druku z naniesionym numerem pieśni oraz z odsyłaczem jak w tomie; rkp. terenowy, teka 43, sygn. 1352, k. 93r., nr 6, z lokalizacją ogólną: „Łomża”, tam melodia z incipitem: „Cały dzień myśliwy”.

W rkp. o sygn. 465 w t. 2 na trzecią i czwartą miarę tylko górna wersja, w t. 4 w górnej wersji półnuta  $fis^1$ . W rkp. z teki 43 melodia zanotowana o kwartę czystą wyżej, w t. 1 na ostatnią miarę alternatywnie ósemki  $a^1 g^1$ , w t. 2 na trzecią miarę alternatywnie ćwierćnuta  $c^2$ , w t. 3 tylko dolna wersja, na drugą miarę alternatywnie ósemki  $h^1 c^2$ , w t. 4 tylko górna wersja.

- s. 309–310 nr 350 – Rkp. Kolberga: sygn. 465 (dawna TNW 150), k. 169v., jest to czystopis przygotowany do druku z naniesionym numerem pieśni oraz z odsyłaczem jak w tomie; rkp. terenowe: teka 43, sygn. 1352, k. 92r., nr 51, bez lokalizacji, tam melodia z incipitem: „Pojechał myśliwy” i teka 43, sygn. 1352, k. 90, bez lokalizacji, tam tekst.

W zapisie z teki 43 melodia zanotowana w metrum  $\frac{2}{4}$  przy zachowaniu tych samych wartości rytmicznych, w t. 1 w pierwszym wykonaniu druga ósemka  $fis^1$ .

- s. 310 nr 351 – Rkp. Kolberga: sygn. 465 (dawna TNW 150), k. 146, jest to czystopis przygotowany do druku z naniesionym numerem pieśni jak w tomie oraz z odsyłaczami i przypisem; rkp. terenowy, teka 43, sygn. 1352, k. 93r., nr 45, z lokalizacją ogólną: „Łomża”, tam melodia z incipitem: „Siedzi zając pod miedzą”.

W rkp. o sygn. 465 w t. 6 tylko dolna wersja; w rkp. z teki 43 melodia zanotowana w metrum  $\frac{4}{4}$  w podwojonych wartościach rytmicznych, w t. 1 tylko dolna wersja, w t. 2 pierwsza ósemka  $e^2$ , w t. 4 i 6 tylko dolna wersja, w t. 7 zamiast pierwszej ósemki szesnastki  $d^2 c^2$ .

- s. 310–311 nr 352 – Por. nr 267 w suplemencie.

- s. 311 nr 353 – Rkp. Kolberga, teka 24, sygn. 1283, k. 13v., z lokalizacją ogólną: „Łomża”. W rkp. melodia zanotowana o kwartę czystą wyżej, w drugim wykonaniu: w t. 2 również dolna wersja, t. 3–4:





- s. 312–313 nr 355 – Rkp. terenowe Kolberga: teka 43, sygn. 1352, k. 95r., nr 11, bez lokalizacji, tam melodia i teka 43, sygn. 1352, k. 89, z lokalizacją ogólną: „Augustów”, tam tekst.

W rkp. z k. 95 melodia zanotowana o sekundę wielką wyżej, w drugim wykonaniu t. 5–8:




w zapisie tekstu po zwr. 1 zanotowane skrótowno kolejne zwrotki:


„Przyjechał do ni w sobotę w sabas,  
aj, waj, ... w sobotę... .  
I jechał do ni trzema furami.  
Na jedną furę srebro i złoto.  
Na drugą furę skryunki, pierynki.  
Na trzecią furę wsiąde ja sama”.

- s. 313 nr 356 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 91v., nr 46, bez lokalizacji, z notatką: „Żydówka Ryfka”, tam melodia z incipitem: „Ej, była, żyła”.

W rkp. brak znaku przykluczowego, w pierwszym wykonaniu:

t. 2: , w t. 4 na pierwszą miarę ósemka  $a^1$ , w t. 5 na


trzecią miarę alternatywnie szesnastki  $c^2$   $c^2$ , w drugim wykonaniu:

t. 1–2: , w t. 8 na trzecią miarę tylko  $cis^2$ ,

po t. 8 dodany jeszcze jeden takt: ćwierćnuta z kropką  $d^2$ .

- s. 313–314 nr 357 – Rkp. Kolberga: sygn. 465 (dawna TNW 150), k. 41, jest to czystopis przygotowany do druku z lokalizacją, naniesionym numerem pieśni i odsyłaczem jak w druku; rkp. terenowy teka 43, sygn. 1352, k. 93r., nr 39, z lokalizacją ogólną: „Łomża”, tam melodia.

W rkp. o sygn. 465 zwr. 3 pierwotnie zanotowana na końcu, a po zwr. 4 jeszcze: „Żydówkę głuchą biczem przez brzucho,  
a Żyda Arona pałkiem za ucho, aj waj mir”;

w rkp. z teki 43 t. 5–6 skrócone do jednego taktu: ,  
powyżej jeszcze oznaczenia literowe nut: trzy razy e.

- s. 314 nr 358 – Rkp. Kolberga: sygn. 465 (dawna TNW 150), k. 41, jest to czystopis przygotowany do druku z lokalizacją i naniesionym numerem pieśni jak w druku; rkp. terenowy, teka 43, sygn. 1352, k. 95r., nr 9, bez lokalizacji, tam melodia z incipitem: „Na moście Chroście”.

W rkp. o sygn. 465 zwr. 3 zanotowana jako ostatnia; w rkp. z teki 43 w t. 1 tylko dolna wersja, w t. 3 przy drugiej ósemce alternatywnie  $c^2$ , t. 5–8 w drugim wykonaniu:



- s. 315 nr 359 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 93r., nr 38, z lokalizacją ogólną: „Łomża”, tam melodia z incipitem: „Przyjecha-li Żyd-kowie”, zapis następujący:



- s. 316 nr 361 – Tekst w rkp. terenowym Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 85, bez lokalizacji, tam z wariantem melodii, por. DWOK T. 42, nr 1848.

nr 362 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 85, bez lokalizacji.

nr 363 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 85, bez lokalizacji. W rkp. najpierw zwr. 3–9, a po nich zwr. 1–2 zanotowane jako osobny wątek.

- s. 317 nr 364 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 85, bez lokalizacji.

nr 366 – Rkp. terenowe Kolberga: teka 43, sygn. 1352, k. 91r., nr 5, bez lokalizacji, tam melodia z incipitem: „Tuna, tuna przy dolinie”; teka 43, sygn. 1352, k. 95v., nr 11, bez lokalizacji, tam melodia i teka 43, sygn. 1352, k. 88, bez lokalizacji, tam tekst.

W rkp. z k. 91 w t. 4: w pierwszym wykonaniu górna wersja,

w drugim wykonaniu:

W rkp. z k. 95 w pierwszym wykonaniu w t. 4 na pierwszą miarę górna wersja, na drugą miarę ósemka  $g^1$ , w drugim wykonaniu t. 1–4:



w zapisie tekstu z k. 88 zwr. 3 zanotowana skrótowo, brak w. 2.

- s. 318 nr 367 – Rkp. Kolberga: sygn. 465 (dawna TNW 150), k. 27v., jest to czystopis przygotowany do druku z lokalizacją i naniesionym numerem pieśni jak w druku; rkp. terenowe: teka 43, sygn. 1352, k. 91r., nr 20, z lokalizacją ogólną: „Augustów”, tam melodia z incipitem: „Za jezioreńkiem konie” i teka 43, sygn. 1352, k. 90, z lokalizacją: „Sejny”, tam tekst.

W rkp. o sygn. 465 w t. 4 tylko dolna wersja. W rkp. z teki 43 w t. 1 tylko górna wersja, od t. 3 zmiany rytmiczne:



nr 368 – Incipit tekstu w rkp. terenowym Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 88, bez lokalizacji, por. nr 286 w suplementcie.

nr 369 – Rkp. Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 91v., nr 31, bez lokalizacji, zapis słabo czytelny.

W rkp. w pierwszym wykonaniu górna wersja, w drugim dolna; w t. 1 w obu wykonaniach druga szesnastka  $a^1$ ; w pierwszym wykonaniu: w t. 3 pierwsza szesnastka nieczytelna, druga  $e^2$ , na trzecią miarę alternatywnie ósemka  $g^2$ , między t. 3 i 4 dodane jeszcze dwa takty: takt pierwszy nieczytelny, t. 2 jak górna wersja w t. 3; w drugim wykonaniu: brak powtórki w t. 2, w t. 3 ostatnia szesnastka  $h^1$ , t. 4: ósemka i ćwierćnuta  $g^1$ .

- s. 318–319 nr 370 – Rkp. terenowe Kolberga: teka 43, sygn. 1352, k. 91v., nr 41, bez lokalizacji, tam melodia z incipitem: „Hola, wołki, hola” i teka 43, sygn. 1352, k. 89, z lokalizacją ogólną: „Augustów”, tam tekst. W rkp. z k. 91 zapis następujący:

Jałochna (za bydłem)



Ho-la, woł-ki, ho-la  
byś-ki




ho-la

ryk krów

rom ta ta

- s. 319–320 nr 372 – Rkp. Kolberga: rkp. terenowy, teka 43, sygn. 1352, k. 93r., nr 43, z lokalizacją ogólną: „Łomża”, tam melodia z incipitem: „Poszła mucha po wodę”; sygn. 465 (dawna TNW 150), k. 109, tam tekst, karta odcięta, był to czystopis z notą lokalizacyjną i z melodią.

W zapisie z teki 43 w pierwszym wykonaniu t. 4: , w drugim wykonaniu: w t. 1 ostatnia ósemka  $c^2$ , w t. 2 na drugą miarę alternatywnie ćwierćnuta  $a^1$ .

W rkp. o sygn. 465 zwr. 3 zanotowana początkowo jako ostatnia, a następnie opatrzona numerem 3, w zwr. 6 w. 4: „wyleciał” zamiast „wycieczał”.

- s. 320 nr 373 – Tekst w rkp. Kolberga, sygn. 465 (dawna TNW 150), k. 109 podpisany jako dalszy ciąg poprzedniej pieśni.

nr 374 – Rkp. Kolberga, sygn. 465 (dawna TNW 150), k. 109, jest to czystopis przygotowany do druku z lokalizacją i naniesionym numerem pieśni.

- s. 320–321 nr 375 – Rkp. terenowy Kolberga, teka 43, sygn. 1352, k. 93r., nr 44, z lokalizacją ogólną: „Łomża”, tam melodia z incipitem: „Dwa kapłony żyta”.

W rkp. w t. 1 tylko dolna wersja, na drugą miarę alternatywnie ósemki  $c^2 c^2$ , w t. 2 na pierwszą miarę dolna, na drugą miarę obie wersje, na trzecią i czwartą miarę górna wersja.

### Przypisy (s. 323–354)

- s. 323–325 w. 30g. (przyp. 1) – Cytaty pochodzą z wymienionej przez Kolberga pracy L. Rzeczniowskiego *Dawna i terażniejsza Łomża*, Warszawa 1861, s. 61, 82–87; przyp. 1 na s. 325 wprowadzony przez Kolberga.
- s. 325 w. 31g. (przyp. 1) – s. 334 w. 1d. (przyp. 10) – Wszystkie fragmenty pochodzą z pracy Z. Glogera *Kilka słów o podaniach z okolic*

*Tykocina*, „Biblioteka Warszawska” 1867, T. 3, s. 141–150; w archiwum zachowała się też odbitka artykułu (teka 50/29, k. 11–16) z naniesionymi notatkami Kolberga dotyczącymi rozmieszczenia w druku i przypisami. Poszczególne partie tekstu pochodzą z następujących stron „Biblioteki Warszawskiej”: **przyp. 2** – s. 149–150; **przyp. 3** – s. 144; **przyp. 4** – s. 146–148; **przyp. 5** – s. 142–143, tam także w przypisie odesłanie do fragmentu hasła K. Wł. W[ójcickiego] *Cygani zamieszczonego w Encyklopedii powszechnej* S. Orgelbranda w 1861, T. 6, s. 38 (całość hasła s. 35–47); **przyp. 6** (i przypisy dolne) – s. 143–144; w **przyp. 1** na s. 332 odesłanie za Glogerem do hasła w *Encyklopedii powszechnej* Orgelbranda, tam w T. IV z 1860 roku na s. 20–29 hasło J. Bartoszewicza *Bona Sforcyja*, na s. 24 Bartoszewicz wymienia pracę Orzelskiego w tłumaczeniu Spasowicza, zob. *Bezkrólewia ksiąg ośmioro, czyli dzieje Polski od zgonu Zygmunta Augusta r. 1572 do r. 1576* Świętosława z Borzejowic Orzelskiego, przełożył przypisami i życiorysem uzupełnił W. Spasowicz, Petersburg i Mohilew 1856, T. 3, s. 206 i 215–216, tam na wymienionych stronach o dobrach Bony; **przyp. 7** – pochodzi ze s. 148 pracy Glogera *Kilka słów...*; **przyp. 8** – s. 146; **przyp. 9** – s. 116, przy czym **przyp. 2** dolny na s. 333 włączony przez Kolberga, jego treść naniesiona na odbitce; **przyp. 10** – s. 145.

- s. 335–337 w. 25g. (**przyp. 11**) – Zgodnie z odsyłaczem Kolberg wykorzystał fragmenty pracy A. Połujańskiego *Wędrówki po guberni augustowskiej...*, s. 115.
- s. 337–339 w. 6g. (**przyp. 12**) – Kolberg wykorzystał fragmenty pracy A. Połujańskiego *Wędrówki po guberni augustowskiej...*, s. 270–273.
- s. 339 w. 7g. – s. 340 w. 1d. (**przyp. 13**) – Por. fragmenty pracy A. Połujańskiego *Wędrówki po guberni augustowskiej...*, s. 152. W przypisach dolnych na s. 339 wprowadzonych przez Kolberga wymieniony został tekst S. Nowalskiego *Wigry* zamieszczony w „Kalendarzu Ludowym Redakcji *Zorzy*” na rok 1871 [Warszawa 1870], s. 55–61 zawierający fragment zaginionego rękopisu dotyczącego historii klasztoru w Wigrach.
- s. 341–342 (**przyp. 14**) – Przytoczone przez Kolberga fragmenty pochodzą z artykułu A. Osipowicza *Wycieczki w okolice Suwałk...* zamieszczonego w „Tygodniku Ilustrowanym”, nr 255. W pierwszym akapicie wzmianka o autorze historii Wilna, dotyczy pracy A.H. Kirhora wydanej pod pseudonimem Jan ze Śliwna *Przechadzki po Wilnie i jego okolicach*, Wilno 1856, tam na s. 134–135 rozważania o pochodzeniu nazwy.

- s. 343 (przyp. 15) – Wymieniony na początku akapitu „sprawozdawca” to B. Chlebowski (nazwisko autora w spisie treści), który w ramach *Przeglądu piśmienniczego* w „Tygodniku Ilustrowanym” 1881, T. XII, (seria III), nr 299 analizuje poglądy W. Kętrzyńskiego wyrażone w artykule *O pierwotnym ustroju społecznym w Polsce. Z powodu dzieła pana prof. dr Stanisława Smolki: Mieszko Stary i jego wiek* zamieszczonym w „Ateneum” 1881, T. 2, s. 463–477. Zamieszczony przez Kolberga cytat pochodzi z „Tygodnika”, tam natomiast omówione (a nie cytowane) zostały poglądy Kętrzyńskiego. Dalej wymieniony został artykuł Antoniego J. [A.J. Rolle] *Dzieje szlachty okolicznej w owruckim powiecie*, „Biblioteka Warszawska” 1881, T. 2, s. 19–39, 183–200 i 352–367, przytoczone informacje pochodzą ze s. 33 i 35 i nie jest to cytat. W przypisie wykorzystany fragment artykułu W. Łebińskiego *O wojnach i rycerzach polskich. Studium starożytnicze*, „Ateneum” 1885, T. 2, s. 243–271.
- s. 344–346 w. 20g. (przyp. 16) – Kolberg wykorzystał fragmenty publikacji P. Bobrowskiego *Grodenskaja gubernija* wydanej w serii *Materiały dla geografii i statistiki Rossii, sobrannyje oficerami generalnego sztaba*, Sankt-Petersburg 1863, T. II (nota za: Estreicherem). Na początku cytatu wzmianka o pracach Szafarzyka i Jaroszewicza, zob. m.in.: P.J. Szafarzyk *Starożytności słowiańskie*, w tłumaczeniu H.N. Bońkowskiego, T. 1–2, Poznań 1844 (oryginał czeski publikowany w zeszytach w latach 1836–1837) i J. Jaroszewicz *Materiały do statystyki i etnografii guberni grodzieńskiej*, „Atheneum” Wilno 1848, T. 6 (z. 6), s. 168–186. W przypisie na s. 345 odesłanie do mapy – *Karty etnograficznej województw zamieszczonej na końcu Obchodów weselnych...* Glogera.
- s. 346 w. 21g. – s. 347 w. 1d. (przyp. 17) – Cytat pochodzi z rozdziału „O sobótkach świętojańskich” zamieszczonego w pracy K. Milewskiego *Pamiętki historyczne krajowe*, Warszawa 1848, s. 279–283. Na s. 347 w. 7–8g. wymieniona praca A. Kajsarowa *Versuch einer Slavischen Mythologie in alphabetischer Ordnung* – wyd. niemieckie: Getynga 1804 (tam s. 65–66); wyd. rosyjskie 1807.
- s. 348–349 w. 12g. (przyp. 18) – Kolberg zacytował fragment artykułu Z. Glogera *Kópalnocka (Sobótka)* z „Tygodnika Ilustrowanego” 1868, T. I (seria 2), nr 5. Na s. 348 w pierwszym akapicie wymieniony starodruk Innocentego Gizela *Synopsis ili kratkoje opisanie o naczale slawienskiego naroda z 1679 roku*. W drugim akapicie wzmianka o poglądach J.S. Bandtkiego, zob. tegoż *Dzieje narodu polskiego*, T. 1: Wrocław 1833, s. 109 w rozdziale „O religii pogańskiej w Polsce”; dalej wzmianka o wymienionej w poprzednim przypisie pracy Kajsarowa *Versuch einer Slavischen*

- Mythologie...*, s. 65; na końcu drugiego akapitu wymieniony za Glogerem *Cerkovnyj Slovar* P. Aleksiejewa, Sanktpetersburg 1794 (wydanie wykorzystane przez S. Lindego), natomiast nie wiadomo o jaką pracę Wójcickiego chodzi: krótki opis kupałnoki m.in. w *Pieśniach ludu Białochrobatów...* T. 1, s. 252–256, w *Zarysach domowych* T. 3, s. 278–281. W trzecim akapicie wymieniona praca Z. Glogera *Obchody weselne...*, tam wróżby świętojańskie opisane na s. 39–46. Na s. 349 wymieniona została M. Strzykowskiemu *Kronika Polska, Litewska, Żmódzka i wszystkiej Rusi*, wydanie nowe Warszawa 1846; pierwodruk: Królewiec 1582.
- s. 349 w. 13g. – s. 350 w. 17g. (przyp. 19) – Rkp. Kolberga, teka 41, sygn. 1347, k. 81, nr 292–296, jest to odpis ze *Śpiewnika kościelnego* Mioduszewskiego ze s. 179–182; w rkp. Kolberga pod numerem 292 zapis nutowy z incipitem: „W pierwszym momencie” oraz jako nr 297 tekst: „Wzięta do nieba”, zob. nr 49 w T. 28 i przypis do tego numeru.
- s. 350 w. 18g. – s. 352 w. 6d. (przyp. 20) – Kolberg zacytował fragmenty *Ludu polskiego...* Ł. Gołębiowskiego, s. 319–324. Pod nr. 2 za Gołębiowskim wymieniony „Kalendarz Polski i Ruski” S. Duńczewskiego – nie odnaleziono rocznika z wierszem; pod nr. 4 wymieniony K. Lach-Szyrma i jego praca *Anglia i Szkocja. Przypomnienie z podróży roku 1820–1824*, T. 1, Warszawa 1828; pod nr. 15 fragment ballady W. Żukowskiego *Świetlana* w tłumaczeniu A.E. Odyńca, zob. m.in. *Nowy parnas polski zawierający poezje Adama Mickiewicza, Edwarda Odyńca...*, Poznań 1832, s. 9–11.
- s. 352 w. 5d. – s. 353 w. 1d. (przyp. 21) – Cały tekst pochodzi z *Obchodów weselnych*. Pierwsza pieśń u Glogera na s. 236–238, tam za broszurą [Jana z Wychylówki] *Kiermasz wieśniacki abo rozgwara kmosia z Bartoszem na Zawiślu*, odnaleziono wydanie T. Wierzbowskiego, Warszawa 1902, seria: „Biblioteka Zapomnianych Poetów i Prozaików Polskich XVI–XVIII wieku” z. XVII, tam Pieśń VI, s. 12–14, zob. też *Antologia literatury sowizdrzalskiej XVI i XVII wieku*, Wrocław 1985, s. 343–367. Odesłanie do zbioru K.W. Wójcickiego *Pieśni ludu Białochrobatów...* także za Glogerem, dotyczy T. 2, s. 27. Druga pieśń oraz dotyczące jej informacje wraz z odesłaniem do starodruku u Glogera na s. 236, odnaleziono: *Dama dla uciechy młodzieńcom i pannom, w której się zamykają tańce i padwany rozmaite teraz na nowo wydane*, w: *Pieśni, tańce i padwany XVII wieku*, wydanie T. Wierzbowskiego, Warszawa 1903, seria: „Biblioteka Zapomnianych Poetów i Prozaików Polskich XVI–XVIII wieku” z. XIX, s. 67–91, tam *Taniec 10*, s. 75–78.
- s. 354 (przyp. 22) – Pieśń w zbiorze A. Kocipińskiego *Pisni, dumki i szumki ruškocho naroda na Podoli, Ukraini i w Małorossyi*.

Spisani i perełożeny pid muzyku... . Persza sotnia [8 desiatok],  
W Kijiwi i Kamińci Pod. 1862, tam s. 26–27, nr 9 z informacją  
o pochodzeniu z rkp. I. Szpeka.

- s. 355–377 (**Podlasie Ruskie**) – Zgodnie z odsyłaczem Kolberg zamieścił  
artykuł *Podlasie ruskie* podpisany „Podlasiak (A. P... łowicz) pu-  
blikowany w „Gazecie Warszawskiej” w 1854, nr 242–246, 248–  
–251, 253 i 255. W przypisie na s. 355 Kolberg wymienia J. Ja-  
roszewicza, zob. tegoż *Materiały do statystyki i etnografii guber-  
ni grodzieńskiej*, „Atheneum” Wilno 1848, T. 6 (z. 6), s. 168–186  
i Z. Glogera, zob. bibliografia.



## ANEKS

### Recenzja cz. I, II i III *Mazowsza W. Smoleńskiego*<sup>1</sup>

O. Kolberg *Mazowsze, obraz etnograficzny*.  
T. I–II Kraków 1885–86 i Tom III Kraków 1887

Niewielu pozostało z dziełnej drużyny, która po wypadkach r. 1831 z zapałem się rzuciła do badań etnograficznych. Pałł ja do chat wieśniaczych zarówno z ludu czerpiący siłę, a rozwielnioniony w poezji romantyzm, jak rozbrzmiewające wśród emigracji hasła rewolucyjne i przyszłość Polski fundujące na niewyzyskanym w pracy narodowej pokładzie. Przewodniczył też młodzieńcom, składającym drużynę ową, raczej motywu literacko-społecznego, niż świadomość badania naukowego istoty ludu, zaklętej w pieśni, klechdach, przysłowjach, zagadkach, zwyczajach, ubiorze i t. p. Wacław z Oleska, Wójcicki, Żegota, Pauli, Konopka, Lipiński, Zmorski, żarliwiej czcili poezję, niż wiedzę. W historii byli antykwariuszami, antropologii nie tknęli, przygotowania do studiów porównawczych nie posiadali żadnego, potrzeba metody umiejętnej w badaniu przechodziła granice ich pojęć. Żaden z nich chyba nie studiował A. Humboldta, Malte-Bruna, Klaprotha, Edwardsa, a każdy mógłby o sobie powiedzieć: „Czucie i wiara silniej mówi do mnie, niż mędrca szkiełko i oko”. Pomiędzy dyletantami etnografii, przedsiębiorcami wycieczki po kraju około r. 1840, odznaczył się p. Oskar Kolberg nie zdolnościami szczególnymi lub wiedzą, lecz mrówczą w gromadzeniu rzeczy ludowych skrzętnością, przez co żniwo zebrał obfitsze, niż inni. Jego kilkunastotomowy *Lud nieocenione* zawiera skarby i zagranicy nawet imponuje ogromem. Dawniejsze serie ogarnęły sandomierskie, krakowskie, Kujawy i W. Ks. Poznańskie; obecnie siedemdziesięcioletni starzec rozpoczął publikację *Mazowsza* według porządku takiego: 1) *Mazowsze polne* tj. obszar po lewej stronie Wisły, 2) *leśne* – po prawej Wisły, a lewej Bugu; 3) *stare* – po prawej Wisły i Bugu; 4) *pruskie*.

Same przezwiska, nadane przez p. Kolberga różnym częściom *Mazowsza*, okazują nieokreśloność zasady, która przewodniczyć powinna planowi. Nazwy *polne* i *leśne* są fizjograficzne; *stare* i *pruskie* – historyczne; nie wiemy przeto, na czym właściwie autor opiera swój układ. – Obok tego nazwy fizjograficzne nie wytrzymują krytyki, nie od dzisiaj bowiem całe *Mazowsze* jest *polnem*; nie wytrzymuje jej i pierwsza historyczna, skoro całe *Mazowsze* jest *starem*. Z objaśnień, dodanych do nazw,

---

<sup>1</sup> Recenzja W. Smoleńskiego została opublikowana w dwóch częściach: *O. Kolberg „Mazowsze, obraz etnograficzny”. Tom I–II, Kraków 1885–86* oraz *„Mazowsze. Obraz etnograficzny”. Tom III, Mazowsze leśne, Kraków 1887*, z rycinami podług rysunków W. Gersona, „Kwartalnik Historyczny” R. I: 1887, s. 280–282 i tamże, s. 435–436.

wychodzi zasada podziału hydrograficzna, która również zadowolnić nie może. Podlasie np. ze względów historycznych i etnograficznych powinno być stanowić jednostkę odrębną, tymczasem autor część jedną zaliczył do Mazowsza leśnego, drugą do starego, dlatego, że całość rozciąga się po stronie Bugu lewej i prawej. Bezzasadnie również rozbił autor takie jednostki, jak dawne ziemie: warszawska i czerska. Wypadało oprzeć plan dzieła na dostrzeżonych odrębnościach etnograficznych, co z niewielką by autorowi przyszło trudnością, skoro posiada materiał do Mazowsza całego.

Pierwsze dwa tomy poświęcił p. K. Mazowszu polnemu, t.j. częściom ziem dawnych: warszawskiej i czerskiej, województwu rawskiemu i odłamu łęczyckiego, stanowiącemu powiat brzeziński. Ujął materiał w działy idące w następującym porządku: kraj, lud, zwyczaje, okrężne, obrzędy (chrzest, pogrzeb, wesele), a w końcu pieśni różne, zajmujące cały tom drugi. Opis kraju (str. 3–34) nadzwyczajnym świeci ubóstwem. Po wzmiance długiej o odrębności politycznej Mazowsza, idzie podział jego, na województwa, następnie opis Warszawy z wyliczeniem wszystkich kościołów, w końcu krótka historia miast i osad z lewego brzegu Wisły, jak Piaseczno, Czernsk, Warka, Grodzisk itp. Nie jest to więc ani geografia, ani historia i nie rozumiemy, z jakiej racji w dziele etnograficznym tego rodzaju wiadomości znalazły miejsce. Żadnego zgoła z etnografia nie mają związku, najmniejszego bowiem nie dają pojęcia nawet o właściwościach topograficznych obszaru, gatunku gleby, sieci wód itp., nie potrącają również o właściwą historię. Zamiast notatek o miastach, wolelibyśmy dzieje chłopca mazowieckiego, choćby na podstawie dotychczasowych „opracowań”; zamiast specyfikacji miast wolelibyśmy próbkę geografii historycznej, do której niemało dostarczają szczegółów *Księga ziemi czerskiej*, Jędrzej Święcicki (*Topographia* 1634), Ulryk Werdum (1670-72) i inni.

Dział, zatytułowany *Lud*, zawierający oprócz opisu fizycznej postawy i charakteru Mazura, jego ubiór, żywność, mieszkanie, gatunki zajęć, wypełniony jest lepiej, chociaż bez krytyki i kunsztu. Rzecz dziwna, że autor, który dla obserwowania ludu odbywał po kraju wędrówki, zamiast własnych spostrzeżeń powołuje się na rozmaite powagi; nie kompiluje nawet, lecz podaje nie zawsze wiążące się z sobą wypisy z Gołębiowskiego i Wójcickiego, oraz liczne z gazet wycinki. Dla charakterystyki ubioru, nie licząc na siebie i na piękne, dodane do dzieła ryciny, przepisuje z Kozłowskiego i czasopism całe ustępy; toż samo w materii żywności, mieszkania i zajęć. Tego rodzaju metoda sprowadza powtarzania (np. o budnikach str. 41 i 67 pod ludem i pracą; święcone str. 57 i 137 pod żywnością i zwyczajami), sprzeczności nawet i luki; nie daje obrazu, lecz strzępy tylko i to wartości niepewnej, skoro autor, zawierzywszy korespondentom i kolaboratorom gazet, całymi garściami bez wyboru z nich czerpie. W ten sam sposób traktuje p. Kolberg zwyczaje: o wiankach świętojańskich przepisuje z *Kurierów* notatki kronikarskie i błahe koncepta (I. str. 171–175). W ogóle tom pierwszy jest słaby; tylko ustępom, ilustrującym zwyczaje za pomocą

muzyki i tekstu pieśni, choć po większej części znanym skądinąd, wartości odmówić nie można.

Inaczej się przedstawia tom drugi, zawierający różnego rodzaju dość dobrze usystematyzowane pieśni z nutami i tańce. P. Kolberg nie jest pisarzem, lecz wybornym zbieraczem. Uchybił w tomie pierwszym pod względem ogarnięcia przedmiotu, konstrukcji i krytyki; dobrze się wywiązał w drugim, surowy podając materiał. Nieudolność pisarska nie może włączać sławie, na którą jako zbieracz wytrwały i umiejętny niezaprzeczenie zasłużył.

\*

Tom trzeci dzieł p. Kolberga, poświęcony Mazowszu „leśnemu” nie przewyższa wartością pierwszego. Rozdział pt. „Kraj” zamiast fizjografii z obszaru prawego brzegu Wisły, podaje suchy, a niedokładny spis rzek i jezior, szereguje według podziału administracyjnego z roku 1815 (obwody: stanisławowski, siedlecki i łukowski) nomenklatury miasteczek i osad, jak Kobyłka, Radzymin, Kamieńczyk, Stanisławów itp. Trzebaż było przynajmniej uzasadnić nazwę obszaru opisem lasów, które tam kiedyś szumiały; godziło się wskazać kierunek biegu rzek i właściwości jezior, podać jakieś cechy znamienne, odróżniające tę część kraju od „polnego”. Dostarczyć by mogła autorowi materiału mapa hydrograficzna, wydana w roku 1883 przez W. Kopernickiego, geologiczna Encyklopedii rolniczej, rozprawy Pamiętnika Fizjograficznego z dziedziny fauny i flory krajowej, relacje podróżników (np. Niemcewicza), artykuły po czasopismach itp. Stosowania podziału administracyjnego z r. 1885 [błąd druku, miało być: 1815] zrozumieć trudno; większą by chyba miał rację pochodzący z czasów Rzeczypospolitej, jako oparty na pewnych podstawach etnograficzno-historycznych. W ogóle opis „kraj” niczego zgoła nie uczy; zarówno mieszkaniec łąnów, jak stepów lub gór po przeczytaniu artykułu p. Kolberga łatwo mógłby przypuścić, że Mazowsze „leśne” różni się od jego ojczyzny jedynie nomenklaturami, czasem powstania osad, odmiennością osób historycznych i zdarzeń, lecz niczem więcej.

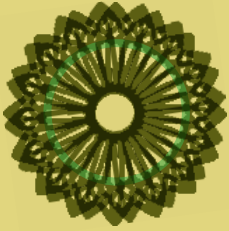
Na podstawie materiałów przedstawionych w rozdziale poświęconym opisowi „Ludu”, cudzoziemiec mógłby wyrobić sobie pewne o chłopie polskim pojęcie, lecz nie nauczyłyby się istotnej charakterystyki kmiecia z Mazowsza „leśnego”. Zaznaczył p. Kolberg na wstępie dzieła, że Mazurowie z prawego brzegu Wisły przybierają w okolicy Stężycy i Adamowej cechy małopolskimi, pod Siedlcami zaś mieszają się z ludem podlaskim, lecz charakterystyki owego melanżu etnograficznego, z wyjątkiem zaznaczenia pewnych osobliwości fizycznych, nie daje. Dużo uczyć kolorowane ryciny: jedna, przedstawiająca ubiór chłopstwa od Radzymina i Serocka, druga od Żelechowa i Łukowa; lecz z tekstu zarówno o Mazurze z cechami małopolskimi, jak z podlaskimi wyobrażenia dokładnego nabrać nie

można. P. Kolberg nie podaje własnych obserwacji, lecz przepisuje spostrzeżenia bliźnich. Cenne być mogą opisy Ulanowskiej, Krupińskiego itp., nie zawadziłyby jednak przy korzystaniu z prac dyletantów nieco krytyki; nabrałoby też dzieło p. Kolberga większego interesu, gdyby był zamiast wypisów etnograficznych ułomki różnorodnego materiału organicznie połączył, gdyby z nich istotny ułożył obraz.

Po charakterystyce ludu idą jego zwyczaje (wigilia, kolęda, zapusty etc.), obrzędy domowe (1. chrzciny, 2. pogrzeb, 3. wesele, zam. 1, 3, 2), pieśni i tańce, przeważnie w wariantach rzeczy znanych z tomów poprzednich. Jest to materiał nader szacowny, zwłaszcza, że go wydawca zbogacił spisaniem przez siebie nutami. Zaznacza p. Kolberg w pieśniach i tańcach nowość zwrotów melodyjnych i obfitość rytmów z niezwykłą mocą akcentowanych, co nie znając się na muzyce, zaznaczamy tylko.

Wł. Smoleński.





ISBN 978-83-959125-2-8



9 788395 912528